

2016

ΕΤΗΣΙΟ
ΔΕΛΤΙΟ
ΧΡΗΣΗΣ

 attica bank

2016 Ετήσιο
Δελτίο

Το Ετήσιο Δελτίο περιλαμβάνει οικονομικά στοιχεία και πληροφορίες όπως ίσχυαν την 31.12.2016, εκτός και αν αναφέρεται διαφορετικά. Το Ετήσιο Δελτίο είναι διαθέσιμο σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Τράπεζας, www.atticabank.gr.

Περιεχόμενα

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Attica Bank	6
Σύντομο Ιστορικό. Ταυτότητα της Τράπεζας	7
1. Επιστολές προς τους Μετόχους	11
1.1. Επιστολή του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου.....	12
1.2. Επιστολή του Διευθύνοντος Συμβούλου	14
2. Η Διεθνής και η Ελληνική Οικονομία το 2016 και οι προοπτικές για το 2017	19
3. Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη χρήσης 2016.....	29
3.1. Βασικά Μεγέθη και Αποτελέσματα	30
3.2. Χρηματοοικονομικοί Δείκτες Τράπεζας και Ομίλου	35
3.3. Βασικά Μεγέθη και Αποτελέσματα θυγατρικών Εταιρειών Ομίλου.....	36
4. Δραστηριότητες της Attica Bank. Προοπτικές	41
4.1. Καταθέσεις	42
4.2. Επιχειρηματική Τραπεζική	43
4.3. Πίστη Ιδιωτών	45
4.4. Τερματικά Αποδοχής Καρτών Πληρωμής (POS)	45
4.5. Ηλεκτρονική Τραπεζική	46
4.6. Επενδυτικές Δραστηριότητες	46
4.7. Bancassurance	47
4.8. Factoring	47
4.9. Leasing.....	48
4.10. Εξυπηρέτηση Πελατών- Contact Center	48
4.11. Συστήματα και Έργα Πληροφορικής	48
4.12. Ανθρώπινο Δυναμικό.....	49
4.13. Προβολή - Εταιρική Επικοινωνία.....	52
4.14. Μετοχικό Κεφάλαιο - Πορεία Μετοχής της Τράπεζας.....	54
5. Εταιρική Διακυβέρνηση.....	59
5.1. Εταιρική Διακυβέρνηση. Όργανα Στρατηγικής και Εποπτείας.....	60
5.2. Ενημέρωση Επενδυτών. Εξυπηρέτηση Μετόχων.....	70
5.3. Εξυπηρέτηση Πελατών.....	70
6. Διαχείριση Κινδύνων. Κεφαλαιακή Επάρκεια	73
6.1. Πιστωτικός Κίνδυνος.....	74
6.2. Κίνδυνος συγκέντρωσης	80
6.3. Κίνδυνος Αγοράς.....	81
6.4. Κεφαλαιακή Επάρκεια	84
6.5. Λειτουργικός Κίνδυνος.....	87
6.6. Κίνδυνος Ρευστότητας	88
6.7. Κίνδυνος Μόχλευσης	89
6.8. Λοιποί Κίνδυνοι.....	90
7. Λοιπές Πληροφορίες	93
7.1. Διευθύνσεις Διοίκησης - Μονάδες Διοίκησης	94
7.2. Μονάδες Δικτύου	95
8. Ετήσια Οικονομική Έκθεση Χρήσης 2016.....	99

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Attica Bank

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

(Μη Εκτελεστικό μέλος)
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ
Διευθύνων Σύμβουλος

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΑΔΑΡΗΣ
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΙΡΑΚΗΣ
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΑΝΝΙΝΗΣ
Οικονομολόγος

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συλλόγου των Υπαλλήλων της Attica Bank

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ, ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΡΙΛΑΚΗΣ
Μηχανικός

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΜΑΓΓΙΟΛΗΣ
Οικονομολόγος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ
Οικονομολόγος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
Οικονομολόγος

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ, ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΜΕΛΟΣ

ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ
Οικονομολόγος, Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008.

Σύντομο Ιστορικό. Ταυτότητα της Τράπεζας.

Η Attica Bank είναι ένας δυναμικός χρηματοοικονομικός οργανισμός, ο οποίος μετρά πάνω από 90 χρόνια ζωής και σήμερα διαθέτει ένα δίκτυο αποτελούμενο από 57 μονάδες οι οποίες καλύπτουν τις μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδας.

Η Τράπεζα το 1964 εξαγοράζεται από τον όμιλο εταιρειών της Εμπορικής Τράπεζας και εισάγεται στο Χρηματιστήριο. Τον Ιούνιο του 1997 η Εμπορική Τράπεζα μεταβιβάζει μέσω του Χρηματιστηρίου μέρος των μετοχών που κατέχει, στο Ταμείο Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, διατηρώντας έως τον Σεπτέμβριο του 2002 περίπου το 17% των μετοχών της Τράπεζας, το οποίο στη συνέχεια μεταβιβάζει στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο.

Τον Ιούνιο του 2013 η Attica Bank πραγματοποιεί με επιτυχία Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου και έκδοση Μετατρέψιμου Ομολογιακού Δανείου συνολικού ύψους 398,8 εκ. ευρώ. Το ποσό προέρχεται από κεφάλαια του ιδιωτικού τομέα, με αποτέλεσμα η Attica Bank να αποτελεί τη μοναδική εισηγμένη στο Χ.Α. τράπεζα που ανακεφαλαιοποιείται χωρίς την συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Συνεπεία της Αύξησης, το ποσοστό συμμετοχής του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. - Ε.Τ.Α.Α.¹ στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε 50,67%.

Τον Δεκέμβριο του 2015, μετά από την ανακοίνωση των κεφαλαιακών αναγκών της Τράπεζας που προέκυψαν από την άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης που διεξήγαγε η Τράπεζα της Ελλάδος, η Attica Bank προχώρησε σε Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου με στόχο την κάλυψη του ποσού του δυσμενούς σεναρίου ύψους 748 εκ. ευρώ. Η αύξηση καλύφθηκε μερικώς ήτοι κατά το ποσό των 681 εκατ. ευρώ (ποσοστό 91% της άσκησης) με την τοποθέτηση κεφαλαίων του ιδιωτικού τομέα, επίσης, χωρίς την συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Η μετοχική σύνθεση της Τράπεζας μεταβλήθηκε την 1η Ιανουαρίου 2017 καθώς βάσει του Ν. 4387/2016 το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε./Ε.Τ.Α.Α. εντάχθηκε στον ΕΦΚΑ², στον οποίο περιήλθε το 50,63% των μετοχών που κατείχε το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε./Ε.Τ.Α.Α. Με την απόφαση 61662/3406/30-12-2016 της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης το 5,625% των κοινών μετοχών της Τράπεζας περιήλθαν στο Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.³. Το ΤΑΠΙΛΤΑΤ⁴ κατέχει το 7,91% των κοινών μετοχών της Τράπεζας ενώ το υπόλοιπο 35,84% κατέχουν κυρίως ιδιώτες, κανείς από τους οποίους δεν κατέχει μεμονωμένα περισσότερο από το 5% των κοινών μετοχών της.

Η Attica Bank δραστηριοποιείται στη χρηματοδότηση κυρίως μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στην αγορά ιδιωτών. Ταυτόχρονα, προσφέρει μια σειρά καταθετικών, επενδυτικών και ασφαλιστικών προϊόντων, αμοιβαία κεφάλαια και υπηρεσίες χρηματιστηριακών συναλλαγών.

¹ Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων

² Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης

³ Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων

⁴ Ταμείο Αλληλοβοηθείας Προσωπικού Ιονικής – Λαϊκής Τράπεζας και Άλλων Τραπεζών

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Επιχειρηματική Τραπεζική	Λιανική Τραπεζική	Υπηρεσίες
Καταθετικοί Λογαριασμοί	Καταθετικοί Λογαριασμοί	Πάγιες Εντολές
Δάνεια	Δάνεια	Μεταφορά Κεφαλαίων
Ομολογιακά Δάνεια	Πιστωτικές Κάρτες Visa	Τερματικές Συσκευές POS
Ενέγγυες Πιστώσεις	Χρεωστικές Κάρτες Visa & Mastercard	E-Banking
Leasing, Factoring	Προπληρωμένη κάρτα attica Prepaid Card Visa	Εισαγωγές / Εξαγωγές
Bancassurance	Ειδική Κάρτα αποπληρωμής εισφορών Ε.Τ.Α.Α.	Πληρωμή Μισθών – Συντάξεων
Venture Capital	Bancassurance	Καταμέτρηση/Διαλογή νομισμάτων σε Νομικά Πρόσωπα
Κοινωνικά Προγράμματα	Επενδυτικά Προϊόντα	

Δίνοντας προτεραιότητα στην πλήρη και ποιοτική κάλυψη των αναγκών των πελατών της, η Τράπεζα βελτιώνει διαρκώς τα κανάλια παροχής των προϊόντων και των υπηρεσιών της. Σε αυτή την κατεύθυνση έχει διευρύνει το δίκτυο των ΑΤΜ, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι πελάτες της, μέσω της συνεργασίας με τρεις συνεταιριστικές Τράπεζες και τα οποία ξεπερνούν τα 150 σε όλη τη χώρα.

Οι κύριοι στόχοι της Τράπεζας για τα επόμενα έτη είναι η επέκταση των δραστηριοτήτων της σε τομείς με θετικές προοπτικές ανάπτυξης και ταυτόχρονα η ορθή διαχείριση του χαρτοφυλακίου πιστοδοτήσεων, η ικανοποιητική ρευστότητα, η έμφαση σε πρόσθετες πηγές εσόδων καθώς και ο εξορθολογισμός του λειτουργικού κόστους.

Βασικά Μεγέθη Τράπεζας σε ατομική βάση (ποσά σε εκατ. Ευρώ)	2016	2015
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		
Σύνολο Ενεργητικού	3.619,18	3.674,02
Δάνεια και Προκαταβολές σε Πελάτες (προ προβλέψεων)	3.984,62	3.927,62
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους	1.207,66	1.170,19
Καταθέσεις	1.906,22	2.157,38
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	628,53	672,17
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ		
Κέρδη (Ζημιές) προ φόρων	-40,27	-607,74
Καθαρά Κέρδη / Ζημιές μετά φόρου εισοδήματος	-47,15	-349,48
ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Δείκτης Συνολικής Κεφαλαιακής Επάρκειας	14,80%	17,00%
Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (CET 1)	14,80%	17,00%
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
Καταστήματα	65	70
Αριθμός Εργαζομένων	782	871

Επιστολές
προς τους μετόχους

1. Επιστολές προς τους Μετόχους.

1.1. Επιστολή του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου

Κυρίες και Κύριοι Μέτοχοι,

Το 2016 η ελληνική οικονομία εμφάνισε χαρακτηριστικά τα οποία εκπέμπουν αντικρουόμενα μηνύματα, ενδεικτικά της ιδιαίτερα εύθραυστης φάσης στην οποία βρίσκεται.

Όσον αφορά το ΑΕΠ, τις οριακά αρνητικές μεταβολές που κατεγράφησαν στα πρώτα δύο τρίμηνα του έτους, ακολούθησε μια ισχυρή πορεία στο γ' τρίμηνο του έτους της τάξης του 2% σε ετήσια βάση. Ωστόσο, η πορεία αυτή ανεστράφη ελαφρώς, με αποτέλεσμα οι εκτιμήσεις για την πορεία του ΑΕΠ να κάνουν λόγο για διαμόρφωση του ρυθμού ανάπτυξης σε - 1,1% στο δ' τρίμηνο του 2016 και 0,0% σε ετήσια βάση.

Από την άλλη πλευρά, το ποσοστό της ανεργίας εμφάνισε μια σταθερά πτωτική πορεία εντός του έτους φτάνοντας στο 23% τον Νοέμβριο έναντι ποσοστού 24,2% στο τέλος του 2016. Παράλληλα, οι αποπληθωριστικές πιέσεις αμβλύθηκαν, με το μέσο, ετήσιο Γενικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή να μεταβάλλεται αρνητικά κατά 0,8% εντός του 2016 έναντι ποσοστού -1,7% το 2015.

Ορισμένα θετικά σημάδια εμφάνισε και ο τομέας των εξαγωγών. Ειδικότερα, από τον Αύγουστο του 2016 και μετά η μηνιαία αξία των εξαγωγών εμφανίστηκε συστηματικά υψηλότερη έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2015.

Οι προβλέψεις για τις οικονομικές εξελίξεις το 2017 είναι θετικές. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹, ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας το 2017 αναμένεται να διαμορφωθεί σε 2,7%, στηριζόμενος στη θετική πορεία της εγχώριας κατανάλωσης και των επενδύσεων καθώς και στην ενίσχυση των εξαγωγών.

Όπως και στο παρελθόν, όμως, οι εξελίξεις στην οικονομία θα εξαρτηθούν από την πορεία της εφαρμογής των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η Ελλάδα στο πλαίσιο του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής που έχει υπογράψει με τους διεθνείς πιστωτές της. Όπως άλλωστε δείχνει και η εμπειρία του παρελθόντος, το κλίμα που διαμορφώνεται στην οικονομία συναρτάται άμεσα με τη διαδικασία της Αξιολόγησης. Αυτή τη φορά, μάλιστα, φαίνεται ότι η Αξιολόγηση θα συνδεθεί άμεσα με την έναρξη μιας ευρύτερης διαδικασίας για τη διευθέτηση του θέματος του ελληνικού χρέους.

Η επιτυχία της ολοκλήρωσης της Αξιολόγησης και η συνεπής εφαρμογή των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί από ελληνικής πλευράς, δεν παρέχουν μόνο εχέγγυα για την χρηματοδότηση των αναγκών του Δημοσίου βραχυπρόθεσμα, αλλά συμβάλλουν και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και των καταθετών.

Η εδραίωση ενός κλίματος σταθερότητας και σταδιακής επανόδου σε κατάσταση κανονικότητας θα επηρεάσει ουσιαστικά την ανταγωνιστικότητα της χώρας διεθνώς.

Το κόστος της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, το οποίο παραμένει υψηλό σε σχέση με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο, εξακολουθεί να αποτελεί βασικό ζητούμενο στην προσπάθεια αυτή. Ο περιορισμός της αβεβαιότητας επομένως, μέσω της μείωσης των ασφαλιστρών κινδύνου (risk premiums), δημιουργεί τις συνθήκες για την ευχερέστερη παροχή ρευστότητας στην οικονομία, ιδίως, δε, αν συνοδευτεί από την ένταξη των ελληνικών κρατικών ομολόγων στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ.

Η βελτίωση του οικονομικού κλίματος, ωστόσο, θα πρέπει να αποτελέσει το έναυσμα για την έναρξη μιας μακράς πορείας μεταστροφής του παραγωγικού μοντέλου της Ελλάδας προς δραστηριότητες και τομείς στους οποίους η χώρα μπορεί να αναπτύξει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Η προσέλκυση επενδύσεων, οι οποίες θα στηρίξουν την αύξηση της παραγωγικότητας, θα συμβάλει ουσιαστικά προς την κατεύθυνση αυτή.

Στη μεταστροφή αυτή ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει το τραπεζικό σύστημα είναι ουσιαστικός, εφόσον βέβαια αντιμετωπιστεί ουσιαστικά το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, το ύψος των οποίων αγγίζει τα 110 δισ. ευρώ και εφόσον οι τράπεζες κερδίσουν ξανά την εμπιστοσύνη των καταθετών.

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Winter 2017 Economic Forecast (https://ec.europa.eu/info/files/winter-2017-economic-forecast-greece_en)

Θα πρέπει να αναγνωρισθεί ότι εντός του 2016 σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά το θεσμικό πλαίσιο της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, συμβάλλοντας θετικά στην υλοποίηση του στόχου που έχει τεθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) για τη μείωση των υπολοίπων των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων κατά 40 δισ. ευρώ έως το 2019, γεγονός που θα απελευθερώσει πόρους, οι οποίοι μπορούν να στηρίξουν την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Κυρίες και Κύριοι,

Απέναντι στις προοπτικές και τις προκλήσεις που διαφαίνονται για το 2017, η Attica Bank, σχεδιάζει να τοποθετηθεί δυναμικά.

Όπως γνωρίζετε, άμεσα μετά την εκλογή του τον Σεπτέμβριο του 2016, το τρέχον Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας προχώρησε στην εφαρμογή ενός Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, σκοπός του οποίου είναι από τη μια πλευρά να απαλλάξει την Τράπεζα από παθογένειες του παρελθόντος και από την άλλη να δημιουργήσει έναν ευέλικτο οργανισμό, ο οποίος θα είναι έτοιμος να εκμεταλλευτεί αποτελεσματικά τις ευκαιρίες που θα παρουσιαστούν.

Μέσα στο τελευταίο τρίμηνο του 2016, το πρόσωπο της Τράπεζας άρχισε να αλλάζει, καθώς με πρωτοβουλία της Διοίκησης τέθηκαν σε εφαρμογή μια σειρά μέτρων και πρωτοβουλίες όπως:

- Η λήψη αποφάσεων για την τιτλοποίηση τμήματος του μη εξυπηρετούμενου χαρτοφυλακίου της Τράπεζας και τη συνεργασία με διεθνή επενδυτή στο πλαίσιο της αποτελεσματικότερης διαχείρισής του.
- Η υλοποίηση ενός προγράμματος εθελουσίας εξόδου.
- Η δημιουργία ενός ευέλικτου οργανογράμματος με σκοπό την εξοικονόμηση κόστους.
- Η έναρξη διαδικασιών για τη συμμετοχή της Τράπεζας σε χρηματοδοτικά προγράμματα εγχώριων και διεθνών οργανισμών που στηρίζουν την ανάπτυξη και ιδίως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Η αναθεώρηση εσωτερικών διαδικασιών και πολιτικών και η εναρμόνισή τους με τις βέλτιστες τραπεζικές πρακτικές και τις συστάσεις του ελέγχου που πραγματοποιήθηκε το 2016 από την ΤτΕ και τον SSM.
- Η μείωση του ύψους των συμμετοχών σε θυγατρικές εταιρείες.
- Η αναβάθμιση των υποδομών πληροφορικής της Τράπεζας.

Η Attica Bank αλλάζει με εντατικούς ρυθμούς και προετοιμάζεται ώστε να υπηρετήσει αποτελεσματικότερα, τις ανάγκες των ελληνικών επιχειρήσεων- ιδίως των μικρομεσαίων- που πρωτοπορούν και καινοτομούν. Σκοπός τα επόμενα χρόνια είναι να ενισχυθούν οι επιχειρήσεις αυτές από την Τράπεζα με 200 εκ. ευρώ.

Κυρίες και Κύριοι Μέτοχοι,

Μέσα σε ένα σχετικά σύντομο διάστημα, η Attica Bank έχει δείξει ότι διαθέτει τη δυναμική και το πείσμα που απαιτείται ώστε να εδραιώσει την ανταγωνιστική της θέση στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Η μεταστροφή που συντελείται τους τελευταίους μήνες καθίσταται δυνατή χάρη στις ακούραστες προσπάθειες των στελεχών και του συνόλου των εργαζομένων στην Τράπεζα.

Αφού ευχαριστήσω το Προσωπικό της Τράπεζας για όσα έχει κάνει έως τώρα, θα ήθελα να τονίσω το πόσο σημαντικό είναι να εξακολουθήσει να επιδεικνύει το ζήλο και την αφοσίωσή του στο στόχο της ανάδειξης των δυνατοτήτων της Τράπεζας.

Τέλος, αφού ευχαριστήσω τους πελάτες και τους μετόχους της Τράπεζας για τη στήριξή τους, θα ήθελα να τους μεταφέρω το μήνυμα ότι η δημιουργία αξίας αποτελεί τον γνώμονα των ενεργειών της σημερινής Διοίκησης της Τράπεζας.

Σας ευχαριστώ,

Παναγιώτης Ρουμελιώτης
Πρόεδρος Δ.Σ.

1.2. Επιστολή του Διευθύνοντος Συμβούλου

Κυρίες και κύριοι Μέτοχοι,

Το περιβάλλον στο οποίο κλήθηκαν να λειτουργήσουν οι ελληνικές τράπεζες το 2016 χαρακτηρίστηκε από τάσεις σταθεροποίησης. Τα υπόλοιπα καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα, μετά τις έντονες εκροές που παρατηρήθηκαν το 2015, σταθεροποιήθηκαν, όπως άλλωστε και ο ρυθμός χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, ενώ και η κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων παραμένει επαρκής.

Κεντρικό θέμα, ωστόσο, το οποίο θα επηρεάσει αποφασιστικά την πορεία των ελληνικών τραπεζών μελλοντικά, είναι η διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, το ύψος των οποίων ανέρχεται σήμερα σε 110 δισ. ευρώ περίπου.

Προς την κατεύθυνση της εφαρμογής αποτελεσματικών λύσεων στο πρόβλημα αυτό, έχουν ήδη υλοποιηθεί μια σειρά θεσμικών μέτρων. Αυτό που απομένει είναι να τεθούν σε πλήρη εφαρμογή, ώστε από την μία πλευρά να επιτευχθεί ο στόχος που έχει τεθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) για τη μείωση των υπολοίπων των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων κατά 40 δισ. ευρώ έως το 2019 και, από την άλλη πλευρά, οι τράπεζες να έχουν την απαραίτητη ευχέρεια κινήσεων για να επικεντρωθούν στον βασικό τους ρόλο, αυτόν της ουσιαστικής στήριξης της οικονομικής δραστηριότητας.

Οι σταθεροποιητικές τάσεις που περιγράφηκαν παραπάνω είναι εν μέρει εμφανείς και στα μεγέθη της Τράπεζας για το 2016.

Ειδικότερα:

- Το ενεργητικό του Ομίλου ανήλθε σε 3,61 δισ. ευρώ έναντι 3,67 δισ. ευρώ στις 31.12.2015.
- Τα δάνεια προ προβλέψεων διαμορφώθηκαν σε 3,98 δισ. ευρώ έναντι 3,93 δισ. ευρώ το 2015.

Αντιθέτως, μείωση σημείωσαν τα υπόλοιπα των καταθέσεων, τα οποία διαμορφώθηκαν σε 1,89 δισ. ευρώ στο τέλος του 2016 έναντι 2,14 δισ. ευρώ στα τέλη του 2015, επηρεαζόμενα κυρίως από την αρνητική δημοσιότητα που δέχτηκε η Τράπεζα στο διάστημα Σεπτεμβρίου- Οκτωβρίου 2016.

Τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα του Ομίλου ανήλθαν σε 2,4 δισ. ευρώ έναντι 2,2 δισ. ευρώ στο τέλος του 2015, με τον ρυθμό δημιουργίας νέων μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων να επιβραδύνεται το β' εξάμηνο του έτους.

Όσον αφορά τα αποτελέσματα μετά από φόρους, αυτά διαμορφώθηκαν σε ζημιές ύψους 49,8 εκ. ευρώ, έναντι ζημιών 346,8 εκ. ευρώ το 2015. Υπενθυμίζεται ότι εντός του 2015 η Τράπεζα είχε σχηματίσει πρόσθετες προβλέψεις ύψους 628 εκ. ευρώ, σε συνέχεια της άσκησης αξιολόγησης της ποιότητας του ενεργητικού που ολοκληρώθηκε το γ' 3μηνο του 2015.

Το αποτέλεσμα του Ομίλου για το 2016 προ πάσης φύσεως προβλέψεων (προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο και προβλέψεις για λοιπούς κινδύνους), ωστόσο, είναι θετικό και διαμορφώνεται σε 10,2 εκ. ευρώ.

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου παρά τις ζημιές της χρήσεως παρέμεινε σε ικανοποιητικά επίπεδα και διαμορφώθηκε σε 14,8 % έναντι 17% το 2015.

Κυρίες και Κύριοι,

Τα μεγέθη στα οποία μόλις αναφέρθηκα, απεικονίζουν κατά ένα μικρό μόνον μέρος τις ενέργειες που η παρούσα Διοίκηση της Τράπεζας καταβάλλει από τον Σεπτέμβριο 2016 με σκοπό την αναδιοργάνωση της Τράπεζας και την επάνοδο της στην κερδοφορία.

Όπως γνωρίζετε, το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας προχώρησε σύντομα μετά την εκλογή του στην κατάρτιση, έγκριση και εφαρμογή Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, το οποίο σκοπό έχει να απαλλάξει την Τράπεζα από τα βάρη του παρελθόντος και να την προετοιμάσει για το νέο τραπεζικό τοπίο που διαμορφώνουν οι οικονομικές αλλά και οι τεχνολογικές εξελίξεις.

Στόχος του Σχεδίου αυτού είναι:

- Η εξασφάλιση των αναγκών εποπτικών κεφαλαίων ύψους 70 εκ. ευρώ με παράλληλη απεμπλοκή από την διαχείριση των καταγγελλόμενων δανείων.

Με την κίνηση αυτή, η Attica Bank ενισχύει περαιτέρω το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειάς της στο 17% και εισάγει μια καινοτόμο λύση στο πρόβλημα της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Η λύση αυτή, αναμένεται να βελτιώσει σημαντικά τις προοπτικές κερδοφορίας, μέσω της μεταφοράς τεχνογνωσίας από τον εξειδικευμένο στον τομέα αυτό ξένο επενδυτή με τον οποίο θα συνεργαστεί η Τράπεζα.

- Η συμμόρφωση με τις υποδείξεις του πορίσματος του ελέγχου που διεξήγαγε το 2016 η Τράπεζα της Ελλάδος και ο SSM. Ήδη σήμερα η Τράπεζα έχει συμμορφωθεί με το 86% των συστάσεων του πορίσματος.
- Η αποχώρηση από μη αναγκαίες συμμετοχές και η εστίαση στις βασικές λειτουργίες της. Ήδη, οι ενέργειες στις οποίες έχει προβεί η Τράπεζα στον τομέα αυτό της έχουν αποδώσει 32 εκ. ευρώ περίπου σε πρόσθετη ρευστότητα και 2 εκ. ευρώ εξοικονόμηση λειτουργικού κόστους σε επίπεδο Ομίλου σε ετήσια βάση.
- Η δημιουργία πρόσθετης ρευστότητας μέσω της έκδοσης ομολογιακού δανείου ύψους 380 εκ. ευρώ με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και την έγκριση της DG Comp, η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2016.
- Η μείωση του προσωπικού μέσω εθελουσίας εξόδου. Ήδη έχουν αποχωρήσει 105 άτομα από τα 880. Επιπλέον, μέσω της υπογραφής νέας επιχειρησιακής σύμβασης, το κόστος του υφιστάμενου προσωπικού έχει μειωθεί κατά 17% περίπου σε μεσοσταθμικό επίπεδο. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με άλλες δράσεις στοχεύουν στη μείωση του κόστους προσωπικού κατά 15 εκατομμύρια ευρώ σε ετήσια βάση.
- Η εκλογίκευση του οργανογράμματος με τον περιορισμό διευθύνσεων και θέσεων ευθύνης και την κεντροποίηση εργασιών.
- Ο ανασχεδιασμός όλων των λειτουργιών της Τράπεζας με βάση τις βέλτιστες τραπεζικές πρακτικές και γνώμονα την κερδοφορία και την αποδοτικότητα.

Το αποτέλεσμα των κινήσεων αυτών θα αρχίσει να γίνεται ορατό πλήρως εντός του 2017.

Σκοπός είναι στο τέλος του 2017 η Attica Bank να έχει τα αναγκαία κέρδη προ προβλέψεων προκειμένου να καλύψει τις προβλέψεις για επισφαλείς χορηγήσεις και να επιστρέψει στην κερδοφορία.

Για να επιτύχει όλα τα παραπάνω, η Τράπεζα έχει ενισχυθεί με ιδιαίτερα ικανά στελέχη σε διάφορους τομείς όπως η Διαχείριση Κινδύνων, η Οργάνωση, η Πληροφορική, οι Νομικές Υπηρεσίες, η Ηλεκτρονική Τραπεζική, ενώ μελετάται και η δημιουργία Διεύθυνσης Επιμελητείας, Αγορών και Προμηθειών, η λειτουργία της οποίας θα συμβάλλει στον περιορισμό του λειτουργικού κόστους.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι προχωρούμε σε επενδύσεις στις υποδομές σε όλους τους τομείς, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στις ηλεκτρονικές συναλλαγές.

Παράλληλα, το επιχειρηματικό ενδιαφέρον της Τράπεζας επικεντρώνεται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, στους επαγγελματίες (μηχανικούς, γιατρούς και δικηγόρους), καθώς και στη συνεργασία με εθνικούς και υπερεθνικούς οργανισμούς για την από κοινού χρηματοδότηση των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω διαφόρων προγραμμάτων.

Φιλοδοξία μας είναι, μέσω ενός ευέλικτου δικτύου καταστημάτων, αλλά και μέσω αναβαθμισμένων ηλεκτρονικών καναλιών, να υπηρετήσουμε τις ανάγκες των ελληνικών επιχειρήσεων και ιδιαίτερα εκείνες τις επιχειρήσεις που χαρακτηρίζονται από εξωστρέφεια και εξαγωγική ικανότητα και διαθέτουν υψηλή τεχνογνωσία και ποιοτικά προϊόντα.

Στόχος το 2017 είναι η χρηματοδότηση προς τις ΜΜΕ και τους επαγγελματίες να ανέλθει στα 100 εκ. ευρώ.

Κυρίες και Κύριοι Μέτοχοι,

Μέσα σε ένα σχετικά σύντομο διάστημα, έχουν γίνει αποφασιστικές κινήσεις, οι οποίες εξαλείφουν παθογένειες του παρελθόντος και προετοιμάζουν την Attica Bank για τις προκλήσεις του μέλλοντος.

Δέσμευση της Διοίκησης και των εργαζομένων της Attica Bank είναι η δημιουργία μιας υγιούς και ανταγωνιστικής τράπεζας που θα επιβεβαιώσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις προσδοκίες των πελατών και των μετόχων της.

Σας ευχαριστώ,

Θεόδωρος Πανταλάκης
Διευθύνων Σύμβουλος

Η Διεθνής
και η Ελληνική Οικονομία το 2016
και οι Προοπτικές για το 2017

2. Η Διεθνής και η Ελληνική Οικονομία το 2016 και οι προοπτικές για το 2017¹.

Διεθνής οικονομία

Βάσει πρόσφατης μελέτης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου², η διεθνής οικονομία εκτιμάται ότι σημείωσε ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 3% κατά τη διάρκεια του πρώτου εννεάμηνου του 2016, ποσοστό σχεδόν αμετάβλητο σε σχέση με το αντίστοιχο του πρώτου εξαμήνου. Το γεγονός αυτό αντικατοπτρίζει τη σχετικά σταθερή ανάκαμψη των προηγμένων οικονομιών, αλλά και μια μεικτή εικόνα όσον αφορά τις αναδυόμενες οικονομίες.

Οι μεσοπρόθεσμες τάσεις της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας παραπέμπουν σε ενίσχυση της ανάπτυξης, η οποία, ωστόσο, παραμένει χαμηλή σε σχέση με τα προ κρίσης επίπεδα. Η παγκόσμια οικονομία εξακολουθεί να επηρεάζεται από αρκετούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής εξισορρόπησης της ζήτησης στην Κίνα και της πολιτικής αβεβαιότητας στις Ηνωμένες Πολιτείες, μετά τις προεδρικές εκλογές του Νοεμβρίου του 2016.

Πιο συγκεκριμένα, στην Κίνα ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να διαμορφωθεί σε 6,5% το 2017 με τις προσπάθειες τόνωσης της εγχώριας ζήτησης να συνεχίζονται. Ωστόσο, οι ταχείς ρυθμοί πιστωτικής επέκτασης και η αύξηση των κρατικών δαπανών δημιουργούν τον κίνδυνο μιας «απότομης προσγείωσης», ιδίως εάν οι συνθήκες στο εξωτερικό περιβάλλον επιδεινωθούν.

Σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να διαμορφωθεί σε 3,4% για το 2017 και να ενισχυθεί περαιτέρω το 2018. Σε αυτό θα συμβάλουν τόσο η ανάπτυξη στην Ευρώπη, αλλά και οι υψηλότεροι ρυθμοί ανάπτυξης των αναδυόμενων οικονομιών, με ορισμένες διαφορές, ωστόσο να παραμένουν μεταξύ των χωρών της συγκεκριμένης ομάδας.

Όσον αφορά στις Ηνωμένες Πολιτείες ειδικότερα, από το γ' 3μηνο του 2016 παρατηρήθηκε ανάκαμψη της δραστηριότητας με την οικονομία να πλησιάζει τα επίπεδα της πλήρους απασχόλησης. Για το 2017, ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να ενισχυθεί στο 2,3% καθώς, μετά τις πρόσφατες προεδρικές εκλογές διαφαίνονται σημάδια που παραπέμπουν στην εφαρμογή μιας επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής, η οποία ενδέχεται να επιταχύνει την αύξηση των επιτοκίων από την Fed.

Στην Ευρωζώνη, ο ρυθμός ανάπτυξης ανήλθε σε 1,7% το 2016 και εκτιμάται ότι θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα και το 2017, κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης διευκολυντικής νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ, της ιδιωτικής κατανάλωσης, της ουσιαστικά ουδέτερης δημοσιονομικής πολιτικής καθώς και της εφαρμογής διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Η ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης στην Ευρωζώνη και η πρόοδος που επιτεύχθηκε στη δημοσιονομική εξυγίανση βοήθησαν στη βελτίωση του μίγματος της οικονομικής πολιτικής, χωρίς να διακυβεύεται η δημοσιονομική σταθερότητα.

Αν και η διευκολυντική νομισματική πολιτική της ΕΚΤ αναμένεται να διατηρηθεί το 2017, η επίδρασή της στην αύξηση των επενδύσεων θα εξαρτηθεί από τις εξελίξεις στο μέτωπο του Brexit, τις πολιτικές που θα εφαρμόσουν οι ΗΠΑ, αλλά και από την πορεία των επενδυτικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται υπό την αιγίδα ευρωπαϊκών φορέων.

Στις αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες οικονομίες³, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 4,5% το 2017. Ο ρυθμός ανάπτυξης στις δύο μεγαλύτερες αναδυόμενες οικονομίες, της Κίνας και της Ινδίας, επιβραδύνθηκε ενώ μικρότερη ύφεση παρατηρήθηκε στη Βραζιλία και ιδιαίτερα στη Ρωσία, καθώς οι διεθνείς τιμές των βασικών εμπορευμάτων των οποίων οι χώρες αυτές είναι βασικοί εξαγωγείς ανέκαμψαν κατά τη διάρκεια του έτους.

¹ Το παρόν κεφάλαιο περιλαμβάνει στοιχεία και πληροφορίες όπως ίσχυαν τον Φεβρουάριο του 2017, εκτός και αν αναφέρεται διαφορετικά.

² World Economic Outlook / January 2017 (<http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/update/01/>)

³ Αφορά στις εξής χώρες: Ρωσία, Κίνα, Ινδία, Βραζιλία, Μεξικό, Σαουδική Αραβία, Νιγηρία, Νότια Αφρική.

Η εικόνα των προηγμένων και των αναπτυσσόμενων χωρών, όσον αφορά τους ρυθμούς ανάπτυξής τους, εξακολουθεί να παραμένει μεικτή, όπως απεικονίζεται και στον ακόλουθο πίνακα:

Ρυθμοί Ανάπτυξης 2015 - 2018, %				
	2015	2016	2017*	2018*
Παγκόσμια Οικονομία	3,2	3,1	3,4	3,6
Ανεπτυγμένες οικονομίες	2,1	1,6	1,9	2,0
Αναδυόμενες & Αναπτυσσόμενες οικονομίες	4,1	4,1	4,5	4,8
ΗΠΑ	2,6	1,6	2,3	2,5
ΕΕ	2,0	1,7	1,6	1,6
Ρωσία	-3,7	-0,6	1,1	1,2
Κίνα	6,9	6,7	6,5	6,0
Ινδία	7,6	6,6	7,2	7,7
Λατινική Αμερική & Καραϊβική	0,1	-0,7	1,2	2,1

*Προβλέψεις.
Πηγή: ΔΝΤ Ιανουάριος 2017

Το 2017 προβλέπεται επιτάχυνση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας με βασική κινητήρια δύναμη την ανάκαμψη των αναδυόμενων οικονομιών καθώς και της Ινδίας. Στην Κίνα, αντιθέτως, ο ρυθμός ανάπτυξης, αν και παραμένει υψηλός, εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει σημάδια σταδιακής ύφεσης.

Τυχόν εφαρμογή περιοριστικών μέτρων στο διεθνές εμπόριο, οι πολιτικές εξελίξεις στις ευρωπαϊκές χώρες όπου θα διεξαχθούν εθνικές εκλογές, καθώς και οι γεωπολιτικές εντάσεις και τα φαινόμενα τρομοκρατίας που βρίσκονται σε έξαρση, θα μπορούσαν να δράσουν ανασταλτικά στην παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα.

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ - ΕΥΡΩΖΩΝΗ

Ρυθμοί Ανάπτυξης

Το 2016, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στη ζώνη του Ευρώ ανήλθε σε 1,7% και αναμένεται να παραμείνει στα ίδια επίπεδα για το 2017 και το 2018, καθώς η θετική επίδραση από την προβλεπόμενη ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας και του διεθνούς εμπορίου υπολογίζεται ότι θα αντισταθμιστεί από τις επιπτώσεις του δημοψηφίσματος στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις εξαγωγές και τις επενδύσεις.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δημοσιεύτηκε τον Φεβρουάριο του 2017⁴, ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ στη ζώνη του Ευρώ εκτιμάται ότι θα μειωθεί το 2017 σε 1,6% και θα βελτιωθεί, στο 1,8%, το 2018. Οι κίνδυνοι που περιβάλλουν τις προοπτικές ανάπτυξης στη ζώνη του Ευρώ παραμένουν και αφορούν ιδίως την αυξημένη αβεβαιότητα σχετικά με τις εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία, καθώς και ευρύτερους γεωπολιτικούς κινδύνους. Στο 1,8% αναμένεται να διαμορφωθεί ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο το 2017 όσο και το 2018.

Αναφορικά με τους παράγοντες που συνέβαλαν στην ανθεκτικότητα της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ για το έτος 2016 αξίζει να αναφερθεί η ιδιαίτερα διευκολυντική νομισματική πολιτική της ΕΚΤ. Οι επιδράσεις των μέτρων της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ εξακολουθούν να στηρίζουν τη νομισματική και πιστωτική επέκταση καθώς τα βασικά επιτόκια διατηρήθηκαν αμετάβλητα. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω μέτρων, οι τράπεζες κατάφεραν να μετακυλήσουν τις ευνοϊκές συνθήκες χρηματοδότησης τους στις επιχειρήσεις με τη μορφή μειωμένων επιτοκίων χορηγήσεων, στηρίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο τη σταδιακή ανάκαμψη της δυναμικής των δανείων.

Όσον αφορά στη γερμανική οικονομία, εκτιμάται ότι θα εμφανίσει ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 1,6% το 2017, στηριζόμενη στην κατανάλωση και την απασχόληση, παρά τους κινδύνους που ενέχει τυχόν εφαρμογή εμπορικών φραγμών από βασικούς εμπορικούς εταίρους της χώρας. Η ισχυρή αγορά εργασίας σε συνδυασμό με την αύξηση των εξαγωγών και την έντονη κατασκευαστική δραστηριότητα αναμένεται να δώσουν περαιτέρω ώθηση στην ανάπτυξη της γερμανικής οικονομίας.

Από την άλλη πλευρά, στη Γαλλία η οικονομία εκτιμάται ότι θα επιταχυνθεί με ρυθμό 1,4% το 2017, καθώς η εμπιστοσύνη των καταναλωτών και των επιχειρήσεων έχει βελτιωθεί. Σημαντικό ρόλο στη βελτίωση των προοπτικών της γαλλικής οικονομίας είχε η ανάκαμψη που επιτεύχθηκε στις εξαγωγές εντός του 2016, η οποία αναμένεται να υποστηρίξει την ανάπτυξη της οικονομίας προκειμένου να μην στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ιδιωτική κατανάλωση. Το δημόσιο έλλειμμα αναμένεται να μειωθεί από 3,3% του ΑΕΠ σε 2,9% το 2017.

Όσον αφορά στην Ιταλία, το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 1% τόσο το 2017 όσο και το 2018 στηριζόμενη στα χαμηλά επιτόκια και στην ισχυρή εξωτερική ζήτηση. Οι διαρθρωτικές αδυναμίες εμποδίζουν μια πιο ισχυρή ανάκαμψη.

Παράλληλα, στο Ηνωμένο Βασίλειο παρά την ανθεκτικότητα που επέδειξε ο ρυθμός της οικονομικής δραστηριότητας κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2016, η οικονομική ανάπτυξη πρόκειται να υποχωρήσει στο 1,5% το 2017 και να αποδυναμωθεί περαιτέρω το 2018, σε 1,2% ως αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος για την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι επενδύσεις είναι πιθανόν να επηρεαστούν αρνητικά από την αβεβαιότητα που επικρατεί, ενώ η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται επίσης να αποδυναμωθεί, ως αποτέλεσμα της επίδρασης που είχε το δημοψήφισμα.

Η εικόνα των μεγαλύτερων οικονομιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έως το 2018, απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα:

⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/european-economic-forecast-winter-2017_en

Ρυθμοί Ανάπτυξης 2015 - 2018, %

	2015	2016	2017*	2018*
Ευρωζώνη	1,7	1,7	1,6	1,8
Γερμανία	1,7	1,9	1,6	1,8
Γαλλία	1,2	1,2	1,4	1,7
Ηνωμένο Βασίλειο	2,3	2,0	1,5	1,2
Ιταλία	0,8	0,9	0,9	1,1

*Προβλέψεις.

Πηγή: European Commission – Winter 2017 Economic Forecast

Η βελτίωση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων και οι ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες χρηματοδότησης θα συνεχίσουν να προάγουν την ανάκαμψη των επενδύσεων. Ωστόσο, η οικονομική ανάπτυξη στη ζώνη του Ευρώ αναμένεται να επηρεαστεί αρνητικά από τον υψηλό βαθμό οικονομικής και πολιτικής αβεβαιότητας. Σημαντικά στοιχεία που θα επηρεάσουν το διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον αποτελούν η διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής της νέας προεδρίας στις ΗΠΑ και οι επιδράσεις της στην παγκόσμια και ευρωπαϊκή οικονομία, η πολιτική αβεβαιότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση εν όψει εκλογών σε αρκετά κράτη – μέλη, καθώς και η έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη συμφωνία εξόδου του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ευρώπη - Νομισματική πολιτική - Τραπεζικός τομέας

Οι αποφάσεις που έλαβε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα κατά τη διάρκεια του 2016 για περαιτέρω χαλάρωση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, βοήθησαν στη διατήρηση των ιδιαίτερα ευνοϊκών συνθηκών χρηματοδότησης, οι οποίες είναι αναγκαίες για την προσέγγιση του ποσοστού πληθωρισμού στο επίπεδο-στόχο του 2%.

Πιο συγκεκριμένα, ο ετήσιος πληθωρισμός στην Ευρωζώνη ανήλθε σε 1,1% τον Δεκέμβριο του 2016 από 0,6% το Νοέμβριο, ως αποτέλεσμα της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Το επίπεδο του πληθωρισμού αναμένεται να αυξηθεί σταδιακά ως αποτέλεσμα της διευκολυντικής νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ και της αναμενόμενης οικονομικής ανάκαμψης.

Αναφορικά με τις τραπεζικές χορηγήσεις στη ζώνη του Ευρώ, το τελευταίο τρίμηνο του 2016, παρατηρήθηκε σταθεροποίηση στα πιστοδοτικά κριτήρια στα δάνεια που δόθηκαν προς τις επιχειρήσεις, ενώ παράλληλα η ζήτηση δανείων συνέχισε να ενισχύεται σε όλες τις κατηγορίες και ιδιαίτερα στα δάνεια προς τον ιδιωτικό τομέα.

Πιο συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε σταθεροποίηση (αύξηση ~1%) στα πιστοδοτικά κριτήρια στα δάνεια που δόθηκαν προς τα νοικοκυριά για αγορά κατοικίας (από το -4%) παρόλο που οι τράπεζες ανέμεναν περαιτέρω χαλάρωση. Ωστόσο, μείωση παρατηρήθηκε (-3%) στα πιστοδοτικά κριτήρια για τα καταναλωτικά δάνεια και τις λοιπές χορηγήσεις προς τα νοικοκυριά (από το -4%).

Για το πρώτο τρίμηνο του 2017, οι τράπεζες αναμένουν χαλάρωση στα πιστοδοτικά κριτήρια σε όλες τις κατηγορίες των δανείων και πιο συγκεκριμένα -2% στα επιχειρηματικά δάνεια, -8% στα στεγαστικά δάνεια και - 5% στα καταναλωτικά δάνεια⁵.

Η συμβολή της νομισματικής πολιτικής στην οικονομική ανάπτυξη στη ζώνη του Ευρώ, ωστόσο, αναμένεται να μετριαστεί λόγω του βραδύτερου έναντι του επιθυμητού ρυθμού υλοποίησης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και λόγω των κινδύνων που περιβάλλουν τη ζώνη του Ευρώ ως αποτέλεσμα της αβεβαιότητας που επικρατεί σε παγκόσμιο επίπεδο.

⁵ https://www.ecb.europa.eu/stats/pdf/blssurvey_201701.pdf

ΕΛΛΑΔΑ

Μακροοικονομικές Εξελίξεις⁶.

Προοπτικές.

Το 2016 η ελληνική οικονομία εμφάνισε χαρακτηριστικά τα οποία εκπέμπουν αντικρουόμενα μηνύματα, ενδεικτικά της ιδιαίτερα εύθραυστης φάσης στην οποία βρίσκεται.

Όσον αφορά το ΑΕΠ, τις οριακά αρνητικές μεταβολές που κατεγράφησαν στα πρώτα δύο τρίμηνα του έτους, ακολούθησε μια ισχυρή πορεία στο γ' 3μηνο του έτους της τάξης του 2% σε ετήσια βάση. Ωστόσο, η πορεία αυτή αναστράφη, με αποτέλεσμα οι αρχικές εκτιμήσεις για την πορεία του ΑΕΠ να κάνουν λόγο για διαμόρφωση του ρυθμού ανάπτυξης σε - 1,1% σε ετήσια βάση στο δ' τρίμηνο του 2016.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης αναμένεται να επιταχυνθεί κατά τη διάρκεια του 2017 με την προϋπόθεση ότι η δεύτερη αξιολόγηση θα ολοκληρωθεί εγκαίρως και θα ενταθεί η μεταρρυθμιστική προσπάθεια. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ 2,7% και 3,1% για τα έτη 2017 και 2018 αντίστοιχα. Οι βασικοί παράγοντες που αναμένεται να επηρεάσουν την αύξηση αυτή είναι οι επενδύσεις, οι εξαγωγές και η ιδιωτική κατανάλωση.

Οι επενδύσεις αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης βελτίωσης των πιστωτικών συνθηκών και της χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματικότερη χρηματοδότηση της οικονομίας από τον τραπεζικό τομέα, ωστόσο, παραμένει η εφαρμογή αποτελεσματικών λύσεων διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Η ανεργία υποχώρησε στο 23,4% κατά τη διάρκεια του 2016 από το 24,9% το 2015 καθώς η απασχόληση αυξήθηκε κατά 2,7% κατά την ίδια χρονική περίοδο. Στην αύξηση της απασχόλησης εκτιμάται ότι συνέβαλαν κυρίως η βελτίωση του οικονομικού κλίματος και η επίτευξη θετικών ρυθμών ανάπτυξης ιδιαίτερα στο δευτερογενή τομέα. Το ποσοστό της ανεργίας αναμένεται να αποκλιμακωθεί σταδιακά έως το 2018 (εξακολουθώντας να παραμένει σε υψηλά επίπεδα), ως αποτέλεσμα των μεταρρυθμίσεων που αναμένονται στην αγορά εργασίας.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά οι πιο πρόσφατες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πορεία της ελληνικής οικονομίας για την επόμενη διετία.

⁶ Τα στοιχεία που αφορούν σε προβλέψεις μακροοικονομικών μεγεθών σε αυτή την παράγραφο βασίζονται σε στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ που δημοσιεύτηκαν εντός του Μαρτίου του 2017 και στην έκθεση Winter European Economic Forecast 2017 που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Φεβρουάριο του 2017.

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Μεταβολές %

	2015	2016	2017*	2018*
ΑΕΠ	-0,2	-0,3	2,7	3,1
Ιδιωτική Κατανάλωση	-0,2	-0,6	1,6	1,6
Εξαγωγές (αγαθών και υπηρεσιών)	3,4	0,7	3,9	4,7
Ποσοστό Ανεργίας	24,9	23,4	22,0	20,3
Πραγματικό Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	-1,2	2,0	-0,9	0,0
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	-1,1	0,0	1,3	1,0
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	0,0	-0,7	-0,7	-0,6
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	-7,5	-1,1	-1,1	0,7
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	177,4	179,7	177,2	170,6

*Προβλέψεις.

Πηγή: European Commission – Winter 2017 Economic Forecast

Αξίζει να σημειωθεί ότι, η αβεβαιότητα αναφορικά με την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του προγράμματος του ESM καθώς και οι γεωπολιτικές εντάσεις αναφορικά με τη διαχείριση των προσφυγικών ροών, αποτελούν παράγοντες που ενδέχεται να επιδράσουν αρνητικά στην επιστροφή της οικονομίας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Θετικά, αντιθέτως, αναμένεται να επηρεάσουν την οικονομία της χώρας οι μεταρρυθμίσεις που θεσπίστηκαν για την εξωδικαστική ρύθμιση των χρεών και τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Εξελίξεις στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Προοπτικές.

Κατά τη διάρκεια του 2016, η κατάσταση του τραπεζικού συστήματος παρουσίασε σημάδια σταθεροποίησης ενώ οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές θα εξαρτηθούν κυρίως από τη διαμόρφωση ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την οικονομική ανάπτυξη.

Η σημαντικότερη εξέλιξη για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα ήταν η επιτυχής ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης καθώς και η θέσπιση ενός πλαισίου για την αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μεταρρυθμίσεις που βοήθησαν στην σταδιακή σταθεροποίηση των συνθηκών χρηματοδότησης της οικονομίας.

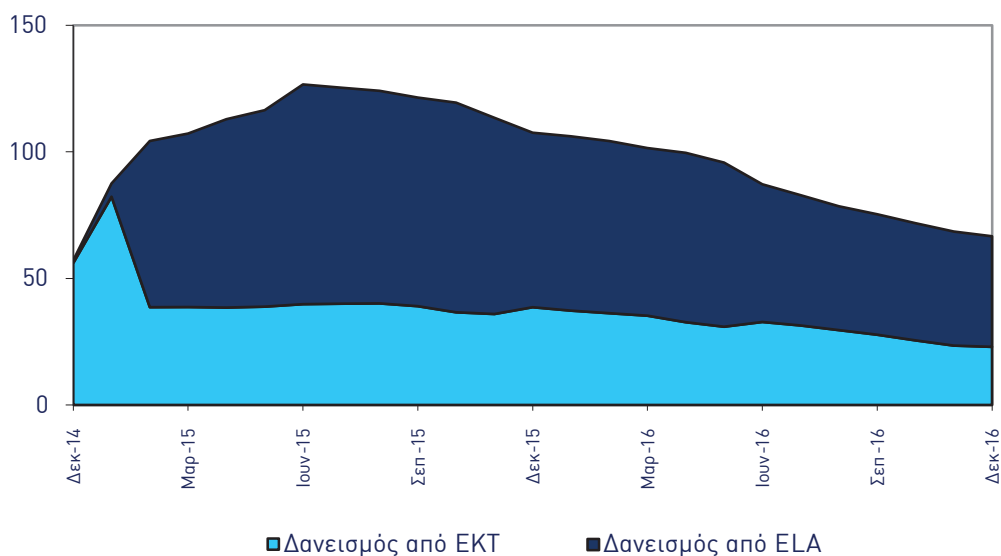
Το 2016 παρατηρήθηκε σταθεροποίηση στο ύψος των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, καθώς οι ροές προς τη διαμόρφωση νέων επισφαλειών παρουσίασαν μείωση με αποτέλεσμα το σχηματισμό μικρότερων προβλέψεων από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Τα ανωτέρω σε συνδυασμό με τη θέσπιση ενός ευέλικτου πλαισίου για την εξωδικαστική ρύθμιση των χρεών και τη δυνατότητα διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων από εξειδικευμένες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα, εκτιμάται ότι θα συμβάλλουν στη σταδιακή μείωση του ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.

Πιο συγκεκριμένα, η Τράπεζα της Ελλάδος σε συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Εποπτικό Μηχανισμό και τις τράπεζες, προχώρησαν στον καθορισμό επιχειρησιακών στόχων με σκοπό τη διαμόρφωση ενός πλαισίου για τη μείωση του συνόλου των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων μέχρι το 2019, συνολικής αξίας 38 δισ. ευρώ. Η εν λόγω μείωση θα επιτευχθεί μέσω μακροπρόθεσμων ρυθμίσεων και οριστικών διευθετήσεων, επιλεκτικών διαγραφών δανείων, ρευστοποίησης εξασφαλίσεων και πωλήσεων δανείων.

Επιπλέον κατά τη διάρκεια του 2016, οι συνθήκες ρευστότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος βελτιώθηκαν, με αποτέλεσμα τη συνεχιζόμενη μείωση της παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (ELA) προς τις ελληνικές τράπεζες μετά και την επανένταξη των ελληνικών κρατικών τίτλων στις αποδεκτές για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος εξασφαλίσεις (waiver). Στη βελτίωση αυτή, συνετέλεσε σημαντικά και η σταδιακή ενίσχυση της άντλησης ρευστότητας μέσω διατραπεζικών τοποθετήσεων σε συμφωνίες επαναγοράς (repos). Πιο συγκεκριμένα, η συνολική εξάρτηση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος από το Ευρωσύστημα περιορίστηκε τον Δεκέμβριο του 2016 κατά 38% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2015, φτάνοντας στο 18,96% του ενεργητικού των ελληνικών τραπεζών.

Χρηματοδότηση των ελληνικών τραπεζών από το Ευρωσύστημα (ποσά σε δισ. ευρώ)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Παράλληλα, σημαντική συμβολή στη σταθεροποίηση της ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος είχε η διατήρηση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων μέσω της συγκράτησης της εκροής καταθέσεων και της φυγής κεφαλαίων στο εξωτερικό. Επιπλέον, θετική ήταν και η επίδραση της αξιοποίησης των ηλεκτρονικών καναλιών εξυπηρέτησης των τραπεζών από τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, που ακολούθησε μετά την επιβολή των κεφαλαιακών περιορισμών, καθώς συνέβαλε σε σημαντική αύξηση στα έσοδα προμηθειών των ελληνικών τραπεζών.

Σημαντικές προκλήσεις για το εγχώριο τραπεζικό σύστημα παραμένουν η καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας, καθώς και η πολιτική αβεβαιότητα που επικρατεί στις αναπτυγμένες χώρες. Οι προαναφερθείσες προκλήσεις θα μπορούσαν δυνητικά να ανακόψουν την ανοδική πορεία της οικονομίας και να οδηγήσουν σε αναζωπύρωση της αβεβαιότητας, επηρεάζοντας σε μεγάλο βαθμό και το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Συμπερασματικά, οι προοπτικές για την κερδοφορία και την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των ελληνικών τραπεζών προδιαγράφονται θετικές, υπό την προϋπόθεση της βελτίωσης του μακροοικονομικού περιβάλλοντος, της ολοκλήρωσης της δεύτερης αξιολόγησης, της επιτυχούς διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων καθώς και της εδραίωσης της εμπιστοσύνης των καταθετών με την ολοκλήρωση των προϋποθέσεων για την ένταξη των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ.

Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη
για το 2016

3. Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη χρήσης 2016.

Η Attica Bank το 2016, παρά τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες, πραγματοποίησε σημαντικό αριθμό διαρθρωτικών αλλαγών και έθεσε τις βάσεις για την εξυγίανσή της υπό τη νέα Διοίκηση της από το Σεπτέμβριο του 2016.

Οι επιβεβλημένες δράσεις εξυγίανσης οδήγησαν σε ζημιόγono αποτέλεσμα για τη χρήση 2016, το οποίο όμως αναμένεται να σηματοδοτήσει την επαναφορά της κερδοφορίας του Ομίλου στις επόμενες χρήσεις.

Επιπρόσθετα, αξίζει να σημειωθεί ότι παρά τη διενέργεια σημαντικού ύψους προβλέψεων, ο Όμιλος διαθέτει υψηλό δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών (CET 1) της τάξης του 14,8%. Το ύψος των προβλέψεων που έχει σχηματίσει σωρευτικά η Τράπεζα, καλύπτει περίπου το 30% επί του συνόλου του υπολοίπου των δανείων, το οποίο σε συνδυασμό με τη συγκράτηση του ρυθμού δημιουργίας νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων, έχει θωρακίσει σημαντικά τη χρηματοοικονομική θέση της Τράπεζας.

Για το έτος 2017, η στρατηγική του Ομίλου εστιάζεται στην αύξηση της αποτελεσματικότητας, στη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η οποία έχει καταστεί πιο ευχερής από τη διενέργεια υψηλών προβλέψεων αλλά και από το νέο νομοθετικό πλαίσιο. Στόχο αποτελεί και η χρηματοδότηση της ελληνικής οικονομίας και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με τη συμμετοχή σε προγράμματα στήριξης της επιχειρηματικότητας που προωθούνται από εγχώριους και διεθνείς οργανισμούς.

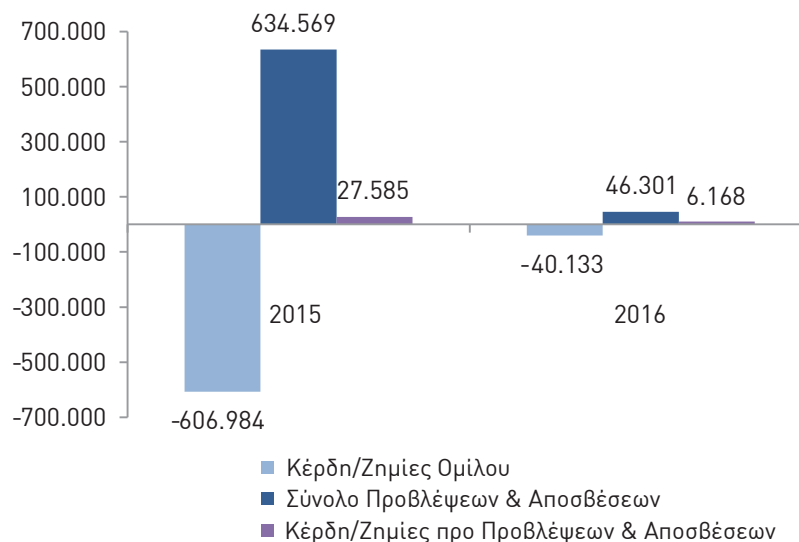
3.1. Βασικά Μεγέθη και Αποτελέσματα

Αποτελέσματα Χρήσης 2016

Για τον Όμιλο, το αποτέλεσμα προ φόρων για τη χρήση του 2016 μετά το σχηματισμό προβλέψεων ύψους 40 εκατ. ευρώ για την απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων διαμορφώθηκε σε ζημία 42,3 εκατ. ευρώ, έναντι ζημίας 604,7 εκατ. ευρώ στη συγκριτική χρήση του 2015. Αντίστοιχα, το μετά φόρων αποτέλεσμα διαμορφώθηκε σε ζημία ύψους 49,8 εκατ. ευρώ, έναντι ζημίας 346,8 εκατ. ευρώ της συγκριτικής χρήσης.

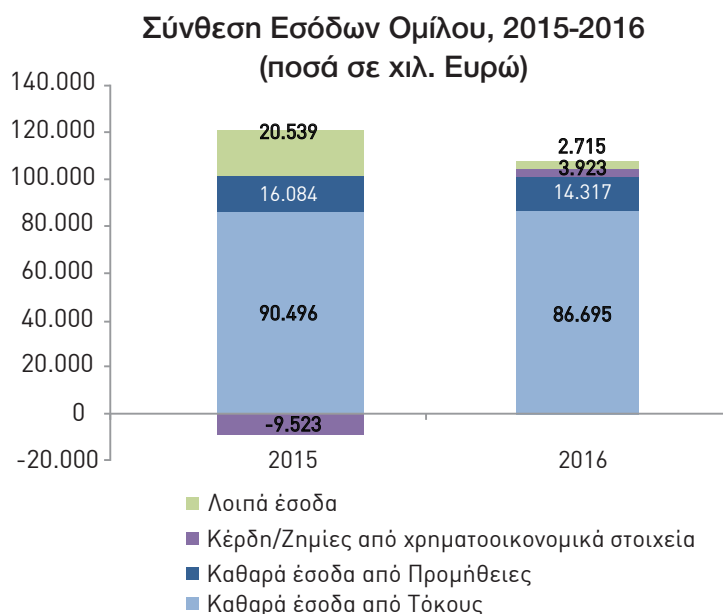
Τα κέρδη προ προβλέψεων και αποσβέσεων διαμορφώθηκαν σε 6,2 εκατ. ευρώ έναντι κερδών 27,6 εκατ. ευρώ περίπου τη συγκριτική χρήση.

Κέρδη/Ζημιές Ομίλου (προ προβλέψεων και αποσβέσεων)
2015-2016 (ποσά σε χιλ. ευρώ)

Εξέλιξη Λειτουργικών Εσόδων και Εξόδων

Το 2016, το σύνολο των εσόδων ανήλθε για τον Όμιλο σε 107,6 εκατ. ευρώ, έναντι 117,6 εκατ. ευρώ τη χρήση 2015.

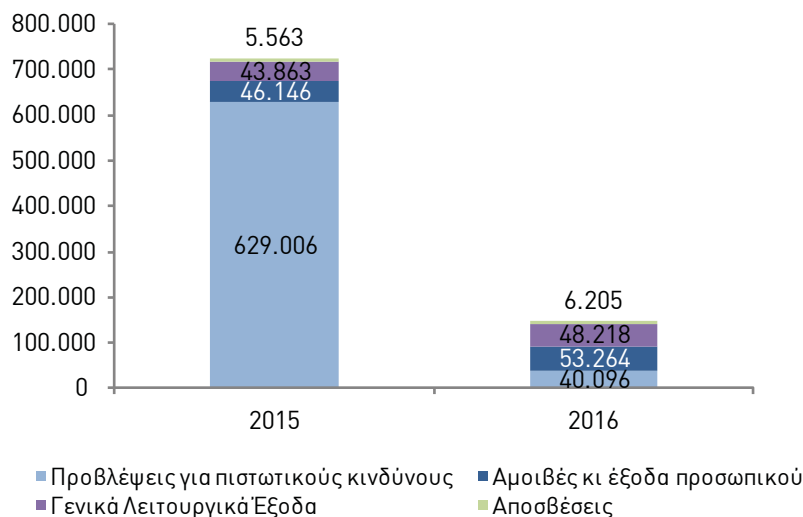

Σε ό,τι αφορά τη χρήση που έληξε την 31.12.2016 οι προβλέψεις για απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων στον Όμιλο ανήλθαν σε 40 εκ. ευρώ, έναντι προβλέψεων 629 εκατ. ευρώ που είχαν σχηματιστεί την αντίστοιχη συγκριτική χρήση. Οι σωρευμένες δε προβλέψεις ανέρχονται πλέον σε 1.207,7 εκατ. ευρώ έναντι 1.170,2 εκατ. ευρώ κατά την 31/12/2015.

Τα λειτουργικά έξοδα, μετά την αφαίρεση των προβλέψεων για γενικούς κινδύνους εκμετάλλευσης, αυξήθηκαν κατά 6,8%. Οι αμοιβές μισθοδοσίας αυξήθηκαν κατά την 31/12/2016 κατά ποσοστό 15,4% έναντι της συγκριτικής χρήσης. Εάν αφαιρεθεί το εφάπαξ κόστος του προγράμματος της εθελουσίας εξόδου ύψους 4,7 εκατ. ευρώ που επιβάρυνε τη χρήση 2016, τότε η μεταβολή ανέρχεται σε αύξηση 5,2% έναντι της συγκριτικής χρήσης.

Σύνθεση Λειτουργικών Εξόδων Ομίλου, 2015-2016

(ποσά σε χιλ. ευρώ)

Ενεργητικό - Χορηγήσεις

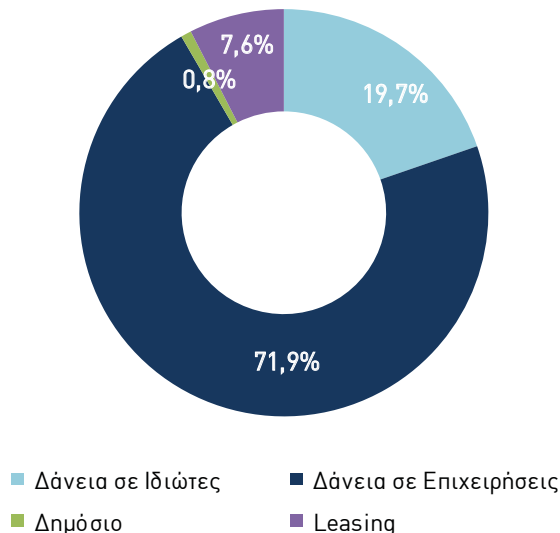
Το σύνολο του ενεργητικού του Ομίλου στις 31.12.2016 ανήλθε σε 3,61 δισ. ευρώ.

Οι χορηγήσεις προ προβλέψεων για το έτος 2016 ανήλθαν σε 3,9 δισ. ευρώ για τον Όμιλο παρουσιάζοντας οριακή αύξηση κατά 1,5% σε ετήσια βάση, ενώ οι σωρευμένες προβλέψεις για επισφαλή δάνεια παρουσίασαν αύξηση 3,2% έναντι της συγκριτικής χρήσης του 2015.

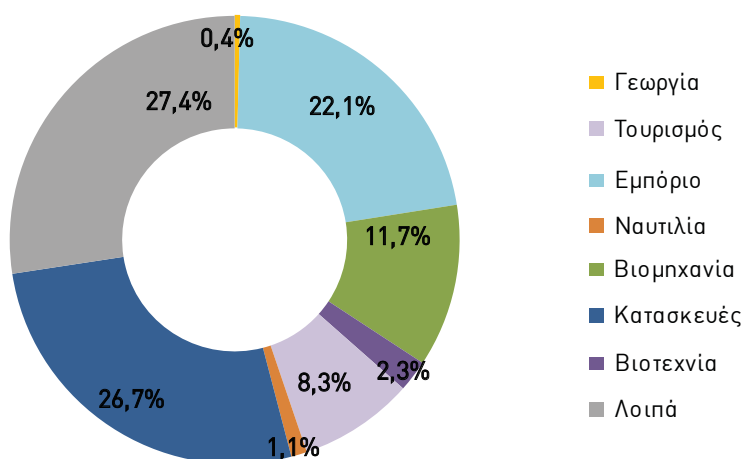
Για το 2016, ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE ratio) διαμορφώθηκε σε 60,8%. Αντίστοιχα ο συνολικός δείκτης κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs) από προβλέψεις και εξασφαλίσεις διαμορφώθηκε σε 100,5%, ενώ ο δείκτης κάλυψης NPE από προβλέψεις σε 49,9%. Τέλος, ο δείκτης κάλυψης NPE από εξασφαλίσεις ανήλθε σε 50,6%.

Το 71,9% του δανειακού Χαρτοφυλακίου της Τράπεζας αφορά δάνεια προς επιχειρήσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται κατά βάση στον κατασκευαστικό, τον εμπορικό και το βιομηχανικό τομέα.

Σύνθεση Δανειακού Χαρτοφυλακίου, 31.12.2016

Σύνθεση Χαρτοφυλακίου Επιχειρηματικών Χορηγήσεων ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, 31.12.2016

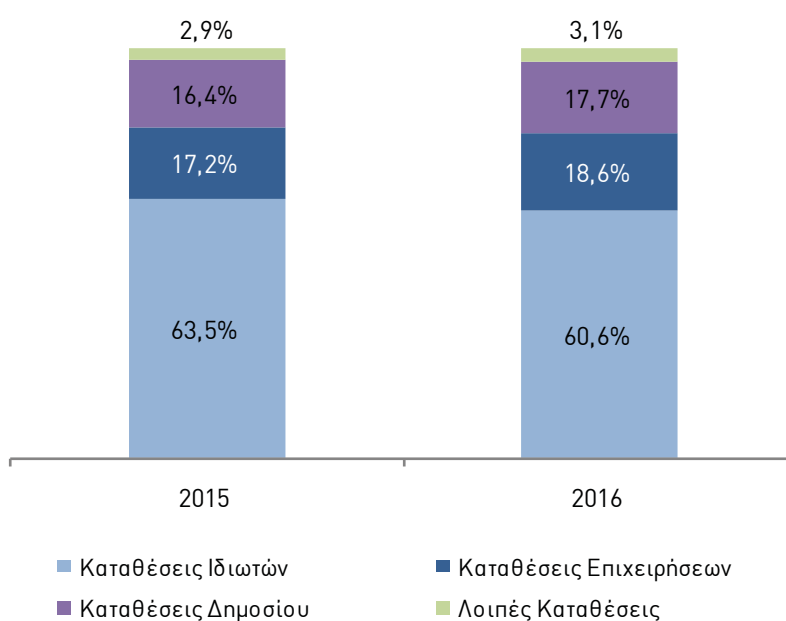

Εξέλιξη Καταθέσεων – Ρευστότητα

Στις 31.12.2016 οι καταθέσεις του ομίλου διαμορφώθηκαν σε 1,89 δισ. Ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 11,7% σε σχέση με την 31/12/2015. Η αρνητική δημοσιότητα που είχε η Τράπεζα κατά τον Σεπτέμβριο του 2016 οδήγησε ουσιαστικά στην εκροή σημαντικού ποσού καταθέσεων κατά το γ' τρίμηνο του 2016. Ωστόσο, οι καταθέσεις επανέκαμψαν από το Νοέμβριο του 2016.

Η Attica Bank εξακολουθεί να διαθέτει ισχυρή καταθετική βάση, με άνω των 60% των καταθέσεών της να αποτελείται από καταθέσεις ιδιωτών.

Σύνθεση Καταθέσεων Ομίλου, 31.12.2015 - 31.12.2016

Στις 31.12.2016 η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα για την Attica Bank, ανήλθε σε 28,1% του Ενεργητικού της έναντι ποσοστού 18,9% για το σύνολο του τραπεζικού συστήματος.

Χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα (ΕΚΤ και ΕΛΑ), % Ενεργητικού	Σύνολο Τραπεζικού συστήματος	Attica Bank
31/12/2015	27,9%	21,3%
31/3/2016	26,6%	25,4%
30/6/2016	23,6%	26,1%
30/9/2016	20,7%	29,9%
31/12/2016	18,9%	28,1%

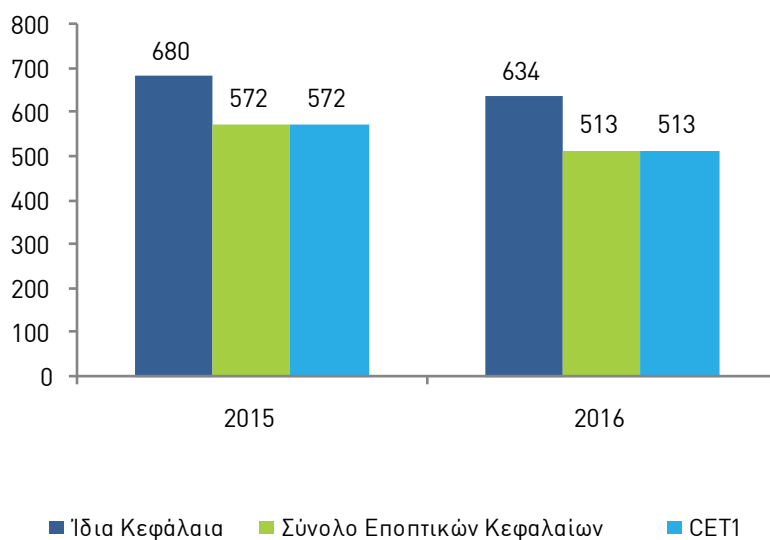
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Attica Bank

Ίδια Κεφάλαια - Κεφαλαιακή Επάρκεια

Τα Ίδια Κεφάλαια του Ομίλου για τη χρήση 2016 διαμορφώθηκαν σε 634 εκατ. ευρώ, ενώ τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου σε 513 εκ. ευρώ. Ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET 1) για τον Όμιλο διαμορφώθηκε σε 14,80%.

Ίδια και Εποπτικά Κεφάλαια Ομίλου, 31.12.2015 - 31.12.2016
(σε εκατ. ευρώ)

3.2. Χρηματοοικονομικοί Δείκτες Τράπεζας και Ομίλου

Στους παρακάτω πίνακες παρατίθενται επιλεγμένοι χρηματοοικονομικοί δείκτες που αναφέρονται στην οικονομική διάρθρωση, στην αποδοτικότητα καθώς και στην διαχειριστική πολιτική, όπως αυτοί προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31.12.2016 για την Τράπεζα και τον Όμιλο. Παρατίθενται επίσης οι αντίστοιχοι δείκτες για το 2015.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	ΤΡΑΠΕΖΑ		ΟΜΙΛΟΣ	
	2016	2015	2016	2015
Υποχρεώσεις προς Πελάτες / Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	68,64%	78,24%	68,16%	77,70%
Υποχρεώσεις προς Πελάτες / Σύνολο Ενεργητικού	52,67%	58,72%	52,42%	58,39%
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις) / Σύνολο Ενεργητικού	76,73%	75,05%	76,90%	75,15%
Ίδια Κεφάλαια / Σύνολο Ενεργητικού	17,37%	18,30%	17,53%	18,54%
Ίδια Κεφάλαια / Υποχρεώσεις προς Πελάτες	32,98%	31,16%	33,49%	31,75%

ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ		ΟΜΙΛΟΣ	
	2016	2015	2016	2015
Σύνολο λειτουργικών εξόδων προ προβλέψεων / Σύνολο Ενεργητικού	2,90%	2,52%	2,98%	2,60%
Σύνολο λειτουργικών εξόδων προ προβλέψεων / Σύνολο λειτουργικών εσόδων	100,16%	81,32%	100,03%	81,27%
Κέρδη προ προβλέψεων / Μ.Ο. Ιδίων Κεφαλαίων	2,04%	5,43%	1,55%	5,98%
Κέρδη προ προβλέψεων / Μ.Ο. Ενεργητικού	0,36%	0,73%	0,28%	0,81%

3.3. Βασικά Μεγέθη και Αποτελέσματα θυγατρικών Εταιρειών Ομίλου

Συμμετοχή Τράπεζας σε θυγατρικές Εταιρείες Ομίλου, 31.12.2016		
Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα Έδρας	Ποσοστό Συμμετοχής %
Attica Wealth Management	Ελλάδα	100,00%
Attica Ventures	Ελλάδα	100,00%
Attica Finance	Ελλάδα	55,00%
Attica Funds PLC	Ηνωμένο Βασίλειο	99,99%
Attica Bancassurance Agency	Ελλάδα	100,00%
AtticaBank Properties	Ελλάδα	100,00%

Στους παρακάτω πίνακες παρατίθενται συνοπτικά τα οικονομικά μεγέθη των θυγατρικών εταιρειών για τις χρήσεις 2015 και 2016.

Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη Εταιρείας (ποσά σε ευρώ)	2016	2015
Πάγια στοιχεία Ενεργητικού	111.769,63	85.990,39
Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού	3.344.280,25	3.682.992,99
Σύνολο Ενεργητικού	3.456.049,88	3.768.983,38
Μετοχικό Κεφάλαιο	2.326.059,00	2.326.059,00
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	3.256.227,14	3.459.932,59
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	148.032,35	235.421,63
Κύκλος Εργασιών	1.239.215,18	1.602.160,60
Μικτό κέρδος	(88.599,97)	170.345,57
Κέρδη περιόδου προ φόρων	(62.620,38)	302.976,41
Κέρδη περιόδου μετά από φόρους	(64.531,65)	208.747,37

Καθαρό Ενεργητικό Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ποσά σε ευρώ)	2016	2015
ΑΤΤΙCΑ DYNAMIC ASSET ALLOCATION FUND OF FUNDS ΜΙΚΤΟ	5.157.639,37	6.295.513,00
ΑΤΤΙCΑ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	1.272.632,06	4.385.018,41
ΑΤΤΙCΑ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	6.003.280,91	7.032.302,59
ΑΤΤΙCΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	-	930.769,71
ΑΤΤΙCΑ ΜΙΚΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	13.542.678,82	20.803.668,12
ΑΤΤΙCΑ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	15.539.213,40	17.524.054,55
ΑΤΤΙCΑ REAL ESTATE ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	567.814,57	2.334.855,16
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	42.083.259,13	59.306.181,54

Κεφάλαια ιδιωτών πελατών (ποσά σε ευρώ)	2016	2015
Κεφάλαια υπό διαχείριση, ιδιώτες πελάτες	50.082.157,94	96.241.177,39

Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη Εταιρείας (ποσά σε ευρώ)	2016	2015
Σύνολο Ενεργητικού	591.501,60	1.529.899,02
Κέρδη προ φόρων	(956.070,88)	60.992,32
Κέρδη μετά από φόρους	(956.070,88)	8.190,51
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	344.380,66	1.300.451,54
Κύκλος Εργασιών	616.666,67	778.971,52

Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη Εταιρείας (ποσά σε ευρώ)	2016	2015
Σύνολο Ενεργητικού	5.840.543,86	6.025.786,05
Κέρδη προ φόρων	(190.736,51)	(210.680,09)
Κέρδη μετά από φόρους	(190.497,24)	(207.557,76)
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	5.790.556,22	5.981.053,46
Κύκλος Εργασιών	9.000,00	88.350,00

Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη Εταιρείας (ποσά σε ευρώ)	2016	2015
Σύνολο Ενεργητικού	2.858.604,84	3.279.021,29
Μετοχικό Κεφάλαιο	3.000.003,10	3.000.003,10
Αποθεματικό	79.021,21	78.545,39
Διαθέσιμα	584.080,75	601.352,64
Κέρδη (Ζημίες) περιόδου μετά από φόρους	(383.744,57)	1.962,09

attica Bancassurance Agency

Συνοπτικά Οικονομικά Μεγέθη Εταιρείας (ποσά σε ευρώ)	2016	2015
Σύνολο Ενεργητικού	7.092.784,04	6.854.709,41
Κέρδη προ φόρων	651.488,44	738.502,54
Κέρδη μετά από φόρους	389.186,79	485.234,47
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	4.075.611,93	3.686.425,14
Κύκλος Εργασιών	1.270.452,58	1.225.727,69

Δραστηριότητες της Attica Bank
Προοπτικές

4. Δραστηριότητες της Attica Bank. Προοπτικές.

4.1. Καταθέσεις

Στο τέλος του 2016, τα υπόλοιπα των καταθέσεων στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα διαμορφώθηκαν σε 121,4 δισ. ευρώ, μειωμένα κατά 1,6% σε ετήσια βάση. Επηρεαζόμενα από τη γενικότερη τάση που διαμορφώθηκε στον κλάδο, τα καταθετικά υπόλοιπα της Τράπεζας διαμορφώθηκαν σε 1,9 δισ. ευρώ στα τέλη του 2016 έναντι 2,1 δισ. ευρώ στα τέλη του 2015.

Οι προθεσμιακές καταθέσεις της Τράπεζας παρουσίασαν την μεγαλύτερη αρνητική μεταβολή εντός του έτους. Πιο συγκεκριμένα, τα λογιστικά υπόλοιπα των προθεσμιακών καταθέσεων από 1.107 εκατ. ευρώ στις 31.12.2015 διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των 926 εκατ. ευρώ στο τέλος του 2016. Αντίθετα, θετικά κινήθηκαν τα υπόλοιπα των καταθέσεων όψεως, τα οποία κατέγραψαν αύξηση ανερχόμενη στα 526 εκ. ευρώ στο τέλος του 2016 έναντι 496 εκ. ευρώ στο τέλος του 2015.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η διατήρηση της καταθετικής βάσης της Τράπεζας επετεύχθη με παράλληλη αποκλιμάκωση των επιτοκίων των καταθέσεων της.

Ειδικότερα, το μέσο ετήσιο κόστος προθεσμιακών καταθέσεων από 2,08% το 2015 υποχώρησε κατά 54 μονάδες βάσης στο 1,54%. Αντίστοιχα και το μέσο ετήσιο συνολικό κόστος καταθέσεων διαμορφώθηκε αισθητά χαμηλότερα από 1,65% το 2015 στα επίπεδα του 1,14% για το 2016.

Κατά τη διάρκεια του 2016, η Τράπεζα διατήρησε το υφιστάμενο καταθετικό της χαρτοφυλάκιο στηριζόμενη στα κάτωθι προϊόντα:

- Για τα μέλη Ε.Τ.Α.Α. με τους ευνοϊκότερους όρους της αγοράς. Ενδεικτικά αναφέρεται το προϊόν «Attica Ταμειτήριο Μισθοδοσίας Δημοσίων Υπαλλήλων/Συνταξιούχων ασφαλισμένων Ε.Τ.Α.Α.» με επιτόκιο 1,70% για ποσά έως 5.000 χιλ. ευρώ.
- «Attica Ταμειτήριο Μισθοδοσίας Δημοσίων Υπαλλήλων/Συνταξιούχων», με ένα από τα ανταγωνιστικότερα επιτόκια της αγοράς 1,60% για ποσά έως 5.000 χιλ. ευρώ.
- «Attica Υπερταμειτήριο με Μηνιαία Απόδοση Τόκων» με επιτόκιο 0,75%, το οποίο απευθύνεται σε όσους επιθυμούν υψηλές αποδόσεις ακόμα και για σχετικά μικρά ποσά καταθέσεων, ώστε να έχουν άμεση πρόσβαση στα χρήματά τους χωρίς τη δέσμευση της προθεσμιακής κατάθεσης.
- «Attica Υπερταμειτήριο ασφαλισμένων και εργαζομένων στο Ε.Τ.Α.Α.» με επιτόκιο 0,85% από το πρώτο ευρώ και με μηνιαία απόδοση τόκων με άμεση πρόσβαση στο χρηματικό τους υπόλοιπο, υπό την προϋπόθεση ότι διενεργούνται μέχρι και τρεις αναλήψεις/χρεώσεις το μήνα.

Παράλληλα η Τράπεζα ενέτεινε την προσπάθεια διεύρυνσης της καταθετικής της βάσης μέσω της συμμετοχής της σε διαγωνισμούς για συνεργασία με Ασφαλιστικά Ταμεία, Δήμους, Δημοτικές Επιχειρήσεις, Νοσοκομεία, και λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου.

Για το 2017 η αύξηση των καταθέσεων θα εξακολουθήσει να αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα της Τράπεζας. Με βασικό στόχο την αύξηση των καταθετικών υπολοίπων μέσω των σταυροειδών πωλήσεων, η Τράπεζα σχεδιάζει να διαθέσει νέα καταθετικά προϊόντα προσαρμοσμένα στις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες και στις ανάγκες του εκάστοτε πελάτη.

4.2. Επιχειρηματική Τραπεζική

Η επιχειρηματική τραπεζική αποτελεί το βασικό κορμό των τραπεζικών εργασιών της Attica Bank. Η τεχνογνωσία και η αμεσότητα στην εξυπηρέτηση των επιχειρηματικών πελατών της αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά και παράλληλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της Τράπεζας.

Για το 2016, οι επιχειρηματικές χρηματοδοτήσεις, οι οποίες σε ποσοστό 31,7% αποτελούνται από χορηγήσεις προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, υπερέβησαν το 80% του συνόλου των χρηματοδοτήσεων της Τράπεζας. Πιο συγκεκριμένα, το σύνολο των χορηγήσεων προ προβλέψεων ανήλθε σε 3,98 δις. ευρώ, εκ των οποίων το 71,9% αφορούσε σε επιχειρηματικές χορηγήσεις.

Και το 2016 ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στην αντιμετώπιση των άμεσων συνεπειών που έχουν για τις επιχειρήσεις η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση, καθώς και οι περιορισμοί που εξακολουθούν να ισχύουν στην κίνηση κεφαλαίων.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της βελτίωσης των διαδικασιών που αφορούν τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, η Τράπεζα έχει ήδη λάβει μέτρα περιορισμού της έκθεσής της σε συγκεκριμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, έχει εισαγάγει αλλαγές στη διαδικασία πιστοδοτήσεων, έχει δημιουργήσει μονάδα που επικεντρώνεται στην παρακολούθηση πιστοδοτήσεων με ειδικά χαρακτηριστικά κινδύνου, ενώ έχει αναβαθμίσει τις διαδικασίες τιμολόγησης των δανείων της.

Χρηματοδότηση μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων

Αντιλαμβανόμενη πλήρως τον σημαντικό αλλά και καταλυτικό ρόλο που μπορεί να επιτελέσει το τραπεζικό σύστημα στην εξέλιξη και ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, η Attica Bank, επικεντρώνει τις ενέργειές της στη στήριξη επιχειρήσεων με θετικές προοπτικές που δραστηριοποιούνται σε τομείς με εξωστρεφή και εξαγωγικό προσανατολισμό.

Η Attica Bank για το έτος 2016 παρείχε:

- Στήριξη στην υπάρχουσα πελατεία της με γνώμονα την εξασφάλιση της βιωσιμότητάς της, είτε μέσω νέων χορηγήσεων είτε μέσω αναχρηματοδότησης υφιστάμενων οφειλών ή/και ρύθμιση αυτών.
- Νέες χρηματοδοτήσεις κυρίως σε επιχειρήσεις που χρειάζονται πόρους για επενδυτικούς κατά κύριο λόγο σκοπούς.
- Κεφάλαια σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

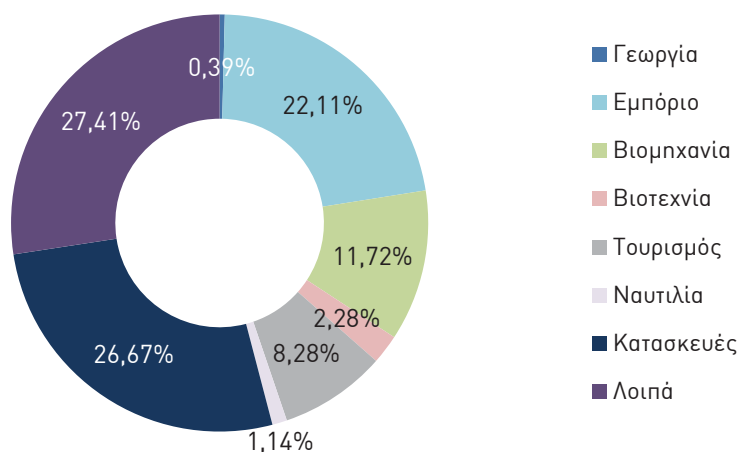
Με αυστηρά πιστοδοτικά κριτήρια που είναι επιβεβλημένα λόγω της συνεχιζόμενης δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας, με επαναξιολόγηση των υφιστάμενων εξασφαλίσεων καθώς και τη λήψη νέων πρόσθετων, έγινε προσπάθεια αντιστάθμισης του αυξημένου, εκ των πραγμάτων, πιστωτικού κινδύνου. Οι επιβαλλόμενες από το νομοκανονιστικό πλαίσιο πρακτικές αποτέλεσαν το βασικό εργαλείο των ακολουθητέων στρατηγικών στη χρηματοδότηση των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων.

Χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Η Attica Bank παραμένοντας συνεπής στον προγραμματισμό της και έχοντας ως πρωταρχική επιδίωξη την ουσιαστική στήριξη του βασικού κορμού της ελληνικής οικονομίας, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενέκρινε εντός του 2016, σε ποσοστό που ανήλθε στο 85%, τα αιτήματα χρηματοδότησης που υποβλήθηκαν από μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Για το έτος 2016, το ύψος των επιχειρηματικών δανείων σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις ανήλθε σε 2,06 δις. ευρώ, που αντιστοιχεί περίπου στο 65% των επιχειρηματικών χορηγήσεων της Τράπεζας, γεγονός που αποδεικνύει την έμπρακτη στήριξη της Attica Bank στις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί, παρουσιάζεται αναλυτικά η κατανομή των επιχειρηματικών χορηγήσεων, ανά κλάδο δραστηριότητας στο τέλος του 2016.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι, η Attica Bank έχει συμμετάσχει μέσω του ΕΤΕΑΝ (Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης) στο πρόγραμμα χρηματοδότησης μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων «ΤΕΠΙΧ Επιχειρηματική Επανεκκίνηση», το οποίο δίνει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις αυτές για δανεισμό με χαμηλό επιτοκιακό κόστος.

Στην παρούσα φάση αναμένεται η πρόσκληση του ΕΤΕΑΝ για τον ορισμό Ενδιάμεσων Χρηματοοικονομικών Οργανισμών (ΕΧΟ) που θα υλοποιήσουν προγράμματα συγχρηματοδοτούμενων δανείων και εγγυήσεων προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το ΕΤΕΑΝ μέσω των νέων δράσεων αναμένεται αρχικά να διαθέσει προς συνεπένδυση με τους ΕΧΟ κεφάλαια ύψους άνω των 400 εκατ. ευρώ.

Συγκεκριμένα η Τράπεζα αναπτύσσει πλάνο δράσης προκειμένου να συμμετέχει ενεργά στα παρακάτω προγράμματα του ΕΤΕΑΝ:

- Στο νέο κύκλο των προγραμμάτων Χρηματοδότησης και Εγγυοδοσίας του Ταμείου Επιχειρηματικότητας του ΕΤΕΑΝ (αναμένονται εντός του α' εξαμήνου του 2017) που θα σχετίζονται με προϊόντα και εργαλεία συγχρηματοδότησης και παροχής Εγγυήσεων προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Στο νέο κύκλο του προγράμματος «Εξοικονομώ Κατ' Οίκον II» προκειμένου να διεκδικήσει μερίδιο από το διαθέσιμο ποσό που πρόκειται να συνεπενδύσει η ΕΤΕΑΝ με τους ΕΧΟ για τη συγχρηματοδότηση των δανειακών κεφαλαίων αυτών των επενδύσεων.

Η Τράπεζα μέσω της συνεπένδυσης κεφαλαίων με το ΕΤΕΑΝ αποσκοπεί στη χρηματοδότηση προγραμμάτων και δράσεων με στόχο την ενίσχυση των οικονομικά βιώσιμων μεσαίων, μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων. Απευθύνεται σε επιχειρήσεις κάθε νομικής μορφής, που βρίσκονται σε οποιοδήποτε στάδιο λειτουργίας (υφιστάμενες, νεοφυείς και υπό σύσταση), ενώ οι επιμέρους δράσεις στοχεύουν στην κάλυψη των εξόδων ίδρυσης ή/και ανάπτυξης των επιχειρήσεων, την υλοποίηση επενδύσεων, την κάλυψη αναγκών ρευστότητας, την ενίσχυση εξωστρέφειας και τη δημιουργία νέων ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Παράλληλα, η Τράπεζα εξετάζει τη δυνατότητα να συμμετέχει ως ενδιάμεσος Χρηματοπιστωτικός Οργανισμός σε προγράμματα που διαχειρίζονται η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων.

4.3. Πίστη Ιδιωτών

Μέσα σε ένα δύσκολο οικονομικό περιβάλλον, η ζήτηση για νέες χρηματοδοτήσεις από τους ιδιώτες παρέμεινε περιορισμένη και το 2016. Ως αποτέλεσμα, το χαρτοφυλάκιο στεγαστικών δανείων διαμορφώθηκε σε 484,8 εκ. ευρώ και των καταναλωτικών δανείων σε 228,4 εκ. ευρώ παρουσιάζοντας μείωση κατά 3,08% και 0,97% αντίστοιχα σε ετήσια βάση, κυρίως λόγω των αποπληρωμών.

Και το 2016 η Attica Bank στήριξε το υφιστάμενο πελατολόγιό της προβαίνοντας σε αναδιαρθρώσεις οφειλών σε όσους αντιμετώπισαν οικονομικές δυσκολίες στην αποπληρωμή τους.

Το 2016 ενισχυμένη ήταν, αντιθέτως, η ζήτηση για πιστωτικές κάρτες με αποτέλεσμα την αύξηση των υπολοίπων του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου κατά 3,81% στα 62,5 εκ. ευρώ. Ιδιαίτερα αυξημένο ήταν το ενδιαφέρον για το προϊόν «Ειδική Κάρτα Αποπληρωμής Εισφορών» που είναι ειδικά σχεδιασμένη και διαθέσιμη για τους ασφαλισμένους στο Ε.Τ.Α.Α. (Μηχανικούς-Δικηγόρους-Ιατρούς) για την εξόφληση των τρεχουσών και ρυθμισμένων ασφαλιστικών εισφορών τους.

Οι τύποι πιστωτικών καρτών που διαθέτει η Τράπεζα είναι οι κάτωθι:

- ATTICA CARD VISA CLASSIC
- ATTICA CARD VISA GOLD
- ATTICA CARD VISA ELECTRON
- ATTICA CARD VISA BUSINESS
- ATTICA LEX CARD VISA (για δικηγόρους)
- ATTICA MD CARD VISA (για γιατρούς)
- ATTICA TECHNOCARD VISA (για μηχανικούς)

Επιπρόσθετα, η Attica Bank προσφέρει χρεωστικές κάρτες Visa και MasterCard καθώς και την προπληρωμένη κάρτα attica Prepaid Card Visa.

Για το έτος 2017 κύριοι στόχοι της Τράπεζας είναι η ορθή διαχείριση του χαρτοφυλακίου της και η ενίσχυση της θέσης της στην αγορά με το σχεδιασμό νέων ανταγωνιστικών προϊόντων και την περαιτέρω αξιοποίηση της πελατειακής της βάσης μέσω σταυροειδών πωλήσεων (cross selling).

4.4. Τερματικά Αποδοχής Καρτών Πληρωμών (POS)

Η επιβολή περιοριστικών μέτρων στην κίνηση κεφαλαίων από το δεύτερο εξάμηνο του 2015 οδήγησε σε σημαντική αύξηση των συναλλαγών μέσω τερματικών αποδοχής καρτών πληρωμών (POS).

Η Τράπεζα ανταποκρίθηκε στην αυξημένη ζήτηση διαθέτοντας μια πλήρη σειρά λύσεων στοχεύοντας στην προσέλκυση νέων συνεργασιών και στην αύξηση του μεριδίου αγοράς της.

Πιο συγκεκριμένα, κατά το έτος 2016 τοποθετήθηκαν 8.589 συσκευές, ενώ το συνολικό ύψος των συναλλαγών που διενεργήθηκαν μέσω των POS της Τράπεζας ανήλθε σε 172 εκ. ευρώ.

Για το 2017 προβλέπεται περαιτέρω επέκταση των εργασιών στον συγκεκριμένο τομέα, ενώ αναμένεται υπερδιπλασιασμός των συναλλαγών που θα διενεργηθούν μέσω των τερματικών της Τράπεζας και αύξηση των προμηθειών από τις συγκεκριμένες εργασίες.

4.5. Ηλεκτρονική Τραπεζική

Στόχος της Τράπεζας είναι η διαρκής εξέλιξη των εναλλακτικών της δικτύων, ώστε να προσφέρει υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής υψηλής ποιότητας.

Από το 2015 λόγω και των περιορισμών που υπεβλήθησαν στην κίνηση κεφαλαίων παρατηρείται αύξηση της χρήσης των εναλλακτικών δικτύων της Τράπεζας. Πιο συγκεκριμένα, στην υπηρεσία e-banking οι νέοι χρήστες - φυσικά πρόσωπα κατά το έτος 2016 ανήλθαν σε 6.220, ενώ οι νέοι χρήστες - νομικά πρόσωπα σε 1.314. Ο συνολικός αριθμός των χρηστών της υπηρεσίας e-banking ανέρχεται σε 39.847 χρήστες, αυξημένος κατά 23,3% έναντι του 2015.

Το πλήθος των εγχρήματων συναλλαγών (πληρωμές ή μεταφορές κεφαλαίων εντός Τράπεζας, πληρωμές οργανισμών και τρίτων, πληρωμές ή μεταφορές κεφαλαίων σε άλλες τράπεζες) ανήλθε σε 461.283 συνολικού ύψους 828,7 εκ. ευρώ .

Παράλληλα, η Attica Bank διαθέτει ένα σύγχρονο δίκτυο, αποτελούμενο από 74 ATM, από τα οποία τα 57 βρίσκονται εγκατεστημένα στο δίκτυο των Καταστημάτων της, ενώ τα 17 είναι εγκατεστημένα σε χώρους τρίτων (off-site ATM). Επιπλέον, μέσω της συνεργασίας της Τράπεζας με (τρεις) συνεταιριστικές Τράπεζες, τα σημεία εξυπηρέτησης των πελατών ξεπερνούν τα 150 σε όλη την ελληνική επικράτεια. Το 2016 τα ATM του δικτύου κάλυψαν πάνω από ένα εκατομμύριο συναλλαγές, συνολικού ύψους 241,1 εκ. ευρώ.

4.6. Επενδυτικές Δραστηριότητες

Η Τράπεζα δραστηριοποιείται σε όλο το φάσμα των εργασιών επενδυτικής τραπεζικής και κεφαλαιαγορών, παρέχοντας υπηρεσίες αναδοχών, ιδιωτικών τοποθετήσεων και δευτερογενών προσφορών χρηματοπιστωτικών μέσων, διαχείρισης χαρτοφυλακίων, καθώς και συμβουλευτικές υπηρεσίες τόσο σε ιδιώτες όσο και θεσμικούς φορείς.

Στα καθήκοντα της μονάδας επενδυτικής τραπεζικής συγκαταλέγονται επίσης: α) ο έλεγχος της υλοποίησης των στρατηγικών και πολιτικών αποφάσεων της Τράπεζας όσον αφορά στη διαχείριση των συμμετοχών και των μετοχικών της χαρτοφυλακίων, β) η επίβλεψη της ορθής τήρησης των απαιτήσεων που απορρέουν από το νομοκανονιστικό πλαίσιο και γ) η αξιολόγηση της απόδοσης των επιμέρους επενδύσεων που οφείλεται να προσδιορίζεται με βάση τις σχέσεις κινδύνου έναντι απόδοσης και κόστους έναντι οφέλους.

Στις εργασίες της εν λόγω μονάδας περιλαμβάνονται επίσης και οι υπηρεσίες αναδοχής και υποστήριξης αυξήσεων μετοχικού κεφαλαίου και έκδοσης ομολογιακών τίτλων καθώς και η διάθεσή τους σε οργανωμένο ή μη χρηματιστήριο αξιών. Για το σκοπό αυτό η Τράπεζα κατέχει άδεια Ειδικού Συμβούλου για την Εναλλακτική Αγορά (EN.A) του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών (Χ.Α.).

Κατά τη διάρκεια του 2016 έντονη υπήρξε η δραστηριοποίηση στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων από την Ελλάδα και το εξωτερικό για λογαριασμό επιχειρήσεων ή/και χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων με προοπτικές ανάπτυξης σε τομείς όπως ο τουρισμός, η πράσινη ενέργεια, οι εξαγωγικές επιχειρήσεις κ.α., καθώς αποτελεί στρατηγική επιλογή της Τράπεζας, η οργανική και κερδοφόρος ανάπτυξη των εργασιών της μέσω της χρηματοδότησης κρίσιμων - και με υψηλή προστιθέμενη αξία - τομέων της εθνικής οικονομίας.

Παράλληλα, η Τράπεζα συνέχισε να παρέχει τις υπηρεσίες της ως χρηματοοικονομικός σύμβουλος του Ελληνικού Δημοσίου, ιδιαίτερα στο έργο της αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του. Στο πλαίσιο αυτό, οργάνωσε και ολοκλήρωσε με επιτυχία την πώληση του ποσοστού συμμετοχής που κατείχε το ΤΑΙΠΕΔ στην Αγορά Μοδιάνο στη Θεσσαλονίκη. Με την ολοκλήρωση του εν λόγω διαγωνισμού εκτιμάται ότι επιτεύχθηκε ένα σημαντικό βήμα για την αποκατάσταση και αναβίωση του ιστορικού αυτού οικοδομήματος με στόχο να ανακτήσει την αίγλη του και να συνεχίσει να αποτελεί ορόσημο για την πόλη της Θεσσαλονίκης.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα παρέχει πλήθος υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πελατών-επενδυτών της. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων αυτών, η αρμόδια μονάδα Κεφαλαιαγορών παρακολουθεί και συντονίζει τις υπηρεσίες διενέργειας χρηματιστηριακών συναλλαγών πελατών μέσω του δικτύου καταστημάτων της Τράπεζας, διαχειρίζεται την εύρυθμη λειτουργία του προϊόντος Margin Account (παροχή πίστωσης σε πελάτες για αγορά μετοχών μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού) ενώ παράλληλα διερευνά την αγορά με σκοπό την προσέλκυση πελατών-επενδυτών σε προϊόντα/ υπηρεσίες κεφαλαιαγορών. Σημειώνεται ότι η Τράπεζα έχει αναπτύξει εργαλεία διαχείρισης του κινδύνου έτσι ώστε να μην εκτίθεται σε πιστωτικό κίνδυνο εκ της δραστηριότητας αυτής.

4.7. Bancassurance

Η συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση επέδρασε αρνητικά στον κλάδο των ασφαλίσεων καθώς η μείωση για νέα ασφαλιστήρια συμβόλαια υποχώρησε ενώ παρατηρήθηκε τάση ακύρωσης υφιστάμενων συμβολαίων, κυρίως για τους κλάδους Περιουσίας και Οχημάτων.

Με σκοπό τη διατήρηση της πελατειακής βάσης της Τράπεζας, η Διεύθυνση Bancassurance διεύρυνε το φάσμα συνεργασίας της με ασφαλιστικές εταιρείες, προκειμένου να είναι σε θέση να προσφέρει προς τους πελάτες της προγράμματα με ελκυστικότερη τιμολόγηση.

Η Διεύθυνση Bancassurance παρουσίασε κατά το 2016 αύξηση του όγκου παραγωγής της σε ασφαλιστήρια συμβόλαια που αφορούν: α) στην ασφάλιση κινδύνων ενδιαφέροντος μηχανικών δηλαδή στην ασφάλιση μηχανημάτων έργου (κινούμενων και μη), β) στην ασφάλιση αστικής ευθύνης καθώς και γ) στην ασφάλιση μικρών έργων ή στη σύμπραξη για τη συνασφάλιση μεγάλων έργων.

Επιπλέον, σχετική αύξηση στην παραγωγή ασφαλιστρών παρουσίασε ο κλάδος ασφάλισης αστικής ευθύνης ιδιωτών και επαγγελματιών καθώς και ο κλάδος ασφάλισης ζωής και υγείας. Η βελτίωση του οικονομικού κλίματος μελλοντικά αναμένεται να επιδράσει θετικά στην παραγωγή ασφαλιστρών του κλάδου αυτού.

Επίσης, ένας ακόμη κλάδος που εμφάνισε μια αυξητική τάση στην παραγωγή ασφαλιστρών είναι η ασφάλιση ζωής και υγείας. Αναμένεται ότι αυτή η τάση θα ισχυροποιηθεί το 2017.

Παράλληλα, κατά το 2016 δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στον εξορθολογισμό των εργασιών και στην προσπάθεια είσπραξης των οφειλομένων ασφαλιστρών καθώς και στην περαιτέρω ενημέρωση και επιμόρφωση των στελεχών της Τράπεζας αναφορικά με τη διάθεση των ασφαλιστικών προϊόντων.

Η Διεύθυνση Bancassurance θα συνεχίσει και το 2017 να στηρίζει την προσπάθεια που καταβάλει η Attica Bank για την διεύρυνση των πηγών κερδοφορίας της και τον εκσυγχρονισμό των τραπεζοασφαλιστικών προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρει στην ελληνική αγορά.

4.8. Factoring

Το Τμήμα Factoring της Attica Bank λειτουργεί εδώ και δεκατέσσερα χρόνια αποσκοπώντας στην ανάπτυξη του πελατολογίου της Τράπεζας μέσω νέων συνεργασιών με μικρομεσαίες αλλά και μεγάλες κυρίως εταιρείες.

Η αυξημένη ανάγκη εξασφάλισης πηγών χρηματοδότησης, στο διαρκώς μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον, κατέστησε το factoring ένα από τα πιο ελκυστικά και ευέλικτα προϊόντα που προσφέρει η Τράπεζα.

Το Τμήμα Factoring παρέχει ένα ευέλικτο σύνολο χρηματοοικονομικών προϊόντων συμβάλλοντας στην καλύτερη εξυπηρέτηση των υφιστάμενων πελατών της Attica Bank, καθώς και στην προσέλκυση νέων εταιρειών.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες μπορούν να προσφερθούν συνδυαστικά, μέσα από τα διαφορετικά προϊόντα factoring που προσφέρει η Attica Bank καλύπτοντας σημαντικές ανάγκες της επιχείρησης καθώς συμβάλλει στην απόκτηση συγκριτικού πλεονεκτήματος μέσα από :

- Τη δυνατότητα χρηματοδότησης ανάλογα με το ύψος των πωλήσεων
- Τη συνεχή αξιολόγηση, τον έλεγχο και την ενημέρωση των προμηθευτών σχετικά με την πιστοληπτική ικανότητα των αγοραστών τους,
- Την ασφαλιστική κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής των αγοραστών καθώς και
- Την αποτελεσματική διαχείριση και είσπραξη των απαιτήσεων.

4.9. Leasing

Η Attica Bank δραστηριοποιείται εδώ και δεκαέξι χρόνια στον χώρο των χρηματοδοτικών μισθώσεων ακινήτων, επαγγελματικών και επιβατικών οχημάτων, μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού.

Με δεδομένη την οικονομική συγκυρία και τους κεφαλαιακούς περιορισμούς, η Τράπεζα μέσω του αρμόδιου τμήματος και του εξειδικευμένου προσωπικού της επικεντρώθηκε κατά τη χρήση του 2016 στην προσπάθεια διαχείρισης του χαρτοφυλακίου της από συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης και εστίασε τις προσπάθειές της στην αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων των πελατών μέσω ρυθμίσεων, αναδιαρθρώσεων οφειλών και λήψη επιπλέον εξασφαλίσεων προκειμένου να διασφαλίσει την βιωσιμότητα των πελατών της και τα συμφέροντα των μετόχων της.

Η Τράπεζα με βάση το ισχύον νομοκανονιστικό πλαίσιο και την τιμολογιακή και πιστοδοτική πολιτική της επικεντρώνεται το τελευταίο διάστημα στην εξέταση αιτημάτων για νέες συνεργασίες μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης σε υφιστάμενους και νέους πελάτες σε κλάδους και τομείς που χαρακτηρίζονται από προοπτική ανάπτυξης.

4.10. Εξυπηρέτηση Πελατών – Contact Center

Το τηλεφωνικό κέντρο της Τράπεζας παρέχει πληροφορίες για τα προϊόντα της Τράπεζας, εξυπηρετεί τους χρήστες της υπηρεσίας e-banking, υποστηρίζει το δίκτυο καταστημάτων για προϊόντα πιστωτικών καρτών και ελευθέρων δανείων, ενώ παράλληλα χειρίζεται την Υπηρεσία Έγκαιρης Ειδοποίησης Κακόβουλης Χρήσης Καρτών.

Το τηλεφωνικό κέντρο εξυπηρέτησης πελατών (τηλ. 210-3669000) λειτουργεί από Δευτέρα έως και Παρασκευή από τις 08:00 έως τις 21:00 και Σάββατο από τις 10:00 έως 18:00. Κατά το 2016 το τηλεφωνικό κέντρο της Τράπεζας χειρίστηκε 125.749 εισερχόμενες και εξερχόμενες κλήσεις.

Η Υπηρεσία Ειδοποίησης Κακόβουλης Χρήσης αποτελεί ένα σύστημα ελέγχου των συναλλαγών που πραγματοποιούνται με τις πιστωτικές, τις χρεωστικές και τις προπληρωμένες κάρτες της Attica Bank σε όλο τον κόσμο. Σκοπός του συστήματος είναι η προστασία των κατόχων από δόλια χρήση της κάρτας τους από τρίτους, ώστε να αποφευχθούν τα κρούσματα κακόβουλης χρήσης. Με την αξιοποίηση εξελιγμένων συστημάτων ανίχνευσης, όταν διαπιστωθούν ασυνήθιστες συναλλαγές που αποκλίνουν σημαντικά από τη συνήθη συναλλακτική συμπεριφορά του κατόχου, ενεργοποιούνται οι μηχανισμοί προειδοποίησης και υποδεικνύεται η ανάγκη επιβεβαίωσης της γνησιότητας της συναλλαγής.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι εκπρόσωποι της Υπηρεσίας προβαίνουν σε τηλεφωνική επικοινωνία με τον κάτοχο της κάρτας για να πιστοποιήσουν τη γνησιότητα και την αυθεντικότητα της συναλλαγής. Σε περίπτωση που δεν εντοπιστεί ο κάτοχος και μέχρι να επιβεβαιωθεί ότι η συναλλαγή δεν συνιστά κρούσμα απάτης, είναι πιθανό να ανασταλεί προσωρινά η δυνατότητα συναλλαγών της κάρτας, ώστε να μην επεκταθεί το φαινόμενο εις βάρος του κατόχου. Με αυτόν τον τρόπο και βάσει της διεθνούς πρακτικής σε θέματα ασφάλειας χρήσης καρτών, μειώνονται αισθητά οι πιθανότητες κακόβουλης χρήσης των στοιχείων της κάρτας από τρίτους και προσφέρεται μεγαλύτερη ασφάλεια στη διενέργεια συναλλαγών.

4.11. Συστήματα και Έργα Πληροφορικής

Σε μία ιδιαίτερα δύσκολη τόσο σε επιχειρηματικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο εποχή, οι μονάδες πληροφορικής των τραπεζών, καλούνται να στηρίξουν με περισσότερο αποτελεσματικό, ασφαλές και οικονομικό τρόπο την καθημερινή λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων, αναζητώντας παράλληλα ευκαιρίες και δυνατότητες ανάπτυξης νέων τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους η Διεύθυνση Πληροφορικής της Τράπεζας, κάλυψε, διαθέτοντας μεγάλο μέρος του δυναμικού της, την προσπάθεια άμεσης ανταπόκρισης στις ποικίλες και συνεχείς απαιτήσεις που προέκυψαν στο πλαίσιο των ασκήσεων και των ελέγχων που διενήργησαν κανονιστικοί και εποπτικοί φορείς (ΕΚΤ, ΣΣΜ, ΤΤΕ).

Παράλληλα η Διεύθυνση προχώρησε και ολοκλήρωσε σειρά έργων που αφορούν στην ασφάλεια, στη διαμόρφωση και λειτουργία τεχνολογικών υποδομών και στην ανάπτυξη εφαρμογών. Ειδικότερα, στον τομέα της ασφάλειας των πληροφοριακών συστημάτων, η Τράπεζα συνέχισε το επενδυτικό της πρόγραμμα ενισχύοντας το πλέγμα προστασίας υποδομών και εφαρμογών

πληροφορικής, αξιοποιώντας νέες τεχνολογικές δυνατότητες και υλοποιώντας σειρά αναβαθμίσεων σε υφιστάμενες υποδομές.

Στον τομέα των κεντρικών τεχνολογικών υποδομών υλοποιήθηκαν έργα αναβάθμισής τους σε διαφορετικά επίπεδα τόσο ως προς το λογισμικό των λειτουργικών συστημάτων όσο και ως προς την υπολογιστική τους ισχύ και τις δυνατότητες αποθήκευσης και διαχείρισης των δεδομένων.

Στο τέλος του 2016 ανανεώθηκε για μία πενταετία η στρατηγικής σημασίας σύμβαση συνεργασίας της Τράπεζας με διεθνούς κύρους εταιρεία πληροφορικής, μέσω της οποίας παρέχονται στην Τράπεζα οι βασικές τεχνολογικές υποδομές, οι υπηρεσίες συντήρησης, διαχείρισης και επέκτασής τους, οι άδειες χρήσης του λογισμικού που απαιτείται για τη λειτουργία τους καθώς και υπηρεσίες ανάπτυξης εξειδικευμένων λύσεων πληροφορικής. Τέλος, πραγματοποιήθηκε η μετεγκατάσταση του εφεδρικού μηχανογραφικού κέντρου της Τράπεζας σε νέες σύγχρονες εγκαταστάσεις, αναβαθμίζοντας με τον τρόπο αυτό το συνολικό επίπεδο ασφαλούς λειτουργίας των υπηρεσιών πληροφορικής.

Στον τομέα των εφαρμογών πληροφορικής, σημαντικό έργο αποτέλεσε η υλοποίηση της συνεργασίας της Τράπεζας με εννέα συνεταιριστικές τράπεζες. Πιο συγκεκριμένα, υλοποιήθηκε η διασύνδεση και εξυπηρέτηση από την Τράπεζα των δικτύων ATM και POS των συνεταιριστικών τραπεζών, ενώ σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται το έργο της μεταφοράς και εξυπηρέτησης μέσω της Attica Bank, των χρεωστικών και πιστωτικών καρτών των συνεταιριστικών τραπεζών.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην προσπάθεια δραστικής ανάπτυξης του δικτύου των POS της Τράπεζας. Αναπτύχθηκαν και τέθηκαν σε λειτουργία αυτοματοποιημένες διαδικασίες, με αποτέλεσμα την πλήρη ανάπτυξη του εναλλακτικού αυτού δικτύου. Πέραν αυτών, υλοποιήθηκε σειρά έργων με στόχο την αναβάθμιση της λειτουργικότητας επιλεγμένων εφαρμογών διαχείρισης των ρυθμίσεων που αφορούν στα δανειακά χαρτοφυλάκια.

Για το έτος 2017, ο σχεδιασμός δράσεων όπως αυτός έχει αποτυπωθεί στον προϋπολογισμό έργων και δαπανών της Διεύθυνσης Πληροφορικής και Οργάνωσης, στοχεύει αρχικά στην επίτευξη πρόσθετων οικονομιών κλίμακας μέσα από την αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογικών δυνατοτήτων και την αλλαγή λειτουργικού μοντέλου.

Ειδικότερα, προβλέπεται η αναβάθμιση εφαρμογών και η υιοθέτηση κατάλληλων διαδικασιών προκειμένου να κεντροποιηθούν επιλεγμένες λειτουργίες. Παράλληλα, στόχος της Διεύθυνσης παραμένει η ολοκλήρωση έργων συμμόρφωσης σύμφωνα με τις απαιτήσεις εποπτικών και ελεγκτικών φορέων καθώς και ο σταδιακός εκσυγχρονισμός των υποδομών πληροφορικής (technology refreshment). Επιπροσθέτως, η Τράπεζα θα εστιάσει στην ανάπτυξη/αναβάθμιση κεντρικών υποστηρικτικών εφαρμογών που απαιτούνται για το σχεδιασμό και τη διαχείριση τραπεζικών προϊόντων καθώς στην ανάπτυξη νέων επιλεγμένων προϊόντων και υπηρεσιών, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις ψηφιακές υπηρεσίες και στη διάθεσή τους μέσω εναλλακτικών δικτύων.

Η Διεύθυνση Πληροφορικής και Οργάνωσης, θα συνεχίσει και το έτος 2017 να συμβάλει ουσιαστικά, μέσα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, στη σημαντική προσπάθεια που καταβάλει η Attica Bank, για τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρει στην ελληνική αγορά.

4.12 Ανθρώπινο Δυναμικό

Βασική προτεραιότητα του Ανθρώπινου Δυναμικού της Τράπεζας αποτέλεσε και αποτελεί η στήριξη και η εξυπηρέτηση των πελατών της Τράπεζας - πάντα με υπευθυνότητα, επαγγελματισμό και σεβασμό - μέσα στις δύσκολες συνθήκες που διαμορφώνονται από την οικονομική ύφεση.

Η Attica Bank αναγνωρίζοντας τον στρατηγικής σημασίας ρόλο του Ανθρώπινου Δυναμικού, αποδίδει τη μέγιστη σημασία στη μέριμνα για την υιοθέτηση πολιτικών οι οποίες διασφαλίζουν τη βέλτιστη αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων της.

Κύριο μέλημα της Τράπεζας – στο πλαίσιο της γενικότερης αναδιάρθρωσής της – αποτελεί η ενίσχυση της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού με την εισαγωγή και χρήση καινοτόμων πρακτικών, σύγχρονων μεθόδων και νέων τεχνολογιών, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της απόδοσης των εργαζομένων και την ανάδειξη του ανθρώπινου δυναμικού ως ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

Απασχόληση

Κυρίαρχη πολιτική της Τράπεζας αποτελεί η παροχή ίσων ευκαιριών ανάπτυξης και εξέλιξης δίνοντας τη δυνατότητα σε όλα τα στελέχη να εξελίσσονται και να αναπτύσσουν συνεχώς τις ικανότητες και τις δεξιότητές τους.

Το 2016, σε συνέχεια της εφαρμογής προγράμματος εθελουσίας εξόδου, το Ανθρώπινο Δυναμικό μειώθηκε κατά 12%. Με δεδομένη την έκταση του προγράμματος αναδιοργάνωσης της Τράπεζας, αλλά και την ανάγκη κάλυψης των αναγκών που δημιουργήθηκαν μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος της εθελουσίας εξόδου, η Τράπεζα ενισχύθηκε από περιορισμένο αριθμό εξειδικευμένων στελεχών με πολύχρονη εργασιακή εμπειρία στον τραπεζικό χώρο.

Στους πίνακες που ακολουθούν περιγράφεται η εξέλιξη του αριθμού των εργαζομένων στην Τράπεζα και στον Όμιλο, καθώς και η κατανομή ανά φύλο, ηλικία και γεωγραφική περιοχή για τα έτη 2015 και 2016.

Αριθμός Εργαζομένων, 2015-2016

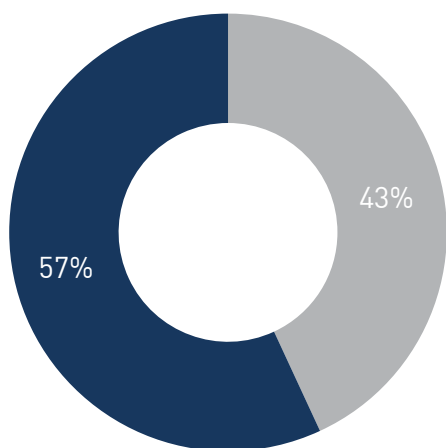
ΟΜΙΛΟΣ	Δύναμη 31.12.2016	Δύναμη 31.12.2015
Τράπεζα	782	871
Θυγατρικές εταιρίες	15	22
ΣΥΝΟΛΟ	797	893

Μεταβολές Αριθμού Εργαζομένων, 2015-2016

ΤΡΑΠΕΖΑ	2016	2015
Προσλήψεις	18	16
Αποχωρήσεις	107*	18

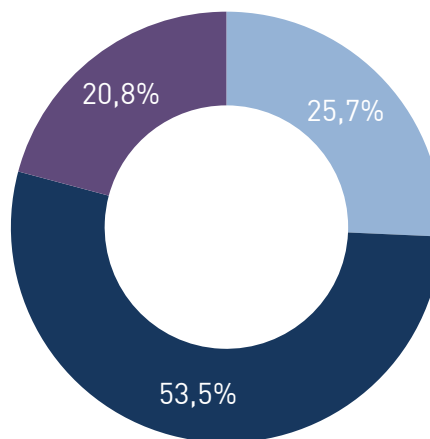
*Συμπεριλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα Εθελουσίας Εξόδου

Κατανομή Εργαζομένων (Τράπεζα) με βάση το φύλο, 2016

■ Άνδρες ■ Γυναίκες

Ηλικιακή Διάρθρωση Εργαζομένων (Τράπεζα), 2016

■ 26-40 ετών ■ 41-50 ετών ■ 51+ ετών

Γεωγραφική Κατανομή Εργαζομένων (Τράπεζα), 2016

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	31.12.2016
Αττική	540
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	29
Δυτική Μακεδονία	4
Θεσσαλία	21
Κεντρική Μακεδονία	78
Ήπειρος	4
Ιόνια Νησιά	6
Δυτική Ελλάδα	25
Στερεά Ελλάδα & Εύβοια	25
Πελοπόννησος	12
Βόρειο Αιγαίο	4
Νότιο Αιγαίο	6
Κρήτη	28
ΣΥΝΟΛΟ	782

Εκπαίδευση

Στην Τράπεζα η εκπαίδευση του Ανθρώπινου Δυναμικού αναγνωρίζεται ως ένας από τους βασικούς ρόλους για την ανάπτυξη και εξέλιξη της. Επιπλέον, πέραν του εύλογου προσδοκώμενου οφέλους που έχει για την Τράπεζα, η εκπαίδευση αποτελεί το κατεξοχήν μέσο προστιθέμενης αξίας για τον ίδιο τον εργαζόμενο. Στο πλαίσιο αυτό, καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια για τη βελτίωση του γνωστικού επιπέδου και των τυπικών προσόντων των εργαζομένων.

Το 2016, η εκπαιδευτική δράση υπερέβη στο υπερδιπλάσιο τα μεγέθη των πρόσφατων ετών, με τον μέσο όρο εκπαίδευσης να ανέρχεται σε 12,96 ώρες ανά εργαζόμενο. Με γνώμονα τη μέγιστη αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των εκπαιδευτικών αναγκών, διαμορφώθηκε και υλοποιήθηκε εκπαιδευτικός προγραμματισμός σε εκτέλεση του επιχειρησιακού σχεδιασμού και σύμφωνα πάντα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που τίθενται από το εποπτικό και ρυθμιστικό πλαίσιο.

Ειδικότερα ως προς το περιεχόμενο των εκπαιδευτικών δράσεων, το μεγαλύτερο μερίδιο στην εκπαιδευτική δραστηριότητα κατέλαβε η προϊόντική εκπαίδευση με ποσοστό 38% επί του συνόλου των εκπαιδευτικών ενεργειών. Παράλληλα, δεδομένης της επιβεβλημένης ανάγκης παρακολούθησης των διαρκών επικαιροποιήσεων του νομοκανονιστικού και εποπτικού πλαισίου, προκρίθηκαν εκπαιδεύσεις σε αντίστοιχες θεματολογίες σε ποσοστό 32% επί της συνολικής επιμορφωτικής δράσης.

Ακολούθως, σημαντικό μερίδιο, 18%, της επιμορφωτικής δράσης διατέθηκε στον τομέα της ανάπτυξης δεξιοτήτων ενώ η επικαιροποίηση των γνώσεων και κατ' επέκταση της ετοιμότητας του προσωπικού σε θέματα ασφάλειας και προστασίας διατηρήθηκε στο 3%.

Τέλος, ποσοστό 9% διατέθηκε στην υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων για την κάλυψη εξειδικευμένων αναγκών. Η Τράπεζα εναρμονιζόμενη με τις σύγχρονες εξελίξεις και με στόχο να παράσχει το καλύτερο δυνατό επίπεδο επιμόρφωσης στους εργαζομένους της, υλοποίησε τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό χρησιμοποιώντας πληθώρα εκπαιδευτικών μεθοδολογιών (εκπαίδευση σε αίθουσα, εκπαίδευση εξ' αποστάσεως, καθώς και λύσεις e-learning, με σύγχρονη και ασύγχρονη τηλεκατάρτιση).

Παροχές στο Ανθρώπινο Δυναμικό

Η Τράπεζα επενδύει στο πιο πολύτιμο κεφαλαίο της, τους ανθρώπους της, και ως αναγνώριση προς αυτούς και τις οικογένειές τους έχει θεσπίσει πρόσθετες παροχές.

Ειδικότερα, η Τράπεζα προσφέρει στους υπαλλήλους της Πρόγραμμα Ομαδικής Ασφάλισης Προσωπικού ευρείας νοσοκομειακής περίθαλψης, σε συνεργασία με ασφαλιστική εταιρία (κάλυψη νοσοκομειακής περίθαλψης, παροχή τοκετού, δωρεάν ετήσιο πρόγραμμα ιατρικών εξετάσεων check up κ.α.)

Επίσης, η Τράπεζα επιθυμώντας να επιβραβεύσει την προσπάθεια και την επίτευξη υψηλών επιδόσεων των τέκνων των υπαλλήλων της που αριστεύουν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση καθώς και όσων εισήχθησαν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, απονέμει συμβολικά χρηματικά βραβεία. Κατά το 2016, χορηγήθηκαν χρηματικά βραβεία σε 84 τέκνα υπαλλήλων.

Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία

Πρωταρχικός στόχος της Attica Bank αποτελεί η διατήρηση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος εργασίας, πλήρως εναρμονισμένου με την ισχύουσα νομοθεσία. Η Τράπεζα προσφέρει στους εργαζομένους της υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας σε όλες τις εγκαταστάσεις του οργανισμού.

Επιπρόσθετα έχει προβεί στις ακόλουθες συμπληρωματικές ενέργειες:

- Τακτική ενημέρωση των εργαζομένων για θέματα υγιεινής και ασφάλειας.
- Εκπαιδευτικά Προγράμματα – ανά τακτά χρονικά διαστήματα – του Ανθρώπινου Δυναμικού σε θέματα πυρασφάλειας, Α' Βοηθειών και διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
- Άρθρα στο Intranet της Τράπεζας για διάφορα επίκαιρα θέματα υγείας.

4.13. Προβολή – Εταιρική Επικοινωνία

Κατά τη διάρκεια του 2016, η Διεύθυνση Εταιρικής Επικοινωνίας της Τράπεζας, ανταποκρινόμενη στις διαρκώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς, συνέχισε την προσπάθειά της για τη συνεχή ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού, με γνώμονα πάντα την καλύτερη εξυπηρέτησή του και τη δημιουργία ενός κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

Η διαφημιστική επικοινωνία της Attica Bank, εστίαστηκε τόσο στην ενδυνάμωση της εταιρικής εικόνας, όσο και στην προβολή των προσφερόμενων υπηρεσιών της Τράπεζας. Για το σκοπό αυτό υλοποιήθηκαν δύο διαφημιστικές καμπάνιες. Η πρώτη καμπάνια πραγματοποιήθηκε το μήνα Μάρτιο ενώ η δεύτερη ξεκίνησε τον Ιούνιο και ολοκληρώθηκε τον Αύγουστο. Οι δύο καμπάνιες πραγματοποιήθηκαν μέσω του τύπου και μέσω ιστοσελίδων οικονομικού και ενημερωτικού περιεχομένου.

Ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για την εταιρική επικοινωνία της Attica Bank αποτελεί η ιστοσελίδα της, www.atticabank.gr η οποία εμπλουτίζεται και βελτιώνεται καθημερινά, προκειμένου να καλύπτει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο το σύνολο των αναγκών ενημέρωσης του πελατειακού και επενδυτικού κοινού.

Χορηγίες – Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Στην Attica Bank η επιχειρηματικότητα και η κοινωνική ευαισθησία συνυπάρχουν σε μια πολιτική που υπηρετεί τον άνθρωπο και τις ανάγκες του. Η Attica Bank το 2016 υλοποίησε μια σειρά χορηγιών για τη στήριξη φιλανθρωπικών σωματείων, ιδρυμάτων και οργανισμών, αποδεικνύοντας έμπρακτα τον κοινωνικό της ρόλο. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες από τις ενέργειες στις οποίες η Τράπεζα ήταν χορηγός, τη χρονιά που πέρασε.

Κοινωνική Προσφορά

Εντός του 2016 η Τράπεζα στήριξε με χορηγίες τους παρακάτω φορείς:

- Το Μ.Κ.Ο. «ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ».
- Το κοινωνικό Πρόγραμμα «Συνδρομή Αλληλεγγύης» το οποίο στηρίζει το περιοδικό «ΣΧΕΔΙΑ».
- Την «Ελληνική Δράση Αφρικής» για τη διεξαγωγή φιλικού ποδοσφαιρικού αγώνα, τα έσοδα του οποίου διατέθηκαν για κοινωνικές σκοπούς.
- Το πρόγραμμα ανάπλασης των χώρων ψυχαγωγίας «Υιοθέτησε μια παιδική χαρά» του Δήμου Ελληνικού – Αργυρούπολης.
- Το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Αργινίου.

Πολιτισμός

Μέσα στο 2016 η Τράπεζα στήριξε τους παρακάτω φορείς:

- Το Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων για την υλοποίηση του έργου συντήρησης – ενίσχυσης – αποκατάστασης του Ιερού Κουβουκλίου του Πανάγιου Τάφου.
- Το Σωματείο “ΔΙΑΖΩΜΑ”, για την οικονομική ενίσχυση του “κουμπαρά” του αρχαίου θεάτρου Ορχομενού Βοιωτίας.
- Τον Δήμο Νεάπολης – Συκεών Εκδηλώσεις «Βαλκανική Πλατεία» και «Μερκούρεια».
- Το 59ο Φεστιβάλ Φιλιππων στην Καβάλα.

Επιστήμη – Εκπαίδευση

Και το 2016 η Τράπεζα:

- Ενίσχυσε το Πρόγραμμα Υποτροφιών της Αμερικάνικης Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης για το ακαδημαϊκό έτος 2016 -2017.
- Ήταν χορηγός της ερευνητικής ομάδας «Προμηθέας» του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, που συμμετείχε στον Ευρωπαϊκό διαγωνισμό οικονομίας καυσίμου «SHELL ECO MARATHON 2016».
- Ενίσχυσε ως Εθνικός Υποστηρικτής του Συλλόγου Εταιρειών Κινητών Εφαρμογών Ελλάδος για την εκπροσώπηση της χώρας μας σε διεθνές συνέδριο με θέμα την κινητή τηλεφωνία.
- Ενίσχυσε χορηγικά τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών/Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων για την εκπροσώπηση της ελληνικής συμμετοχής στην 15η Διεθνή Έκθεση Αρχιτεκτονικής: «Biennale στη Βενετία/Reporting from the front».
- Ήταν χορηγός της εκδήλωσης «Βραδιά του Ερευνητή 2016» που διοργάνωσε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Στήριξε χορηγικά τη Σχολή Οικονομικών, Επιχειρηματικών & Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, για τη διεξαγωγή του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Διοίκηση Επιχειρήσεων για στελέχη» (Executive MBA).

Αθλητισμός

Οι χορηγικές ενέργειες με αντικείμενο τον αθλητισμό, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν το 2016 ήταν οι εξής:

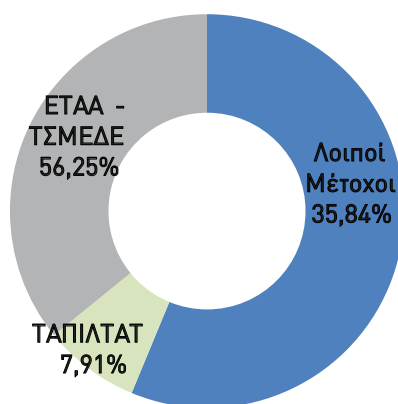
- Χορηγία του παγκόσμιου πρωταθλητή ενόργανης γυμναστικής κ. Βλάση Μάρα, μέχρι και τη συμμετοχή του στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2016.
- Χορηγία του 3ου RUN & FUN Grand Prix 2016.
- Χορηγία της Ελληνικής Ομοσπονδίας Αθλητισμού Κωφών για τη συμμετοχή της στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Καλαθοσφαίρισης Ανδρών & Γυναικών.
- Χορηγία του Ομίλου Ξιφασκίας Γλυφάδας για τη συμμετοχή του σε αθλητικές διοργανώσεις.

4.14 Μετοχικό Κεφάλαιο - Πορεία της Μετοχής της Τράπεζας

Το Μετοχικό κεφάλαιο της Attica Bank κατά την 31.12.2016 ήταν διαιρεμένο σε:

- Δύο δισεκατομμύρια τριακόσια τριάντα εννέα εκατομμύρια τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες τριακόσιες ενενήντα τέσσερις (2.339.353.394) κοινές ονομαστικές μετοχές.
- Διακόσια ογδόντα έξι εκατομμύρια διακόσιες ογδόντα πέντε χιλιάδες επτακόσιες δέκα τέσσερις (286.285.714) μετοχές του Ν.3723/2008 κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου.

Μετοχική Σύθεση της Attica Bank, 31/12/2016

Βάσει του Ν.4387/2016, το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. εντάχθηκε από 1/1/2017 στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ).

Με την απόφαση 61662/3406/30-12-2016 της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης το 5,625% των κοινών μετοχών της Τράπεζας που κατείχε το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. περιήλθαν στο Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.), ενώ το υπόλοιπο 50,625% περιήλθε στον Ε.Φ.Κ.Α.

Το Τ.Α.Π.Ι.Λ.Τ.Α.Τ. (Ταμείο Αλληλοβοήθειας Προσωπικού Ιονικής - Λαϊκής Τράπεζας και Άλλων Τραπεζών) εξακολουθεί να κατέχει το 7,91% των κοινών μετοχών της Τράπεζας, ενώ το υπόλοιπο 35,84% κατέχουν περί τις 20.000 μέτοχοι, κυρίως ιδιώτες.

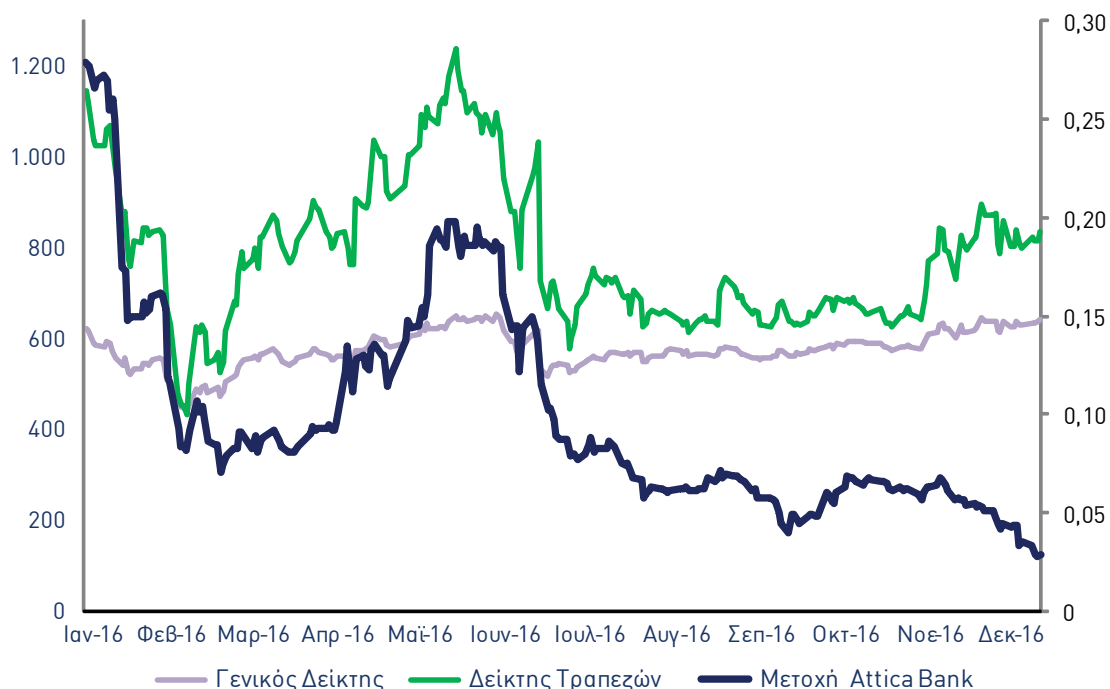
Η μετοχή της Attica Bank (Σύμβολο Χ.Α.: ΑΤΤ) διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο Αθηνών και συμμετέχει στους εξής χρηματιστηριακούς δείκτες:

ΣΥΜΒΟΛΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΓΔ	Γενικός Δείκτης Τιμών Χ.Α.
ΔΟΜ	Δείκτης Όλων των Μετοχών Χ.Α.
FTSEM	FTSE/Χ.Α. Mid Cap
ΣΑΓΔ	Δείκτης Συνολικής Απόδοσης Γενικού Δείκτη Χ.Α.
ΔΤΡ	FTSE/Χ.Α. Τράπεζες
FTSEB	FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. Τραπεζικός Δείκτης

Αν και το 2016 χαρακτηρίστηκε από θετικές αποδόσεις για την Ελληνική χρηματιστηριακή αγορά (Γενικός Δείκτης Χ.Α. 3,63%), καθώς και για τις ξένες (Dow Jones 15,24%, S&P 500 11,24%, DAX 30 11,65%, FTSE 100 17,22%, CAC 40 7,51%, και Νίκκεί 3,60%), εντούτοις η έντονη μεταβλητότητα και μάλιστα σε περιβάλλον αυξανόμενου πολιτικού ρίσκου προβλημάτισαν αναλυτές και επενδυτές. Η μέση ημερήσια αξία συναλλαγών του Χρηματιστηρίου Αθηνών διαμορφώθηκε σε 58,8 εκατ. Ευρώ, μειωμένη κατά 29,50 % σε σχέση με το 2015.

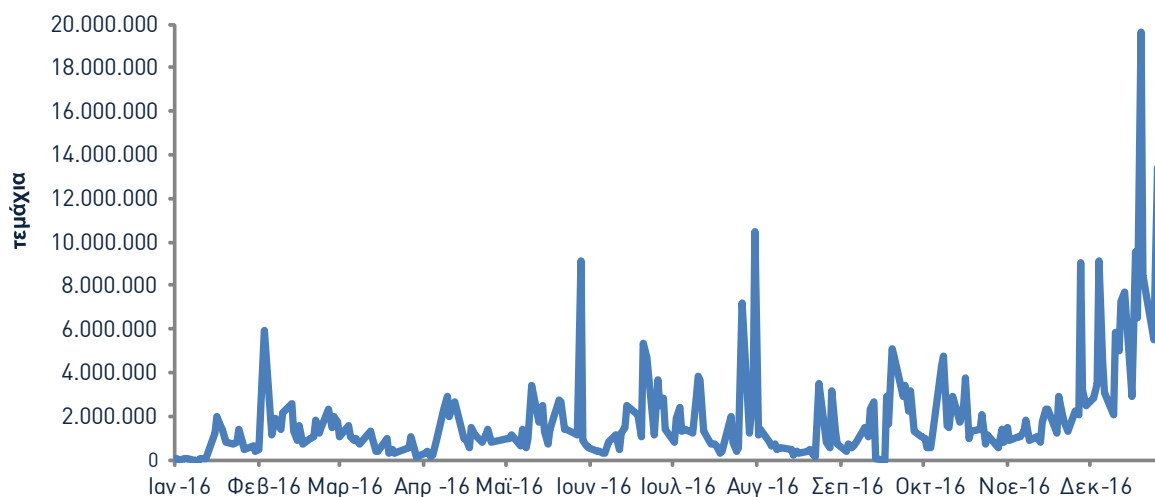
Το παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζει τη διακύμανση της τιμής της μετοχής της Τράπεζας σε σχέση με τον Γενικό Δείκτη και τον Δείκτη Τραπεζών του Χρηματιστηρίου Αθηνών για το 2016. Σημειώνεται ότι στο δεξιό άξονα παρουσιάζεται η μετοχή της Attica Bank.

**Διακύμανση της τιμής της μετοχής της Attica Bank
σε σύγκριση με την πορεία του Γενικού και του Τραπεζικού Δείκτη του Χ.Α., 2016**

Η κεφαλαιοποίηση της Τράπεζας στις 30.12.2016 ήταν 67,8 εκατ. ευρώ. Ο μέσος ημερήσιος όγκος συναλλαγών της μετοχής της Attica Bank για το 2016 διαμορφώθηκε στα 1.929.264 τεμάχια με υψηλό έτους τα 19.596.804 τεμάχια κατά την 22.12.2016 και αντίστοιχο χαμηλό έτους τα 14.519 τεμάχια κατά την 05.01.2016, ημερομηνία κατά την οποία δεν είχαν ακόμα εισαχθεί στο Χρηματιστήριο Αθηνών οι μετοχές της Τράπεζας που προέκυψαν από την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου που ολοκληρώθηκε στο τέλος του Δεκεμβρίου του 2015.

Διακύμανση ημερήσιου όγκου συναλλαγών της μετοχής της Attica Bank (τεμάχια), 2016

4.15 Πιστοληπτική Αξιολόγηση της Τράπεζας

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα πιο πρόσφατα στοιχεία για την πιστοληπτική διαβάθμιση της Τράπεζας από τον οίκο Moody's (ανακοίνωση της 30.01.2017).

	Bank Deposits	Προοπτική
Moody's	Caa3	Σταθερή

Εταιρική Διακυβέρνηση

5. Εταιρική Διακυβέρνηση¹.

5.1. Εταιρική Διακυβέρνηση. Όργανα Στρατηγικής και Εποπτείας

Η εταιρική διακυβέρνηση, μαζί με την εταιρική κοινωνική ευθύνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη, αποτελούν τους τρεις θεμελιώδεις πυλώνες της επιχειρηματικότητας για την Attica Bank.

Η εταιρική διακυβέρνηση αρθρώνεται ως ένα σύστημα σχέσεων ανάμεσα στο Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), στη διοίκηση της Τράπεζας, τους μετόχους της και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιπλέον, συνιστά τη δομή μέσω της οποίας προσεγγίζονται και τίθενται οι στόχοι της Τράπεζας, εντοπίζονται οι βασικοί κίνδυνοι που αυτή αντιμετωπίζει κατά τη λειτουργία της, προσδιορίζονται τα μέσα επίτευξης των στόχων, οργανώνεται το σύστημα διαχείρισης κινδύνων και καθίσταται δυνατή η παρακολούθηση της απόδοσης της διοίκησης κατά τη διαδικασία εφαρμογής των παραπάνω.

Η εναρμόνιση των στόχων και των κινήτρων των μελών του Δ.Σ., των ανώτατων στελεχών και των άλλων εργαζομένων της Τράπεζας με εκείνα των μετόχων της, αποτελεί κείμερο ζητούμενο της ορθής εταιρικής διακυβέρνησης.

Με σκοπό τη διαρκή προάσπιση του γενικού εταιρικού συμφέροντος, τη μακροχρόνια βιωσιμότητα και ανάπτυξη της Attica Bank και τη διατήρηση και βελτίωση της αξιοπιστίας της, το Δ.Σ. της Τράπεζας έχει ορίσει ένα πλαίσιο γενικών αρχών αποτελεσματικής διαχείρισης των πόρων και ανάληψης των κινδύνων, το οποίο είναι προσαρμοσμένο στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Τράπεζας και το οποίο συμμορφώνεται διαρκώς με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος.

Σε εφαρμογή αυτών των γενικών αρχών, η Τράπεζα έχει θέσει σε λειτουργία τα εξής όργανα εποπτείας και μηχανισμούς διαφάνειας:

5.1.1. Γενική Συνέλευση

Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων είναι το ανώτατο όργανο της Τράπεζας και είναι αρμόδια για την εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι διαδικασίες και οι κανόνες σύγκλησης, συμμετοχής και λήψης αποφάσεων από τη Γενική Συνέλευση, καθώς και οι αρμοδιότητες αυτής ρυθμίζονται αναλυτικά από τις διατάξεις του Καταστατικού της Τράπεζας και του Κ.Ν. 2190/1920.

5.1.2. Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) είναι συλλογικά υπεύθυνο για την χάραξη των στρατηγικών στόχων του Ομίλου, την εποπτεία των Ανώτατων και Ανώτερων Διοικητικών Στελεχών, καθώς επίσης και για τον επαρκή και αποτελεσματικό έλεγχο της Τράπεζας με γνώμονα την προάσπιση του γενικότερου εταιρικού συμφέροντος και την επίτευξη της μέγιστης μακροπρόθεσμης αξίας στα πλαίσια του νόμου.

Το σημερινό Δ.Σ. απαρτίζεται από έντεκα (11) μέλη εκ των οποίων τρία (3) είναι εκτελεστικά, τρία (3) μη εκτελεστικά, τέσσερα (4) ανεξάρτητα μη εκτελεστικά και ένα (1) αποτελεί εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου που έχει οριστεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν.3723/2008. Ο ορισμός των ανεξάρτητων μελών του Δ.Σ. σύμφωνα με το Ν.3016/2002 γίνεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων.

¹ Το παρόν κεφάλαιο περιγράφει συνοπτικά τη λειτουργία των βασικών οργάνων Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας. Ο πλήρης Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης που εφαρμόζει η Τράπεζα είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα της, www.atticabank.gr. Επίσης, η Ετήσια Οικονομική Έκθεση της χρήσης 2016 περιέχει τη Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης που καταρτίζεται με βάση τον Ν. 3873/2010.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας:

α) φέρει τη γενική ευθύνη διοίκησης και λειτουργίας της Τράπεζας, εγκρίνει κι επιβλέπει την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων, της στρατηγικής αντιμετώπισης των κινδύνων και της εσωτερικής διακυβέρνησης του ιδρύματος.

β) διασφαλίζει την αριότητα των συστημάτων λογιστικής και χρηματοοικονομικών εκθέσεων, περιλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών ελέγχων και της συμμόρφωσης με το νόμο και τα συναφή πρότυπα.

γ) επιβλέπει τη διαδικασία των, κατά νόμο απαιτούμενων δημοσιοποιήσεων και ανακοινώσεων.

δ) είναι υπεύθυνο για την αποτελεσματική επίβλεψη των ανωτέρων διοικητικών στελεχών, ήτοι των φυσικών προσώπων που ασκούν εκτελεστικά καθήκοντα στην Τράπεζα και τα οποία είναι υπεύθυνα και λογοδοτούν στο Δ.Σ. για την καθημερινή διοίκησή της.

ε) παρακολουθεί και αξιολογεί περιοδικά την αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας και προβαίνει στις δέουσες ενέργειες για την αντιμετώπιση τυχόν ελλείψεων.

Κατά την 31.12.2016, η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας ήταν η κάτωθι:

1. Παναγιώτης Ρουμελιώτης, Πρόεδρος του Δ.Σ., Μν Εκτελεστικό Μέλος
2. Θεόδωρος Πανταλάκης, Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
3. Αθανάσιος Τσάδαρης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
4. Ιωάννης Τσακιράκης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
5. Δημήτριος Τζαννίνης, Μν Εκτελεστικό Μέλος
6. Χαράλαμπος Μπριλάκης, Ανεξάρτητο Μν Εκτελεστικό Μέλος
7. Ιωάννης Μαρμαγγιόλης, Ανεξάρτητο Μν Εκτελεστικό Μέλος
8. Γεώργιος Βλαχάκης, Ανεξάρτητο Μν Εκτελεστικό Μέλος
9. Γεώργιος Παναγιώτου, Ανεξάρτητο Μν Εκτελεστικό Μέλος
10. Αθανάσιος Σταθόπουλος, Μν Εκτελεστικό Μέλος
11. Ζαχαρούλα Παπαθεοδώρου, Πρόσθετο, Μν Εκτελεστικό Μέλος και εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν. 3723/2008.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΜΕΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Δ.Σ. (Μν Εκτελεστικό Μέλος)

Παναγιώτης Ρουμελιώτης

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και κατέχει τίτλο διδακτορικού διπλώματος από το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και από το Πανεπιστήμιο του Paris II. Έχει διατελέσει Υπουργός Οικονομίας και Εμπορίου από το 1981 έως το 1989. Το Μάρτιο του 2010 ανέλαβε τη θέση του αναπληρωτή εκτελεστικού διευθυντή και εκπροσώπου της Ελλάδος στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Από το 2012 έως το 2015 κατείχε τη θέση του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου στην Τράπεζα Πειραιώς. Είναι καθηγητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο από το 2004 ενώ κατείχε σημαντικές θέσεις ως οικονομικός σύμβουλος σε διεθνή και εγχώρια ερευνητικά ινστιτούτα. Από τον Σεπτέμβριο του 2016 είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)

Θεόδωρος Πανταλάκης

Είναι απόφοιτος του Πανεπιστημίου Πειραιά με ειδίκευση στη διοίκηση επιχειρήσεων. Από το 1980 έως το 1991 εργάστηκε στην ΕΤΕΒΑ ενώ έως το 1996 διετέλεσε Βοηθός Γενικού Διευθυντή στον Όμιλο Interamerican. Το Μάρτιο του 1996 ανέλαβε τη θέση του Υποδιοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος μέχρι και τον Μάιο του 2004 οπότε και ανέλαβε Αντιπρόεδρος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Πειραιώς. Από τον Δεκέμβριο του 2009 μέχρι και τον Ιούλιο του 2012 διετέλεσε Διοικητής της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος και μέλος στα διοικητικά συμβούλια μεγάλων εμπορικών και κατασκευαστικών εταιρειών. Από τον Σεπτέμβριο του 2016 έχει αναλάβει καθήκοντα Διευθύνοντα Συμβούλου στην Τράπεζα.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)

Αθανάσιος Τσάδαρης

Είναι πτυχιούχος του μαθηματικού τμήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού διπλώματος στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διαθέτει 30 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα (Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Γενική Τράπεζα, Τράπεζα Μακεδονίας – Θράκης) και το 2008 ανέλαβε καθήκοντα Διευθυντή διαχείρισης διαθεσίμων στην Attica Bank. Τον Σεπτέμβριο του 2016 εξελέγη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας με την ιδιότητα του Αναπληρωτή Διευθύνοντος Συμβούλου.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)

Ιωάννης Τσακίρακης

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και κατέχει τίτλο μεταπτυχιακού διπλώματος στην Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διαθέτει πάνω από 25 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα (Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, Γενική Τράπεζα) καθώς και σε εταιρείες διαχείρισης χαρτοφυλακίου. Το Σεπτέμβριο του 2015 ανέλαβε καθήκοντα επικεφαλής στο τμήμα διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Attica Bank και τον Σεπτέμβριο του 2016 εξελέγη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας με την ιδιότητα του Αναπληρωτή Διευθύνοντος Συμβούλου.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

Δημήτριος Τζαννίνης

Είναι οικονομολόγος με ειδίκευση σε θέματα κυβερνητικής πολιτικής και διεθνών σχέσεων. Έχει διατελέσει Πρόεδρος στο Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομών του Υπουργείου Οικονομικών της Ελλάδος, μέλος χρηματοοικονομικών επιτροπών στο Euro Group, μέλος της Οικονομικής Επιτροπής του ΟΟΣΑ, στέλεχος της Παγκόσμιας Τράπεζας και Μέλος του Συμβουλίου Διευθυντών της Ελεγκτικής Επιτροπής της Εθνικής Τράπεζας. Από το 1993 έως το 2008 εργάστηκε στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.). Έλαβε το πτυχίο του με ειδίκευση στις οικονομικές επιστήμες από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού από το Πανεπιστήμιο Mc Master και Διδακτορικού Διπλώματος από το Πανεπιστήμιο του Western Ontario. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Αθανάσιος Σταθόπουλος

Είναι απόφοιτος του τμήματος Λογιστικής του Ανώτατου Τεχνολογικού Ιδρύματος Αθηνών ενώ παράλληλα διαθέτει και διδακτική εμπειρία στο χώρο των χρηματοοικονομικών και της λογιστικής. Από το 1995 εργάζεται στην Attica Bank ενώ το 1997 ανέλαβε τη διαχείριση της Διεύθυνσης Κεφαλαιαγορών έως και το 2006 οπότε και εξελέγη Πρόεδρος του Συλλόγου των εργαζομένων της Attica Bank.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΜΕΛΗ

Χαράλαμπος Μπριλάκης

Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος από το Πανεπιστήμιο Columbia. Από το 1995 έως το 1999 εργάστηκε ως υπεύθυνος μηχανικός πληροφοριακών συστημάτων σε εταιρείες στο εξωτερικό (Bell Communications, Quest Communications). Το 2004 ανέλαβε καθήκοντα εσωτερικού ελεγκτή στην Eurobank έως και το 2016 οπότε και εξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Attica Bank. Παράλληλα, παραμένει μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Διεθνούς μη κερδοσκοπικού οργανισμού ISACA (Information Systems Audit and Control Association).

Ιωάννης Μαρμαγγιόλης

Είναι απόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος από το Πανεπιστήμιο του Middlesex. Διαθέτει πάνω από 25 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα με ειδίκευση στην ανάπτυξη προϊόντων και τη λιανική τραπεζική καθώς και μακροχρόνια εμπειρία στη δημιουργία μελετών επιχειρησιακής βιωσιμότητας. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Γεώργιος Βλαχάκης

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στα Χρηματοοικονομικά από το Πανεπιστήμιο του Stirling. Από το 2001 έως το 2012 διετέλεσε μέλος διοικητικών συμβουλίων θυγατρικών εταιρειών της Εμπορικής Τράπεζας ενώ το διάστημα 2010-2012 εργάστηκε ως σύμβουλος στην Επιτροπή Αναβάθμισης Εσόδων της Εμπορικής Τράπεζας. Διαθέτει 28 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα τόσο στην Ελλάδα (Εμπορική Τράπεζα, Citibank) όσο και στο εξωτερικό (Citibank UK) με ειδίκευση στο private banking. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Γεώργιος Παναγιώτου

Σπούδασε Οικονομικά, Στατιστική και Οικονομετρία στα Πανεπιστήμια Exeter (BA) και Southampton (Msc) της Αγγλίας. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στην Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το MIT Sloane School of Management. Διαθέτει πάνω από 20 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό - επενδυτικό τομέα (Chase Manhattan Bank, Ιονική Τράπεζα, Eurobank Private Bank, Ελληνική Τράπεζα, Alpha Trust). Διετέλεσε Διευθύνων Σύμβουλος και μέλος Δ.Σ. στην ΕΤΑΔ Α.Ε., ενώ από το 1996 έως 1998 διετέλεσε Γενικός Οικονομικός Διευθυντής στο Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ (κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν.3723/2008)

Ζαχαρούλα Παπαθεοδώρου

Είναι πτυχιούχος του χημικού τμήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού διπλώματος από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Διαθέτει σχεδόν 30 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον εγχώριο τραπεζικό τομέα (Αγροτική Τράπεζα) με ειδίκευση στην χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

5.1.2.1. Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου

Κατά την 31.12.2016, η σύνθεση των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας ήταν η κάτωθι:

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	Επιτροπή Ελέγχου	Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων	Επιτροπή Αποδοχών	Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών του Δ.Σ.	Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού & Επικοινωνίας
Πρόεδρος (Μη Εκτελεστικό Μέλος) ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ					☐
ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ					
Διευθύνων Σύμβουλος ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ					●
Αναπληρωτές Διευθύνοντες Σύμβουλοι ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΑΔΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΙΡΑΚΗΣ					● ●
ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ					
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΑΝΝΙΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ	●	☐		●	●
ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΜΕΛΗ					
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΡΙΛΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΜΑΓΓΙΟΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ	● ☐	● ●	● ☐	☐ ●	●
ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ (κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν.3723/2008)					
ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ			●		

- Μέλος της Επιτροπής
- ☐ Πρόεδρος της Επιτροπής

Επιτροπή Ελέγχου

Στο πλαίσιο της υποβοήθησης του Διοικητικού Συμβουλίου κατά την άσκηση των καθηκόντων του, έχει συσταθεί και λειτουργεί η Επιτροπή Ελέγχου (Ε.Ε.). Η Επιτροπή Ελέγχου εξετάζει και διασφαλίζει την ανάπτυξη και τη λειτουργία ενός επαρκούς και αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.) σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου, διευκολύνει την επικοινωνία του Δ.Σ. με τους εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές και εξετάζει την ακρίβεια και πληρότητα των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων.

Η Επιτροπή Ελέγχου απαρτίζεται κατ' ελάχιστον από τρία μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. της Τράπεζας, ένα εκ των οποίων είναι και ανεξάρτητο. Η θητεία των μελών της Επιτροπής είναι τριετής. Η ανανέωση της θητείας ή η τροποποίηση της σύνθεσής της Ε.Ε. γίνεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Τράπεζας. Σε περίπτωση παραίτησης κάποιου μέλους της Επιτροπής Ελέγχου, η συμπλήρωση της κενής θέσης γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας, η οποία υποβάλλεται στην επόμενη Γ.Σ. των μετόχων για έγκριση. Η Γενική Συνέλευση ορίζει επίσης τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου. Τα Μέλη της Επιτροπής Ελέγχου δεν πρέπει να κατέχουν παράλληλες θέσεις ή ιδιότητες ή να διενεργούν συναλλαγές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ασυμβίβαστες με την αποστολή της Επιτροπής Ελέγχου. Η συμμετοχή στην Ε.Ε., δεν αποκλείει τη δυνατότητα συμμετοχής και σε άλλες επιτροπές του Δ.Σ. Ο Πρόεδρος της Ε.Ε. πρέπει να διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις και εμπειρία για την επίβλεψη των ελεγκτικών διαδικασιών και των λογιστικών θεμάτων που απασχολούν την Ε.Ε., ενώ παράλληλα η Ε.Ε., ως σύνολο, πρέπει να διαθέτει την κατάρτιση και την εμπειρία που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση του έργου της, περιλαμβανόμενης της γνώσης για το ευρύτερο περιβάλλον λειτουργίας της Τράπεζας και για τα συστήματα πληροφορικής.

Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου, μεταξύ άλλων είναι:

α) Η παρακολούθηση, η ετήσια αξιολόγηση και η υποβολή προτάσεων για βελτίωση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του Σ.Ε.Ε. σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου, με βάση τα σχετικά στοιχεία και πληροφορίες της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου (Δ.Ε.Ε.), τις διαπιστώσεις και παρατηρήσεις των εξωτερικών ελεγκτών καθώς και των εποπτικών αρχών, σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία.

β) Η υποβολή πρότασης στο Δ.Σ. για την επιλογή των εξωτερικών ελεγκτών. Η Ε.Ε. υποβάλλει επίσης, όποτε το κρίνει σκόπιμο, πρόταση για αντικατάσταση τους ή την εναλλαγή τους.

γ) Η επίβλεψη και αξιολόγηση των διαδικασιών κατάρτισης των δημοσιευμένων ετήσιων και περιοδικών οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας και του Ομίλου σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα.

δ) Η αξιολόγηση του έργου της Δ.Ε.Ε., με έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με το βαθμό ανεξαρτησίας της, την ποιότητα και το εύρος των ελέγχων που διενεργεί, τις προτεραιότητες που προσδιορίζονται από μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος, των συστημάτων και του επιπέδου των κινδύνων και εν γένει την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της τόσο σε επίπεδο Τράπεζας όσο και σε επίπεδο Ομίλου, σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 2577/2006.

ε) Η υποβολή προτάσεων προς τους εσωτερικούς ή εξωτερικούς ελεγκτές για τις ειδικές περιοχές όπου επιβάλλεται η διενέργεια πρόσθετων ελέγχων.

στ) Η ετήσια αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας της Πολιτικής για την αντιμετώπιση του Ξεπλύματος Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (FX & XT) και η υποβολή σχετικής έκθεσης στο Δ.Σ., καθώς και η γενικότερη εποπτεία της ορθής εφαρμογής της πολιτικής αυτής.

Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων αποτελείται από τέσσερα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. της Τράπεζας με επαρκείς γνώσεις και εμπειρία στον τομέα διαχείρισης κινδύνων. Τα κυριότερα καθήκοντα της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, είναι τα εξής:

α) Επιβλέπει την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός κατάλληλου πλαισίου ανάληψης κινδύνων, που περιλαμβάνει συγκεκριμένα όρια ανοχής ανάληψης κινδύνων. Η Επιτροπή εισηγείται σε ετήσια βάση στο Δ.Σ. το πλαίσιο ανάληψης κινδύνων για εκτενή συζήτηση και έγκριση, καθώς και την αξιολόγηση της καταλληλότητας του επιχειρηματικού σχεδίου και εισηγείται τροποποιήσεις των παραπάνω, όποτε το κρίνει απαραίτητο. Στη περίπτωση που διαπιστωθεί ασυμφωνία μεταξύ επιχειρηματικού σχεδίου και πλαισίου ανάληψης κινδύνων, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων υποβάλλει διορθωτικό σχέδιο στο Δ.Σ.

β) Ελέγχει την τιμολόγηση των προσφερόμενων υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό σχέδιο και το πλαίσιο ανάληψης κινδύνων του ιδρύματος. Όταν η τιμολόγηση δεν απηχεί με ακρίβεια τους κινδύνους, σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο και του πλαισίου ανάληψης κινδύνων, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων υποβάλλει διορθωτικό σχέδιο στο Δ.Σ.

γ) Εισηγείται στο Δ.Σ., όποτε κρίνει σκόπιμο, την αναθεώρηση της Πολιτικής Διαχείρισης Κινδύνων και της Πιστωτικής Πολιτικής του Ομίλου κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων.

δ) Αξιολογεί σε ετήσια βάση την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου και ιδίως τη συμμόρφωση προς το καθορισμένο επίπεδο ανοχής κινδύνου, την καταλληλότητα των ορίων, την επάρκεια των προβλέψεων και την εν γένει επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το ύψος και τη μορφή των αναλαμβανόμενων κινδύνων, τουλάχιστον με βάση την ετήσια έκθεση του επικεφαλής της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων και του σχετικού αποσπάσματος της έκθεσης της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου.

ε) Διασφαλίζει κατάλληλους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου για την παρακολούθηση και την αποτελεσματική διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.

Επιτροπή Αποδοχών

Η Επιτροπή Αποδοχών της Attica Bank, αποτελείται αποκλειστικά από ανεξάρτητα, μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας. Τα καθήκοντα της Επιτροπής Αποδοχών, μεταξύ άλλων είναι:

α) να προετοιμάζει αποφάσεις σχετικά με τις αποδοχές του προσωπικού της Τράπεζας και του Ομίλου, περιλαμβανομένων των μελών του προσωπικού οι επαγγελματικές δραστηριότητες των οποίων έχουν ουσιώδη αντίκτυπο στο προφίλ κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος και τη διαχείρισή τους και να εισηγείται στο Δ.Σ. για τη λήψη αποφάσεων,

β) να υποβάλλει προτάσεις στα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. σχετικά με τις αποδοχές της Διοίκησης, ιδίως των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και των υψηλότερα αμειβόμενων υπαλλήλων της Τράπεζας και του Ομίλου, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα Πολιτική της Τράπεζας.

γ) να εποπτεύει άμεσα τις αποδοχές των ανώτερων στελεχών της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου και της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης.

δ) να στηρίζει το Διοικητικό Συμβούλιο υπό την εποπτική του αρμοδιότητα σε ό,τι αφορά την επίβλεψη των πολιτικών, των πρακτικών και των διαδικασιών αποδοχών και της συμμόρφωσης με την πολιτική αποδοχών.

ε) να αξιολογεί τους μηχανισμούς και τα συστήματα που θεσπίζονται, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι στο σύστημα αποδοχών λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα επίπεδα όλων των ειδών κινδύνων, της ρευστότητας και των κεφαλαίων και ότι η συνολική πολιτική αποδοχών προάγει και συνάδει με την άρτια και αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων και είναι σύμφωνη με την επιχειρηματική στρατηγική, τους στόχους, την εταιρική κουλτούρα και τις εταιρικές αξίες, καθώς και με τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα του ιδρύματος.

Η Τράπεζα εφαρμόζει πολιτική αποδοχών, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της εταιρικής διακυβέρνησης και η οποία προωθεί την ορθή, αποτελεσματική διαχείριση και κάλυψη των κινδύνων που έχει αναλάβει ή πρόκειται να αναλάβει.

Η Attica Bank φροντίζει ώστε το επίπεδο και η διάρθρωση των αμοιβών να είναι τέτοια που να συμφωνούν προς τη συνολική πολιτική λειτουργίας της, προς την επιχειρηματική της στρατηγική, τους στόχους, τις αξίες και τα μακροπρόθεσμα συμφέροντά της.

Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών του Δ.Σ.

Η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων μελών του Δ.Σ. αποτελείται από τρία μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. Η Επιτροπή έχει την ευθύνη της πολιτικής και των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθούνται για τον διορισμό των μελών του Δ.Σ. και των επιτροπών που συγκροτούνται σε επίπεδο Δ.Σ. της Τράπεζας.

Ειδικότερα, η Επιτροπή, μεταξύ άλλων, έχει την ευθύνη εντοπισμού και υποβολής προτάσεων στο Δ.Σ. των κατάλληλων προσώπων για την πλήρωση των κενών θέσεων του Δ.Σ. και των επιτροπών του. Επιλαμβάνεται επίσης των θεμάτων που σχετίζονται με την επάρκεια, την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα του Δ.Σ. τόσο ως συνόλου όσο και σε σχέση με τα επιμέρους μέλη του, καθώς και σε ό,τι αφορά τον διορισμό των ανώτερων στελεχών σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ισχύοντος ρυθμιστικού (νομοθετικού, κανονιστικού και εποπτικού) πλαισίου, το καταστατικό της Τράπεζας, τις κατευθυντήριες γραμμές της EBA και τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές που εκάστοτε ισχύουν. Για τον εντοπισμό των κατάλληλων υποψηφίων προς διορισμό στο Δ.Σ., το τελευταίο, μέσω της Επιτροπής αξιολογεί την τρέχουσα σύνθεσή του και διασφαλίζει την ύπαρξη αποτελεσματικής και διαφανούς διαδικασίας για την ανάδειξη υποψηφίων μελών του Δ.Σ.

Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας

Στα πλαίσια της υποβοήθησης του Διοικητικού Συμβουλίου κατά τη χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών της στρατηγικής της Τράπεζας, έχει συσταθεί και λειτουργεί η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας. Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας εποπτεύει την εφαρμογή του Επιχειρηματικού Σχεδίου της Τράπεζας και καθορίζει την πολιτική επικοινωνίας της Τράπεζας και της ενημέρωσης του επενδυτικού κοινού. Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας απαρτίζεται από πέντε τουλάχιστον κύρια μέλη, εκτελεστικά και μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., εκ των οποίων ένα είναι ο εκάστοτε Πρόεδρος του Δ.Σ.

5.1.3. Κυριότερες Διαχειριστικές Επιτροπές και Συμβούλια

Εκτελεστική Επιτροπή

Η Εκτελεστική Επιτροπή παρακολουθεί και διασφαλίζει την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της Τράπεζας για την υλοποίηση της στρατηγικής, του επιχειρηματικού πλάνου και του προϋπολογισμού, όπως έχουν εγκριθεί από το Δ.Σ. Αποτελείται από 9 (εννέα) μέλη, εκ των οποίων ένα είναι ο εκάστοτε Διευθύνων Σύμβουλος και ο οποίος ορίζεται ως Πρόεδρος της. Η Επιτροπή μεταξύ άλλων έχει τα εξής καθήκοντα:

- Επεξεργάζεται τη στρατηγική και διαμορφώνει την πρόταση του Επιχειρησιακού Σχεδίου και του ετήσιου προϋπολογισμού πριν τη συζήτησή τους στην Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας.
- Εξειδικεύει την υλοποίηση της στρατηγικής, με το συντονισμό των δράσεων των Μονάδων της Τράπεζας.
- Παρακολουθεί την επίτευξη των στόχων στο επίπεδο της Τράπεζας και των Μονάδων, εξετάζει τις αποκλίσεις, αποφασίζει διορθωτικές κινήσεις και παρέχει οδηγίες στις καθ' ύλην αρμόδιες οργανογραμματικές δομές.
- Αποφασίζει την πολιτική ανάπτυξης των δικτύων και του Ομίλου.
- Διασφαλίζει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές της διαχείρισης κινδύνων ενσωματώνονται στη λειτουργία της Τράπεζας και στον προϋπολογισμό.
- Αποφασίζει τα εγκριτικά όρια επενδύσεων και δαπανών των αρμόδιων οργάνων.

Συμβούλιο Καθυστερήσεων του Δ.Σ (διοικητικό όργανο για την παρακολούθηση καθυστερήσεων – ΔΟΚ)

Στην Attica Bank στα πλαίσια εναρμόνισης με την Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής (ΠΕΕ) της Τράπεζας της Ελλάδος αρ. 42/30.05.2014, της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΕΕ) Νο. 47/09.02.2015 και της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΕΕ) Νο. 102/30.08.2016, έχει συσταθεί και λειτουργεί διοικητικό όργανο για την παρακολούθηση καθυστερήσεων (ΔΟΚ). Αποτελείται από τρία εκτελεστικά μέλη και διαθέτει τον κατάλληλο βαθμό ανεξαρτησίας σε σχέση με τις υπόλοιπες λειτουργικές δομές της Τράπεζας και ιδίως σε σχέση με τις λειτουργίες χορήγησης πιστώσεων και διαχείρισης του ομαλά εξυπηρετούμενου τμήματος του χαρτοφυλακίου. Οι αρμοδιότητές του περιγράφονται από το κανονιστικό πλαίσιο Εποπτικών υποχρεώσεων για τη διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, όπως αυτό εκάστοτε ισχύει, στις οποίες, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται:

- Η κεντροποιημένη επεξεργασία όλων των εσωτερικών αναφορών που αφορούν στη λειτουργία των καθυστερήσεων.
- Η διαμόρφωση των διαθέσιμων τύπων ρύθμισης και οριστικής διευθέτησης ανά υπό-χαρτοφυλάκιο δανείων και η παρακολούθηση της αποτελεσματικότητάς τους, μέσω κατάλληλων δεικτών απόδοσης.
- Η διαμόρφωση και τεκμηρίωση των κριτηρίων, με βάση τα οποία θα εξετάζεται η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα εκάστου τύπου ρύθμισης ή οριστικής διευθέτησης (ανάπτυξη και χρήση ειδικών δενδρο-διαγραμμάτων).
- Ο καθορισμός των παραμέτρων και του εύρους αρμοδιοτήτων των οργάνων και προσώπων που εμπλέκονται στην αξιολόγηση της βιωσιμότητας και καταλληλότητας του προτεινόμενου τύπου ρύθμισης και στην μετέπειτα παρακολούθηση της εφαρμογής του.

Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO)

Το Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO) απαρτίζεται από 7 (επτά) μέλη. Διαμορφώνει την πολιτική της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου σε θέματα διάρθρωσης, τιμολόγησης και διαχείρισης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού. Επιπλέον, παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις και τις βασικές επιχειρησιακές παραδοχές βάσει των οποίων διαμορφώνει η Τράπεζα την εκάστοτε πολιτική της. Μεταξύ άλλων, η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO):

- Αποφασίζει το πλαίσιο ανάληψης και αντιστάθμισης των κινδύνων ρευστότητας και επιτοκίων με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων.
- Διαμορφώνει την ευρύτερη πολιτική επιτοκίων της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου.
- Καθορίζει και εποπτεύει την εφαρμογή του συστήματος εσωτερικής τιμολόγησης των διαθέσιμων της Τράπεζας και θεσπίζει την πολιτική εσωτερικής τιμολόγησης μεταξύ καταθετικών/χορηγητικών μονάδων.
- Εγκρίνει το πρόγραμμα αντιμετώπισης εκτάκτων συνθηκών (liquidity contingency plan) και μεριμνά για τη διαφοροποίηση των πηγών άντλησης των διαθέσιμων της Τράπεζας

- Εγκρίνει το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης (stress test) και εξετάζει τα αποτελέσματα από την εφαρμογή σεναρίων για ακραίες μεταβολές στις αγορές κεφαλαίων.
- Αξιολογεί και εγκρίνει την κυκλοφορία νέων καταθετικών ή δανειακών προϊόντων καθώς και την επέκταση της Τράπεζας σε νέα προϊόντα ή υπηρεσίες που συνάδουν με τον στρατηγικό σχεδιασμό της.

Επιτροπή Πληροφορικής

Η Επιτροπή Πληροφορικής της Attica Bank συστάθηκε στα πλαίσια της ΠΔΤΕ 2577/2006, με σκοπό να καθορίζει και να διαχειρίζεται τα έργα Πληροφορικής με βάση το Στρατηγικό Επιχειρησιακό Σχέδιο της Τράπεζας και τη Στρατηγική Πληροφορικής. Τα καθήκοντα της Επιτροπής Πληροφορικής, μεταξύ άλλων είναι:

- Να καθορίζει το πρόγραμμα δράσης Πληροφορικής, η οποία περιλαμβάνει τόσο τα βραχυπρόθεσμα όσο και τα μεσο-μακροπρόθεσμα σχέδια Πληροφορικής στα πλαίσια των επιχειρησιακών στόχων της Τράπεζας και του εκάστοτε ισχύοντος θεσμικού πλαισίου.
- Να αποφασίζει την υλοποίηση των έργων της Πληροφορικής, το αντικείμενο καθώς και τις παραμέτρους υλοποίησης των έργων σύμφωνα με τις απαιτήσεις που διαμορφώνονται από το Επιχειρησιακό Σχέδιο της Τράπεζας.
- Να έχει την εποπτεία του προϋπολογισμού της Πληροφορικής.
- Να εγκρίνει την προμήθεια ή ανάπτυξη κάθε συστήματος και να εποπτεύει την υλοποίησή του βάσει της μελέτης σκοπιμότητας που έχει εκπονηθεί.
- Να εποπτεύει όλες τις συνεργασίες και τις αναθέσεις σε τρίτους (θέματα outsourcing), διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο ότι έχουν αξιολογηθεί ορθά οι προσφερόμενες υπηρεσίες καθώς και οι πιθανοί κίνδυνοι.
- Να αξιολογεί την ανάλυση και τη διαχείριση κινδύνων που σχετίζονται με τα πληροφοριακά συστήματα και να παρέχει ενημέρωση στις αρμόδιες οργανωτικές δομές.

5.1.4. Λοιπές Μονάδες Διοίκησης

Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου

Πρωταρχικός ρόλος της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου (Μ.Ε.Ε) είναι η εκτίμηση της επάρκειας των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.) που έχει θεσπίσει η Διοίκηση της Τράπεζας, σε επίπεδο Δικτύου, Κεντρικών Υπηρεσιών και θυγατρικών Εταιρειών, και ως εκ τούτου είναι επιφορτισμένη με τον διαρκή έλεγχο της λειτουργίας των εν λόγω Μονάδων της Τράπεζας, μέσα στο πλαίσιο των ισχυόντων διατάξεων των Νομοματικών και Εποπτικών Αρχών (ΠΔ/ΤΕ 2577/06), της εγκεκριμένης Στρατηγικής από την Επιτροπή Ελέγχου, των κατευθύνσεων της Διοίκησης της Τράπεζας με τις εκάστοτε αποφάσεις της και της ελεγκτικής πρακτικής.

Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου της Attica Bank είναι διοικητικά ανεξάρτητη από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες και από υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την πραγματοποίηση ή λογιστικοποίηση συναλλαγών και αναφέρεται στο Δ.Σ. μέσω της Επιτροπής Ελέγχου και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο, μετά από τον καθορισμό των κατάλληλων προϋποθέσεων που διασφαλίζουν την ανεξαρτησία της Μ.Ε.Ε..

Η Μ.Ε.Ε μεταξύ άλλων έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- Την υλοποίηση μέσω του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της επιχειρησιακής στρατηγικής της Τράπεζας και του Ομίλου με αποτελεσματική χρήση των εκάστοτε διαθέσιμων πόρων.
- Τον έλεγχο της εφαρμογής και αποτελεσματικότητας των μέτρων προστασίας, διαδικασιών και λειτουργιών, της εφαρμογής και της συνεχούς τήρησης του Κανονισμού Λειτουργίας και του Καταστατικού της Τράπεζας, που έχουν θεσπιστεί αρμοδίως (κανονισμοί και οδηγίες) για την εύρυθμη, ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή των επιμέρους εργασιών.
- Τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών που έχουν καθιερωθεί για τον έλεγχο και τη διαχείριση διαφόρων τραπεζικών κινδύνων που έχουν αναληφθεί, ιδιαίτερα του πιστωτικού, εκτιμώντας την πιθανή ζημιά της Τράπεζας απ' αυτούς.
- Τη διενέργεια τακτικών ή ειδικών ελέγχων προκειμένου να διαμορφωθεί αντικειμενική, ανεξάρτητη και τεκμηριωμένη άποψη για την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του Σ.Ε.Ε, σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος και σε επίπεδο Ομίλου,

καθώς και στις περιπτώσεις που υπάρχουν ενδείξεις για βλάβη των συμφερόντων της τράπεζας ή των θυγατρικών της, με σκοπό τη διεξοδική εξέταση του θέματος και την εξακρίβωση της έκτασης της τυχόν ζημίας.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας υποστηρίζεται, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, από ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής Πληροφόρησης (MIS – Management Information System) και επικοινωνίας, η λειτουργία του οποίου διασφαλίζει την ομοιόμορφη και βάσει καταγεγραμμένων διαδικασιών συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, καθώς και την έγκαιρη διάθεση, ακρίβεια, αξιοπιστία και πληρότητα των πληροφοριών, και ως εκ τούτου την αποτελεσματική, έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση κάθε διοικητικού οργάνου της Τράπεζας.

Η Μ.Ε.Ε. εφαρμόζει τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (IIA Standards) και τον Κώδικα Δεοντολογίας (IIA Code of Ethics). Η Μ.Ε.Ε. λαμβάνει υπόψη και εφαρμόζει ως ισχύουν, τις συμβουλευτικές οδηγίες επί των Διεθνών Προτύπων (IIA's Practice Advisories), τις οδηγίες πρακτικών και θέσεων (IIA's Practice Guides and Position Papers), τις διεθνώς αναγνωρισμένες βέλτιστες ελεγκτικές πρακτικές που έχουν εκδοθεί από παγκοσμίως αναγνωρισμένους οργανισμούς ή εποπτικές αρχές καθώς επίσης και τις κατευθυντήριες οδηγίες, πολιτικές διαδικασίες και μεθοδολογίες εσωτερικού ελέγχου. Οι ελεγκτές της Μ.Ε.Ε εφαρμόζουν και υπερασπίζονται τις αρχές της ακεραιότητας, αντικειμενικότητας, εμπιστευτικότητας και επάρκειας.

Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης της Attica Bank λειτουργεί με σκοπό την πρόληψη και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων μη συμμόρφωσης της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου της προς το εκάστοτε νομοκανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους, με τη θέσπιση κατάλληλων πολιτικών και διαδικασιών και την υιοθέτηση μηχανισμών αναγνώρισης, ελέγχου και παρακολούθησης των σχετικών κινδύνων.

Η σύσταση και η δομή της Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης ορίζεται από το Δ.Σ. της Τράπεζας με κριτήρια το ήθος, την ακεραιότητα, το κύρος, την επαρκή και πιστοποιημένη κατάρτιση, την εμπειρία σε αντίστοιχες θέσεις και εργασίες και τη γνώση των εργασιών και δραστηριοτήτων της Τράπεζας.

Ο Διευθυντής και το προσωπικό της Διεύθυνσης είναι διοικητικά ανεξάρτητοι κατά την άσκηση των καθηκόντων τους από όλα τα άλλα υπηρεσιακά Όργανα της Τράπεζας. Δεν μπορούν να κατέχουν άλλη θέση που έρχεται σε σύγκρουση με τις υποχρεώσεις τους. Δεν επιτρέπεται επίσης και η εκτός Τράπεζας δραστηριότητά τους, όταν αυτή μπορεί να έρχεται σε σύγκρουση με το ρόλο και τα καθήκοντά τους.

Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης έχει μεταξύ άλλων τις εξής αρμοδιότητες:

- Εισηγείται προς τη Διοίκηση για θέματα που αφορούν στη χάραξη και την υλοποίηση της πολιτικής της Τράπεζας και γενικότερα του Ομίλου στο πεδίο της κανονιστικής συμμόρφωσης & εταιρικής Διακυβέρνησης, λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο για την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Εκδίδει σχετικές οδηγίες για την προσαρμογή των εσωτερικών διαδικασιών και του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Τράπεζας και των θυγατρικών εταιριών στο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο.
- Παρακολουθεί και ελέγχει τη νομοθετική και κανονιστική συμμόρφωση των επιμέρους Μονάδων της Τράπεζας και του Ομίλου.
- Φροντίζει για την έγκαιρη και διαρκή ενημέρωση των εργαζόμενων στην Τράπεζα και τον Όμιλο για τις εξελίξεις στο σχετικό με τις αρμοδιότητές τους ρυθμιστικό πλαίσιο, με τη θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- Ενημερώνει τη Διοίκηση και το Δ.Σ. της Τράπεζας για κάθε διαπιστωθείσα σημαντική παράβαση του ρυθμιστικού πλαισίου ή τυχόν σημαντικές ελλείψεις.
- Φροντίζει ώστε η Τράπεζα να συμμορφώνεται με το νομοκανονιστικό πλαίσιο που σχετίζεται με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (εφεξής ΞΧ) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (εφεξής ΧΤ). Εισηγείται μέτρα ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας της σχετικής Πολιτικής της Τράπεζας και των μέτρων υλοποίησης της.
- Εισηγείται τη θέσπιση εσωτερικών Κωδίκων Δεοντολογίας και φροντίζει για την πιστή εφαρμογή τους από όλους.

5.2. Ενημέρωση Επενδυτών. Εξυπηρέτηση Μετόχων

Τμήμα Θεματοφυλακής Πελατείας, Α/Κ και Μετοχολογίου Τμήμα Ενημέρωσης Επενδυτικού Κοινού

Η καλή πληροφόρηση και ενημέρωση των μετόχων για τις εταιρικές υποθέσεις, αποτελεί προϋπόθεση για τη σωστή άσκηση των δικαιωμάτων τους. Επιπλέον, η ενεργή συμμετοχή τους σε βασικές στρατηγικές αποφάσεις αποτελεί δείγμα καλής εταιρικής διακυβέρνησης.

Στοχεύοντας στην έγκαιρη και πλήρη ενημέρωση, η Τράπεζα έχει θέσει στη διάθεση του επενδυτικού κοινού, το Τμήμα Θεματοφυλακής Πελατείας, Α/Κ και Μετοχολογίου της Υποδιεύθυνσης Θεματοφυλακής και Υποστήριξης Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων και το Τμήμα Ενημέρωσης Επενδυτικού Κοινού της Γραμματείας Διοικητικού Συμβουλίου. Οι μονάδες αυτές έχουν την ευθύνη της:

- Ενημέρωσης του επενδυτικού κοινού σχετικά με τις εξελίξεις στην Τράπεζα και την άσκηση των δικαιωμάτων των μετόχων με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και το Καταστατικό της Τράπεζας.
- Τήρησης του μετοχολογίου και επικοινωνίας με το Χρηματιστήριο Αθηνών για θέματα μεταβίβασης των μετοχών στους δικαιούχους από κληρονομική διαδοχή.
- Γνωστοποίησης των συναλλαγών προσώπων που έχουν πρόσβαση σε προνομιακές πληροφορίες, (σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4443/2016 και του Κανονισμού 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου καθώς και της απόφασης 3/347/12.7.2005 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς).
- Γνωστοποίησης στις εποπτικές αρχές των μεταβολών σημαντικών συμμετοχών (Ν. 3556/2007).

Επιπλέον, η Attica Bank, προκειμένου να εξασφαλίζει σε όλους τους μετόχους της εύκολη και ισότιμη πρόσβαση στις διάφορες πληροφορίες, διατηρεί ενεργό ισότοπο (www.atticabank.gr), στον οποίο δημοσιεύει τον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζει, στοιχεία για τη διοικητική διάρθρωση και το ιδιοκτησιακό καθεστώς της, καθώς και άλλες χρήσιμες πληροφορίες για τους μετόχους και τους επενδυτές.

5.3. Εξυπηρέτηση Πελατών

Για την Attica Bank η βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της έννοιας της «κοινωνικής ευθύνης». Στην Attica Bank κάθε παράπονο ή πρόταση αποτελεί αφορμή για βελτίωση. Η Τράπεζα εφαρμόζει την Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2501/31.10.2002 και τις σχετικές διατάξεις του Ν. 3606/2008, σχετικά με την διαφάνεια των συναλλαγών και την εξέταση και διευθέτηση των παραπόνων των πελατών και συναλλασσόμενων. Συμμετέχει στο θεσμό του Τραπεζικού Μεσολαβητή και δεσμεύεται από τις διαδικασίες που εφαρμόζει. Η διαδικασία εξέτασης και αντιμετώπισης παραπόνων καταγράφεται αναλυτικά σε σχετική Πολιτική Διαφάνειας Συναλλαγών και Διαχείρισης Παραπόνων Πελατών που έχει καταρτίσει και εφαρμόζει η Τράπεζα.

Διαχείριση Κινδύνων
Κεφαλαιακή Επάρκεια

6. Διαχείριση Κινδύνων. Κεφαλαιακή Επάρκεια.

Ο Όμιλος της Attica Bank εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, οι σημαντικότεροι από τους οποίους είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς, δηλαδή ο κίνδυνος από τις μεταβολές σε συναλλαγματικές ισοτιμίες, επιτόκια και τιμές αγοράς, ο λειτουργικός κίνδυνος καθώς και ο κίνδυνος ρευστότητας. Ο Όμιλος έχει αναπτύξει τους κατάλληλους μηχανισμούς για την παρακολούθηση και τη διαχείριση των κινδύνων, ώστε να αποφεύγεται η υπερβολική συγκέντρωση τους.

Στον Όμιλο λειτουργούν μια σειρά από θεσμικά όργανα που έχουν ως βασικό έργο τη διαχείριση κινδύνων. Ειδικότερα, στον Όμιλο λειτουργεί ανεξάρτητη Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων, η οποία οργανωτικά αναφέρεται στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ είναι θεσμοθετημένη η συμμετοχή του Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων σε διάφορες ανώτατες επιτροπές (ALCO, Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων, Εκτελεστική Επιτροπή). Βασικός της ρόλος είναι η παρακολούθηση όλων των κινδύνων στους οποίους μπορεί να εμπλακεί ο Όμιλος και η διατήρηση του επιπέδου ανάληψης επιχειρηματικών κινδύνων εντός των προκαθορισμένων ορίων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την έγκριση και την περιοδική αναθεώρηση του προφίλ κινδύνου που αναλαμβάνει ο Όμιλος (Risk Appetite Framework). Πιο συγκεκριμένα, το ΔΣ παρακολουθεί τον κίνδυνο συνολικά, επιλέγει τα πρόσωπα και τα όργανα που έχουν την αρμοδιότητα για την διαχείριση των κινδύνων που αντιμετωπίζει ο Όμιλος και αναθέτει στις αρμόδιες επιτροπές και διευθύνσεις, ευθύνες για την υιοθέτηση πολιτικών και πρακτικών διαχείρισης κινδύνων.

Άλλα θεσμικά όργανα στα οποία στηρίζεται η Διαχείριση Κινδύνων είναι η Εκτελεστική Επιτροπή, η Επιτροπή Ελέγχου, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO), οι Διευθύνσεις Εσωτερικού Ελέγχου, Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Πιστοδοτήσεων, η Επιτροπή Διαχείρισης Καθυστερήσεων, η Επιτροπή Πιστοδοτήσεων καθώς και η Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων.

6.1. Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει κυρίως από τις δανειοδοτήσεις, τις εγγυήσεις και την διαχείριση διαθεσίμων. Ως πιστωτικός κίνδυνος, ορίζεται ο κίνδυνος να υποστεί η Τράπεζα ζημιές εξαιτίας της αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων των πελατών ή των αντισυμβαλλόμενων.

Ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελεί την πιο σημαντική πηγή κινδύνου, γεγονός που υποχρεώνει τον Όμιλο να θέτει ως πρωταρχικό στόχο, τη συστηματική παρακολούθηση και την αποτελεσματική διαχείρισή του. Με στόχο την καλύτερη διαχείριση υπάρχει συνεχής αναθεώρηση των πιστωτικών πολιτικών του Ομίλου και παρακολούθηση της συμμόρφωσης των σχετικών υπηρεσιακών μονάδων με τις πολιτικές αυτές.

Η Τράπεζα προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη εργαλείων εσωτερικής αξιολόγησης των κινδύνων βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών ανά είδος χρηματοδοτικού ανοίγματος. Η προσπάθεια αυτή είναι ευθυγραμμισμένη με τις απαιτήσεις που επιβάλλονται από το εποπτικό πλαίσιο περί υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας για τις τράπεζες (Βασιλεία III).

Την αρμοδιότητα για την έγκριση του τραπεζικού χαρτοφυλακίου των δανείων, έχουν οι Διευθύνσεις Πίστης (Ιδιωτών και Επιχειρήσεων) οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τις επιχειρησιακές μονάδες εσόδων της Τράπεζας. Για τις χορηγήσεις που ξεπερνούν τα εγκριτικά όρια των Δ/σεων αυτών, αρμοδιότητα έχουν κατά σειρά, η Επιτροπή Πιστοδοτήσεων και η Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων της Τράπεζας. Κατά τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων για την ανάληψη σημαντικών κινδύνων, διασφαλίζεται η συμμετοχή πέραν της Διεύθυνσης Πίστης και του Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων ως μέλος στην Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων.

Ο Όμιλος διαχωρίζει για εποπτικούς σκοπούς τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα σύμφωνα με οποιοδήποτε από τα ακόλουθα κριτήρια:

- σημαντικά ανοίγματα που έχουν καθυστέρηση άνω των 90 ημερών.
- όταν θεωρείται ότι ο οφειλέτης δεν είναι πιθανό να εκπληρώσει πλήρως τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς τη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε καθυστερούμενου ποσού ή από τον αριθμό των ημερών καθυστέρησης.

Στις ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής κατατάσσονται οι εξής περιπτώσεις:

- η πιστωτική υποχρέωση έχει χαρακτηριστεί ως μη εκτοκιζόμενη
- το ίδρυμα αναγνωρίζει μια σημαντική προσαρμογή πιστωτικού κινδύνου (πρόβλεψη απομείωσης) η οποία δικαιολογείται από τη διαπίστωση σημαντικής επιδείνωσης της ποιότητας της πίστωσης από το χρόνο της χορήγησής της
- η πιστωτική υποχρέωση πωλείται με σημαντική ζημιά.
- η Τράπεζα συναινεί στην επείγουσα αναδιάρθρωση της πιστωτικής υποχρέωσης, η οποία είναι πιθανό ότι θα οδηγήσει στη μείωση της λόγω διαγραφής ή αναδιάρθρωσης σημαντικού τμήματος του κεφαλαίου, των τόκων ή των προμηθειών.
- έχει ζητηθεί η κήρυξη σε πτώχευση του πιστούχου ή η εφαρμογή ανάλογου μέτρου ως προς την πιστωτική του υποχρέωση.
- ο πιστούχος έχει ζητήσει να κηρυχθεί ή έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ή τεθεί σε παρόμοιο καθεστώς προστασίας προκειμένου να αποφύγει ή να καθυστερήσει την αποπληρωμή πιστωτικής του υποχρέωσης, τις απαιτήσεις και τα λοιπά ανοίγματα.

Έλεγχος απομείωσης αξίας των χορηγήσεων

Όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι καθίσταται αμφίβολη η εισπραξη μέρους ή του συνόλου των οφειλομένων ποσών διενεργούνται προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων. Συμβάντα που αποτελούν το έναυσμα για τη διενέργεια ελέγχου απομείωσης (trigger events) αποτελούν τα εξής:

- Αθέτηση των όρων του δανείου από τους πελάτες.
- Αναδιαπραγμάτευση του δανείου με βάση όρους τους οποίους ο Όμιλος δεν θα εξέταζε υπό φυσιολογικές συνθήκες.
- Γεγονότα που έχουν επίπτωση στην μη-ομαλή εξυπηρέτηση των δανείων (επιδείνωση χρηματοοικονομικής θέσης πιστούχου, κήρυξη σε πτώχευση, κ.α.)
- Εξαφάνιση ενεργής αγοράς για το στοιχείο εξασφάλισης του δανείου.

Για τον υπολογισμό της απομείωσης της αξίας των χορηγήσεων ο Όμιλος διενεργεί σε κάθε ημερομηνία συντάξεως των Οικονομικών Καταστάσεων έλεγχο απομείωσης (impairment test). Ο έλεγχος απομείωσης γίνεται σε 2 στάδια:

ΒΗΜΑ 1: Ειδικός Έλεγχος Απομείωσης.

- Όλα τα δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες που θεωρούνται σημαντικά σε ατομικό επίπεδο, αξιολογούνται κατά περίπτωση, για ύπαρξη αντικειμενικής απόδειξης απομείωσης (ζημιογόνα γεγονότα) τουλάχιστον σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Εξετάζεται εάν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για πιθανές ζημιές στο χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων σε πελάτες, μεμονωμένα, για χορηγήσεις που θεωρούνται από μόνες τους σημαντικές. Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την οικονομική θέση του πιστούχου, τις λειτουργικές πηγές εξυπηρέτησης, το ιστορικό αποπληρωμής, τη ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων και την πιθανότητα στήριξης από φερέγγυους εγγυητές.
- Εάν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη απομείωσης, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης εφόσον η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου είναι υψηλότερη από την παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών.
- Για πιστώσεις για τις οποίες έχουν ληφθεί εξασφαλίσεις, λαμβάνεται υπόψη η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων. Η αξία των εξασφαλίσεων που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό απομείωσης αντανακλά τις ταμειακές ροές που μπορεί να προκύψουν από την κατάσχεση, μειωμένες κατά το κόστος απόκτησης και πώλησης αυτών. Η αξία των εξασφαλίσεων αξιολογείται αρχικά κατά την χορήγηση του δανείου και μετέπειτα βάσει του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων της τράπεζας καθώς και πιο συχνά όταν οι συνθήκες της αγοράς υπόκεινται σε σημαντική μεταβολή.

ΒΗΜΑ 2: Γενικός Έλεγχος Απομείωσης.

- Εάν δεν υπάρχει ένδειξη απομείωσης για ένα ειδικά ελεγχόμενο δάνειο τότε αυτό συμπεριλαμβάνεται σε μια ομάδα δανείων με παρόμοια χαρακτηριστικά κινδύνου και γίνεται συλλογικός έλεγχος απομείωσης. Παραδείγματα κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου είναι:
  - Οι εκτιμώμενες πιθανότητες αθέτησης ή βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου,
  - Ο βαθμός κάλυψης με εξασφάλιση (Loan to Value)
  - Το είδος του δανείου (Επιχειρηματικό, Πιστωτική Κάρτα, Καταναλωτικό κλπ).
  - Οι μέρες καθυστέρησης
  - Η λήξη του δανείου (Μακροπρόθεσμα, Βραχυπρόθεσμα)
  - Το είδος της εξασφάλισης
  - Το είδος του αντισυμβαλλομένου (πχ ΜΜΕ, Μεγάλη Εταιρεία, Δημόσιο κλπ).
- Για τις χορηγήσεις αυτές γίνεται ομαδοποίηση των δανείων και απαιτήσεων σε ομάδες με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου οι οποίες αξιολογούνται για ύπαρξη απομείωσης με βάση την εκτίμηση του Ομίλου σε ό,τι αφορά στην ιστορική εμπειρία ζημιών που παρουσιάστηκαν από τις ομάδες αυτές. Αντικειμενική απόδειξη απομείωσης μπορεί να υπάρχει για μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, ακόμα και εάν δεν υπάρχει για ένα μεμονωμένο περιουσιακό στοιχείο της ομάδας αυτής.
- Τα ιστορικά ποσοστά ασυνέπειας ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου προσαρμόζονται ανάλογα με τις τάσεις και συνθήκες, που επικρατούν κατά την ημερομηνία αξιολόγησης, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την εισπραξιμότητα των απαιτήσεων.
- Σημειώνεται ότι ο Γενικός Έλεγχος δεν συμπεριλαμβάνει δάνεια για τα οποία έχει ήδη αναγνωριστεί Ειδική πρόβλεψη απομείωσης.

Διενεργείται επίσης πρόβλεψη απομείωσης στην αξία των επενδύσεων που κρατούνται ως την λήξη τους και των διαθέσιμων προς πώληση στοιχείων εάν υπάρχουν αντικειμενικές αποδείξεις ότι έχουν υποστεί ζημιές απομείωσης κατά την αποτίμηση τους σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού.

Ο Όμιλος προβαίνει σε διαγραφές χορηγήσεων όταν διαπιστωθεί ότι δεν είναι εισπράξιμες. Η απόφαση αυτή λαμβάνει υπόψη πληροφορίες όπως σημαντικές αλλαγές στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη με αποτέλεσμα την αδυναμία του να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις του έναντι του Ομίλου ή περιπτώσεις που οι εισπράξεις από την εξασφάλιση δεν επαρκούν για την αποπληρωμή ολόκληρου του οφειλόμενου ποσού. Σε περίπτωση που μετά την αναγνώριση ζημιάς πρόβλεψης απομείωσης εισπραχθούν ποσά από διαγραφείσες ή επισφαλείς χορηγήσεις τα ποσά αυτά αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως.

Πρακτικές και διαχείριση πιστοδοτήσεων που υπάγονται σε καθεστώς ρύθμισης

Για ορισμένα από τα δάνεια για τα οποία, λόγω κάποιας δυσμενούς αλλαγής στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, διαφαίνεται ότι είναι ευλόγως πιθανό να μην αποπληρωθούν σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της σύμβασης, ο Όμιλος προβαίνει σε τροποποίηση των όρων τους, προσφέροντας στον οφειλέτη όρους τους οποίους δεν θα πρόσφερε για νέα δάνεια με τα ίδια χαρακτηριστικά κινδύνου. Η μεταβολή αυτή των όρων (παραχώρηση) δεν δικαιολογείται από κάποια βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου ή από μεταβολές στις τιμές της αγοράς ή στην πιστοδοτική πολιτική του πιστωτικού ιδρύματος, καθόσον η ρύθμιση αποσκοπεί στην διευκόλυνση της αποπληρωμής τμήματος τουλάχιστον των οφειλών του πιστούχου. Τα ανοίγματα με ανοχή είναι δανειακές συμβάσεις ως προς τις οποίες έχουν εφαρμοστεί μέτρα ανοχής, τα οποία συνίστανται σε παραχωρήσεις προς έναν οφειλέτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει δυσχέρειες όσον αφορά την εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων («οικονομικές δυσχέρειες»).

Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα θεωρούνται ως ανοίγματα με ανοχή, όταν έχουν γίνει παραχωρήσεις, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε καθυστερούμενου ποσού ή την ταξινόμηση των ανοιγμάτων ως απομειωμένης αξίας, σύμφωνα με το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο, ή ως σε αθέτηση.

Αυτές οι παραχωρήσεις αφορούν στα εξής:

- Τροποποίηση των προηγούμενων όρων και προϋποθέσεων μιας σύμβασης τους οποίους θεωρείται ότι δεν είναι σε θέση να τηρήσει ο οφειλέτης, λόγω των οικονομικών του δυσχερειών, με αποτέλεσμα την ανεπαρκή ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους. Η τροποποίηση αυτή δεν θα είχε παραχωρηθεί εάν ο οφειλέτης δεν αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες.
- Συνολική ή μερική αναχρηματοδότηση μιας σύμβασης προβληματικού χρέους, η οποία δεν θα είχε χορηγηθεί εάν ο οφειλέτης δεν αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες. Ως αναχρηματοδότηση νοείται η χρήση δανειακών συμβάσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης ή μερική αποπληρωμή άλλων δανειακών συμβάσεων, με ισχύοντες όρους τους οποίους δεν είναι σε θέση να τηρήσει οφειλέτης.
- Διαφορά υπέρ του οφειλέτη μεταξύ των τροποποιημένων όρων της σύμβασης και των προηγούμενων όρων της σύμβασης.
- Συμπερίληψη, σε τροποποιημένη σύμβαση, ευνοϊκότερων όρων απ' ό,τι θα μπορούσαν να είχαν λάβει άλλοι οφειλέτες με παρόμοιο προφίλ κινδύνου εκείνη τη χρονική στιγμή.
- Η τροποποίηση που έχει επέλθει σε μια σύμβαση συνεπάγεται ολική ή μερική ακύρωση με διαγραφή του χρέους.
- Η Τράπεζα εγκρίνει τη χρήση ενσωματωμένων ρητρών ανοχής για έναν οφειλέτη, ο οποίος αδυνατεί να εξυπηρετήσει το άνοιγμα ή που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αδυνατεί να εξυπηρετήσει το άνοιγμα χωρίς τη χρήση των εν λόγω ρητρών.

Τα ανοίγματα δεν αντιμετωπίζονται ως ανοίγματα με ανοχή, όταν ο οφειλέτης δεν αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες. Παραδείγματα ενδείξεων δυσχερειών όσον αφορά την εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων και χειροτέρευσης της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου, περιλαμβάνουν τα εξής:

- Ουσιαστική χειροτέρευση των οικονομικών στοιχείων του οφειλέτη (μείωση του εισοδήματος, των κερδών/ του κύκλου εργασιών), ιδιαίτερα αν παρουσιάζουν και τάση επιδείνωσης.
- Ύπαρξη γεγονότων που έχουν επηρεάσει δυσμενώς την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη (ενδεικτικά αναφέρονται η παύση εργασιών βασικού πελάτη του οφειλέτη, καταστροφή εγκαταστάσεων, απόλυση από εργασία κ.α.)
- Μικρές επαναλαμβανόμενες ουσιαστικές καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση του δανείου που δημιουργούν αρνητική εικόνα στη συμπεριφορά του πιστούχου.
- Ουσιαστική υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου (credit rating downgrade).
- Ύπαρξη άλλων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το πιστωτικό ίδρυμα.

Στην περίπτωση εφαρμογής μέτρων ανοχής σε μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, τα ανοίγματα αυτά θεωρείται ότι έχουν παύσει να είναι μη εξυπηρετούμενα, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η ρύθμιση δεν συνεπάγεται την αναγνώριση απομείωσης ή αθέτησης.
- Έχει παρέλθει ένα έτος από την ρύθμιση.
- Δεν υπάρχει μετά την ρύθμιση κανένα καθυστερούμενο ποσό πληρωμής ή ανησυχία όσον αφορά την πλήρη αποπληρωμή του ανοίγματος, σύμφωνα με τους όρους κατόπιν της ανοχής. Η μη ύπαρξη ανησυχιών προσδιορίζεται μετά από ανάλυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης του οφειλέτη. Μπορεί να θεωρηθεί ότι παύουν να υφίστανται ανησυχίες όταν ο οφειλέτης έχει καταβάλει, μέσω των τακτικών πληρωμών του, σύμφωνα με τους όρους της ρύθμισης, συνολικό ποσό ύψους ίσου με το ποσό που ήταν προηγουμένως καθυστερούμενο (όπου υπήρχαν καθυστερούμενα ποσά) ή που έχει διαγραφεί (όπου δεν υπήρχαν καθυστερούμενα ποσά) στα πλαίσια της ρύθμισης, ή ο οφειλέτης έχει καταδείξει με άλλον τρόπο την ικανότητά του να συμμορφωθεί με τους όρους της ρύθμισης.

Για τα δάνεια με μέτρα ανοχής ο Όμιλος ακολουθεί παρόμοιες διαδικασίες αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου με αυτές που ακολουθεί για δάνεια που δίνονται για πρώτη φορά, ενώ η παρακολούθηση των οφειλών γίνεται πιο συστηματικά. Αυτό σημαίνει ότι ο Όμιλος διενεργεί τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- Κατά την επαναδιαπραγμάτευση των όρων, προβαίνει σε επαναξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη λαμβάνοντας υπόψη όλες τις οικονομικές ή άλλες παραμέτρους που επηρεάζουν την πιστοληπτική του ικανότητα.
- Ελέγχει το δείκτη δανειακών υποχρεώσεων προς το εισόδημα (PTI) και τον δείκτη Δάνειο προς Αξία Εξασφάλισης (LTV).
- Παρακολουθεί συστηματικά τυχόν μεταβολές στα οικονομικά και λοιπά στοιχεία του δανειολήπτη ή αντίστοιχα τη συναλλακτική συμπεριφορά του πελάτη στην περίπτωση της λιανικής τραπεζικής, τουλάχιστον για τρία έτη ή μέχρι να εξαλειφθούν οι λόγοι που υπαγόρευσαν την αναδιάρθρωση.
- Διαθέτει καταγεγραμμένες πολιτικές και διαδικασίες για την παρακολούθηση των δανείων που τελούν υπό ρύθμιση και υιοθετεί ασφαλιστικές δικλίδες που διασφαλίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό ότι οι πολιτικές και οι διαδικασίες αυτές ακολουθούνται.
- Τα δάνεια που έχουν ρυθμιστεί παρακολουθούνται ως ειδικές κατηγορίες, διακριτά στο μηχανογραφικό σύστημα του Ομίλου ενώ αντιμετωπίζονται όπως τα δάνεια που έχουν περιέλθει σε προσωρινή καθυστέρηση.

Η ταξινόμηση στα ανοίγματα με μέτρα ανοχής διακόπτεται, όταν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η σύμβαση θεωρείται εξυπηρετούμενη, ακόμη και όταν έχει αναταξινομηθεί από την κατηγορία μη εξυπηρετούμενων, αφού η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη έδειξε ότι δεν πληρούσε πλέον τις προϋποθέσεις για να θεωρείται μη εξυπηρετούμενη.
- Έχει παρέλθει ελάχιστη διετής περίοδος αναστολής από την ημερομηνία που το άνοιγμα σε ρύθμιση θεωρήθηκε εξυπηρετούμενο.
- Έχουν πραγματοποιηθεί τακτικές πληρωμές περισσότερο σημαντικού συνολικού ποσού κεφαλαίου ή τόκων, τουλάχιστον κατά το ήμισυ της περιόδου αναστολής.
- Κανένα από τα ανοίγματα έναντι του οφειλέτη δεν εμφανίζει καθυστέρηση άνω των 30 ημερών στο τέλος της περιόδου αναστολής.

Στην περίπτωση που δεν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις στο τέλος της περιόδου αναστολής, το άνοιγμα εξακολουθεί να προσδιορίζεται ως ρυθμισμένο εξυπηρετούμενο υπό αναστολή, έως ότου εκπληρωθούν όλες οι προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις αξιολογούνται τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση.

Ένα άνοιγμα με ανοχή μπορεί να θεωρηθεί ως εξυπηρετούμενο από την ημερομηνία που εφαρμόστηκαν τα μέτρα ανοχής, εφόσον πληρείται κάποια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η παράταση αυτή δεν οδήγησε στην ταξινόμηση του ανοίγματος ως μη εξυπηρετούμενου.
- β) το άνοιγμα δεν θεωρήθηκε μη εξυπηρετούμενο άνοιγμα κατά την ημερομηνία που παρατάθηκαν τα μέτρα ανοχής.

Επίσης, σε περίπτωση που εφαρμοστούν πρόσθετα μέτρα ανοχής σε εξυπηρετούμενη σύμβαση με ανοχή υπό αναστολή ή εάν η σύμβαση εμφανίσει καθυστέρηση άνω των 30 ημερών, ταξινομείται ως μη εξυπηρετούμενη.

Οι ρυθμίσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως μη εξυπηρετούμενες σύμφωνα με τα παραπάνω, υπόκεινται σε διενέργεια ελέγχου απομείωσης (impairment test) και ακολουθούνται οι κανόνες που περιγράφονται κατά τα δύο στάδια του Ειδικού και του Γενικού Ελέγχου Απομείωσης. Τα ρυθμισμένα δάνεια, ταξινομούνται με βάση την ίδια κλίμακα πιστοληπτικής αξιολόγησης με το υπόλοιπο χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας.

Πολιτική Εξασφαλίσεων

Γενική αρχή του Ομίλου για τη χορήγηση πιστοδοτήσεων, αποτελεί η λήψη εξασφαλίσεων. Οι εξασφαλίσεις αυτές συνίστανται κυρίως σε υποθήκες ακινήτων, ενέχυρα, και εκχώρηση απαιτήσεων. Σύμφωνα με την πολιτική πιστοδοτήσεων, τα κυριότερα είδη εξασφαλίσεων που ο Όμιλος αποδέχεται αναλύονται στις εξής κατηγορίες:

- Υποθηκοπορημείωσεις σε αστικά και εντός σχεδίου ακίνητα που να καλύπτουν το ύψος των χρηματοδοτήσεων.
- Εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου, Τραπεζών ή ΕΤΕΑΝ.
- Ενεχυρίαση γεγεννημένων απαιτήσεων με βάση τιμολόγια-πιστοποιήσεις που προέρχονται από Συμβάσεις με το Δημόσιο, Δημόσιους Οργανισμούς ή και Ν.Π.Δ.Δ .
- Μετρητά ή Καταθέσεις.
- Συναλλαγματικές και επιταγές πελατείας.
- Μηχανήματα.
- Εκχωρημένα φορτωτικά έγγραφα εξαγωγών.
- Ενεχυρίαση εμπορευμάτων με τίτλους Γενικών Αποθηκών .
- Ενεχυρίαση Χρεογράφων-Μετοχών Εισηγμένων-ΑΚ εταιρειών και διαφόρων μεγάλων Ανωνύμων Εταιρειών .
- Ναυτικές υποθήκες.

Οι εξασφαλίσεις παρακολουθούνται τακτικά ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένουν νομικά έγκυρες, εκτελεστές και επαρκούς αξίας ενώ η διαχείριση και η αποτίμηση τους βασίζεται σε αξιόπιστες εκτιμήσεις. Η παρακολούθηση των εξασφαλίσεων καλύπτει τη νομική τους κατοχύρωση, την τρέχουσα κατάσταση και αξία και την ασφάλισή τους.

Η συχνότητα της επιθεώρησης των εξασφαλίσεων των κανονικών πιστοδοτήσεων εξαρτάται από το είδος του κάθε καλύμματος και από τη συχνότητα των μεταβολών, που μπορούν να το επηρεάσουν. Για τις βασικές πάντως μορφές εξασφάλισης γίνονται οι πιο κάτω σημειούμενες επιθεωρήσεις:

- Για τις υποθήκες - προσημειώσεις και για τη νομική κατάσταση και την αξία των ακινήτων, τουλάχιστον κάθε διετία.
- Για τα ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής, σε τριμηνιαία βάση επικαιροποιούνται οι αξίες των ακινήτων βάσει του Δείκτη Ακινήτων της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Για τις υπέγγυες (ή προεξοφλημένες) συναλλαγματικές - επιταγές: δύο φορές το χρόνο, ανάλογα με τη μικρή ή μεγάλη συγκέντρωση ενοχών στους αποδέκτες τους.
- Για τις εκκωρημένες απαιτήσεις: τρεις τουλάχιστον φορές το χρόνο, ανάλογα με το είδος της απαίτησης και την ιδιότητα του πληρωτή.

Περισσότερες από τις πιο πάνω αναφερόμενες επιθεωρήσεις γίνονται στις περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίο. Η συχνότητα της επανεκτίμησης εξαρτάται μεταξύ άλλων από τη μεταβλητότητα της αξίας των εξασφαλίσεων, τις σημαντικές μεταβολές της αγοράς ή τη σημαντική μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλόμενου.

Η συχνότητα των αποτιμήσεων είναι ένας βασικός παράγοντας για τον υπολογισμό της ζημιάς απομείωσης. Αν για τα δάνεια έχουν ληφθεί εξασφαλίσεις, κατά την εκτίμηση της ανάγκης για πρόβλεψη απομείωσης λαμβάνεται υπόψη η τρέχουσα καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων. Επιπλέον, στις προβλέψεις των ταμειακών ροών λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές δαπάνες που συνδέονται με την εκποίηση της εξασφάλισης καθώς και άλλες εισροές, όπως η προσφυγή σε άλλα περιουσιακά στοιχεία. Το μέγεθος της οποιασδήποτε προκύπτουσας μείωσης της αξίας της εξασφάλισης σε σχέση με την αξία της αρχικής αποτίμησης επηρεάζεται από το είδος της εξασφάλισης π.χ. γη, αξιοποιημένη γη ή επενδυτικά ακίνητα καθώς και από την τοποθεσία.

Αξιολόγηση ποιότητας χαρτοφυλακίου

Ιδιαίτερα μεγάλη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων στον τομέα των επιχειρηματικών δανείων και στον τομέα της καταναλωτικής-στεγαστικής πίστης. Με την χρήση αναπτυγμένων συστημάτων για την μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου και την αξιολόγηση των πιστούχων με βάση ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια οι πιστωτικοί κίνδυνοι εντοπίζονται και αντιμετωπίζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Για τις επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη οι εξωτερικές πιστοληπτικές αξιολογήσεις του Ε.Ο.Π.Α «ICAP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ». Το συγκεκριμένο υπόδειγμα αξιολόγησης κατατάσσει τις εταιρείες σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας (rating) και βοηθά στην ορθολογική τιμολόγηση σύμφωνα με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο. Η κλίμακα της διαβάθμισης εκτείνεται από AA (εξαιρετική πιστοληπτική ικανότητα) έως H (εξαιρετικά χαμηλή πιστοληπτική ικανότητα, υψηλότερος πιστωτικός κίνδυνος). Επιπλέον υπάρχει η βαθμίδα NR στην οποία κατατάσσονται επιχειρήσεις οι οποίες είτε έχουν διακόψει την δραστηριότητα τους είτε η διαβάθμιση τους δεν είναι δυνατόν να υπολογιστεί με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία.

Η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου για το χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής ξεκινά από την εγκριτική διαδικασία, η οποία είναι πλήρως κεντροποιημένη. Στις χορηγήσεις της καταναλωτικής και της στεγαστικής πίστης εφαρμόζεται σύστημα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (credit scoring) που καλύπτει τις πιστωτικές κάρτες και τα δανειακά προϊόντα. Σε τακτική βάση, παρακολουθείται η συμπεριφορά των χορηγηθέντων δανείων και συντάσσονται σχετικές αναφορές.

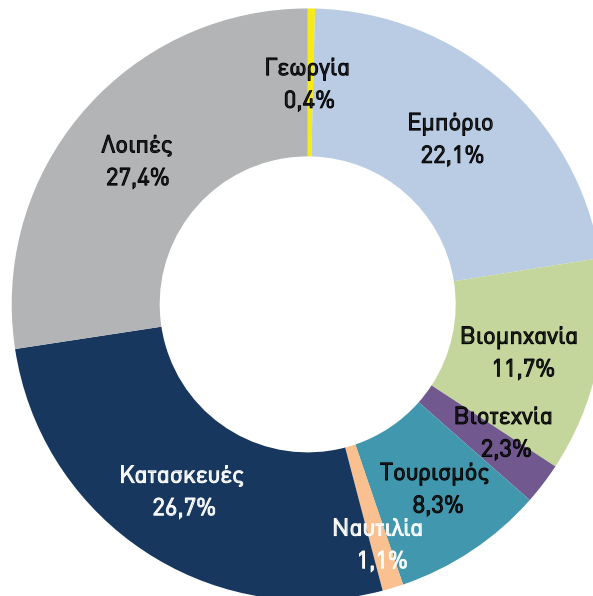
Λόγω της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας, η Τράπεζα έχει προχωρήσει στην ανάπτυξη επιπρόσθετων διαδικασιών για την βέλτιστη διαχείριση των πελατών με οφειλές επιχειρηματικής και λιανικής τραπεζικής σε καθυστέρηση, προβαίνοντας στην δημιουργία ανεξάρτητης Μονάδας Διαχείρισης Ειδικών Λογαριασμών, στην αναβάθμιση του συστήματος διαχείρισης καθυστερημένων οφειλών και στην αυστηροποίηση των εγκριτικών ορίων.

6.2. Κίνδυνος συγκέντρωσης

Ο καθορισμός των ορίων στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο γίνεται με κριτήριο την ορθολογική διασπορά των κεφαλαίων του Ομίλου και την αποφυγή των συγκεντρώσεων, λαμβάνοντας υπόψη:

- Την ύπαρξη κλαδικών μελετών σχετικά με τον βαθμό πιστωτικής επικινδυνότητας, προκειμένου να εντοπιστούν επικίνδυνοι κλάδοι.
- Αξιολόγηση του κινδύνου συγκέντρωσης που μπορεί να προκύψει από ανοίγματα σε συγκεκριμένους πελάτες ή ομάδες συνδεδεμένων πελατών (group) και/ή ανοίγματα σε ομάδες αντισυμβαλλόμενων των οποίων η πιθανότητα αθέτησης επηρεάζεται από παράγοντες όπως: μακροοικονομικό περιβάλλον, γεωγραφική θέση, κλάδο δραστηριότητας, νόμισμα ή κάλυμμα.

Κατανομή Επιχειρηματικών Ανοιγμάτων ανά κλάδο, 31.12.2016

Επιπλέον σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, ο κίνδυνος συγκέντρωσης παρακολουθείται μέσω των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων (ΜΧΑ) ανά ομάδα συνδεδεμένων πελατών. Ως χρηματοδοτικό άνοιγμα νοείται το σύνολο των εντός και εκτός ισολογισμού στοιχείων ενός πιστωτικού ιδρύματος (δάνεια, εγγυητικές επιστολές, ενέγγυες πιστώσεις κλπ.) που αφορούν σε μια ομάδα συνδεδεμένων πελατών (Όμιλος).

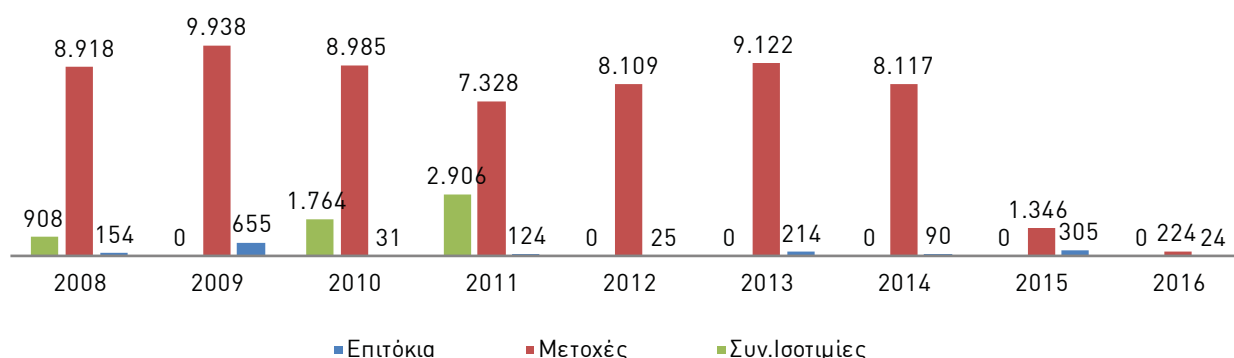
6.3. Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος απώλειας της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που προκύπτει από δυσμενείς αλλαγές στις μεταβλητές της αγοράς, όπως αλλαγές στα επιτόκια, στις χρηματιστηριακές αξίες και στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Υπάρχουν προκαθορισμένες εσωτερικές διαδικασίες για τα όρια διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Διαχείρισης Διαθεσίμων αναφορικά με τον έλεγχο του κινδύνου αγοράς. Στα πλαίσια αυτά, αναπτύσσονται τεχνικές για την αντιστάθμιση των κινδύνων και παρακολουθείται η αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων και των τεχνικών μείωσης του κινδύνου, σε σχέση με την πολιτική και τη διαχείριση των ορίων που έχει ορίσει το Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού (ALCO).

Το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών περιλαμβάνει και επενδύσεις σε στοιχεία που κατέχονται για εμπορία. Αυτά τα στοιχεία αποτελούνται από αξίες, που αγοράστηκαν με σκοπό την άμεση απόδοση κέρδους από βραχυπρόθεσμες αυξομειώσεις των τιμών. Η Τράπεζα δημιουργεί σχετικά μικρές θέσεις στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και ως εκ τούτου ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος αγοράς είναι μικρός.

**Κατανομή Κεφαλαιακών Απαιτήσεων για Κίνδυνο Αγοράς-Τράπεζα
(ποσά σε χιλ. ευρώ)**

Η διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, του επιτοκιακού κινδύνου και του κινδύνου χρηματιστηριακών τιμών για τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών γίνεται από την Τράπεζα σε συνεργασία με την θυγατρική εταιρεία του Ομίλου ATTICA WEALTH MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ ΑΕ.

Για τη διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου όπως και των υπόλοιπων κινδύνων αγοράς, έχει ορισθεί με έγκριση της ALCO ένα πλαίσιο ορίων. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσονται ονομαστικά όρια (ανά νόμισμα, συνολικά, intraday, end-of-day) και όρια κέρδους-ζημιάς.

Για τον επιτοκιακό κίνδυνο, χρησιμοποιούνται μέθοδοι μέτρησης του κινδύνου επιτοκίου που σχετίζονται με τον κίνδυνο επανατιμολόγησης (repricing risk) και τον κίνδυνο καμπυλών απόδοσης (yield curve risk).

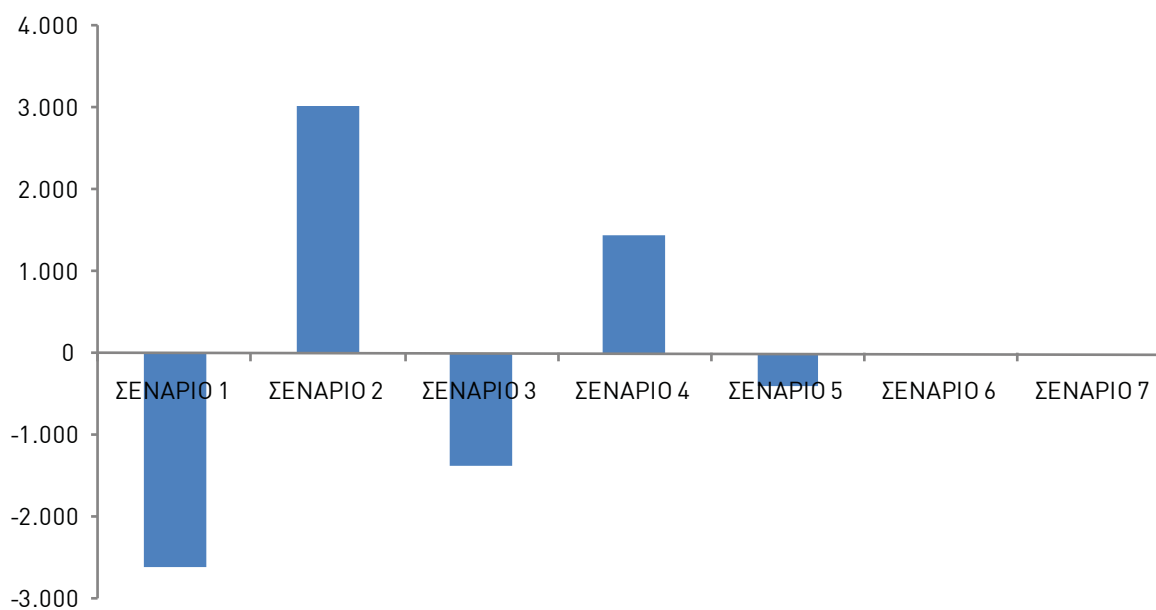
Η Τράπεζα σε τακτά χρονικά διαστήματα, προβαίνει στην ανάλυση σεναρίων ακραίων καταστάσεων και ανάλυση ευαισθησίας, για την αλλαγή της οικονομικής αξίας των χαρτοφυλακίων που θα επέλθει σε διάφορα σενάρια αλλαγών της καμπύλης επιτοκίων. Η ανάλυση αυτή, λαμβάνει υπόψη τον επιτοκιακό χρονικό ορίζοντα καθώς και το είδος της αγοράς (αναπτυγμένη ή αναδυόμενη) όπου διαπραγματεύονται τα στοιχεία του χαρτοφυλακίου.

Σενάρια για τον κίνδυνο αγοράς στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών (trading), 2016

ΣΕΝΑΡΙΟ	ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ <1 έτους	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1-4 έτη	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ >4 έτη
ΣΕΝΑΡΙΟ 1		+200 μ.β.	+200 μ.β.	+200 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 2		-200 μ.β.	-200 μ.β.	-200 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 3	Επιτόκια	+150 μ.β.	+100 μ.β.	+50 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 4		-150 μ.β.	-100 μ.β.	-50 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 5	Τιμές Μετοχών		-30%	
ΣΕΝΑΡΙΟ 6	Συναλ. Ισοτιμίες		Υποτίμηση -10%	
ΣΕΝΑΡΙΟ 7			Ανατίμηση 10%	

Αποτελέσματα stress-test για τον Κίνδυνο Αγοράς - Τράπεζα (ποσά σε χιλ. ευρώ)

Το ανωτέρω γράφημα παρουσιάζει το αναμενόμενο κέρδος ή ζημιά σύμφωνα με τα σενάρια τα οποία περιγράφονται αναλυτικά στον παραπάνω πίνακα.

Επιτοκιακός Κίνδυνος Τραπεζικού Χαρτοφυλακίου (Banking Book)

Ο επιτοκιακός κίνδυνος του τραπεζικού χαρτοφυλακίου προέρχεται από τον ετεροχρονισμό στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων στα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της Τράπεζας.

Τέτοιες μεταβολές τιμών των επιτοκίων μπορούν να επηρεάσουν την οικονομική θέση του Ομίλου, αφού δύνανται να μεταβάλουν:

- Το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα.
- Την αξία εσόδων και εξόδων, ευαίσθητων σε μεταβολές επιτοκίων.
- Την αξία στοιχείων Ενεργητικού & Παθητικού, αφού η παρούσα αξία μελλοντικών χρηματοροών (και συχνά των ιδίων χρηματοροών) μεταβάλλεται καθώς τα επιτόκια αλλάζουν.

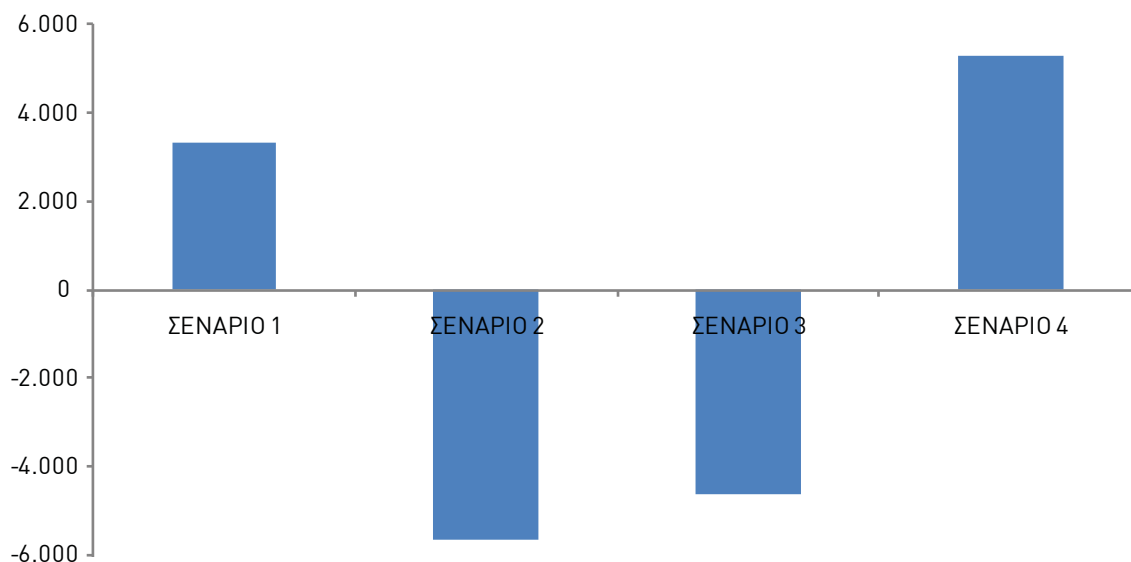
Η μέτρηση του επιτοκιακού κινδύνου πραγματοποιείται τουλάχιστον σε μηνιαία βάση, χρησιμοποιώντας για τη διαχείριση του στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο τις παρακάτω δυο βασικές μέθοδους:

- **Επιτοκιακό Άνοιγμα (Interest Rate Gap):** Η Τράπεζα παρακολουθεί τα επιτοκιακά ανοίγματα ανά χρονικά διαστήματα. Τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού κατατάσσονται σε διαφορετικές περιόδους ανάλογα με το διάστημα αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Το επιτοκιακό άνοιγμα ανά χρονική περίοδο είναι η διαφορά των στοιχείων του ενεργητικού από τα στοιχεία του παθητικού στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
- **Ανάλυση ευαισθησίας μεταβολής στα καθαρά έσοδα από μεταβολές των επιτοκίων:** Ο Όμιλος σε τακτά χρονικά διαστήματα, προβαίνει σε αναλύσεις σεναρίων ακραίων καταστάσεων και ανάλυση ευαισθησίας, για την αλλαγή της οικονομικής αξίας των χαρτοφυλακίων που θα επέλθει σε διάφορα σενάρια αλλαγών της καμπύλης επιτοκίων.

Σενάρια για τον κίνδυνο αγοράς στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (banking), 2016

ΕΙΔΟΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ	ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΜΠΥΛΗΣ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ
ΣΕΝΑΡΙΟ 1	Καθαρά επιτοκιακά έσοδα	+200 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 2	Καθαρά επιτοκιακά έσοδα	-200 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 3	Καθαρή θέση	+200 μ.β.
ΣΕΝΑΡΙΟ 4	Καθαρή θέση	-200 μ.β.

Αποτελέσματα stress-test για τον Κίνδυνο Επιτοκίου (ποσά σε χιλ. ευρώ)

6.4. Κεφαλαιακή Επάρκεια

Εξειδικευμένες μονάδες της Τράπεζας παρακολουθούν την κεφαλαιακή επάρκεια σε τακτά χρονικά διαστήματα και υποβάλλουν στοιχεία ανά τρίμηνο στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα εποπτικά κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων διακρίνονται σε:

- Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier 1) τα οποία αναλύονται περαιτέρω σε:
  - Κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 – CET 1)
  - Πρόσθετα κεφάλαια της Κατηγορίας 1
- Κεφάλαια της κατηγορίας 2 (Tier 2).

Ως Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας, ορίζεται ο λόγος των εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων προς τα στοιχεία του Ενεργητικού καθώς και τα εκτός Κατάστασης Οικονομικής Θέσης στοιχεία, σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο που αυτά περικλείουν. Ως Δείκτης Tier 1 ορίζεται αντίστοιχα ο λόγος των Κεφαλαίων της κατηγορίας 1 (Tier 1) προς τα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού (εντός και εκτός ισολογισμού) ενώ με αντίστοιχο τρόπο ορίζεται και ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1).

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013 και την ΕΠΑΘ 114/04.08.2014 οι τράπεζες πρέπει σε ατομική και σε ενοποιημένη βάση να πληρούν κατ' ελάχιστον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) 4,5%, δείκτη κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (TIER 1) 6% και συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (Total Capital Ratio) 8%.

Σημειώνουμε ότι η εν λόγω ΕΠΑΘ κατήργησε την ΠΕΕ 13/28.3.2013 ενώ προβλέπει ακόμα μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με την εφαρμογή εποπτικών αφαιρέσεων από τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 – CET 1).

Επιπροσθέτως σύμφωνα με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ οι τράπεζες, επίσης, θα υποχρεούνται να δημιουργήσουν σταδιακά ένα αποθεματικό διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) 2,5% μέχρι την 01-01-2019 (0,625% την 01-01-2016, 1,25% την 01-01-2017 και 1,875% την 01-01-2018) πέραν των υφιστάμενων κεφαλαίων κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) και των ελάχιστων εποπτικών ιδίων κεφαλαίων.

Συνολικά οι ελάχιστοι δείκτες που πρέπει να τηρούνται συμπεριλαμβανομένου του αποθεματικού διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) και οι οποίοι θα ισχύουν από 01-01-2019 είναι:

- Ο ελάχιστος δείκτης κοινών ιδίων κεφαλαίων 7%.
- Ο συνολικός δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας 10,5%.

Τέλος η Οδηγία 2013/36/ΕΕ προβλέπει την διακριτική ευχέρεια επιβολής από τα Κράτη - Μέλη των εξής αποθεμάτων ασφαλείας:

- Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας
- Απόθεμα Ασφαλείας Συστημικού Κινδύνου

Οι βασικές προτεραιότητες του Ομίλου συνίστανται, στη διατήρηση και εναρμόνιση των κεφαλαιακών απαιτήσεων σύμφωνα με το εκάστοτε κανονιστικό πλαίσιο, στην δυνατότητα του Ομίλου για απρόσκοπτη συνέχεια των δραστηριοτήτων του και στη διατήρηση της κεφαλαιακής βάσης σε τέτοιο επίπεδο, που θα επιτρέπει η επίτευξη του επιχειρηματικού σχεδίου του.

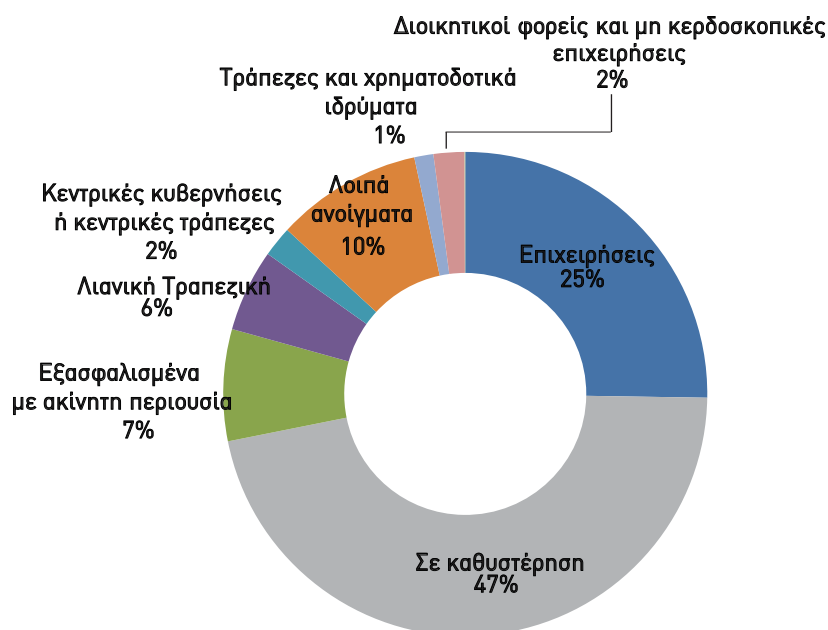
Πίνακας Κεφαλαιακής Επάρκειας - Τράπεζα

	2016	2015	2014	2013	2012
Σταθμισμένο Ενεργητικό					
Πιστωτικός Κίνδυνος	3.277.277	3.174.082	3.149.614	2.943.480	2.899.108
Κίνδυνος Αγοράς	3.100	20.635	102.579	116.696	101.671
Λειτουργικός Κίνδυνος	185.677	148.682	144.552	197.046	197.046
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού	3.466.054	3.343.399	3.396.745	3.257.222	3.197.825
Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια					
Κεφάλαια CET1	508.084	564.363	236.960		
Κύρια Βασικά Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια				267.677	104.038
Βασικά Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια	508.084	564.363	309.398	367.084	104.038
Συνολικά Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια	508.084	564.363	325.244	388.082	149.782
Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας					
Δείκτης CET1	14,66%	16,88%	6,98%		
Δείκτης Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων				8,22%	3,25%
Δείκτης Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων	14,66%	16,88%	9,11%	11,27%	3,25%
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	14,66%	16,88%	9,58%	11,91%	4,68%

Όπως παρατηρείται στον παραπάνω πίνακα, το 94,5% των κεφαλαιακών απαιτήσεων αφορά στον πιστωτικό κίνδυνο ενώ ένα μικρότερο μέρος αφορά στον λειτουργικό κίνδυνο (5,4%) και στον κίνδυνο αγοράς (0,1%).

Στο παρακάτω γράφημα αναλύεται η κατανομή του σταθμισμένου ενεργητικού για τον πιστωτικό κίνδυνο:

Κατανομή Σταθμισμένου Ενεργητικού για Πιστωτικό Κίνδυνο - Τράπεζα το 2016

Ο Όμιλος διαθέτει αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των ιδίων κεφαλαίων που θεωρούνται επαρκή για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων που αναλαμβάνει (εσωτερικό κεφάλαιο).

Στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ), εξετάζονται ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία όπως το επίπεδο και η δομή των εποπτικών κεφαλαίων, ο κίνδυνος αγοράς, ο κίνδυνος ρευστότητας, ο κίνδυνος επιτοκίου, το επίπεδο και η κατανομή του εσωτερικού κεφαλαίου κ.ά. Από την αξιολόγηση των πεδίων αυτών προσδιορίζονται τα απαιτούμενα κεφάλαια για την περαιτέρω κάλυψη των εξής:

- Υποεκτίμηση Πιστωτικού Κινδύνου σύμφωνα με την Τυποποιημένη μέθοδο.
- Υποεκτίμηση Κινδύνου Αγοράς.
- Υποεκτίμηση Λειτουργικού Κινδύνου κατά την χρήση της μεθοδολογίας του Βασικού Δείκτη.
- Λοιποί Κίνδυνοι όπως ο κίνδυνος επιτοκίου, κίνδυνος συγκέντρωσης, κίνδυνος ρευστότητας, μόχλευση, κίνδυνος κερδοφορίας, κίνδυνος κεφαλαίων και κίνδυνος φήμης.

6.5. Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο Λειτουργικός Κίνδυνος ενυπάρχει σε κάθε τραπεζική δραστηριότητα και απορρέει από ανεπαρκείς εσωτερικές διαδικασίες ή παραβιάσεις των διαδικασιών αυτών, την ανθρώπινη συμπεριφορά, τα πληροφοριακά συστήματα ή από εξωτερικούς παράγοντες. Στο λειτουργικό κίνδυνο εντάσσονται ο νομικός κίνδυνος και ο κίνδυνος κανονιστικής συμμόρφωσης, ενώ δεν περιλαμβάνονται λοιποί κίνδυνοι, όπως ο κίνδυνος στρατηγικής και ο κίνδυνος φήμης. Η Τράπεζα ελέγχει την έκθεση του Ομίλου στο λειτουργικό κίνδυνο, βάσει των διαθέσιμων ποσοτικών δεδομένων, στοχεύοντας στη σταδιακή διεύρυνση του φάσματος παρακολούθησης και σε περαιτέρω εμβάθυνση.

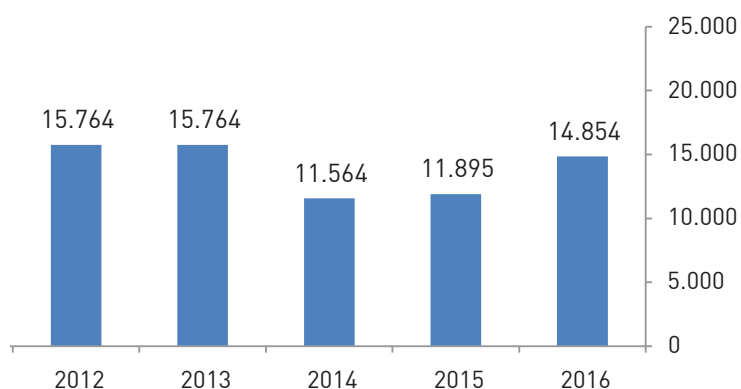
Η παρακολούθηση του λειτουργικού κινδύνου από την Τράπεζα εδράζεται σε πέντε βασικούς πυλώνες και πιο συγκεκριμένα, στην καταγραφή των ζημιών προερχόμενων από:

1. Εσωτερική ή εξωτερική απάτη
2. Παράλειψη, λάθος και εν γένει ακούσια παραβίαση θεσπισμένων διαδικασιών από λειτουργό της Τράπεζας
3. Τη βλάβη, καταστροφή και εν γένει φθορά ενσώματων περιουσιακών στοιχείων ως συνέπεια φυσικής καταστροφής ή βανδαλισμού
4. Την κατάρρευση ή τη δυσλειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων
5. Κατατεθειμένες αγωγές ή άλλες νομικές ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί εναντίον της Τράπεζας

Στα πλαίσια της εφαρμογής πιο εξελιγμένων προσεγγίσεων για την μέτρηση, αναγνώριση και διαχείριση του Λειτουργικού Κινδύνου, η Τράπεζα αναπτύσσει διαδικασίες που αφορούν στην χρήση:

- Εκθέσεων εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου
- Βάση δεδομένων καταγραφής και παρακολούθησης κινδύνων
- Σχέδιο Συνέχισης Εργασιών

Εξέλιξη Κεφαλαιακών Απαιτήσεων για Λειτουργικό Κίνδυνο - Τράπεζα
(ποσά σε χιλ. ευρώ)

6.6. Κίνδυνος Ρευστότητας

Ως «κίνδυνος ρευστότητας» ορίζεται το ενδεχόμενο αδυναμίας του Ομίλου, να αποπληρώσει πλήρως ή έγκαιρα τις τρέχουσες και μελλοντικές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις όταν αυτές γίνουν απαιτητές- λόγω έλλειψης της απαραίτητης ρευστότητας. Στον κίνδυνο αυτό περιλαμβάνεται και η πιθανότητα ανάγκης επαναχρηματοδότησης ποσών, σε υψηλότερα επιτόκια καθώς επίσης και η ανάγκη πώλησης στοιχείων του Ενεργητικού.

Κατά τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας, ο σκοπός του Ομίλου είναι η εξασφάλιση, σε ικανοποιητικό βαθμό, της ύπαρξης ρευστότητας με απώτερο σκοπό την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, υπό οποιεσδήποτε συνθήκες και χωρίς δυσανάλογο επιπρόσθετο κόστος.

Η παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας του Ομίλου επικεντρώνεται στην διαχείριση ταμειακών ροών και εκροών. Ειδικότερα στα πλαίσια της εξέτασης ποσοτικών δεδομένων αξιολογούνται σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου:

- Η παρακολούθηση της μεταβλητότητας των καταθέσεων με ιδιαίτερη έμφαση στους μεγάλους καταθέτες
- Η σχέση των καταθέσεων προς το σύνολο του ενεργητικού-παθητικού και δανείων
- Η μέτρηση και παρακολούθηση του κόστους κάλυψης ανοιχτών θέσεων
- Η διασπορά των πηγών χρηματοδότησης
- Η εξέλιξη των βασικών δεικτών μέτρησης του κινδύνου ρευστότητας
- Το ποσοστό του διαθέσιμου χαρτοφυλακίου προς εκχώρηση στην ΕΚΤ
- Το ποσοστό των τιτλοποιηθέντων δανείων ανά χαρτοφυλάκιο

Οι εποπτικές αρχές έχουν καθορίσει δείκτες αξιολόγησης ρευστότητας, προκειμένου να ελέγχεται το καθαρό άνοιγμα ρευστότητας. Ειδικότερα σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013 η Τράπεζα οφείλει να διατηρεί ρευστά στοιχεία ενεργητικού, το άθροισμα των αξιών των οποίων καλύπτει τις εκροές ρευστότητας υπό ακραίες συνθήκες. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται ότι η Τράπεζα διατηρεί επαρκή αποθέματα ρευστότητας για να αντιμετωπίσει πιθανές ανισορροπίες μεταξύ εισροών και εκροών ρευστότητας υπό ιδιαίτερα ακραίες συνθήκες για χρονικό διάστημα έως 30 ημερών. Η ανωτέρω υποχρέωση ποσοτικοποιείται μέσω του Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (Liquidity Coverage Ratio) ο οποίος ορίζεται ως το πηλίκο των ρευστών διαθέσιμων ως προς τις καθαρές εκροές της Τράπεζας. Επιπλέον στα ίδια πλαίσια η Τράπεζα πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις καλύπτονται κατά ενδεδειγμένο τρόπο με ευρύ φάσμα μέσων σταθερής χρηματοδότησης, τόσο σε σταθερές όσο και σε ακραίες συνθήκες. Η ανωτέρω υποχρέωση ποσοτικοποιείται μέσω του Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (Net Stable Funding Ratio) ο οποίος ορίζεται ως το πηλίκο των στοιχείων που παρέχουν σταθερή χρηματοδότηση ως προς τα στοιχεία τα οποία απαιτούν σταθερή χρηματοδότηση.

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Κεφαλαιαγορών, είναι υπεύθυνη για τον συντονισμό της πρόσβασης στις αγορές χρήματος προκειμένου ο Όμιλος να ανταποκρίνεται στις ανάγκες ρευστότητας που ανακύπτουν την εκάστοτε χρονική στιγμή. Όλη η πληροφόρηση αναφορικά με τις κεφαλαιακές εισροές και τις εκροές του Ομίλου κατευθύνεται στα αρμόδια τμήματα της Διεύθυνσης, με στόχο την αποτελεσματική διαχείριση της ρευστότητας που προκύπτει από τις μονάδες του και τις δραστηριότητες τους. Επιπλέον, καθορίζει συγκεκριμένο επίπεδο αποθέματος ρευστότητας υπό την μορφή μη-δεσμευμένων άμεσα ρευστοποιήσιμων στοιχείων (liquidity buffer) που μπορούν να πωληθούν, λαμβάνοντας υπόψη και την αξία ρευστοποίησης τους υπό συνθήκες κρίσης.

Ανά τακτά χρονικά διαστήματα, πραγματοποιούνται σενάρια προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Ομίλου και τις μεταβολές των χαρακτηριστικών και συνθηκών των αγορών. Τα αποτελέσματα των προγραμμάτων προσομοίωσης κρίσης ρευστότητας έχουν σημαίνουσα βαρύτητα, ώστε να καθοριστούν τα κατάλληλα μέτρα και να προσαρμοστούν οι εσωτερικές διαδικασίες και όρια, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση μιας κρίσης ρευστότητας.

Σε εφαρμογή της ΠΔΤΕ 2614/07.04.2009 αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας, η Τράπεζα ανέπτυξε και υποβάλλει στην Τράπεζα της Ελλάδος εσωτερικά όρια ρευστότητας και Σχέδιο Αντιμετώπισης Καταστάσεων Κρίσης Ρευστότητας (Contingency Funding Plan), λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις στο κόστος χρηματοδότησης μιας μείωσης ρευστότητας στο σύνολο της αγοράς ή μιας υποβάθμισης του Ομίλου.

6.7. Κίνδυνος Μόχλευσης

Το κανονιστικό πλαίσιο Βασιλεία III υποχρεώνει τις Τράπεζες να οριοθετούν και να διαχειρίζονται ενεργά πλέον τον κίνδυνο μόχλευσης μέσω της εισαγωγής ενός δείκτη μόχλευσης ο οποίος ορίζεται ως το πηλίκο των Κεφαλαίων της κατηγορίας 1 (Tier 1) ως προς τα προσαρμοσμένα στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού του Ενεργητικού.

Στοιχεία υπολογισμού δείκτη μόχλευσης Τράπεζας & Ομίλου

	2016	2015
Δείκτης Μόχλευσης	13,8%	15%

Η διαχείριση του κινδύνου μόχλευσης εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο της επιχειρησιακής στρατηγικής του Ομίλου αναφορικά με την διαχείριση κινδύνων. Αρμόδια για τον υπολογισμό και την γνωστοποίηση του δείκτη μόχλευσης στα επιχειρησιακά όργανα του Ομίλου είναι η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων. Πέραν της συγκέντρωσης των στοιχείων για τον υπολογισμό του δείκτη, η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων εξετάζει και τα επιμέρους στοιχεία τα οποία διαμορφώνουν την έκθεση του Ομίλου σε κίνδυνο μόχλευσης και εισηγείται αρμοδίως στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνονται αποκλίσεις από τα αναληφθέντα επίπεδα ανοχής κινδύνου.

6.8. Λοιποί Κίνδυνοι

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων επιλαμβάνεται των θεμάτων τα οποία αφορούν στους λοιπούς κινδύνους τους οποίους αντιμετωπίζει η Τράπεζα.

Για τον κίνδυνο κεφαλαίων:

- Διακριβώνει το επίπεδο, τη δομή και την σταθερότητα των εποπτικών κεφαλαίων.
- Αναλύει την σύνθεση κεφαλαίων, ποιότητα κεφαλαίων της κατηγορίας 1 συμπεριλαμβανομένων του ποσοστού συμμετοχής των καινοτόμων τίτλων, των δικαιωμάτων μειοψηφίας και των υβριδικών κεφαλαίων.
- Ελέγχει την επάρκεια και την σταθερότητα των λειτουργικών κερδών (σε ατομική και ενοποιημένη βάση), προκειμένου να καλύπτουν μεταξύ άλλων και ενδεχόμενη αυξημένη ανάγκη για σχηματισμό αποθεματικών ή διενέργεια προβλέψεων λόγω απομείωσης στοιχείων ενεργητικού.
- Παρακολουθεί την Πολιτική και τον ρυθμό πιστωτικής επέκτασης εφόσον μπορεί να αποδυναμώσει την κεφαλαιακή επάρκεια μέσω μείωσης στοιχείων εποπτικών κεφαλαίων ή μέσω της αύξησης των σταθμισμένων στοιχείων του Ενεργητικού έναντι του πιστωτικού κινδύνου.
- Ελέγχει το τρέχον επίπεδο του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας σε σχέση με τον αντίστοιχο δείκτη άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Αναλύει την δυνατότητα άντλησης πρόσθετων κεφαλαίων με εύλογους όρους (έγκυρη άντληση και κόστος), όπως προσδιορίζεται από την ανάλυση της κεφαλαιακής δομής, της δομής του ενεργητικού και την πρόσβαση του ιδρύματος στις αγορές.

Για τον κίνδυνο κερδοφορίας:

- Παρακολουθεί δυναμικά και στατικά τους βασικούς δείκτες κερδοφορίας της Τράπεζας προβαίνοντας σε συγκριτικές και διαχρονικές αναλύσεις.

Για τον κίνδυνο συμμόρφωσης:

- Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης παρακολουθεί τον κίνδυνο συμμόρφωσης όπως νοείται ο κίνδυνος νομικών ή εποπτικών κυρώσεων, οικονομικής ζημίας ή επιπτώσεων στη φήμη του πιστωτικού ιδρύματος ως αποτέλεσμα μη συμμορφώσεως με τους νόμους, τους κανονισμούς και τους κώδικες δεοντολογίας. Οι ζημίες από μη συμμόρφωση στο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο περιλαμβάνονται στον λειτουργικό κίνδυνο. Οι ζημίες όμως από μη ουσιαστική συμμόρφωση επεκτείνονται και στην φήμη του ιδρύματος με σοβαρές συνέπειες στην κερδοφορία του, την αξία της μετοχής του κλπ.

Λοιπές Πληροφορίες

7. Λοιπές Πληροφορίες.

7.1. Διευθύνσεις - Μονάδες Διοίκησης

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 3669000	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ	210 3669174	-
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ	210 3667336	210 3667243
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	210 3669347	210 3669450
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	210 3669340	210 3669413
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ	210 3667218-9	210 3667230
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	210 3667180	210 3667272
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΜΠΛΟΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	210 3396714	210 3396804
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	210 3396720	210 3396826
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	210 3667054	210 3667236
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ	210 3667040	210 3667258
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	210 2002760	210 2002762
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ & ΕΜΠΛΟΚΩΝ ΙΔΙΩΤΩΝ	210 3396713	210 3396708
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ & ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	210 2002740	210 2002758
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΝΤΡΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	210 3669042	210 3669468
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	210 3396875	210 3396898
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	210 3669260	210 3669431
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ & ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	210 3669175	210 3669402
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΙΣΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ	210 3667169	210 3667262
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	210 2002711	210 2002666
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	210 3669201	210 3669410
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	210 3669280	210 3669421
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	210 3669314	210 3669472
ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ & ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ	210 3669072	210 3669410

7.2. Μονάδες Δικτύου

Δίκτυο Αττικής

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX
ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Αγ. Δημητρίου 31 & Αρμοδίου 34, Τ.Κ. 17343	210 9761671	210 9761756
ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	Μεσογείων 392Α, Τ.Κ. 15341	210 6013780	210 6013784
ΑΙΓΑΛΕΩ	Ιερά Οδός 285 & Αβέρωφ 2, Τ.Κ. 12244	210 5313226	210 5313678
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ	Ακαδημίας 54, Τ.Κ. 10679	210 3667130	210 3667252
ΑΝΩ ΠΑΤΗΣΙΑ	Πατησίων 376 , Τ.Κ. 11141	210 2002680	210 2117327
ΓΑΛΑΤΣΙ	Λ. Γαλασίου 81 & Δωριέων 2, Τ.Κ. 11146	210 2935020	210 2220628
ΓΛΥΦΑΔΑ	Δουσμάνη 9 & Α. Μεταξά, Τ.Κ. 16675	210 8943041	210 8943069
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ	Πλατεία Κανάρια 2 & Μαρίνου Αντύπα , Τ.Κ. 16345	210 9954707	210 9954017
ΙΛΙΟΝ	Ιδομενέως 46 & Νέστορος, Τ.Κ. 13122	210 2696200	210 2610810
ΚΑΛΛΙΘΕΑ	Ελ. Βενιζέλου 49 & Καλυψούς, Τ.Κ. 17671	210 9515433	210 9521086
ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ	Λεωφόρος Δημοκρατίας & Ερμού 2, Τ.Κ. 18756	210 4639100	210 4637632
ΜΑΡΟΥΣΙ	Διονύσου 23, Τ.Κ. 15124	210 6146250	210 6128944
ΜΟΥΣΕΙΟ	28ης Οκτωβρίου 46, Τ.Κ. 10682	210 8218397	210 8232410
Ν. ΕΡΥΘΡΑΙΑ	Χαριλάου Τρικούπη 138 , Τ.Κ. 14671	210 8000270	210 8000201
Ν. ΙΩΝΙΑ	Λ. Ηρακλείου 318 & Παρνασσού, Τ.Κ. 14231	210 2750101	210 2770587
Ν. ΣΜΥΡΝΗ	Ελ. Βενιζέλου 53 , Τ.Κ. 17123	210 9318040	210 9318044
ΝΙΚΑΙΑ	Πέτρου Ράλλη 234 & Ελ. Βενιζέλου, Τ.Κ. 18453	210 4941408	210 4941092
ΟΜΗΡΟΥ	Ομήρου 23 , Τ.Κ. 10672	210 3669040	210 3669418
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ	Ελευθερίου Βενιζέλου 19 Τ.Κ. 10564	210 3226202	210 3243234
ΠΕΙΡΑΙΑΣ	Ηρ. Πολυτεχνείου 40 & Σωτ. Διός, Τ.Κ. 18535	210 4141750	210 4141770
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	Θηβών 215 & Ευκλείδη, Τ.Κ. 12134	210 5734213	210 5728850
ΧΑΛΑΝΔΡΙ	Ανδρέα Παπανδρέου 47, Τ.Κ. 15232	210 6858083	210 6858084
ΨΥΧΙΚΟ	Αδριανείου 23 , Τ.Κ. 11525	210 6720150	210 6717855

Δίκτυο Βορείου Ελλάδος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ	Λ. Δημοκρατίας 139-141 & Τυρολόης , Τ.Κ. 68100	25510 38874	25510 38871
ΒΕΡΟΙΑ	Βενιζέλου 21 & Μεγάλου Αλεξάνδρου, Τ.Κ. 59100	23310 66824	23310 66821
ΠΑΝΝΙΤΣΑ	Ελ. Βενιζέλου 131, Τ.Κ. 58100	23820 82763	23820 82769
ΔΡΑΜΑ	Εθνικής Άμυνας 47 & Εφέδρων Αξιωματικών, Τ.Κ. 66100	25210 58450	25210 31401
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ			
ΒΑΣ. ΟΛΓΑΣ	Βασιλίσσης Όλγας 205, Τ.Κ. 54646	2310 422101	2310 422587
ΘΕΡΜΗ	Πλατεία Παραμάνα 2, Τ.Κ. 57001	2310 465300	2310 465893
ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ	Μεταμορφώσεως 16, Τ.Κ. 55131	2310 417330	2310 418558
Λ. ΣΟΦΟΥ	Λ. Σοφού 1 & Δωδεκανήσου 25, Τ.Κ. 54626	2310 385500	2310 518687
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ	Μητροπόλεως 58 & Βογάτσικου, Τ.Κ. 54622	2310 264554	2310 231719
ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ	Λαγκαδά 301, Τ.Κ. 56430	2310 649528	2310 649536
ΙΩΑΝΝΙΝΑ			
ΙΩΑΝΝΙΝΑ	Πυρσινέλλα 7-9, Τ.Κ. 45332	26510 65040	26510 65044
ΚΑΒΑΛΑ	Ομονοίας 96 & Αρχελάου, Τ.Κ. 65403	2510 622500	2510 225216
ΚΕΡΚΥΡΑ	Ριζοσπαστών Βουλ. Ιον. Βουλής & Ιακ. Πολυλά , Τ.Κ. 49100	26610 48200	26610 48214
ΚΟΖΑΝΗ	Τσόντζα 3-5, Τ.Κ. 50100	24610 54000	24610 28785
ΚΟΜΟΤΗΝΗ	Αγίου Γεωργίου 2 & Πλατεία Ειρήνης , Τ.Κ. 69100	25310 27079	25310 27088
ΞΑΝΘΗ	Πλ. Δημοκρατίας & 28ης Οκτωβρίου, Τ.Κ. 67100	25410 84018	25410 68754
ΣΕΡΡΕΣ	Μεραρχίας 27, Τ.Κ. 62122	23210 51035	23210 58744

Δίκτυο Υπόλοιπης Ελλάδος

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX
ΑΓΡΙΝΙΟ	Χαριλάου Τρικούπη 29 & Μακρή, Τ.Κ. 30100	26410 23225	26410 23780
ΒΟΛΟΣ	Δημητριάδος 227, Τ.Κ. 38221	24210 23384	24210 25710
ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	Έβανς 10, Τ.Κ. 71201	2810 225918	2810 244417
ΚΑΛΑΜΑΤΑ	Σιδηροδρομικού Σταθμού & Αντωνοπούλου 7, Τ.Κ. 24100	27210 67030	27210 23864
ΚΑΤΕΡΙΝΗ	19ης Μαΐου & Ν. Δίκα, Τ.Κ. 60100	23510 49820	23510 24390
ΚΟΡΙΝΘΟΣ	Κολιάτσου 44, Τ.Κ. 20100	27410 80904	27410 80905
ΛΑΜΙΑ	Πλ. Πάρκου 3, Τ.Κ. 35100	22310 45790	22310 45480
ΛΑΡΙΣΑ	Κύπρου 36 & Ανδρούτσου, Τ.Κ. 41222	2410 537455	2410 537456
ΛΙΒΑΔΕΙΑ	Μπουφιδού 9, Τ.Κ. 32100	22610 81992	22610 81996
ΠΑΤΡΑ	Πλατεία Βασιλέως Γεωργίου Α' 48, Τ.Κ. 26221	2610 242730	2610 271665
ΠΥΡΓΟΣ	Πατρών 11 & Καστόρχης, Τ.Κ. 27100	26210 36800	26210 36010
ΡΕΘΥΜΝΟ	Λ. Κουντουριώτη 127, Τ.Κ. 74100	28310 21660	28310 27434
ΡΟΔΟΣ	Αβέρωφ & Παλαμά 17-19, Τ.Κ. 85100	22410 44560	22410 20692
ΤΡΙΚΑΛΑ	28ης Οκτωβρίου 63-65, Τ.Κ. 42100	24310 79240	24310 79390
ΧΑΛΚΙΔΑ	Ελ. Βενιζέλου 43Α, Τ.Κ. 34100	22210 63050	22210 76771
ΧΑΝΙΑ	Κριάρη 31-33, Τ.Κ. 73135	28210 88850	28210 88854
ΧΙΟΣ	Απλωταριάς 62, Τ.Κ. 82100	22710 84300	22710 24062

Ετήσια Οικονομική Έκθεση
Χρήσης 2016

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Από 1^η Ιανουαρίου έως 31^η Δεκεμβρίου 2016

(Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3556/2007)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΤΗΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

- I. Δήλωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
- II. Ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με τον Ν.3556/2007 συμπεριλαμβανομένης της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης (Ν.3873/2010)
- III. Ετήσιες Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016 (περιλαμβάνεται και η Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητων Ορκωτών Ελεγκτών)
- IV. Γνωστοποιήσεις Ν.4374/2016
- V. Πληροφορίες άρθρου 10 Ν.3401/2005
- VI. Διαθεσιμότητα ετήσιας οικονομικής έκθεσης

Ι. ΔΗΛΩΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Βεβαιώνεται και δηλώνεται ότι, εξ όσων γνωρίζουμε:

- Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της ΑΤΤΙCΑ ΒΑΝΚ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και του Ομίλου της, για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2016 καταρτίσθηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα, απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσης της Τράπεζας και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο.
- Η ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου απεικονίζει κατά τρόπο αληθή, την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Τράπεζας, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Αθήνα, 27 Απριλίου 2017

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

**Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ**

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ**

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Β.
ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ
Α.Δ.Τ. Φ 089372**

**ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν.
ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΕ 119288**

**ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΜ.
ΤΣΑΚΙΡΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. Λ 024276**

**ΙΙ. ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
(σύμφωνα με τον Ν. 3556/2007)****ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

Κύριοι Μέτοχοι,

Σας υποβάλλουμε για την κλειόμενη χρήση από 1/1/2016 έως 31/12/2016 την ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία περιλαμβάνει τις ελεγμένες ατομικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, τις σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων και την έκθεση ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών λογιστών. Στην παρούσα έκθεση περιγράφονται συνοπτικά πληροφορίες του Ομίλου και της Τράπεζας ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, χρηματοοικονομικές πληροφορίες που στοχεύουν σε μία γενική ενημέρωση των μετόχων και του επενδυτικού κοινού για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα, τη συνολική πορεία και τις μεταβολές που επήλθαν κατά τη διάρκεια της κλειόμενης εταιρικής χρήσης (1/1/2016-31/12/2016), σημαντικά γεγονότα τα οποία έλαβαν χώρα και την επίδραση αυτών στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης. Επίσης γίνεται περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο Όμιλος και η Τράπεζα στο μέλλον και παρατίθενται οι σημαντικότερες συναλλαγές που καταρτίστηκαν μεταξύ της Τράπεζας και των συνδεδεμένων με αυτήν προσώπων.

Το 2016 παρά το γεγονός ότι η Ελληνική οικονομία ήταν οριακά σε κατάσταση στασιμότητας (2016: -0,1% έναντι 2015: -0,3%,) παρουσιάστηκαν σημαντικές θετικές εξελίξεις σε σχέση με:

1. την ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Γ' Προγράμματος Οικονομικής Σταθεροποίησης (ΠΟΣ) της χώρας,
2. την επαναφορά του waiver αποδοχής των ελληνικών ομολόγων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για αναχρηματοδότηση και
3. την μεγαλύτερη χαλάρωση των ελέγχων στις κινήσεις κεφαλαίων.

Το πρωτογενές πλεόνασμα ανήλθε στο 3,9% του ΑΕΠ υπερβαίνοντας σημαντικά τον στόχο του 0,5% που είχε τεθεί, ως αποτέλεσμα της περιοριστικής δημοσιονομικής προσαρμογής. Οι συνθήκες ρευστότητας στον ιδιωτικό τομέα ενισχύθηκαν ως αποτέλεσμα της εκταμίευσης της 2ης δόσης μετά και την επιτυχή ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος Οικονομικής Σταθεροποίησης (ΠΟΣ).

Το επενδυτικό κλίμα και οι αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας βελτιώθηκαν με τις παραπάνω εξελίξεις. Η αβεβαιότητα και η έλλειψη επενδύσεων που σε ένα βαθμό εξακολουθούν να εμφανίζονται, θα υποχωρήσουν καθώς αναμένεται περεταίρω σημαντική βελτίωση των συνθηκών της οικονομίας με την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του Γ' ΠΟΣ και την έξοδο της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές, που εκτιμάται εντός του 2018.

Στο πεδίο της δημοσιονομικής προσαρμογής, ο Προϋπολογισμός του 2017 προέβλεπε πρωτογενές πλεόνασμα 1,1% του ΑΕΠ για το 2016 με βάση την μεθοδολογία του Προγράμματος Προσαρμογής. Ο αντίστοιχος στόχος στο ΠΟΣ ήταν για πρωτογενές πλεόνασμα 0,5% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), το πρωτογενές πλεόνασμα, για την περίοδο Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου 2016 σε τροποποιημένη ταμειακή βάση ήταν €6,9 δις. Το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2016 ανήλθε στο 3,9% του ΑΕΠ σημαντικά υψηλότερο από τον στόχο του ΠΟΣ και του Προϋπολογισμού του 2017. Σύμφωνα με το ΠΟΣ, το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2017 και το 2018 αναμένεται αντίστοιχα στο 1,75% και 3,5% του ΑΕΠ.

Η αποπληθωριστική πορεία το 2016 συνεχίστηκε με χαμηλότερο ρυθμό έναντι του 2015 (2016: -0,8%, 2015: -1,7%). Όμως μετά από σχεδόν τέσσερα έτη (45 μήνες) αποπληθωρισμού, για πρώτη φορά τον Δεκέμβριο 2016, ο πληθωρισμός, παρουσίασε μηδενική μεταβολή σε ετήσια βάση και άρχισε να κινείται σε θετικά επίπεδα το δίμηνο Ιαν.-Φεβ. 2017.

Το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε το 2016 στο 23,5% έναντι 24,9% το 2015 και μειωμένο κατά περίπου 4,4% από το υψηλό ποσοστό 27,9% του Ιουλίου 2013. Συνεπώς σε ετήσια βάση η απασχόληση αυξήθηκε κατά 1,7% και ο συνολικός αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά 5,5%. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

σε πρόσφατες προβλέψεις της, εκτιμά ποσοστό ανεργίας για τα έτη 2016 έως και 2018 σε ετήσια βάση 23,4%, 22,0% και 20,3% αντίστοιχα.

Σύμφωνα με την Τ.τ.Ε. το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών για το 2016 παρουσίασε έλλειμμα € 1,1 δις (-0,6% επί του ΑΕΠ) έναντι πλεονάσματος της τάξης των € 0,2 δις (0,1% επί του ΑΕΠ) το 2015. Οι τουριστικές εισπράξεις για το 2016 παρουσίασαν πτώση 6%, παρά την αύξηση κατά 5% της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης, λόγω της μείωσης της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 11%. Σύμφωνα με το ΔΝΤ για τα έτη 2017, 2018, 2019 και 2020 το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται στο 0,0%, 0,1%, 0,1% και 0,1% αντίστοιχα.

Παρά τη σχετική αβεβαιότητα που σημειώθηκε στη διεθνή και την εγχώρια οικονομία, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα μετά την ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης το δ' τρίμηνο του 2015, θωράκισε τους ισολογισμούς των ελληνικών τραπεζών με τα νέα αποθέματα κεφαλαίων.

Οι καταθέσεις της εγχώριας τραπεζικής αγοράς το 2016 ήταν αυξημένες κατά 4% και διαμορφώθηκαν σε € 139 δις. Στις χορηγήσεις, σε επίπεδο ελληνικής αγοράς, κατά το τέλος του 2016, ο ετήσιος προσαρμοσμένος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης του εγχώριου ιδιωτικού τομέα ανήλθε σε -1,5% από -2,0% του προηγούμενου χρόνου. Βελτίωση παρουσιάστηκε και στον δείκτη δανείων προς καταθέσεις, καθώς μειώθηκε κατά 8% από 128% στο τέλος του 2015 σε 120% στο τέλος του 2016.

Την 22 Ιουνίου 2016 η ΕΚΤ, με απόφασή της, επανάφερε το καθεστώς της κατ' εξαίρεση επιλεξιμότητας των εμπορεύσιμων χρεογράφων που εκδίδει ή εγγυάται το Ελληνικό Κράτος (waiver). Ως συνέπεια της παραπάνω απόφασης από το τέλος Ιουνίου του 2016 έκανε εκ νέου δεκτά τα ελληνικά ομόλογα ως ενέχυρο σε πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης.

Εντός του 2016 σημαντικότερη υπήρξε και η απόφαση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) να επιτρέψει στις ελληνικές τράπεζες, να πωλούν ομόλογά του στο πλαίσιο της ποσοτικής χαλάρωσης (Quantitative Easing, QE) που εφαρμόζει η ΕΚΤ. Στα € 67 δις στο τέλος Δεκεμβρίου 2016 από € 108 δις αντίστοιχα το 2015, μειώθηκε η έκθεση του συνόλου των ελληνικών τραπεζών στο Ευρωσύστημα. Τα €23 δις προέρχονται από αναχρηματοδότηση μέσω της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (-€16 δις σε σχέση με το 2015) ενώ τα € 44 δις προέρχονται από τον έκτακτο μηχανισμό ρευστότητας ELA (-€ 25 δις σε σχέση με το 2015).

Τον Μάρτιο του 2016 ανακοινώθηκε το πρόγραμμα μακροχρόνιας παροχής ρευστότητας TLTROs (targeted longer-term refinancing operations) της ΕΚΤ, στο οποίο μετείχαν και οι ελληνικές τράπεζες, με την προϋπόθεση της επάρκειας κατάλληλων ενεχυρών. Το Πρόγραμμα έχει τετραετή διάρκεια, και υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής σε τέσσερις διαφορετικές ημερομηνίες από τον Ιούνιο 2016 έως και τον Μάρτιο 2017.

Την πλέον σημαντική πρόκληση για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αποτελεί το υψηλό σωρευμένο απόθεμα μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων. Προκειμένου να μειωθούν τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα των ελληνικών τραπεζών, ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (SSM) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσιοποίησαν τον Νοέμβριο 2016 τους επιχειρησιακούς στόχους, μαζί με βασικούς δείκτες απόδοσης. Οι στόχοι για την περίοδο Ιουνίου 2016 έως και Δεκέμβριο 2017 είναι τριμηνιαίοι ενώ για το 2018 και το 2019 σε ετήσια βάση. Μέσω της εκπόνησης και εφαρμογής επιχειρηματικών σχεδίων, οι τράπεζες έχουν συμπεριλάβει τους παραπάνω στόχους στη μεσοπρόθεσμη στρατηγική τους. Με βάση τα παραπάνω συνολικά για το τραπεζικό σύστημα έχει προβλεφθεί μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (ΜΕΑ) από περίπου € 107 δις τον Σεπτέμβριο 2016 σε περίπου € 67 δις έως το τέλος του 2019, δηλαδή μείωση της τάξης του -38% περίπου.

Ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης Τραπεζών (EME, SRM) για τις τράπεζες της Ευρωζώνης λειτουργεί πλήρως από την 1 Ιανουαρίου 2016. Αποστολή του EME είναι η αποτελεσματική εξυγίανση μιας τράπεζας που υπάγεται στον μηχανισμό και αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες, με την ταυτόχρονη ελαχιστοποίηση του κόστους για την οικονομία και το κράτος μέλος. Για την επίτευξη της αποστολής του θα εφαρμόζει τους κανόνες της Οδηγίας για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων (Οδηγία 2014/59).

Σε συνέχεια του μηχανισμού συστάθηκε το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης Τραπεζών στην Ευρωζώνη, τον έλεγχο του οποίου έχει το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ, SRB). Το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης απαρτίζεται από εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των αρμόδιων εθνικών αρχών και είναι επιφορτισμένο να αποφασίζει εάν και πότε μια Τράπεζα που αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες πρέπει να τεθεί υπό καθεστώς εξυγίανσης και εάν θα υπάρξει ενδεχόμενη χρήση του Ταμείου Εξυγίανσης.

Το 2016, το διεθνές περιβάλλον χαρακτηρίστηκε από σημαντικές γεωπολιτικές εντάσεις και συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες. Οι παρεμβάσεις των Κεντρικών Τραπεζών εξασφάλισαν σε μεγάλο βαθμό την οικονομική και νομισματική σταθερότητα. Το παγκόσμιο ΑΕΠ μεγεθύνθηκε κατά 3,1% το 2016 από 3,2% το 2015, με την οριακή επιβράδυνση να προέρχεται από τις ανεπτυγμένες οικονομίες (ΑΕΠ στο 1,7% από 2,1% αντίστοιχα), ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες παρέμεινε αμετάβλητος στο 4,1%. Η πρόβλεψη για το 2017 είναι ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας να επιταχυνθεί στο 3,4%.

Κατά τη διάρκεια του 2016 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αποφάσισε την αύξηση του μηνιαίου μεγέθους της αγοράς τίτλων σε € 80 δις από € 60 δις, με στόχο να συμβάλει περαιτέρω στην αντιμετώπιση του πολύ χαμηλού πληθωρισμού. Η εκτίμηση του ρυθμού ανάπτυξης της Ευρωζώνης για το 2017 αναφέρει μικρή επιβράδυνση της τάξης του 1,6%. Για τον πληθωρισμό προβλέπεται ενίσχυση στο 1,6%. Σύμφωνα με τον έως σήμερα σχεδιασμό η ΕΚΤ θα συνεχίσει την εφαρμογή του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης έως και το τέλος του 2017.

Οι σημαντικότερες διεθνείς εξελίξεις, οι οποίες αναμένεται να ασκήσουν διαρκείς επιδράσεις το 2017 είναι οι ακόλουθες:

- Σε επίπεδο κεντρικών τραπεζών η αντίθετη πορεία μεταξύ FED, ΕΚΤ και Κεντρικής Τράπεζα της Ιαπωνίας οδηγεί σε σχετική αβεβαιότητα, αφού η μεν πρώτη αναμένεται πως θα κινηθεί μέσω της αύξησης των επιτοκίων σε μια σφιχτότερη πολιτική, ενώ οι δυο επόμενες θα συνεχίσουν την πολιτική ποσοτικής χαλάρωσης και χαμηλών επιτοκίων.
- Επίσης η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι γεωπολιτικές και οικονομικές προτεραιότητες των ΗΠΑ, οι εκλογικές αναμετρήσεις σε μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες, η πορεία της προσφυγικής κρίσης και η γενικότερη γεωπολιτική αστάθεια της ΝΑ Μεσογείου αποτελούν παράγοντες σημαντικής επιρροής των οικονομικών εξελίξεων κατά τη διάρκεια του 2017.

Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Βασικά Μεγέθη και Αποτελέσματα Ομίλου

Κατά τη διαχειριστική χρήση η οποία έληξε την 31/12/2016, τα βασικά μεγέθη και τα αποτελέσματα του Ομίλου καθώς και η μεταβολή τους, διαμορφώθηκαν ως εξής:

Το σύνολο του Ενεργητικού του Ομίλου ανήλθε σε 3.611,1 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 1,6% έναντι του δωδεκαμήνου του 2015.

Οι συνολικές χρηματοδοτήσεις (χορηγήσεις δανείων και ομολογιακά δάνεια εταιρειών) ανήλθαν, προ προβλέψεων, σε 3.984,6 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 1,5% έναντι του δωδεκαμήνου 2015.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται αναλυτικά οι χρηματοδοτήσεις του Ομίλου:

<i>(σε εκατ. ευρώ)</i>	31/12/2016 (1)	31/12/2015 (2)	Μεταβολή % (1)/(2)
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	3.235	3.225	0,3%
Από τις οποίες:			
- Καταναλωτικά Δάνεια	228	231	-1,0%
- Πιστωτικές Κάρτες	63	60	3,8%
- Στεγαστική Πίστη	485	500	-3,1%
- Χρηματοδοτική Μίσθωση	301	291	3,5%
Ομολογιακά δάνεια επιχειρήσεων	749	703	6,6%
Σύνολο χρηματοδοτήσεων	3.985	3.928	1,5%

- Το ύψος των καταθέσεων κατά την 31/12/2016 ανήλθε σε 1.892,8 εκατ. ευρώ μειωμένο κατά 11,7% συγκριτικά με την 31/12/2015 λόγω του ασταθούς οικονομικού περιβάλλοντος.
- Οι προβλέψεις για επισφαλείς χορηγήσεις ανήλθαν σε 40 εκατ. ευρώ διαμορφώνοντας το δείκτη προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου τρέχουσας χρήσης προς τα συνολικά έσοδα σε ποσοστό 37,2%. Οι σωρευμένες προβλέψεις ανέρχονται σε 1.207,7 εκατ. ευρώ έναντι 1.170,2 εκατ. ευρώ ήτοι αύξηση 3,2% περίπου. Ο δείκτης κάλυψης των συνολικών μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων διαμορφώθηκε σε 49,7%.
- Οι σωρευμένες προβλέψεις καλύπτουν το 30,3% του δανειακού χαρτοφυλακίου χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εμπράγματα εξασφαλίσεις.
- Τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν σε 86,7 εκατ. ευρώ και εμφανίζουν μείωση 4,2% έναντι του 2015.
- Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες διαμορφώθηκαν σε 14,3 εκατ. ευρώ εμφανίζοντας μείωση 11% έναντι της προηγούμενης χρήσης.
- Το αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις διαμορφώθηκε σε κέρδος 3,9 εκατ. ευρώ το 2016 έναντι ζημίας 9,5 εκατ. ευρώ στην αντίστοιχη προηγούμενη χρήση. Ιδιαίτερη συμβολή στα κέρδη της κατηγορίας αυτής είχε η ολοκλήρωση της εξαγοράς της Visa Europe από τη Visa Inc. και την επιστροφή κεφαλαίου στην Τράπεζα ύψους 2,6 εκατ. ευρώ.
- Το σύνολο των εσόδων από λειτουργικές δραστηριότητες ανήλθε σε 107,6 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 8,5% έναντι της χρήσης του 2015.
- Το κονδύλι «Αμοιβές και έξοδα προσωπικού» ανήλθε σε 53,3 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 15,4% σε σχέση με τη συγκριτική χρήση. Η χρήση 2016 επιβαρύνθηκε με το κόστος της εθελουσίας εξόδου της Τράπεζας το οποίο ανήλθε σε 4,7 εκατ. ευρώ, καθώς και με τις αποχωρήσεις στελεχών των εταιρειών του Ομίλου ύψους 785 χιλ. ευρώ περίπου.
- Τα Γενικά λειτουργικά έξοδα μετά την αφαίρεση των προβλέψεων για γενικούς λειτουργικούς κινδύνους, παρουσίασαν μείωση σε ποσοστό 3,9% έναντι της συγκριτικής χρήσης.
- Ο σχετικός δείκτης εξόδων, εξαιρουμένων των μη επαναλαμβανόμενων εξόδων της εθελουσίας εξόδου, προς τα συνολικά έσοδα διαμορφώθηκε σε 95,6%.
- Το δίκτυο των καταστημάτων της Τράπεζας κατά την 31/12/2016 αριθμούσε 65 καταστήματα.

Αποτελέσματα σε Ενοποιημένη βάση

<i>(σε χιλ. ευρώ)</i>	2016	2015	Μεταβολή %
Καθαρά Έσοδα από Τόκους	86.695	90.496	-4,2%
Καθαρά Έσοδα από Προμήθειες	14.317	16.084	-11,0%
Κέρδη/ζημιές από χρηματοοικονομικά στοιχεία	3.923	(9.524)	-141,2%
Λοιπά Έσοδα	2.715	20.539	-86,8%
Λειτουργικά Έσοδα	107.650	117.595	-8,5%
Έξοδα Προσωπικού	(53.264)	(46.146)	15,4%
Γενικά Έξοδα προ προβλέψεων για γενικούς κινδύνους	(35.797)	(37.233)	-3,9%
Αποτέλεσμα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	(2.198)	2.300	-195,6%
Σύνολο Λειτουργικών Εξόδων προ προβλέψεων και αποσβέσεων	(91.259)	(81.080)	12,6%
Κέρδη / (Ζημιές) προ Προβλέψεων και Αποσβέσεων	16.391	36.515	-55,1%
Αποσβέσεις	(6.205)	(5.563)	11,5%
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους	(40.096)	(629.006)	-93,6%
Προβλέψεις για γενικούς κινδύνους	(12.421)	(6.630)	87,3%
Αποτέλεσμα προ φόρων	(42.331)	(604.684)	-93,0%
Αποτέλεσμα μετά από φόρους	(49.829)	(346.825)	-85,6%
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	(46.305)	(333.497)	-86,1%

Τα βασικά κέρδη / (ζημιές) ανά μετοχή, διαμορφώνονται σε (0,0259) ευρώ, έναντι (0,2885) ευρώ το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2015.

Η απόδοση των Ιδίων Κεφαλαίων του Ομίλου μετά από φόρους την 31/12/2016 ανέρχεται σε -7,9% έναντι -51% κατά τη χρήση του 2015.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα αποτελέσματα προ φόρων και μετά φόρων των εταιρειών που απαρτίζουν τον Όμιλο:

Εταιρεία	Αποτελέσματα προ φόρων		Αποτελέσματα μετά από φόρους και δικαιώματα μειοψηφίας	
	<i>(σε χιλ. ευρώ)</i>		<i>(σε χιλ. ευρώ)</i>	
	2016	2015	2016	2015
Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία	(40.271)	(607.745)	(47.145)	(349.485)
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	(63)	303	(65)	209
Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	(384)	3	(211)	1
Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	(956)	61	(956)	8
Attica Funds PLC	(14)	18	(14)	15
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	651	739	389	485
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech	(2.198)	2.300	(2.198)	2.300
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	(191)	(211)	(190)	(208)

Αναφορά των σημαντικών γεγονότων που έλαβαν χώρα κατά την οικονομική χρήση και την επίδρασή τους στις οικονομικές καταστάσεις

Α) Στα πλαίσια του άρθρου 2 του Ν.3723/2008 και αναφορικά με το 2^ο πυλώνα των μέτρων στήριξης για την ενίσχυση ρευστότητας της οικονομίας και για τη διατήρηση της σταθερότητας της ρευστότητας της Τράπεζας, η Τράπεζα σε συνέχεια της υπ'αριθμ. 18/19.10.2016 απόφασης της Διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 5 του Ν.2322/1995 η οποία ελήφθη κατόπιν της υπ'αριθμ. 3769/11.10.2016 εισήγησης της Τράπεζας της Ελλάδος, εξέδωσε με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου την 21/10/2016 ομολογιακό δάνειο συνολικής ονομαστικής αξίας 380 εκατ. ευρώ, διάρκειας 1 έτους, με επιτόκιο κυμαινόμενο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 12%, το οποίο διαιρείται σε 3.800 ανώνυμες ομολογίες ονομαστικής αξίας εκάστης 100 χιλ ευρώ. Το ανωτέρω ομόλογο προορίζεται εφόσον καταστεί αναγκαίο να χρησιμοποιηθεί ως κάλυμμα για άντληση ρευστότητας μέσω του Έκτακτου Μηχανισμού Παροχής Ρευστότητας (εφεξής ELA – Emergency Liquidity Assistance). Το συνολικό κόστος το οποίο θα επιβαρύνει αναλογικά στη διάρκειά του τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου θα προκύψει από τον υπολογισμό της προμήθειας που θα καταβληθεί στο Ελληνικό Δημόσιο και έχει προσδιοριστεί σε 99 μ.β ήτοι ονομαστικού ποσού προμήθειας σε δωδεκάμηνη βάση 3,75 εκατ. ευρώ. Το συγκεκριμένο ομόλογο έχει ημερομηνία λήξης την 20/10/2017.

Β) Σε συνέχεια της από 29/02/2016 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας με βάση την οποία ενέκριθη το Πρόγραμμα της Εθελουσίας Εξόδου Προσωπικού, η οποία έλαβε υπόψη τις συνθήκες που επικρατούν στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα, τη βιωσιμότητα της Τράπεζας, η οποία έχει ως προϋπόθεση τη δημιουργία εσωτερικού κεφαλαίου με ταυτόχρονη διατήρηση ομαλού εργασιακού κλίματος, η Διοίκηση της Τράπεζας κατά την 14/10/2016 ανακοίνωσε του όρους του προγράμματος εθελουσίας εξόδου και την περίοδο δηλώσεων συμμετοχής σε αυτό, η οποία προσδιορίστηκε στο χρονικό διάστημα από 17/10/2016 έως 31/10/2016. Το Πρόγραμμα Εθελουσίας Εξόδου σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση της Διοίκησης στην Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων παρέμεινε σε ισχύ έως την 31/12/2016 για τυχόν υπαλλήλους που θα ήθελαν να κάνουν χρήση του προγράμματος. Η συμμετοχή στο πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου υπερέβη σημαντικά το ελάχιστο όριο που είχε τεθεί. Το κόστος της εθελουσίας εξόδου εάν δεν ληφθούν υπόψη οι συμβατικές υποχρεώσεις της Τράπεζας για τις οποίες είχε σχηματιστεί κατά ένα μέρος πρόβλεψη σε βάρος των Αποτελεσμάτων και της Καθαρής Θέσης προηγούμενων ετών, ανήλθε σε 4,7 εκατ. ευρώ.

Γ) Η Διοίκηση της Τράπεζας αποφάσισε την περαιτέρω μείωση του δικτύου των καταστημάτων της στα πλαίσια της υλοποίησης του επιχειρηματικού της πλάνου, στοχεύοντας στον περιορισμό του λειτουργικού της κόστους. Ως αποτέλεσμα της παραπάνω απόφασης στη χρήση 2016 ήταν η παύση λειτουργιών πέντε καταστημάτων, διαμορφώνοντας το συνολικό αριθμό καταστημάτων της Τράπεζας σε 65.

Δ) Την 31/10/2016 υπεγράφη μεταξύ των συμβαλλομένων μερών ιδιωτικό συμφωνητικό λύσης συμβάσεως συστάσεως και διαχειρίσεως Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Α.Κ.Ε.Σ.) «ΖΑΙΤΕCH FUND II». Η πλειοψηφούσα μεριδιούχος Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία αιτήθηκε, αποστέλλοντας στη διαχειρίστρια εταιρεία σχετικό έγγραφο, την πρόωρη λύση του Α.Κ.Ε.Σ. για λόγους που ανάγονται και αφορούν αποκλειστικά την εν γένει διαδικασία αναδιάρθρωσεως των εταιρειών και των δραστηριοτήτων του Ομίλου της.

Ε) Η Τράπεζα υπέβαλλε το Πλάνο Αναδιάρθρωσης στο Υπουργείο Οικονομικών και μέσω αυτού στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού στις Βρυξέλλες και προς την Τράπεζα της Ελλάδος. Το Πλάνο Αναδιάρθρωσης προβλέπει την απομόχλευση του ισολογισμού, τον εξορθολογισμό του λειτουργικού κόστους και την επάνοδο σε κερδοφορία εντός του 2018.

Ζ) Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων που πραγματοποιήθηκε στις 14/12/2016 εξουσιοδότησε το Διοικητικό Συμβούλιο να προβεί σε διαπραγμάτευση με υποψήφιους επενδυτές αναφορικά με το χαρτοφυλάκιο δανείων που βρίσκεται σε Οριστική Καθυστέρηση.

ΣΤ) Η έκτακτη γενική συνέλευση της εταιρείας «AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων» στις 27/12/2016 αποφάσισε τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου με επιστροφή μετρητών ύψους 5.320 χιλ. ευρώ και διαγραφή σωρευτικών ζημιών ύψους 1.240 χιλ. ευρώ, διαμορφώνοντας το νέο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας σε 500.000,00 ευρώ διαιρούμενο σε 5.000 ονομαστικές μετοχές

ονομαστικής αξίας 100,00 εκάστη. Η ανωτέρω απόφαση εγκρίθηκε τον Απρίλιο 2017 από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.).

Η) Οι συνολικές καταθέσεις του Ομίλου ανήλθαν 1,9 δις. ευρώ παρουσιάζοντας μείωση σε σύγκριση με την 31/12/2015 κατά 11,7% διαμορφώνοντας το δείκτη δανείων προ προβλέψεων προς υποχρεώσεις προς πελάτες στο 210,5%.

Θ) Ελλείπει διανεμητέων κερδών για τη χρήση 2015 η Τράπεζα δεν προέβη σε διανομή μερίσματος τόσο επί των κοινών όσο και των προνομιούχων μετοχών ούτε με μετρητά ούτε με έκδοση νέων μετοχών.

Ι) Κατά την 31/12/2016, η Τράπεζα κατείχε ίδιες μετοχές της «Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία» συνολικών τεμαχίων 380 και αξίας κτήσης ευρώ 97.332,30. Οι μετοχές αυτές προήλθαν μετά τη μείωση (reverse split) των 7.497 κοινών ονομαστικών μετοχών που κατείχε στις 22/11/2015 και η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου. Οι μετοχές αυτές αντιπροσωπεύουν ποσοστό της τάξης του 0,00002% του συνόλου των κοινών μετά δικαιώματος ψήφου μετοχών κατά την ίδια ημερομηνία. Οι λοιπές εταιρείες του Ομίλου οι οποίες περιλαμβάνονται στην ενοποίηση δεν κατείχαν μετοχές της Τράπεζας κατά την 31/12/2016.

Κ) Η Τράπεζα εμπίπτει στις διατάξεις του αρ. 27Α του Ν. 4172/2013 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει εκ των οποίων προκύπτει ποσό οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης ύψους € 13 εκατ. ευρώ περίπου το οποίο πρέπει να επιστραφεί από το Ελληνικό Δημόσιο και αντί αυτού η Τράπεζα να σχηματίσει ισόποσο ειδικό αποθεματικό, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και την έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών προς το Ελληνικό Δημόσιο. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας προτίθεται να προτείνει στη Γ.Σ. των μετόχων τη μη υπαγωγή της Τράπεζας στις ανωτέρω διατάξεις.

Σημείωση: Εάν ήθελε ερμηνευθεί ότι η Τράπεζα πρέπει να υπαχθεί στην διάταξη του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, το ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης 2016 θα μπορεί να αντιλογισθεί εντός του έτους 2017.

B. ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Σημαντικά γεγονότα μετά την 31^η Δεκεμβρίου 2016

α) Το μήνα Ιανουάριο του 2017 η Διοίκηση της Τράπεζας αποφάσισε την περαιτέρω μείωση του δικτύου των καταστημάτων της στα πλαίσια της υλοποίησης του επιχειρηματικού της πλάνου, στοχεύοντας στον περιορισμό του λειτουργικού της κόστους. Ως αποτέλεσμα της παραπάνω απόφασης τον μήνα Μάρτιο 2017 ανακοινώθηκε η παύση λειτουργιών τεσσάρων καταστημάτων, διαμορφώνοντας το συνολικό αριθμό καταστημάτων της Τράπεζας σε 61.

β) Το μήνα Φεβρουάριο 2017 υπεγράφη Επιχειρησιακή Συλλογική Σύμβαση Εργασίας μεταξύ της Διοίκησης της Τράπεζας και του Συλλόγου Υπαλλήλων Τράπεζας Αττικής τριετούς διάρκειας με έναρξη και λήξη από 1/01/2017 έως 31/12/2019. Η εν λόγω σύμβαση προβλέπει σημαντική μείωση του κόστους μισθοδοσίας.

γ) Με απόφαση της έκτακτης γενικής συνέλευσης της εταιρείας «Αττικά Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών» στις 3/02/2017 πραγματοποιήθηκαν τα παρακάτω:

- Μείωση του μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών ύψους 157.680,00 ευρώ με αντίστοιχη μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών αυτής, διαμορφώνοντας το νέο μετοχικό κεφάλαιο στο ποσό των 442.320,00 ευρώ διαιρούμενο σε 15.000 ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας 29,488 ευρώ εκάστη.
- Πώληση παγίων στοιχείων της εταιρείας και κινητών αξιών.
- Αποτελέσματα χρήσης 2016 ζημιά ύψους 956.070,87. Η καθαρή θέση της εταιρείας κατά τη χρήση 2016 ανέρχεται στο ποσό των 344.380,66 ευρώ. Στις 3/02/2017 η Τράπεζα πώλησε το 90% της

συμμετοχής της στην εν λόγω εταιρεία αντί του ποσού των 180.000,00 ευρώ με αντίστοιχη λογιστική αξία για το σύνολο της εταιρείας ύψους 161.759,16 ευρώ κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

δ) Από 1/01/2017, ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), ο παλιός μέτοχος ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ εντάχθηκε στον ΕΦΚΑ και πλέον βασικός μέτοχος της Τράπεζας είναι ο ΕΦΚΑ με ποσοστό 50,626%.

ε) Στις 20/04/2017 συνεδρίασε το Δ.Σ της Τράπεζας και αποφάσισε να συγκαλέσει έκτακτη Γ.Σ. των μετόχων στις 15/05/2017, η οποία καλείται να εγκρίνει τον υποψήφιο επενδυτή, να τροποποιήσει τις αποφάσεις της έκτακτης Γ.Σ. των μετόχων της 14/12/2016 ως προς το ύψος του χαρτοφυλακίου των δανείων σε οριστική καθυστέρηση που θα ενταχθεί στη συναλλαγή και τέλος να παράσχει στο Δ.Σ. της Τράπεζας εξουσιοδότηση για την εξειδίκευση των όρων συνεργασίας με τον επενδυτή.

στ) Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της εταιρείας Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών στις 2/02/2017 αποφάσισε μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με σκοπό την επιστροφή του αντίστοιχου κεφαλαίου στην Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία με καταβολή μετρητών ύψους 1.350.200 ευρώ και με ακύρωση 172.000 μετοχών της εταιρείας. Το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας Attica Finance ανέρχεται πλέον σε 18,17%, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσό 299,8 χιλ. ευρώ.

Γ. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΕΣ

Περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων

Τον Ιούνιο του έτους 2016 ολοκληρώθηκε η πρώτη αξιολόγηση του προγράμματος οικονομικής στήριξης και εγκρίθηκε η τμηματική εκταμίευση της δεύτερης δόσης του προγράμματος συνολικού ύψους 10,3 δισ. ευρώ. Η πρώτη εκταμίευση ποσού 7,5 δισ. ευρώ έλαβε χώρα εντός του Ιουνίου και κάλυψε τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους καθώς και την εξόφληση μέρους των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Ελληνικού Δημοσίου. Το υπολειπόμενο ποσό των 2,8 δισ. ευρώ εκταμιεύτηκε τον Οκτώβριο του έτους 2016 μετά την ολοκλήρωση των προαπαιτούμενων δράσεων οι οποίες είχαν αναληφθεί ως υποχρέωση από την Ελληνική Κυβέρνηση.

Όσον αφορά την Τράπεζα την 7/9/2016 παρελήφθη από τη διοίκηση της Τράπεζας πόρισμα επί των ευρημάτων του επιτόπιου ελέγχου που πραγματοποιήθηκε από μεικτό κλιμάκιο της ΕΚΤ (SSM) και της ΤτΕ κατά το χρονικό διάστημα από 16/03/2016 έως 27/05/2016 με περίοδο αναφοράς που εκτεινόταν μέχρι και την ημερομηνία του ελέγχου. Το ανωτέρω πόρισμα περιλαμβάνει ευρήματα, τα οποία ταξινομούνται στις ακόλουθες κατηγορίες:

1. Εσωτερική διακυβέρνηση
2. Επιχειρηματικό μοντέλο
3. Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου
4. Διαδικασίες που αφορούν τον πιστωτικό κίνδυνο (Credit Risk Management Processes)
5. Information technology

Αναλυτικότερα όσον αφορά την Εσωτερική Διακυβέρνηση τα συμπεράσματα του ελέγχου αφορούν κατά κύριο λόγο την σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου και τις Επιτροπές και τις γνώσεις, εμπειρία και δεξιότητες που πρέπει να διαθέτουν τα μέλη τους, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική λειτουργία τους. Ανταποκρινόμενη σε ευρήματα που αφορούν την συγκεκριμένη ενότητα η Τράπεζα προέβη στις 20/09/2016 σε διοικητικές αλλαγές που σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος «αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό βήμα για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας Αττικής». Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας πλέον απαρτίζεται από άτομα με εκτεταμένη εμπειρία στον χρηματοοικονομικό κλάδο, γεγονός που συμβάλλει αποφασιστικά στην αναβάθμιση της λειτουργίας του.

Αναφορικά με το Επιχειρηματικό Μοντέλο, οι βασικότερες επισημάνσεις του ελέγχου αφορούν τις παραδοχές στις οποίες στηρίζεται το επιχειρηματικό πλάνο της Τράπεζας που συνετάχθη το 2015, οι οποίες κρίνονται ως αισιόδοξες, τον τρόπο παρακολούθησης του προϋπολογισμού, καθώς και το περιεχόμενο ορισμένων εσωτερικών αναφορών, το οποίο χρήζει ποιοτικής βελτίωσης. Η Τράπεζα προέβη στη σύνταξη νέου επιχειρηματικού πλάνου, το οποίο αντικατοπτρίζει τα τρέχοντα δεδομένα, αλλά και τα αποτελέσματα ενεργειών που έχουν υλοποιηθεί, όπως, ενδεικτικά, το πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου και την νέα οργανωτική δομή.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με βάση το πόρισμα Τραπεζής της Ελλάδος – SSM κεφάλαια συνολικού ύψους 55,7 εκατ. ευρώ, τα οποία συμμετείχαν στην αύξηση θεωρήθηκε ότι προήλθαν από άμεση ή έμμεση χρηματοδότηση της ίδιας της Τράπεζας. Ως εκ τούτου τα κεφάλαια αυτά σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο δεν προσμετρώνται στο συνολικό ύψος των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων κάτι που οδηγεί σε μείωση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας κατά 1,66% με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση του δείκτη CET I κατά την 31/12/2015 σε 17% έναντι του αρχικού 18,7%, που είναι πάλι υψηλότερος από το ελάχιστο όριο.

Τα ευρήματα σχετικά με τις διαδικασίες που αφορούν τον Πιστωτικό Κίνδυνο συνοψίζονται στην ανάγκη βελτίωσης της πιστοδοτικής διαδικασίας δίνοντας έμφαση στη διαδικασία της τιμολόγησης, του προσδιορισμού των χρηματοδοτικών κριτηρίων και της παρακολούθησης καθώς και της αποτίμησης της αξίας των εξασφαλίσεων. Ειδικότερα, εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου η τιμολόγηση δανείων θα έπρεπε να είναι υψηλότερη, ώστε να καλύπτονται τα κόστη της Τράπεζας και η τιμολόγηση να συνάδει με το credit rating του πιστούχου. Ταυτόχρονα, υφίστανται παρατηρήσεις αναφορικά με την ανάγκη αναβάθμισης της διαδικασίας σχηματισμού προβλέψεων.

Στο πλαίσιο της βελτίωσης των διαδικασιών που αφορούν τον πιστωτικό κίνδυνο, η Τράπεζα έχει ήδη λάβει μέτρα περιορισμού της έκθεσής της σε συγκεκριμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, έχει εισαγάγει αλλαγές στη διαδικασία πιστοδοτήσεων, έχει δημιουργήσει μονάδα που επικεντρώνεται στην παρακολούθηση πιστοδοτήσεων με ειδικά χαρακτηριστικά κινδύνου, ενώ πρόκειται να αναβαθμίσει τις διαδικασίες σχηματισμού προβλέψεων και τιμολόγησης των δανείων της.

Περιγραφή των κυριότερων κινδύνων

Πιστωτικός Κίνδυνος

Ως πιστωτικός κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος να υποστεί η Τράπεζα ζημιές εξαιτίας της αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων των πελατών ή των αντισυμβαλλόμενων. Ο συγκεκριμένος κίνδυνος δημιουργείται κυρίως από τις δανειοδοτήσεις, τις εγγυήσεις και την διαχείριση διαθεσίμων.

Για σκοπούς καλύτερης διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου υπάρχει συνεχής αναθεώρηση των πιστωτικών πολιτικών της Τράπεζας και παρακολούθηση συμμόρφωσης των σχετικών υπηρεσιακών μονάδων με τις πολιτικές αυτές.

Μεγάλη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων στον τομέα των επιχειρηματικών δανείων και στον τομέα της καταναλωτικής-στεγαστικής πίστης. Με την χρήση αναπτυγμένων συστημάτων για την μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου και την αξιολόγηση των πιστούχων με βάση ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια οι πιστωτικοί κίνδυνοι που ελλοχεύουν διαπιστώνονται και αντιμετωπίζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Στις χορηγήσεις της καταναλωτικής πίστης εφαρμόζεται σύστημα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (credit scoring) που καλύπτει τις πιστωτικές κάρτες και τα δανειακά προϊόντα.

Για τις επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη οι εξωτερικές πιστοληπτικές αξιολογήσεις του Εξωτερικού Οργανισμού Πιστοληπτικών Αξιολογήσεων(Ε.Ο.Π.Α) «ICAP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» ο οποίος έχει αναγνωριστεί από την ΤτΕ σύμφωνα με την απόφαση 262/8/26.6.2008. Το συγκεκριμένο υπόδειγμα αξιολόγησης κατατάσσει τις εταιρείες σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας (rating) και βοηθά στην ορθολογιστική τιμολόγηση σύμφωνα με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο.

Η Τράπεζα προσδίδει σημαντική προτεραιότητα στην ανάπτυξη εργαλείων εσωτερικής αξιολόγησης των κινδύνων βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών ανά είδος χρηματοδοτικού ανοίγματος. Η προσπάθεια αυτή είναι ευθυγραμμισμένη με τις απαιτήσεις που επιβάλλονται από το εποπτικό πλαίσιο περί υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας για τις τράπεζες.

Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος απώλειας της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που προκύπτει από δυσμενείς αλλαγές στις μεταβλητές της αγοράς όπως αλλαγές στα επιτόκια, στις χρηματιστηριακές αξίες και στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Η Τράπεζα έχει ορίσει εσωτερικές διαδικασίες για τα όρια διαπραγμάτευσης αναφορικά με τον έλεγχο του κινδύνου αγοράς. Για την συνομολόγηση πράξεων για προϊόντα που δεν περιλαμβάνονται στις υφιστάμενες διαδικασίες της Τράπεζας απαιτείται έγκριση του Συμβουλίου Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού(ΑΛCO).

Στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε στοιχεία που κατέχονται για εμπορία. Αυτά τα στοιχεία αποτελούνται από αξίες που αγοράστηκαν με σκοπό την άμεση απόδοση κέρδους από βραχυπρόθεσμες αυξομειώσεις των τιμών.

Η Τράπεζα δημιουργεί σχετικά μικρές θέσεις στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και ως εκ τούτου ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος αγοράς είναι μικρός.

Η διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου, του επιτοκιακού κινδύνου και του κινδύνου χρηματιστηριακών τιμών για τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών γίνεται από την Τράπεζα σε συνεργασία με την θυγατρική εταιρεία του Ομίλου ΑΤΤΙΚΑ WEALTH MANAGEMENT Α.Ε. Για την διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου όπως και των υπόλοιπων κινδύνων αγοράς έχει ορισθεί ένα πλαίσιο ορίων που έχει εγκριθεί από την ΑΛCO. Αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνει ονομαστικά όρια (ανά νόμισμα, συνολικά, intraday, end-of-day), όρια κέρδους-ζημιάς και όρια VAR.

Η διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου γίνεται ενιαία τόσο για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών όσο και για το τραπεζικό χαρτοφυλάκιο.

Επιπλέον η Τράπεζα σε τακτά χρονικά διαστήματα προβαίνει σε αναλύσεις σεναρίων ακραίων καταστάσεων και ανάλυση ευαισθησίας για την αλλαγή της οικονομικής αξίας των χαρτοφυλακίων που θα επέλθει σε διάφορα σενάρια αλλαγών της καμπύλης επιτοκίων. Η ανάλυση αυτή λαμβάνει υπόψη τον επιτοκιακό χρονικό ορίζοντα καθώς και αν τα στοιχεία του χαρτοφυλακίου διαπραγματεύονται σε ανεπτυγμένες ή αναδυόμενες αγορές.

Επιτοκιακός Κίνδυνος Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου (Banking Book)

Ο Επιτοκιακός Κίνδυνος του επενδυτικού χαρτοφυλακίου πηγάζει από τον ετεροχρονισμό στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων στα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της Τράπεζας.

Η μέτρηση του επιτοκιακού κινδύνου πραγματοποιείται τουλάχιστον σε μηνιαία βάση. Οι δυο βασικές μέθοδοι με τις οποίες η Τράπεζα διαχειρίζεται τον επιτοκιακό κίνδυνο στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο είναι οι κάτωθι :

- **Επιτοκιακό Άνοιγμα (Interest Rate Gap):** Η Τράπεζα παρακολουθεί τα επιτοκιακά ανοίγματα ανά χρονικά διαστήματα και συνολικά. Τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού κατατάσσονται σε διαφορετικές περιόδους ανάλογα με το διάστημα αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Το επιτοκιακό άνοιγμα ανά χρονική περίοδο είναι η διαφορά των στοιχείων του ενεργητικού από τα στοιχεία του παθητικού στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
- **Ανάλυση ευαισθησίας μεταβολής στα καθαρά έσοδα από μεταβολές των επιτοκίων:** Η Τράπεζα παρακολουθεί τον επιτοκιακό κίνδυνο μέσω της ευαισθησίας των καθαρών εσόδων της από τόκους υπό συνθήκες διαφορετικών σεναρίων αλλαγής επιτοκίων.

Κίνδυνος Ρευστότητας

Ο Κίνδυνος Ρευστότητας είναι ο κίνδυνος μείωσης των κερδών, των κεφαλαίων και του ενεργητικού του Ομίλου που προκύπτει από την αδυναμία της Τράπεζας να καλύψει τις τρέχουσες υποχρεώσεις της λόγω έλλειψης ρευστών διαθεσίμων.

Ο σκοπός του Ομίλου κατά την διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας είναι η εξασφάλιση, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, της ύπαρξης ικανοποιητικής ρευστότητας με σκοπό την ικανοποίηση των υποχρεώσεων του, τόσο υπό φυσιολογικές όσο και υπό ακραίες καταστάσεις κρίσης, χωρίς δυσανάλογο επιπρόσθετο κόστος.

Η Τράπεζα δίνει έμφαση στις πελατειακές καταθέσεις και προσπαθεί μέσα από τις πολιτικές της να τις διατηρήσει ως πρωτεύουσα πηγή χρηματοδότησης.

Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο Λειτουργικός Κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που απορρέει από ανεπαρκείς εσωτερικές διαδικασίες ή παραβιάσεις των διαδικασιών αυτών, ανθρώπινη συμπεριφορά, συστήματα ή από εξωτερικούς παράγοντες. Στο πεδίο των λειτουργικών κινδύνων εμπίπτουν και οι κίνδυνοι που απορρέουν από τη νομική κάλυψη των θεμάτων της Τράπεζας και την ευρύτερη εφαρμογή του νομοκανονιστικού πλαισίου.

Διαχείριση Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (NPLs)

Τον τελευταίο χρόνο η Τράπεζα συνέχισε την ουσιαστική προσπάθεια για την εξυγίανση του δανειακού της χαρτοφυλακίου ενισχύοντας περαιτέρω τις υποδομές διαχείρισης του προβληματικού χαρτοφυλακίου αλλά και τους ανθρώπινους πόρους που απασχολούνται με τη διαχείριση του εν λόγω χαρτοφυλακίου, διαμορφώνοντας και υλοποιώντας μεταξύ άλλων προγράμματα εκπαίδευσης και ενημέρωσης προσωπικού.

Η Τράπεζα έχει διαμορφώσει τη Στρατηγική Διαχείρισης Καθυστερήσεων η οποία προβλέπει τα στάδια διαχείρισης αλλά και ανάλυσης του μη εξυπηρετούμενου χαρτοφυλακίου της, σύμφωνα και με τα όσα ορίζονται στην Π.Ε.Ε. 42/30.5.2014, όπως τροποποιήθηκε με την ΠΕΕ 47/9.2.2015 και στην συνέχεια με την ΠΕΕ 102/30.8.2016.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της συνολικής αναδιοργάνωσης του οργανισμού, που ολοκληρώθηκε με επιτυχία το τελευταίο τρίμηνο του 2016, η Τράπεζα προχώρησε στον ανασχεδιασμό των οργανωτικών δομών που έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο τη διαχείριση του προβληματικού δανειακού χαρτοφυλακίου. Η νέα δομή ενισχύει περαιτέρω τη δυνατότητα υιοθέτησης εξειδικευμένων μεθόδων και εργαλείων που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση των επιμέρους τμημάτων του χαρτοφυλακίου.

Πιο συγκεκριμένα, δημιουργήθηκε νέα Μονάδα με αποκλειστικό αντικείμενο το σύνολο των εργασιών διαχείρισης καθυστερημένων οφειλών ιδιωτών, από τις πρώτες ημέρες καθυστέρησης και την αρχική επικοινωνία με τους δανειολήπτες έως και τη δικαστική διεκδίκηση των οφειλών, δημιουργώντας έτσι ένα σημαντικό ευέλικτο μηχανισμό γρήγορης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης των οφειλών που εμπίπτουν στην εν λόγω κατηγορία. Διαμορφώθηκαν εξειδικευμένα εργαλεία που επιτρέπουν τον εντοπισμό των κατάλληλων λύσεων ρύθμισης για κάθε περίπτωση ξεχωριστά διασφαλίζοντας παράλληλα το βαθμό τυποποίησης που απαιτεί η αποτελεσματική διαχείριση των οφειλών.

Επιπλέον, δημιουργήθηκαν ξεχωριστές Μονάδες που εστιάζουν στη διαχείριση των επιχειρηματικών οφειλών και επιτρέπουν την ουσιαστική και αποτελεσματική αντιμετώπιση των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων με εξατομικευμένες λύσεις. Ειδικότερα, δημιουργήθηκε μία Διεύθυνση με αντικείμενο τη διαχείριση επιχειρηματικών οφειλών σε καθυστέρηση με κύριο στόχο τη διαμόρφωση και συμφωνία της κατάλληλης λύσης ρύθμισης που θα επιτρέψει την έγκαιρη αποπληρωμή της οφειλής και επιστροφή του δανείου σε ενήμερη κατάσταση. Επιπλέον, δημιουργήθηκε νέα Διεύθυνση με αποκλειστικό αντικείμενο την αποτελεσματική διαχείριση των ενεργειών δικαστικής διεκδίκησης επιχειρηματικών οφειλών.

Παράλληλα, ενισχύθηκε περαιτέρω ο μηχανισμός διακυβέρνησης και παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του μοντέλου διαχείρισης των οφειλών σε καθυστέρηση, εμπλουτίζοντας, μεταξύ άλλων, την τακτική πληροφόρηση της Διοίκησης της Τράπεζας με εξειδικευμένους δείκτες μέτρησης της απόδοσης του μηχανισμού. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα ουσιαστικής και εντατικής

παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού διαχείρισης καθυστερήσεων και έγκαιρου εντοπισμού σημείων προς βελτίωση του μηχανισμού.

Ο τομέας διαχείρισης των οφειλών σε καθυστέρηση αποτέλεσε για την Τράπεζα κατά το τελευταίο έτος σημείο εστίασης καθώς η συνεχής βελτίωση των υποδομών της σε συνδυασμό με τη σταθεροποίηση του εξωτερικού περιβάλλοντος αναμένεται να συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση του προβληματικού χαρτοφυλακίου της.

Δ. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ

Προοπτικές

Το 2016 παρά το γεγονός ότι η Ελληνική οικονομία ήταν οριακά σε κατάσταση στασιμότητας (2016: -0,1% έναντι 2015: -0,3%,) παρουσιάστηκαν σημαντικές θετικές εξελίξεις σε σχέση με:

1. την ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Γ' Προγράμματος Οικονομικής Σταθεροποίησης (ΠΟΣ) της χώρας,
2. την επαναφορά του waiver αποδοχής των ελληνικών ομολόγων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για αναχρηματοδότηση και
3. την μεγαλύτερη χαλάρωση των ελέγχων στις κινήσεις κεφαλαίων.

Το πρωτογενές πλεόνασμα ανήλθε στο 3,9% του ΑΕΠ υπερβαίνοντας σημαντικά τον στόχο του 0,5% που είχε τεθεί, ως αποτέλεσμα της περιοριστικής δημοσιονομικής προσαρμογής. Οι συνθήκες ρευστότητας στον ιδιωτικό τομέα ενισχύθηκαν ως αποτέλεσμα της εκταμίευσης της 2ης δόσης μετά και την επιτυχή ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος Οικονομικής Σταθεροποίησης (ΠΟΣ).

Το επενδυτικό κλίμα και οι αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας βελτιώθηκαν με τις παραπάνω εξελίξεις. Η αβεβαιότητα και η έλλειψη επενδύσεων που σε ένα βαθμό εξακολουθούν να εμφανίζονται, θα υποχωρήσουν καθώς αναμένεται περαιτέρω σημαντική βελτίωση των συνθηκών της οικονομίας με την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του Γ' ΠΟΣ και την έξοδο της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές, που εκτιμάται εντός του 2018.

Στο πεδίο της δημοσιονομικής προσαρμογής, ο Προϋπολογισμός του 2017 προέβλεπε πρωτογενές πλεόνασμα 1,1% του ΑΕΠ για το 2016 με βάση την μεθοδολογία του Προγράμματος Προσαρμογής. Ο αντίστοιχος στόχος στο ΠΟΣ ήταν για πρωτογενές πλεόνασμα 0,5% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), το πρωτογενές πλεόνασμα, για την περίοδο Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου 2016 σε τροποποιημένη ταμειακή βάση ήταν €6,9 δις. Το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2016 ανήλθε στο 3,9% του ΑΕΠ σημαντικά υψηλότερο από τον στόχο του ΠΟΣ και του Προϋπολογισμού του 2017. Σύμφωνα με το ΠΟΣ, το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2017 και το 2018 αναμένεται αντίστοιχα στο 1,75% και 3,5% του ΑΕΠ.

Στο πλαίσιο αυτό η Attica Bank, με σημαντικούς κεφαλαιακούς δείκτες, με νέα διοίκηση, στοχεύει στην επίλυση όλων των θεμάτων που εντοπίστηκαν από τον επιτόπιο έλεγχο των εποπτικών αρχών καθώς και στην υλοποίηση του πλάνου αναδιάρθρωσης όπως κατατέθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών και μέσω αυτού στην Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού στις Βρυξέλλες και προς την Τράπεζα της Ελλάδος.

Με δεδομένη τη διαμόρφωση σημαντικών κεφαλαιακών δεικτών, οι οποίοι προβλέπεται να διαμορφωθούν σε ακόμα μεγαλύτερα επίπεδα μετά την κάλυψη του συνολικού ποσού των κεφαλαιακών αναγκών της Τράπεζας το προσεχές διάστημα, οι στόχοι που τίθενται για τις επόμενες περιόδους είναι οι ακόλουθοι:

- Βασικοί άξονες του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας:

- Κάλυψη του ποσού κεφαλαιακής ενίσχυσης που απαιτείται για την κάλυψη του δυσμενούς σεναρίου της άσκησης εκτίμησης κεφαλαιακών αναγκών του 2015.
- Ενίσχυση της κερδοφορίας κυρίως μέσω της στήριξης επιχειρήσεων με θετικές προοπτικές, αλλά και μέσω της αύξησης των εσόδων από προμήθειες (π.χ. προμήθειες από εργασίες ηλεκτρονικής τραπεζικής και εγγυητικές επιστολές).

- Συνεργασία με εγχώριους και διεθνείς φορείς (π.χ. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ΕΤΕΑΝ κλπ.) για τη συμμετοχή της Τράπεζας σε προγράμματα στήριξης των επιχειρήσεων.
- Μείωση της συμμετοχής της Τράπεζας σε θυγατρικές εταιρείες
- Αναβάθμιση της λειτουργίας της Τράπεζας μέσω επενδύσεων σε συστήματα Πληροφορικής και αυτοματοποίησης διαδικασιών.

- Διαχείριση δανειακού χαρτοφυλακίου

Για το έτος 2017 κύριος στόχος του Ομίλου είναι η αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων του δανειακού χαρτοφυλακίου της, η Τράπεζα έχει εστιάσει στη διαμόρφωση σαφούς και ρεαλιστικής στρατηγικής και στην υλοποίηση σειράς διαρθρωτικών αλλαγών που αφορούν στην αναμόρφωση του μηχανισμού διαχείρισης του εν λόγω χαρτοφυλακίου, μέσω συνεργασίας με εξειδικευμένο εξωτερικό συνεργάτη.

- Περιορισμός λειτουργικού κόστους

Η μείωση του λειτουργικού κόστους θα επέλθει με τον περαιτέρω περιορισμό του δικτύου καταστημάτων της Τράπεζας καθώς και με τη συνολική αναδιοργάνωση των δομών της Τράπεζας και των δράσεων που θα ακολουθήσουν.

Η εφαρμογή της νέας Επιχειρησιακής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας μεταξύ της Διοίκησης της Τράπεζας και του Συλλόγου Υπαλλήλων Τράπεζας Αττικής τριετούς διάρκειας με έναρξη και λήξη από 1/01/2017 έως 31/12/2019, θα συμβάλει στη σημαντική μείωση του κόστους μισθοδοσίας.

- Διαχείριση Ρευστότητας

Η διαμόρφωση των δεκτών κεφαλαιακής επάρκειας σε σημαντικά επίπεδα σε συνδυασμό με την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των εγχώριων και ξένων επενδυτών προς την ελληνική οικονομία αναμένεται να οδηγήσει σε επιστροφή των καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα. Την 31/12/2016, ο Όμιλος μέσω του ELA είχε λάβει καθαρή χρηματοδότηση ύψους 1.015 εκατ. ευρώ, κάνοντας χρήση σημαντικών ποσών επιλέξιμων εξασφαλίσεων. Όπως ήδη σημειώθηκε η θετική κατάληξη των διαπραγματεύσεων της Ελληνικής Κυβέρνησης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο θα διευρύνει την αποδοχή των ελληνικών κρατικών τίτλων ως επιλέξιμων ενεχύρων από την ΕΚΤ και θα μειώσει την περικοπή αξίας ως προς τη χρηματοδότηση των αποδεκτών εξασφαλίσεων από την ΕΚΤ (haircut). Αυτό με τη σειρά του θα οδηγήσει σε μείωση της εξάρτησης από τον ELA.

Σημειώνεται ότι κατά το διάστημα από 01/01/2017 έως και την 31/03/2017, οι εκροές των καταθέσεων συνεχίστηκαν μειώνοντας το υπόλοιπό τους κατά ποσό 111,6 εκατ. ευρώ. Η εξάρτηση από τον ELA κατά την ίδια ημερομηνία (31/03/2017) διαμορφώθηκε στο ποσό των 1.115 εκατ. ευρώ έναντι 1.015 εκατ. ευρώ την 31/12/2016. Κατά την 31/12/2016 έχουν δοθεί ως ενέχυρο στον ELA δάνεια συνολικής ονομαστικής αξίας 1.997,01 εκατ. ευρώ. Από το συνολικό ύψος των ενεχύρων ο Όμιλος είχε τη δυνατότητα να αντλήσει ρευστότητα μέχρι του ποσού των 1.337,15 εκατ. ευρώ. Με ημερομηνία 31/03/2017 τα αντίστοιχα ποσά των ενεχύρων που έχουν δοθεί στον ELA είναι ονομαστικής αξίας 1.996 εκατ. ευρώ με τη δυνατότητα άντλησης ρευστότητας να έχει διαμορφωθεί στο ποσό των 1.306,15 εκατ. ευρώ. Με βάση τα δεδομένα της 31/03/2017 προκύπτει ότι η δυνατότητα άντλησης επιπλέον χρηματοδότησης της Τράπεζας από τον ELA ανέρχεται σε 191,15 εκατ. ευρώ

Ε. ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Όλες οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών του Ομίλου και σε καθαρά εμπορική βάση. Οι συναλλαγές αυτές και με βάση τη διάκρισή τους σε συναλλαγές με συνδεδεμένες εταιρείες και με μέλη διοίκησης έχουν ως ακολούθως για την χρήση που έληξε την 31/12/2016:

ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ
A1. Απατήσεις

Επωνυμία Εταιρείας	Συμμετοχή Attica Bank κατά την 31.12.2016	Ποσοστό συμμετοχής	Χορηγήσεις	Λοιπές απατήσεις
<i>(σε χιλ. €)</i>				
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	2.326	100,00%		
Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	600	100,00%		
Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	1.700	55,00%	2.417	
Attica Funds PLC	20	99,99%		1.558
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	100	100,00%		2.350
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	7.060	100,00%		4
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech I	7.749	50,00%		
Σύνολο	19.555		2.417	3.912

A2. Υποχρεώσεις

Επωνυμία Εταιρείας	Καταθέσεις Προθεσμίας	Καταθέσεις όψεως
<i>(σε χιλ. €)</i>		
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ		2.733
Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών		393
Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	1.840	452
Attica Funds PLC		702
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank		3.575
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	5.450	37
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech I		197
Ε.Τ.Α.Α Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε		53.970
Σύνολο	7.290	62.060

A3. Έσοδα

Επωνυμία Εταιρείας	Ενοίκια	Προμήθειες	Μερίσματα	Συναλλαγματικές διαφορές	Τόκοι χορηγήσεων
<i>(σε χιλ. €)</i>					
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ		30	150		
Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών					111
Attica Funds PLC				3	
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	1	300			
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων		1			
Σύνολο	1	331	150	3	111

A4. Έξοδα

Επωνυμία Εταιρείας	Παροχή υπηρεσιών	Χρεωστικοί τόκοι καταθέσεων
<i>(σε χιλ. €)</i>		
Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	32	43
Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	644	11
Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών		12
Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank		10
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων		76
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech I		42
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech II		9
E.T.A.A Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε		1.002
Σύνολο	676	1.207

A5. Εγγυητικές επιστολές

Επωνυμία Εταιρείας	Εγγυητικές επιστολές
<i>(σε χιλ. €)</i>	
AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	2
Σύνολο	2

Συναλλαγές με μέλη Διοίκησης	ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΜΙΛΟΣ
<i>(σε χιλ. €)</i>		
Απαιτήσεις	2.876	3.040
Υποχρεώσεις	1.724	1.805
Τόκοι έσοδα	94	98
Τόκοι έξοδα	12	12
Μισθοί και ημερομίσθια	926	1.833
Αμοιβές συνεδριάσεων μελών Δ.Σ.	371	669

ΣΤ. ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΡΘ.4, ΠΑΡ. 7 & 8 ΝΟΜΟΥ 3556/2007

Η παρούσα επεξηγηματική έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου (σύμφωνα με το άρθρο 4 του Νόμου 3556/2007), προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της περιέχει πληροφορίες ως έχουν κατά την 31/12/2016.

α. Διάρθρωση μετοχικού κεφαλαίου

Το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε 802.006.018,10 ευρώ, διαιρούμενο σε: α) 2.339.353.394 κοινές, ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ έκαστη και β) 286.285.714 προνομιούχες μετοχές, ονομαστικής αξίας ευρώ 0,35 εκάστη. Η Τράπεζα έχει υποβάλει έγγραφο αίτημα προς τις αρμόδιες αρχές για παράταση του προγράμματος έως την 31/12/2017 διατηρώντας παράλληλα το δικαίωμα πρόωρης επαναγοράς αυτών.

Οι κοινές μετοχές είναι εισηγμένες προς διαπραγμάτευση στην Αγορά Αξιών του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Οι μετοχές της Τράπεζας είναι κοινές ονομαστικές με δικαίωμα ψήφου. Κάθε μετοχή της Τράπεζας ενσωματώνει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που καθορίζονται από το Νόμο και το Καταστατικό της Τράπεζας, το οποίο δεν περιέχει διατάξεις περισσότερο περιοριστικές από αυτές που προβλέπει ο Νόμος. Η εγγραφή ενός προσώπου ως μετόχου στα αρχεία του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών, συνεπάγεται αυτοδικαίως την αποδοχή του Καταστατικού της Τράπεζας και των νόμιμων αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων της Τράπεζας. Η ευθύνη των μετόχων περιορίζεται στο ύψος της ονομαστικής αξίας των μετοχών που κατέχουν και μετέχουν στη διοίκηση και στα κέρδη της Τράπεζας ανάλογα και σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου και του Καταστατικού. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από κάθε μετοχή παρακολουθούν αυτή σε οποιοδήποτε καθολικό ή ειδικό διάδοχο του μετόχου. Οι μέτοχοι συμμετέχουν στη διοίκηση, στην διανομή των κερδών και στην διανομή των περιουσιακών στοιχείων της Τράπεζας σε περίπτωση διάλυσής της, ανάλογα με τον αριθμό των μετοχών που κατέχουν και σύμφωνα με το Νόμο και τις διατάξεις του Καταστατικού. Οι μέτοχοι ενασκούν τα δικαιώματά τους σε σχέση με τη Διοίκηση της Τράπεζας μέσω των Γενικών Συνελεύσεων και σύμφωνα με το Νόμο.

Οι προνομιούχες μετοχές είναι εξαγοράσιμες με δικαίωμα ψήφου και έχουν αναληφθεί στο σύνολο τους από το ελληνικό δημόσιο στα πλαίσια του Ν. 3723/2008. Δεν είναι εισηγμένες και δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά και έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το νόμο 3723/2008 περί ενίσχυσης της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης.

- Ίδιες μετοχές

Κατά την 31/12/2016, η τράπεζα κατείχε ίδιες μετοχές συνολικού αριθμού 380 και αξία κτήσης ευρώ 97.332,30. Οι μετοχές αυτές αντιπροσωπεύουν ποσοστό της τάξης του 0,00002% του συνόλου των κοινών μετά δικαιώματος ψήφου μετοχών κατά την ίδια ημερομηνία. Οι λοιπές εταιρείες του Ομίλου οι οποίες περιλαμβάνονται στην ενοποίηση δεν κατείχαν μετοχές της Τράπεζας κατά την 31/12/2016.

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 3756/2009 «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», οι Τράπεζες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε αγορά ιδίων μετοχών κατά τη περίοδο συμμετοχής τους στο πρόγραμμα. Για το λόγο αυτό, η τελευταία πράξη αγοράς ιδίων μετοχών πραγματοποιήθηκε από την Τράπεζα κατά την 18/2/2009.

Σημειώνεται επίσης ότι σύμφωνα με την απόφαση 1/503/13.3.2009 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς η αγορά ιδίων μετοχών και η διακράτησή τους για μελλοντική απόκτηση μετοχών άλλης εταιρείας θεωρείται ως αποδεκτή πρακτική αγοράς.

β. Περιορισμοί στη μεταβίβαση των μετοχών της Τράπεζας

Η μεταβίβαση των μετοχών της Τράπεζας γίνεται όπως ορίζει ο νόμος και δεν υφίστανται περιορισμοί στη μεταβίβαση από το Καταστατικό της.

γ. Σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια των διατάξεων του Π.Δ. 51/1992

Ο πίνακας με τις σημαντικότερες άμεσες συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 9-11 του Ν.3556/07 την 31/12/2016 διαμορφώνεται ως εξής:

	Μετοχές	Ποσοστό συμμετοχής
Ε.Τ.Α.Α/ Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.	1.315.902.632	56,25%
ΤΑΠΙΛΤΑΤ	185.000.418	7,91%

Βάσει του Ν.4387/2016, το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. εντάσσεται από 1/1/2017 στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ). Με την απόφαση 61662/3406/30-12-2016 της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης το 5,625% των κοινών μετοχών της Τράπεζας που κατείχε το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. περιήλθαν στο Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.), ενώ το υπόλοιπο 50,63% περιήλθε στον Ε.Φ.Κ.Α.

δ. Κάτοχοι κάθε είδους μετοχών που παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου

Δεν υφίστανται κάτοχοι κοινών μετοχών της Τράπεζας που παρέχουν ειδικά δικαιώματα ελέγχου. Ως προς τις προνομιούχες μετοχές που έχει εκδώσει η Τράπεζα προς το Ελληνικό Δημόσιο και την συμμετοχή εκπροσώπου του στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, ισχύουν τα αναφερόμενα στον Ν. 3723/2008.

ε. Περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου

Δεν υφίστανται περιορισμοί σε δικαιώματα ψήφου.

στ. Συμφωνίες μετόχων (γνωστές στον εκδότη) που συνεπάγονται περιορισμούς στην μεταβίβαση μετοχών/ άσκηση δικαιωμάτων ψήφου.

Δεν υφίστανται συμφωνίες μετόχων οι οποίες είναι γνωστές στην Τράπεζα και οι οποίες συνεπάγονται περιορισμούς στην μεταβίβαση μετοχών/ άσκηση δικαιωμάτων ψήφου.

ζ. Κανόνες διορισμού και αντικατάστασης μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και τροποποίησης του Καταστατικού.

Δεν υφίστανται κανόνες διορισμού/ αντικατάστασης μελών Δ.Σ. ή τροποποίησης του Καταστατικού που διαφοροποιούνται από τον Ν.2190/1920.

η. Αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου ή ορισμένων μελών του για έκδοση νέων μετοχών ή την αγορά ιδίων μετοχών.

Αρμοδιότητα για την έκδοση μετοχών υφίσταται μόνο εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 6 του Καταστατικού της τράπεζας.

Ως προς τις ίδιες μετοχές, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 3756/2009 «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», οι Τράπεζες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε αγορά ιδίων μετοχών κατά τη περίοδο συμμετοχής τους στο πρόγραμμα. Ως εκ τούτου, η Τράπεζα δεν θέσπισε πρόγραμμα αγοράς ιδίων μετοχών και ούτε προέβη σε αγορά ιδίων μετοχών εντός του 2016.

θ. Σημαντική συμφωνία που τίθεται σε ισχύ, τροποποιείται ή λήγει σχετικά με αλλαγή στον έλεγχο του εκδότη κατόπιν δημόσιας πρότασης και τα αποτελέσματα της, εκτός εάν η δημοσιοποίηση της θα προκαλούσε σοβαρή ζημία στον εκδότη (η εξαίρεση δημοσιοποίησης δεν ισχύει όταν η υποχρέωση δημοσιοποίησης προκύπτει από άλλες διατάξεις).

Δεν υφίσταται συμφωνία η οποία θα τεθεί σε ισχύ, θα τροποποιηθεί ή θα λήξει σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Τράπεζας κατόπιν δημόσιας πρότασης.

ι. Συμφωνίες που έχει συνάψει η Τράπεζα με μέλη του Διοικητικού της Συμβουλίου ή με το προσωπικό της οι οποίες προβλέπουν αποζημίωση σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμού της θητείας ή της απασχόλησής τους εξαιτίας δημόσιας πρότασης.

Δεν υφίσταται συμφωνία, που η Τράπεζα έχει συνάψει με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή με το προσωπικό της σχετικά με την καταβολή αποζημίωσης λόγω παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμού της θητείας ή της απασχόλησής τους εξαιτίας δημόσιας πρότασης, παρά μόνο υπό τους όρους του νόμου.

ΕΝΔΕΛΚΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ), European Securities and Market Authority (ESMA), σε σχέση με τους εναλλακτικούς δείκτες μέτρησης απόδοσης (ΕΔΜΑ) που εκδόθηκαν τον Οκτώβριο 2015 και τέθηκαν σε ισχύ στις 3 Ιουλίου 2016, στους κατωτέρω πίνακες παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία ορισμού και υπολογισμού των σχετικών ΕΔΜΑ που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου 2016.

Ορισμός	Τύπος υπολογισμού		31/12/2016	31/12/2015
Σωρευμένες προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου / Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ προβλέψεων	Αριθμητής	+ Σωρευμένες προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου	1.207.658	1.170.188
Ο δείκτης παρουσιάζει τη σχέση των συνολικών προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου προς το σύνολο των χορηγήσεων	Παρονομαστής	+ Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ προβλέψεων	3.984.617	3.927.616
Δείκτης	=		30,3%	29,8%

Ορισμός	Τύπος υπολογισμού		31/12/2016	31/12/2015
Προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου τρέχουσας χρήσης / Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες	Αριθμητής	+ Προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου	40.000	628.000
	-	Επίπτωση από την αξιολόγηση της ποιότητας του ενεργητικού (AQR)	0	(530.000)
Ο δείκτης παρουσιάζει τη σχέση των προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου που διενεργήθηκαν την τρέχουσα χρήση προς τα συνολικά έσοδα	Παρονομαστής	+ Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες	107.650	117.595
Δείκτης	=		37,2%	83,3%

Ορισμός		Τύπος υπολογισμού		31/12/2016	31/12/2015
Ζημίες μετά φόρων / Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες	Αριθμητής	+ Ζημίες μετά φόρων		(49.829)	(346.825)
	Ο δείκτης παρουσιάζει τη σχέση του μετά φόρων αποτελέσματος προς τα συνολικά έσοδα	Έσοδα από Παρονομαστής + λειτουργικές δραστηριότητες		107.650	117.595
	Δείκτης	=		-46,3%	-294,9%

Ορισμός		Τύπος υπολογισμού		31/12/2016	31/12/2015
Συνολικά έξοδα προς συνολικά έσοδα	Αριθμητής	Αμοιβές και έξοδα + προσωπικού		53.264	46.146
		Κόστος προγράμματος εθελουσίας εξόδου	-	(4.725)	0
		Γενικά λειτουργικά έξοδα	+	48.218	43.863
		Αποσβέσεις	+	6.205	5.563
		Έσοδα από Παρονομαστής + λειτουργικές δραστηριότητες		107.650	117.595
Δείκτης	=		95,6%	81,3%	

Ορισμός	Αριθμητής	Τύπος υπολογισμού	31/12/2016	31/12/2015
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελάτων (προ προβλέψεων) προς καταθέσεις		Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (προ προβλέψεων)	3.984.617	3.927.616
		+ Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.892.750	2.142.503
		=	210,5%	183,3%

Ορισμός	Αριθμητής	Τύπος υπολογισμού	31/12/2016	31/12/2015
Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων μετά από φόρους		Ζημίες μετά από φόρους	(49.829)	(346.825)
		+ Παρονομαστής	633.905	680.210
		=	-7,9%	-51,0%

Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησεως Διαχειριστικής Χρήσεως 2016**Εισαγωγή**

Σύμφωνα με τον Ν. 3873/2010 στην Ετήσια Έκθεση Διαχείρισεως του Δ.Σ. περιλαμβάνεται η Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην παρούσα Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης προέρχονται από μια σειρά κειμένων και πολιτικών, τα οποία έχουν εγκριθεί από το Δ.Σ. της Τράπεζας.

Ενδεικτικά, η Τράπεζα :

1. Έχει θεσπίσει Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης ο οποίος περιγράφει τις βασικές αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης που έχουν υιοθετηθεί από τον Όμιλο καθώς και τις αρχές και διαδικασίες που διέπουν τη λειτουργία των οργάνων της Τράπεζας που έχουν επιφορτιστεί με την παρακολούθηση της εφαρμογής των αρχών Εταιρικής Διακυβέρνησης. Ο Κώδικας έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας.
2. Έχει θεσπίσει Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς & Δεοντολογίας της Attica Bank και του Ομίλου της. Οι Γενικές Αρχές που εμπεριέχονται στον Κώδικα βασίζονται στις Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης και θεμελιώνουν τις αξίες της ακεραιότητας, της αμεροληψίας, της επιχειρηματικότητας, του επαγγελματισμού, της διαφάνειας, της κοινωνικής και περιβαλλοντικής ευθύνης, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της άμεσης και θετικής ανταπόκρισης, της ομαδικής εργασίας και της ευθύνης συμμόρφωσης.
3. Έχει θεσπίσει την Πολιτική Αποδοχών της Attica Bank, η τελική ευθύνη για την αποτελεσματικότητα της οποίας, ανήκει στο Δ.Σ. της Τράπεζας. Για την εκπλήρωση των καθηκόντων του, το Δ.Σ. θεσπίζει την ανωτέρω Πολιτική, η οποία δεσμεύει τα Μέλη του, τη Διοίκηση, τα Στελέχη της Τράπεζας και των θυγατρικών Εταιρειών και όλο το προσωπικό του Ομίλου καθώς επίσης και τους εκάστοτε εξωτερικούς συμβούλους και εμπειρογνώμονες.
4. Έχει υιοθετήσει και εφαρμόζει Πολιτική για Πιστούχους με ειδική σχέση με την Τράπεζα (Related Parties) και συνδεδεμένων πιστούχων (Connected Borrowers). Στην εν λόγω πολιτική καταγράφονται οι κανόνες που εφαρμόζει η Τράπεζα για τους πιστούχους που έχουν «Ειδική Σχέση» και τους «Συνδεδεμένους Πιστούχους» με την Τράπεζα, όπως ορίζονται στο ρυθμιστικό (νομοθετικό, κανονιστικό, εποπτικό) πλαίσιο και ειδικότερα στην ΠΔ/ΤΕ 2651/2012, όπως ισχύει. Ειδικότερα καταγράφονται αναλυτικά, ο ορισμός των πιστούχων με «Ειδική Σχέση» και των «Συνδεδεμένων Πιστούχων», η διαδικασία εντοπισμού τους, τα κριτήρια αξιολόγησης, η εγκριτική διαδικασία καθώς και το πλαίσιο παρακολούθησης των πιστοδοτήσεων τους.
5. Έχει εγκρίνει την Πολιτική Αποτροπής Σύγκρουσης Συμφερόντων για τα μέλη του Δ.Σ. και τα Ανώτατα Στελέχη της. Η πολιτική αυτή καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο γίνεται ο έλεγχος και η διαχείριση των πραγματικών ή ενδεχόμενων συγκρούσεων συμφερόντων μεταξύ της Τράπεζας, των μελών του Δ.Σ. και των Ανώτατων/Ανώτερων Διευθυντικών Στελεχών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο. Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης τηρεί την υποχρέωση να κοινοποιεί την πολιτική στα μέλη των Δ.Σ. όλων των θυγατρικών της τράπεζας.

1. Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.)

Το Δ.Σ. είναι συλλογικά υπεύθυνο για την χάραξη των στρατηγικών στόχων του Ομίλου, την εποπτεία των Ανώτατων και Ανώτερων Διοικητικών Στελεχών, καθώς επίσης και για τον επαρκή και αποτελεσματικό έλεγχο της Τράπεζας με γνώμονα την προάσπιση του γενικότερου εταιρικού συμφέροντος και την επίτευξη της μέγιστης μακροπρόθεσμης αξίας στα πλαίσια του νόμου.

Το σημερινό Δ.Σ. απαρτίζεται από έντεκα (11) μέλη εκ των οποίων τρία (3) είναι εκτελεστικά, τρία (3) μη εκτελεστικά, τέσσερα (4) ανεξάρτητα μη εκτελεστικά και ένα (1) αποτελεί εκπρόσωπο του ελληνικού δημοσίου που έχει οριστεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν.3723/2008.

Ο ορισμός των ανεξάρτητων μελών του Δ.Σ. σύμφωνα με το Ν. 3016/2002, όπως τροποποιημένος ισχύει για την εταιρική διακυβέρνηση, γίνεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Από τα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. τέσσερα είναι ανεξάρτητα, με την έννοια που ο Νόμος ορίζει, δηλαδή κατά τη διάρκεια της θητείας τους δεν είναι μέτοχοι με ποσοστό πάνω από 0,5% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας και δεν έχουν σχέση εξάρτησης με την Τράπεζα ή με συνδεδεμένα με αυτή πρόσωπα.

Στις **27 Ιουνίου 2016**, η Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας εξέλεξε το Δ.Σ. της Τράπεζας, ως κάτωθι:

1. Άννα Πουσκούρη-Reiche, Πρόεδρος του Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος.
2. Κωνσταντίνος Μακέδος, Αντιπρόεδρος του Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος.
3. Αλέξανδρος Αντωνόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
4. Δημήτριος Βογανάσης, Εκτελεστικό Μέλος.
5. Αθανάσιος Τσάδαρης, Εκτελεστικό Μέλος.
6. Αθανάσιος Πρέσβελος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
7. Ηλίας Περτζινίδης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
8. Αντώνιος Πρωτονοτάριος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
9. Γεώργιος Παναγιώτου, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
10. Γεώργιος Βλαχάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
11. Ιωάννης Κυριακόπουλος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
12. Αθανάσιος Σταθόπουλος, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
13. Στυλιανός Πλιάκης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
14. Ιωάννης Μαρμαγγιόλης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
15. Δημήτριος Τζαννίνης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
16. Στεφάνια Γεωργακάκου - Κουτσονίκου (Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008, Πρόσθετο Μη Εκτελεστικό Μέλος).

Στις 26 Ιουλίου 2016, τροποποιήθηκε η σύνθεση του Δ.Σ. της Τράπεζας μετά την αποχώρηση των κ.κ. Αλέξανδρου Αντωνόπουλου, Δημήτριου Βογανάση, Αθανάσιου Πρέσβελου, Ηλία Περτζινίδη, Αντώνιου Πρωτονοτάριου, Αθανασίου Σταθόπουλου και Στυλιανού Πλιάκη, ως κάτωθι :

1. Άννα Πουσκούρη-Reiche, Πρόεδρος του Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος.
2. Κωνσταντίνος Μακέδος, Αντιπρόεδρος του Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος.
3. Αθανάσιος Τσάδαρης, Εντεταλμένος Σύμβουλος
4. Γεώργιος Παναγιώτου, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
5. Γεώργιος Βλαχάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
6. Ιωάννης Κυριακόπουλος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
7. Ιωάννης Μαρμαγγιόλης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
8. Δημήτριος Τζαννίνης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
9. Στεφάνια Γεωργακάκου - Κουτσονίκου (Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008, Πρόσθετο Μη Εκτελεστικό Μέλος).

Το Δ.Σ. στη συνεδρίασή του της 7^{ης} Σεπτεμβρίου 2016, προέβη σε συμπλήρωση και ανασυγκρότηση της σύνθεσής του ,ως κάτωθι :

1. Γεράσιμο Σαπουντζόγλου ,Πρόεδρος του Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος.
2. Κωνσταντίνος Μακέδος, Αντιπρόεδρος του Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος.
3. Παναγιώτης Ρουμελιώτης, Διευθύνων Σύμβουλος ,Εκτελεστικό Μέλος.
4. Ιωάννης Τσακίρακης , Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
5. Αθανάσιος Τσάδαρης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
6. Άννα Πουσκούρη-Reiche , Μη Εκτελεστικό Μέλος.
7. Γεώργιος Παναγιώτου, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
8. Γεώργιος Βλαχάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
9. Ιωάννης Κυριακόπουλος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
10. Ιωάννης Μαρμαγγιόλης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
11. Δημήτριος Τζαννίνης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
12. Στεφάνια Γεωργακάκου - Κουτσονίκου (Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008, Πρόσθετο Μη Εκτελεστικό Μέλος).

Μετά την παραίτηση της κας. Άννας Πουσκούρη-Reiche στη συνεδρίαση του Δ.Σ. 16 Σεπτεμβρίου 2016, Πρόεδρος ορίστηκε ο κος. Παναγιώτης Ρουμελιώτης, μη εκτελεστικό μέλος και ο Γεράσιμος Σαπουντζόγλου ως μη εκτελεστικό μέλος.

Στις 19 Σεπτεμβρίου 2016 το Δ.Σ. συμπληρώθηκε και ανασυγκροτήθηκε ως κάτωθι :

1. Παναγιώτης Ρουμελιώτης ,Πρόεδρος του Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος.
2. Θεόδωρος Πανταλάκης, Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
3. Ιωάννης Τσακιδάκης , Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
4. Αθανάσιος Τσάδαρης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
5. Γεράσιμος Σαπουντζόγλου , Μη Εκτελεστικό Μέλος.
6. Γεώργιος Παναγιώτου, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
7. Γεώργιος Βλαχάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
8. Ιωάννης Κυριακόπουλος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
9. Ιωάννης Μαρμαγγιόλης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
10. Δημήτριος Τζαννίνης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
11. Στεφάνια Γεωργακάκου - Κουτσοσόνικου (Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008, Πρόσθετο Μη Εκτελεστικό Μέλος).

Την 20η Σεπτεμβρίου 2016 παραιτήθηκε ο κ. Γεράσιμος Σαπουντζόγλου.

Ακολούθως, το Δ.Σ. της Τράπεζας που εξελέγη από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων στις **20 Σεπτεμβρίου του 2016** ήταν το κάτωθι:

1. Παναγιώτης Ρουμελιώτης, Πρόεδρος Δ.Σ. ,Μη Εκτελεστικό Μέλος.
2. Θεόδωρος Πανταλάκης, Διευθύνων Σύμβουλος ,Εκτελεστικό Μέλος.
3. Αθανάσιος Τσάδαρης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος ,Εκτελεστικό Μέλος.
4. Ιωάννης Τσακιδάκης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος ,Εκτελεστικό Μέλος.
5. Ευστάθιος Αναγνώστου, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
6. Δημήτριος Τζαννίνης, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
7. Χαράλαμπος Μπριλάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
8. Ιωάννης Μαρμαγγιόλης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
9. Γεώργιος Βλαχάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
10. Γεώργιος Παναγιώτου, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος.
11. Αθανάσιος Σταθόπουλος, Μη Εκτελεστικό Μέλος.
12. Στεφάνια Γεωργακάκου - Κουτσοσόνικου (Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008, Πρόσθετο Μη Εκτελεστικό Μέλος).

Στις 31 Οκτωβρίου 2016 παραιτήθηκε ο κος. Ευστάθιος Αναγνώστου και στις 22 Νοεμβρίου 2016, σε αντικατάσταση της παραιτηθείσας κας. Στεφανίας Γεωργακάκου – Κουτσοσόνικου ορίστηκε η κα. Ζαχαρούλα Παπαθεοδώρου, δυνάμει των διατάξεων του Ν. 3723/2008 και δυνάμει της υπ' αριθμ. Γ.Δ.Ο.Π. 0001614 ΕΚ 2016 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών.

Η σύνθεση του Δ.Σ. την 31.12.2016 είχε ως εξής:

1. Παναγιώτης Ρουμελιώτης, Πρόεδρος του Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος
2. Θεόδωρος Πανταλάκης, Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
3. Αθανάσιος Τσάδαρης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος.
4. Ιωάννης Τσακιδάκης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
5. Δημήτριος Τζαννίνης, Μη Εκτελεστικό Μέλος
6. Χαράλαμπος Μπριλάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
7. Ιωάννης Μαρμαγγιόλης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
8. Γεώργιος Βλαχάκης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
9. Γεώργιος Παναγιώτου, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
10. Αθανάσιος Σταθόπουλος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
11. Ζαχαρούλα Παπαθεοδώρου, Πρόσθετο, Μη Εκτελεστικό Μέλος και εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν. 3723/2008.

Το Δ.Σ. οφείλει να διαθέτει επαρκείς γνώσεις και εμπειρία απαραίτητες για την άσκηση του εποπτικού του ρόλου επί του συνόλου των λειτουργιών του Πιστωτικού Ιδρύματος, επικουρούμενο κατά περίπτωση από τις αρμόδιες θεσμοθετημένες επιτροπές.

Το Δ.Σ. είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε πράξη που αφορά τη Διοίκηση της εταιρείας, τη διαχείριση της περιουσίας της και γενικά την επιδίωξη των εταιρικών σκοπών, με εξαίρεση τα θέματα τα οποία κατά ρητή διάταξη του Νόμου ή του Καταστατικού υπάγονται στην αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης.

Αναλυτικά, οι αρμοδιότητες του Δ.Σ. της Τράπεζας ορίζονται στο Καταστατικό της.

Επιπλέον, σύμφωνα με τον Ν. 4261/2014, το Δ.Σ.:

- Φέρει την γενική ευθύνη διοίκησης και λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος, και εγκρίνει και επιβλέπει την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων, της στρατηγικής αντιμετώπισης κινδύνου και της εσωτερικής διακυβέρνησης του πιστωτικού ιδρύματος.
- Διασφαλίζει την αρτιότητα των συστημάτων λογιστικής και χρηματοοικονομικών εκθέσεων, περιλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και λειτουργικών ελέγχων και της συμμόρφωσης με το νόμο και τα συναφή πρότυπα.
- Επιβλέπει τη διαδικασία των κατά τον νόμο δημοσιοποιήσεων και ανακοινώσεων.
- Είναι υπεύθυνο για την αποτελεσματική επίβλεψη των ανώτερων διοικητικών στελεχών κατά την έννοια της περίπτωσης 9, της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Ν. 4261/2014.
- Παρακολουθεί και αξιολογεί περιοδικά την αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων εταιρικής διακυβέρνησης του ιδρύματος και προβαίνει στις δέουσες ενέργειες για την αντιμετώπιση τυχών ελλείψεων.

Η σύνθεση του Δ.Σ. της Τράπεζας μεταβλήθηκε εντός του 2016, ώστε να συμβαδίζει με τις απαιτήσεις του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου ως προς την εμπειρία και τις ικανότητες των μελών του.

Στο πλαίσιο της αναβάθμισης των διαδικασιών Εταιρικής Διακυβέρνησης ενέκρινε τις κάτωθι πολιτικές:

- Ανάδειξης Υποψηφιοτήτων Μελών Δ.Σ..
- Αποφυγής Σύγκρουσης Συμφερόντων.
- Πολιτική για Πιστούχους με Ειδική Σχέση με την Τράπεζα και Συνδεδεμένους Πιστούχους.

1.1. Λειτουργία του Δ.Σ.

Το Δ.Σ. συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον μία φορά κάθε ημερολογιακό μήνα. Τα θέματα ημερήσιας διάταξης ορίζονται και γνωστοποιούνται με έγγραφη πρόσκληση, στα λοιπά μέλη από τον Πρόεδρο ή τον Αναπληρωτή του δύο τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από την εκάστοτε συνεδρίαση.

Το Δ.Σ. συνεδριάζει έκτακτα όταν ο Πρόεδρος ή ο Αναπληρωτής του κρίνει σκόπιμη ή αναγκαία τη σύγκληση του ή όποτε ζητήσουν τούτο εγγράφως τουλάχιστον δύο από τα μέλη του με αίτησή τους προς τον Πρόεδρο ή τον Αναπληρωτή του, ο οποίος μέσα σε προθεσμία επτά ημερών από την υποβολή της αίτησης υποχρεούται να συγκαλέσει το Δ.Σ..

Στην αίτηση πρέπει, με ποινή απαραδέκτου, να αναφέρονται με σαφήνεια τα θέματα τα οποία θα συζητηθούν στο Δ.Σ.. Σε περίπτωση που το Δ.Σ. δεν συγκληθεί από τον Πρόεδρο ή τον Αναπληρωτή του, εντός της ανωτέρω προθεσμίας, επιτρέπεται στα μέλη που ζήτησαν τη σύγκληση να συγκαλέσουν αυτά το Δ.Σ. εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας των επτά (7) ημερών, γνωστοποιώντας τη σχετική πρόσκληση στα λοιπά μέλη του Δ.Σ..

Το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτό το ήμισυ πλέον ενός των Μελών.

Οι αποφάσεις του Δ.Σ. λαμβάνονται έγκυρα με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και αντιπροσωπευόμενων Μελών.

Κάθε Μέλος έχει μία ψήφο. Κάθε Μέλος μπορεί να αντιπροσωπεύει έγκυρα μόνο ένα Μέλος, με ειδική έγγραφη εξουσιοδότηση απευθυνόμενη στο Δ.Σ. ή με δήλωση, η οποία καταχωρείται στα πρακτικά.

Κατά τη διάρκεια του 2016, το **Δ.Σ.** πραγματοποίησε 31 συνεδριάσεις.

Τα θέματα που συζητήθηκαν έχουν κατηγοριοποιηθεί ως κάτωθι:

1. Δεκαπέντε (15) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα επικύρωσης πρακτικών.
2. Πενήντα πέντε (55) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα εταιρικών υποθέσεων.
3. Έντεκα (11) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα εταιρικών πράξεων.
4. Τριάντα (30) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα διαχείρισης κινδύνων / εσωτερικού ελέγχου.
5. Είκοσι (20) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα Προσωπικού.
6. Είκοσι οκτώ (28) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα εταιρικής διακυβέρνησης.
7. Είκοσι μία (21) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα έγκρισης πολιτικών / κανονισμών / διαδικασιών.
8. Έντεκα (11) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα εκθέσεων / ενημέρωσης / εισηγήσεων από τις επιτροπές του Δ.Σ..
9. Είκοσι τρεις (23) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα οικονομικών μεγεθών.

Πιο συγκεκριμένα τα κύρια θέματα που απασχόλησαν το Δ.Σ. σχετίζονται μεταξύ άλλων με :

α) Εταιρική Διακυβέρνηση :

- Προετοιμασία και σύγκληση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας.
- Προετοιμασία και σύγκληση των Έκτακτων Γενικών Συνελεύσεων των Μετόχων της Τράπεζας.
- Θέσπιση νέας Πολιτικής Προμηθειών και Εγκρίσεων της Τράπεζας.
- Έγκριση της Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ.
- Έγκριση της Πολιτική Αποφυγής Σύγκρουσης Συμφερόντων Μελών Δ.Σ. και Ανωτάτων Στελεχών.
- Έγκριση της Πολιτικής για Πιστούχους με Ειδική Σχέση και Συνδεδεμένους Πιστούχους.
- Έγκριση της Πολιτικής διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου.
- Επικαιροποίηση της Πολιτικής Outsourcing της Τράπεζας.
- Θέσπιση της Πολιτικής Προβολής των προϊόντων, υπηρεσιών και εταιρικής εικόνας της Τράπεζας στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.
- Ενημέρωση επί των εργασιών και αποφάσεων επιτροπών της Τράπεζας.
- Ενημέρωση των Προέδρων των Επιτροπών του Δ.Σ. για τον προγραμματισμό και την πορεία υλοποίησης του έργου τους.
- Θέματα αποδοχών ανώτερων στελεχών και μελών του Δ.Σ.
- Απολογισμός έργου της Επιτροπής Ελέγχου.
- Μηνιαία ενημέρωση για τις εκθέσεις προόδου/εφαρμογής συστάσεων του πορίσματος της ΤτΕ/ΕΚΤ.
- Ανασύσταση και αλλαγές στη σύνθεση των Επιτροπών του Δ.Σ. κατά τους κανόνες της εταιρικής διακυβέρνησης.

β) Παρακολούθηση Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων :

- Έγκριση Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας.
- Έγκριση προϋπολογισμού Τράπεζας.
- Ενημέρωση για την Επιχειρησιακή-Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.
- Έγκριση Προγράμματος της Εθελουσίας Εξόδου.
- Ενημέρωση για την επικοινωνιακή πολιτική της Τράπεζας.
- Εξέλιξη/παρουσιάσεις Θυγατρικών Εταιρειών.
- Ενημέρωση αναφορικά με την τροποποίηση της οργανωτικής δομής των καταστημάτων του Δικτύου.
- Έγκριση νέου οργανογράμματος Τράπεζας.

β) Διαχείριση Κινδύνων :

- Έγκριση Πλαισίου Ανάλυσης Κινδύνων (Risk Appetite Framework).
- Έγκριση Συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης (Early Warning System).
- Ενημέρωση για το χαρτοφυλάκιο των NPE's και τη διαχείριση των NPL's.
- Ενημέρωση για την κατάσταση ρευστότητας της Τράπεζας.
- Έγκριση νέου Κανονισμού Πιστοδοτήσεων.

1.2 Αμοιβές και Αποζημιώσεις Μελών του Δ.Σ.

Οι κάθε είδους αμοιβές που καταβάλλει η Τράπεζα στα Μέλη του Δ.Σ., στα διευθυντικά στελέχη και στους εσωτερικούς ελεγκτές, καθώς και η γενικότερη πολιτική των αμοιβών της Τράπεζας καθορίζονται με σχετική απόφαση του Δ.Σ., και εγκρίνονται με ειδική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, όπου αυτό απαιτείται εκ του νόμου.

Το σύνολο των αμοιβών και των τυχόν αποζημιώσεων των μελών του Δ.Σ. αναφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας σε ξεχωριστή ενότητα.

2. Επιτροπές Δ.Σ

Το Δ.Σ. έχει συστήσει τις ακόλουθες επιτροπές¹:

1. Επιτροπή Αποδοχών.
2. Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ..
3. Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας.
4. Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων.

Επιπρόσθετα υποστηρίζεται στο έργο του και από την Επιτροπή Ελέγχου (Audit Committee), τα μέλη της οποίας εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων.

Όλες οι παραπάνω επιτροπές ενημερώνουν το Δ.Σ. για τις δραστηριότητές τους υποβάλλοντας προς το Δ.Σ. εκθέσεις πεπραγμένων, ανά τρίμηνο, κατ' ελάχιστον.

2.1. Η Επιτροπή Ελέγχου (Audit Committee)

Η Attica Bank A.T.E. με την εγκύκλιο 41/13.12.2001 αποφάσισε τη σύσταση της Επιτροπής Ελέγχου (Ε.Ε.) με σκοπό την υποβοήθηση του Δ.Σ. στην άσκηση των καθηκόντων του στον τομέα της ανάπτυξης και της διασφάλισης της λειτουργίας ενός επαρκούς και αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.), σε επίπεδο Τράπεζας και Ομίλου. Η Ε.Ε. έχει συσταθεί και λειτουργεί σύμφωνα με το Ν.3016/2002, το Ν.3693/2008 και την ΠΔΤΕ 2577/2006.

Η Ε.Ε. απαρτίζεται κατ' ελάχιστον από τρία μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. της Τράπεζας, ένα εκ των οποίων θα είναι και ανεξάρτητο. Τα Μέλη της Ε.Ε. ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης (Γ.Σ.) των Μετόχων. Η θητεία των μελών της Ε.Ε. είναι τριετής. Η ανανέωση της θητείας ή η τροποποίηση της σύνθεσης της Ε.Ε. γίνεται πάντοτε με απόφαση της Γ.Σ. της Τράπεζας. Σε περίπτωση παραίτησης κάποιου μέλους της Ε.Ε., η συμπλήρωση της κενής θέσης γίνεται με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας, η οποία υποβάλλεται στην επόμενη Γ.Σ. των μετόχων για έγκριση. Η Γ.Σ. ορίζει επίσης τον Πρόεδρο της Ε.Ε.. Τα Μέλη της Ε.Ε. δεν πρέπει να κατέχουν παράλληλες θέσεις ή ιδιότητες ή να διενεργούν συναλλαγές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ασυμβίβαστες με την αποστολή της Ε.Ε. Η συμμετοχή στην Ε.Ε., δεν αποκλείει τη δυνατότητα συμμετοχής και σε άλλες επιτροπές του Δ.Σ.. Ο Πρόεδρος της Ε.Ε. πρέπει να διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις και εμπειρία για την επίβλεψη των ελεγκτικών διαδικασιών και των λογιστικών θεμάτων που απασχολούν την Ε.Ε, ενώ παράλληλα η Ε.Ε, ως σύνολο,

¹ Τα καθήκοντα, αρμοδιότητες και ο τρόπος λειτουργίας των Επιτροπών του Δ.Σ. περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της εκάστοτε Επιτροπής, όπως έχει εγκριθεί από το Δ.Σ. της Τράπεζας.

πρέπει να διαθέτει την κατάρτιση και την εμπειρία που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση του έργου της, περιλαμβανομένης της γνώσης για το ευρύτερο περιβάλλον λειτουργίας της Τράπεζας και για τα συστήματα πληροφορικής.

Η Ε.Ε. υποστηρίζεται γραμματειακά από λειτουργό της Τράπεζας, και συγκεκριμένα από υπηρέσια της Τράπεζας που δεν ελέγχεται από την Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου (Δ.Ε.Ε.). Ο γραμματέας ορίζεται με απόφαση της Ε.Ε.. Η Ε.Ε. μπορεί να προσκαλεί στις συνεδριάσεις της οποιοδήποτε μέλος του Δ.Σ., στέλεχος της Τράπεζας, ή των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου της ή άλλο πρόσωπο (υπάλληλο ή συνεργάτη) το οποίο θεωρεί ότι μπορεί να συνδράμει στην εκτέλεση του έργου της.

Η Ε.Ε. συνεδριάζει τακτικά, εντός εκάστου ημερολογιακού τριμήνου ή και εκτάκτως αν αυτό κρίνεται σκόπιμο. Οι συνεδριάσεις της Ε.Ε. πραγματοποιούνται, είτε με την φυσική παρουσία των μελών της, είτε μέσω τηλεδιάσκεψης/τηλεφωνικής κλήσης. Μέλος της Ε.Ε. που απουσιάζει επί τρεις συνεχόμενες συνεδριάσεις αδικαιολόγητα, δύναται να αντικαθίσταται με απόφαση του Δ.Σ., η οποία επικυρώνεται στην επόμενη Γ.Σ. των Μετόχων.

Η Ε.Ε. βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκονται όλα τα μέλη της. Για τη λήψη απόφασης δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο τα μέλη της Ε.Ε. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των μελών της. Σε περίπτωση μη ομόφωνου αποφάσεως επί οιοδήποτε θέματος της Ε.Ε., θα καταγράφονται στα πρακτικά οι απόψεις της μειοψηφίας.

Κατά την περίοδο 01.01.2016-26.06.2016 Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου (Ε.Ε.) διετέλεσε ο κος Νικόλαος Λιωνής και μέλη αυτής οι κ.κ. Νικόλαος Μπακατσέλος και Αθανάσιος Πρέσβελος. Η σύνθεση της Ε.Ε. τροποποιήθηκε στις 27.06.2016, δυνάμει απόφασης της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων. Νέος Πρόεδρος ορίστηκε ο κος Γεώργιος Παναγιώτου και μέλη αυτής οι κ.κ. Γεώργιος Βλαχάκης και Δημήτριος Τζαννίνης. Με απόφαση της έκτακτης Γ.Σ. των Μετόχων στις 20.09.2016 ο κος Γεώργιος Βλαχάκης αντικαταστάθηκε από τον κ. Χαράλαμπο Μπριλάκη.

Στις αρμοδιότητές της Ε.Ε. είναι μεταξύ άλλων :

- Η παρακολούθηση, η ετήσια αξιολόγηση και η υποβολή προτάσεων για βελτίωση, της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του Σ.Ε.Ε. τόσο σε επίπεδο Τράπεζας όσο και σε επίπεδο Ομίλου, με βάση τα σχετικά στοιχεία και πληροφορίες της Δ.Ε.Ε., τις διαπιστώσεις και παρατηρήσεις των εξωτερικών ελεγκτών (τακτικών ορκωτών ελεγκτών λογιστών), καθώς και των εποπτικών αρχών, σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία (ενδεικτικά αναφέρεται η ΠΔΤΕ 2577/2006).
- Η υποβολή πρότασης στο Δ.Σ. για την επιλογή των εξωτερικών ελεγκτών. Η Ε.Ε. υποβάλλει επίσης, όποτε το κρίνει σκόπιμο, πρόταση για αντικατάσταση τους ή την εναλλαγή τους.
- Η διασφάλιση της ανεξαρτησίας, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία (σήμερα άρθρο 12 Ν.3148/2003) των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.
- Η επίβλεψη και αξιολόγηση των διαδικασιών κατάρτισης των δημοσιευμένων ετησίων και περιοδικών οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας και του Ομίλου σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα.
- Η διευκόλυνση της επικοινωνίας μεταξύ Δ.Σ., Διοίκησης, Εσωτερικού Ελέγχου και Εξωτερικών ή Ορκωτών Ελεγκτών και της Τράπεζας της Ελλάδος για την ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών.
- Η αξιολόγηση του έργου της Δ.Ε.Ε. με έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με το βαθμό ανεξαρτησίας της, την ποιότητα και το εύρος των ελέγχων που διενεργεί, τις προτεραιότητες που προσδιορίζονται από μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος, των συστημάτων και του επιπέδου των κινδύνων και εν γένει την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της.
- Η υποβολή προτάσεων προς τους εσωτερικούς ή εξωτερικούς ελεγκτές για τις ειδικές περιοχές όπου επιβάλλεται η διενέργεια πρόσθετων ελέγχων.
- Η πρόληψη και αποφυγή λανθασμένων ενεργειών και παρατυπιών που περιέρχονται σε γνώση της και οι οποίες θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη φήμη και τα συμφέροντα της Τράπεζας και του Ομίλου καθώς και των Μετόχων της και των συναλλασσόμενων με αυτήν.
- Η ετήσια αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας της Πολιτικής για την αντιμετώπιση του Ξεπλύματος Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (ΞΧ&ΧΤ) και η υποβολή σχετικής έκθεσης στο Δ.Σ., καθώς και η γενικότερη εποπτεία της ορθής εφαρμογής της πολιτικής αυτής.
- Η έγκριση του Κανονισμού Λειτουργίας της Δ.Ε.Ε. και των τροποποιήσεων του.

Κατά τη διάρκεια του 2016, η **Ε.Ε.** πραγματοποίησε 24 συνεδριάσεις.

Κατά την άσκηση των καθηκόντων της για το 2016, η **Επιτροπή Ελέγχου** μεταξύ άλλων:

1. Μελέτησε το Πόρισμα Επιτόπιου Ελέγχου που διενήργησε μικτό κλιμάκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Ε.Κ.Τ.) και της Τράπεζας της Ελλάδος (Τ.τ.Ε.), επιλήφθηκε των ευρημάτων που την αφορούσαν και παρακολούθησε την πρόοδο της υλοποίησης των διορθωτικών μέτρων.
2. Εξέτασε τακτικά και έκτακτα πορίσματα/εκθέσεις της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου και συζήτησε τα κύρια θέματα που αναδεικνύονται από αυτά. Μεταξύ αυτών ενημερώθηκε για το πόρισμα ελέγχου που αφορούσε την αξιολόγηση της διαδικασίας παραγωγής των υποβαλλόμενων στοιχείων στο Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων & Επενδύσεων.
3. Εισηγήθηκε στο Δ.Σ. την υλοποίηση των διορθωτικών μέτρων που συμφωνήθηκαν ύστερα από συστάσεις των Εσωτερικών και Εξωτερικών Ελεγκτών καθώς και των Εποπτικών Αρχών. Ειδικότερα, επεσήμανε την τακτοποίηση παλαιών εκκρεμών ευρημάτων και την διαρκή συμμόρφωση στο κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο.
4. Αξιολόγησε το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας βασιζόμενη στην αντίστοιχη ετήσια έκθεση για το 2015 που συνέταξε η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου. Η έκθεση και η αξιολόγηση υποβλήθηκαν στο Δ.Σ. και ακολούθως στην Τ.τ.Ε. τον Ιούνιο του 2016, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ΠΔ/ΤΕ 2577.
5. Εξέτασε την Ετήσια Έκθεση του Αρμόδιου Διευθυντικού Στελέχους της Τράπεζας για την πρόληψη και αποτροπή ξηπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας καθώς και την Ετήσια Έκθεση της Κανονιστικής Συμμόρφωσης για το 2015 και συνέταξε τη δική της αξιολόγηση επ' αυτών. Οι αξιολογήσεις και οι εκθέσεις υπεβλήθησαν στο Δ.Σ. και στην Τ.τ.Ε. τον Μάρτιο και τον Ιούνιο 2016 αντιστοίχως, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ΠΔ/ΤΕ 2577 και στην ΕΤΠΘ 281/2009.
6. Συζήτησε με τους Επικεφαλής των Διευθύνσεων Οικονομικών Υπηρεσιών και Εσωτερικού Ελέγχου καθώς και με τους Εξωτερικούς Ελεγκτές θέματα που αφορούν τις τριμηνιαίες, εξαμηνιαίες και ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Εξέτασε και αξιολόγησε τη διαδικασία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων και το έργο των Ορκωτών Ελεγκτών.
7. Εισηγήθηκε την επιλογή και αμοιβή των Ορκωτών Ελεγκτών.
8. Εξέτασε και συζήτησε τους τριμηνιαίους απολογισμούς της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου.
9. Ενέκρινε τον επικαιροποιημένο κανονισμό λειτουργίας της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου.
10. Συζήτησε και ενέκρινε το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου για το 2016 και τον επαναπροσδιορισμό αυτού παρακολουθώντας την υλοποίηση του.
11. Μελέτησε την αξιολόγηση των περιοχών κινδύνου της Τράπεζας με στόχο τη σύνταξη του προγράμματος ελέγχων για το 2017.
12. Ενημερώθηκε για σημαντικά θέματα λειτουργίας της Τράπεζας, όπως οι θυγατρικές και η εθελούσια έξοδος και εξέφρασε τις απόψεις της επ' αυτών.
13. Πραγματοποίησε την αυτο-αξιολόγησή της.

2.2. Επιτροπή Αποδοχών

Η Επιτροπή Αποδοχών έχει συσταθεί και λειτουργεί σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο (3723/2008, Ν.4261/2014, και την ΠΔ/ΤΕ 2650/19.01.2012) και αφορά στο πιστωτικό ίδρυμα και στις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου.

Το Δ.Σ. συγκροτεί την Επιτροπή Αποδοχών, κατά τρόπο ώστε:

- Να είναι σε θέση να εκφέρει εξειδικευμένη και ανεξάρτητη γνώμη για τις πολιτικές αποδοχών και την εφαρμογή τους, καθώς και για τα κίνητρα που δημιουργούνται κατά τη διαχείριση των κινδύνων, των κεφαλαίων και της ρευστότητας καθώς και
- Να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη άσκηση των αρμοδιοτήτων της, η αποτελεσματική ευθυγράμμιση των αποδοχών του προσωπικού με τους κινδύνους που αναλαμβάνει και διαχειρίζεται η Τράπεζα καθώς και ο απαιτούμενος συντονισμός μεταξύ Τράπεζας και του ομίλου στον οποίο ανήκει αυτή.

Η Επιτροπή Αποδοχών απαρτίζεται από τρία (3) μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ, τα οποία είναι ανεξάρτητα.

Η θητεία των μελών της Επιτροπής είναι ετήσια και ανανεώνεται με απόφαση του Δ.Σ. Σε περίπτωση αποχώρησης μέλους της Επιτροπής για οποιαδήποτε αιτία, αυτό αντικαθίσταται με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας.

Η Επιτροπή μεταξύ άλλων:

- Προετοιμάζει αποφάσεις σχετικά με τις αποδοχές του προσωπικού της Τράπεζας και του Ομίλου, περιλαμβανομένων όσων έχουν επιπτώσεις στους αναλαμβανόμενους κινδύνους και τη διαχείρισή τους και εισηγείται στο Δ.Σ. για τη λήψη αποφάσεων.
- Υποβάλλει προτάσεις στα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. σχετικά με τις αποδοχές της Διοίκησης, ιδίως των εκτελεστικών μελών του Δ.Σ., καθώς και των υψηλότερα αμειβόμενων υπαλλήλων της Τράπεζας και του Ομίλου σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα πολιτική της Τράπεζας.
- Εποπτεύει άμεσα τις αποδοχές των ανώτερων στελεχών στη Μονάδα της Διαχείρισης Κινδύνων και στη Μονάδα της Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής Διακυβέρνησης.
- Ενημερώνει, συμβουλεύει και υποβοηθά τα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. όσον αφορά τη διαμόρφωση, την αναθεώρηση και την επίβλεψη της εφαρμογής της πολιτικής αποδοχών.
- Εισηγείται διορθωτικές ενέργειες σε περίπτωση που διαπιστώσει αδυναμία υλοποίησης της πολιτικής αποδοχών που έχει διαμορφωθεί ή αποκλίσεις ως προς την εφαρμογή της.
- Μεριμνά, ώστε κατά την αξιολόγηση των μηχανισμών που έχουν υιοθετηθεί για την ευθυγράμμιση της πολιτικής αποδοχών με τους κινδύνους να λαμβάνονται υπόψη όλα τα είδη των κινδύνων, η ρευστότητα και η κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας.
- Αξιολογεί το διορισμό εξωτερικών εμπειρογνομόνων από τα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. σχετικά με την παροχή συμβουλευτικών ή υποστηρικτικών υπηρεσιών περί πολιτικής αποδοχών.
- Λαμβάνει και αξιολογεί τις περιοδικά υποβαλλόμενες, τουλάχιστον σε ετήσια βάση, αναφορές της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, με τις οποίες η εν λόγω Μονάδα υποβάλλει τις διαπιστώσεις της από τον κεντρικό και ανεξάρτητο εσωτερικό έλεγχο της πολιτικής αποδοχών που αυτή διενεργεί, καθώς και τις προτάσεις της για τυχόν αναθεώρηση της εφαρμοζόμενης πολιτικής αποδοχών, με γνώμονα ιδίως την αποτροπή της δημιουργίας κινήτρων για την ανάληψη υπερβολικού κινδύνου ή άλλων ασυμβίβαστων με τους στόχους της Τράπεζας συμπεριφορών.
- Αξιολογεί την επίτευξη των στόχων επιδόσεων και την ανάγκη εκ των υστέρων προσαρμογής με βάση τον κίνδυνο, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής ρυθμίσεων malus και ρυθμίσεων περί επιστροφής αποδοχών.

Η σύνθεση της Επιτροπής σύμφωνα με την απόφαση του Δ.Σ. 23^{ης} Ιουνίου 2015 ήταν η ακόλουθη:

Πρόεδρος : Πρωτονοτάριος Αντώνιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Περτζινίδης Ηλίας, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Πουλάκης Μιχαήλ, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Με την απόφαση του Δ.Σ. της 9^{ης} Σεπτεμβρίου 2016 ανασυγκροτήθηκε με την ακόλουθη σύνθεση:

Πρόεδρος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Μακέδος Κων/νος, Αντιπρόεδρος -Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Κυριακόπουλος Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Η Επιτροπή τέλος, με την απόφαση του Δ.Σ. της 20ης Σεπτεμβρίου 2016 ανασυγκροτήθηκε με την ακόλουθη σύνθεση:

Πρόεδρος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Μαρμαγγιόλης Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Μπριλάκης Χαράλαμπος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Κατά τη διάρκεια του 2016, η **Επιτροπή Αποδοχών** πραγματοποίησε 7 συνεδριάσεις.

Τα θέματα που συζητήθηκαν έχουν κατηγοριοποιηθεί ως κάτωθι:

1. Μία (1) περίπτωση που αφορούσε θέμα εταιρικών υποθέσεων.
2. Επτά (7) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα Προσωπικού (πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου, επιχειρησιακή σύμβαση, συμβάσεις ανώτατων διοικητικών στελεχών).
3. Οκτώ (8) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα Εταιρικής Διακυβέρνησης.
4. Τρεις (3) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα έγκρισης πολιτικών / κανονισμών / διαδικασιών.
5. Μία (1) περίπτωση που αφορούσε θέμα εκθέσεων / ενημέρωσης / εισηγήσεων προς το Δ.Σ..

Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή μεταξύ άλλων :

- Θεώρησε και επικύρωσε το πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου.
- Ενέκρινε την παράταση ισχύος της Επιχειρησιακής-Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας.
- Ενέκρινε τον επικαιροποιημένο Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής.
- Διαμόρφωσε και εισηγήθηκε προς το Δ.Σ. τις αμοιβές των μελών Δ.Σ. και των Επιτροπών του.
- Επικαιροποίησε την Πολιτική Αποδοχών της Τράπεζας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΒΑ, σε σχέση με τις ακολουθούμενες Πολιτικές Αποδοχών.

2.3 Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ.

Η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ. φέρει την ευθύνη της αξιολόγησης της επάρκειας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του Δ.Σ.

Η Επιτροπή απαρτίζεται, κατ' ελάχιστον, από τρία (3) μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. εκ των οποίων κατ' ελάχιστον ο Πρόεδρος της είναι ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος. Στην Επιτροπή δύναται να συμμετέχει ως συμβουλευτικό μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου ο εκάστοτε εκπρόσωπος του βασικού μετόχου της Τράπεζας.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής ορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας, όπως επίσης και ο ακριβής αριθμός των μελών της.

Στις αρμοδιότητες της Επιτροπής, μεταξύ άλλων, συγκαταλέγονται:

- Ο σχεδιασμός και ο συντονισμός της εφαρμογής της διαδικασίας προσδιορισμού και επιλογής υποψηφίων μελών του Δ.Σ. και των επιτροπών του.
- Η περιγραφή των επιμέρους δεξιοτήτων και προσόντων που απαιτούνται για την πλήρωση των θέσεων των μελών του Δ.Σ. και η εκτίμηση του χρόνου που πρέπει να αφιερώνεται στην αντίστοιχη θέση.
- Η περιοδική και τουλάχιστον σε ετήσια βάση, αξιολόγηση:
  - της δομής, του μεγέθους, της σύνθεσης και της απόδοσης του Δ.Σ. και η υποβολή συστάσεων προς αυτό σχετικά με τυχόν αλλαγές που κρίνει σκόπιμες.
  - του συνδυασμού της ευρύτητας, των γνώσεων, των δεξιοτήτων και της εμπειρίας ανά αντικείμενο των μελών του Δ.Σ. σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο και η υποβολή σχετικής έκθεσης στο Δ.Σ..
- Η περιοδική και τουλάχιστον σε ετήσια βάση επανεξέταση :
  - Της Πολιτικής Ανάδειξης Υποψηφίων μελών Δ.Σ. της Τράπεζας
  - Της Πολιτικής Επιλογής και Διορισμού των ανώτερων διοικητικών στελεχών της Τράπεζας
- Η επικύρωση του διορισμού των ανώτερων διοικητικών στελεχών, με εξαίρεση των επικεφαλής της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου και της Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής Διακυβέρνησης που ορίζονται από την Επιτροπή Ελέγχου και του επικεφαλής της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων που ορίζεται από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, σε συνέχεια διαβούλευσης με την Επιτροπή.
- Η διαβούλευση με την Επιτροπή Ελέγχου και τον Πρόεδρο του Δ.Σ., αναφορικά με την πρόταση της Επιτροπής Ελέγχου στο Δ.Σ. για τον διορισμό του αρμόδιου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) διοικητικού στελέχους της Τράπεζας.
- Η υποβολή προτάσεων στο Δ.Σ. για την πολιτική πολυμορφίας σε αυτό.
- Η εξαμηνιαία επανεξέταση της ανεξαρτησίας των ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών του Δ.Σ. και η υποβολή προτάσεων προς το Δ.Σ. σχετικά με τυχόν αλλαγές που κρίνει σκόπιμες.

- Η παρακολούθηση, σε τριμηνιαία βάση, της συμμετοχής των μελών στο Δ.Σ. και στις επιτροπές του και η εκτίμηση της ανάγκης για εντατικοποίηση της συμμετοχής, στην περίπτωση κατά την οποία η υποχρεωτική ελάχιστη συμμετοχή του 85% για μεμονωμένα μέλη δεν επιτυγχάνεται.
- Η ετήσια επανεξέταση τυχόν άλλων σημαντικών δεσμεύσεων των μελών του Δ.Σ. εκτός της Τράπεζας και η αξιολόγηση της ανάγκης εντατικοποίησης της απασχόλησής τους στη λειτουργία του Δ.Σ.
- Η αξιολόγηση υφιστάμενων ή ενδεχόμενων συγκρούσεων συμφερόντων μελών του Δ.Σ. με αυτά της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων και συναλλαγών μελών του Δ.Σ. με τον Όμιλο, και η υποβολή σχετικής προτάσεων προς το Δ.Σ., σύμφωνα με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας της Τράπεζας και τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης.
- Η κατάρτιση και υλοποίηση προγράμματος εισαγωγικής ενημέρωσης των νέων μελών του Δ.Σ. και περιοδικής επιμόρφωσης των υφιστάμενων μελών του Δ.Σ..
- Η περιοδική επανεξέταση του σχεδιασμού διαδοχής για τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και υποβολή σχετικής ενημέρωσης στο Δ.Σ.
- Η γνωμάτευση επί του οργανογράμματος της Τράπεζας και των τυχόν τροποποιήσεων αυτού που τα εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. εισηγούνται προς έγκριση στο Δ.Σ..
- Η ad hoc, όταν κρίνεται σκόπιμο, παροχή επαρκών πληροφοριών προς τη Γενική Συνέλευση των μετόχων σχετικά με τις δραστηριότητες της Επιτροπής.

Κατά τη διάρκεια του 2016, η **Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών του Δ.Σ.**, πραγματοποίησε 13 συνεδριάσεις.

Η αρχική σύνθεση της Επιτροπής ήταν η ακόλουθη :

Πρόεδρος : Γαμβρίλης Ιωάννης, Πρόεδρος Δ.Σ.

Μέλος : Πρέσβελος Αθανάσιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Πουλάκης Μιχαήλ, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Η Επιτροπή μετά την Τακτική Γενική Συνέλευση της 27ης Ιουνίου 2016 συγκροτήθηκε σύμφωνα με τη απόφαση του Δ.Σ. της 8ης Ιουλίου 2016 με την ακόλουθη σύνθεση :

Πρόεδρος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μακέδος Κων/νος, Αντιπρόεδρος -Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Πρωτονοτάριος Αντώνης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Πρέσβελος Αθανάσιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Περτζινίδης Ηλίας, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Η Επιτροπή με την απόφαση του Δ.Σ. της 28ης Ιουλίου 2016 ανασυγκροτήθηκε με την ακόλουθη σύνθεση :

Πρόεδρος : Μαρμαγγιόλης Ιωάννης, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Μακέδος Κων/νος, Αντιπρόεδρος -Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Η Επιτροπή τέλος, με την απόφαση του Δ.Σ. της 20ης Σεπτεμβρίου 2016 ανασυγκροτήθηκε με την ακόλουθη σύνθεση :

Πρόεδρος : Μαρμαγγιόλης Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Σταθόπουλος Αθανάσιος, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Συμβουλευτικό Μέλος , χωρίς δικαίωμα ψήφου - Μακέδος Κων/νος (Πρόεδρος ΤΣΜΕΔΕ).

Η Επιτροπή στο διάστημα Σεπτεμβρίου-Δεκεμβρίου 2016 ασχολήθηκε κύρια με την υλοποίηση των συστάσεων του Επιτόπιου Ελέγχου της Τ.τ.Ε.-Ε.Κ.Τ. που αφορούσαν το Πλαίσιο Εταιρικής Διακυβέρνησης και ανήκαν στην αρμοδιότητα της.

Ειδικότερα τα θέματα που συζητήθηκαν έχουν κατηγοριοποιηθεί ως κάτωθι:

1. Μία (1) περίπτωση που αφορούσε θέματα εταιρικών υποθέσεων.
2. Μία (1) περίπτωση που αφορούσε θέματα Προσωπικού.
3. Έντεκα (11) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα Εταιρικής Διακυβέρνησης.
4. Εννέα (9) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα έγκρισης πολιτικών / κανονισμών / διαδικασιών.
5. Δύο (2) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα επιλογής εξωτερικού συνεργάτη.

Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή μεταξύ άλλων :

- Εισηγήθηκε στο Δ.Σ. τον διορισμό νέων μελών του.
- Ενέκρινε τον επικαιροποιημένο Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής.
- Ενέκρινε την Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφίων Μελών Δ.Σ.
- Ενέκρινε την Πολιτική Αποφυγής Σύγκρουσης Συμφερόντων Μελών Δ.Σ. και Ανωτάτων Στελεχών.
- Ενέκρινε την Πολιτική για Πιστούχους με Ειδική Σχέση και Συνδεδεμένους Πιστούχους.

2.4 Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας

Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας υποστηρίζει το Δ.Σ. αναφορικά με την εκπόνηση και υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού του Ομίλου.

Στις αρμοδιότητες της Επιτροπής, μεταξύ άλλων, συγκαταλέγονται:

- Η εισήγηση για τον καθορισμό των βασικών μακροχρόνιων στόχων της Τράπεζας και τη χάραξη της μεσομακροπρόθεσμης στρατηγικής αυτής, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις και τους στόχους που έχουν τεθεί από το Δ.Σ..
- Η κατάρτιση και εισήγηση στο Δ.Σ. του επιχειρηματικού πλάνου της Τράπεζας και του ετήσιου προϋπολογισμού.
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του επιχειρηματικού πλάνου του ετήσιου προϋπολογισμού της Τράπεζας, σε τριμηνιαία βάση.
- Η αναθεώρηση των βασικών στόχων και η επανεξέταση των σημαντικών επιχειρηματικών αποφάσεων πριν την υποβολή τους για έγκριση στο Δ.Σ., εντός του πλαισίου κατάρτισης του ετήσιου προϋπολογισμού.
- Η παρακολούθηση της στρατηγικής της Τράπεζας, ενημέρωση για τους κύριους δείκτες απόδοσης που σχετίζονται ή επηρεάζουν αυτήν, και η υποβολή προτάσεων στο Δ.Σ. για τυχόν διορθωτικές ενέργειες.
- Η αξιολόγηση προτάσεων για το μετασχηματισμό του επιχειρηματικού και λειτουργικού μοντέλου της Τράπεζας.(στρατηγικές συνεργασίες, εξαγορές ή πωλήσεις, αυξήσεις κεφαλαίων κλπ.)
- Η ενημέρωση και εποπτεία των στρατηγικών έργων της Τράπεζας που προβλέπονται από το επιχειρηματικό της πλάνο, ή απαιτούνται από το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο.
- Η χάραξη των κατευθυντηρίων γραμμών της πολιτικής επικοινωνίας της Τράπεζας.
- Η εποπτεία της επικοινωνίας με τους αναλυτές και τους θεσμικούς επενδυτές, της γενικότερης προβολής της Τράπεζας προς το κοινό (επενδυτές, πελάτες, κ.λπ.) και η ανάπτυξη αποτελεσματικών σχέσεων με αυτό.
- Η εξέταση και η υποβολή προτάσεων προς το Δ.Σ. για όλα τα θέματα στρατηγικής σημασίας της Τράπεζας.

Η σύνθεση της Επιτροπής σύμφωνα με την απόφαση του Δ.Σ. 23^{ης} Ιουνίου 2015 ήταν η ακόλουθη:

Πρόεδρος : Γαμβρίλης Ιωάννης, Πρόεδρος Δ.Σ.

Μέλος : Αντωνόπουλος Αλέξανδρος, Διευθύνων Σύμβουλος Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Ιωαννίδης Ιωάννης, Γενικός Διευθυντής Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Εισηγήτρια: Τριανταφύλλου Πολυξένη, Α.Γ.Ε.Δ. & Επικεφαλής Στρατηγικού Σχεδιασμού & Επικοινωνίας.

Μέλος : Μπαχάς Μάριος, Νομικός Σύμβουλος.

Με την απόφαση του Δ.Σ. της 20^{ης} Σεπτεμβρίου 2016 ανασυγκροτήθηκε με την ακόλουθη σύνθεση:

Πρόεδρος : Ρουμελιώτης Παναγιώτης, Πρόεδρος Δ.Σ.

Μέλος : Πανταλάκης Θεόδωρος, Διευθύνων Σύμβουλος.

Μέλος : Τσάδαρης Αθανάσιος, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Βλαχάκης Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Μέλος : Τζαννίνης Δημήτριος, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Εισηγήτρια: Τριανταφύλλου Πολυξένη, Διευθύντρια Στρατηγικού & Οικονομικού Σχεδιασμού.

Συμβουλευτικό Μέλος (χωρίς δικαίωμα ψήφου): Μακέδος Κωνσταντίνος

Κατά τη διάρκεια του 2016, η **Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας**, πραγματοποίησε 14 συνεδριάσεις.

Τα θέματα που συζητήθηκαν έχουν κατηγοριοποιηθεί ως κάτωθι:

1. Τριάντα τρεις (33) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα εταιρικών υποθέσεων,
2. Έξι (6) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα Προσωπικού.
3. Τρεις (3) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα Εταιρικής Διακυβέρνησης.
4. Τέσσερις (4) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα έγκρισης πολιτικών / κανονισμών / διαδικασιών.
5. Δέκα τέσσερις (14) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα διαχείρισης κινδύνων / εσωτερικού ελέγχου.
6. Εννέα (9) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα διαχείρισης οικονομικών μεγεθών.

Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή μεταξύ άλλων :

- Προέβη σε ενέργειες αναφορικά με τον τρόπο διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων και την κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος της Τράπεζας.
- Ενέκρινε τον επικαιροποιημένο Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής.
- Ενέκρινε το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας.
- Ενέκρινε την Στρατηγική για την Πληροφορική.
- Ενέκρινε τον Προϋπολογισμό Έτους 2017.
- Ενέκρινε την Πολιτική Προβολής Προϊόντων, Υπηρεσιών και Εταιρικής Εικόνας της Τράπεζας.

2.5 Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων είναι αρμόδια για την παρακολούθηση των κινδύνων που αναλαμβάνει μέσω της δραστηριότητάς του ο Όμιλος.

Μεταξύ άλλων, η Επιτροπή:

- Επιβλέπει την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός κατάλληλου πλαισίου ανάληψης κινδύνων, που να περιλαμβάνει συγκεκριμένα όρια ανοχής ανάληψης κινδύνων. Η Επιτροπή εισηγείται σε ετήσια βάση στο Δ.Σ. το πλαίσιο ανάληψης κινδύνων για εκτενή συζήτηση και έγκριση, καθώς και την αξιολόγηση της καταλληλότητας του επιχειρηματικού σχεδίου.
- Ελέγχει την τιμολόγηση των προσφερόμενων υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό σχέδιο και το πλαίσιο ανάληψης κινδύνων του ιδρύματος και υποβάλλει διορθωτικό σχέδιο στο Δ.Σ. όποτε κριθεί απαραίτητο.
- Εισηγείται στο Δ.Σ., όποτε κρίνει σκόπιμο, την αναθεώρηση της Πολιτικής Διαχείρισης Κινδύνων και της Πιστωτικής Πολιτικής του Ομίλου κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων.
- Αξιολογεί σε ετήσια βάση την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας και Ομίλου .

- Διασφαλίζει κατάλληλους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου για την παρακολούθηση και την αποτελεσματική διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.
- Διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται διορθωτικές ενέργειες στο Δ.Σ. σε περίπτωση που διαπιστώνει αδυναμία υλοποίησης της στρατηγικής που έχει διαμορφωθεί για τη διαχείριση κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος ή αποκλίσεις ως προς την εφαρμογή της.
- Επιλαμβάνεται των θεμάτων τα οποία αφορούν στην σχέση του Ομίλου με Συνδεδεμένα Πρόσωπα.
- Λαμβάνει γνωστοποιήσεις του Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων αναφορικά με οποιαδήποτε απόκλιση από την τήρηση των εγκεκριμένων ορίων ανάληψης κινδύνων, θέματα μη συμμόρφωσης με τα κατώτατα επίπεδα κεφαλαιακής επάρκειας καθώς και αρνητικές εξελίξεις αναφορικά με το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Σχέδιο του Ομίλου.
- Προωθεί στο Δ.Σ. αφού πρώτα προβεί σε αξιολόγηση την ετήσια έκθεση του Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων. Η έκθεση αυτή, μαζί με την αξιολόγησή της, υποβάλλεται μέχρι τη λήξη του πρώτου ημερολογιακού τριμήνου κάθε έτους στην Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.
- Διασφαλίζει την ανάπτυξη εσωτερικού συστήματος διαχείρισης κινδύνων το οποίο και ενσωματώνει στη διαδικασία λήψης επιχειρηματικών αποφάσεων (π.χ. αποφάσεων που αφορούν στην εισαγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών, στην προσαρμοσμένη ανάλογα με τον κίνδυνο τιμολόγηση προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και στον υπολογισμό της αποδοτικότητας και την κατανομή κεφαλαίων σε συνάρτηση με τον κίνδυνο) σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων του Ομίλου.
- Καθορίζει τις αρχές οι οποίες πρέπει να διέπουν τη διαχείριση των κινδύνων ως προς την αναγνώριση, πρόβλεψη, μέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αντιμετώπισή τους, σε συνέπεια με το εκάστοτε ισχύον επιχειρηματικό σχέδιο και την επάρκεια των διαθέσιμων πόρων.
- Προβλέπει για τη διενέργεια τουλάχιστον ετήσιων προσομοιώσεων καταστάσεων κρίσης (stress tests) για τους κινδύνους αγοράς, πιστωτικό και ρευστότητας, και ανάλογων τεχνικών για το λειτουργικό κίνδυνο.
- Καθοδηγεί την Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων στην προετοιμασία Τριμηνιαίας Αναφοράς Κινδύνων η οποία καλύπτει όλους τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένη η Τράπεζα, περιέχει αξιολογήσεις και προτάσεις για ενέργειες καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις συναλλαγές της Τράπεζας με συνδεδεμένα μέρη. Η Επιτροπή συζητά εκτενώς και αξιολογεί την ως άνω αναφορά της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων και παρουσιάζει στο Δ.Σ. τα σχετικά συμπεράσματα και προτεινόμενες ενέργειες.
- Ενημερώνει το Δ.Σ. τουλάχιστον ανά τρίμηνο σχετικά με τα πεπραγμένα της Επιτροπής και τους σημαντικότερους κινδύνους που έχει αναλάβει ο Όμιλος, διαβεβαιώνει το Δ.Σ. για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους και προτείνει τις τυχόν αναγκαίες κατά την κρίση της ενέργειες.
- Διασφαλίζει την ανάπτυξη κατάλληλων συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και μηχανισμών εποπτείας και ελέγχου για την παρακολούθηση και αποτελεσματική διαχείριση των πιστοδοτήσεων υψηλού κινδύνου. Τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης καλύπτουν όλους τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένη η Τράπεζα και έχουν συγκεκριμένους ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες κινδύνου, η παραβίαση των οποίων συνεπάγεται την ανάληψη συγκεκριμένων ενεργειών από την διοίκηση της Τράπεζας.

Η σύνθεση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων αποτελείται κατ' ελάχιστο από 3 (τρία) και κατά μέγιστο από 4 (τέσσερα) μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., με επαρκείς γνώσεις και εμπειρία στον τομέα διαχείρισης κινδύνων, εκ των οποίων 1 (ένα) ορίζεται ως Πρόεδρος αυτής. Τουλάχιστον ένα (1) μέλος της Επιτροπής είναι ανεξάρτητο μέλος του Δ.Σ.

Η σύνθεση της Επιτροπής σύμφωνα με την απόφαση του Δ.Σ. 23^{ης} Ιουνίου 2015 ήταν η ακόλουθη:

- Πρόεδρος : Ιωαννίδης Ιωάννης, Γενικός Διευθυντής Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ..
 Μέλος : Γραμματίδης Νικόλαος, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Λιωνής Νικόλαος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
 Μέλος : Κρικκούκης Λεωνίδα, Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων.

Η Επιτροπή ανασυγκροτήθηκε σύμφωνα με την απόφαση του Δ.Σ. της 8ης Ιουλίου 2016 με την ακόλουθη σύνθεση :

Πρόεδρος : Τζαννίνης Δημήτριος, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Πουσκούρη – Reiche Άννα , Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Παναγιώτου Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Η Επιτροπή ανασυγκροτήθηκε σύμφωνα με την απόφαση του Δ.Σ. της 28ης Ιουλίου 2016 με την ακόλουθη σύνθεση :

Πρόεδρος : Τζαννίνης Δημήτριος, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Μαρμαγγιόλης Ιωάννης, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Παναγιώτου Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Η Επιτροπή τέλος, με την απόφαση του Δ.Σ. της 20ης Σεπτεμβρίου 2016 ανασυγκροτήθηκε με την ακόλουθη σύνθεση :

Πρόεδρος : Τζαννίνης Δημήτριος, Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Μαρμαγγιόλης Ιωάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Παναγιώτου Γεώργιος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Μέλος : Μπριλάκης Χαράλαμπος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.

Κατά τη διάρκεια του 2016, η **Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων** πραγματοποίησε 20 συνεδριάσεις.

Τα θέματα που συζητήθηκαν έχουν κατηγοριοποιηθεί ως κάτωθι:

1. Είκοσι δύο (22) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα Διαχείρισης Κινδύνων: (π.χ. ΔΑΕ.Ε.Κ, θέσπιση ορίων, υλοποίηση συστάσεων SSM, παρουσίαση μοντέλου watch list, Risk Appetite Statement, Early Warning System, κ.τ.λ.).
2. Δέκα έξι (16) περιπτώσεις που αφορούσαν θέματα έγκρισης Πολιτικών/Κανονισμών/ Διαδικασιών (π.χ. πολιτική ρευστότητας, πολιτική διαχείρισης κινδύνων, πολιτική διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και σχηματισμού προβλέψεων απομείωσης, Risk Appetite Framework, Early Warning System, κανονισμός πιστοδοτήσεων).
3. Είκοσι τέσσερις (24) περιπτώσεις που αφορούσαν εταιρικές υποθέσεις (π.χ. ενημέρωση για τη ρευστότητα Τράπεζας, Έλεγχος ΤτΕ, πόρισμα SSM, τιμολογιακή πολιτική, κλπ).
4. Δύο (2) περιπτώσεις που αφορούσαν οικονομικά μεγέθη.
5. Μια (1) περίπτωση που αφορούσε Εταιρική διακυβέρνηση.
6. Δύο (2) περιπτώσεις που αφορούσαν επικυρώσεις πρακτικών.
7. Μια (1) περίπτωση που αφορούσε παρακολούθηση εφαρμογής αποφάσεων.
8. Μια (1) περίπτωση που αφορούσε προγραμματισμό συνεδριάσεων.

Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή μεταξύ άλλων :

- Επίβλεψε την υλοποίηση των συστάσεων του επιτόπιου ελέγχου ΕΚΤ-ΤτΕ σχετικά με τη Διαχείριση Κινδύνων.
- Ενέκρινε τον επικαιροποιημένο Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής.
- Ενέκρινε το Πλαίσιο Ανάλυσης Κινδύνων - Risk Appetite Framework.
- Ενέκρινε την επικαιροποίηση της Πολιτικής Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου και Σχηματισμού Προβλέψεων Απομείωσης.
- Ενέκρινε τον νέο Κανονισμό Πιστοδοτήσεων.
- Θέσπισε νέα όρια ανοιγμάτων (ατομικών και κλαδικών) για την ενεργητικότερη διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης.
- Ενέκρινε το Σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης - Early Warning System.

3. Διαχειριστικές Επιτροπές και Συμβούλια²

3.1 Εκτελεστική Επιτροπή

Η Εκτελεστική Επιτροπή παρακολουθεί και διασφαλίζει την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της Τράπεζας για την υλοποίηση της στρατηγικής, του επιχειρηματικού πλάνου και του προϋπολογισμού, όπως έχουν εγκριθεί από το Δ.Σ. Αποτελείται από 9 (εννέα) τουλάχιστον μέλη, εκ των οποίων ένα είναι ο εκάστοτε Διευθύνων Σύμβουλος και ο οποίος ορίζεται ως Πρόεδρος της. Η Επιτροπή μεταξύ άλλων έχει τα εξής καθήκοντα:

- Επεξεργάζεται τη στρατηγική και διαμορφώνει την πρόταση του Επιχειρησιακού Σχεδίου και του ετήσιου προϋπολογισμού πριν τη συζήτησή τους στην Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας.
- Εξειδικεύει την υλοποίηση της στρατηγικής, με το συντονισμό των δράσεων των Μονάδων της Τράπεζας.
- Παρακολουθεί την επίτευξη των στόχων στο επίπεδο της Τράπεζας και των Μονάδων, εξετάζει τις αποκλίσεις, αποφασίζει διορθωτικές κινήσεις και παρέχει οδηγίες στις καθ' ύλην αρμόδιες οργανογραμματικές δομές.
- Αποφασίζει την πολιτική ανάπτυξης των δικτύων και του Ομίλου.
- Διασφαλίζει ότι οι κατευθυντήριες γραμμές της διαχείρισης κινδύνων ενσωματώνονται στη λειτουργία της Τράπεζας και στον προϋπολογισμό.
- Αποφασίζει τα εγκριτικά όρια επενδύσεων και δαπανών των αρμόδιων οργάνων.

Συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον δύο φορές το μήνα ή έκτακτα, όταν κατά την κρίση του Προέδρου της το επιβάλουν οι εκάστοτε συνθήκες ή απαιτείται άμεση λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων.

Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν ο αριθμός των παρισταμένων στη συνεδρίαση μελών υπερβαίνει το ήμισυ των ορισθέντων μελών της, και εφόσον σε κάθε περίπτωση ο αριθμός των παρισταμένων μελών δεν υπολείπεται των 5 (πέντε), μεταξύ των οποίων υποχρεωτικά και ο Πρόεδρος αυτής ή ο αντικαταστάτης αυτού, όπως προβλέπεται στις περιπτώσεις αναπλήρωσής του. Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται κατά πλειοψηφία από τα παρόντα μέλη της, εφόσον συμφωνεί με αυτές ο Πρόεδρος της. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

3.2 Διοικητικό Όργανο Καθυστερήσεων (Δ.Ο.Κ.)

Στην Attica Bank στα πλαίσια εναρμόνισης με την Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής (ΠΕΕ) της Τράπεζας της Ελλάδος αρ. 42/30.05.2014, της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΕΕ) Νο. 47/09.02.2015 και της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΕΕ) Νο. 102/30.08.2016, έχει συσταθεί και λειτουργεί διοικητικό όργανο για την παρακολούθηση καθυστερήσεων (ΔΟΚ). Αποτελείται από τρία εκτελεστικά μέλη και διαθέτει τον κατάλληλο βαθμό ανεξαρτησίας σε σχέση με τις υπόλοιπες λειτουργικές δομές της Τράπεζας και ιδίως σε σχέση με τις λειτουργίες χορήγησης πιστώσεων και διαχείρισης του ομαλά εξυπηρετούμενου τμήματος του χαρτοφυλακίου. Οι αρμοδιότητές του περιγράφονται από το κανονιστικό πλαίσιο Εποπτικών υποχρεώσεων για τη διαχείριση των ανοιγμάτων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, όπως αυτό εκάστοτε ισχύει, στις οποίες, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται:

- Η κεντροποιημένη επεξεργασία όλων των εσωτερικών αναφορών που αφορούν στη λειτουργία των καθυστερήσεων
- Η διαμόρφωση των διαθέσιμων τύπων ρύθμισης και οριστικής διευθέτησης ανά υπό-χαρτοφυλάκιο δανείων και η παρακολούθηση της αποτελεσματικότητάς τους, μέσω κατάλληλων δεικτών απόδοσης.

² Πληροφορίες αναφορικά με τα καθήκοντα, αρμοδιότητες και τον τρόπο λειτουργίας των Διαχειριστικών Επιτροπών και των Συμβουλίων περιλαμβάνονται στους Κανονισμούς Λειτουργίας τους, όπως έχουν εγκριθεί από το Δ.Σ. της Τράπεζας.

- Η διαμόρφωση και τεκμηρίωση των κριτηρίων, με βάση τα οποία θα εξετάζεται η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα εκάστου τύπου ρύθμισης ή οριστικής διευθέτησης (ανάπτυξη και χρήση ειδικών δενδρο-διαγραμμάτων)
- Ο καθορισμός των παραμέτρων και του εύρους αρμοδιοτήτων των οργάνων και προσώπων που εμπλέκονται στην αξιολόγηση της βιωσιμότητας και καταλληλότητας του προτεινόμενου τύπου ρύθμισης και στην μετέπειτα παρακολούθηση της εφαρμογής του.
- Ο σχεδιασμός, παρακολούθηση και αξιολόγηση, σε συνεργασία με τις επιχειρησιακές μονάδες, των πιλοτικών προγραμμάτων ρυθμίσεων.
- Η λήψη ενημέρωσης για το περιεχόμενο των υποβαλλόμενων προς την Τράπεζα της Ελλάδος αναφορών, προτού αποσταλούν σε αυτήν και η επισκόπηση των στοιχείων αυτών.

Το Δ.Ο.Κ. συνεδριάζει κατόπιν συνεννόησης των μελών του, μία φορά το τρίμηνο ή εκτάκτως οποτεδήποτε κριθεί σκόπιμο για ιδιαίτερα θέματα, με αντίστοιχη πρόσκληση από τον Πρόεδρο του. Το Συμβούλιο συνεδριάζει εγκύριως με απαρτία δύο εκ των τριών μελών του είτε με αυτοπρόσωπη παρουσία αυτών στο χώρο συνεδρίασης της είτε σε άλλο χώρο με τη χρήση τεχνολογιών διάσκεψης / τηλεφωνικής κλήσης. Επιπλέον, το Δ.Ο.Κ. έχει τη δυνατότητα να προσκαλεί στις συνεδριάσεις του και στελέχη της Τράπεζας που δεν αποτελούν μέλη της σύνθεσής του προκειμένου να διευκολυνθεί το έργο του.

3.3 Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO)

Η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO) είναι τριμελής και απαρτίζεται από μέλη του Δ.Σ. της Τράπεζας. Διαμορφώνει την πολιτική της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου σε θέματα διάρθρωσης, τιμολόγησης και διαχείρισης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού. Επιπλέον, παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις και τις βασικές επιχειρησιακές παραδοχές βάσει των οποίων διαμορφώνει η Τράπεζα την εκάστοτε πολιτική της. Μεταξύ άλλων, η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού – Παθητικού (ALCO):

- Αποφασίζει το πλαίσιο ανάληψης και αντιστάθμισης των κινδύνων ρευστότητας και επιτοκίων με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων.
- Διαμορφώνει την ευρύτερη πολιτική επιτοκίων της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου.
- Καθορίζει και εποπτεύει την εφαρμογή του συστήματος εσωτερικής τιμολόγησης των διαθεσίμων της Τράπεζας και θεσπίζει την πολιτική εσωτερικής τιμολόγησης μεταξύ καταθετικών/χορηγητικών μονάδων.
- Εγκρίνει το πρόγραμμα αντιμετώπισης εκτάκτων συνθηκών (liquidity contingency plan) και μεριμνά για τη διαφοροποίηση των πηγών άντλησης των διαθεσίμων της Τράπεζας.
- Εγκρίνει το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης (stress test) και εξετάζει τα αποτελέσματα από την εφαρμογή σεναρίων για ακραίες μεταβολές στις αγορές κεφαλαίων.
- Αξιολογεί και εγκρίνει την κυκλοφορία νέων καταθετικών ή δανειακών προϊόντων καθώς και την επέκταση της Τράπεζας σε νέα προϊόντα ή υπηρεσίες που συνάδουν με τον στρατηγικό σχεδιασμό της.

Η Επιτροπή συνέρχεται τακτικά σε μηνιαία βάση ή εκτάκτως συχνότερα, όταν κατά την κρίση του Προέδρου της το επιβάλλουν οι συνθήκες της αγοράς ή απαιτείται άμεση λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων. Βρίσκεται σε απαρτία όταν ο αριθμός των παρισταμένων στη συνεδρίαση μελών υπερβαίνει το ήμισυ των ορισθέντων μελών της, μεταξύ των οποίων υποχρεωτικά και ο Πρόεδρος αυτής, και εφόσον σε κάθε περίπτωση ο αριθμός των παρισταμένων μελών δεν υπολείπεται των 3 (τριών). Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται κατά πλειοψηφία από τα παρόντα μέλη της, εφόσον συμφωνεί με αυτές ο Πρόεδρος της. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

3.4 Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων

Η Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων είναι το Ανώτατο Εγκριτικό Όργανο της Τράπεζας για το σύνολο των πιστοδοτήσεων, ενήμερων και καθυστερημένων, καθώς και άλλων ειδικών συναφών περιπτώσεων. Αποτελείται από 3 (τρία) τουλάχιστον κύρια μέλη, καθώς και από συμβουλευτικά μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου. Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται Ανώτατο στέλεχος της Τράπεζας με επίπεδο θέσης τουλάχιστον Αναπληρωτή Διευθύνοντος Συμβούλου, ενώ δύναται να είναι διαφορετικός κατά περίπτωση, για θέματα ενήμερων πιστοδοτήσεων ή για θέματα καθυστερήσεων. Η σύνθεση της Επιτροπής ορίζεται από το Δ.Σ. ή το Διευθύνοντα Σύμβουλο, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων και των εξουσιοδοτήσεων που του έχουν παρασχεθεί από αυτό. Λειτουργεί στα πλαίσια των όσων περιγράφονται

στον εκάστοτε ισχύοντα Κανονισμό Πιστοδοτήσεων, αξιολογεί και αποφασίζει για τα αιτήματα που της υποβάλλονται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις, τόσο των ενήμερων όσο και των καθυστερημένων πιστοδοτήσεων.

Οι συνεδριάσεις γίνονται τακτικά τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα ή και έκτακτα, όταν κατά την κρίση του Προέδρου της το επιβάλουν οι εκάστοτε συνθήκες ή απαιτείται άμεση λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων. Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν ο αριθμός των παρισταμένων στη συνεδρίαση κύριων μελών υπερβαίνει το ήμισυ των ορισθέντων μελών της, μεταξύ των οποίων υποχρεωτικά και ο Πρόεδρος αυτής, καθώς και το συμβουλευτικό μέλος που αφορά τον Επικεφαλής της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων, εάν δεν είναι ήδη στα παρόντα κύρια μέλη αυτής. Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται από τα παρόντα κύρια μέλη της κατά πλειοψηφία, η οποία αποτελείται από τουλάχιστον 2 (δύο) μέλη, εφόσον συμφωνεί με αυτές ο Πρόεδρος της. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

4. Γενική Συνέλευση

Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο της τράπεζας, εκπροσωπεί τους μετόχους και δικαιούται να αποφασίζει για κάθε εταιρική υπόθεση. Οι αποφάσεις της για όλα τα θέματα είναι υποχρεωτικές για όλους τους μετόχους, ακόμα και για εκείνους που απουσίασαν από τη συνεδρίαση ή διαφωνούν με τις αποφάσεις που ελήφθησαν.

Οι διαδικασίες και οι κανόνες σύγκλισης, συμμετοχής και λήψης αποφάσεων από τη Γενική Συνέλευση, καθώς και οι αρμοδιότητες αυτής ρυθμίζονται αναλυτικά από τις διατάξεις του Καταστατικού της Τράπεζας όπως τροποποιημένο ισχύει και του Κ.Ν. 2190/1920.

Η Γενική Συνέλευση είναι η μόνη αρμόδια να αποφασίζει για :

α) Τις τροποποιήσεις του καταστατικού, ως τοιούτων θεωρουμένων πάντως και των αυξήσεων ή μειώσεων του εταιρικού κεφαλαίου. Οι αποφάσεις για τροποποιήσεις του καταστατικού είναι έγκυρες εφόσον δεν απαγορεύονται με ρητή διάταξη του καταστατικού.

β) Την εκλογή ή αντικατάσταση μελών του Δ.Σ. και των ελεγκτών, πλην της περιπτώσεως του άρθρου 18 παρ. 1 του παρόντος περί εκλογής συμβούλων σε αντικατάσταση παραιτηθέντων, αποθανόντων ή απωλεσάντων την ιδιότητά τους με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.

γ) Την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της Εταιρείας.

δ) Τη διάθεση των ετησίων κερδών.

ε) Την έκδοση δανείου δια ομολογιών, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 8 παρ. 2 και 4 του παρόντος καταστατικού.

ε) Την συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή διάλυση της Τράπεζας.

στ) Το διορισμό εκκαθαριστών.

ζ) Κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται στο Καταστατικό της Τράπεζας.

Αναφορικά με τα δικαιώματα των μετόχων στις Γενικές Συνελεύσεις της Τράπεζας, ισχύουν και εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στο άρθρο 6 του Ν.3884/2010, ο οποίος τροποποίησε το Κ.Ν.2190/1920, σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στο Καταστατικό της Τράπεζας.

5. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.)

Σημαντικό μέλημα της Τράπεζας αποτελεί η ανάπτυξη και η συνεχής αναβάθμιση, του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της, το οποίο αποτελεί σύνολο επαρκώς τεκμηριωμένων και λεπτομερώς καταγεγραμμένων ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών, ενσωματώνει τις βέλτιστες αρχές της

εταιρικής διακυβέρνησης και καλύπτει σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα και συναλλαγή της Τράπεζας, συντελώντας στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία της.

Η θέσπιση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου αποσκοπεί, ιδίως:

- στη συνεπή υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής της Τράπεζας και του Ομίλου με αποτελεσματική χρήση των εκάστοτε διαθέσιμων πόρων.
- στην αναγνώριση και διαχείριση των αναλαμβανόμενων ή δυνητικών κινδύνων.
- στη διασφάλιση της πληρότητας και της αξιοπιστίας των στοιχείων, τα οποία είναι απαραίτητα για τη σύνταξη αξιόπιστων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, και εν γένει για τον ακριβή και έγκαιρο προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής κατάστασης της Τράπεζας.
- στη συμμόρφωση της λειτουργίας της Τράπεζας με τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, καθώς και με τις διατάξεις των εκάστοτε θεσπιζόμενων πολιτικών και διαδικασιών της.
- στη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων της Τράπεζας, στην ξεχωριστή και αναλυτική τήρηση και φύλαξη των περιουσιακών στοιχείων των πελατών της και στη διασφάλιση των συμφερόντων της Τράπεζας, των μετόχων της και των συναλλασσόμενων με αυτή.
- στο διαρκή έλεγχο των εργασιών και δραστηριοτήτων, των οποίων η διεκπεραίωση ανατίθεται σε τρίτους, σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στις διατάξεις της Πολιτικής Εξωτερικής Ανάθεσης Εργασιών (Outsourcing).
- στη διεξαγωγή περιοδικών, ή και έκτακτων, ελέγχων από τις αρμόδιες μονάδες της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου για τη διαπίστωση της συνεπούς εφαρμογής των προβλεπόμενων κανόνων και διαδικασιών από όλες τις υπηρεσιακές μονάδες της Τράπεζας, παρέχοντας παράλληλα τη δυνατότητα ανάπτυξης μεθόδων αυτο-αξιολόγησης από τις υπηρεσιακές μονάδες.

Το Δ.Σ. υποβοηθάται στο έργο του από την Επιτροπή Ελέγχου. Η Επιτροπή Ελέγχου αξιολογεί την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, σε ετήσια βάση και χαράσσει τη στρατηγική για τη βελτίωσή του, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα πορίσματα, τις προτάσεις και τις παρατηρήσεις της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, όπως διαμορφώνονται μέσα από το ελεγκτικό της έργο. Η αξιολόγηση της επάρκειας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου ανατίθεται περιοδικά και τουλάχιστον ανά τριετία, ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Ελέγχου, σε τρίτους, πλην των τακτικών, ορκωτούς ελεγκτές λογιστές.

Η σχετική έκθεση αξιολόγησης γνωστοποιείται στην Τράπεζα της Ελλάδος εντός του πρώτου εξαμήνου του έτους μετά από τη λήξη της ανωτέρω αναφερόμενης τριετίας.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας υποστηρίζεται, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, από ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής Πληροφόρησης (MIS – Management Information System) και επικοινωνίας, η λειτουργία του οποίου διασφαλίζει την ομοιόμορφη και βάσει καταγεγραμμένων διαδικασιών συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, καθώς και την έγκαιρη διάθεση, ακρίβεια, αξιοπιστία και πληρότητα των πληροφοριών, και ως εκ τούτου την αποτελεσματική, έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση κάθε διοικητικού οργάνου της Τράπεζας. Η Τράπεζα δίδει ιδιαίτερη έμφαση στο σχεδιασμό και τη διαρκή ανάπτυξη του Συστήματος Διοικητικής Πληροφόρησης, η αποτελεσματικότητα του οποίου κρίνεται απαραίτητη για τη λήψη αποφάσεων ως προς τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων.

6. Ελεγκτικές Μονάδες

Η Τράπεζα διαθέτει εξειδικευμένες ελεγκτικές μονάδες που δρουν ανεξάρτητα στα πλαίσια του νόμου, βασιζόμενες παράλληλα στις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, με στόχο τη μέγιστη διαφάνεια στην λειτουργία του Οργανισμού.

6.1 Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου

Η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου³ (εφεξής Δ.Ε.Ε.) είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική, ασφαλής και συμβουλευτική μονάδα σχεδιασμένη να προσθέτει αξία αλλά και να βελτιώνει τις λειτουργίες της Τράπεζας.

Η Δ.Ε.Ε. είναι Διοικητικά ανεξάρτητη από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες και από υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την πραγματοποίηση ή λογιστικοποίηση συναλλαγών.

Η Δ.Ε.Ε. για τα θέματα αρμοδιότητας της, αναφέρεται στο Δ.Σ. μέσω της Επιτροπής Ελέγχου και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο, μετά από τον καθορισμό των κατάλληλων προϋποθέσεων που διασφαλίζουν την ανεξαρτησία της Δ.Ε.Ε..

Η Επιτροπή Ελέγχου αξιολογεί το έργο της Δ.Ε.Ε. και την εν γένει αποτελεσματικότητα της. Πρωταρχικός ρόλος της Δ.Ε.Ε. είναι η εκτίμηση της επάρκειας των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου που έχει θεσπίσει η Διοίκηση της Τράπεζας, σε επίπεδο Δικτύου, Κεντρικών Υπηρεσιών και θυγατρικών Εταιρειών, και ως εκ τούτου είναι επιφορτισμένη με τον διαρκή έλεγχο της λειτουργίας των εν λόγω Μονάδων της Τράπεζας, μέσα στο πλαίσιο των ισχυόντων διατάξεων των Νομισματικών και Εποπτικών Αρχών, της εγκεκριμένης Στρατηγικής από την Επιτροπή Ελέγχου (13.11.2014), των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων, των κατευθύνσεων της Διοίκησης της Τράπεζας με τις εκάστοτε αποφάσεις της και της ελεγκτικής πρακτικής.

Ειδικότερα η Δ.Ε.Ε. :

- Ελέγχει την εφαρμογή και αποτελεσματικότητα των μέτρων προστασίας, των διαδικασιών και λειτουργιών, την εφαρμογή και τη συνεχή τήρηση του κανονισμού Λειτουργίας και του καταστατικού της Τράπεζας, που έχουν θεσπιστεί αρμοδίως (κανονισμοί και οδηγίες) για την εύρυθμη, ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή των επιμέρους εργασιών και τη συμμόρφωση της Τράπεζας γενικότερα προς το Νομοθετικό και Θεσμικό πλαίσιο των Αρχών που την εποπτεύουν. Παρέχει οποιαδήποτε πληροφορία ζητηθεί από τις Εποπτικές Αρχές, συνεργάζεται με αυτές, καθώς και με τους Εξωτερικούς Ελεγκτές.
- Εντοπίζει / επισημαίνει τυχόν προβλήματα / δυσλειτουργίες, αναλύει τα αίτια που τα προκάλεσαν και προτείνει μέτρα για την αντιμετώπισή τους και τη μη επανάληψή τους στο μέλλον.
- Παρακολουθεί την υλοποίησή των δικών της συστάσεων προς τους ελεγχόμενους, καθώς και των συστάσεων των Εποπτικών Αρχών και των Εξωτερικών Ελεγκτών σε επίπεδο Ομίλου (follow up report).
- Συμμετέχει στο σχεδιασμό των μέτρων διασφάλισης και προστασίας των δραστηριοτήτων και συναλλαγών της Τράπεζας, καθώς και στην καθιέρωση των μηχανισμών των προληπτικών ελέγχων (Internal Controls).
- Συμμετέχει συμβουλευτικά στην Επιτροπή Σχεδιασμού νέων προϊόντων και διαδικασιών σε θέματα που αφορούν στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, καθώς και στην εκτίμηση λειτουργικού κινδύνου που μπορεί να προκύψει, σε περιπτώσεις σημαντικών αλλαγών, προκειμένου να ενσωματωθούν οι κατάλληλοι ελεγκτικοί μηχανισμοί, οι μηχανισμοί διαχείρισης κινδύνων και να διασφαλισθεί η συμβατότητα με τους ισχύοντες κανόνες.
- Συμμετέχει στα tests προσομοίωσης για το Σχέδιο Επιχειρησιακής Συνέχειας της Τράπεζας, καθώς και στην ομάδα εργασίας για την δημιουργία / επικαιροποίηση του κανονισμού και των διαδικασιών του BCP (Business Continuity Plan) & του DRP (Disaster Recovery Plan).
- Αξιολογεί, με βάση τις γενικώς παραδεδεδεγμένες αρχές του επιχειρείν (Αποδοτικότητα, Αποτελεσματικότητα, Οικονομικότητα), τα αποτελέσματα των επιμέρους Τομέων / Εργασιών (Financial Audit) και ενημερώνει ανάλογα τη Διοίκηση (Management Audit).
- Εξετάζει την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών που έχουν καθιερωθεί για τον έλεγχο και τη διαχείριση διαφόρων Τραπεζικών Κινδύνων που έχουν αναληφθεί, ιδιαίτερα του πιστωτικού, εκτιμώντας την πιθανή ζημιά της Τράπεζας απ' αυτούς.

³ Οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις, οι αρχές των ΔΕΠ καθώς και τα επαγγελματικά standards / υποχρεώσεις στελεχών περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου ο οποίος επικαιροποιήθηκε από το ΔΣ την 30.03.2017

Για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της, η ΔΕΕ:

Έχει πρόσβαση σε όλες τις δραστηριότητες και μονάδες, καθώς και σε όλα τα στοιχεία και πληροφορίες του πιστωτικού ιδρύματος και των εταιρειών του Ομίλου.

Διαθέτει έμπειρο και αριθμητικά επαρκές προσωπικό, το οποίο είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και δεν υπάγεται ιεραρχικά σε άλλη υπηρεσιακή μονάδα τα τράπεζας.

Ο επικεφαλής της Δ.Ε.Ε. της Τράπεζας:

1. Ορίζεται από το Δ.Σ. (κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Ελέγχου) και η τοποθέτησή του όπως και η τυχόν αντικατάστασή του γνωστοποιούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος (Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος). Η Τράπεζα της Ελλάδος διατηρεί την ευχέρεια να ζητήσει την αντικατάστασή του σε περίπτωση που κρίνει ότι δεν πληρούνται τα κριτήρια καταλληλότητας ή επάρκειας για την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων του.
2. Διαθέτει υψηλού επιπέδου γνώσεις και επαρκή εμπειρία επί ελεγκτικών μεθόδων και των βέλτιστων διεθνών πρακτικών.
3. Είναι αποκλειστικής και πλήρους απασχόλησης. Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να παρέχει εξαίρεση από την υποχρέωση αυτή σε ορισμένες κατηγορίες πιστωτικών ιδρυμάτων, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας.
4. Μεριμνά για την κατάλληλη οργανωτική δομή της Δ.Ε.Ε., καθώς και για την εφαρμογή εκ μέρους της αποτελεσματικών πολιτικών, διαδικασιών και πρακτικών σύμφωνων με τις βέλτιστες ελεγκτικές πρακτικές και τα πρότυπα του εσωτερικού ελέγχου.
5. Ενημερώνει εκ των υστέρων τα αρμόδια όργανα της Τράπεζας της Ελλάδος για σημαντικές μεταβολές σε σχέση με την οργάνωση και λειτουργία της Δ.Ε.Ε..
6. Εποπτεύει και συντονίζει τη δραστηριότητα των μονάδων εσωτερικού ελέγχου στις λοιπές μονάδες της Τράπεζας, εφόσον υφίστανται, και στις θυγατρικές
7. Παρίσταται στις Γενικές Συνελεύσεις των Μετόχων της Τράπεζας.

Η Δ.Ε.Ε. για την ορθότερη και αποτελεσματικότερη υλοποίηση των αρμοδιοτήτων της όπως ορίζονται από :

- Το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο,
- Τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα,
- Τις βέλτιστες πρακτικές,
- Τις κατά καιρούς εντολές των Εποπτικών Αρχών,
- Τις απαιτήσεις των τρεχουσών οικονομικών συνθηκών,

αποτελείται από πέντε (5) ελεγκτικούς τομείς, ως αναλύονται κατωτέρω :

1. Τομέας Ελέγχου Κεντρικών Υπηρεσιών & Θυγατρικών που επικεντρώνεται σε ελέγχους Κεντρικών Μονάδων και Διευθύνσεων της Τράπεζας, καθώς και των Θυγατρικών Εταιρειών. Επίσης, μέσω του συγκεκριμένου τμήματος γίνεται ο συντονισμός και η εποπτεία των Εσωτερικών Ελεγκτών των θυγατρικών εταιρειών.
2. Τομέας Ελέγχου Συστημάτων Πληροφορικής το οποίο ελέγχει το Πληροφορικό Σύστημα της Τράπεζας (κάθετοι έλεγχοι συστημάτων & οριζόντιοι σε όλα τα επίπεδα των μονάδων της Τράπεζας και των θυγατρικών εταιρειών).
3. Τομέας Ελέγχου Λειτουργικών Εργασιών Καταστημάτων Δικτύου, με ελέγχους στους τομείς Λειτουργιών στις μονάδες του Δικτύου.
4. Τομέας Ελέγχου Πιστοδοτήσεων, με ελέγχους σε όλους τους τομείς ανάληψης ή διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου σε επίπεδο Καταστημάτων ή και Κεντρικών Υπηρεσιών της Τράπεζας. Ο τομέας αυτός καλύπτει και τις εντολές των Εποπτικών και Εισαγγελικών παραγγελιών σε θέματα πιστοδοτήσεων.
5. Τομέας Υποστηρικτικών Εργασιών της Δ.Ε.Ε. Ενημερώνει, παρακολουθεί και επικοινωνεί το Follow up Report των Καταστημάτων (πιστοδοτήσεις και λειτουργίες Καταστήματος) προς όλους τους ελεγχόμενους, παρακολουθώντας ταυτόχρονα την υλοποίηση των συστάσεων. Διενεργεί τις απαραίτητες ενέργειες για την οριστικοποίηση των ελεγκτικών αναφορών (τακτικών και ειδικών ελέγχων) και των κάθε είδους αναφορών προς την Επιτροπή Ελέγχου, την Διοίκηση και τις Εποπτικές Αρχές. Παρακολουθεί την ημερήσια αλληλογραφία της Δ.Ε.Ε. και τις πιθανές ενέργειες σε συνεργασία με τον Επικεφαλής της Διεύθυνσης.

6. Οι ειδικοί έλεγχοι διενεργούνται, από τους αντίστοιχους τομείς ανάλογα με το αντικείμενο τους. Ειδικοί έλεγχοι υψηλής εμπιστευτικότητας, διενεργούνται από τον Επικεφαλής της Δ.Ε.Ε. σε συνεργασία με ελεγκτή που θα επιλέξει ανάλογα το αντικείμενο του ελέγχου.
7. Το Follow up των συστάσεων επί των ευρημάτων των Κεντρικών Υπηρεσιών και των Πληροφοριακών Συστημάτων, διενεργείται από τους αντίστοιχους τομείς. Το Follow up των συστάσεων επί των ευρημάτων των εποπτικών αρχών ή εξωτερικών ελεγκτών διενεργείται από τους αντίστοιχους τομείς που το αφορούν.

Για την ορθότερη, αποτελεσματικότερη και αντικειμενικότερη υλοποίηση του έργου του Εσωτερικού Ελέγχου απαιτείται η κατάταξη των ελεγκτών εσωτερικά της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου. Τα κριτήρια κατάταξης των ελεγκτών είναι σύμφωνα με τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τις ικανότητες και την ελεγκτική εμπειρία των ελεγκτών. Η κατάταξη των ελεγκτών είναι ένα ακόμα στοιχείο ορθότερης τήρησης των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων (ενδεικτικά αναφέρονται τα 1200, 1210, 1220). Όπως αναφέρεται στο πρότυπο 1210 «...η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου πρέπει συλλογικά να κατέχει ή να αποκτήσει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις λοιπές ικανότητες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της...».

Η διαβάθμιση / ιεράρχηση των ελεγκτών ορίζεται ως κάτωθι:

- Επικεφαλής Εσωτερικού Ελέγχου ή Chief Audit Officer (CAO)
- Senior Audit Manager,
- Audit Manager
- Ελεγκτής ή Auditor
- Junior Auditor
- Trainee Auditor

Η Δ.Ε.Ε. εφαρμόζει τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (IIA Standards) και τον Κώδικα Δεοντολογίας (IIA Code of Ethics). Αυτή η υποχρεωτική οδηγία συνιστά θεμελιώδη απαίτηση για τον εσωτερικό έλεγχο και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του. Η Δ.Ε.Ε. λαμβάνει υπόψη και εφαρμόζει ως ισχύουν, τις συμβουλευτικές οδηγίες επί των Διεθνών Προτύπων (IIA's Practice Advisories), τις οδηγίες πρακτικών και θέσεων (IIA's Practice Guides and Position Papers), τις διεθνώς αναγνωρισμένες βέλτιστες ελεγκτικές πρακτικές που έχουν εκδοθεί από παγκοσμίως αναγνωρισμένους οργανισμούς ή εποπτικές αρχές καθώς επίσης και τις κατευθυντήριες οδηγίες πολιτικές διαδικασίες και μεθοδολογίες εσωτερικού ελέγχου. Οι ελεγκτές της Δ.Ε.Ε. αναμένεται ότι θα εφαρμόζουν και θα υπερασπίζονται τις ανωτέρω αρχές.

6.2 Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης προλαμβάνει και διαχειρίζεται αποτελεσματικά τους κινδύνους από τη μη συμμόρφωση της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου της προς το εκάστοτε νομικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους. Για το λόγο αυτό έχει τη δυνατότητα απρόσκοπτης πρόσβασης σε όλα τα στοιχεία, λογαριασμούς και πληροφορίες της Τράπεζας και του Ομίλου της που κρίνονται απαραίτητα για την εκπλήρωση της αποστολής της.

Η Διεύθυνση αναφέρεται οργανογραμματικά στον Διευθύνοντα Σύμβουλο ενώ η σύσταση και η δομή της καθώς επίσης και η τοποθέτηση του Διευθυντή/Επικεφαλής της μονάδας ορίζονται από το Δ.Σ..

Είναι διοικητικά ανεξάρτητη από όλα τα άλλα υπηρεσιακά Όργανα της Τράπεζας και υπόκειται στον έλεγχο της Δ.Ε.Ε ως προς την επάρκεια και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών της. Στα θέματα που χρήζουν νομικής συμβουλής (όπως ερμηνεία νόμων, εφαρμογή κανονιστικής διάταξης, παροχής ή μη στοιχείων, επιβολή κυρώσεων στην τράπεζα κ.α.), υποστηρίζεται από τη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών της Τράπεζας, το Νομικό Σύμβουλο και τους συνεργαζόμενους Δικηγόρους της Τράπεζας και των θυγατρικών Εταιριών. Μεταξύ άλλων συνεργάζεται με τις Διευθύνσεις Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργάνωσης σε θέματα εκπαίδευσης του προσωπικού και θέσπισης Πολιτικών, Κανονισμών, Διαδικασιών, Εγκυκλίων και λοιπών Οδηγιών.

Ο Διευθυντής/Επικεφαλής της (Compliance Officer) καθώς και το προσωπικό της δεν μπορούν να κατέχουν άλλη θέση ή/και να ασκούν οποιαδήποτε δραστηριότητα τόσο εντός όσο και εκτός τράπεζας που να έρχεται σε σύγκρουση με τις υποχρεώσεις, το ρόλο και τα καθήκοντα τους.

Οι βασικές λειτουργίες - εργασίες της Διεύθυνσης είναι οι εξής:

- Εισηγείται προς τη Διοίκηση για θέματα που αφορούν στη χάραξη και την υλοποίηση της πολιτικής της Τράπεζας και γενικότερα του Ομίλου στο πεδίο της κανονιστικής συμμόρφωσης & εταιρικής Διακυβέρνησης, λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο για την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Εκδίδει σχετικές οδηγίες για την προσαρμογή των εσωτερικών διαδικασιών και του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Τράπεζας και των θυγατρικών εταιριών στο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο.
- Παρακολουθεί και ελέγχει τη νομοθετική και κανονιστική συμμόρφωση των επιμέρους Μονάδων της Τράπεζας και του Ομίλου .
- Φροντίζει για την έγκαιρη και διαρκή ενημέρωση των εργαζόμενων στην Τράπεζα και τον Όμιλο για τις εξελίξεις στο σχετικό με τις αρμοδιότητές τους ρυθμιστικό πλαίσιο, με τη θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- Θεσπίζει και εφαρμόζει κατάλληλες διαδικασίες και εκπονεί ετήσιο πρόγραμμα με σκοπό να επιτυγχάνεται έγκαιρα η πλήρης και διαρκής συμμόρφωση της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου προς το εκάστοτε ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο, το Καταστατικό και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της και συντάσσει Έκθεση απολογιστικής δραστηριότητας για το προηγούμενο έτος, την οποία υποβάλλει στη Διοίκηση και στο Δ.Σ. μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, μέχρι τη λήξη του πρώτου ημερολογιακού εξαμήνου.
- Φροντίζει, με κατάλληλες διαδικασίες, να τηρούνται οι προθεσμίες για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προβλέπονται από το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο και παρέχει σχετική διαβεβαίωση προς το Δ.Σ..
- Ενημερώνει τη Διοίκηση και το Δ.Σ. της Τράπεζας για κάθε διαπιστωθείσα σημαντική παράβαση του ρυθμιστικού πλαισίου ή τυχόν σημαντικές ελλείψεις.
- Συντονίζει το έργο των υπευθύνων κανονιστικής συμμόρφωσης των εσωτερικών Υπηρεσιών και Μονάδων καθώς και των Εταιρειών του Ομίλου, ώστε να συμμορφώνονται πλήρως με τις ισχύουσες διατάξεις.
- Φροντίζει ώστε η Τράπεζα να συμμορφώνεται με το νομοκανονιστικό πλαίσιο που σχετίζεται με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (εφεξής ΞΧ) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (εφεξής ΧΤ). Εισηγείται μέτρα ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας της σχετικής Πολιτικής της Τράπεζας και των μέτρων υλοποίησης της.
- Φροντίζει ώστε η Τράπεζα να συμμορφώνεται με το νομοκανονιστικό πλαίσιο που σχετίζεται με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Επιμελείται την παροχή στοιχείων και διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου σε περιπτώσεις φοροδιαφυγής σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον πλαίσιο.
- Φροντίζει για την πλήρη συνεργασία των εκάστοτε ελεγχόμενων Μονάδων με τους εξουσιοδοτημένους από τις Εποπτικές Αρχές και συνεργάζεται και η ίδια όταν απαιτείται.
- Εισηγείται τη θέσπιση εσωτερικών Κωδικών Δεοντολογίας και φροντίζει για την πιστή εφαρμογή τους από όλους.
- Συμμετέχει, τουλάχιστον συμβουλευτικά, στα Όργανα έγκρισης νέων συστημάτων, προϊόντων, συμβάσεων, εργασιών, κανονισμών, εγκυκλίων και διαδικασιών και σε θέματα που αφορούν τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων προκειμένου να διασφαλιστεί η συμβατότητά τους με τους ισχύοντες κανόνες και τους Κώδικες Δεοντολογίας. Αντλεί και παρέχει πληροφορίες και στοιχεία στις Εποπτικές, Ρυθμιστικές, Δικαστικές, Φορολογικές ή άλλες Αρχές.

6.3 Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων (Risk Management), λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2577/06 και τις εκάστοτε τροποποιήσεις της, στα πλαίσια της παρακολούθησης και εκτίμησης του συνόλου των κινδύνων του Ενεργητικού -Παθητικού και των εκτός Ισολογισμού στοιχείων της Τράπεζας. Η Διεύθυνση οργανωτικά αναφέρεται στον Διευθύνοντα Σύμβουλο και είναι θεσμοθετημένη η συμμετοχή του Διευθυντή της σε ανώτατες επιτροπές και Συμβούλια.

Αντικείμενο της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων είναι η αναγνώριση, η ανάλυση και η ανάπτυξη αποτελεσματικών συστημάτων μέτρησης, διαχείρισης και ελέγχου των κάθε μορφής κινδύνων που ενυπάρχουν σε κάθε εργασία που αναλαμβάνει η Τράπεζα και, σε ενοποιημένη βάση, ο Όμιλος. Εκτενής αναφορά των λειτουργιών – εργασιών της Διεύθυνσης γίνεται στον «Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της ΑΤΤΙΚΑ BANK Α.Τ.Ε.»

Ο Διευθυντής/Επικεφαλής της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων ορίζεται από το Δ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, και η τοποθέτησή του, καθώς και η τυχόν αντικατάστασή του γνωστοποιούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Στα καθήκοντα – αρμοδιότητες της Διεύθυνσης περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα εξής:

- Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της επάρκειας των συστημάτων και των μεθόδων παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου και διατύπωση προτάσεων για διορθωτικά μέτρα.
- Η θέσπιση και εξειδίκευση των αποδεκτών ορίων ανάληψης πιστωτικού κινδύνου, καθώς και παρακολούθηση της τήρησής τους.
- Η κατάρτιση εποπτικών αναφορών για θέματα πιστωτικού κινδύνου, κεφαλαιακής επάρκειας, κινδύνου αγοράς και λειτουργικού κινδύνου.
- Η συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας για τον έγκαιρο εντοπισμό κινδύνων, θεσμοθέτηση κριτηρίων αξιολόγησης της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου και μέριμνα για την εφαρμογή τους και την κατανομή του χαρτοφυλακίου στις αρμόδιες μονάδες, σύμφωνα με τις ισχύουσες πολιτικές της Τράπεζας.
- Ο συντονισμός ενεργειών για τη σύνταξη/επικαιροποίηση του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων της Τράπεζας.
- Ο καθορισμός κριτηρίων έγκαιρου εντοπισμού κινδύνων (early warnings system) σε ατομικά και συνολικά χαρτοφυλάκια.
- Η θέσπιση και εξειδίκευση των αποδεκτών ορίων ανάληψης κινδύνων (risk appetite) ανά κατηγορία κινδύνου (κινδύνου αγοράς, λειτουργικού κινδύνου, επιτοκιακού κινδύνου, κινδύνου ρευστότητας, λοιποί) εκτός του πιστωτικού και του κινδύνου συγκέντρωσης, και παρακολούθηση της τήρησής τους.
- Η ανάπτυξη πολιτικών, μεθοδολογιών και διαδικασιών για την μέτρηση, αναγνώριση και τον έλεγχο του κινδύνου ρευστότητας ώστε να μην υπερβαίνει τα αποδεκτά όρια
- Η ανάλυση και μέτρηση του κινδύνου αγοράς.
- Η αναγνώριση περιοχών που χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό λειτουργικού κινδύνου, καθορισμός ασφαλιστικών δικλείδων (internal controls) για την ομαλή εκτέλεση των λειτουργιών της Τράπεζας, έλεγχος πληρότητας και επάρκειας των ασφαλιστικών δικλείδων (internal controls) και διατύπωση προτάσεων για βελτιώσεις.
- Ο προσδιορισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη όλων των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα.
- Η υποβολή προτάσεων για την αποφυγή τυχόν συγκέντρωσης κινδύνων (diversification, hedging, risk mitigation).
- Η περιοδική αναθεώρηση των εσωτερικών ορίων και διαδικασιών, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο Όμιλος συμμορφώνεται με την εκάστοτε καθοριζόμενη πολιτική.
- Η εκπόνηση stress-tests αναφορικά με τους κινδύνους που αξιολογεί.

7. Διαχείριση κινδύνων σε σχέση με τη διαδικασία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Η Τράπεζα διαθέτει επαρκώς τεκμηριωμένη Πολιτική και Διαδικασίες για τη λογιστική απεικόνιση των οικονομικών γεγονότων και την προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων.

Οι συναλλαγές διενεργούνται μέσω εξειδικευμένων μηχανογραφικών εφαρμογών, ανά επιχειρησιακή δραστηριότητα της Τράπεζας και του Ομίλου, οι οποίες υποστηρίζουν τα όρια ευθύνης των λειτουργιών, τις διαδικασίες του διπλού ελέγχου των συναλλαγών και παράγουν αυτόματα τις απαιτούμενες λογιστικές εγγραφές.

Το λογιστικό σύστημα της Τράπεζας και του Ομίλου υποστηρίζεται από εξειδικευμένα πληροφοριακά συστήματα, τα οποία έχουν προσαρμοστεί στις επιχειρησιακές απαιτήσεις της Τράπεζας.

Έχουν εκδοθεί και εφαρμόζονται αναλυτικά εγχειρίδια οδηγιών για τα συστήματα R11 και Oracle που υποστηρίζουν τις εργασίες της Τράπεζας.

Έχουν καθοριστεί διαδικασίες ελέγχου και λογιστικών συμφωνιών προκειμένου να διασφαλίζεται η ορθότητα και η νομιμότητα των καταχωρίσεων στα λογιστικά βιβλία καθώς και η πληρότητα και εγκυρότητα των οικονομικών καταστάσεων.

8. Πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 1 της Οδηγίας 2004/25/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 1 της Οδηγίας 2004/25/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου παρατίθενται οι παρακάτω πληροφορίες με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2016:

- Ο πίνακας με τις σημαντικότερες άμεσες συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων του Ν. 3556/07 κατά την 31.12.2016 διαμορφώνεται ως εξής:

	Μετοχές	Ποσοστό Συμμετοχής
Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.	1.315.902.632	56,25%
ΤΑΠΙΛΑΤΑ	185.000.418	7,91%

Βάσει του Ν.4387/2016, το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. εντάσσεται από 1/1/2017 στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ). Με την απόφαση 61662/3406/30-12-2016 της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης το 5,625% των κοινών μετοχών της Τράπεζας που κατείχε το Ε.Τ.Α.Α./Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. περιήλθαν στο Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.), ενώ το υπόλοιπο 50,63% περιήλθε στον Ε.Φ.Κ.Α.

- Η Τράπεζα έχει υπαχθεί στις διατάξεις του Ν.3723/2008 όπως ισχύει και προς τούτο έχουν εκδοθεί προνομιακές μετοχές, το καθεστώς των οποίων ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν. 3723/2008, σε συνδυασμό και με την με Αρ. Πρ. 54201/Β/2884/26-11-2008 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών. Επίσης, η Τράπεζα Οκτώβριο 2016, εξέδωσε, στο πλαίσιο των διατάξεων του Ν. 3723/08 (άρθρο 2), ομόλογο με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου ύψους 380 εκατ. ευρώ, ετήσιας διάρκειας, για την άντληση ρευστότητας από τον Ε.Λ.Α. και με τη χρήση του ως επιλέξιμο κάλυμμα σε πράξεις αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος. Τα προνόμια που παρέχουν στο Ελληνικό Δημόσιο οι προαναφερθείσες προνομιούχες μετοχές είναι τα ακόλουθα:

α) δικαίωμα απόληψης σταθερής απόδοσης λογιζόμενης με ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί της τιμής διαθέσεως εκάστης των Προνομιούχων Μετοχών στο Ελληνικό Δημόσιο:

(i) πριν από τις κοινές μετοχές,

(ii) πριν από τα ποσά μερίσματος που διανέμονται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 1 του Ν. 3723/2008 και

(iii) ανεξαρτήτως διανομής ποσών μερίσματος προς τους λοιπούς μετόχους της Τράπεζας, και εφόσον κατόπιν καταβολής της εν λόγω απόδοσης οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας σε απλή ενοποιημένη βάση ικανοποιούν τους εκάστοτε οριζόμενους από την Τράπεζα της Ελλάδος ελάχιστους δείκτες. Η σταθερή απόδοση υπολογίζεται δεδουλευμένη σε ετήσια βάση, αναλογικά προς το χρόνο παραμονής του Ελληνικού Δημοσίου ως προνομιούχου μετόχου, και καταβάλλεται εντός μηνός από την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της αντίστοιχης χρήσης από την Τακτική Γενική Συνέλευση, τελεί δε υπό την προϋπόθεση ύπαρξης διανεμητέων ποσών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 44α του κ.ν, 2190/1920 και ειδικότερα κερδών της τελευταίας ή και προηγούμενων χρήσεων ή και αποθεματικών, εφόσον έχει προηγηθεί σχετική απόφαση περί διανομής τους από την Γενική Συνέλευση των Κοινών Μετοχών της Τράπεζας. Επί ανεπαρκείας των ως άνω διανεμητέων ποσών, παρέχεται δικαίωμα προνομιακής (προ των κοινών μετοχών) απολήψεως της ως άνω αποδόσεως έως εξαντλήσεως των ποσών αυτών.

β) δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση των προνομιούχων μετόχων στις περιπτώσεις που ορίζει ο Κ.Ν. 2190/1920 .

γ) δικαίωμα συμμετοχής στο Δ.Σ. της Τράπεζας, μέσω ενός εκπροσώπου του, που ορίζεται ως πρόσθετο μέλος του Δ.Σ.

δ) δικαίωμα αρνησικυρίας του ορισθέντος ως μέλους του Δ.Σ. εκπροσώπου του Δημοσίου στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης σχετικής με τη διανομή μερισμάτων και πολιτική παροχών προς τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και τα λοιπά μέλη του Δ.Σ. καθώς και τους Γενικούς Διευθυντές και τους αναπληρωτές τους, με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ή εφόσον ο εκπρόσωπος κρίνει ότι η απόφαση αυτή του Δ.Σ. δύναται να θέσει σε κίνδυνο τα συμφέροντα των καταθετών ή να επηρεάσει ουσιωδώς τη φερεγγυότητα και την εύρυθμη λειτουργία της Τράπεζας.

ε) δικαίωμα παράστασης στη Γενική Συνέλευση των κοινών μετόχων της Τράπεζας και δικαίωμα αρνησικυρίας του εν λόγω ορισθέντος ως πρόσθετου μέλους του Δ.Σ., κατά τη συζήτηση και τη λήψη απόφασης για τα ίδια ως άνω θέματα .

στ) δικαίωμα του εκπροσώπου του Δημοσίου ελεύθερης πρόσβασης στα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας για τους σκοπούς του Ν.3723/2008.

ζ) δικαίωμα προνομιακής ικανοποίησης από το προϊόν εκκαθάρισης έναντι όλων των άλλων μετόχων, σε περίπτωση που η Τράπεζα τεθεί σε εκκαθάριση.

- Δεν υφίστανται καταστατικοί περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου και στις προθεσμίες ασκήσεως δικαιωμάτων ψήφου, πλην των εκ του νόμου προβλεπόμενων.
- Δεν υφίστανται κανόνες για τον διορισμό και την αντικατάσταση μελών του Δ.Σ., καθώς και για την τροποποίηση του Καταστατικού, που διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα στους Ν. 3601/2007, Ν. 3016/2002 και Κ.Ν. 2190/1920 όπως ισχύουν.
- Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου διενεργείται με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως ή του Δ.Σ., σύμφωνα με το Καταστατικό και τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Με τη επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 6 του Καταστατικού της Τράπεζας, η Γενική Συνέλευση μπορεί με απόφασή της που υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του Κ.Ν. 2190/1920, να παράσχει μέσα σε πέντε έτη από τη λήψη της σχετικής απόφασής της την εξουσία στο Δ.Σ., όπως αυτό με απόφασή του, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο με την έκδοση νέων μετοχών. Το ποσό της αύξησης δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό του μετοχικού κεφαλαίου, που έχει καταβληθεί κατά την ημερομηνία λήψης της σχετικής απόφασης από τη Γενική Συνέλευση.
- Η πιο πάνω εξουσία του Δ.Σ. μπορεί να ανανεώνεται από τη Γενική Συνέλευση για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη για κάθε ανανέωση. Η απόφαση αυτή της Γενικής Συνελεύσεως υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του κ.ν.2190/1920.
- Σημειώνεται ότι η μεταβίβαση των μετοχών της Τράπεζας γίνεται όπως ορίζει ο νόμος και δεν υφίστανται περιορισμοί στη μεταβίβαση από το Καταστατικό της. Ομοίως, δεν υφίστανται περιορισμοί στα δικαιώματα ψήφου.
- Αρμοδιότητα για την έκδοση μετοχών υφίσταται μόνο εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 6 του Καταστατικού της τράπεζας.
- Ως προς τις ίδιες μετοχές, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 3756/2009 «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», οι Τράπεζες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε αγορά ιδίων μετοχών κατά τη περίοδο συμμετοχής τους στο πρόγραμμα. Ως εκ τούτου, η Τράπεζα δεν θέσπισε πρόγραμμα αγοράς ιδίων μετοχών και ούτε πρόβη σε αγορά ιδίων μετοχών εντός του 2016.

9.Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Ο Όμιλος της ΑΤΤΙΚΑ BANK με αίσθημα ευθύνης απέναντι στον άνθρωπο, στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και το περιβάλλον, και αναγνωρίζοντας ότι οι επιχειρηματικές της πρακτικές θα έχουν καλύτερα αποτελέσματα σε ένα εύρωστο και υγιές περιβάλλον, αναπτύσσει κοινωνικές και περιβαλλοντικές δράσεις, μεριμνά για το ανθρώπινο δυναμικό της και το εργασιακό περιβάλλον, την κοινωνική και πολιτιστική ζωή του τόπου.

10.Εργαζόμενοι

Αναγνωρίζοντας την αφοσίωση και την προσφορά του ανθρώπινου δυναμικού του ομίλου, ο Όμιλος εφαρμόζει σύγχρονες μεθόδους για την ανάπτυξή του, παρέχει προγράμματα συνεχούς και συστηματικής εκπαίδευσης, προσφέρει πρόσθετες παροχές και εφαρμόζει σύγχρονα συστήματα αξιολόγησης, κινητροδότησης και ανταμοιβής, ώστε να εξασφαλίζεται στους εργαζόμενους τη δυνατότητα για συνεχή εξέλιξη και ανάδειξη των ικανοτήτων τους.

Με κύριο στόχο τη βελτίωση της επαγγελματικής ζωής και αναγνωρίζοντας την σημαντικότητα της καλής σωματικής και ψυχικής υγείας των εργαζομένων μας, ο Όμιλος έχει φροντίσει για ένα σύγχρονο, υγιεινό και ασφαλές εργασιακό περιβάλλον, εφαρμόζοντας τις νομοθετικές διατάξεις που προβλέπονται σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων.

11.Κοινωνία

Ο Όμιλος διακρίνεται από αίσθημα ευθύνης απέναντι στο κοινωνικό σύνολο και στους συνανθρώπους με ιδιαίτερες ανάγκες, συνδράμοντας στο μέτρο του δυνατού στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, στηρίζοντας ανθρωπιστικές πρωτοβουλίες και υποστηρίζοντας το έργο αναγνωρισμένων οργανώσεων και κοινωνικών φορέων. Ο Όμιλος επιχορηγεί πνευματικά έργα, καλλιτεχνικές διοργανώσεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

12.Μέτοχοι - Επενδυτές

Η στρατηγική του Ομίλου βασίζεται σε ένα πνεύμα διαρκούς βελτίωσης της αποτελεσματικότητας με στόχο τη δημιουργία προστιθεμένης αξίας για τους Μετόχους. Ο Όμιλος λειτουργεί σύμφωνα με τις αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης, με διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων και στις οικονομικές συναλλαγές.

Ειδικότερα:

- Κάθε ενέργεια της Τράπεζας στοχεύει στην αύξηση της κερδοφορίας και στη βελτίωση της αποδοτικότητας του Ομίλου προς όφελος αυτών που την εμπιστεύονται επενδύοντας στη μετοχή της.
- Η Τράπεζα επιδιώκει να παρέχει στο επενδυτικό κοινό, ορθή, πλήρη και έγκαιρη πληροφόρηση για την οικονομική κατάσταση και τα οικονομικά αποτελέσματά της.
- Η Τράπεζα διαφυλάσσει τα περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου προβαίνοντας σε επενδύσεις στους τομείς δραστηριοτήτων της και προσπαθώντας να περιορίσει το κόστος λειτουργίας της.
- Η Τράπεζα σχεδιάζει σαφείς γραμμές αναφοράς, εποπτείας και ελέγχου και φροντίζει ώστε τα Όργανα του Ομίλου να μη δρουν ανεξέλεγκτα, εξασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο διαφάνεια έναντι των Μετόχων της και φροντίζοντας ώστε η Γενική Συνέλευση των Μετόχων να έχει σαφή ενημέρωση για τις δραστηριότητες του Ομίλου.

13.Περιβάλλον

Ο Όμιλος φροντίζει ώστε η λειτουργία του να είναι φιλική προς το περιβάλλον. Για το λόγο αυτό έχει υιοθετήσει μέτρα για:

- την εξοικονόμηση ενέργειας
- τον περιορισμό της χρήσης χαρτιού
- τη μείωση της κατανάλωσης νερού
- την ανακύκλωση χαρτιού.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΜΕΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**ΠΡΟΕΔΡΟΣ Δ.Σ.** (Μη Εκτελεστικό Μέλος)**Παναγιώτης Ρουμελιώτης**

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και κατέχει τίτλο διδακτορικού διπλώματος από το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και από το Πανεπιστήμιο του Paris II. Έχει διατελέσει Υπουργός Οικονομίας και Εμπορίου από το 1981 έως το 1989. Το Μάρτιο του 2010 ανέλαβε τη θέση του αναπληρωτή εκτελεστικού διευθυντή και εκπροσώπου της Ελλάδος στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Από το 2012 έως το 2015 κατείχε τη θέση του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου στην Τράπεζα Πειραιώς. Είναι καθηγητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο από το 2004 ενώ κατείχε σημαντικές θέσεις ως οικονομικός σύμβουλος σε διεθνή και εγχώρια ερευνητικά ινστιτούτα. Από τον Σεπτέμβριο του 2016 είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)**Θεόδωρος Πανταλάκης**

Είναι απόφοιτος του Πανεπιστημίου Πειραιά με ειδίκευση στη διοίκηση επιχειρήσεων. Από το 1980 έως το 1991 εργάστηκε στην ΕΤΕΒΑ ενώ έως το 1996 διετέλεσε βοηθός Γενικού Διευθυντή στον Όμιλο Interamerican. Το Μάρτιο του 1996 ανέλαβε τη θέση του Υποδιοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος μέχρι και τον Μάιο του 2004 όπου και ανέλαβε Αντιπρόεδρος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Πειραιώς. Από τον Δεκέμβριο του 2009 μέχρι και τον Ιούλιο του 2012 διετέλεσε Διοικητής της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος και μέλος στα διοικητικά συμβούλια μεγάλων εμπορικών και κατασκευαστικών εταιρειών. Από τον Σεπτέμβριο του 2016 έχει αναλάβει καθήκοντα Διευθύνοντα Συμβούλου στην Τράπεζα.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)**Αθανάσιος Τσάδαρης**

Είναι πτυχιούχος του μαθηματικού τμήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού διπλώματος στην Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διαθέτει 30 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα (Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Γενική Τράπεζα, Τράπεζα Μακεδονίας – Θράκης) και από το 2008 ανέλαβε καθήκοντα διευθυντή διαχείρισης διαθεσίμων στην Attica Bank. Τον Σεπτέμβριο του 2016 εξελέγη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας με την ιδιότητα του αναπληρωτή διευθύνοντα συμβούλου.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (Εκτελεστικό Μέλος)**Ιωάννης Τσακιράκης**

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού διπλώματος στην Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διαθέτει πάνω από 25 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα (Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, Γενική Τράπεζα) καθώς και σε εταιρείες διαχείρισης χαρτοφυλακίου. Το Σεπτέμβριο του 2015 ανέλαβε καθήκοντα επικεφαλής στο τμήμα διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Attica Bank και τον Σεπτέμβριο του 2016 εξελέγη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας με την ιδιότητα του αναπληρωτή διευθύνοντα συμβούλου.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΜΕΛΗ**Δημήτριος Τζαννίνης**

Είναι οικονομολόγος που ασχολείται με θέματα κυβερνητικής πολιτικής και διεθνών σχέσεων. Έχει εργαστεί ως Πρόεδρος στο Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομών του Υπουργείου Οικονομικών της Ελλάδος, μέλος χρηματοοικονομικών επιτροπών στο Euro group, μέλος της Οικονομικής Επιτροπής του ΟΟΣΑ, στέλεχος της Παγκόσμιας Τράπεζας και στο Συμβούλιο Διευθυντών της Ελεγκτικής Επιτροπής της Εθνικής Τράπεζας. Από το 1993 έως το 2008 εργάστηκε στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ.). Έλαβε το πτυχίο του με ειδίκευση στις οικονομικές επιστήμες από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού από το Πανεπιστήμιο Mc Master και Διδακτορικού Διπλώματος από το Πανεπιστήμιο του Western Ontario. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Αθανάσιος Σταθόπουλος

Είναι απόφοιτος του τμήματος Λογιστικής του Ανώτατου Τεχνολογικού Ιδρύματος Πατρών ενώ παράλληλα διαθέτει και διδασκαλική εμπειρία στο χώρο των χρηματοοικονομικών και της λογιστικής. Από το 1995 εργάζεται στην Attica Bank ενώ το 2004 ανέλαβε τη διαχείριση της Διεύθυνσης Κεφαλαιαγορών έως και το 2006 όπου και εξελέγη Πρόεδρος του Συλλόγου των εργαζομένων της Attica Bank, ενώ από το 2008 έως και σήμερα είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, καθώς και μέλος των Διοικήσεων ΟΤΟΕ και ΓΣΕΕ.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΜΕΛΗ**Χαράλαμπος Μπριλάκης**

Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος από το Πανεπιστήμιο Columbia. Από το 1995 έως το 1999 εργάστηκε ως υπεύθυνος μηχανικός πληροφοριακών συστημάτων σε εταιρείες στο εξωτερικό (Bell Communications, Quest Communications). Το 2004 ανέλαβε καθήκοντα εσωτερικού ελεγκτή στην Eurobank έως και το 2016 όπου και εξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Attica Bank. Παράλληλα, παραμένει μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Διεθνούς μη κερδοσκοπικού οργανισμού ISACA.

Ιωάννης Μαρμαγγιόλης

Είναι απόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος από το Πανεπιστήμιο του Middlesex. Διαθέτει πάνω από 25 χρόνια εργασιακή εμπειρία στον τραπεζικό τομέα με ειδίκευση στην εταιρική χρηματοδότηση. Έχει διατελέσει Επικεφαλής Πελατειακής Κάλυψης Μεσαίων και Μεγάλων Επιχειρήσεων της Εμπορικής Τράπεζας και Σύμβουλος Διοίκησης της ALPHA BANK σε θέματα Wholesale Banking. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Γεώργιος Βλαχάκης

Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στα Χρηματοοικονομικά από το Πανεπιστήμιο του Stirling. Από το 2001 έως το 2012 διετέλεσε κατά σειρά Επικεφαλής της Λιανικής Τραπεζικής, ενώ συμμετείχε και ως μέλος στα διοικητικά συμβούλια θυγατρικών εταιρειών της Εμπορικής Τράπεζας. Το διάστημα 2010-2012 εργάστηκε ως σύμβουλος στην Επιτροπή Αναβάθμισης Εσόδων της Εμπορικής Τράπεζας. Διαθέτει 35 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό τομέα τόσο στην Ελλάδα (Εμπορική Τράπεζα, Citibank) όσο και στο εξωτερικό (Citibank UK) με ειδίκευση στη λιανική τραπεζική και στο private banking. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.

Γεώργιος Παναγιώτου

Σπούδασε οικονομικά, στατιστική και οικονομετρία στα πανεπιστήμια Exeter (BA) και Southampton (MSc) της Αγγλίας. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το MIT Sloan School of Management. Διαθέτει πάνω από 20 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον τραπεζικό-επενδυτικό τομέα (Chase Manhattan Bank, Ιονική Τράπεζα, Eurobank Private Bank, Ελληνική Τράπεζα, Alpha Trust). Διετέλεσε διευθύνων σύμβουλος και μέλος ΔΣ σε ιδιωτικές εταιρείες, Πρόεδρος στην Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε. και εκτελεστικό μέλος ΔΣ στην ΕΤΑΔ Α.Ε., ενώ από το 1996 έως 1998 διετέλεσε Γενικός Οικονομικός Διευθυντής στην Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών Α.Ε. Τον Σεπτέμβριο του 2016 επανεξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

ΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ (κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν.3723/2008)

Ζαχαρούλα Παπαθεοδώρου

Είναι πτυχιούχος του χημικού τμήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ενώ κατέχει και τίτλο μεταπτυχιακού διπλώματος από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Διαθέτει σχεδόν 30 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον εγχώριο τραπεζικό τομέα (Αγροτική Τράπεζα) με ειδίκευση στην χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Αθήνα, 27 Απριλίου 2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Β. ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ
Α.Δ.Τ. Φ 089372

**ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ
31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016**

**Βάσει των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
όπως έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση**

**ΙΙΙ. ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016 (ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ
ΚΑΙ Η ΈΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ)**

Οι Ετήσιες Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2016, καθώς και οι σημειώσεις που τις συνοδεύουν, εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρίαση της 27^{ης} Απριλίου 2017 και αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα της Τράπεζας, καθώς και στον διαδικτυακό χώρο του Χ.Α., όπου και θα παραμείνουν στην διάθεση του επενδυτικού κοινού για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δέκα (10) ετών από την ημερομηνία της συντάξεως και δημοσιοποίησής τους.

Επισημαίνεται ότι τα αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Τράπεζας συνοπτικά οικονομικά στοιχεία και πληροφορίες που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις, στοχεύουν στο να παράσχουν στον αναγνώστη μία γενική ενημέρωση για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα της Τράπεζας, αλλά δεν παρέχουν την ολοκληρωμένη εικόνα της οικονομικής θέσης, των χρηματοοικονομικών επιδόσεων και των ταμειακών ροών της Τράπεζας και του Ομίλου, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς.

Αθήνα, 27^η Απριλίου 2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Β.
ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ
Α.Δ.Τ. Φ 089372

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν.
ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΕ 119288

ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΜ.
ΤΣΑΚΙΡΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. Λ 024276

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ.
ΡΙΖΟΣ
Α.Δ.Τ. Ξ 989060

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

	Σελίδα
Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητων Ορκωτών Ελεγκτών	6
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ.....	9
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	10
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	11
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015 – ΟΜΙΛΟΣ	12
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016 - ΟΜΙΛΟΣ	13
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015 – ΤΡΑΠΕΖΑ	14
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016 – ΤΡΑΠΕΖΑ	15
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.....	16
1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	17
2. ΚΥΡΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	18
(2.1) Αρχές παρουσίασης των Οικονομικών Καταστάσεων	18
(2.2) Συνέχιση Δραστηριότητας	18
(2.3) Ενοποιημένοι Λογαριασμοί	21
(2.4) Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες.....	21
(2.5) Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα	22
(2.6) Επενδύσεις σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.....	22
(2.7) Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων (Repos).....	23
(2.8) Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία	23
(2.9) Επενδύσεις σε ακίνητα.....	24
(2.10) Άυλα περιουσιακά στοιχεία	24
(2.11) Υπεραξία.....	25
(2.12) Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	25
(2.13) Δάνεια και Απαιτήσεις.....	25
(2.14) Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους.....	25
(2.15) Μισθώσεις.....	26
(2.16) Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και μέσα αντιστάθμισης κινδύνου	27
(2.17) Συμψηφισμός Απαιτήσεων – Υποχρεώσεων.....	27
(2.18) Έσοδα και Έξοδα από Τόκους	27
(2.19) Προμήθειες και Συναφή Έσοδα	28
(2.20) Προβλέψεις.....	28
(2.21) Φόρος Εισοδήματος	28
(2.22) Παροχές προς το Προσωπικό.....	28
(2.23) Αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις	29
(2.24) Παύση απεικόνισης του χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις.....	29
(2.25) Λειτουργικοί Τομείς.....	29
(2.26) Ίδιες Μετοχές.....	30
(2.27) Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	30
(2.28) Κέρδη ανά μετοχή.....	30
(2.29) Δραστηριότητες θεματοφυλακής	30
(2.30) Μερίσματα	31
(2.31) Καταθέσεις, ομολογιακά δάνεια και μειωμένης εξασφάλισης στοιχεία.....	31
(2.32) Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις.....	31
(2.33) Μετοχικό Κεφάλαιο.....	31
(2.34) Νέα Πρότυπα και διερμηνείες.....	31
(2.35) Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και υποθέσεις	39
3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ.....	43
4. ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ	45
5. ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ	45
6. ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	46
7. ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	46
8. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	46
9. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	47
10. ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ/(ΕΞΟΔΑ).....	47
11. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ.....	49
12. ΦΟΡΟΙ.....	51
13. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΝΑ ΜΕΤΟΧΗ-ΒΑΣΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΙΩΜΕΝΑ.....	52

14. ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.....	52
15. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ.....	53
16. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	53
17. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ.....	53
18. ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΠΕΛΑΤΕΣ.....	55
18.1 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΠΕΛΑΤΕΣ.....	55
18.2 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ (ΕΚΜΙΣΘΩΤΗΣ).....	55
18.3 ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΑΞΙΑΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ.....	56
19. ΖΗΜΙΑ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	57
20. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ.....	57
20.1 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΓΙΑ ΠΩΛΗΣΗ.....	57
20.2 ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΕΣ ΩΣ ΤΗ ΛΗΞΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	58
21. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ.....	59
22. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	60
23. ΑΨΔΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	61
24. ΙΔΙΟΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	62
25. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ.....	64
26. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ.....	65
27. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ.....	65
28. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΕΛΑΤΕΣ.....	66
29. ΕΚΔΟΘΕΙΣΕΣ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ.....	66
30. ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ- ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	68
31. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.....	69
31.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ.....	69
31.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΕΦΑΠΑΞ.....	71
31.3 ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.....	72
32. ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ.....	74
33. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	76
34. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ, ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΟ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΔΑΝΕΙΟ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ, ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ, ΣΩΡΕΥΜΕΝΑ ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ.....	76
35. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ.....	79
36. ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ.....	80
37. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ.....	80
38. ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ.....	81
39. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ.....	82
40. ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ.....	83
40.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΕΚΤΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ.....	83
40.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	83
40.3 ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.....	84
41. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.....	85
41.1 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ.....	93
41.2 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ.....	98
41.2.1 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΜΕΤΟΧΩΝ.....	98
41.2.2 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.....	98
41.2.3 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ.....	103
41.3 ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.....	108
41.3.1 ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.....	109
41.3.2 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ.....	110
41.3.3 ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	111
41.3.4 ΟΜΟΛΟΓΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ.....	112
41.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.....	113
41.4.1 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ (ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ Ή ΜΗ – ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ – ΑΞΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ).....	113
41.4.2 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΙΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ.....	114
41.4.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ.....	115
41.4.4 ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ.....	116
41.4.4.1 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ.....	116

41.4.4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ	117
41.4.5 ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΠΡΟΣ ΑΞΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	118
41.4.6 ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ.....	118
41.4.7 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ	119
41.5 ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ.....	120
41.5.1 ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ	120
41.5.2 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ, ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	121
41.5.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ.....	122
41.6 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΑΝΕΙΩΝ	122
41.6.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ.....	122
41.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑ.....	123
41.6.3 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ.....	124
41.6.4 ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	124
41.6.5 ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ...	124
41.7 ΕΥΛΟΓΕΣ ΑΞΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	125
42. ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ	127
43. ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΤΗΣ 31 ^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016.....	129

ΚΡΜΓ Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ
Στρατηγού Τόμπρα 3
153 42 Αγία Παρασκευή
Ελλάδα
Τηλέφωνο: +30 210 60 62 100
Φαξ: +30 210 60 62 111

Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητων Ορκωτών Ελεγκτών

Προς τους Μετόχους της
ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Έκθεση επί των Ατομικών και Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες Ατομικές και Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές καταστάσεις της ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (η «Τράπεζα») που αποτελούνται από την ατομική και ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31 Δεκεμβρίου 2016, τις ατομικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως και συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Ατομικές και Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλείδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα της Ελεγκτικής, που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και να διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλείδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της Τράπεζας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες Ατομικές και Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν ακριβοδικαία την οικονομική θέση της ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 και τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θέμα Έμφασης

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη στη γνώμη μας, εφιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 2.2 των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπου γίνεται αναφορά στις ουσιώδεις αβεβαιότητες που απορρέουν από τις υφιστάμενες οικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα και τις τρέχουσες εξελίξεις, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την πρόσβαση σε συγκεκριμένες πηγές ρευστότητας καθώς επίσης και τη δυνατότητα ενίσχυσης των εποπτικών κεφαλαίων της Τράπεζας όπως αυτά προσδιορίστηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος. Οι ουσιώδεις αυτές αβεβαιότητες δύναται να δημιουργήσουν σημαντική αμφιβολία για τη δυνατότητα της Τράπεζας να συνεχίσει απρόσκοπτα την επιχειρηματική της δραστηριότητα.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου και της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης που περιλαμβάνεται στην έκθεση αυτή, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 (μέρος Β), σημειώνουμε ότι:

Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43ββ του Κ.Ν. 2190/1920.

- (β) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α, και 107α και της παραγράφου 1 (περιπτώσεις γ' και δ') του άρθρου 43ββ του Κ.Ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες Ατομικές και Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016.
- (γ) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχό μας, για την ΑΤΤΙΚΑ ΒΑΝΚ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου.

Αθήνα, 27 Απριλίου 2017
ΚΡΜΓ Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ
ΑΜ ΣΟΕΛ 114

Χαράλαμπος Συρούνης
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
ΑΜ ΣΟΕΛ 19071

Ιωάννης Αχείλας
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
ΑΜ ΣΟΕΛ 12831

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Σημ.	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
		Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2016	Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2015	Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2016	Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2015
Τόκοι και συναφή έσοδα	4	143.085	163.279	143.080	163.273
Μειον : Τόκοι και συναφή έξοδα	5	(56.391)	(72.783)	(56.538)	(72.977)
Καθαρά έσοδα από τόκους		86.695	90.496	86.542	90.296
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	6	16.110	19.162	13.805	16.666
Μειον: Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες	7	(1.793)	(3.078)	(2.318)	(4.229)
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες		14.317	16.084	11.487	12.438
Κέρδη / (ζημιές) από χρηματοοικονομικές πράξεις	8	3.317	1.581	3.327	1.579
Κέρδη / (ζημιές) από πράξεις του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου	9	606	(11.104)	606	(11.104)
Λοιπά έσοδα	10	2.715	20.539	2.829	20.585
Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες		107.650	117.595	104.790	113.794
Ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών στοιχείων	19	(40.096)	(629.006)	(40.096)	(629.006)
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	11	(53.264)	(46.146)	(51.209)	(44.898)
Γενικά λειτουργικά έξοδα	11	(48.218)	(43.863)	(47.639)	(42.136)
Αποσβέσεις	11	(6.205)	(5.563)	(6.117)	(5.499)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων		(147.783)	(724.579)	(145.061)	(721.539)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	22	(2.198)	2.300	-	-
Ζημιές προ φόρου εισοδήματος		(42.331)	(604.684)	(40.271)	(607.745)
Μειον : φόρος εισοδήματος	12	(7.498)	257.859	(6.875)	258.260
Ζημιές χρήσης μετά φόρων		(49.829)	(346.825)	(47.145)	(349.485)
<u>Κατανέμονται σε:</u>					
Ιδιοκτήτες μητρικής		(49.656)	(346.826)		
Δικαιώματα μειοψηφίας		(173)	1		
Ζημιές της περιόδου ανά μετοχή - βασικά και μειωμένα (σε €)	13	(0,0259)	(0,2885)	(0,0248)	(0,2906)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2016	31/12/2015	Από 1η Ιανουαρίου έως 31/12/2016	31/12/2015
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου μετά φόρου εισοδήματος που αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(49.829)	(346.825)	(47.145)	(349.485)
<i>Ποσά που αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων</i>				
Μεταβολή αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση επενδύσεων	1.985	14.977	1.985	14.977
Φόρος εισοδήματος	(576)	(3.873)	(576)	(3.873)
<i>Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων</i>				
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημίες) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών	2.978	2.460	2.962	2.463
Φόρος εισοδήματος	(864)	(236)	(859)	(236)
Σύνολο αποτελεσμάτων μετά το φόρο εισοδήματος που καταχωρήθηκαν απ'ευθείας στην καθαρή θέση	3.524	13.327	3.512	13.331
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	(46.305)	(333.497)	(43.633)	(336.154)
<i>Κατανέμονται σε:</i>				
Ιδιοκτήτες μητρικής	(46.133)	(333.498)		
Δικαιώματα μειοψηφίας	(173)	1		

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Σημ.	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	14	43.362	49.559	43.361	49.558
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	15	4.879	9.581	4.870	9.558
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - απατήσεις	17	84	357	84	357
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	16	2.613	6.566	2.510	6.451
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	18.1	2.776.959	2.757.428	2.776.959	2.757.428
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	20.1	50.737	63.303	50.737	63.303
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	20.2	10.115	10.162	10.115	10.162
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	21	0	0	11.806	11.809
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	22	9.907	15.063	7.749	10.662
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	24	28.595	30.135	28.424	29.961
Επενδύσεις σε ακίνητα	25	56.369	58.190	56.369	58.190
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	23	43.515	37.290	43.488	37.264
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	30	383.177	389.466	383.488	389.411
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	26	200.773	242.154	199.225	239.908
Σύνολο ενεργητικού		3.611.083	3.669.256	3.619.184	3.674.024

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	27	1.025.342	783.768	1.025.342	783.768
Υποχρεώσεις προς πελάτες	28	1.892.750	2.142.503	1.906.224	2.157.385
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	17	236	0	236	0
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού	31	6.606	10.687	6.543	10.596
Λοιπές προβλέψεις	32	28.298	20.745	29.491	20.448
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	30	5.934	4.718	5.934	4.684
Λοιπές υποχρεώσεις	33	18.011	26.625	16.880	24.976
Σύνολο υποχρεώσεων		2.977.178	2.989.046	2.990.651	3.001.858

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	34	701.806	701.806	701.806	701.806
Μετοχικό κεφάλαιο (προνομιούχες μετοχές)	34	100.200	100.200	100.200	100.200
Αποθεματικά	34	246.052	242.218	245.780	241.968
Σωρευμένες ζημιές	34	(415.414)	(365.447)	(419.253)	(371.807)
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων ιδιοκτητών μητρικής		632.644	678.777	628.533	672.166
Δικαιώματα μειοψηφίας	34	1.261	1.433	0	0
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		633.905	680.210	628.533	672.166

Σύνολο Υποχρεώσεων και Ιδίων Κεφαλαίων		3.611.083	3.669.256	3.619.184	3.674.024
---	--	------------------	------------------	------------------	------------------

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015 – ΟΜΙΛΟΣ

ΟΜΙΛΟΣ	Μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	Μετοχικό κεφάλαιο (προνομιούχες μετοχές)	Μετατρήσιμο Ομολογιακό Δάνειο	Υπέρ το έργο	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικά	Σωρευμένα κέρδη/ζημιές	Σύνολα	Δικαιώματα Μεοψηφίας	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπα 1/1/2015	313.738	100.200	95.570	356.050	(23.422)	22.356	(510.903)	353.590	1.432	355.022
Ζημιές της περιόδου							(346.826)		1	(346.825)
Στοιχεία συνολικών εσόδων										
Αξίογραφα διαθέσιμα προς πώληση: αποτίμηση					2.805			2.805		2.805
Αξίογραφα διαθέσιμα προς πώληση: μεταφορά στο αποτέλεσμα					12.171			12.171		12.171
Αναλογιστικά κέρδη(ζημιές) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών				2.460				2.460		2.460
Αναπροσαρμογή διχογραμιζομένων ακινήτων								0		0
Φόρος εσοδήματος					(4.109)			(4.109)		(4.109)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	0	0	0	0	13.327	0	(346.826)	(333.498)	1	(333.497)
Τακτικό αποθεματικό						15	(15)	0		0
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με έκδοση κοινών μετοχών	681.008							681.008		681.008
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση διαφοράς υπέρ το έργο	356.050			(356.050)				0		0
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου με συμψηφισμό ζημιών	(356.050)						356.050	0		0
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου για δημιουργία εδκού αποθεματικού	(388.511)					388.511		0		0
Διαγραφή ζημιών μέσω του εδκού αποθεματικού						(158.569)	158.569	0		0
Μετατροπή μετατρήσιμων ομολογιών σε κοινές μετοχές	95.570		(95.570)					0		0
Έξοδα αυξήσεως μετοχικού κεφαλαίου							(17.806)	(17.806)		(17.806)
Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων από κεφαλαιοποίηση αποθεματικών και ΜΟΔ							(4.516)	(4.516)		(4.516)
Υπόλοιπα 31/12/2015	701.806	100.200	0	0	(10.094)	252.312	(365.447)	678.777	1.433	680.210

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016 - ΟΜΙΛΟΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	Μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	Μετοχικό κεφάλαιο (προνομιούχες μετοχές)	Μετατρέψιμο Ομολογιακό Δάνειο	Υπέρ το άρτο	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικά	Σωρευμένα κέρδη/ζημιές	Σύνολο	Δικαιώματα Μετοηφφίας	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοπα 1/1/2016	701.806	100.200	0	0	(10.094)	252.312	(365.447)	678.777	1.433	680.210
Ζημιές της περιόδου							(49.656)	(49.656)	(173)	(49.829)
Στοιχεία συνολικών εσόδων										
Αξίονραφα διαθέσιμα προς πώληση: αποτίμηση				2.680				2.680		2.680
Αξίονραφα διαθέσιμα προς πώληση: μεταφορά στο αποτέλεσμα				(696)				(696)		(696)
Αναλογιστικά κέρδη(ζημιές) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών				2.978				2.978		2.978
φόρος εισοδήματος				(1.439)				(1.439)		(1.439)
Συν κεντρικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	0	0	0	0	3.524	0	(49.656)	(46.133)	(173)	(46.305)
Τακτικό αποθεματικό						11	(11)	0		0
Αγορά μετοχών θυγατρικής								0	(0)	(0)
Δημιουργία αποθεματικού απαλλαγής φόρου ενδομνηλικών μερισμάτων						300	(300)	0		0
Υπόλοπα 31/12/2016	701.806	100.200	0	0	(6.571)	252.623	(415.414)	632.644	1.261	633.905

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις (σελ. 17 έως 130) αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2016

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015 – ΤΡΑΠΕΖΑ

	Μετοχικό κεφάλαιο		Μετατρεψίμο ομολογιακό Δάνειο (κοινές μετοχές)	Υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικά κέρδη/ζημιές	Σύνολο ιδίων Κεφαλαίων
	(κοινές μετοχές)	Μετοχικό κεφάλαιο					
Υπόλοιπα 1/1/2015	313.738	100.200	95.570	356.050	(23.408)	22.104	349.635
Ζημιές της περιόδου							(349.485)
Στοιχεία συνολικών εσόδων							(349.485)
Αξόγραφα διαθέσιμα προς πώληση: αποτίμηση			2.805				2.805
Αξόγραφα διαθέσιμα προς πώληση: μεταφορά στο αποτέλεσμα			12.171				12.171
Αναλογιστικά κέρδη(ζημιές) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών			2.463				2.463
Αναπροσαρμογή ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων							0
Φόρος εισοδήματος			(4.108)				(4.108)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	0	0	0	0	13.331	0	(336.154)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με έκδοση κοινών μετοχών	681.008						681.008
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση διαφοράς υπέρ το άρτιο	356.050			(356.050)			0
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου με συμψηφισμό ζημιών	(356.050)						0
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου για δημιουργία ειδικού αποθεματικού	(388.511)					388.511	0
Διαγραφή ζημιών μέσω του ειδικού αποθεματικού						(158.569)	0
Μετατροπή μετατρεψίμων ομολογιών σε κοινές μετοχές	95.570		(95.570)				0
Έξοδα αυξήσεως μετοχικού κεφαλαίου							(17.806)
Φόρος συγκεντρωτής κεφαλαίων από κεφαλοποίηση αποθεματικών και ΜΟΔ							(4.516)
Υπόλοιπα 31/12/2015	701.806	100.200	0	0	(10.077)	252.045	672.166

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016 – ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ	Μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	Μετοχικό κεφάλαιο (προνομιούχες μετοχές)	Μεταρέψιμο Ομολογιακό Δάνειο	Υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικά	Σωρευμένα κέρδη/ζημιές	Σύνολο ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπα 1/1/2016	701.806	100.200	0	0	(10.077)	252.045	(371.807)	672.166
Ζημιές της περιόδου							(47.145)	(47.145)
Στοιχεία συνολικών εσόδων								
Αξόγραφα διαθέσιμα προς πώληση: αποτίμηση				2.680				2.680
Αξόγραφα διαθέσιμα προς πώληση: μεταφορά στο αποτέλεσμα				(696)				(696)
Αναλογιστικά κέρδη(ζημιές) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών				2.962				2.962
Φόρος εισοδήματος				(1.435)				(1.435)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	0	0	0	0	3.512	0	(47.145)	(43.633)
Δημιουργία αποθεματικού απαλλαγής φόρου ενδομικρών μερισμάτων						300	(300)	0
Υπόλοιπα 31/12/2016	701.806	100.200	0	0	(6.565)	252.345	(419.253)	628.533

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	Σημ. 31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες				
Τόκοι και συναφή έσοδα	145.321	153.454	145.315	153.475
Εισπράξεις από πελάτες	(25)	0	0	0
Τόκοι έξοδα	(62.826)	(77.833)	(62.973)	(78.028)
Έσοδα μερισμάτων	58	117	208	267
Έσοδα προμηθειών	16.557	20.047	14.169	17.552
Έξοδα προμηθειών	(1.793)	(3.078)	(2.318)	(4.229)
Κέρδη (ζημιές) από χρηματοοικονομικές πράξεις	3.791	2.157	3.791	2.157
Κέρδη (ζημιές) από απομείωση συμμετοχής σε συνδεδεμένες εταιρείες	0	0	(1.240)	0
Λοιπά έσοδα	1.536	2.501	1.753	2.398
Πληρωμές σε υπαλλήλους και προμηθευτές	(88.512)	(83.717)	(85.318)	(80.741)
Φόροι πληρωθέντες	(1.861)	(272)	(1.136)	(0)
Ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τις μεταβολές των λογαριασμών που σχετίζονται με λειτουργικές δραστηριότητες	12.247	13.377	12.251	12.851
Μεταβολές σε λειτουργικά στοιχεία κατάστασης οικονομικής θέσης				
Καθαρή (αύξηση) / μείωση εμπορικών αξιολογώμενων		4.011	4.011	35.505
Καθαρή (αύξηση) / μείωση χορηγήσεων	18	(59.071)	(59.071)	(168.164)
Καθαρή (αύξηση) / μείωση σε λοιπά περιουσιακά στοιχεία		33.855	33.338	(38.179)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) σε τοποθετήσεις άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων	27	241.574	241.574	580.456
Καθαρή αύξηση / (μείωση) καταθέσεων πελατών και συναφών υποχρεώσεων	28	(249.753)	(251.161)	(1.110.914)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) άλλων υποχρεώσεων		(2.508)	(664)	1.105
Σύνολο μεταβολών σε λειτουργικά στοιχεία κατάστασης οικονομικής θέσης	(31.891)	(700.944)	(31.973)	(700.191)
Καθαρή ταμιακή ροή από λειτουργικές δραστηριότητες	(19.645)	(687.567)	(19.722)	(687.340)
Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες				
Αγορές άυλων περιουσιακών στοιχείων	23	(9.602)	(9.591)	(8.159)
Αγορές ιδιοχρησιμοποιούμενων ενσώματων παγίων στοιχείων	24	(1.570)	(1.447)	(1.814)
Αποτέλεσμα από πώληση ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων		41	0	0
Αγορές χρεογράφων χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση		(4.112)	(4.112)	(5.414)
Πωλήσεις λήξης χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση		19.535	19.535	30.279
Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες		(0)	(0)	0
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες		4.453	4.453	1.984
Καθαρή ταμιακή ροή από επενδυτικές δραστηριότητες	8.745	16.795	8.838	16.876
Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες				
Αποπληρωμή υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους	29	0	0	(79.256)
Εισπράξεις από έκδοση μετοχών ή άλλων συμμετοχικών τίτλων	34	0	0	681.008
Έξοδα αυξήσεως μετοχικού κεφαλαίου		0	0	(17.806)
Έξοδα συγκέντρωσης κεφαλαίου από κεφαλαιοποίηση αποθεματικών και ΜΟΔ		0	0	(4.516)
Καθαρή ταμιακή ροή από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	0	579.429	0	579.429
Καθαρή αύξηση / (μείωση) ταμείου και ταμιακών ισοδυνάμων	(10.900)	(91.343)	(10.884)	(91.035)
Ταμείο και ταμιακά ισοδύναμα στην αρχή της χρήσης		59.141	59.116	150.151
Ταμείο και ταμιακά ισοδύναμα τέλους περιόδου	36	48.241	48.231	59.116

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Ο Όμιλος εταιριών της Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία, «ο Όμιλος», δραστηριοποιείται κυρίως στο χρηματοοικονομικό τομέα παρέχοντας ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε ιδιώτες και επιχειρήσεις.

Ο Όμιλος της Attica Bank, εκτός από την μητρική εταιρεία, περιλαμβάνει 6 θυγατρικές εταιρείες, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Ην. Βασίλειο) και απασχολεί 800 άτομα. Τα καταστήματα της Τράπεζας κατά την 31/12/2016 ανέρχονταν σε 65.

Η μητρική εταιρία του Ομίλου είναι η Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία, «η Τράπεζα», η οποία είναι Ανώνυμη Εταιρεία και είναι καταχωρημένη στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο με αριθμό 255501000 (πρώην Αριθμός Μητρώου Ανωνύμων Εταιρειών (ΑΡΜΑΕ) 6067/06/Β/86/06), είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, η διεύθυνση της έδρας της είναι Ομήρου 23 Τ.Κ. 106-72 Αθήνα και η αρμόδια περιφέρεια είναι η Περιφέρεια Αττικής. Η ίδια περιφέρεια είναι αρμόδια και για τις λοιπές εταιρείες του Ομίλου.

Οι αναφερόμενες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί για δημοσίευση από το Διοικητικό Συμβούλιο της 27^{ης} Απριλίου 2017, και υπόκεινται στην οριστική έγκριση της ετήσιας τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, η οποία πρέπει να διεξαχθεί μέχρι την 30/06/2017.

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας κατά την ημερομηνία έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων της 31/12/2016 έχει ως εξής:

Παναγιώτης Β. Ρουμελιώτης	Πρόεδρος Δ.Σ., μη εκτελεστικό μέλος
Θεόδωρος Ν. Πανταλάκης	Διευθύνων Σύμβουλος, εκτελεστικό μέλος
Αθανάσιος Χ. Τσάδαρης	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, εκτελεστικό μέλος
Ιωάννης Εμ. Τσακιδάκης	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, εκτελεστικό μέλος
Χαράλαμπος Σ. Μπριλάκης	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Γεώργιος Ν. Παναγιώτου	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Γεώργιος Ηρ. Βλαχάκης	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Ιωάννης Σ. Μαρμαγγιόλης	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος
Αθανάσιος Δ. Σταθόπουλος	Μη εκτελεστικό μέλος
Δημήτριος Γ. Τζαννίνης	Μη εκτελεστικό μέλος
Ζαχαρούλα Δ. Παπαθεοδώρου	Μη εκτελεστικό πρόσθετο μέλος, Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει των διατάξεων του Ν.3723/2008

Τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των λοιπών εταιριών που απαρτίζουν τον Όμιλο και συμπεριλαμβάνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις, αναφέρονται στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις τους. Στις καταστάσεις των εταιριών του Ομίλου αναφέρονται και οι τακτικοί ελεγκτές που έχουν εκλεγεί για τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων της χρήσης 2016, όπως επίσης και η διεύθυνση διαδικτύου των εταιριών του Ομίλου.

Η μετοχή της Attica Bank, επιπλέον του Γενικού Δείκτη Τιμών Χ.Α. (ΓΔ) συμμετέχει στους ακόλουθους δείκτες του Χρηματιστηρίου Αθηνών: Δείκτης όλων των μετοχών (ΔΟΜ), FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. Τραπεζικός Δείκτης, FTSE/Χ.Α. Τράπεζες, FTSE/Χ.Α. Mid Cap, FTSE/Χ.Α. Δείκτης Αγοράς και Δείκτης Συνολικής Απόδοσης Γενικού (ΣΑΓΔ).

2. ΚΥΡΙΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

(2.1) Αρχές παρουσίασης των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι Ετήσιες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου, έχουν συνταχθεί με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α) όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι Οικονομικές Καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση το χαρτοφυλάκιο των διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που κατέχονται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, όλα τα συμβόλαια παραγώγων όπως επίσης και τα ενσώματα πάγια (γήπεδα-οικόπεδα), καθώς και οι επενδύσεις σε ακίνητα, που αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους. Επίσης οι υποχρεώσεις από προγράμματα καθορισμένων παροχών προσωπικού έχουν αναγνωρισθεί σύμφωνα με την παρούσα αξία της υποχρέωσης.

Τα ποσά που περιλαμβάνονται στις παρούσες ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε χιλιάδες ευρώ, το οποίο είναι το νόμισμα βάσης του Ομίλου, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά στις επιμέρους σημειώσεις.

Τα συγκριτικά μεγέθη αναπροσαρμόζονται, όπου απαιτείται, για να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση της τρέχουσας χρήσης.

Η σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α), απαιτεί τη διενέργεια εκτιμήσεων και υιοθέτηση παραδοχών, οι οποίες είναι δυνατό να επηρεάσουν τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων, καθώς επίσης και τα ποσά των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου. Για περαιτέρω ανάλυση παραπέμπουμε στην Σημείωση (2.35).

(2.2) Συνέχιση Δραστηριότητας

Ο Όμιλος, για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων της 31 Δεκεμβρίου 2016, βασίστηκε στην αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας (going concern). Για την εφαρμογή της εν λόγω αρχής ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη τις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις καθώς και τους κινδύνους που απορρέουν από το ασταθές χρηματοοικονομικό περιβάλλον και προβαίνει σε εκτιμήσεις για τη διαμόρφωση, στο προσεχές μέλλον, των τάσεων και του οικονομικού κλίματος μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται. Οι κυριότεροι παράγοντες που δημιουργούν αβεβαιότητες και αναφέρονται στα παραπάνω, αναφορικά με την εφαρμογή της εν λόγω αρχής σχετίζονται κυρίως με το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα και διεθνώς όσο και με τα επίπεδα ρευστότητας του Ελληνικού Δημοσίου και του τραπεζικού συστήματος.

Η αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει το εσωτερικό οικονομικό περιβάλλον τα τελευταία έτη ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης ύφεσης της ελληνικής οικονομίας οδήγησε σε σημαντική επιδείνωση της πιστοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων και των ιδιωτών, στην αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και κατ'επέκταση στην αναγνώριση σημαντικών ζημιών απομείωσης από την Τράπεζα αλλά και γενικότερα από το τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα. Η αβεβαιότητα αυτή αναμένεται να περιορισθεί λαμβανομένων υπόψη τα πρόσφατα γεγονότα που οδηγούν στην ολοκλήρωση της β' αξιολόγησης.

Η εξέλιξη των καταθέσεων εξαρτάται από την ουσιαστική ανάκτηση της εμπιστοσύνης της χώρας και του εγχώριου τραπεζικού συστήματος. Συνεπώς η επιστροφή των καταθέσεων είναι μια διαδικασία η οποία θα απαιτήσει χρονικό βάθος και συνδέεται άμεσα με τη λήψη μέτρων και την υλοποίηση δράσεων που θα έχουν ως αποτέλεσμα την ανάκτηση της εμπιστοσύνης από τους εγχώριους και ξένους επενδυτές ως προς τις προοπτικές της χώρας. Ειδικότερα για την Τράπεζα, η εκροή των καταθέσεων επηρεάστηκε στο τελευταίο τρίμηνο του 2016 λόγω της αρνητικής δημοσιότητας.

Οι καταθέσεις κατά τη χρήση 2016 σε σχέση με την 31/12/2015 μειώθηκαν κατά 249,8 εκατ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 11,7% με μικρότερη όμως ένταση από ότι τα προηγούμενα έτη, λόγω των αβεβαιοτήτων στο εσωτερικό οικονομικό περιβάλλον, κυρίως σε ότι αφορά την έκβαση των διαπραγματεύσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο καθώς και από την επιβολή των capital controls. Η σημαντική μείωση των καταθέσεων τα τελευταία έτη και η έλλειψη των επιλέξιμων ενεχύρων για άμεση χρηματοδότηση από την ΕΚΤ οδήγησε τον Όμιλο στον ΕΛΑ για την παροχή ρευστότητας. Συγκεκριμένα, την 31/12/2016, ο Όμιλος μέσω του ΕΛΑ είχε λάβει καθαρή χρηματοδότηση ύψους 1.015 εκατ. ευρώ, κάνοντας χρήση σημαντικών ποσών επιλέξιμων εξασφαλίσεων. Η θετική κατάληξη των διαπραγματεύσεων, όπως διαφαίνεται βάσει των πρόσφατων εξελίξεων (Απόφαση του Eurogroup της Μάλτας της 7^{ης} Απριλίου 2017), της Ελληνικής Κυβέρνησης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο θα διευρύνει την αποδοχή των ελληνικών κρατικών τίτλων ως επιλέξιμων ενεχύρων από την ΕΚΤ και θα μειώσει την περικοπή αξίας ως προς τη χρηματοδότηση των αποδεκτών εξασφαλίσεων από την ΕΚΤ (haircut). Αυτό με τη σειρά του θα οδηγήσει σε μείωση της εξάρτησης από τον ΕΛΑ.

Στα πλαίσια του άρθρου 2 του Ν.3723/2008 και αναφορικά με το 2^ο πυλώνα των μέτρων στήριξης για την ενίσχυση ρευστότητας της οικονομίας και για τη διατήρηση της σταθερότητας της ρευστότητας της Τράπεζας, η Τράπεζα σε συνέχεια της της υπ'αριθμ. 18/19.10.2016 απόφασης της Διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 5 του Ν.2322/1995 η οποία ελήφθη κατόπιν της υπ'αριθμ. 3769/11.10.2016 εισήγησης της Τράπεζας της Ελλάδος, εξέδωσε με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου την 21/10/2016 ομολογιακό δάνειο συνολικής ονομαστικής αξίας 380 εκατ. ευρώ, διάρκειας 1 έτους, με επιτόκιο κυμαινόμενο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 12%, το οποίο διαιρείται σε 3.800 ανώνυμες ομολογίες ονομαστικής αξίας εκάστης 100 χιλ ευρώ. Το ανωτέρω ομόλογο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κάλυμμα για άντληση ρευστότητας μέσω του ΕΛΑ. Το συνολικό κόστος το οποίο θα επιβαρύνει αναλογικά στη διάρκειά του τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου θα προκύψει από τον υπολογισμό της προμήθειας που θα καταβληθεί στο Ελληνικό Δημόσιο και έχει προσδιοριστεί σε 99 μ.β ήτοι ονομαστικού ποσού προμήθειας σε δωδεκάμηνη βάση 3,75 εκατ. ευρώ. Το συγκεκριμένο ομόλογο έχει ημερομηνία λήξης την 20/10/2017.

Η δεύτερη αξιολόγηση έχει καθυστερήσει σημαντικά και έχει οδηγήσει σε μεγαλύτερη αβεβαιότητα παρεκτρέποντας τις θετικές επιπτώσεις από την ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης. Η καθυστέρηση αυτή έχει οδηγήσει σε μείωση των καταθέσεων σε όλο το εγχώριο τραπεζικό σύστημα και σε αύξηση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων το πρώτο τρίμηνο του 2017. Η επίπτωση στην πορεία της Ελληνικής οικονομίας και στην πορεία της Τράπεζας επηρεάζεται από αυτή την σημαντική αβεβαιότητα.

Σημειώνεται ότι κατά το διάστημα από 01/01/2017 έως και την 31/03/2017, οι εκροές των καταθέσεων συνεχίστηκαν μειώνοντας το υπόλοιπό τους κατά ποσό 111,6 εκατ. ευρώ. Η εξάρτηση από τον ΕΛΑ κατά την ίδια ημερομηνία (31/03/2017) διαμορφώθηκε στο ποσό των 1.115 εκατ. ευρώ έναντι 1.015 εκατ. ευρώ την 31/12/2016. Κατά την 31/12/2016 έχουν δοθεί ως ενέχυρο στον ΕΛΑ δάνεια συνολικής ονομαστικής αξίας 1.997,01 εκατ. ευρώ. Από το συνολικό ύψος των ενεχύρων ο Όμιλος είχε τη δυνατότητα να αντλήσει ρευστότητα μέχρι του ποσού των 1.337,15 εκατ. ευρώ. Με ημερομηνία 31/03/2017 τα αντίστοιχα ποσά των ενεχύρων που έχουν δοθεί στον ΕΛΑ είναι ονομαστικής αξίας 1.996 εκατ. ευρώ με τη δυνατότητα άντλησης ρευστότητας να έχει διαμορφωθεί στο ποσό των 1.306,15 εκατ. ευρώ. Με βάση τα δεδομένα της 31/03/2017 προκύπτει ότι η δυνατότητα άντλησης επιπλέον χρηματοδότησης της Τράπεζας από τον ΕΛΑ ανέρχεται σε 191,15 εκατ. ευρώ. Η Τράπεζα προσδοκά την αλλαγή της στάσης αυτής μετά τις τελευταίες αποφάσεις του Eurogroup της Μάλτας της 7^{ης} Απριλίου 2017.

Από τη λειτουργία του ο ΕΛΑ είναι μικρής διάρκειας και συνεπάγεται υψηλότερο κόστος (επιτόκιο 1,5%) σε σύγκριση με το κόστος άντλησης ρευστότητας από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Ως εκ τούτου δεν μπορεί να θεωρηθεί μόνιμη πηγή χρηματοδότησης για τον Όμιλο. Σημειώνεται ότι η δυνατότητα παροχής ρευστότητας από τον ΕΛΑ, και συνεπώς η πρόσβαση των ελληνικών τραπεζών στον Έκτακτο Μηχανισμό τελεί υπό την έγκριση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ.

Η τράπεζα έχει εκπονήσει σχέδιο εξυγίανσης που έχει υποβληθεί προς έγκριση στην Τράπεζα της Ελλάδος και στο Γραφείο Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG-Comp). Το σχέδιο αυτό, το

οποίο βασίζεται σε διάφορες υποθέσεις και εκδοχές, δείχνει ότι η Τράπεζα μπορεί να συνεχίσει απρόσκοπτα την ομαλή λειτουργία της. Ωστόσο παραμένει η σχετική αβεβαιότητα από εξωτερικούς παράγοντες της αγοράς που ενδεχομένως θα επηρεάσουν τις παραδοχές και υποθέσεις του προγράμματος.

Η εφαρμογή από την ελληνική Κυβέρνηση όλων των δράσεων που έχουν συμφωνηθεί καθώς και των μέτρων που περιγράφηκαν στην απόφαση του Eurogroup για την ενίσχυση της βιωσιμότητας του Ελληνικού χρέους, υποβοηθούν τη σταδιακή βελτίωση του οικονομικού περιβάλλοντος της χώρας και την ανάκτηση της εμπιστοσύνης από τους εγχώριους και ξένους επενδυτές, εξέλιξη η οποία αποτελεί προϋπόθεση επιστροφής της οικονομίας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η ολοκλήρωση και της δεύτερης αξιολόγησης του Προγράμματος Οικονομικής Στήριξης, θα υποβοηθήσει περαιτέρω τη σταθεροποίηση της Ελληνικής Οικονομίας, την επαναφορά της χώρας σε ρυθμούς μεγέθυνσης του εθνικού προϊόντος και στην επιστροφή καταθέσεων στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα.

Το ύψος των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2016 ανήλθε σε 633,9 εκατ. ευρώ. Το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε 802 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 100,2 εκατ. ευρώ αντιστοιχούν σε κεφάλαιο προνομιούχων μετοχών, το οποίο έχει καλυφθεί από το Ελληνικό δημόσιο στα πλαίσια του νόμου 3723/2008. Αρχικά η κάλυψη των προνομιούχων μετοχών από το Ελληνικό δημόσιο, έλαβε χώρα μέσω έκδοσης ειδικού ομολόγου ισόποσης ονομαστικής αξίας πενταετούς διάρκειας και λήξη την 21/05/2014. Με τη λήξη του ομολόγου, αυτό εξοφλήθηκε από το Ελληνικό δημόσιο και η Τράπεζα έχει αιτηθεί παράταση της συμμετοχής του Ελληνικού δημοσίου ως προνομιούχου μετόχου έως την 31/12/2017.

Σημειώνεται όμως ιδιαίτερα ότι ο Όμιλος μετά και την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου που έλαβε χώρα το Δεκέμβριο του έτους 2015, δεν έχει συγκεντρώσει το σύνολο των κεφαλαίων που είχαν εξαχθεί από την Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης (AQR) που διενήργησε η Τράπεζα της Ελλάδος και ως εκ τούτου για να θεωρηθεί ότι ο Όμιλος μπορεί να συνεχίσει απρόσκοπτα τις δραστηριότητές του με βάση την εν λόγω αρχή, θα πρέπει να καλύψει το σύνολο των κεφαλαιακών αναγκών. Το συνολικό ποσό των κεφαλαιακών αναγκών όπως είχαν προκύψει από την Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης (AQR) ανερχόταν σε 748 εκατ. ευρώ. Μέσω της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου αντλήθηκαν τα 681 εκατ. ευρώ τα οποία καλύπτουν πλήρως το Βασικό σενάριο, ενώ για την κάλυψη του Δυσμενούς σεναρίου υπολείπεται το ποσό των 70 εκατ. ευρώ περίπου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με βάση το πόρισμα Τραπεζής της Ελλάδος – SSM κεφάλαια συνολικού ύψους 55,7 εκατ. ευρώ, τα οποία συμμετείχαν στην αύξηση θεωρήθηκε ότι προήλθαν από άμεση ή έμμεση χρηματοδότηση της ίδιας της Τράπεζας. Ως εκ τούτου τα κεφάλαια αυτά σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο δεν προσμετρώνται στο συνολικό ύψος των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων κάτι που οδηγεί σε μείωση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας κατά 1,66% με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση του δείκτη CET I κατά την 31/12/2015 σε 17% έναντι του αρχικού 18,7%, που είναι πάλι υψηλότερος από το ελάχιστο όριο.

Για τα υπολειπόμενα κεφάλαια μέχρι την πλήρη κάλυψη αυτών, η Τράπεζα ζήτησε από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων στις 14/12/2016 και έλαβε τη σχετική έγκριση να εκδώσει ένα Κοινό Ομολογιακό Δάνειο Tier II ή κάλυψη αυτών μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης που θα καλυφθεί από τον υποψήφιο επενδυτή με μετρητά ή ισοδύναμες μετρητών εξασφαλίσεις, το οποίο θα καλύψει τις κεφαλαιακές ανάγκες της Τράπεζας. Ο υποψήφιος επενδυτής θα καλύψει με μετρητά ή ισοδύναμες μετρητών εξασφαλίσεις το συνολικό ποσό των 70 εκατ. ευρώ. Στις 20/04/2017 συνεδρίασε το Δ.Σ της Τράπεζας και αποφάσισε να συγκαλέσει έκτακτη Γ.Σ. των μετόχων στις 15/05/2017, η οποία καλείται να εγκρίνει τον υποψήφιο επενδυτή, να τροποποιήσει τις αποφάσεις της έκτακτης Γ.Σ. των μετόχων της 14/12/2016 ως προς το ύψος του χαρτοφυλακίου των δανείων σε οριστική καθυστέρηση που θα ενταχθεί στη συναλλαγή και τέλος να παράσχει στο Δ.Σ. της Τράπεζας εξουσιοδότηση για την εξειδίκευση των όρων συνεργασίας με τον επενδυτή.

Ο Όμιλος, λαμβάνοντας υπόψη:

- την κάλυψη κατά ποσοστό 100% του Βασικού σεναρίου των κεφαλαιακών αναγκών του AQR και συνολικά κατά 90,95% των κεφαλαιακών αναγκών της τράπεζας βάσει του Δυσμενούς σεναρίου του AQR, μέσω της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου που ήδη έχει λάβει χώρα,

- την υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια κατά την 31/12/2016, με το Δείκτη Συνολικού Κεφαλαίου (Total Capital Ratio) να ανέρχεται σε 14,8%, πάνω από το ελάχιστο όριο του 11% που έχει τεθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος,
- την εκτίμηση της κάλυψης του εναπομείναντος ποσού των κεφαλαιακών αναγκών της Τράπεζας, σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο,
- την ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας μέχρι τον Οκτώβριο του 2016, που είχε ως αποτέλεσμα την εκταμίευση και του υπολειπόμενου ποσού των 2,8 δισ. ευρώ που αντιστοιχεί στην δεύτερη δόση του προγράμματος μετά την εκταμίευση του ποσού των 7,5 δισ. ευρώ, καθώς και των πρόσφατων εξελίξεων (Απόφαση του Eurogroup της Μάλτας της 7^{ης} Απριλίου 2017),
- τη συνέχιση της δυνατότητας προσβάσεως της Τράπεζας στους μηχανισμούς ρευστότητας του Ευρωσυστήματος στο πλαίσιο των ορίων άντλησης ρευστότητας με βάση τα ενέχυρα τα οποία γίνονται αποδεκτά,
- την σταδιακή αποκατάσταση του κλίματος εμπιστοσύνης προς το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα την επιστροφή των καταθέσεων,
- την υποβολή του Πλάνου Αναδιάρθρωσης στο Υπουργείο Οικονομικών και μέσω αυτού στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού στις Βρυξέλλες και προς την Τράπεζα της Ελλάδος και σύμφωνα με αυτό θα μειώσει δραστικά τις ζημιές στη χρήση 2017 με σημαντική επάνοδο σε κερδοφορία από το έτος 2018 και μετά,
- το πόρισμα της Τράπεζας της Ελλάδος –SSM και τη μέχρι σήμερα ανταπόκριση του Ομίλου στα ευρήματα καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος αυτών,
- τις σημαντικές δράσεις εξυγίανσης που έχει λάβει η Διοίκηση του Ομίλου με τη σημαντική μείωση του λειτουργικού κόστους, καθώς και τις αποφάσεις της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της 14/12/2016,

θεωρεί ότι, παρά τις αβεβαιότητες που εκτέθηκαν παραπάνω, πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων με βάση την αρχή της συνέχισης δραστηριότητας.

(2.3) Ενοποιημένοι Λογαριασμοί

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις συμπεριλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας, των θυγατρικών εταιριών, των συγγενών εταιριών καθώς και κοινοπραξιών, που αναφέρονται μαζί ως ο «Όμιλος». Όλες οι θυγατρικές εταιρίες προετοιμάζουν τις οικονομικές καταστάσεις τους για σκοπούς ενοποίησης σύμφωνα με την ημερομηνία κλεισίματος των Οικονομικών Καταστάσεων της μητρικής εταιρίας.

Θυγατρικές είναι εκείνες οι εταιρίες στις οποίες η Τράπεζα είτε συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό μεγαλύτερο από το μισό των δικαιωμάτων ψήφου ή ασκεί δεσπόζουσα επιρροή στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων.

Όλες οι θυγατρικές εταιρίες έχουν ενοποιηθεί με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης. Η Τράπεζα ενοποιεί όλες τις θυγατρικές εταιρίες από την ημερομηνία απόκτησης ελέγχου, μέχρι την ημερομηνία απώλειας του ελέγχου. Από τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις έχουν απαλειφθεί οι επιδράσεις των συναλλαγών μεταξύ των εταιριών του Ομίλου. Επίσης, για τις εταιρίες ειδικής δομής, ο Όμιλος αξιολογεί εάν λειτουργεί ως εκπρόσωπος ή εντολέας βάσει του εύρους της εξουσίας λήψης αποφάσεων που διαθέτει επί των δραστηριοτήτων της εταιρίας, των δικαιωμάτων τρίτων καθώς και του βαθμού έκθεσής του σε μεταβλητότητα αποδόσεων από την ανάμειξη του με την εταιρία.

(2.4) Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Συγγενείς είναι οι εταιρίες στις οποίες το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου κυμαίνεται μεταξύ 20% και 50% των δικαιωμάτων ψήφου, και επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή αλλά δεν τις ελέγχει. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες ενσωματώνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο, μία επένδυση σε συγγενή εταιρεία καταχωρείται αρχικά στην αξία κτήσης της.

Η αναλογία του Ομίλου στα μεταγενέστερα της επένδυσης κέρδη ή ζημιές των συγγενών εταιριών λογίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεων. Το σωρευτικό ποσό των κινήσεων προσαρμόζει την μεταφερόμενη αξία της επένδυσης μείον τυχόν απομείωση. Όταν όμως η αναλογία στις ζημιές μιας συγγενούς εταιρίας ισούται ή υπερβαίνει την αξία συμμετοχής της στην συγγενή εταιρία, ο Όμιλος σταματά να αναγνωρίζει περαιτέρω ζημιές εκτός αν έχει αναλάβει σχετική υποχρέωση ή διενεργεί πληρωμές για λογαριασμό της συγγενούς εταιρίας.

Ο Όμιλος εφαρμόζει το πρότυπο Δ.Π.Χ.Α. 11, αντικείμενο του οποίου είναι η λογιστική απεικόνιση συμμετοχών σε επιχειρηματικά σχήματα που τελούν υπό κοινό έλεγχο (joint arrangements). Όλα τα σχήματα υπό κοινό έλεγχο στα οποία ο Όμιλος συμμετέχει και έχει από κοινού έλεγχο είναι κοινοπραξίες (joint ventures), τις οποίες αποτιμά με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

(2.5) Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα

Το συναλλακτικό νόμισμα του Ομίλου είναι το Ευρώ (€).

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο συναλλακτικό νόμισμα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν τις ημερομηνίες διενέργειας των εκάστοτε συναλλαγών. Τα εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα νομισματικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις μετατρέπονται στο συναλλακτικό νόμισμα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού. Οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή των μη νομισματικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αποτελούν ένα συστατικό στοιχείο της μεταβολής της εύλογης αξίας τους. Για ένα μη νομισματικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, όπως ένα στοιχείο που έχει ταξινομηθεί στο χαρτοφυλάκιο «εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων», οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων. Ενώ αντίθετα για ένα μη νομισματικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, όπως μία μετοχή, το οποίο έχει ταξινομηθεί ως διαθέσιμο για πώληση οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται κατευθείαν στα ίδια κεφάλαια μέχρι την πώληση του μη νομισματικού χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

(2.6) Επενδύσεις σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ο Όμιλος ταξινομεί τις επενδύσεις του σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ως διακρατούμενες μέχρι τη λήξη, διαθέσιμες για πώληση και στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Η απόφαση για την ταξινόμηση των επενδύσεων λαμβάνεται κατά την απόκτησή τους.

Αρχικά όλες οι επενδύσεις καταχωρούνται με βάση την ημερομηνία συναλλαγής και αποτιμώνται στην αξία κτήσης, που είναι η εύλογη αξία της αντιπαροχής που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων αγοράς που σχετίζονται με την επένδυση, εφόσον πρόκειται για επενδύσεις διαθέσιμες για πώληση ή επενδύσεις διακρατούμενες έως τη λήξη. Τα έξοδα επενδύσεων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων δεν κεφαλαιοποιούνται αλλά καταχωρούνται κατευθείαν στα αποτελέσματα χρήσης.

Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων: Αυτή η κατηγορία έχει δύο υποκατηγορίες: Επενδύσεις κρατούμενες για εμπορία και Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων κατά την αρχική καταχώρηση. Επενδύσεις διακρατούμενες για εμπορία αποκτώνται με σκοπό το βραχυπρόθεσμο κέρδος και περιλαμβάνουν αξιόγραφα όπως μετοχές, ομόλογα, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων. Έπειτα από την αρχική καταχώρησή τους, οι επενδύσεις που έχουν ταξινομηθεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους. Τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από την αποτίμηση αυτών των επενδύσεων καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως.

Επενδύσεις διακρατούμενες έως την λήξη: Επενδύσεις με καθορισμένη ημερομηνία λήξης και σταθερές ή προσδιορισμένες πληρωμές, για τις οποίες ο Όμιλος έχει θετική πρόθεση και ικανότητα να κρατήσει μέχρι τη λήξη, ταξινομούνται ως διακρατούμενες μέχρι τη λήξη. Οι διακρατούμενες μέχρι τη λήξη επενδύσεις, αποτιμώνται στην αναπόσβεστη αξία τους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Η αναπόσβεστη αξία προσδιορίζεται λαμβάνοντας υπόψη την αξία αγοράς και την οποιαδήποτε υπό ή υπέρ το άρτιο διαφορά που προέκυψε κατά την ημερομηνία απόκτησης των επενδύσεων, μείον τυχόν πρόβλεψη για απομείωση.

Σε περίπτωση απομείωσης, καταχωρείται ζημία στα αποτελέσματα ίση με τη διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν εγγυήσεις, προεξοφλημένες στο αρχικό πραγματικό επιτόκιο των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Επενδύσεις διαθέσιμες για πώληση: Επενδύσεις οι οποίες μπορεί είτε να κρατούνται μέχρι τη λήξη ή να πωληθούν προκειμένου να ικανοποιηθούν ανάγκες ρευστότητας ή να επιτευχθούν κέρδη από μεταβολή των επιτοκίων ή της τιμής ξένων νομισμάτων, ταξινομούνται ως διαθέσιμες για πώληση. Έπειτα από την αρχική καταχώρησή τους, οι επενδύσεις που έχουν ταξινομηθεί ως διαθέσιμες για πώληση, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους. Τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από την αποτίμηση των διαθέσιμων για πώληση επενδύσεων καταχωρούνται σε ξεχωριστό λογαριασμό της καθαρής θέσης έως ότου εκποιηθούν ή εισηγτηθούν ή διαπιστωθεί ότι υπάρχει απομείωση στην αξία τους, οπότε και μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Σε περίπτωση απομείωσης, το ποσό των σωρευτικών ζημιών που μεταφέρεται από την καθαρή θέση και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα συνίσταται στην διαφορά μεταξύ της αξίας κτήσης (μετά την αφαίρεση των αποπληρωμών κεφαλαίων και των αποσβέσεων) και της εύλογης αξίας μείον κάθε ζημιά απομείωσης που έχει προηγουμένως αναγνωριστεί.

Οι ζημιές απομείωσης που είχαν αναγνωριστεί στα αποτελέσματα για επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο κατατασσόμενο ως διαθέσιμο προς πώληση δεν αναστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων. Οι ζημιές που είχαν αναγνωριστεί στις ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις προηγούμενων περιόδων και οι οποίες προέρχονταν από απομείωση χρεωστικών τίτλων αναστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων, εάν η αύξηση (αναστροφή απομείωσης) σχετίζεται με γεγονότα που συνέβησαν μετά την αναγνώριση της απομείωσης στην κατάσταση των αποτελεσμάτων.

Παραδοχές Διοίκησης

Υπολογισμός Εύλογης Αξίας

Επενδύσεις που διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματαγορές, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους, η οποία προσδιορίζεται με βάση την τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία, την ημέρα κλεισίματος των Οικονομικών Καταστάσεων. Επενδύσεις σε μη εισηγμένους τίτλους αποτιμώνται στην εκτιμώμενη εύλογη αξία τους, όπως αυτή προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας αναγνωρισμένα μοντέλα και δείκτες αποτίμησης, προσαρμοσμένα κατάλληλα προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των εκδοτών των ανωτέρω τίτλων και αφού συγκριθεί με τρέχουσες αγοραίες αξίες παρόμοιων εταιριών εισηγμένων σε χρηματιστήρια.

Όλες οι κανονικές συναλλαγές αγοράς και πώλησης επενδύσεων σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, καταχωρούνται την ημερομηνία σύναψης της συναλλαγής (trade date), η οποία αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο. Ο όρος «κανονικές» συναλλαγές αγοράς και πώλησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων απαιτεί η παράδοση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου να ολοκληρωθεί εντός του χρονικού πλαισίου που έχουν θεσπίσει τα νομοθετικά όργανα ή έχει καθιερωθεί από την πρακτική λειτουργία των αγορών.

(2.7) Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων (Repos)

Χρεόγραφα τα οποία πωλούνται στα πλαίσια μιας σύμβασης «Πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων» (Repos) εξακολουθούν να εμφανίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις ως επενδύσεις διαθέσιμες για πώληση, ενώ η αντίστοιχη υποχρέωση απεικονίζεται ανάλογα με τον αντισυμβαλλόμενο ως υποχρέωση προς πιστωτικά ιδρύματα, υποχρέωση προς πελάτες ή λοιπές καταθέσεις. Χρεόγραφα τα οποία αποκτώνται στα πλαίσια σύμβασης «αγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων» (Reverse Repos) καταχωρούνται στις οικονομικές καταστάσεις ως απαιτήσεις από πιστωτικά ιδρύματα. Η διαφορά μεταξύ τιμής πώλησης και τιμής επαναγοράς καταχωρείται σε λογαριασμό αποτελεσμάτων και αναγνωρίζεται σταδιακά κατά τη διάρκεια της σύμβασης, με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(2.8) Ενσώματα περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία είναι ιδιοχρησιμοποιούμενα είτε για τις λειτουργικές εργασίες του Ομίλου είτε για διοικητικούς σκοπούς. Τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν οικόπεδα, κτίρια, βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, έπιπλα και λοιπό εξοπλισμό καθώς και μεταφορικά μέσα. Στην αξία κτήσης συμπεριλαμβάνονται δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την αγορά των ενσώματων παγίων. Όσον αφορά τα γήπεδα – οικόπεδα και κτίρια, αυτά αναπροσαρμόζονται στην εύλογη αξία τους. Η εκτίμηση της εύλογης αξίας καθώς και της υπολειμματικής αξίας γίνεται από

ανεξάρτητους εκτιμητές σε τακτά χρονικά διαστήματα και σε κάθε περίπτωση στο τέλος εκάστου έτους. Οι βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, τα έπιπλα, ο λοιπός εξοπλισμός καθώς και τα μεταφορικά μέσα αποτιμώνται στην αξία κτήσης μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και σωρευμένες απομειώσεις.

Οι μεταγενέστερες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται στην αξία του παγίου, ή κατά περίπτωση αναγνωρίζονται ως ξεχωριστό πάγιο μόνο όταν πιθανολογείται ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στον Όμιλο και οι δαπάνες αυτές μπορούν να αποτιμηθούν αξιόπιστα.

Οι λοιπές δαπάνες επισκευών και συντηρήσεων καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης κατά το έτος το οποίο πραγματοποιούνται.

Αποσβέσεις: Τα οικόπεδα δεν αποσβένονται. Τα υπόλοιπα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία αποσβένονται με βάση την μέθοδο της σταθερής απόσβεσης κατά την διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής τους, η οποία επανεξετάζεται σε ετήσια βάση. Η ωφέλιμη ζωή των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων ανά κατηγορία, έχει ως εξής :

Κτίρια	30-50 έτη
Ηλεκτρονικός εξοπλισμός	10 έτη
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	12 έτη
Μεταφορικά μέσα	6-9 έτη

Οι «Βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων» αποσβένονται στο μικρότερο χρονικό διάστημα μεταξύ της ωφέλιμης ζωής της βελτίωσης και της διάρκειας μίσθωσης του μισθωμένου ακινήτου.

Απομείωση: Ο Όμιλος εξετάζει κάθε χρόνο τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία για τυχόν ενδείξεις απομείωσης. Αν υπάρχει ένδειξη απομείωσης η λογιστική αξία του ενσώματου στοιχείου μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό με ισόποση επιβάρυνση των αποτελεσμάτων, εκτός εάν το πάγιο το οποίο υφίσταται την απομείωση είχε στο παρελθόν μεταβληθεί η λογιστική του αξία από αναπροσαρμογή αυτού στην εύλογη αξία. Στην περίπτωση αυτή θα επιβαρυνθούν τα αποτελέσματα χρήσης κατά το μέρος του ποσού που υπερβαίνει το ποσό των προηγούμενων αναπροσαρμογών. Κέρδη ή ζημιές από εκποίηση παγίων καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης και προσδιορίζονται από τη διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της αναπόσβεστης αξίας του παγίου.

(2.9) Επενδύσεις σε ακίνητα

Περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται μέσω της διαδικασίας του πλειστηριασμού για το διακανονισμό μη εισπρακτέων απαιτήσεων από χορηγήσεις, αρχικά καταχωρούνται στην αξία κτήσης τους, στην οποία περιλαμβάνονται και οι δαπάνες απόκτησής τους. Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησης, αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Η δε διαφορά μεταξύ εύλογης αξίας και αξίας κτήσης καταχωρείται μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων. Η εκτίμηση της εύλογης αξίας γίνεται από ανεξάρτητους εκτιμητές σε ετήσια βάση.

(2.10) Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Τα «άυλα περιουσιακά στοιχεία» περιλαμβάνουν κυρίως τα λογισμικά προγράμματα. Τα λογισμικά προγράμματα που αποκτώνται μεμονωμένα, απεικονίζονται στην αξία κτήσης. Τα έξοδα που βελτιώνουν ή επιμηκύνουν την απόδοση των προγραμμάτων λογισμικού πέραν των αρχικών τεχνικών προδιαγραφών ενσωματώνονται στο κόστος κτήσης του άυλου παγίου. Στην αξία κτήσης του άυλου περιουσιακού στοιχείου προστίθεται και κάθε άμεσο κόστος που απαιτείται για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και τη σωστή λειτουργία του. Τέτοια στοιχεία άμεσου κόστους είναι:

- οι αμοιβές προσωπικού, όταν συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένο άυλο στοιχείο και μπορούν να υπολογισθούν αξιόπιστα
- οι αμοιβές εξωτερικών συνεργατών που αφορούν στην δημιουργία και ανάπτυξη του άυλου στοιχείου
- τα έξοδα Διοίκησης τα οποία σχετίζονται άμεσα και μπορούν να επιμετρηθούν με αξιόπιστο τρόπο κατά τη φάση της δημιουργίας και ανάπτυξης του άυλου περιουσιακού στοιχείου.

Μεταγενέστερα, τα άυλα πάγια στοιχεία αποτιμώνται στο κόστος κτήσης μείον σωρευμένες αποσβέσεις και σωρευμένες απομειώσεις. Τα λογισμικά προγράμματα αποσβένονται σύμφωνα με

την εκτίμηση της ωφέλιμης ζωής τους η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τα 20 χρόνια. Η διοίκηση του Ομίλου, σε ετήσια βάση, εξετάζει την αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται απομείωση της αξίας τους ή αν έχει μεταβληθεί η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή τους. Όταν η λογιστική αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, τότε διενεργείται ανάλογη πρόβλεψη για απομείωση με ισόποση επιβάρυνση των αποτελεσμάτων.

(2.11) Υπεραξία

Η υπεραξία επιχειρήσεων αντιπροσωπεύει την διαφορά μεταξύ του τιμήματος αγοράς μίας επιχείρησης και της εύλογης αξίας του μεριδίου της καθαρής θέσης της επιχείρησης αυτής που αποκτά ο Όμιλος κατά την ημερομηνία αγοράς.

Η Διοίκηση του Ομίλου εξετάζει σε ετήσια βάση, κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, τη λογιστική αξία της υπεραξίας των επιχειρήσεων προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται πιθανή απομείωση της αξίας της. Σε περίπτωση που η ανακτήσιμη αξία είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας, η υπεραξία αποτιμάται στο ανακτήσιμο ποσό.

(2.12) Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

Το ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα περιλαμβάνουν χρηματικά περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου με ημερομηνία λήξης μικρότερη των τριών μηνών από την ημερομηνία απόκτησης.

(2.13) Δάνεια και Απαιτήσεις

Τα δάνεια και απαιτήσεις είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές και ο Όμιλος δεν έχει σκοπό να τα πουλήσει άμεσα ή στο εγγύς μέλλον.

Όταν ο Όμιλος είναι εκμισθωτής σε σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης και έχει μεταφέρει τους κινδύνους και τα οφέλη από την κατοχή ενός περιουσιακού στοιχείου τότε η συναλλαγή αυτή απεικονίζεται στα δάνεια.

Επενδύσεις αγορασμένες με την υποχρέωση να πουληθούν σε μελλοντική ημερομηνία δεν εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας. Τα ποσά που πληρώνονται αναγνωρίζονται στις απαιτήσεις από πιστωτικά ιδρύματα ή από πελάτες.

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις απεικονίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους συν τα έξοδα συναλλαγής και στη συνέχεια η Τράπεζα τα επιμετρά στο αναπόσβεστο κόστος.

(2.14) Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους

Τα δάνεια και οι λοιπές χορηγήσεις σε πελάτες παρουσιάζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης αφού αφαιρεθούν οι απομειώσεις απαιτήσεων.

Η εισπραξιμότητα των δανείων και λοιπών χορηγήσεων αξιολογείται κατά πελάτη για όλα τα σημαντικά ποσά με βάση την οικονομική κατάσταση του πελάτη, τα ποιοτικά του στοιχεία, το ιστορικό αποπληρωμής και την συναλλακτική συμπεριφορά του, την πιθανή ύπαρξη αξιόπιστων και φερέγγυων εγγυητών και την ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων.

Οι χορηγήσεις που δεν θεωρούνται σημαντικές καθώς και αυτές που είναι μεν σημαντικές αλλά δεν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης κατηγοριοποιούνται σε ομάδες με όμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, όπως καταναλωτικά δάνεια, στεγαστικά δάνεια, πιστωτικές κάρτες κλπ. Ο Όμιλος εξετάζει σε συλλογική βάση την πιθανή απομείωση κάθε κατηγορίας. Κατά την αξιολόγηση του κάθε χαρτοφυλακίου λαμβάνονται υπόψη το ύψος των πιθανών προβληματικών δανείων, η χρονική διάρκεια των καθυστερημένων δόσεων, η εισπραξιμότητά τους από την στιγμή που θα χαρακτηριστούν ως επισφαλή, το οικονομικό κλίμα που επικρατεί, η κατάσταση του κλάδου και η εμπειρία του παρελθόντος σχετικά με το ύψος των αναμενόμενων ζημιών.

Όταν μία χορήγηση χαρακτηριστεί ως επισφαλής, η λογιστική της αξία μειώνεται στην εκτιμώμενη ανακτήσιμη αξία, η οποία προσδιορίζεται ως η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμώμενων ανακτήσιμων ποσών από εγγυήσεις και εμπράγματα εξασφαλίσεις, προεξοφλούμενων με το πραγματικό επιτόκιο της χορήγησης.

Μεταγενέστερες αλλαγές στα ανακτήσιμα ποσά και το χρόνο κατά τον οποίο αναμένεται να εισπραχθούν, συγκρίνονται με προηγούμενους υπολογισμούς και εκεί όπου προκύπτει διαφορά στην πρόβλεψη γίνεται αντίστοιχη χρέωση/πίστωση στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως. Γίνεται επαναφορά προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις μόνο όταν η φερεγγυότητα του πελάτη έχει βελτιωθεί σε τέτοιο βαθμό που να θεωρείται εφικτή η έγκαιρη είσπραξη του κεφαλαίου και των τόκων με βάση τους συμβατικούς όρους του δανείου.

Για χορηγήσεις με καθυστέρηση αποπληρωμής τόκων από 3 έως 6 μήνες ανάλογα με την ύπαρξη ή μη εμπράγματων εξασφαλίσεων, παύει ο εκτοκισμός και εμφανίζονται τα δεδουλευμένα ποσά τόκων σε λογαριασμούς τάξεως.

Δάνεια και λοιπές χορηγήσεις όταν δεν είναι πλέον εφικτή η είσπραξή τους διαγράφονται έναντι των σχηματισμένων προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις.

(2.15) Μισθώσεις

Ο Όμιλος ως μισθωτής

Λειτουργικές Μισθώσεις

Ο Όμιλος συμμετέχει σε λειτουργικές μισθώσεις όπου ο εκμισθωτής διατηρεί σημαντικό μέρος από τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα περιουσιακά στοιχεία. Τα έξοδα των λειτουργικών μισθώσεων καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, με τη σταθερή μέθοδο, καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Ο Όμιλος μπορεί να συμμετέχει σε χρηματοδοτικές μισθώσεις, σύμφωνα με τις οποίες μεταβιβάζονται στον Όμιλο ουσιαστικά όλοι οι κίνδυνοι και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα περιουσιακά στοιχεία.

Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται στην αρχική καταχώρηση στην χαμηλότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας των μισθωμένων περιουσιακών στοιχείων και της παρούσας αξίας των ελάχιστων καταβαλλομένων μισθωμάτων. Μεταγενέστερα, μισθωμένα οικόπεδα και ακίνητα αποτιμώνται στην εύλογη αξία.

Τα μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία αποσβένονται στο μικρότερο διάστημα μεταξύ της διάρκειας της μίσθωσης και της ωφέλιμης ζωής εκτός και αν είναι σχεδόν σίγουρο ότι ο Όμιλος θα αποκτήσει την ιδιοκτησία του παγίου στη λήξη της μίσθωσης. Αν η μίσθωση μεταφέρει την ιδιοκτησία του παγίου στη λήξη της μίσθωσης ή αν περιέχει δικαίωμα αγοράς σε μειωμένη τιμή, η περίοδος απόσβεσης είναι στην ωφέλιμη ζωή του παγίου.

Τα μισθώματα διαχωρίζονται στο ποσό που αφορά την αποπληρωμή εξόδων χρηματοδότησης, και την αποπληρωμή του κεφαλαίου. Ο διαχωρισμός γίνεται ώστε να επιτυγχάνεται ένας σταθερός συντελεστής αποπληρωμής. Η αποπληρωμή εξόδων χρηματοδότησης μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Ο Όμιλος λειτουργεί ως εκμισθωτής και η κατάταξη των μισθώσεων βασίζεται στην έκταση κατά την οποία οι κίνδυνοι και ωφέλειες που συνεπάγεται η κυριότητα ενός μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου ανήκουν στον εκμισθωτή ή στο μισθωτή. Μία μίσθωση κατατάσσεται ως χρηματοδοτική μίσθωση αν μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και ωφέλειες που συνοδεύουν την κυριότητα. Μία μίσθωση κατατάσσεται ως λειτουργική αν δεν μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και ωφέλειες που συνοδεύουν την κυριότητα.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Ο Όμιλος στον ισολογισμό του, καταχωρεί τα κατεχόμενα περιουσιακά στοιχεία που τελούν υπό χρηματοδοτική μίσθωση ως απαίτηση, με αξία ίση με την καθαρή επένδυση στη μίσθωση.

Τα μισθώματα αντιμετωπίζονται ως εξόφληση (αποπληρωμή) κεφαλαίου και ως χρηματοοικονομικό έσοδο.

Η καταχώρηση και κατανομή του χρηματοοικονομικού εσόδου βασίζεται σε ένα μοντέλο που αντανακλά μία σταθερή περιοδική απόδοση της καθαρής επένδυσης επί του ανεξόφλητου μέρους της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Λειτουργικές μισθώσεις: Οι μισθώσεις της κατηγορίας αυτής στις οποίες συμμετέχει ο Όμιλος ως εκμισθωτής αφορούν στα επενδυτικά ακίνητα του Ομίλου.

Τα έσοδα μισθωμάτων, εξαιρώντας το κόστος υπηρεσιών, καταχωρούνται στα έσοδα με τη σταθερή μέθοδο σε ολόκληρη τη διάρκεια της μίσθωσης. Κόστη που αναλαμβάνονται για την απόκτηση των εσόδων μισθωμάτων, καταχωρούνται στα έξοδα.

(2.16) Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και μέσα αντιστάθμισης κινδύνου

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνουν συμβόλαια προθεσμιακών πράξεων συναλλάγματος, ανταλλαγής επιτοκίων και νομισμάτων, και άλλα παράγωγα.

Παράγωγα για εμπορικούς σκοπούς: Όλα τα παράγωγα που δεν καταχωρούνται ως αντισταθμιζόμενα μέσα θεωρούνται ότι αποκτήθηκαν για εμπορικούς σκοπούς. Αρχικά τα παράγωγα καταχωρούνται στην κατάσταση οικονομικής θέσης στην εύλογη αξία τους (η οποία συμπίπτει με το κόστος της συναλλαγής), την ημέρα σύναψης του συμβολαίου των παραγώγων. Μεταγενέστερα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους, η οποία λαμβάνεται από τιμές χρηματιστηριακών αγορών ή υπολογίζεται βάσει τεχνικών αποτίμησης, όπως αναλύσεις προεξοφλημένων ταμειακών ροών και μοντέλα αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσως. Τα παράγωγα απεικονίζονται ως στοιχεία ενεργητικού όταν η εκτιμημένη εύλογη αξία τους είναι θετική και ως υποχρεώσεις όταν η εκτιμημένη εύλογη αξία τους είναι αρνητική.

Ένα παράγωγο είναι δυνατό να ενσωματωθεί σε άλλα χρηματοοικονομικά μέσα. Το σύνθετο χρηματοοικονομικό μέσο που δημιουργείται, αποτελείται από ένα παράγωγο και ένα κύριο συμβόλαιο και είναι γνωστό ως ενσωματωμένο παράγωγο. Ένα ενσωματωμένο παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο διαχωρίζεται από το κύριο συμβόλαιο και καταχωρείται ως ένα μεμονωμένο παράγωγο, υπό την προϋπόθεση ότι α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά και οι κίνδυνοί του δεν είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με εκείνους του κύριου συμβολαίου, β) το ενσωματωμένο παράγωγο πληροί τον ορισμό ενός παραγώγου και γ) το κύριο συμβόλαιο δεν αποτιμάται στην εύλογη αξία του, με τα κέρδη και ζημιές που προκύπτουν κατά την αποτίμησή του να καταχωρούνται στα αποτελέσματα.

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία παραγώγων καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

(2.17) Συμφηφισμός Απαιτήσεων – Υποχρεώσεων

Ο συμφηφισμός χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με υποχρεώσεις και η απεικόνιση του καθαρού ποσού στις Οικονομικές Καταστάσεις, επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρχει νόμιμο δικαίωμα για συμφηφισμό των καταχωρημένων ποσών και υπάρχει πρόθεση είτε για διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει από τον συμφηφισμό ή για ταυτόχρονο διακανονισμό του συνολικού ποσού τόσο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όσο και της υποχρέωσης.

(2.18) Έσοδα και Έξοδα από Τόκους

Για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα, τα έσοδα και τα έξοδα από τόκους καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης χρησιμοποιώντας την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου είναι μία μέθοδος σύμφωνα με την οποία υπολογίζεται το αναπόσβεστο κόστος του χρηματοοικονομικού στοιχείου ή της υποχρέωσης και κατανέμονται τα έσοδα ή τα έξοδα από τόκους καθ' όλη την περίοδο αναφοράς. Πραγματικό επιτόκιο είναι εκείνο το οποίο προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές πληρωμές ή εισπράξεις καθ' όλη την προσδοκώμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου.

Μόλις ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή ομάδα από ομοειδή χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία εκτός χορηγήσεων υποτιμηθούν ως αποτέλεσμα απομείωσης της αξίας τους, τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται εφαρμόζοντας το επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε για την προεξόφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών για το σκοπό της μέτρησης της ζημιάς απομείωσης.

(2.19) Προμήθειες και Συναφή Έσοδα

Οι προμήθειες και τα συναφή έσοδα καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, κατά τη διάρκεια της περιόδου στην οποία παρασχέθηκαν οι σχετικές με αυτά υπηρεσίες. Προμήθειες και συναφή έσοδα που προέρχονται από συναλλαγές για λογαριασμό τρίτων, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα κατά το χρόνο περαίωσης της συναλλαγής. Αμοιβές για υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου και συμβουλευτικές υπηρεσίες καταχωρούνται στα αποτελέσματα σύμφωνα με το συμβόλαιο παροχής υπηρεσιών, συνήθως σε αναλογική βάση.

(2.20) Προβλέψεις

Ο Όμιλος διενεργεί πρόβλεψη για ενδεχόμενες υποχρεώσεις και κινδύνους όταν:

- υπάρχει τεκμαιρόμενη ή νόμιμη παρούσα υποχρέωση ως αποτέλεσμα γεγονότων παρελθουσών χρήσεων,
- το ποσό της υποχρέωσης είναι δυνατό να προσδιοριστεί αντικειμενικά και
- είναι πιθανή η εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη προκειμένου να διακανονιστεί η υποχρέωση.

(2.21) Φόρος Εισοδήματος

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος υπολογίζεται βάσει των προσωρινών διαφορών που προκύπτουν μεταξύ της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις και της φορολογικής αξίας που αποδίδεται σε αυτά σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία.

Για τον προσδιορισμό της αναβαλλόμενης φορολογίας εισοδήματος χρησιμοποιούνται οι θεσπισμένοι φορολογικοί συντελεστές οι οποίοι ισχύουν κατά την επισκοπούμενη χρήση ή οι φορολογικοί συντελεστές που θα ισχύσουν σε ημερομηνία μεταγενέστερη της ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί ορίζονται ρητά από νόμο που ήδη έχει ψηφιστεί και ισχύει.

Ο Όμιλος αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις όταν είναι πιθανόν τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη να είναι επαρκή για τον συμψηφισμό των προσωρινών διαφορών.

Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος υπολογίζεται και στην περίπτωση όπου οι προσωρινές διαφορές προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες, εκτός αν ο Όμιλος μπορεί να ελέγξει την χρονική στιγμή αντιλογισμού της προσωρινής διαφοράς και είναι πιθανό η προσωρινή διαφορά να μην αντιλογιστεί στο εγγύς μέλλον.

Ο πληρωτέος φόρος εισοδήματος, ο οποίος υπολογίζεται επί των κερδών της χρήσης, βάσει της κείμενης φορολογικής νομοθεσίας, αναγνωρίζεται ως έξοδο στα αποτελέσματα της παρούσας χρήσεως. Φορολογικές ζημιές που μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις για συμψηφισμό, αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν θεωρείται πιθανή η πραγματοποίηση μελλοντικών φορολογητέων κερδών, τα οποία θα είναι επαρκή για τον συμψηφισμό των σωρευμένων φορολογικών ζημιών.

Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή υποχρέωση που σχετίζεται με τον επανυπολογισμό της εύλογης αξίας των διαθέσιμων για πώληση περιουσιακών στοιχείων, των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών, των αναλογιστικών κερδών και ζημιών καθώς και τις μεταβολές της εύλογης αξίας των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων, οι οποίες χρεώνονται ή πιστώνονται κατευθείαν στην καθαρή θέση, καταχωρείται επίσης σε χρέωση ή πίστωση της καθαρής θέσης.

(2.22) Παροχές προς το Προσωπικό

Οι εταιρίες του Ομίλου συμμετέχουν σε διάφορα προγράμματα παροχών προς το προσωπικό τους μετά την έξοδό του από την υπηρεσία. Ο Όμιλος συμμετέχει τόσο σε προγράμματα καθορισμένων παροχών όσο και σε προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

Σε ένα πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών Ο Όμιλος δεν έχει νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση να καταβάλει πρόσθετη εισφορά, στην περίπτωση που το Ταμείο δεν διαθέτει τα επαρκή περιουσιακά στοιχεία για να καταβάλει τα επιδόματα των εργαζομένων που είναι άμεσα συνδεδεμένα με τις υπηρεσίες που προσέφεραν στην τρέχουσα και σε προηγούμενες περιόδους.

Ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών είναι στην ουσία ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα στο οποίο η υποχρέωση του Ομίλου καθορίζεται από το ύψος της αποζημίωσης που θα λάβει ο υπάλληλος κατά το χρόνο συνταξιοδότησής του, βάσει της ηλικίας του, της προϋπηρεσίας του στην εταιρία και της αμοιβής του. Η υποχρέωση που καταχωρείται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης αναφορικά με τα προγράμματα καθορισμένων παροχών συνίσταται από την παρούσα αξία των παροχών κατά την ημερομηνία σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων μειωμένη με την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος, με τις αναπροσαρμογές που απαιτούνται για κέρδη ή ζημιές που προέρχονται από αναλογιστική μελέτη καθώς και με το κόστος προϋπηρεσίας. Η υποχρέωση των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών προσδιορίζεται σε ετήσια βάση από ανεξάρτητο αναλογιστή χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method). Η παρούσα αξία της υποχρέωσης που προκύπτει από το πρόγραμμα καθορισμένων παροχών υπολογίζεται, προεξοφλώντας τις μελλοντικές ταμειακές εκροές με επιτόκιο που βασίσθηκε στη μέση απόδοση του δείκτη iBoxx AA Corporate Overall 10+ EUR indices για το έτος 2016.

Ο Όμιλος αναγνωρίζει τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές που μπορεί να προέλθουν από αναπροσαρμογές, βάσει της εμπειρίας, καθώς και από αλλαγή των αναλογιστικών υποθέσεων στην κατάσταση συνολικών εσόδων με απ' ευθείας καταχώρηση στους λογαριασμούς ιδίων κεφαλαίων. Τα δε λοιπά κόστη βαρύνουν το λογαριασμό αποτελέσματα χρήσης. Σε περίπτωση καταβολής αποζημίωσης λόγω πρόωρης αποχώρησης προσωπικού από την ενεργό υπηρεσία, η σχηματισθείσα υποχρέωση μειώνεται με το συνολικό ποσό της αποζημίωσης. Στην αμέσως επόμενη περίοδο αναφοράς στην οποία εκπονείται αναλογιστική μελέτη για τον προσδιορισμό της υποχρέωσης του υπηρετούντος προσωπικού, η όποια διαφορά έχει προκύψει εξομαλύνεται και τακτοποιείται.

(2.23) Αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις

Η Τράπεζα αναγνωρίζει τα δάνεια και λοιπές απαιτήσεις, τις καταθέσεις, τους πιστωτικούς τίτλους και τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης την ημερομηνία που αρχικά δημιουργούνται. Τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία συναλλαγής όπου αναγνωρίζει και τους συμβατικούς όρους των μέσων αυτών.

Αρχικά, όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού απεικονίζονται στην εύλογη αξία τους συν τα έξοδα συναλλαγής που σχετίζονται με την απόκτηση ή έκδοση του, εκτός αν ανήκουν στα στοιχεία του εμπορικού χαρτοφυλακίου.

(2.24) Παύση απεικόνισης του χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο δεν απεικονίζεται στις Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου, από τη στιγμή που ο Όμιλος παύει να έχει τον έλεγχο των συμβατικών δικαιωμάτων που απορρέουν από το χρηματοοικονομικό μέσο. Ο έλεγχος των δικαιωμάτων του χρηματοοικονομικού μέσου παύει να υφίσταται όταν πωληθεί ή όταν όλες οι ταμειακές εισροές, που σχετίζονται με αυτό, μεταβιβαστούν σε ένα ανεξάρτητο τρίτο μέρος.

(2.25) Λειτουργικοί Τομείς

Οι πληροφορίες που γνωστοποιούνται είναι οι πληροφορίες που χρησιμοποιεί η Διοίκηση για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας κάθε τμήματος καθώς και του τρόπου κατανομής των οικονομικών πόρων στα επιμέρους τμήματα. Πιθανότατα, η πληροφόρηση να διαφοροποιείται από τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης και Κατάστασης Αποτελεσμάτων.

Επίσης πρέπει να παρέχονται επεξηγήσεις για την βάση προετοιμασίας της πληροφόρησης των τομέων καθώς και συμφωνίες με τα κονδύλια των χρηματοοικονομικών αναφορών.

Οι λειτουργικοί τομείς που εξυπηρετούν την εσωτερική πληροφόρηση της διοίκησης του Ομίλου είναι οι ακόλουθοι:

Λιανική Τραπεζική

Στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται το σύνολο ιδιωτών καταναλωτών όπως επίσης και οι ελεύθεροι επαγγελματίες. Ο Όμιλος μέσω του δικτύου των καταστημάτων της Τράπεζας καθώς και των

αρμοδίων κεντρικών υπηρεσιών προσφέρει στους πελάτες της κατηγορίας αυτής όλο το εύρος των παραδοσιακών προϊόντων, καθώς και εξειδικευμένα προϊόντα επενδυτικής και καταθετικής υφής.

Επιχειρηματική Τραπεζική

Στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται όλες οι πιστοδοτήσεις των επιχειρήσεων όπως επίσης και των επιτηδευματιών. Ο Όμιλος προσφέρει στους πελάτες που ανήκουν στην κατηγορία αυτή εκτός από τη χορήγηση δανείων και ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών που σχετίζονται με συμβουλευτικές, χρηματοοικονομικές και επενδυτικής φύσεως εργασίες, όπως επίσης και εργασίες συναλλάγματος.

Διαχείριση Διαθεσίμων / Treasury

Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τη διαχείριση των διαθεσίμων του Ομίλου, τις διαμεσολαβητικές εργασίες στην πώληση αμοιβαίων κεφαλαίων, τη διαχείριση χρεογράφων του Ομίλου, όπως επίσης και υπηρεσίες θεματοφυλακής καθώς και τη διαχείριση χαρτοφυλακίου ιδιωτών.

Τα λοιπά έσοδα στα οποία περιλαμβάνονται διαχείριση ακίνητης περιουσίας όπως επίσης και δάνεια προς το προσωπικό, τόκοι δανείων μειωμένης εξασφάλισης κλπ., έχουν κατανεμηθεί αναλογικά στους παραπάνω τρεις τομείς.

(2.26) Ίδιες Μετοχές

Μετοχές της Τράπεζας που κατέχονται από την ίδια την Τράπεζα ή από άλλη εταιρία του Ομίλου, καταχωρούνται στην αξία κτήσης τους και απεικονίζονται αφαιρετικά της καθαρής θέσης του Ομίλου, έως ότου ακυρωθούν. Στην περίπτωση που οι ίδιες μετοχές πωληθούν ή επανεκδοθούν, το τίμημα που θα εισπραχθεί δεν θα περιληφθεί στα αποτελέσματα της χρήσης αλλά θα καταχωρηθεί κατευθείαν στην καθαρή θέση.

(2.27) Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Ως συνδεδεμένα μέρη νοούνται οι επιχειρήσεις στις οποίες η Τράπεζα διατηρεί τον έλεγχο κατέχοντας άμεσα ή έμμεσα πάνω από το 50% του μετοχικού του κεφαλαίου ή ασκεί ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση και οικονομική πολιτική τους. Επίσης ως συνδεδεμένα μέρη θεωρούνται τα μέλη των Διοικήσεων των εταιριών του Ομίλου, συγγενικά με αυτά πρόσωπα πρώτου βαθμού, καθώς και εταιρίες που κατέχονται από αυτά ή εταιρίες στις οποίες ασκούν ουσιώδη επιρροή στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων.

Όλες οι συναλλαγές μεταξύ της Τράπεζας και των συνδεδεμένων με αυτή μερών διενεργούνται με τους ίδιους οικονομικούς όρους, που διενεργούνται παρόμοιες συναλλαγές με μη συνδεδεμένα μέρη, κατά την ίδια χρονική στιγμή.

(2.28) Κέρδη ανά μετοχή

Ο δείκτης των βασικών κερδών ανά μετοχή (EPS) υπολογίζεται διαιρώντας τα καθαρά κέρδη ή ζημιές της χρήσης που είναι αποδοτέα στους κατόχους κοινών μετοχών με το μέσο σταθμισμένο αριθμό των κοινών μετοχών σε κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της χρήσης.

Ο δείκτης των μειωμένων κερδών ανά μετοχή υπολογίζεται χρησιμοποιώντας την ίδια ακριβώς μεθοδολογία υπολογισμού του βασικού δείκτη κερδών ανά μετοχή, αλλά οι προσδιοριστικοί όροι του δείκτη, καθαρά κέρδη ή ζημιές και αριθμός κοινών μετοχών, προσαρμόζονται ανάλογα ώστε να αντανakλούν την ενδεχόμενη μείωση των κερδών ανά μετοχή, η οποία θα μπορούσε να προέλθει είτε από τη μετατροπή μετατρέψιμων ομολογιών ή από άσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών έναντι των κοινών μετοχών.

(2.29) Δραστηριότητες θεματοφυλακής

Ο Όμιλος παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής περιουσιακών στοιχείων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Τα ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία δεν αποτελούν ιδιοκτησία του Ομίλου και συνεπώς τόσο αυτά όσο και τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την επένδυση αυτών, δεν απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Οι προμήθειες που εισπράττει ο Όμιλος από την παροχή της ανωτέρω υπηρεσίας καταχωρούνται στα αποτελέσματα της χρήσης.

(2.30) Μερισίματα

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος έχει δικαίωμα να τα εισπράξει.

(2.31) Καταθέσεις, ομολογιακά δάνεια και μειωμένης εξασφάλισης στοιχεία

Οι καταθέσεις, τα ομολογιακά δάνεια και τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης αποτελούν πηγές χρηματοδότησης για τον Όμιλο.

Οι καταθέσεις, τα ομολογιακά δάνεια και τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης απεικονίζονται αρχικά σε εύλογη αξία και περιλαμβάνουν τα έξοδα συναλλαγής και στην συνέχεια στο αναπόσβεστο κόστος με βάση το πραγματικό επιτόκιο.

(2.32) Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις είναι συμβάσεις που επιβάλλουν στον Όμιλο να κάνει καθορισμένες πληρωμές για την αποζημίωση του κατόχου της εγγύησης από ζημία που υφίσταται όταν ο χρεώστης αδυνατεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του. Αναγνωρίζονται σε εύλογες αξίες όπου η αρχική εύλογη αξία αποσβένεται στη διάρκεια της εγγύησης. Στη συνέχεια αναγνωρίζονται στην υψηλότερη τιμή μεταξύ της παρούσας αξίας τυχόν πληρωμών και του αναπόσβεστου υπολοίπου.

(2.33) Μετοχικό Κεφάλαιο

(α) Έξοδα αύξησης κεφαλαίου

Τα άμεσα έξοδα σχετικά με την έκδοση νέων μετοχών ή δικαιωμάτων μετοχών ή στην εξαγορά άλλης επιχείρησης εμφανίζονται καθαρά από φόρους και εισπράξεις αφαιρετικά των Ιδίων Κεφαλαίων και πιο συγκεκριμένα στη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο ή ελλείψει αυτού στα Κέρδη εις Νέον.

(β) Μερισίματα κοινών και προνομιούχων μετοχών

Τα μερίσματα κοινών και προνομιούχων μετοχών αναγνωρίζονται ως υποχρέωση στην χρήση που εγκρίνονται από την Γενική Συνέλευση των Μετόχων και εμφανίζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων. Αντίστοιχα τα προμερίσματα εμφανίζονται κατά τον ίδιο τρόπο αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων μετά την έγκρισή τους από το διοικητικό συμβούλιο.

(γ) Ίδιες μετοχές

Η αγορά ιδίων μετοχών μαζί με τα έξοδα συναλλαγής αναγνωρίζονται αφαιρετικά των Ιδίων Κεφαλαίων. Οποιοδήποτε αποτέλεσμα από πώληση ή αποτίμηση αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

(2.34) Νέα Πρότυπα και διερμηνείες

Οι λογιστικές αρχές που ακολούθησε ο Όμιλος για τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων είναι συνεπείς με αυτές που περιγράφονται στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσεως που έληξε την 31/12/2015, αφού ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες τροποποιήσεις και βελτιώσεις προτύπων οι οποίες εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εφαρμόστηκαν από 01/01/2016:

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10** «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις», του **Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 12** «Γνωστοποιήσεις περί συμμετοχών σε άλλες εταιρίες» και του **Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 28** «Επενδύσεις σε συγγενείς και κοινοπραξίες»: Εφαρμογή της εξαίρεσης σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων (Κανονισμός 2016/1703/22.9.2016).

Την 18.12.2014, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στα ανωτέρω πρότυπα με την οποία αποσαφηνίζει ότι η εξαίρεση που παρέχεται στα ΔΠΧΑ 10 και ΔΛΠ 28, αναφορικά με τη σύνταξη ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσεως αντίστοιχα, ισχύει και για τις εταιρίες που είναι θυγατρικές μιας εταιρίας επενδύσεων, η οποία αποτιμά τις θυγατρικές της στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 10. Επίσης, με την ανωτέρω τροποποίηση αποσαφηνίζεται ότι οι απαιτήσεις γνωστοποιήσεων του ΔΠΧΑ 12 έχουν εφαρμογή στις εταιρίες επενδύσεων οι οποίες αποτιμούν όλες τις θυγατρικές τους εταιρίες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης από τον Όμιλο δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11** «Σχήματα υπό κοινό έλεγχο»: Λογιστικός χειρισμός απόκτησης συμμετοχών σε σχήματα υπό κοινή δραστηριότητα (Κανονισμός 2015/2173/24.11.2015)

Την 6.5.2014, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 11 με την οποία αποσαφηνίζει ότι ο αποκτών συμμετοχή σε ένα σχήμα υπό κοινή δραστηριότητα (joint operation), το οποίο συνιστά επιχείρηση (σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 3), θα πρέπει να εφαρμόζει όλες τις σχετικές αρχές για το λογιστικό χειρισμό των συνενώσεων του ΔΠΧΑ 3 καθώς και των άλλων προτύπων εκτός από εκείνες τις αρχές οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με το ΔΠΧΑ 11. Επιπλέον, ο αποκτών τη συμμετοχή θα προβαίνει στις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 3 και τα λοιπά σχετικά πρότυπα. Αυτό ισχύει τόσο κατά την απόκτηση της αρχικής συμμετοχής όσο και για κάθε επιπρόσθετη συμμετοχή σε σχήματα υπό κοινή δραστηριότητα που συνιστούν επιχείρηση.

Η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης από τον Όμιλο δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 1** «Παρουσίαση Οικονομικών Καταστάσεων»: Πρωτοβουλία γνωστοποιήσεων (Κανονισμός 2015/2406/18.12.2015)

Την 18.12.2014 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων δημοσίευσε τροποποίηση στο ΔΛΠ 1 στο πλαίσιο του έργου που έχει αναλάβει για να αναλύσει τις δυνατότητες βελτίωσης των γνωστοποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις που συντάσσονται βάσει των ΔΠΧΑ (Disclosure initiative). Οι κυριότερες από τις τροποποιήσεις συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- καταργείται ο περιορισμός της συνοπτικής παρουσίασης των λογιστικών αρχών,
- διευκρινίζεται ότι ακόμη και εάν κάποια πρότυπα απαιτούν συγκεκριμένες γνωστοποιήσεις ως ελάχιστες για τη συμμόρφωση με τα ΔΠΧΑ, μία οντότητα δικαιούται να μην τις παραθέσει εάν αυτές θεωρούνται μη σημαντικές. Επιπρόσθετα, εάν οι πληροφορίες που απαιτούνται από τα επιμέρους πρότυπα δεν είναι επαρκείς για την κατανόηση της επίδρασης των συναλλαγών, τότε η οντότητα ενδέχεται να χρειάζεται να προσθέσει επιπλέον γνωστοποιήσεις,

- αποσαφηνίζεται ότι οι γραμμές που ορίζουν τα ΔΠΧΑ ότι πρέπει να περιλαμβάνονται στον ισολογισμό και στα αποτελέσματα δεν είναι περιοριστικές και ότι για τα εν λόγω κονδύλια η εταιρία μπορεί να παρουσιάζει περαιτέρω ανάλυση σε γραμμές, τίτλους και υποομάδες διευκρινίζεται ότι στην Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος, η αναλογία μίας εταιρίας στα λοιπά αποτελέσματα που καταχωρούνται απευθείας στην καθαρή θέση συγγενών και κοινοπραξιών που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης πρέπει να διακρίνεται:

-- σε ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων και

-- σε ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων,

- διευκρινίζεται ότι στο πρότυπο δεν ορίζεται συγκεκριμένη σειρά παρουσίασης των σημειώσεων και ότι κάθε εταιρία οφείλει να θεσπίσει ένα συστηματικό τρόπο παρουσίασης λαμβάνοντας υπόψη την κατανόηση και τη συγκρισιμότητα των οικονομικών της καταστάσεων.

Η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης από τον Όμιλο δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 16** «Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις» και του **Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 38** «Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία»: Αποσαφήνιση των αποδεκτών μεθόδων απόσβεσης (Κανονισμός 2015/2231/2.12.2015).

Την 12.5.2014 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων δημοσίευσε τροποποίηση στα ΔΛΠ 16 και ΔΛΠ 38 με την οποία απαγορεύει ρητά να χρησιμοποιηθεί το έσοδο ως βάση της μεθόδου απόσβεσης των ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων. Εξαιρέση παρέχεται μόνο για τα άυλα πάγια όταν ικανοποιούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) όταν το άυλο στοιχείο εκφράζεται ως μέγεθος του εσόδου όταν, δηλαδή, το δικαίωμα εκμετάλλευσης του άυλου παγίου εκφράζεται σε συνάρτηση του εσόδου που πρέπει να παραχθεί με τέτοιο τρόπο ώστε η πραγματοποίηση ενός συγκεκριμένου ποσού εσόδου να καθορίζει τη λήξη του δικαιώματος, ή

(β) όταν μπορεί να αποδειχθεί ότι το έσοδο και η ανάλωση των οικονομικών ωφελειών είναι έννοιες άρρηκτα συνδεδεμένες.

Η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης από τον Όμιλο δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 16** «Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις» και του **Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 41** «Γεωργία»: Φυτά που φέρουν καρπούς (Κανονισμός 2015/2113/23.11.2015)

Την 30.6.2014 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στα ΔΛΠ 16 και ΔΛΠ 41 με την οποία αποσαφηνίζεται ότι τα φυτά που φέρουν καρπούς, τα οποία ορίζονται ως εκείνα που:

- α) χρησιμοποιούνται στην παραγωγή ή στην προμήθεια γεωργικών προϊόντων,
  - β) αναμένεται να παράγουν προϊόντα για περισσότερες από μία περιόδους και
  - γ) υπάρχει πολύ μικρή πιθανότητα να πωληθούν ως γεωργικά προϊόντα, εκτός από το ενδεχόμενο πώλησής τους ως scrap, πρέπει να λογιστικοποιούνται βάσει του ΔΛΠ 16 και όχι βάσει του ΔΛΠ 41.
- Η ανωτέρω τροποποίηση δεν έχει εφαρμογή στις δραστηριότητες του Ομίλου.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 27** «Ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις»: Η μέθοδος της καθαρής θέσεως στις ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις (Κανονισμός 2015/2441/18.12.2015)

Την 12.8.2014 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΛΠ 27 με την οποία παρέχει τη δυνατότητα εφαρμογής της μεθόδου της καθαρής θέσης για την αποτίμηση των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις. Επιπρόσθετα, με την εν λόγω τροποποίηση διευκρινίζεται πως οι οικονομικές καταστάσεις ενός επενδυτή που δεν έχει επενδύσεις σε θυγατρικές αλλά έχει επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες, οι οποίες, βάσει του ΔΛΠ 28, αποτιμώνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, δεν αποτελούν ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις.

Η ανωτέρω τροποποίηση δεν έχει εφαρμογή στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

• **Βελτιώσεις Διεθνών Λογιστικών Προτύπων – κύκλος 2012-2014** (Κανονισμός 2015/2343/15.12.2015)

Στο πλαίσιο του προγράμματος των ετήσιων βελτιώσεων των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, το Συμβούλιο εξέδωσε, την 25.9.2014, μη επείγουσες αλλά απαραίτητες τροποποιήσεις σε επιμέρους πρότυπα.

Η υιοθέτηση των ανωτέρω τροποποιήσεων από τον Όμιλο δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές του καταστάσεις.

Εκτός των προτύπων που αναφέρθηκαν ανωτέρω, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υιοθετήσει τα κατωτέρω νέα πρότυπα των οποίων η εφαρμογή είναι υποχρεωτική για χρήσεις με έναρξη μετά την 1.1.2016 και δεν έχουν εφαρμοστεί πρόωρα από τον Όμιλο.

• **Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9:** «Χρηματοοικονομικά μέσα» (Κανονισμός 2016/2067/22.11.2016)

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2018

Την 24.7.2014 ολοκληρώθηκε από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων η έκδοση του οριστικού κειμένου του προτύπου ΔΠΧΑ 9: Χρηματοοικονομικά μέσα, το οποίο αντικαθιστά το υφιστάμενο ΔΛΠ 39. Το νέο πρότυπο προβλέπει σημαντικές διαφοροποιήσεις αναφορικά με την ταξινόμηση και την αποτίμηση των χρηματοοικονομικών μέσων καθώς και με τη λογιστική αντιστάθμιση. Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα:

Ταξινόμηση και αποτίμηση

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού πρέπει, κατά την αρχική αναγνώριση, να ταξινομούνται σε δύο μόνο κατηγορίες, σε εκείνη στην οποία η αποτίμηση γίνεται στο αναπόσβεστο κόστος και σε εκείνη στην οποία η αποτίμηση γίνεται στην εύλογη αξία. Τα κριτήρια τα οποία θα πρέπει να συνυπολογιστούν προκειμένου να αποφασιστεί η αρχική κατηγοριοποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού είναι τα ακόλουθα:

- i. Το επιχειρησιακό μοντέλο (business model) το οποίο χρησιμοποιεί η επιχείρηση για τη διαχείριση των μέσων αυτών.
- ii. Τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών των μέσων. Προκειμένου ένα χρηματοοικονομικό μέσο να καταταγεί στην κατηγορία της αποτίμησης στο αναπόσβεστο κόστος θα πρέπει να ικανοποιούνται ταυτόχρονα τα εξής:

- το μέσο να εντάσσεται σε επιχειρησιακό μοντέλο το οποίο να έχει ως στόχο τη διακράτηση χρηματοοικονομικών μέσων προκειμένου να εισπραχθούν οι συμβατικές ταμειακές ροές,
- οι συμβατικοί όροι που διέπουν το στοιχείο να προβλέπουν αποκλειστικά ταμειακές ροές κεφαλαίου και τόκου επί του απλήρωτου κεφαλαίου, οι οποίες θα πρέπει να καταβληθούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες (Solely Payments of Principal and Interest- SPPI).

Αν ένα μέσο πληροί τα ανωτέρω κριτήρια αλλά διακρατείται τόσο με σκοπό την πώληση όσο και με σκοπό την είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών θα πρέπει να κατατάσσεται στην κατηγορία αποτίμησης στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρούνται απευθείας στην καθαρή θέση. Τα μέσα που δεν εντάσσονται σε καμία από τις δύο ανωτέρω κατηγορίες ταξινομήσης αποτιμώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Επιπρόσθετα, το ΔΠΧΑ 9 επιτρέπει, κατά την αρχική αναγνώριση, οι επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους να ταξινομηθούν σε κατηγορία αποτίμησης στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων τα οποία καταχωρούνται απευθείας στην καθαρή θέση. Προκειμένου να συμβεί αυτό, η επένδυση αυτή δεν θα πρέπει να διακρατείται για εμπορικούς σκοπούς. Επίσης, όσον αφορά στα ενσωματωμένα παράγωγα, στις περιπτώσεις που το κύριο συμβόλαιο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, το ενσωματωμένο παράγωγο δεν θα πρέπει να διαχωρίζεται, ο δε λογιστικός χειρισμός του υβριδικού συμβολαίου θα πρέπει να βασιστεί σε όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω για την ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων.

Σε ότι αφορά στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, η βασικότερη διαφοροποίηση σχετίζεται με εκείνες τις υποχρεώσεις που μία εταιρία επιλέγει κατά την αρχική αναγνώριση να αποτιμήσει στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση αυτή, η μεταβολή της εύλογης αξίας θα πρέπει να καταχωρείται στα αποτελέσματα, με εξαίρεση το ποσό της μεταβολής που αποδίδεται στον πιστωτικό κίνδυνο του εκδότη, το οποίο θα πρέπει να καταχωρείται απευθείας στην καθαρή θέση.

Απομείωση

Σε αντίθεση με το υφιστάμενο ΔΛΠ 39, με βάση το οποίο μία εταιρία αναγνωρίζει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου μόνο όταν οι ζημίες αυτές έχουν συμβεί, το νέο πρότυπο απαιτεί την αναγνώριση των αναμενόμενων ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου. Ειδικότερα, κατά την αρχική αναγνώριση ενός μέσου, αναγνωρίζονται οι αναμενόμενες ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου για τις αναμενόμενες ζημίες 12 μηνών. Στην περίπτωση, ωστόσο, που η πιστοληπτική ικανότητα των εκδοτών επιδεινωθεί σημαντικά μετά την αρχική αναγνώριση ή στην περίπτωση των μέσων που χαρακτηρίζονται ως απομειωμένα κατά την αρχική τους αναγνώριση, οι αναμενόμενες ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου αναγνωρίζονται για όλη τη διάρκεια ζωής των μέσων.

Λογιστική αντιστάθμισης

Οι νέες απαιτήσεις για τη λογιστική αντιστάθμισης είναι περισσότερο ευθυγραμμισμένες με τη διαχείριση των κινδύνων της οικονομικής οντότητας ενώ οι κυριότερες μεταβολές σε σχέση με τις υφιστάμενες διατάξεις του ΔΛΠ 39 συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- διευρύνεται ο αριθμός των στοιχείων που μπορούν να συμμετέχουν σε μία σχέση αντιστάθμισης είτε ως μέσα αντιστάθμισης είτε ως αντισταθμιζόμενα στοιχεία,
- καταργείται το εύρος 80%-125% το οποίο με βάση τις υφιστάμενες διατάξεις θα πρέπει να ικανοποιείται προκειμένου η αντιστάθμιση να θεωρείται αποτελεσματική. Ο έλεγχος αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης γίνεται πλέον μόνο προοδευτικά, ενώ υπό συγκεκριμένες συνθήκες η ποιοτική μόνο αξιολόγηση καθίσταται επαρκής,
- στην περίπτωση που μία σχέση αντιστάθμισης παύει να είναι αποτελεσματική αλλά ο στόχος της διαχείρισης κινδύνων της εταιρίας ως προς τη σχέση αντιστάθμισης παραμένει ο ίδιος, η εταιρία θα πρέπει να προβεί σε εξισορρόπηση (rebalancing) της σχέσης αντιστάθμισης ώστε να ικανοποιούνται τα κριτήρια της αποτελεσματικότητας.

Επισημαίνεται πως στις νέες απαιτήσεις δεν περιλαμβάνονται εκείνες που αφορούν στην αντιστάθμιση ανοιχτών χαρτοφυλακίων (macro hedging) οι οποίες δεν έχουν ακόμα διαμορφωθεί. Πέραν των ανωτέρω τροποποιήσεων, η έκδοση του ΔΠΧΑ 9 έχει επιφέρει την τροποποίηση και άλλων προτύπων και κυρίως του ΔΠΧΑ 7 στο οποίο έχουν προστεθεί νέες γνωστοποιήσεις.

Πρόγραμμα Υλοποίησης ΔΠΧΑ 9

Η Τράπεζα, προκειμένου να εξασφαλίσει την ορθή εφαρμογή του νέου προτύπου, έχει ξεκινήσει Πρόγραμμα υλοποίησης του ΔΠΧΑ 9. Για τη διαχείριση του Προγράμματος έχει συσταθεί Συντονιστική Επιτροπή η οποία αποτελείται από ανώτερα διευθυντικά στελέχη της Τράπεζας των

Διευθύνσεων Διαχείρισης Κινδύνων, Οικονομικής Διαχείρισης, Πληροφορικής και Οργάνωσης και Πιστοδοτήσεων.

Σκοπός της Συντονιστικής Επιτροπής είναι ο σχεδιασμός και υλοποίηση του διευρυμένου έργου με την ονομασία "Project Management Office – PMO" έως την 1/1/2018. Αντικείμενο του συγκεκριμένου έργου είναι η ευρύτερη προσαρμογή του διαχειριστικού μοντέλου Risk Management της Τράπεζας με την μετάβαση σε ΔΠΧΑ 9 περιβάλλον.

Η Συντονιστική Επιτροπή συνεδριάζει σε τακτική βάση και παρακολουθεί την πρόοδο των εργασιών υλοποίησης του έργου.

Ποσοτική επίπτωση

Εκτιμάται ότι, μέχρι το Πρόγραμμα υλοποίησης του ΔΠΧΑ 9 να προχωρήσει σε βαθμό που να έχουν ληφθεί οι σημαντικότερες αποφάσεις που επηρεάζουν την υλοποίηση και να έχουν ενσωματωθεί στα μοντέλα υπολογισμού της ζημίας λόγω πιστωτικού κινδύνου, δεν θα είναι διαθέσιμες αξιόπιστες εκτιμήσεις για την επίπτωση του ΔΠΧΑ 9, ιδίως όσον αφορά στην αλληλεπίδραση με τις εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις. Συνεπώς δεν δύναται να παρασχεθούν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον αναμενόμενο αντίκτυπο στη χρηματοοικονομική θέση και στα εποπτικά κεφάλαια της Τράπεζας.

Η Τράπεζα προτίθεται ωστόσο, να προβεί σε ποσοτικοποίηση της πιθανής επίπτωσης του ΔΠΧΑ 9, όταν αυτό θα επιτραπεί από τον βαθμό υλοποίησης του έργου και πάντως όχι αργότερα από τις ελεγμένες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της 31.12.2017.

• **Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 15:** «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες» (Κανονισμός 2016/1905/22.9.2016)

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2018

Την 28.5.2014 εκδόθηκε από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων το πρότυπο ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες». Το νέο πρότυπο είναι το αποτέλεσμα της κοινής προσπάθειας του IASB και του Αμερικάνικου Συμβουλίου των Χρηματοοικονομικών Λογιστικών Προτύπων (FASB) να αναπτύξουν κοινές απαιτήσεις όσον αφορά τις αρχές αναγνώρισης εσόδων. Το νέο πρότυπο έχει εφαρμογή σε όλες τις συμβάσεις με πελάτες πλην εκείνων που είναι στο πεδίο εφαρμογής άλλων προτύπων, όπως οι χρηματοδοτικές μισθώσεις, τα ασφαλιστικά συμβόλαια και τα χρηματοοικονομικά μέσα.

Σύμφωνα με το νέο πρότυπο, μια εταιρία αναγνωρίζει έσοδα για να απεικονίσει τη μεταφορά των υπεσχημένων αγαθών ή υπηρεσιών σε πελάτες έναντι ενός ποσού που αντιπροσωπεύει την αμοιβή, την οποία η εταιρία αναμένει ως αντάλλαγμα για τα εν λόγω προϊόντα ή υπηρεσίες. Εισάγεται η έννοια ενός νέου μοντέλου αναγνώρισης εσόδων βάσει έντε βασικών βημάτων, τα οποία επιγραμματικά είναι τα εξής:

- Βήμα 1: Προσδιορισμός της σύμβασης/συμβάσεων με έναν πελάτη
- Βήμα 2: Προσδιορισμός των υποχρεώσεων απόδοσης στη σύμβαση
- Βήμα 3: Καθορισμός του τιμήματος συναλλαγής
- Βήμα 4: Κατανομή του τιμήματος συναλλαγής στις υποχρεώσεις απόδοσης της σύμβασης
- Βήμα 5: Αναγνώριση εσόδου όταν (ή καθώς) η εταιρία ικανοποιεί μια υποχρέωση απόδοσης

Η έννοια της υποχρέωσης απόδοσης (performance obligation) είναι νέα και στην ουσία αντιπροσωπεύει κάθε υπόσχεση για μεταφορά στον πελάτη: α) ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας (ή μιας δέσμης αγαθών ή υπηρεσιών) που είναι διακριτή ή β) μιας σειράς διακριτών αγαθών ή υπηρεσιών που είναι ουσιαστικά τα ίδια και έχουν το ίδιο μοντέλο μεταφοράς στον πελάτη.

Η έκδοση του ΔΠΧΑ 15 επιφέρει την κατάργηση των ακόλουθων προτύπων και διερμηνειών:

- ΔΛΠ 11 «Συμβάσεις κατασκευής»
- ΔΛΠ 18 «Έσοδα»
- Διερμηνεία 13 «Προγράμματα εμπιστοσύνης πελατών»
- Διερμηνεία 15 «Συμβάσεις για την Κατασκευή Ακινήτων»
- Διερμηνεία 18 «Μεταφορές στοιχείων ενεργητικού από πελάτες» και
- Διερμηνεία 31 «Έσοδα - Συναλλαγές ανταλλαγής που εμπεριέχουν υπηρεσίες διαφήμισης»

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 15 στις οικονομικές του καταστάσεις.

Επίσης, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων έχει εκδώσει τα κατωτέρω πρότυπα και τροποποιήσεις προτύπων καθώς και τη Διερμηνεία 22, τα οποία όμως δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν έχουν εφαρμοστεί πρόωρα από τον Όμιλο.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 2** «Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών»: Ταξινόμηση και αποτίμηση των παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών.

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2018

Την 20.6.2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 2 με το οποίο διευκρινίστηκαν τα ακόλουθα:

- κατά την αποτίμηση της εύλογης αξίας μίας παροχής που εξαρτάται από την αξία των μετοχών και η οποία διακανονίζεται με μετρητά, ο λογιστικός χειρισμός των επιπτώσεων από τους όρους κατοχύρωσης (vesting conditions) καθώς και από τους όρους που δεν σχετίζονται με την εκπλήρωση συγκεκριμένων προϋποθέσεων (non-vesting conditions) ακολουθεί τη λογική που εφαρμόζεται στις παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους,

- στις περιπτώσεις που η φορολογική νομοθεσία επιβάλλει στην εταιρία να παρακρατά ένα ποσό φόρου (το οποίο αποτελεί φορολογική υποχρέωση του υπαλλήλου) το οποίο αφορά στις αμοιβές που σχετίζονται με την αξία της μετοχής και το οποίο θα πρέπει να αποδοθεί στις φορολογικές αρχές, η συναλλαγή στο σύνολό της θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μία παροχή που εξαρτάται από την αξία των μετοχών και η οποία διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους, αν ως τέτοια θα χαρακτηριζόταν αν δεν υπήρχε το ζήτημα του συμψηφισμού της φορολογικής υποχρέωσης,

- στην περίπτωση που τροποποιηθούν οι όροι που διέπουν τις παροχές που εξαρτώνται από την αξία της μετοχής έτσι ώστε αυτές να πρέπει να αναταξινομηθούν από παροχές που καταβάλλονται με μετρητά σε παροχές που καταβάλλονται με τη μορφή συμμετοχικών τίτλων, η συναλλαγή θα πρέπει να λογιστικοποιηθεί ως παροχή που διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους από την ημερομηνία που πραγματοποιείται η τροποποίηση.

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 4** «Ασφαλιστήρια συμβόλαια»: Εφαρμόζοντας το ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα με το ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια Συμβόλαια

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2018

Την 12.9.2016 το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 4 με την οποία διευκρινίζει ότι:

- οι ασφαλιστικές εταιρίες, των οποίων η κύρια δραστηριότητα συνδέεται με τις ασφάλειες, έχουν τη δυνατότητα να λάβουν προσωρινή εξαίρεση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 και

- όλες οι εταιρίες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια και υιοθετούν το ΔΠΧΑ 9 έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάζουν τις μεταβολές στην εύλογη αξία επιλέξιμων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού στα λοιπά αποτελέσματα που καταχωρούνται απευθείας στην καθαρή θέση και όχι στα αποτελέσματα.

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 10** «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» και του **Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 28** «Επενδύσεις σε συγγενείς και κοινοπραξίες»: Συναλλαγή πώλησης ή εισφοράς μεταξύ του επενδυτή και της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας.

Ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής: Δεν έχει ακόμα καθοριστεί.

Την 11.9.2014, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποιήσεις στα ΔΠΧΑ 10 και ΔΛΠ 28 με σκοπό να αποσαφηνίσει το λογιστικό χειρισμό μίας συναλλαγής πώλησης ή εισφοράς στοιχείων του ενεργητικού της μητρικής εταιρίας σε συγγενή ή κοινοπραξία της και το αντίστροφο. Ειδικότερα, το ΔΠΧΑ 10 τροποποιήθηκε έτσι ώστε να καθίσταται σαφές ότι, σε περίπτωση που ως αποτέλεσμα μίας συναλλαγής με μία συγγενή ή κοινοπραξία, μία εταιρία χάσει τον έλεγχο επί θυγατρικής της, η οποία δεν συνιστά «επιχείρηση» βάσει του ΔΠΧΑ 3, θα

αναγνωρίσει στα αποτελέσματά της μόνο εκείνο το μέρος του κέρδους ή της ζημίας που σχετίζεται με το ποσοστό συμμετοχής των τρίτων στη συγγενή ή στην κοινοπραξία. Το υπόλοιπο μέρος του κέρδους της συναλλαγής θα απαλείφεται με το λογιστικό υπόλοιπο της συμμετοχής στη συγγενή ή στην κοινοπραξία. Επιπρόσθετα, εάν ο επενδυτής διατηρεί ποσοστό συμμετοχής στην πρώην θυγατρική, έτσι ώστε αυτή να θεωρείται πλέον συγγενής ή κοινοπραξία, το κέρδος ή η ζημία από την εκ νέου αποτίμηση της συμμετοχής αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα μόνο στο βαθμό που αφορά το ποσοστό συμμετοχής των άλλων επενδυτών. Το υπόλοιπο ποσό του κέρδους απαλείφεται με το λογιστικό υπόλοιπο της συμμετοχής στην πρώην θυγατρική.

Αντίστοιχα, στο ΔΛΠ 28 έγιναν προσθήκες για να αποσαφηνιστεί ότι η μερική αναγνώριση κέρδους ή ζημίας στα αποτελέσματα του επενδυτή θα λαμβάνει χώρα μόνο εάν τα πωληθέντα στοιχεία στη συγγενή ή στην κοινοπραξία δεν πληρούν τον ορισμό της «επιχείρησης». Σε αντίθετη περίπτωση θα αναγνωρίζεται το συνολικό κέρδος ή ζημία στα αποτελέσματα του επενδυτή.

Την 17.12.2015 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων κατήργησε την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής της ανωτέρω τροποποίησης που είχε αρχικά προσδιορίσει. Η νέα ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής θα προσδιοριστεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αφού λάβει υπόψη του τα αποτελέσματα του έργου που εκπονεί για τη λογιστική της μεθόδου της καθαρής θέσης.

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση της εν λόγω τροποποίησης στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 14:** «Αναβαλλόμενοι λογαριασμοί υπό καθεστώς ρύθμισης»

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2016

Την 30.1.2014, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε το ΔΠΧΑ 14. Το νέο πρότυπο πραγματεύεται το λογιστικό χειρισμό και τις γνωστοποιήσεις που απαιτούνται για τους αναβαλλόμενους λογαριασμούς υπό καθεστώς ρύθμισης, η τήρηση και αναγνώριση των οποίων προβλέπεται από τις τοπικές νομοθεσίες όταν μία εταιρία παρέχει προϊόντα ή υπηρεσίες των οποίων η τιμή ρυθμίζεται από κάποιον κανονιστικό φορέα. Το πρότυπο έχει εφαρμογή κατά την πρώτη υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και μόνο για τις οντότητες που διενεργούν δραστηριότητες που ρυθμίζονται από κάποιο φορέα και που σύμφωνα με τα προηγούμενα λογιστικά πρότυπα αναγνώριζαν τους εν λόγω λογαριασμούς στις οικονομικές τους καταστάσεις. Το ΔΠΧΑ 14 παρέχει, κατ' εξαίρεση, στις οντότητες αυτές τη δυνατότητα να κεφαλαιοποιούν αντί να εξοδοποιούν τα σχετικά κονδύλια.

Το ανωτέρω πρότυπο δεν έχει εφαρμογή στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 15** «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες»: Διευκρινίσεις στο ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2018

Την 12.4.2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 15 με την οποία διευκρίνισε κυρίως τα ακόλουθα:

-- πότε ένα υπεσχημένο αγαθό ή υπηρεσία είναι διακριτό από λοιπές υποσχέσεις σε μία σύμβαση γεγονός που λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση για το αν το υπεσχημένο αγαθό ή υπηρεσία συνιστά υποχρέωση απόδοσης,

-- με ποιο τρόπο πρακτικά να αξιολογείται αν η φύση της υπόσχεσης της εταιρίας συνιστά παροχή των υπεσχημένων αγαθών ή υπηρεσιών (η εταιρία αποτελεί δηλαδή τον εντολέα) ή διευθέτηση ώστε τρίτο μέρος να παρέχει τα εν λόγω αγαθά και υπηρεσίες (η εταιρία αποτελεί δηλαδή τον εντολοδόχο),

-- ποιος παράγοντας καθορίζει αν η εταιρία αναγνωρίζει το έσοδο διαχρονικά ή σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή στις περιπτώσεις των αδειών χρήσης επί πνευματικής περιουσίας.

Τέλος, με την τροποποίηση προστέθηκαν δύο πρακτικές λύσεις για τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 15 όσον αφορά στις ολοκληρωμένες συμβάσεις στις οποίες εφαρμόζεται πλήρης αναδρομική εφαρμογή και όσον αφορά στις μεταβολές στις συμβάσεις κατά τη μετάβαση.

Ο Όμιλος εξετάζει την επίπτωση που θα επιφέρει η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 16:** «Μισθώσεις»

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2019

Την 13.1.2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε το πρότυπο ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» το οποίο αντικαθιστά:

- το ΔΛΠ 17 «Μισθώσεις»,
- τη Διερμηνεία 4 «Προσδιορισμός του αν μία συμφωνία εμπεριέχει μίσθωση»,
- τη Διερμηνεία 15 «Λειτουργικές μισθώσεις – Κίνητρα» και
- τη Διερμηνεία 27 «Εκτίμηση της ουσίας των συναλλαγών που εμπεριέχουν το νομικό τύπο μίας μίσθωσης»

Το νέο πρότυπο διαφοροποιεί σημαντικά τη λογιστική των μισθώσεων για τους μισθωτές ενώ στην ουσία διατηρεί τις υφιστάμενες απαιτήσεις του ΔΛΠ 17 για τους εκμισθωτές. Ειδικότερα, βάσει των νέων απαιτήσεων, καταργείται για τους μισθωτές η διάκριση των μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές. Οι μισθωτές θα πρέπει πλέον, για κάθε σύμβαση μισθώσεως που υπερβαίνει τους 12 μήνες, να αναγνωρίζουν στον ισολογισμό τους το δικαίωμα χρήσης του μισθωμένου στοιχείου καθώς και την αντίστοιχη υποχρέωση καταβολής των μισθωμάτων. Ο ανωτέρω χειρισμός δεν απαιτείται όταν η αξία του στοιχείου χαρακτηρίζεται ως πολύ χαμηλή.

Ο Όμιλος εξετάζει την επίπτωση που θα επιφέρει η υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16 στις οικονομικές του καταστάσεις.

• Τροποποίηση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 7 «Κατάσταση Ταμειακών Ροών»: Πρωτοβουλία γνωστοποιήσεων.

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2017

Την 29.1.2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΛΠ 7 βάσει της οποίας μία εταιρία καλείται να παρέχει γνωστοποιήσεις οι οποίες να βοηθούν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές εκείνων των υποχρεώσεων των οποίων οι ταμειακές ροές ταξινομούνται στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες στην κατάσταση ταμειακών ροών. Οι μεταβολές που θα πρέπει να γνωστοποιούνται, οι οποίες δεν είναι απαραίτητο να είναι ταμειακές, περιλαμβάνουν:

- τις μεταβολές από ταμειακές ροές χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων,
- τις μεταβολές που απορρέουν από την απόκτηση ή απώλεια ελέγχου θυγατρικών ή άλλων εταιριών,
- τις μεταβολές από συναλλαγματικές διαφορές,
- τις μεταβολές της εύλογης αξίας και
- λοιπές μεταβολές.

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης στις οικονομικές του καταστάσεις.

• Τροποποίηση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 12 «Φόροι Εισοδήματος»: Αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων για μη πραγματοποιηθείσες ζημίες.

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2017

Την 19.1.2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΛΠ 12 με την οποία αποσαφήνισε τα ακόλουθα:

- Οι μη πραγματοποιηθείσες ζημίες χρεωστικών μέσων, τα οποία αποτιμώνται για λογιστικούς σκοπούς στην εύλογη αξία και για φορολογικούς σκοπούς στο κόστος, δύνανται να οδηγήσουν σε εκπεστέες προσωρινές διαφορές ανεξάρτητα με το αν ο κάτοχός τους πρόκειται να ανακτήσει την αξία των στοιχείων μέσω της πώλησης ή της χρήσης τους.
- Η ανακτησιμότητα μίας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης εξετάζεται σε συνδυασμό με τις λοιπές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις. Στην περίπτωση, ωστόσο, που ο φορολογικός νόμος περιορίζει το συμψηφισμό συγκεκριμένων φορολογικών ζημιών με συγκεκριμένες κατηγορίες εισοδήματος, οι σχετικές εκπεστέες προσωρινές διαφορές θα πρέπει να εξετάζονται μόνο σε συνδυασμό με άλλες εκπεστέες προσωρινές διαφορές της ίδιας κατηγορίας.
- Κατά τον έλεγχο ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, συγκρίνονται οι εκπεστέες φορολογικές διαφορές με τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εκπτώσεις φόρου που προέρχονται από την αντιστροφή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.
- Οι εκτιμήσεις για τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη δύνανται να περιλαμβάνουν την ανάκτηση κάποιων στοιχείων ενεργητικού σε αξία μεγαλύτερη από τη λογιστική τους, υπό την προϋπόθεση ότι δύνανται να αποδειχθεί ότι κάτι τέτοιο είναι πιθανό να επιτευχθεί.

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Τροποποίηση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 40 «Επενδύσεις σε ακίνητα»:**
Αναταξινομήσεις από ή στην κατηγορία των επενδυτικών ακινήτων

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2018

Την 8.12.2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποίηση στο ΔΛΠ 40 με την οποία διευκρίνισε ότι μια οικονομική οντότητα θα αναταξινομήσει ένα περιουσιακό στοιχείο στην ή από την κατηγορία επενδυτικών ακινήτων όταν και μόνο όταν μπορεί να αποδειχθεί η αλλαγή στη χρήση. Αλλαγή στη χρήση υφίσταται όταν το περιουσιακό στοιχείο έχει τα κριτήρια ή πάψει να έχει τα κριτήρια που ορίζουν τι είναι επένδυση σε ακίνητα. Μια αλλαγή στην πρόθεση της διοίκησης για τη χρήση του περιουσιακού στοιχείου, από μόνη της, δεν είναι αρκετή για να αποδείξει αλλαγή στη χρήση. Επίσης, τα παραδείγματα στον κατάλογο των περιπτώσεων που αποδεικνύουν την αλλαγή στη χρήση επεκτάθηκαν για να συμπεριλαμβάνουν περιουσιακά στοιχεία υπό κατασκευή και όχι μόνο ολοκληρωμένα ακίνητα.

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση της ανωτέρω τροποποίησης στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Βελτιώσεις Διεθνών Λογιστικών Προτύπων – κύκλος 2014-2016**

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2017 και 1.1.2018

Στο πλαίσιο του προγράμματος των ετήσιων βελτιώσεων των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, το Συμβούλιο εξέδωσε, την 8.12.2016, μη επείγουσες αλλά απαραίτητες τροποποιήσεις σε επιμέρους πρότυπα.

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση των εν λόγω τροποποιήσεων στις οικονομικές του καταστάσεις.

• **Διερμηνεία 22 «Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές»**

Ισχύει για χρήσεις με έναρξη από 1.1.2018

Την 8.12.2016 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε την Διερμηνεία 22. Η Διερμηνεία πραγματεύεται τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα όταν μία εταιρία αναγνωρίζει ένα μη νομισματικό στοιχείο του ενεργητικού ή των υποχρεώσεων που προκύπτει από την είσπραξη ή πληρωμή προκαταβολής πριν η εταιρία να αναγνωρίσει το σχετικό στοιχείο του ενεργητικού, το έξοδο ή το έσοδο. Η Διερμηνεία διευκρίνισε πως ως ημερομηνία της συναλλαγής, προκειμένου να καθοριστεί η συναλλαγματική ισοτιμία που θα χρησιμοποιηθεί κατά την αναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου, του εσόδου ή του εξόδου, πρέπει να θεωρηθεί η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης του μη νομισματικού στοιχείου του ενεργητικού ή των υποχρεώσεων (δηλαδή της προκαταβολής). Επίσης, στην περίπτωση που υφίστανται πολλαπλές προκαταβολές, θα πρέπει να ορίζεται διακριτή ημερομηνία συναλλαγής για κάθε πληρωμή ή είσπραξη.

Ο Όμιλος εξετάζει τις επιπτώσεις που θα έχει η υιοθέτηση της ανωτέρω Διερμηνείας στις οικονομικές του καταστάσεις.

(2.35) Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και υποθέσεις

Η χρήση της διαθέσιμης πληροφόρησης και η εφαρμογή υποκειμενικής κρίσης, αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία για τη διενέργεια εκτιμήσεων. Τα πραγματικά μελλοντικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν από τις ανωτέρω εκτιμήσεις, ενώ οι αποκλίσεις δύνανται να έχουν σημαντική επίπτωση επί των Οικονομικών Καταστάσεων.

Οι βασικές κρίσεις που πραγματοποιεί η διοίκηση του Ομίλου και που έχουν την σημαντικότερη επίδραση στα ποσά που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις κυρίως σχετίζονται με:

• **Κατηγοριοποίηση των επενδύσεων**

Η διοίκηση αποφασίζει κατά την απόκτηση μιας επένδυσης, εάν αυτή θα κατηγοριοποιηθεί ως διακρατούμενη ως τη λήξη, κατεχόμενη για εμπορικούς σκοπούς, αποτιμώμενη στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ή διαθέσιμη προς πώληση. Για τις επενδύσεις που χαρακτηρίζονται ως διακρατούμενες ως τη λήξη, η διοίκηση εξετάζει εάν πληρούνται τα κριτήρια του ΔΛΠ 39 και συγκεκριμένα το κατά πόσο ο Όμιλος έχει την πρόθεση και την ικανότητα να τις κρατήσει έως τη λήξη τους. Ο Όμιλος κατηγοριοποιεί τις επενδύσεις ως κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς εάν αυτές έχουν αποκτηθεί κυρίως για τη δημιουργία βραχυπρόθεσμου κέρδους. Η κατηγοριοποίηση των επενδύσεων ως αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο η διοίκηση παρακολουθεί την απόδοση αυτών των επενδύσεων. Όταν δεν κατηγοριοποιούνται ως κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς αλλά υπάρχουν διαθέσιμες και

αξιόπιστες εύλογες αξίες και οι μεταβολές στις εύλογες αξίες περιλαμβάνονται στο κέρδος ή στη ζημιά στους λογαριασμούς της διοίκησης, κατηγοριοποιούνται ως αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Όλες οι άλλες επενδύσεις κατηγοριοποιούνται ως διαθέσιμες προς πώληση.

- **Ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών μέσων**

Ο Όμιλος, κατά τον έλεγχο απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, πραγματοποιεί εκτιμήσεις σχετικά με το ποσό και το χρόνο είσπραξης των μελλοντικών ταμειακών ροών. Λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτές οι εκτιμήσεις επηρεάζονται από ένα πλήθος παραγόντων όπως η οικονομική κατάσταση του πιστούχου, η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία τυχόν καλυμμάτων, οι ιστορικοί δείκτες ζημιών ανά χαρτοφυλάκιο, ενδέχεται τα πραγματικά αποτελέσματα να διαφέρουν από τα εκτιμώμενα. Αντίστοιχες εκτιμήσεις υπεισέρχονται και στην αξιολόγηση της ύπαρξης ζημιών απομείωσης αξιογράφων που κατατάσσονται ως αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση ή διακρατούμενα μέχρι τη λήξη (περαιτέρω ανάλυση Σημείωση 2.14).

- **Απομείωση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού**

Ο Όμιλος, σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων, εξετάζει για σκοπούς απομείωσης τα ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια στοιχεία, τις επενδύσεις σε ακίνητα και τα λοιπά άυλα πάγια στοιχεία καθώς και τη συμμετοχή του σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες. Η εν λόγω άσκηση εμπεριέχει σε μεγάλο βαθμό τη χρήση εσωτερικών εκτιμήσεων για τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας των στοιχείων, ήτοι της υψηλότερης ανάμεσα στην εύλογη αξία μείον τα έξοδα πώλησης και στην αξία λόγω χρήσης.

- **Ανακτησιμότητα αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων**

Ο Όμιλος αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, στο μέτρο που θα δημιουργήσει μελλοντικά φορολογητέα κέρδη σε τέτοιο ύψος, ικανό να συμψηφίσει τις προσωρινές διαφορές και τις μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές. Οι κατηγορίες τις οποίες αναγνωρίζει ο Όμιλος ως αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις είναι οι κάτωθι:

1. Προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από την απομείωση δανείων.
2. Ζημιές που προέκυψαν από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα πλαίσια του προγράμματος PSI.
3. Από μεταβολή του αποθεματικού του χαρτοφυλακίου των διαθέσιμων προς πώληση επενδύσεων.
4. Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές και λοιπές προσωρινές διαφορές.

Το συνολικό ύψος των καθαρών αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων κατά την 31/12/2016 ανέρχεται στο ποσό των 377,2 εκ. ευρώ.

Για τις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από την απομείωση των δανείων δεν τίθενται χρονικοί περιορισμοί ως προς την ανάκτησή τους, κάτι που ισχύει και για τις λοιπές κατηγορίες αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, οι οποίες έχουν δημιουργηθεί από προσωρινές διαφορές. Η ανακτησιμότητα των εν λόγω φορολογικών απαιτήσεων αξιολογήθηκε με βάση συγκεκριμένο φορολογικό πλάνο (tax planning) αναφορικά με την πορεία των μελλοντικών φορολογητέων κερδών, όπως αυτά εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν με βάση τα μεγέθη του επιχειρησιακού σχεδίου της Τράπεζας (business plan) και την εξέλιξη των μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας, καθώς και των σχετικών διατάξεων του νόμου 4465/04.04.2017.

Για τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που σχετίζονται με τις φορολογικές ζημιές που προέκυψαν από το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (PSI) και αναγνωρίστηκαν ως χρεωστική διαφορά, έχουν εφαρμογή οι Ν.4046/14.2.2012 και Ν.4110/23.1.2013. Σύμφωνα με το Ν.4110/23.1.2013, η εν λόγω χρεωστική διαφορά εκπίπτει ως φορολογική δαπάνη, σταδιακά και ισόποσα, σε 30 έτη, γεγονός που σύμφωνα με την εκτίμηση του Ομίλου παρέχει επαρκή ικανό χρονικό ορίζοντα για το συμψηφισμό της με μελλοντικά φορολογητέα κέρδη.

Για τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναφορικά με τις μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές, αφορούν στο σύνολό τους στην Τράπεζα και αναφέρονται στις χρήσεις 2013 - 2016. Οι φορολογικές ζημιές που προκύπτουν κάθε έτος από το λειτουργικό αποτέλεσμα του Ομίλου,

μπορούν να συμψηφισθούν, εντός των επόμενων πέντε ετών από το έτος από το οποίο δημιουργήθηκαν. Ο Όμιλος για την αναγνώριση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης από μεταφερόμενες φορολογικές ζημίες, έχει εκπονήσει μέσω ανεξάρτητου συμβούλου, φορολογικό πλάνο (tax planning), ως συνέχεια του σχεδίου αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, με βάση τα αποτελέσματα και συμπεράσματα του οποίου αναγνώρισε την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση επί των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών. Το ύψος της ζημίας αυτής, με βάση το φορολογικό πλάνο, είναι ανακτήσιμο στα επόμενα πέντε έτη ακόμα και στην περίπτωση που δημιουργηθούν νέες προσωρινές διαφορές ή και για τα πρώτα έτη του δικαιώματος συμψηφισμού προκύψουν νέες φορολογικές ζημίες.

Οι λοιπές προσωρινές διαφορές δεν έχουν χρονικό ορίζοντα συμψηφισμού και με βάση το φορολογικό πλάνο της Τράπεζας θα ανακτηθούν στο εγγύς μέλλον. Το φορολογικό πλάνο και η εκτίμηση των μελλοντικών φορολογητέων κερδών, έχει λάβει υπόψη του:

- Τη λογιστική εξέλιξη των αποτελεσμάτων της Τράπεζας, όπως αυτά περιλαμβάνονται στο κατατεθειμένο σχέδιο αναδιάρθρωσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Τη σύγκριση της φορολογικής και λογιστικής βάσης των αποτελεσμάτων της Τράπεζας για τα επόμενα έτη, με βάση τις διαφορές που εμφανίζονται στα τελευταία έτη, καθώς και τις εξελίξεις στο φορολογικό πλαίσιο,
- Την ιστορικότητα των φορολογητέων κερδών της Τράπεζας στην περίοδο προ της εισόδου της χώρας στον κύκλο της οικονομικής ύφεσης.

Συνεπεία των ανωτέρω οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο σύνολό τους είναι ανακτήσιμες. Επιπρόσθετα και ανεξάρτητα από τον έλεγχο της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, η Τράπεζα έχει ενταχθεί στο ειδικό πλαίσιο διατάξεων του Ν. 4303/2014 που αναφέρεται στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις από τις κατηγορίες της ζημίας από την ανταλλαγή ομολόγων του ελληνικού δημοσίου από το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (PSI) καθώς και στις συσσωρευμένες προβλέψεις και τις λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου, αναφορικά με αναβαλλόμενες απαιτήσεις που είχαν δημιουργηθεί μέχρι την 31/12/2014. Με βάση το νόμο «Για το πλαίσιο ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Οικονομικών» εντάσσονται στο ειδικό πλαίσιο διατάξεων και οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που σχηματίστηκαν μέχρι την 30/06/2015 επί των συσσωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο που είχαν διενεργηθεί. Το ειδικό πλαίσιο διατάξεων ορίζει ότι σε περίπτωση που το λογιστικό μετά από φόρους αποτέλεσμα χρήσεως είναι ζημία, οι προαναφερθείσες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις μετατρέπονται κατά τον τρόπο που ορίζει ο νόμος σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Το πλαίσιο διατάξεων του νόμου δημιουργεί βεβαιότητα ως προς την ανακτησιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων. Με βάση το νέο νόμο για την ανακεφαλαιοποίηση των πιστωτικών ιδρυμάτων η ισχύς του νόμου άρχεται από το φορολογικό έτος 2016 αντί του φορολογικού έτους 2015 που όριζε ο Ν. 4303/2014.

Η Τράπεζα εμπίπτει στις διατάξεις του αρ. 27Α του Ν. 4172/2013 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει εκ των οποίων προκύπτει ποσό οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης ύψους € 13 εκατ. ευρώ περίπου το οποίο πρέπει να επιστραφεί από το Ελληνικό Δημόσιο και αντί αυτού η Τράπεζα να σχηματίσει ισόποσο ειδικό αποθεματικό, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και την έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών προς το Ελληνικό Δημόσιο. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας προτίθεται να προτείνει στη Γ.Σ. των μετόχων τη μη υπαγωγή της Τράπεζας στις ανωτέρω διατάξεις.

Σημείωση: Εάν ήθελε ερμηνευθεί ότι η Τράπεζα πρέπει να υπαχθεί στην διάταξη του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, το ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης 2016 θα μπορεί να αντιλογισθεί εντός του έτους 2017.

Ο Όμιλος στο τέλος κάθε περιόδου εκτιμά και επαναξιολογεί την ανακτησιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων λαμβάνοντας υπόψη τη διαμόρφωση του οικονομικού περιβάλλοντος και την εξέλιξη των αποτελεσμάτων του. Οι κυριότερες αβεβαιότητες που σχετίζονται με την επίτευξη μελλοντικών φορολογητέων κερδών και την επιβεβαίωση του φορολογικού πλάνου και των εκτιμήσεων της Τράπεζας αναφέρονται:

1. στο εγχώριο και διεθνές οικονομικό περιβάλλον και την επίπτωση που αυτό θα έχει στην υλοποίηση του επιχειρηματικού πλάνου της Τράπεζας,
2. την επίπτωση από τη συναλλαγή του χαρτοφυλακίου των δανείων σε οριστική καθυστέρηση και
3. από την επίπτωση της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9.

- **Φόροι εισοδήματος**

Ο Όμιλος αναγνωρίζει απαιτήσεις και υποχρεώσεις τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος βάσει εκτιμήσεων για τα ποσά που πρόκειται να εισπραχθούν από ή να καταβληθούν στις φορολογικές αρχές στην τρέχουσα και στις επόμενες χρήσεις. Οι εκτιμήσεις βασίζονται σε παράγοντες όπως η εφαρμογή σχετικών νομοθετικών διατάξεων, οι προσδοκίες σχετικά με την επίτευξη μελλοντικών φορολογητέων κερδών και τέλος η επίλυση τυχόν διαφορών με τις φορολογικές αρχές. Όταν το τελικό αποτέλεσμα από τους φόρους, διαφέρει από το ποσό το οποίο είχε αρχικά αναγνωρισθεί στις οικονομικές καταστάσεις, οι διαφορές επιδρούν στο φόρο εισοδήματος και στις προβλέψεις για αναβαλλόμενη φορολογία της περιόδου κατά την οποία τα ποσά αυτά οριστικοποιούνται.

- **Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις**

Ο Όμιλος αναγνωρίζει προβλέψεις όταν εκτιμά ότι υφίσταται παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση, που έχει προκληθεί από γεγονότα που έχουν ήδη συμβεί και είναι σχεδόν βέβαιο ότι η τακτοποίησή της θα δημιουργήσει μία εκροή, το ύψος της οποίας εκτιμάται αξιόπιστα. Αντιθέτως, στις περιπτώσεις που είτε η εκροή είναι πιθανή είτε αυτή δεν μπορεί να εκτιμηθεί με αξιοπιστία, ο Όμιλος δεν προβαίνει στην αναγνώριση πρόβλεψης αλλά στη γνωστοποίηση της ενδεχόμενης υποχρέωσης, λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντικότητά της. Η εκτίμηση για την πιθανότητα ή μη της εκροής καθώς και για το ύψος της επηρεάζονται από παράγοντες εκτός ελέγχου του Ομίλου, όπως ενδεικτικά είναι οι δικαστικές αποφάσεις, η πρακτική εφαρμογή νομοθετικών διατάξεων και η πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων όταν πρόκειται για έκθεση σε εκτός ισολογισμού στοιχεία. Οι εκτιμήσεις, οι παραδοχές και τα κριτήρια που εφαρμόζονται από τον Όμιλο για τη λήψη αποφάσεων και τα οποία επηρεάζουν τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων στηρίζονται σε ιστορικά δεδομένα και σε υποθέσεις που, υπό τις παρούσες συνθήκες, κρίνονται λογικές. Οι εκτιμήσεις και τα κριτήρια λήψεως αποφάσεων επανεκτιμώνται για να λάβουν υπόψη τις τρέχουσες εξελίξεις και οι επιπτώσεις από τυχόν αλλαγές τους αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις κατά το χρόνο που πραγματοποιούνται.

- **Αρχή της συνέχισης δραστηριότητας**

Ο Όμιλος κατά τη σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων αξιολογεί αν πρέπει να εφαρμοσθεί η αρχή της συνέχισης δραστηριότητας. Αναφορά στην εκτίμηση και τις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με την αρχή που εφαρμόστηκε κατά τη σύνταξη των Οικονομικών καταστάσεων γίνεται στη Σημείωση 2.2.

- **Εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων**

Η εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, που διαπραγματεύονται σε ενεργό αγορά, βασίζεται στις διαθέσιμες τιμές της αγοράς. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η εύλογη αξία προσδιορίζεται βάσει μεθόδων αποτίμησης που χρησιμοποιούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό παρατηρήσιμα στην αγορά δεδομένα. Σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχουν παρατηρήσιμα στην αγορά δεδομένα, χρησιμοποιούνται στοιχεία που βασίζονται σε εσωτερικές εκτιμήσεις και παραδοχές π.χ. προσδιορισμός αναμενόμενων ταμειακών ροών, επιτοκίων προεξόφλησης, πιθανότητας προπληρωμών ή αθέτησης αντισυμβαλλομένου. Αναφορά στις εκτιμήσεις και παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών μέσων γίνεται στη Σημείωση 41.7.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

ΟΜΙΛΟΣ (Ποσά σε χιλ. €)	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική Τραπεζική	Διαχείριση Διαθεσίμων /Treasury	Σύνολο
Από 1^η Ιανουαρίου έως 31^η Δεκεμβρίου 2016				
Καθαρά Έσοδα				
- από τόκους	(1.607)	98.481	(10.179)	86.695
- από προμήθειες	3.952	10.397	(32)	14.317
- από χρημ/κές πράξεις και λοιπά έσοδα	1.141	1.401	4.097	6.638
- μεταφορά αποτελέσματος μεταξύ τομέων	6.165	(18.823)	12.659	0
Σύνολο Καθαρών Εσόδων	9.650	91.456	6.544	107.650
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	(424)	(1.727)	(47)	(2.198)
Ζημιές προ φόρου εισοδήματος	(18.187)	(28.291)	4.147	(42.331)
Φόρος εισοδήματος				(7.498)
Ζημιές περιόδου				(49.829)
<u>Λοιπά στοιχεία τομέα</u>				
Προβλέψεις για απομείωση δανείων	(6.521)	(33.479)	0	(40.000)
Ζημιά από πρόβλεψη απομείωσης χρεογράφων	0	0	(96)	(96)
Αποσβέσεις	(1.181)	(4.893)	(131)	(6.205)
Σύνολο Ενεργητικού κατά την 31.12.2016	682.846	2.788.728	139.509	3.611.083
Σύνολο Υποχρεώσεων κατά την 31.12.2016	(1.801.875)	(1.175.068)	(236)	(2.977.178)
ΟΜΙΛΟΣ				
(Ποσά σε €)	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική Τραπεζική	Διαχείριση Διαθεσίμων /Treasury	Σύνολο
Από 1^η Ιανουαρίου έως 31^η Δεκεμβρίου 2015				
Καθαρά Έσοδα				
- από τόκους	(6.460)	103.314	(6.359)	90.496
- από προμήθειες	2.664	15.552	(2.132)	16.084
- από χρημ/κές πράξεις και λοιπά έσοδα	7.709	12.565	(9.258)	11.015
- μεταφορά αποτελέσματος μεταξύ τομέων	14.285	(24.409)	10.125	0
Σύνολο Καθαρών Εσόδων	18.198	107.021	(7.624)	117.595
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	457	1.783	60	2.300
Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρου εισοδήματος	(96.571)	(497.130)	(10.983)	(604.684)
Φόρος εισοδήματος				257.859
Κέρδη / (Ζημιές) περιόδου				(346.825)
<u>Λοιπά στοιχεία τομέα</u>				
Προβλέψεις για απομείωση δανείων	(96.313)	(531.687)	0	(628.000)
Ζημιά από πρόβλεψη απομείωσης χρεογράφων	0	0	(1.006)	(1.006)
Αποσβέσεις	(1.093)	(4.327)	(143)	(5.563)
Σύνολο Ενεργητικού την 31.12.2015	710.276	2.785.407	173.572	3.669.256
Σύνολο Υποχρεώσεων την 31.12.2015	(1.904.740)	(1.084.306)	0	(2.989.046)

ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΤΡΑΠΕΖΑ (Ποσά σε χιλ. €)	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική Τραπεζική	Διαχείριση Διαθεσίμων /Treasury	Σύνολο
Από 1η Ιανουαρίου έως 31η Δεκεμβρίου 2016				
Καθαρά Έσοδα				
- από τόκους	(1.617)	98.338	(10.179)	86.542
- από προμήθειες	2.681	8.837	(32)	11.487
- από χρημ/κές πράξεις και λοιπά έσοδα	1.139	1.526	4.097	6.762
- μεταφορά αποτελέσματος μεταξύ τομέων	6.165	(18.823)	12.659	0
Σύνολο Καθαρών Εσόδων	8.367	89.879	6.544	104.790
Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρου εισοδήματος	(18.414)	(26.050)	4.194	(40.271)
Φόρος εισοδήματος				(6.875)
Κέρδη / (Ζημιές) περιόδου				(47.145)
<u>Λοιπά στοιχεία τομέα</u>				
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους	(6.521)	(33.479)	0	(40.000)
Ζημία από πρόβλεψη απομείωσης χρεογράφων	0	0	(96)	(96)
Αποσβέσεις	(1.181)	(4.805)	(131)	(6.117)
Σύνολο Ενεργητικού κατά την 31.12.2016	682.568	2.797.241	139.375	3.619.184
Σύνολο Υποχρεώσεων κατά την 31.12.2016	(1.810.029)	(1.180.386)	(236)	(2.990.651)

ΤΡΑΠΕΖΑ (Ποσά σε €)	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική Τραπεζική	Διαχείριση Διαθεσίμων /Treasury	Σύνολο
Από 1η Ιανουαρίου έως 31η Δεκεμβρίου 2015				
Καθαρά Έσοδα				
- από τόκους	(6.494)	103.149	(6.359)	90.296
- από προμήθειες	1.438	13.131	(2.132)	12.438
- από χρημ/κές πράξεις και λοιπά έσοδα	7.708	12.610	(9.258)	11.060
- μεταφορά αποτελέσματος μεταξύ τομέων	14.285	(24.409)	10.125	0
Σύνολο Καθαρών Εσόδων	16.937	104.480	(7.624)	113.794
Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρου εισοδήματος	(97.767)	(498.936)	(11.043)	(607.745)
Φόρος εισοδήματος				258.260
Κέρδη / (Ζημιές) περιόδου				(349.485)
<u>Λοιπά στοιχεία τομέα</u>				
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους	(96.313)	(531.687)	0	(628.000)
Ζημία από πρόβλεψη απομείωσης χρεογράφων	0	0	(1.006)	(1.006)
Αποσβέσεις	(1.093)	(4.262)	(143)	(5.499)
Σύνολο Ενεργητικού την 31.12.2015	709.775	2.790.859	173.391	3.674.024
Σύνολο Υποχρεώσεων την 31.12.2015	(1.912.905)	(1.088.953)	0	(3.001.858)

4. ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΣΟΔΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Από χορηγήσεις και προκαταβολές σε πελάτες (εκτός Χρηματοδοτικής Μίσθωσης)	104.754	125.830	104.754	125.830
Πιστωτικά Ιδρύματα	958	968	958	968
Από αξιόγραφα εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και εμπορικού χαρτοφυλακίου	161	231	161	231
Από αξιόγραφα χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση	2.385	2.202	2.385	2.202
Από αξιόγραφα χαρτοφυλακίου διακρατούμενων έως τη λήξη	429	429	429	429
Τόκοι ομολογιακών δανείων επιχειρήσεων	25.754	24.607	25.754	24.607
Από Χρηματοδοτική Μίσθωση (Εκμισθωτής)	8.310	8.343	8.310	8.343
Τόκοι λογαριασμών καταθέσεων	44	42	44	42
Τόκοι από πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)	284	622	284	622
Λοιπά	5	5	0	0
Τόκοι και Συναφή Έσοδα	143.085	163.279	143.080	163.273

5. ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Καταθέσεων Πελατών	(41.650)	(62.417)	(41.798)	(62.588)
Προς Πιστωτικά Ιδρύματα	(14.737)	(9.875)	(14.737)	(9.875)
Ομολογιακών Δανείων	0	(490)	0	(514)
Λοιπά	(3)	(1)	(3)	(1)
Τόκοι και Συναφή Έξοδα	(56.391)	(72.783)	(56.538)	(72.977)

Οι τόκοι από καταθέσεις πελατών εμφανίζουν μείωση σε σχέση με τη συγκριτική χρήση κυρίως λόγω:

- της αποκλιμάκωσης του μέσου επιτοκίου καταθέσεων, το οποίο διαμορφώθηκε σε 1,14% για τη χρήση 2016, έναντι 1,65% για τη συγκριτική χρήση,
- της μείωσης των καταθέσεων κατά 250 εκατ. ευρώ εντός της τρέχουσας χρήσης (Σημείωση 28) και
- της αλλαγής της κατανομής των καταθέσεων με μείωση των προθεσμιακών καταθέσεων

Αντίστοιχα αύξηση παρουσιάζουν οι τόκοι προς Πιστωτικά Ιδρύματα λόγω της άντλησης κεφαλαίων από τον ΕΛΑ κατά τη διάρκεια της χρήσης.

6. ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Χορηγήσεις	4.250	7.664	4.250	7.664
Πιστωτικές Κάρτες	342	486	342	486
Θεματοφυλακή	74	83	82	119
Εισαγωγές-Εξαγωγές	292	283	292	283
Εγγυητικές Επιστολές	4.551	4.415	4.551	4.415
Κίνηση Κεφαλαίων	906	938	906	938
Πράξεις Συναλλάγματος	36	37	36	37
Factoring	16	10	16	10
Τηλεφωνικά-Ταχυδρομικά-swift	12	7	12	7
Αμοιβαία Κεφάλαια	1.020	1.416	29	99
Χρεόγραφα	825	940	825	940
Από χρηματοπιστηριακές πράξεις	7	53	29	53
Προμήθειες κίνησης λογαριασμών καταθέσεων	173	162	173	162
Λοιπές Προμήθειες	3.606	2.667	2.261	1.452
Έσοδα Προμηθειών	16.110	19.162	13.805	16.666

7. ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Δάνεια	(4)	(43)	(4)	(43)
Προμήθειες για αγορά μετοχών	(7)	(126)	(7)	(126)
Προμήθειες διαχείρισης χαρτοφυλακίου	(109)	(1.091)	(620)	(2.242)
Προμήθειες ειδικού ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου	(1.576)	(1.699)	(1.576)	(1.699)
Λοιπά	(97)	(119)	(111)	(119)
Έξοδα Προμηθειών	(1.793)	(3.078)	(2.318)	(4.229)

Η μείωση στη γραμμή «Προμήθειες διαχείρισης χαρτοφυλακίου» οφείλεται στην επιβάρυνση κατά την προηγούμενη χρήση σε προμήθειες αναφορικά με το αμοιβαίο κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών (Zaitech Fund I, Zaitech Fund II).

8. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Κέρδη Μειον Ζημιές				
· Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	(273)	(965)	(273)	(965)
Συναλλαγματικές Διαφορές				
· Από πράξεις σε συνάλλαγμα	882	1.445	879	1.447
Από πώληση				
· Μετοχών	45	765	45	765
· Χρεογράφων	141	394	141	394
Από Αποτίμηση				
· Μετοχών	(13)	(48)	0	(51)
· Χρεογράφων	(24)	(11)	(24)	(11)
Από Visa Inc.	2.559	0	2.559	0
Σύνολο Κερδών / (Ζημιών) από χρηματοοικονομικές πράξεις	3.317	1.581	3.327	1.579

Το αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις εμφανίζεται αυξημένο σε σχέση με τη συγκριτική περίοδο του 2015 λόγω της επιστροφής κεφαλαίου από τη Visa Inc. Συγκεκριμένα στις 21/06/2016 ολοκληρώθηκε η εξαγορά της Visa Europe από τη Visa Inc. Η σχετική σύμβαση αναφέρει ότι κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της συναλλαγής, η Visa Inc. θα αγοράσει από τα μέλη της Visa Europe τις μετοχές που αυτά κατείχαν λόγω της ιδιότητάς τους ως μέλη.

Το τίμημα της συναλλαγής σύμφωνα με την σχετική σύμβαση καταβάλλεται ως ακολούθως :

1. Καταβολή συνολικά του ποσού των 12,3 δισ. ευρώ με την ολοκλήρωση της συναλλαγής.
2. Διανομή προνομιούχων μετοχών.
3. Καταβολή του ποσού του 1 δισ. ευρώ εντόκως κατά την τρίτη επέτειο από το κλείσιμο της συναλλαγής.

Για τον υπολογισμό του τιμήματος της συναλλαγής λήφθηκε υπόψη η συμμετοχή κάθε μέλους στα καθαρά έσοδα της Visa Europe για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Βάσει των ανωτέρω, ο Όμιλος αναγνώρισε στα αποτελέσματα από χρηματοοικονομικές πράξεις εντός του Β' τριμήνου της τρέχουσας χρήσης ποσό 2.558,98 χιλ. ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο τίμημα που εισέπραξε με μετρητά μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής με τη Visa Inc.

9. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΠΟ ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΓΙΑ ΠΩΛΗΣΗ				
Κέρδη Μείον Ζημιές				
Από πώληση				
Μετοχών	(456)	(1)	(456)	(1)
Ομολόγων	0	(11.811)	0	(11.811)
Μεριδίων Αμοιβαίων Κεφαλαίων	1.062	750	1.062	707
Λοιπά	0	(43)	0	0
Κέρδη / (ζημιές) από Πράξεις Χαρτοφυλακίου Διαθεσίμων για πώληση	606	(11.104)	606	(11.104)
Κέρδη / (ζημιές) από πράξεις επενδυτικού χαρτοφυλακίου	606	(11.104)	606	(11.104)

10. ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ/(ΕΞΟΔΑ)

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Επιδικασθείσες δικαστικές δαπάνες	135	13.959	135	13.959
Επιδότησεις εκπαιδευτικών	31	53	31	53
Είσπραξη αποσβεσμένων απαιτήσεων	12	9	12	9
Ενοίκια περιουσιακών στοιχείων (και από πλειστηριασμό)	192	354	174	349
Είσπραξη τελών επικοινωνίας	91	83	91	83
Εύλογη αξία επενδυτικών και ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	(2.058)	5.163	(2.058)	5.163
Έσοδα από μερίσματα	60	117	208	267
Αναλογιστικά κέρδη από προγράμματα καθορισμένων περοχών	(233)	(943)	(233)	(943)
Λοιπά	4.484	1.743	4.469	1.645
Λοιπά έσοδα	2.715	20.539	2.829	20.585

Η Τράπεζα κατά το β' τρίμηνο της συγκριτικής χρήσης μετέφερε στην κατηγορία εσόδων «Επιδικασθείσες δικαστικές δαπάνες» συσσωρευμένα έξοδα προηγούμενων περιόδων ύψους 13,7 εκατ. ευρώ περίπου τα οποία εμφανίζονταν αφαιρετικά του υπολοίπου της κατηγορίας «Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών», η οποία είχε ήδη χρεωθεί με τα έξοδα αυτά. Με την μεταφορά αυτή εμφανίζεται το πραγματικό υπόλοιπο των απαιτήσεων της Τράπεζας, το οποίο στη συνέχεια ελέγχεται ως προς την ανακτησιμότητά του και

σχηματίζεται η αντίστοιχη πρόβλεψη. Το σύνολο του πιο πάνω ποσού που μεταφέρθηκε στα έσοδα στη συνέχεια - μέσω του σχηματισμού αντίστοιχης πρόβλεψης- απομείωσε το υπόλοιπο του λογαριασμού «Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών».

Η εύλογη αξία επενδυτικών και ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων έχει προσδιοριστεί από ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές (Σημειώσεις 24 και 25).

Τα έσοδα που εμφανίζονται στη γραμμή «Λοιπά», στη χρήση 2016 οφείλονται κατά ποσό 3,2 εκατ. ευρώ στην αναστροφή σχηματισθείσας πρόβλεψης από μη είσπραξη απαιτήσεων από το Ελληνικό Δημόσιο.

Τα έσοδα από μερίσματα προέρχονται κατά κύριο λόγο από συμμετοχή σε θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας.

11. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Μισθοδοσία και Ημερομίσθια	(40.839)	(34.761)	(39.703)	(33.726)
Υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (προγράμματα καθορισμένων εισφορών)	(9.062)	(8.520)	(8.890)	(8.333)
Λοιπές Επιβαρύνσεις	(1.250)	(1.343)	(1.233)	(1.326)
Λοιπές παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	(2.113)	(1.522)	(1.383)	(1.514)
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(53.264)	(46.146)	(51.209)	(44.898)
Αμοιβές Τρίτων	(8.403)	(10.539)	(7.613)	(9.715)
Έξοδα Προβολής και Διαφήμισης	(550)	(1.141)	(513)	(1.073)
Τηλεπικοινωνίες	(1.968)	(2.039)	(1.956)	(2.026)
Ασφάλιστρα	(1.620)	(2.041)	(1.620)	(2.040)
Επισκευές και Συντηρήσεις	(1.485)	(1.419)	(1.468)	(1.409)
Μεταφορικά	(519)	(507)	(502)	(482)
Έντυπα και γραφική ύλη	(242)	(334)	(234)	(320)
Υπηρεσίες Κοινής ωφέλειας	(1.293)	(1.326)	(1.270)	(1.303)
Ενοίκια	(6.787)	(5.851)	(6.641)	(5.730)
Συνδρομές – Εισφορές	(404)	(426)	(265)	(296)
Έξοδα δικαστικών και εξώδικων ενεργειών	(2)	(217)	(2)	(217)
Έξοδα visa	(2.723)	(2.095)	(2.723)	(2.095)
Πρόβλεψη για λοιπούς κινδύνους εκμετάλλευσης	(12.421)	(6.630)	(13.411)	(6.500)
Δωρεές – επιχορηγήσεις	(464)	(464)	(464)	(464)
Έξοδα συστημάτων Τερεσίας	(665)	(552)	(665)	(552)
Έξοδα συνεργειών καθαριότητας	(650)	(659)	(646)	(659)
Έξοδα φύλαξης χώρων	(604)	(557)	(604)	(557)
Μη ενσωματωμένοι φόροι	(2.245)	(1.203)	(2.122)	(1.084)
Έξοδα διαφόρων τρίτων	(1.392)	(1.789)	(1.529)	(1.789)
Δαπάνες προσέλευσης πελατείας	(2.533)	(2.629)	(2.533)	(2.629)
Λοιπά	(1.249)	(1.445)	(857)	(1.197)
Γενικά λειτουργικά έξοδα	(48.218)	(43.863)	(47.639)	(42.136)
Απόσβεση (Ενσώματα Πάγια)	(2.827)	(2.753)	(2.750)	(2.700)
Απόσβεση (Άυλα Πάγια)	(3.378)	(2.809)	(3.367)	(2.798)
Αποσβέσεις	(6.205)	(5.563)	(6.117)	(5.499)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων	(107.686)	(95.572)	(104.965)	(92.533)
ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Ο μέσος αριθμός των υπαλλήλων είναι:	842	897	821	874
Ο αριθμός των υπαλλήλων είναι:	800	893	782	871
Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2016 και 2015 οι αμοιβές των νόμιμων ελεγκτών είχαν ως εξής :				
(Ποσά σε χιλ. €)	31/12/2016		31/12/2015	
Για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων και την έκδοση έκθεσης φορολογικής συμμόρφωσης	236		234	
Για άλλες υπηρεσίες ελεγκτικής φύσεως	15		246	

Οι αμοιβές και τα έξοδα προσωπικού της χρήσης 2016 παρουσιάζουν αύξηση κατά ποσοστό 15,4% σε σχέση με τη συγκριτική χρήση, λόγω της επιβάρυνσης με το κόστος της εθελουσίας εξόδου ύψους 4,7 εκατ. ευρώ καθώς και της επιβάρυνσης από τις αποχωρήσεις στελεχών των εταιρειών του Ομίλου ύψους 785 χιλ. ευρώ περίπου.

Τα γενικά λειτουργικά έξοδα μετά την αφαίρεση των προβλέψεων για λοιπούς κινδύνους εκμετάλλευσης εμφανίζουν μείωση της τάξης του 3,9% σε ενοποιημένο επίπεδο σε σχέση με τη συγκριτική χρήση.

Τα γενικά λειτουργικά έξοδα της εξεταζόμενης περιόδου έχουν επιβαρυνθεί με ποσό ύψους 1.443,51 χιλ. ευρώ που αφορά σε καταλογισμό ποσού κύριου φόρου (666,74 χιλ. ευρώ) και προστίμου (776,78 χιλ. ευρώ) από τη ΔΟΥ Ιωαννίνων για ακίνητο το οποίο είχε εκμισθωθεί σε εταιρεία μέσω σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης. Το παραπάνω ποσό αφορά σε φόρο μεταβίβασης ακινήτου ο οποίος μετακυλίστηκε στην Τράπεζα λόγω παραβίασης ουσιαστών όρων της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης και θα καταβληθεί από την Τράπεζα.

Η μεταβολή των προβλέψεων για γενικούς κινδύνους εκμετάλλευσης οφείλεται κατά κύριο λόγο στην απομείωση κατά 6 εκατ. ευρώ της απαίτησης που έχει η Τράπεζα από την περιουσία του πρώην ασφαλιστικού προγράμματος των υπαλλήλων και των συνταξιούχων υπαλλήλων της Τράπεζας (ΛΑΚ Ι), το οποίο σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο και τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις έχει ενταχθεί στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της χώρας. Η απαίτηση έχει προκύψει από την εξόφληση του συνόλου της υποχρέωσης της Τράπεζας προς τον ασφαλιστικό φορέα (ΕΤΑΤ), όπως αυτό είχε προκύψει από ειδική οικονομική μελέτη του Υπουργείου Οικονομικών. Η εξόφληση του συνόλου της υποχρέωσης προς τον ασφαλιστικό φορέα επέφερε την απαίτηση από την ήδη σχηματισθείσα περιουσία του προγράμματος (ΛΑΚ Ι) η οποία ήταν κατατεθειμένη στην Εθνική ΑΕΕΓΑ. Η σχετική πρόβλεψη έχει προκύψει από τη μείωση της εύλογης αξίας του μέρους της περιουσίας που αφορά σε κινητές αξίες – μετοχικούς τίτλους το οποίο βάρυνε την κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης.

12. ΦΟΡΟΙ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Φόρος εισοδήματος (τρέχουσας χρήσης)	(1.398)	3.595	(1.136)	4.000
Αναβαλλόμενος Φόρος	(6.100)	254.264	(5.739)	254.260
Σύνολο	(7.498)	257.859	(6.875)	258.260

Η συμφωνία μεταξύ του φόρου που προκύπτει βάσει του φορολογικού συντελεστή που ισχύει και του εξόδου φόρου που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης συνοψίζεται ως εξής:

Κέρδη (ζημιές) προ φόρων	(42.331)	(604.684)	(40.271)	(607.745)
Φορολογικός συντελεστής	29%	29%	29%	29%
Φόρος	12.276	175.358	11.679	176.246
Από εξόδα που δεν εκπίπτουν φορολογικά	(1.362)	(1.450)	(1.362)	(1.450)
Έξοδα μη καταχωρημένα στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	0	6.474	0	6.474
Λοιπές προσαρμογές	(3.408)	681	(2.188)	194
Πρόβλεψη για γενικούς φορολογικούς κινδύνους	0	4.000	0	4.000
Καθαρή αναγνώριση αναβαλλόμενου φόρου προηγούμενων χρήσεων	0	57.269	0	57.269
Όφελος (επιβάρυνση) από μεταβολή φορολογικού συντελεστή	0	15.528	0	15.528
Διαγραφή αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης *	(13.868)	0	(13.868)	0
Παρακρατούμενοι και μη συμψηφιζόμενοι φόροι	(1.136)	0	(1.136)	0
Σύνολο	(7.498)	257.859	(6.875)	258.260

Αναβαλλόμενος Φόρος

Όφελος / (επιβάρυνση) από μεταβολή φορολογικού συντελεστή	0	15.528	0	15.528
Προβλέψεις απομείωσης αξίας χορηγήσεων	0	223.510	0	223.510
Προσαρμογή χρεωστικής διαφοράς Ν. 4046/2012	(1.500)	(1.787)	(1.500)	(1.787)
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές και λοιπές προσωρινές διαφορές	9.268	17.014	9.629	17.010
Διαγραφή αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης *	(13.868)	0	(13.868)	0
Αποτέλεσμα από Αναβαλλόμενους φόρους	(6.100)	254.264	(5.739)	254.260

* Όπως αναφέρθηκε στην παράγραφο Κ της ενότητας «Αναφορά των σημαντικών γεγονότων που έλαβαν χώρα κατά την οικονομική χρήση και την επίδρασή τους στις οικονομικές καταστάσεις» της Ετήσιας Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου, εφόσον ερμηνευθεί ότι η υπαγωγή στις διατάξεις του άρθρου 27Α του νόμου 4127/2013 είναι υποχρεωτική, τότε το συγκεκριμένο ποσό θα αντιλογισθεί.

Φόρος εισοδήματος λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρήθηκαν απευθείας στην καθαρή θέση

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ			ΟΜΙΛΟΣ		
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ						
Ποσά που αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων						
Μεταβολή του αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση αξιολογώσεων	1.985	(576)	1.409	14.977	(3.873)	11.104
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων						
Μεταβολή των αναλογιστικών κερδών/ (ζημιών) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών	2.978	(864)	2.114	2.460	(236)	2.223
Σύνολο	4.963	(1.439)	3.524	17.436	(4.109)	13.327

Φόρος εισοδήματος λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρήθηκαν απευθείας στην καθαρή θέση

ΤΡΑΠΕΖΑ						
(Ποσά σε χιλ. €)	31/12/2016			31/12/2015		
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Πριν το φόρο εισοδήματος	Φόρος εισοδήματος	Μετά το φόρο εισοδήματος	Πριν το φόρο εισοδήματος	Φόρος εισοδήματος	Μετά το φόρο εισοδήματος
Ποσά που αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων						
Μεταβολή του αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση αξιογράφων	1.985	(576)	1.409	14.977	(3.873)	11.104
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων						
Μεταβολή των αναλογιστικών κερδών/ (ζημιών) καθορισμένων προγραμμάτων παροχών	2.962	(859)	2.103	2.463	(236)	2.227
Σύνολο	4.947	(1.435)	3.512	17.439	(4.108)	13.331

13. ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΑΝΑ ΜΕΤΟΧΗ-ΒΑΣΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΙΩΜΕΝΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	1/1- 31/12/2016	1/1- 31/12/2015	1/1- 31/12/2016	1/1- 31/12/2015
Κέρδη / (ζημιές) περιόδου ιδιοκτητών μητρικής	(49.656)	(346.826)	(47.145)	(349.485)
Μείον: απόδοση προνομιούχων μετοχών Ελληνικού Δημοσίου	(10.860)	(9.410)	(10.860)	(9.410)
Κέρδη / (ζημιές) αναλογούνται στους κοινούς μετόχους μητρικής	(60.517)	(356.236)	(58.006)	(358.895)
Μεσοσταθμικός αριθμός κοινών μετοχών κατά την περίοδο	2.339.353.014	1.234.872.593	2.339.353.014	1.234.872.593
Προσαρμοσμένος μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών κατά την περίοδο	2.339.353.014	1.234.872.593	2.339.353.014	1.234.872.593
Κέρδη / (ζημιές) ανά μετοχή - βασικά (σε €)	(0,0259)	(0,2885)	(0,0248)	(0,2906)

Τα βασικά κέρδη / (ζημιές) ανά μετοχή έχουν υπολογιστεί με βάση τον μέσο σταθμισμένο αριθμό επί του συνόλου των μετοχών, ο οποίος προκύπτει από τον αριθμό των κοινών μετοχών που βρίσκονται σε κυκλοφορία κατά την έναρξη της περιόδου λαμβανομένου υπόψη της συνένωσης και μείωσης του συνολικού αριθμού των υφιστάμενων κοινών ονομαστικών μετοχών από 1.364.362.467 σε 69.326.980 κοινές ονομαστικές μετοχές (reverse split), η οποία πραγματοποιήθηκε με αναλογία 19,6800000363493 παλαιές κοινές μετοχές για κάθε μία (1) νέα μετοχή, όπως αυτή αποφασίσθηκε από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων στις 22/11/2015, της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών και έκδοση νέων μετοχών κατά 2.270.026.033 κοινές ονομαστικές μετοχές, η οποία πραγματοποιήθηκε με αναλογία τριάντα έξι (36) νέες μετοχές για μία (1) παλαιά μετοχή, σταθμισμένες με συντελεστή χρόνου, εξαιρώντας το μεσοσταθμικό αριθμό ιδίων κοινών μετοχών που είχε στην κατοχή της η Τράπεζα στη διάρκεια της χρήσης.

Τα αποτελέσματα της περιόδου έχουν προσαρμοστεί με το καθαρό από φόρους δεδουλευμένο ποσό του μερίσματος που αντιστοιχεί στις προνομιούχες μετοχές του Ν.3723/2008 για την κλειόμενη περίοδο, μετά από την σχετική φορολογική επίπτωση, ασχέτως αν έχει εγκριθεί ή όχι η διανομή του, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 14 του Δ.Λ.Π. 33. Σημειώνεται ότι κατά την 31/12/2016 καθώς και στη συγκριτική χρήση δεν υπάρχουν δυνητικοί τίτλοι μετοχών για την προσαρμογή του μεσοσταθμικού αριθμού των κοινών μετοχών της περιόδου και συνεπώς δεν υφίσταται διαφοροποίηση ως προς τα μειωμένα κέρδη.

14. ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Ταμείο	24.402	23.711	24.401	23.710
Επιταγές εισπρακτέες	6.954	21.894	6.954	21.894
Διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	12.005	3.954	12.005	3.954
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	43.362	49.559	43.361	49.558

Η Τράπεζα είναι υποχρεωμένη να τηρεί στην Τράπεζα της Ελλάδος τρεχούμενο λογαριασμό μέσω του συστήματος Target.

15. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Πιστωτικά ιδρύματα Εσωτερικού	934	646	925	623
Πιστωτικά ιδρύματα Εξωτερικού	3.937	8.908	3.937	8.908
Καταθέσεις όψεως σε πιστωτικά ιδρύματα	4.871	9.555	4.862	9.531
Λοιπές απατήσεις από πιστωτικά ιδρύματα	8	26	8	26
Λοιπές απατήσεις	8	26	8	26
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	4.879	9.581	4.870	9.558

16. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΟΥ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ				
Κρατικά Ομόλογα- Εσωτερικού	1.378	1.275	1.378	1.275
Μετοχές εισηγμένες – Εσωτερικού	103	1.158	0	1.043
Μετοχές εισηγμένες – Εξωτερικού	0	170	0	170
Έντοκα Γραμμάτια- Εσωτερικού	1.132	3.963	1.132	3.963
Αξιόγραφα εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων κατά την αρχική καταχώρηση	2.613	6.566	2.510	6.451

Εντός της χρήσης 2016 η Τράπεζα προέβη σε πωλήσεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου εύλογης αξίας 13,7 εκατ. ευρώ, ενώ οι λήξεις εντόκων γραμματίων για την επισκοπούμενη χρήση ανήλθαν στο ποσό των 8,1 εκ. ευρώ. Αντίστοιχα οι αγορές εντόκων γραμματίων κατά τη χρήση 2016 ανήλθαν σε 18,9 εκατ. ευρώ.

17. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	31/12/2016	ΟΜΙΛΟΣ	
		ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΟΣ	Ονομαστική Αξία	Εύλογη Αξία Κέρδη	Εύλογη Αξία Ζημία
Swaps	38.745	0	(236)
Τίτλος συνδεδεμένος με την πορεία του Ελληνικού ΑΕΠ	38.042	84	0
Παράγωγα Χρηματοπιστωτικά Μέσα για εμπορικούς σκοπούς	76.787	84	(236)

31/12/2015	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
			Εύλογη Αξία Κέρδη
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΟΣ	Ονομαστική Αξία		
Swaps	38.739	204	0
Forwards	1.087	1	0
Τίτλος συνδεδεμένος με την πορεία του Ελληνικού ΑΕΠ	38.042	152	0
Παράγωγα Χρηματοπιστωτικά Μέσα για εμπορικούς σκοπούς	77.868	357	0

(Ποσά σε χιλ. €)		ΤΡΑΠΕΖΑ	
31/12/2016		ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΟΣ	Ονομαστική Αξία	Εύλογη Αξία Κέρδη	Εύλογη Αξία Ζημία
Swaps	38.745	0	(236)
Τίτλος συνδεδεμένος με την πορεία του Ελληνικού ΑΕΠ	38.042	84	0
Παράγωγα Χρηματοπιστωτικά Μέσα για εμπορικούς σκοπούς	76.787	84	(236)

31/12/2015		ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΟΣ	Ονομαστική Αξία	Εύλογη Αξία Κέρδη	Εύλογη Αξία Ζημία
Swaps	38.739	204	0
Forwards	1.087	1	0
Τίτλος συνδεδεμένος με την πορεία του Ελληνικού ΑΕΠ	38.042	152	0
Παράγωγα Χρηματοπιστωτικά Μέσα για εμπορικούς σκοπούς	77.868	357	0

Ο «Τίτλος συνδεδεμένος με την πορεία του Ελληνικού ΑΕΠ» αναφέρεται σε αποσπώμενους τίτλους συνδεδεμένους με το ΑΕΠ οι οποίοι έχουν δοθεί στην Τράπεζα στα πλαίσια του προγράμματος ανταλλαγής ομολόγων ελληνικού δημοσίου PSI.

18. ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΠΕΛΑΤΕΣ

18.1 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΠΕΛΑΤΕΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Πιστωτικές Κάρτες	62.551	60.257	62.551	60.257
Καταναλωτικά	228.422	230.664	228.422	230.664
Στεγαστικά	484.864	500.298	484.864	500.298
Λοιπά	10.165	10.274	10.165	10.274
Για ιδιωτικούς σκοπούς	786.003	801.493	786.003	801.493
Γεωργία	11.281	14.183	11.281	14.183
Εμπόριο	633.198	632.659	633.198	632.659
Βιομηχανία	335.796	379.492	335.796	379.492
Βιοτεχνία	65.211	66.112	65.211	66.112
Τουρισμός	237.162	212.449	237.162	212.449
Ναυτιλία	32.788	36.620	32.788	36.620
Κατασκευαστικές	763.852	708.581	763.852	708.581
Λοιπά	785.087	750.442	785.087	750.442
Σε νομικά πρόσωπα	2.864.374	2.800.539	2.864.374	2.800.539
Στο Δημόσιο	33.303	34.746	33.303	34.746
Καθαρή Επένδυση σε χρηματοδοτική μίσθωση	300.937	290.838	300.937	290.838
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (προ προβλέψεων)	3.984.617	3.927.616	3.984.617	3.927.616
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους (απομείωση αξίας δανείων)	(1.207.658)	(1.170.188)	(1.207.658)	(1.170.188)
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.776.959	2.757.428	2.776.959	2.757.428

18.2 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ (ΕΚΜΙΣΘΩΤΗΣ)

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015
Περιγραφή	Υψος Συμβάσεων	Υψος Συμβάσεων
Οικόπεδα	79.349	75.132
Κτίρια	189.849	186.573
Μηχανήματα	23.317	22.041
Μεταφορικά Μέσα	7.105	5.409
Τεχνολογικός Εξοπλισμός	1.316	1.683
Σύνολο	300.937	290.838

ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ					
	31/12/2016			31/12/2015		
	Διάρκεια	Ακαθάριστη επένδυση (Μελλοντικά μισθώματα)	Μη δεδουλευμένο Χρηματοοικονομικό έσοδο	Καθαρή Επένδυση σε Χρηματοδοτική μίσθωση	Ακαθάριστη επένδυση (Μελλοντικά μισθώματα)	Μη δεδουλευμένο Χρηματοοικονομικό έσοδο
Έως 1 έτος	50.369	(2.582)	47.787	59.343	(3.156)	56.187
Από 1 έως 5 έτη	175.492	(9.519)	165.973	137.223	(13.020)	124.203
Πλέον των 5 ετών	116.102	(28.925)	87.177	151.664	(41.215)	110.448
Σύνολο	341.963	(41.026)	300.937	348.229	(57.391)	290.838

18.3 ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΓΙΑ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΑΞΙΑΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ				
	Αλληλόχρεα ιδιωτών	Πιστωτικές κάρτες	Δάνεια τακτής λήξης	Στεγαστικά δάνεια	Σύνολο
α) Δάνεια προς ιδιώτες					
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου 2015	35.330	21.219	35.693	39.017	131.259
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων	30.552	15.855	20.384	29.529	96.320
Διαγραφές δανείων χρήσης	0	0	(7)	0	(7)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2015	65.882	37.074	56.070	68.546	227.572
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου 2016	65.882	37.074	56.070	68.546	227.572
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων	(2.923)	(1.674)	2.251	8.868	6.521
Διαγραφές δανείων χρήσης	(72)	(20)	(51)	0	(144)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2016	62.886	35.380	58.269	77.413	233.949
	Μεγάλες Επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις	Λοιπές Επιχειρήσεις	Σύνολο	
β) Επιχειρηματικά δάνεια					
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου 2015	128.056	194.032	92.956	415.044	
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων	81.894	262.237	187.549	531.680	
Διαγραφές δανείων χρήσης	(3.329)	0	(779)	(4.108)	
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2015	206.621	456.269	279.726	942.616	
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου 2016	206.621	456.269	279.726	942.616	
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων	9.128	5.400	18.951	33.479	
Διαγραφές δανείων χρήσης	(1.887)	(277)	(222)	(2.386)	
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2016	213.862	461.392	298.454	973.709	

19. ΖΗΜΙΑ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Απομείωση Δανείων	(40.000)	(628.000)	(40.000)	(628.000)
Προβλέψεις για επισφαλείς χορηγήσεις	(40.000)	(628.000)	(40.000)	(628.000)
Απομείωση χρεογράφων χαρτοφυλακίου Διαθέσιμων προς πώληση	(96)	(1.006)	(96)	(1.006)
Προβλέψεις για λοιπούς πιστωτικούς κινδύνους	(96)	(1.006)	(96)	(1.006)
Σύνολο	(40.096)	(629.006)	(40.096)	(629.006)

Οι οικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2015 επιβαρύνθηκαν με μεγάλο ύψος προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις κυρίως από την Άσκηση του Ελέγχου της Ποιότητας Στοιχείων του Ενεργητικού («Asset Quality Review») και τις ασκήσεις προσημείωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») που πραγματοποιήθηκαν στον Όμιλο από την Τράπεζα της Ελλάδος.

20. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ

20.1 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΓΙΑ ΠΩΛΗΣΗ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΟΥ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ	Εύλογη Αξία	Εύλογη Αξία	Εύλογη Αξία	Εύλογη Αξία
Κρατικά –Εσωτερικού	39.333	37.500	39.333	37.500
Κρατικά Ομόλογα	39.333	37.500	39.333	37.500
Εταιρικά-Εισηγμένα-Εσωτερικού	897	0	897	0
Εταιρικά-Εισηγμένα-Εξωτερικού	7.533	7.258	7.533	7.258
Εταιρικά-Εισηγμένα Ομόλογα	8.430	7.258	8.430	7.258
Εταιρικά-Μη Εισηγμένα-Εσωτερικού	804	804	804	804
Εταιρικά-Μη Εισηγμένα-Εξωτερικού	244	317	244	317
Εταιρικά-Μη Εισηγμένα Ομόλογα	1.047	1.120	1.047	1.120
Ομόλογα	48.810	45.878	48.810	45.878
Εισηγμένες-Εσωτερικού	1.396	790	1.396	790
Εισηγμένες-Εξωτερικού	7	10	7	10
Μη Εισηγμένες-Εσωτερικού	524	1.130	524	1.130
Μετοχές	1.926	1.930	1.926	1.930
Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων – Εσωτερικού	0	5.956	0	5.956
Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων – Εξωτερικού	0	9.539	0	9.539
Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	0	15.495	0	15.495
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	50.737	63.303	50.737	63.303

Ο Όμιλος σε προηγούμενη χρήση προέβη στην επαναταξινόμηση ομολογιών από το «Εμπορικό Χαρτοφυλάκιο» στα «Χρηματοοικονομικά μέσα Διαθέσιμα για Πώληση». Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το κέρδος που προέκυψε από την αποτίμηση των ομολόγων κατά την τρέχουσα χρήση ύψους 1.196,21 χιλ. ευρώ να καταχωρηθεί απευθείας στο λογαριασμό αποθεματικού των διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων της κατηγορίας των Ιδίων Κεφαλαίων του Ομίλου.

Σημειώνεται ότι κατά τη κλειόμενη χρήση ο Όμιλος εξέτασε τις εν γένει επενδύσεις και συμμετοχές στις οποίες περιλαμβάνονται ομόλογα, μετοχές, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων και λοιπές συμμετοχές, ως προς

τις ενδείξεις απομείωσης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 και αναγνώρισε ζημία απομείωσης των εν λόγω τίτλων στον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης ύψους 96 χιλ. ευρώ. Για το συγκριτικό έτος 2015 οι απομειώσεις των εν λόγω κατηγοριών είχαν ανέλθει σε 1 εκατ. ευρώ.

Κατά το δ' τρίμηνο του 2016 ο Όμιλος προέβη σε πώληση των μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων.

20.2 ΔΙΑΚΡΑΤΟΥΜΕΝΕΣ ΩΣ ΤΗ ΛΗΞΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

(Ποσά σε χιλ. €) ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΟΥ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Κρατικά Ομόλογα Εσωτερικού	10.115	10.162	10.115	10.162
Ομόλογα	10.115	10.162	10.115	10.162
Διακρατούμενες έως την λήξη επενδύσεις	10.115	10.162	10.115	10.162

Τα διακρατούμενα ως τη λήξη χρεόγραφα αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος τους. Η εύλογη αξία τους κατά την 31/12/2016 είναι 9,4 εκατ. ευρώ ενώ αντιστοίχως την 31/12/2015 ήταν 9,2 εκατ. ευρώ.

21. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

(Ποσά σε χιλ. €)		31/12/2016				
Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα έδρας	Αριθμός μετοχών	% Συμμετοχής	Ίδια Κεφάλαια	Αξία κτήσης	Λογιστική αξία
1. Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	Ελλάδα	198.300	100,00%	3.256	2.326	2.326
2. Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	Ελλάδα	15.000	100,00%	344	600	600
3. Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Ελλάδα	382.166	55,00%	1.615	1.700	1.700
4. Attica Funds PLC	Ηνωμένο Βασίλειο	17.500	99,99%	(873)	20	20
5. Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	Ελλάδα	10.000	100,00%	4.076	100	100
6. AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Ελλάδα	70.600	100,00%	5.791	7.060	7.060
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις					11.806	11.806

(Ποσά σε χιλ. €)		31/12/2015				
Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα έδρας	Αριθμός μετοχών	% Συμμετοχής	Ίδια Κεφάλαια	Αξία κτήσης	Λογιστική αξία
1. Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	Ελλάδα	198.300	100,00%	3.460	2.326	2.326
2. Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	Ελλάδα	15.000	99,99%	1.300	600	600
3. Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Ελλάδα	382.166	55,00%	1.825	1.700	1.700
4. Attica Funds PLC	Ηνωμένο Βασίλειο	17.500	99,99%	(859)	24	24
5. Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	Ελλάδα	10.000	100,00%	3.686	100	100
6. AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Ελλάδα	70.600	100,00%	5.981	7.060	7.060
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις					11.809	11.809

Η εταιρεία «Attica Funds PLC» με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο είναι θυγατρική εταιρεία της Attica Bank. Στις 24/03/2005 εξέδωσε ομολογιακό δάνειο μειωμένης εξασφάλισης Tier II ονομαστικής αξίας 100 εκ. ευρώ. Το συγκεκριμένο ομολογιακό δάνειο εξοφλήθηκε ολοσχερώς στις 24/03/2015. Εκκρεμεί η εκκαθάριση και η λύση της εταιρείας μετά την ολοκλήρωση των διαδικαστικών θεμάτων και της λήξης των αντιστοίχων αποφάσεων. Η έκτακτη γενική συνέλευση της εταιρείας «AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων» στις 27/12/2016 αποφάσισε τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου με επιστροφή μετρητών ύψους 5,32 εκατ. ευρώ και διαγραφή σωρευτικών ζημιών ύψους 1,24 εκατ. ευρώ, διαμορφώνοντας το νέο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας σε 500.000,00 ευρώ διαιρούμενο σε 5.000 ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας 100,00 ευρώ εκάστη. Η ανωτέρω απόφαση εγκρίθηκε τον Απρίλιο 2017 από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.).

22. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι εταιρείες του Ομίλου οι οποίες ενοποιήθηκαν με τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης κατά την χρήση που έληξε την 31/12/2016 είναι:

- Το Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I

Ενώ για τη συγκριτική χρήση της 31/12/2015 είναι οι εξής:

- Το Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I
- Το Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund II

Στα Αμοιβαία Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών, στο μεν Zaitech I μεριδιούχοι είναι η Τράπεζα και το Ταμείο Ανάπτυξης Νέας Οικονομίας (Τ.Α.ΝΕ.Ο.). Σε ό,τι αφορά στο Zaitech II μεριδιούχοι είναι η Τράπεζα και επιχειρηματικά ιδιωτικά κεφάλαια. Όπως είναι προφανές λαμβανομένου υπόψη και της φύσης της επένδυσης, ο έλεγχος στα αμοιβαία κεφάλαια ασκείται από κοινού από τους μεριδιούχους. Συνεπεία αυτού είναι η αποτίμηση της συμμετοχής του Ομίλου να λαμβάνει χώρα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης (ΔΛΠ 28).

Παρατίθενται τα ποσοστά συμμετοχής της Attica Bank τόσο για την κλειόμενη όσο και για τη συγκριτική χρήση:

31/12/2016		
Ειδική συμμετοχή	Χώρα Έδρας	% Συμμετοχής
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I	Ελλάδα	50,00%
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund II	Ελλάδα	0,00%

31/12/2015		
Ειδική συμμετοχή	Χώρα Έδρας	% Συμμετοχής
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I	Ελλάδα	50,00%
Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund II	Ελλάδα	92,00%

Διαχειριστής των αμοιβαίων κεφαλαίων Zaitech I και Zaitech II είναι η θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας «Αττικά Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών».

Το κόστος κτήσης της Τράπεζας κατά την 31/12/2016 σε ό,τι αφορά στο Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I ανήλθε στο ποσό των 7.748,73 χιλ. ευρώ.

Σε ό,τι αφορά στο Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund II την 31/10/2016 υπεγράφη μεταξύ των συμβαλλομένων μερών ιδιωτικό συμφωνητικό λύσης συμβάσεως συστάσεως και διαχειρίσεως Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Α.Κ.Ε.Σ.) «ZAITECH FUND II». Η πλειοψηφούσα μεριδιούχος Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία αιτήθηκε, αποστέλλοντας στη διαχειρίστρια εταιρεία σχετικό έγγραφο, την πρόωρη λύση του Α.Κ.Ε.Σ. για λόγους που ανάγονται και αφορούν αποκλειστικά την εν γένει διαδικασία αναδιορθώσεως των εταιρειών και των δραστηριοτήτων του Ομίλου της.

Από τις εταιρείες τις οποίες ενοποιεί ο Όμιλος με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, ως πιο σημαντική θεωρείται η συμμετοχή στο Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I που έχει σκοπό την επένδυση σε καινοτόμες κεφαλαιουχικές εταιρείες που έχουν καταστατική και πραγματική έδρα στην Ελλάδα, κατά προτίμηση σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους τομείς τροφίμων και ποτών, retail, βιολογικών προϊόντων, βιομηχανίας, ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής. Ο χώρος δραστηριοποίησης της εταιρείας δεν διαφέρει από την έδρα της.

Σε ότι αφορά την αποτίμηση των συμμετοχών του ΑΚΕΣ σημειώνεται ότι γίνεται στη βάση των κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης Εταιρειών Επιχειρηματικού Κεφαλαίου (European Venture Capital Association - EVCA Guidelines) αλλά και των σχετικών προβλέψεων του Ν.4141/2013. Από τις ως άνω συμμετοχές στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης που έληξε την 31/12/2016 έχει καταγραφεί ζημία από την αποτίμηση των εταιρειών ύψους 2,2 εκ. ευρώ.

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικές χρηματοοικονομικές πληροφορίες για το Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I. Όλες οι κατωτέρω πληροφορίες αφορούν ποσά που παρουσιάζονται στις οικονομικές της καταστάσεις που προετοιμάζονται στα πλαίσια σύνταξης της ετήσιας έκθεσης του ΑΚΕΣ (Zaitech Fund I) η οποία ελέγχεται από ανεξάρτητους ορκωτούς ελεγκτές:

Χρηματοοικονομικά στοιχεία Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών Zaitech Fund I κατά την 31/12/2016

(ποσά σε χιλ. ευρώ)

Σύνολο εσόδων / (ζημιών)	(395)
Σύνολο εξόδων	(217)
Κέρδη / (ζημιές) Χρήσης	(612)

Καθαρή αξία Ενεργητικού 15.514

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι η θυγατρική εταιρεία του Ομίλου Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών ενοποιεί με τη μέθοδο της καθαρής θέσης τη συμμετοχή της σε Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών με κόστος κτήσης 2.150,00 χιλ. ευρώ η οποία με τη σειρά της περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

23. ΑΪΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ Λογισμικό και λοιπά άυλα στοιχεία	ΤΡΑΠΕΖΑ Λογισμικό και λοιπά άυλα στοιχεία
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ		
Αξία κτήσης	68.733	67.898
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(31.443)	(30.634)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 01/01/2016	37.290	37.264
Πλέον:		
Αγορές	9.602	9.591
Μείον:		
Απόσβεση χρήσης	(3.378)	(3.367)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2016	43.515	43.488
Αξία κτήσης	78.335	77.489
Συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση	(34.821)	(34.001)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2016	43.515	43.488

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου περιλαμβάνουν κυρίως λογισμικά προγράμματα τα οποία κατά την 31/12/2016 ανέρχονταν σε ποσό 43.514,55 χιλ. ευρώ έναντι ποσού 37.290,18 χιλ. ευρώ για την συγκριτική χρήση που έληξε την 31/12/2015, ενώ αντίστοιχα για την Τράπεζα ανέρχονται κατά την 31/12/2016 σε ποσό 43.487,99 χιλ. ευρώ έναντι ποσού 37.264,26 χιλ. ευρώ για την συγκριτική χρήση που έληξε την 31/12/2015.

Κατά την 31/12/2016, δεν υφίστανται εν εξελίξει προγράμματα ανάπτυξης άυλων στοιχείων λογισμικού για τα οποία η Τράπεζα έχει δεσμευθεί νομικά.

Σε ότι αφορά τις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, με ημερομηνία 31/12/2016, δεν υπάρχουν συμβάσεις ουσιώδους αξίας, οι οποίες να τις δεσμεύουν νομικά για την αγορά άυλων παγίων και οι οποίες να μην έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία τους.

24. ΙΔΙΟΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

(Ποσά σε χιλ. €) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΜΙΛΟΣ							Σύνολο
	Γήπεδα και Οικόπεδα	Κτίρια	Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Μηχανήματα	Ακίνητοποιήσεις υπό κατασκευή	
Αξία κτήσης	4.925	20.507	89	32.037	23.844	1.328	64	82.794
Συσσωρευμένες Αποσβέσεις και Απομείωση	0	(4.112)	(26)	(29.277)	(17.852)	(1.328)	(64)	(52.659)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 01/01/2016	4.925	16.395	63	2.760	5.992	0	0	30.135
Πλέον:								
Αγορές		120	34	1.120	297			1.570
Αναπροσαρμογές	(141)	(134)		0				(275)
Μεταφορές		58			(58)			
Πωλήσεις-εκποίηση				(22)				(22)
Μειών:								
Απόσβεση χρήσης		(417)	(9)	(986)	(1.415)			(2.827)
Αποσβέσεις αναπροσαρμογών		40						40
Αποσβέσεις μεταφορών		(10)			10			
Αποσβέσεις εκποιήσεων - διαγραφών			(48)	22				(26)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2016	4.784	16.051	40	2.894	4.826	0	0	28.595
Αξία κτήσης	4.784	20.551	123	33.135	24.082	1.328	64	84.067
Συσσωρευμένες Αποσβέσεις και Απομείωση	0	(4.500)	(83)	(30.241)	(19.256)	(1.328)	(64)	(55.472)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2016	4.784	16.051	40	2.894	4.826	0	0	28.595

ATTICA BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΡΑΠΕΖΑ							Σύνολο
	Γήπεδα και Οικόπεδα	Κτίρια	Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα	Μηχανήματα	Ακινήτοποιήσεις υπό κατασκευή	
Αξία κτήσης	4.925	20.507	34	31.745	23.687	0	0	80.898
Συσφραγισμένες Αποσβέσεις και Απομείωση	0	(4.112)	(26)	(29.027)	(17.771)	0	0	(50.936)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 01/01/2016	4.925	16.395	8	2.718	5.915	0	0	29.961
Πλέον:								
Αγορές		120	34	1.077	217			1.447
Αναπροσαρμογές	(141)	(134)						(275)
Μεταφορές		58			(58)			
Μείον:								
Απόσβεση χρήσης		(417)	(2)	(967)	(1.364)			(2.750)
Αποσβέσεις αναπροσαρμογών		40						40
Αποσβέσεις μεταφορών		(10)			10			
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2016	4.784	16.051	40	2.827	4.722	0	0	28.424
Αξία κτήσης	4.784	20.551	68	32.821	23.846	0	0	82.070
Συσφραγισμένες Αποσβέσεις και Απομείωση	0	(4.500)	(28)	(29.994)	(19.125)	0	0	(53.646)
Αναπόσβεστη αξία κτήσης 31/12/2016	4.784	16.051	40	2.827	4.722	0	0	28.424

Σημειώνεται ότι με ημερομηνία 31/12/2016, τόσο για την Τράπεζα όσο και για τις θυγατρικές της, δεν υπάρχουν συμβάσεις ουσιαστικού αξίας, οι οποίες να τις δεσμεύουν νομικά για την αγορά ενσώματων παγίων και οι οποίες να μην έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία τους. Οι εύλογες αξίες των ακινήτων υπολογίζονται σύμφωνα με τις τρεις μεθόδους που ακολουθούνται από τους ανεξάρτητους εκτιμητές, οι οποίοι έχουν κατάλληλα αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα και πρόσφατη εμπειρία στις τοποθεσίες και κατηγορίες των ακινήτων που εκτιμώνται, και οι οποίες είναι η μέθοδος της αγοράς, η μέθοδος του εισοδήματος και η μέθοδος του κόστους αντικατάστασης. Αναφορικά με την ιεράρχηση της εύλογης αξίας, αυτή υπολογίζεται συνδυαστικά και με τις τρεις μεθόδους και καταχωρείται στο Επίπεδο 3, αφού γίνεται χρήση στοιχείων έρευνας, υποθέσεων και δεδομένων που αναφέρονται σε ακίνητα ανάλογων χαρακτηριστικών και συνεπώς περιλαμβάνουν ένα ευρύ πεδίο δεδομένων μη παρατηρήσιμων στην αγορά.

Η εκτίμηση της εύλογης αξίας καθώς και της υπολειμματικής αξίας γίνεται από ανεξάρτητους εκτιμητές σε τακτά χρονικά διαστήματα και σε κάθε περίπτωση στο τέλος εκάστου έτους. Η ημερομηνία έναρξης της αναπροσαρμογής είναι η ημερομηνία καταχώρησης στα λογιστικά βιβλία της Τράπεζας, η οποία δεν μπορεί να διαφέρει από την ημερομηνία της διενέργειας της εκτίμησης της αξίας των ακινήτων. Για την περίοδο που έληξε την 31/12/2016 η εύλογη αξία δεν διαφέρει από την αξία με την οποία είναι καταχωρημένα τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στα βιβλία του Ομίλου.

25. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	58.190	46.510	58.190	46.510
Προσθήκες	0	7.722	0	7.722
Μεταφορές	0	(810)	0	(810)
Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία	(1.822)	4.768	(1.822)	4.768
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	56.369	58.190	56.369	58.190

Οι αξίες των επενδυτικών ακινήτων αναπροσαρμόζονται βάσει εκτιμήσεων από ανεξάρτητους εκτιμητές οι οποίοι έχουν κατάλληλα αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα και πρόσφατη εμπειρία στις τοποθεσίες και κατηγορίες των ακινήτων που εκτιμώνται. Οι επενδύσεις σε ακίνητα αφορούν ακίνητα που αποκτήθηκαν από πλειστηριασμούς με σκοπό την εκποίηση ή την εκμίσθωσή τους στο εγγύς μέλλον. Οι εύλογες αξίες των ακινήτων υπολογίζονται σύμφωνα με τις τρεις μεθόδους που ακολουθούνται από τους ανεξάρτητους εκτιμητές, οι οποίες είναι η μέθοδος της αγοράς, η μέθοδος του εισοδήματος και η μέθοδος του κόστους αντικατάστασης. Αναφορικά με την ιεράρχηση της εύλογης αξίας, αυτή υπολογίζεται συνδυαστικά και με τις τρεις μεθόδους και καταχωρείται στο Επίπεδο 3, αφού γίνεται χρήση στοιχείων έρευνας, υποθέσεων και δεδομένων που αναφέρονται σε ακίνητα ανάλογων χαρακτηριστικών και συνεπώς περιλαμβάνουν ένα ευρύ πεδίο δεδομένων μη παρατηρήσιμων στην αγορά.

Η αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία των επενδυτικών ακινήτων, τόσο για την κλειόμενη χρήση 2016, όσο και για την συγκριτική χρήση του 2015 απεικονίζεται στα «Λοιπά έσοδα / (έξοδα)» της κατάστασης του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης (Σημείωση 10).

Το έσοδο από μισθώματα επενδύσεων σε ακίνητα για την χρήση 2016 ανέρχεται σε 192,4 χιλ. ευρώ και σε 354,19 χιλ. ευρώ για την χρήση 2015 αντίστοιχα και απεικονίζονται στα «Λοιπά έσοδα / (έξοδα)» (Σημείωση 10).

Για την περίοδο που έληξε την 31/12/2016 η εύλογη αξία δεν διαφέρει από την αξία με την οποία είναι καταχωρημένα τα επενδυτικά ακίνητα στα βιβλία του Ομίλου.

26. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Προπληρωθέντα έξοδα	3.407	2.579	3.378	2.426
Προκαταβολές φόρων και λοιπές απαιτήσεις από φόρους	17.722	20.588	17.291	20.128
Δεδουλευμένοι τόκοι και προμήθειες	71.758	79.105	74.071	81.148
Λοιπές απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου	5.687	5.314	5.687	5.314
Γραφική Ύλη	264	263	264	263
Εντολές Πληρωτέες	1.969	1.508	1.969	1.508
Εγγυήσεις	3.159	3.041	3.159	3.041
Προσωρινές διευκολύνσεις στο προσωπικό	115	122	115	122
Προκαταβολές επενδυτικών αγαθών χρηματοδοτικής μίσθωσης	28	1.956	28	1.956
Επισφαλείς απαιτήσεις εκτός χορηγήσεων	9.701	9.487	9.701	9.487
Εγγυήσεις καταθέσεων υπέρ Τ.Ε.Κ.Ε.	70.768	69.712	70.768	69.712
Προπληρωμένοι τόκοι προθεσμιακών καταθέσεων	15	137	15	137
Απαιτήσεις έναντι πελατών	1.404	1.970	1.404	1.970
Λοιπά	14.776	46.373	11.375	42.698
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	200.773	242.154	199.225	239.908

Η μείωση στο κονδύλι «Λοιπά» συνιστάται κυρίως στο ποσό των 33,3 εκατ. ευρώ που αφορούσε κεφάλαια που διατέθηκαν κατά το έτος 2015 στη θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Attica Wealth Management με σκοπό την επένδυσή τους σύμφωνα με τις συνθήκες της αγοράς σε μετοχικούς τίτλους. Καθώς όμως οι συνθήκες της αγοράς την περίοδο εκείνη κρίθηκε ότι δεν επέτρεπαν να καταστήσουν μια ενδεχόμενη επένδυση προσοδοφόρα, το συγκεκριμένο ποσό επεστράφη στην Τράπεζα εντός του α' τριμήνου του 2016, μειώνοντας ισόποσα την αρχικά σχηματισθείσα απαίτηση.

Κατά τη χρήση 2016 η Τράπεζα δεν κατέβαλε εισφορά υπέρ του Τ.Ε.Κ.Ε. για το σκέλος καταθέσεων δεδομένου ότι η ετήσια εξέλιξη των καταθέσεων ήταν αρνητική και διαμορφώθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από το προηγούμενο έτος. Περαιτέρω η μεταβολή που εμφανίζεται στην κατηγορία «Εγγυήσεις καταθέσεων υπέρ Τ.Ε.Κ.Ε.» σε σχέση με τη συγκριτική χρήση αφορά σε πρόσοδο τόκου ύψους 1 εκατ. ευρώ περίπου.

Στο κονδύλι «Επισφαλείς απαιτήσεις εκτός χορηγήσεων» περιλαμβάνεται ποσό 9 εκατ. ευρώ το οποίο αφορά σε υποθέσεις υπεξαίρεσης από καταστήματα δικτύου της Τράπεζας που έχουν λάβει χώρα σε προηγούμενα έτη και οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της δικαστικής διεκδίκησης. Η μέχρι τώρα δικαστική έκβαση των υποθέσεων αυτών είναι υπέρ της Τράπεζας, χωρίς όμως ακόμα οι δικαστικές αποφάσεις να έχουν καταστεί οριστικές. Για το ποσό που η Τράπεζα θεωρεί ότι δεν θα εισπράξει έχει σχηματίσει ειδική πρόβλεψη σύμφωνα με γνωμάτευση της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών.

27. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Καταθέσεις όψεως	2.442	3.172	2.442	3.172
Καταθέσεις προθεσμίας διατραπεζικής	1.015.000	780.000	1.015.000	780.000
Καταθέσεις προθεσμίας εκτός διατραπεζικής	7.900	596	7.900	596
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.025.342	783.768	1.025.342	783.768

Στις «Καταθέσεις προθεσμίας διατραπεζικής» για τη χρήση 2016 περιλαμβάνονται αποκλειστικά διατραπεζικές αναλήψεις ύψους 1.015 εκατ. ευρώ από τον ΕΛΑ. Στη συγκριτική χρήση 2015 το αντίστοιχο ποσό ανήρχετο σε 780 εκατ. ευρώ.

28. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΠΕΛΑΤΕΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Τρεχούμενοι	13.292	13.367	13.292	13.367
Ταμειτηρίου	428.125	518.652	428.125	518.652
Προθεσμίας	706.029	829.168	706.029	829.168
Δεσμευμένες	1	1	1	1
Καταθέσεις Ιδιωτών	1.147.447	1.361.187	1.147.447	1.361.187
Όψεως	227.126	200.669	234.649	205.921
Προθεσμίας	121.132	161.942	127.082	171.572
Δεσμευμένες	2.986	5.387	2.986	5.387
Καταθέσεις επιχειρήσεων	351.244	367.998	364.717	382.880
Όψεως	241.016	244.075	241.016	244.075
Προθεσμίας	93.539	106.536	93.539	106.536
Καταθέσεις Δημοσίων Επιχειρήσεων	334.555	350.612	334.555	350.612
Όψεως	51.033	45.616	51.033	45.616
Ταμειτηρίου	2.125	3.504	2.125	3.504
Λοιπές Καταθέσεις	53.158	49.120	53.158	49.120
Λοιπές υποχρεώσεις προς πελάτες	6.346	13.585	6.346	13.585
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.892.750	2.142.503	1.906.224	2.157.385

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν.4151/2013 ορίζεται η χρήση των κεφαλαίων από αδρανείς καταθετικούς λογαριασμούς για την κάλυψη αναγκών του Δημοσίου, μετά την παραγραφή των δικαιωμάτων του καταθέτη ή των νόμιμων κληρονόμων του. Ως αδρανής καταθετικός λογαριασμός σε πιστωτικό ίδρυμα, κατά την έννοια του Ν.3601/2007, χαρακτηρίζεται εκείνος στον οποίο δεν έχει πραγματοποιηθεί αποδεδειγμένα καμία πραγματική συναλλαγή από τους δικαιούχους καταθέτες για χρονικό διάστημα είκοσι (20) ετών. Η επομένη της τελευταίας συναλλαγής αποτελεί την έναρξη ισχύος της εικοσαετίας. Η πίστωση των καταθέσεων με τόκους, καθώς και η κεφαλαιοποίησή τους, δεν συνιστούν συναλλαγή και δεν διακόπτουν την παραγραφή. Κάθε πιστωτικό ίδρυμα, που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, οφείλει αμέσως μετά την παρέλευση του χρονικού ορίου της εικοσαετίας:

- να αποδίδει στο Δημόσιο συγκεντρωτικά μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους τα υπόλοιπα των αδρανών καταθέσεων, πλέον αναλογούντων τόκων, καταθέτοντας στον ειδικό λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος τα σχετικά ποσά,
- να ενημερώνει ταυτόχρονα τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, και
- να ενημερώνει τους δικαιούχους/κληρονόμους για το πού έχουν μεταφερθεί τα σχετικά ποσά, μετά την παρέλευση της εικοσαετίας, εφόσον ερωτηθεί.

Οι ορκωτοί ελεγκτές θα βεβαιώνουν εάν τηρήθηκαν ή όχι οι διατάξεις του νόμου για τις αδρανείς καταθέσεις αναφέροντας και το ποσό που αποδόθηκε στο Δημόσιο. Από τον συνδυασμό των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 1 της από 18.7.2015 ΠΝΠ όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και κυρώθηκε με τον Ν.4350/2015 και των αντίστοιχων των άρθρων 7 και 8 του Ν.4151/2013 (Α'103), προκύπτει ότι η Τράπεζα οφείλει να αποδώσει μέχρι τέλος Απριλίου 2016 τα υπόλοιπα αδρανών καταθέσεων που συμπληρώνουν 20ετία έως και την Παρασκευή 17η Ιουλίου 2015, ημερομηνία μετά την οποία αναστέλλεται η προθεσμία των άρθρων 7 και 8 του ως άνω νόμου.

Εφαρμόζοντας τα ανωτέρω η Τράπεζα δεν απέδωσε κεφάλαιο των αδρανών καταθετικών λογαριασμών για το οικονομικό έτος 2016 (31/12/2015: 38,33 χιλ. ευρώ και αντιστοιχεί σε 356 καταθετικούς λογαριασμούς).

29. ΕΚΔΟΘΕΙΣΕΣ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ

Εκδόσεις με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου (N.3723/2008)

Στα πλαίσια του άρθρου 2 του Ν.3723/2008 και αναφορικά με το 2^ο πυλώνα των μέτρων στήριξης για την ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας, η Τράπεζα την 30/6/2010 εξέδωσε με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, μέσω του προγράμματος EMTN (Medium Term Note) ομολογιακό δάνειο συνολικής ονομαστικής αξίας 215 εκατ. ευρώ, διάρκειας 3 ετών, με επιτόκιο κυμαινόμενο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 5% το οποίο διαιρείται σε 2.150 ανώνυμες ομολογίες ονομαστικής αξίας εκάστης 100 χιλ. ευρώ. Η προμήθεια την οποία επιβαρύνθηκε η Τράπεζα από τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα και η οποία καταβλήθηκε στο Ελληνικό Δημόσιο είχε προσδιοριστεί σε 75 μ.β. Το συγκεκριμένο ομόλογο έληξε στις 30/06/2013. Η Τράπεζα εξέδωσε την 26/07/2013 με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, μέσω του προγράμματος EMTN (Medium Term Note) ομολογιακό δάνειο συνολικής ονομαστικής αξίας 215 εκατ. ευρώ, διάρκειας 3 ετών, με επιτόκιο κυμαινόμενο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 12% το οποίο διαιρείται σε 2.150 ανώνυμες ομολογίες ονομαστικής αξίας εκάστης 100 χιλ. ευρώ. Η προμήθεια την οποία επιβαρύνεται η Τράπεζα από τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα και η οποία καταβάλλεται στο Ελληνικό Δημόσιο έχει προσδιοριστεί σε 79 μ.β. Κατά την 26/07/2016 το εν λόγω ομολογιακό δάνειο έληξε.

Μέσω του ίδιου προγράμματος εξέδωσε με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου κατά την 30/12/2010 ομολογιακό δάνειο ύψους 285 εκατ. ευρώ με επιτόκιο κυμαινόμενο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 4,75%, το οποίο διαιρείται σε 2.850 ανώνυμες ομολογίες ονομαστικής αξίας εκάστης 100 χιλ. ευρώ. Οι ομολογίες αυτές αποκτήθηκαν από την Τράπεζα κατά την έκδοσή τους και στην τιμή έκδοσης αυτών, με σκοπό την επαναδιάθεσή τους σε οποιοδήποτε χρόνο μέχρι τη λήξη της διάρκειάς τους ή και την ακύρωσή τους εάν οι επικρατούσες συνθήκες στην αγορά επιβάλουν αυτό. Το συγκεκριμένο ομόλογο έληξε στις 30/12/2013. Η Τράπεζα εξέδωσε την 6/02/2014 με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, μέσω του προγράμματος EMTN (Medium Term Note) ομολογιακό δάνειο συνολικής ονομαστικής αξίας 285 εκατ. ευρώ, διάρκειας 1 έτους, με επιτόκιο κυμαινόμενο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 12% το οποίο διαιρείται σε 2.850 ανώνυμες ομολογίες ονομαστικής αξίας εκάστης 100 χιλ. ευρώ. Η προμήθεια την οποία επιβαρύνεται η Τράπεζα από τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα και η οποία καταβάλλεται στο Ελληνικό Δημόσιο έχει προσδιοριστεί για το ομολογιακό δάνειο των 285 εκατ. ευρώ σε 108 μ.β. Το συγκεκριμένο ομολογιακό δάνειο έληξε την 06/02/2015.

Εξ αιτίας της φύσης και του προορισμού των ανωτέρω ομολογιακών δανείων αυτά δεν εμφανίζονται στην κατηγορία «Εκδοθείσες Ομολογίες», καθώς ιδιοκατέχονται από την Τράπεζα. Μέχρι την εν λόγω επαναδιάθεση ή ακύρωση, οι ομολογίες δύνανται να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλεια για την άμεση άντληση ρευστότητας από το ευρωσύστημα, δυνάμει της ισχύουσας ελληνικής και ευρωπαϊκής τραπεζικής νομοθεσίας ή και διαφορετικά όπως κάθε φορά θα κρίνεται σκόπιμο.

Στα πλαίσια του άρθρου 2 του Ν.3723/2008 και αναφορικά με το 2^ο πυλώνα των μέτρων στήριξης για την ενίσχυση ρευστότητας της οικονομίας και για τη διατήρηση της σταθερότητας της ρευστότητας της Τράπεζας, η Τράπεζα σε συνέχεια της της υπ'αριθμ. 18/19.10.2016 απόφασης της Διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 5 του Ν.2322/1995 η οποία ελήφθη κατόπιν της υπ'αριθμ. 3769/11.10.2016 εισήγησης της Τράπεζας της Ελλάδος, εξέδωσε με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου την 21/10/2016 ομολογιακό δάνειο συνολικής ονομαστικής αξίας 380 εκατ. ευρώ, διάρκειας 1 έτους, με επιτόκιο κυμαινόμενο Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 12%, το οποίο διαιρείται σε 3.800 ανώνυμες ομολογίες ονομαστικής αξίας εκάστης 100 χιλ. ευρώ. Το ανωτέρω ομόλογο προορίζεται εφόσον καταστεί αναγκαίο να χρησιμοποιηθεί ως κάλυμμα για άντληση ρευστότητας μέσω του ELA. Το συνολικό κόστος το οποίο επιβάρυνε τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου ανέρχεται στο ύψος των 731,79 χιλ. ευρώ και προκύπτει από τον υπολογισμό της προμήθειας που καταβλήθηκε στο Ελληνικό Δημόσιο και έχει προσδιοριστεί σε 99 μ.β ήτοι ονομαστικού ποσού προμήθειας σε δωδεκάμηνη βάση 3,75 εκατ. ευρώ. Το συγκεκριμένο ομόλογο έχει ημερομηνία λήξης την 20/10/2017.

30. ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ- ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Από απομείωση αξίας χορηγήσεων	309.527	309.527	309.527	309.527
Από απομείωση ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	35.287	36.786	35.253	36.752
Από μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές και λοιπές προσωρινές διαφορές	38.363	43.153	38.708	43.132
Απατήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	383.177	389.466	383.488	389.411
Αναπροσαρμογή άυλων παγίων	(5.460)	(4.252)	(5.460)	(4.252)
Αναπροσαρμογή ενσώματων παγίων	(474)	(432)	(474)	(432)
Λοιπές προσωρινές διαφορές	0	(34)	0	0
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	(5.934)	(4.718)	(5.934)	(4.684)
Καθαρές απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	377.243	384.748	377.553	384.727

Ο Όμιλος ακολουθεί τη μέθοδο της πλήρους υποχρέωσης, για τον υπολογισμό του ποσού της αναβαλλόμενης φορολογίας επί όλων των προσωρινών φορολογικών διαφορών. Ο φορολογικός συντελεστής τον οποίο λαμβάνει υπόψη του ο Όμιλος, για τον ακριβή προσδιορισμό του ποσού της αναβαλλόμενης φορολογίας, είναι αυτός που θα ισχύει, κατά το έτος τακτοποίησης των διαφορών αυτών. Στις περιπτώσεις όπου ο φορολογικός συντελεστής, με τον οποίο έχει προσδιοριστεί το ποσό της αναβαλλόμενης φορολογίας, είναι διαφορετικός από αυτόν που ισχύει κατά το έτος τακτοποίησης των φορολογικών διαφορών, το ποσό της διαφοράς καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης πλην των προσωρινών φορολογικών διαφορών που έχουν καταχωρηθεί απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του Ν.4334/2015 «Επείγουσες ρυθμίσεις για τη διαπραγμάτευση και σύναψη συμφωνίας με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (Ε.Μ.Σ.)», ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των κερδών των νομικών προσώπων αυξήθηκε από 26% σε 29%. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν για τα κέρδη που προκύπτουν στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2015 και μετά. Από τη μεταβολή των φορολογικών συντελεστών η Τράπεζα αναγνώρισε στις οικονομικές καταστάσεις της 31/12/2015 επιπρόσθετα 35 εκατ. ευρώ περίπου ως αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Με το άρθρο 5 του Ν.4303/17.10.2014 «Κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Επείγουσα ρύθμιση για την αναπλήρωση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων λόγω πρόωρης λήξης της θητείας του» (Α' 136) και άλλες διατάξεις» όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 4340/2015 και ισχύει με το νόμο 4465/2017, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26 του ν. 4172/2013, που έχουν ή θα αναγνωριστούν και οι οποίες προέρχονται από τη χρεωστική διαφορά του PSI και τις συσσωρευμένες προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημιές λόγω πιστωτικού κινδύνου, αναφορικά με απαιτήσεις υφιστάμενες μέχρι και την 30/06/2015, μετατρέπονται σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση που το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσεως είναι ζημία, σύμφωνα με τις ελεγμένες και εγκεκριμένες από την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων, οικονομικές καταστάσεις.

Η Τράπεζα εμπίπτει στις διατάξεις του αρ. 27Α του Ν. 4172/2013 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει εκ των οποίων προκύπτει ποσό οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης ύψους € 13 εκατ. ευρώ περίπου το οποίο πρέπει να επιστραφεί από το Ελληνικό Δημόσιο και αντί αυτού η Τράπεζα να σχηματίσει ισόποσο ειδικό αποθεματικό, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και την έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών προς το Ελληνικό Δημόσιο. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας προτίθεται να προτείνει στη Γ.Σ. των μετόχων τη μη υπαγωγή της Τράπεζας στις ανωτέρω διατάξεις.

Σημείωση: Εάν ήθελε ερμηνευθεί ότι η Τράπεζα πρέπει να υπαχθεί στην διάταξη του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, το ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης 2016 θα μπορεί να αντλιογισθεί εντός του έτους 2017.

31. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Το συνολικό ποσό των υποχρεώσεων που αναγνωρίστηκε στις Οικονομικές Καταστάσεις, παρατίθεται στον επόμενο πίνακα:

(Ποσά σε χιλ. €)		ΟΜΙΛΟΣ			
Σημ.	Κατάσταση Οικονομικής Θέσης 31/12/2016	Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος 1/1-31/12/2016	Κατάσταση Οικονομικής Θέσης 31/12/2015	Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος 1/1-31/12/2015	
Πρόγραμμα συνταξιοδοτικών παροχών	31.1	-	-	-	-
Πρόγραμμα συμπληρωματικών παροχών εφάπαξ	31.2	(815)	(1.320)	1.834	(26)
Αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία σύμφωνα με τον κανονισμό εργασίας προσωπικού	31.3	7.421	(51)	8.853	(97)
Σύνολο		6.606	(1.371)	10.687	(123)

(Ποσά σε χιλ. €)		ΤΡΑΠΕΖΑ			
Σημ.	Κατάσταση Οικονομικής Θέσης 31/12/2016	Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος 1/1-31/12/2016	Κατάσταση Οικονομικής Θέσης 31/12/2015	Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος 1/1-31/12/2015	
Πρόγραμμα συνταξιοδοτικών παροχών	31.1	-	-	-	-
Πρόγραμμα συμπληρωματικών παροχών εφάπαξ	31.2	(815)	(1.320)	1.834	(26)
Αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία σύμφωνα με τον κανονισμό εργασίας προσωπικού	31.3	7.358	(81)	8.763	(112)
Σύνολο		6.543	(1.400)	10.596	(138)

31.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας, η οποία συνεκλήθη την 16η Σεπτεμβρίου 2005, όπως προκύπτει από το πρακτικό αυτής, αποφάσισε την καταγγελία της σύμβασης μεταξύ της Τράπεζας, του Συλλόγου των Εργαζομένων και της Εθνικής Ασφαλιστικής ΑΕΓΑ, κατά το μέρος που αφορά τον κλάδο σύνταξης του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων (Λ.Α.Κ.), και την υπαγωγή αυτού στις ρυθμίσεις του ν.3371/2005. Στο πλαίσιο της απόφασης αυτής η Τράπεζα αναγνώρισε στις Οικονομικές Καταστάσεις της 1ης Ιανουαρίου 2004 (κάνοντας χρήση της σχετικής ευχέρειας του Δ.Π.Χ.Α. 1), υποχρέωση ύψους ευρώ 26.958 χιλ., η οποία καταχωρήθηκε απευθείας στην Καθαρή Θέση. Κατά την περίοδο από 1.1 έως 31.12.2004 η επιπλέον επιβάρυνση της Τράπεζας μέσω του λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσης ανήλθε σε ευρώ 644 χιλ.. Για την περίοδο του α' εξαμήνου 2005, όπου το πρόγραμμα υφίστατο στην Τράπεζα ως καθορισμένων παροχών η επιβάρυνση των αποτελεσμάτων ανήλθε σε ευρώ 220 χιλ.

Τα παραπάνω ποσά προέκυψαν από ειδική οικονομική μελέτη που εκπονήθηκε από ομάδα ανεξάρτητων αναλογιστών, ο δε λογιστικός χειρισμός που ακολουθήθηκε είναι σύμφωνος με τον ν.3371/2005, ο οποίος επέτρεψε στα πιστωτικά ιδρύματα, να αποτυπώσουν στις οικονομικές καταστάσεις του 2005, το οικονομικό αποτέλεσμα της υπαγωγής των στις διατάξεις του νόμου.

Κατ' εφαρμογή της απόφασης της προαναφερόμενης Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης, το Δ.Σ. της Τράπεζας κατά τη συνεδρίαση της 14/12/2005, προχώρησε στην καταγγελία της σχετικής σύμβασης. Στη συνέχεια με την από 28/04/2006 αίτησή της, η Τράπεζα, ζήτησε την υπαγωγή στο Ε.Τ.Α.Τ. και στο ν.3371/2005, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το ν.3455/2006 του κλάδου σύνταξης του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων του προσωπικού της Τράπεζας στο νέο καθεστώς ασφάλισης.

Στη συνέχεια ο ν.3554/2007 με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 9, ο οποίος δημοσιεύτηκε στις 16 Απριλίου 2007, ρύθμισε με συγκεκριμένο τρόπο το καθεστώς των ασφαλισμένων και συνταξιούχων υπαλλήλων της Τράπεζας Αττικής. Σύμφωνα με το παραπάνω άρθρο, οι μέχρι 31/12/1992 ασφαλισμένοι, καθώς και οι υπαγόμενοι στην κατηγορία αυτή συνταξιούχοι του Λογαριασμού Διαχείρισης Κεφαλαίων Πρόσθετης Ασφάλισης Συμπληρωματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων Προσωπικού Τράπεζας Αττικής (Λ.Α.Κ.), εντάσσονται από 1.1.2007 στο Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (Ε.Τ.Α.Τ.). Στη συνέχεια εκδόθηκε η απόφαση Ε.Τ.Α.Τ. με αριθμό 67 της 61ης συνεδρίασης 8.5.2007 με το ίδιο περιεχόμενο.

Σε σχέση με την ένταξη στο Ε.Τ.Α.Τ. του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων ασκήθηκε αίτηση ακυρώσεως με αριθμό κατάθεσης 4686/2006 από το Σύλλογο Υπαλλήλων της Τράπεζας Αττικής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) η οποία στρέφεται κατά της με αριθμό 22/23/17-5-2006 απόφασης του Ε.Τ.Α.Τ.

Επίσης ασκήθηκαν: η με αριθμούς 4693/2007 αίτηση ακυρώσεως του Πανελληνίου Συλλόγου Συνταξιούχων Τράπεζας Αττικής κλπ κατά της απόφασης του ΕΤΑΤ 61/8-5-2007 και η με αριθμό 4635/2007 αίτηση ακυρώσεως του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων Προσωπικού Τράπεζας Αττικής κλπ κατά της απόφασης του ΕΤΑΤ 61/8-5-2007. Άσπες οι ανωτέρω αιτήσεις συζητήθηκαν στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας την 26.9.2008.

Επίσης, συζητήθηκαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας αιτήσεις ακυρώσεως από συλλόγους υπαλλήλων τρίτων τραπεζών κατά του π.δ. 209/2006 που ρυθμίζει τα περί λειτουργίας του Ε.Τ.Α.Τ. Η Τράπεζα άσκησε παρεμβάσεις υπέρ του κύρους του προεδρικού διατάγματος περί Ε.Τ.Α.Τ. Και οι υποθέσεις αυτές συζητήθηκαν στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας την 26.9.2008.

Επί των ως άνω υποθέσεων ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας εκδόθηκαν οι αποφάσεις 2197-2202/2010 της Ολομέλειας του δικαστηρίου τούτου. Με τις αποφάσεις αυτές της Ολομέλειας Συμβουλίου Επικρατείας κρίθηκε συνταγματική και νόμιμη η ένταξη των επικουρικών ταμείων των τραπεζών (μεταξύ αυτών και του ΛΑΚ Ι) στο ΕΤΑΤ, αλλά μόνο ως προσωρινό μέτρο, για να εξασφαλιστεί προσωρινά η διαχείριση των υποθέσεων των ασφαλισμένων μέχρι να κριθεί οριστικά από τα αστικά δικαστήρια η νομιμότητα της διάλυσης των επικουρικών αυτών ταμείων και οι καταγγελίες από τις τράπεζες των σχετικών συμβατικών τους υποχρεώσεων. Δηλαδή το Συμβούλιο Επικρατείας δεν επέλυσε με τρόπο οριστικό το ζήτημα. Την οριστική επίλυση του ζητήματος το Συμβούλιο Επικρατείας παρέπεμψε στα αστικά δικαστήρια.

Στα αστικά δικαστήρια στα οποία ουσιαστικά παρέπεμψε το ζήτημα το Συμβούλιο Επικρατείας με τις πιο πάνω αποφάσεις του είχαν ασκήσει σχετική Αγωγή κατά της Τράπεζας για την ένταξη του ΛΑΚ στο ΕΤΑΤ ο Σύλλογος Υπαλλήλων Τράπεζας Αττικής, ο Λογαριασμός Ασφαλιστικών Καλύψεων Προσωπικού Τράπεζας Αττικής, και άλλοι φορείς και φυσικά πρόσωπα. Η αγωγή αυτή απορρίφθηκε σε πρώτο βαθμό με την με αριθμό 2970/2008 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Μετά την έκδοση των πιο πάνω αποφάσεων του Συμβουλίου Επικρατείας ασκήθηκε Έφεση κατά της εν λόγω απόφασης 2970/2008 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Η Έφεση αυτή έχει αριθμό κατάθεσης 10508/2010 στο Πρωτοδικείο Αθηνών και αριθμό πράξης προσδιορισμού 2954/2010 στο Εφετείο Αθηνών. **Η Έφεση αυτή συζητήθηκε στη δικάσιμο της 16.04.13 και επ' αυτής δημοσιεύτηκε η απόφαση 6168/2013 Εφετείου Αθηνών που απέρριψε καθ' ολοκληρίαν την Έφεση. Η εν λόγω απόφαση είναι άμεσα εκτελεστή, υπόκειται όμως σε Αναίρεση ενώπιον του Αρείου Πάγου μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες.**

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, η Τράπεζα είχε καταβάλει μέχρι 31/12/2013 τις επτά πρώτες δόσεις, ήτοι ποσό 7.625.000 ευρώ για το κάθε έτος. Ακόμα είχε καταβληθεί από την Τράπεζα στο Ε.Τ.Α.Τ., εφάπαξ ποσό 770 χιλ. ευρώ το οποίο αντιστοιχούσε στην επιστροφή των ασφαλιστικών εισφορών των από 1.1.1993 ασφαλισμένων του Λ.Α.Κ. Εντός του πρώτου τριμήνου του 2014, η Τράπεζα κατέβαλε στο Ε.Τ.Α.Τ. το ποσό της όγδοης δόσης. Τα σχετικά ποσά έχουν προκύψει από ειδική οικονομική μελέτη που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Οι υπολειπόμενες δύο δόσεις ποσού

ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ευρώ 7.625.000,00 εκάστη και συνολικού ποσού ευρώ 15.250.000,00, οι οποίες έπρεπε να καταβληθούν τα έτη 2015 και 2016 αντίστοιχα, κατά το μήνα Ιούνιο 2014 προεξοφλήθηκαν με συντελεστή προεξόφλησης 5,03% και η Τράπεζα κατέβαλε ποσό συνολικού ύψους ευρώ 14.524.032,00 σε πλήρη και ολοσχερή εξόφληση της υποχρέωσης της προς το Ε.Τ.Α.Τ. Μετά την παραπάνω καταβολή η Τράπεζα ουδεμία υποχρέωση υπέχει προς το Ε.Τ.Α.Τ. από την ένταξη των ασφαλισμένων και συνταξιούχων υπαλλήλων της σε αυτό.

Μετά την πλήρη και ολοσχερή εξόφληση της υποχρέωσης της Τράπεζας προς το ΕΤΑΤ, η περιουσία του Λογαριασμού Ασφαλιστικών Καλύψεων (ΛΑΚ), σημερινού υπολοίπου 30 εκατ. ευρώ περίπου πλέον της αξίας του χαρτοφυλακίου κινητών αξιών, ανήκει στην κυριότητα και αποτελεί περιουσιακό στοιχείο της Τράπεζας σύμφωνα με την οικονομική μελέτη του Υπουργείου Οικονομικών και τα διαλαμβανόμενα στο Ν. 3554/2007. Η περιουσία αυτή ήδη έχει μεταφερθεί στην Τράπεζα από την ασφαλιστική εταιρεία Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α. με βάση την υπ' αριθμ. 8044/15 απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου Αθηνών που εξεδόθη την 28/09/2015 και ορίζει την Τράπεζα ως μεσεγγυούχο μέχρι την εκδίκαση της κύριας διαγνωστικής δίκης. Με βάση όσα προεκτέθηκαν παραπάνω, εκφράζεται βεβαιότητα για την τελική έκβαση της δίκης.

31.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΕΦΑΠΕΞ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Κατάσταση Οικονομικής Θέσης				
Παρούσα αξία χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	12.422	15.752	12.422	15.752
(Εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων προγράμματος)	(13.236)	(13.918)	(13.236)	(13.918)
Σύνολο υποχρέωσης στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	(815)	1.834	(815)	1.834

Η μεταβολή στην παρούσα αξία της υποχρέωσης αναλύεται ως εξής:

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Υπόλοιπο έναρξης	15.752	16.840	15.752	16.840
Κόστος υπηρεσίας	618	687	618	687
Τόκοι – έξοδα	268	337	268	337
Κόστος (αποτέλεσμα) Διακανονισμών	70	720	70	720
Αναλογιστικά (κέρδη) / ζημιές	(3.783)	(2.078)	(3.783)	(2.078)
Παροχές πληρωθείσες εντός του έτους	(503)	(754)	(503)	(754)
Υπόλοιπο τέλους	12.422	15.752	12.422	15.752

Η μεταβολή στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων αναλύεται ως εξής:

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Υπόλοιπο έναρξης	13.918	13.598	13.918	13.598
Αναμενόμενη απόδοση	237	272	237	272
Εισφορές	1.329	1.382	1.329	1.382
Αναλογιστικά (κέρδη) / ζημιές	(1.744)	(581)	(1.744)	(581)
Παροχές πληρωθείσες εντός του έτους	(503)	(754)	(503)	(754)
Υπόλοιπο τέλους	13.236	13.918	13.236	13.918
Σύνολο υποχρέωσης στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	(815)	1.834	(815)	1.834

Η εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος αποτελείται κατά 98,5% από μετρητά διαθέσιμα και από 1,5% μετοχές εισηγμένων τίτλων.

ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

Τα ποσά που επιβάρυναν την κατάσταση συνολικού εισοδήματος έχουν ως εξής:

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Κόστος υπηρεσίας	618	687	618	687
Τόκοι – έξοδα	268	337	268	337
Κόστος (αποτέλεσμα) Διακανονισμών	70	720	70	720
Αναμενόμενη απόδοση	(237)	(272)	(237)	(272)
Επιβάρυνση στα αποτελέσματα	719	1.471	719	1.471
Αναλογιστικά κέρδη/ ζημιές που επιβάρυναν την καθαρή θέση μέσω της κατάστασης συνολικού εισοδήματος	(2.039)	(1.497)	(2.039)	(1.497)
Συνολική επιβάρυνση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	(1.320)	(26)	(1.320)	(26)

Αφορά πρόγραμμα συμπληρωματικών παροχών εφάπαξ, που χορηγούνται από τον Λογαριασμό Ασφαλιστικών Καλύψεων. Σύμφωνα με την απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2005, το συγκεκριμένο πρόγραμμα που αφορά παροχές εφάπαξ, οι οποίες χορηγούνται στο προσωπικό της Τράπεζας κατά τη στιγμή της συνταξιοδότησής του, εξακολουθεί να λειτουργεί ως πρόγραμμα καθορισμένων παροχών σύμφωνα με τα οριζόμενα από το Δ.Λ.Π. 19 και να έχει την εγγύηση της Τράπεζας.

31.3 ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Κατάσταση Οικονομικής Θέσης				
Παρούσα αξία μη χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	7.421	8.853	7.358	8.763
Σύνολο	7.421	8.853	7.358	8.763

Η μεταβολή στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων αναλύεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Υπόλοιπο έναρξης	8.853	9.158	8.763	9.082
Κόστος υπηρεσίας	639	658	635	654
Τόκοι – έξοδα	151	189	149	182
Κόστος (αποτέλεσμα) Διακανονισμών	98	18	59	18
Αναλογιστικά (κέρδη) / ζημιές	(939)	(962)	(923)	(966)
Παροχές πληρωθείσες εντός του έτους	(1.381)	(207)	(1.324)	(207)
Υπόλοιπο τέλους	7.421	8.853	7.358	8.763

Τα ποσά που επιβάρυναν την κατάσταση συνολικού εισοδήματος έχουν ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Κόστος υπηρεσίας	639	658	635	654
Τόκοι – έξοδα	151	189	149	182
Κόστος (αποτέλεσμα) Διακανονισμών	98	18	59	18
Επιβάρυνση στα αποτελέσματα	888	865	842	854
Αναλογιστικά κέρδη/ ζημιές που επιβάρυναν την καθαρή θέση μέσω της κατάστασης συνολικού εισοδήματος	(939)	(962)	(923)	(966)
Συνολική επιβάρυνση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	(51)	(97)	(81)	(112)

Τα ανωτέρω στοιχεία αφορούν την, με βάση τον Κανονισμό της Τράπεζας, προβλεπόμενη υποχρέωση αποζημίωσης του προσωπικού της κατά την έξοδο του από την ενεργό υπηρεσία καθώς και την υποχρέωση που προκύπτει από τον Ν.2112/1920. Στην αναλογιστική μελέτη δεν περιλαμβάνεται το μέρος του ποσού της υποχρέωσης της Τράπεζας που αφορά συγκεκριμένη κατηγορία ανώτατων διοικητικών στελεχών, των οποίων οι αποζημιώσεις θα καταβληθούν από ασφαλιστική εταιρεία με βάση τις ισχύουσες προβλέψεις του Κανονισμού Προσωπικού, το ποσό των οποίων έχει βαρύνει το σχετικό λογαριασμό πρόβλεψης της Τράπεζας σε προηγούμενη χρήση.

Οι εντός του έτους πληρωθείσες παροχές αφορούν σε αποζημιώσεις που προβλέπονται από τον κανονισμό εργασίας προσωπικού και χορηγήθηκαν σε υπαλλήλους που αποχώρησαν από την ενεργό υπηρεσία.

Το ύψος της υποχρέωσης των παραπάνω προγραμμάτων, προσδιορίστηκε με βάση αναλογιστική μελέτη, η οποία έχει συνταχθεί από ανεξάρτητους αναλογιστές.

Οι βασικές αναλογιστικές υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών έχουν ως εξής:

	31/12/2016	31/12/2015
Επιτόκιο προεξόφλησης	1,6%	1,7%
Αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων προγράμματος	1,5%	1,5%
Ποσοστό μελλοντικής αύξησης μισθών	0,0%	0,0%

Ανάλυση ευαισθησίας προγράμματος αποζημίωσης από την υπηρεσία σύμφωνα με τον κανονισμό εργασίας προσωπικού

Για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016 η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μεγαλύτερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μικρότερη κατά 8% ενώ η ακριβώς αντίρροπη κίνηση, δηλαδή η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μικρότερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 9%.

Οι αντίστοιχοι έλεγχοι ευαισθησίας για την αναμενόμενη αύξηση των μισθών, δηλαδή η χρήση 0,5% μεγαλύτερης αναμενόμενης αύξησης μισθών θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 8% ενώ η ακριβώς αντίρροπη κίνηση, δηλαδή η χρήση αναμενόμενης αύξησης μισθών μικρότερη κατά 0,5% θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μικρότερη κατά 9%.

Όσον αφορά τη συγκριτική χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2015 η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μεγαλύτερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μικρότερη κατά 8% ενώ η ακριβώς αντίρροπη κίνηση, δηλαδή η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μικρότερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 9%.

Οι αντίστοιχοι έλεγχοι ευαισθησίας για την αναμενόμενη αύξηση των μισθών, δηλαδή η χρήση 0,5% μεγαλύτερης αναμενόμενης αύξησης μισθών θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 9%.

Ανάλυση ευαισθησίας προγράμματος συμπληρωματικών παροχών Εφάπαξ

Για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016 η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μεγαλύτερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μικρότερη κατά 8% ενώ η ακριβώς αντίρροπη κίνηση, δηλαδή η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μικρότερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 8%.

Οι αντίστοιχοι έλεγχοι ευαισθησίας για την αναμενόμενη αύξηση των μισθών, δηλαδή η χρήση 0,5% μεγαλύτερης αναμενόμενης αύξησης μισθών θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 8% ενώ η ακριβώς αντίρροπη κίνηση, δηλαδή η χρήση αναμενόμενης αύξησης μισθών μικρότερη κατά 0,5% θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μικρότερη κατά 9%.

Όσον αφορά τη συγκριτική χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2015 η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μεγαλύτερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν

μικρότερη κατά 8% ενώ η ακριβώς αντίρροπη κίνηση, δηλαδή η χρήση ενός επιτοκίου προεξόφλησης 0,5% μικρότερου θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 8%.

Οι αντίστοιχοι έλεγχοι ευαισθησίας για την αναμενόμενη αύξηση των μισθών, δηλαδή η χρήση 0,5% μεγαλύτερης αναμενόμενης αύξησης μισθών θα είχε ως αποτέλεσμα η αναλογιστική υποχρέωση να ήταν μεγαλύτερη κατά 8%.

32. ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΙΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Προβλέψεις για φορολογικούς ελέγχους	6.415	3.047	6.368	3.000
Προβλέψεις για επίδικες απατήσεις	4.222	3.428	4.222	3.428
Προβλέψεις για κάλυψη εκτάκτων ζημιών	5.754	5.772	5.754	5.772
Λοιπές προβλέψεις	11.906	8.498	13.146	8.248
Λοιπές προβλέψεις	28.298	20.745	29.491	20.448

Κατά την 31/12/2016 ο Όμιλος έχει σχηματίσει προβλέψεις για φορολογικούς σκοπούς συνολικού ύψους 6.415,07 χιλ. ευρώ το οποίο κατά το μεγαλύτερο μέρος ποσό ύψους 4.368,03 χιλ. ευρώ αφορά ενδεχόμενη μη ανακτησιμότητα παρακρατούμενων φόρων προηγούμενων ετών από το Ελληνικό Δημόσιο επί τόκων ομολόγων ημεδαπών επιχειρήσεων χωρίς την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, για την επιστροφή του οποίου η Τράπεζα έχει ακολουθήσει τη νομική οδό διεκδίκησης της επιστροφής. Σημειώνεται ότι με την υπ' αριθμ. 1463/2014 τελεσίδικη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήμα Β'), στην οποία όμως δεν ήταν διάδικος η Τράπεζα, το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται στην επιστροφή του ποσού των παρακρατούμενων φόρων στα τραπεζικά ιδρύματα από την εν λόγω αιτία. Παρολαυτά και μέχρι την τελεσιδικία η Τράπεζα εξακολουθεί να διατηρεί τις ανωτέρω προβλέψεις.

Σημειώνεται ότι εντός της χρήσης 2016 σχηματίστηκε πρόβλεψη ύψους 1.443,51 χιλ. ευρώ που αφορά σε καταλογισμό ποσού κύριου φόρου (666,73 χιλ. ευρώ) και προστίμου (776,78 χιλ. ευρώ) από τη ΔΟΥ Ιωαννίνων για ακίνητο το οποίο είχε εκμισθωθεί σε εταιρεία μέσω σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης. Το παραπάνω ποσό αφορά σε φόρο μεταβίβασης ακινήτου ο οποίος μετακυλίστηκε στην Τράπεζα λόγω παραβίασης ουσιαστών όρων της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης και θα καταβληθεί από την Τράπεζα. Η εν λόγω πρόβλεψη χρησιμοποιήθηκε για την καταβολή του φόρου και του προστίμου. Επίσης με την υποβολή και της φορολογικής δήλωσης του έτους 2015 δεν κατέστη δυνατός ο συμψηφισμός του φόρου επί τόκων ομολόγων εκδόσεως του ελληνικού δημοσίου που αφορά στο έτος 2010 και ως εκ τούτου η Τράπεζα δεν έχει πλέον δικαίωμα συμψηφισμού των σχετικών ποσών σε επόμενη χρήση. Για το λόγο αυτό το ποσό της απαίτησης διεγράφη μέσω του σχηματισμένου υπολοίπου της πρόβλεψης για φορολογικούς σκοπούς, το οποίο κατά την 31/12/2016 εμφανίζεται μειωμένο κατά ποσό 390 χιλ. ευρώ, όσο δηλαδή ήταν και η απαίτηση για το έτος 2010.

Η κατηγορία «Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις» περιγράφεται στη Σημείωση 40.3.

Το κονδύλι «Προβλέψεις για κάλυψη έκτακτων ζημιών» αφορούν σε υπεξαίρεσεις καταστημάτων του δικτύου της Τράπεζας συνολικού ύψους 5.754,21 χιλ. ευρώ,

Στις «λοιπές προβλέψεις» περιλαμβάνονται:

- Πρόβλεψη 6.012 χιλ. ευρώ για απομείωση της απαίτησης που έχει η Τράπεζα από την περιουσία του πρώην ασφαλιστικού προγράμματος των υπαλλήλων και των συνταξιούχων υπαλλήλων της Τράπεζας (ΛΑΚ Ι), το οποίο σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο και τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις έχει ενταχθεί στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της χώρας. Η απαίτηση έχει προκύψει από την εξόφληση του συνόλου της υποχρέωσης της Τράπεζας προς τον ασφαλιστικό φορέα (ΕΤΑΤ), όπως αυτό είχε προκύψει από ειδική οικονομική μελέτη του Υπουργείου Οικονομικών. Η εξόφληση του συνόλου της υποχρέωσης προς τον ασφαλιστικό φορέα επέφερε την απαίτηση από την ήδη σχηματισθείσα περιουσία του προγράμματος (ΛΑΚ Ι) η οποία ήταν κατατεθειμένη στην Εθνική ΑΕΕΓΑ. Η σχετική πρόβλεψη ύψους 6 εκατ. ευρώ περίπου έχει προκύψει από τη μείωση της εύλογης αξίας του μέρους της περιουσίας που αφορά σε κινητές αξίες – μετοχικούς τίτλους το οποίο βάρυνε την κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης.

- Πρόβλεψη 5.894,27 χιλ. ευρώ που αφορά ενδεχόμενες μη εισπραξιμες απαιτήσεις κατά πελατών

Μετά τα παραπάνω το σωρευτικό υπόλοιπο της κατηγορίας «Λοιπές προβλέψεις», διαμορφώθηκε στο ποσό των 11.906,27 χιλ. ευρώ.

Σημειώνεται ότι η κατηγορία «Λοιπές προβλέψεις» κατά τη χρήση 2016 έχει μειωθεί κατά ποσό 1.740 χιλ. ευρώ λόγω διαγραφής απαίτησης από το Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ), η οποία επήλθε ως αποτέλεσμα δικαστικής απόφασης η οποία απέρριψε τη σχετική αγωγή διεκδίκησης που είχε καταθέσει η Τράπεζα. Επίσης μειώθηκε κατά ποσό ύψους 3,2 εκατ. ευρώ από την είσπραξη απαιτήσεων από το Ελληνικό Δημόσιο για την οποία έχει σχηματισθεί πρόβλεψη σε προηγούμενη χρήση.

33. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

(Ποσά σε χιλ. €) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Υποχρεώσεις από φόρους και τέλη	4.374	4.942	4.007	4.349
Πιστωτές και προμηθευτές	4.890	7.318	4.354	6.448
Οφειλές προς τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς	2.326	1.793	2.308	1.770
Έξοδα πληρωτέα	2.107	2.174	1.909	2.092
Προμήθειες και τόκοι πληρωτέοι	3.458	9.891	3.458	9.894
Υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό τρίτων	89	87	81	72
Έσοδα επομένων χρήσεων	295	61	295	0
Λοιπές υποχρεώσεις	470	359	468	351
Λοιπές Υποχρεώσεις	18.011	26.625	16.880	24.976

Η κατηγορία «Προμήθειες και τόκοι πληρωτέοι» κατά τη συγκριτική χρήση 2015 έχει επιβαρυνθεί κατά 6 εκατ. ευρώ περίπου από έξοδα της Αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου τα οποία ταμειακά τακτοποιήθηκαν κατά τη χρήση 2016.

34. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ, ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΟ ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΟ ΔΑΝΕΙΟ, ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ, ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ, ΣΩΡΕΥΜΕΝΑ ΚΕΡΔΗ / (ΖΗΜΙΕΣ) ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

(Ποσά σε χιλ. €) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Καταβλημένο (κοινές μετοχές)	701.806	701.806	701.806	701.806
Καταβλημένο (προνομιούχες μετοχές)	100.200	100.200	100.200	100.200
Μετοχικό κεφάλαιο	802.006	802.006	802.006	802.006
Αποθεματικά	246.052	242.218	245.780	241.968
Σωρευμένες ζημιές	(415.414)	(365.447)	(419.253)	(371.807)
Δικαιώματα μειοψηφίας	1.261	1.433	0	0
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	633.905	680.210	628.533	672.166

Μετοχικό κεφάλαιο

Με την απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας της 22/11/2015 αποφασίσθηκε:

- 1) Ανάκληση των αποφάσεων της Α' Επαναληπτικής Γενικής Συνέλευσης της 10/12/2014 της Τράπεζας περί: 1. αύξησης της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής ονομαστικής μετά ψήφου μετοχής της Τράπεζας με ταυτόχρονη συνένωση και μείωση του συνολικού αριθμού των κοινών μετοχών (reverse split), 2. μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας με μείωση της ονομαστικής αξίας των κοινών ονομαστικών μετοχών με σκοπό το συμφηφισμό σωρευτικών ζημιών σύμφωνα με το άρθρο 4 του κ.ν. 2190/1920, 3. αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου έως ποσού ευρώ 433.350.948,42.
- 2) Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά 95.570.496,60 ευρώ με έκδοση 318.568.322 νέων κοινών ονομαστικών μετοχών, ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ εκάστης, λόγω της μετατροπής 318.568.322 μετατρέψιμων ομολογιών σε κοινές ονομαστικές μετοχές. Συνεπεία των παραπάνω το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανήλθε σε 509.508.740 ευρώ διαιρούμενο σε

1.364.362.467 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ εκάστη και 286.285.714 προνομιούχες μετοχές, ονομαστικής αξίας 0,35 ευρώ εκάστη.

- 3) Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας κατά ποσό ευρώ 356.050.018,10 με κεφαλαιοποίηση διαφοράς υπέρ το άρτιο και αύξηση της ονομαστικής αξίας της μετοχής με ταυτόχρονη μείωση μετοχικού κεφαλαίου με το ίδιο ποσό και ισόποση διαγραφή ζημιών και μείωση της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής μετοχής στο προ της κεφαλαιοποίησης διαφοράς υπέρ το άρτιο επίπεδο.
- 4) Αύξηση της ονομαστικής αξίας κάθε κοινής ονομαστικής μετοχής της Τράπεζας από 0,30 ευρώ σε 5,90400001090479000 ευρώ ανά μετοχή με ταυτόχρονη συνένωση και μείωση του συνολικού αριθμού των κοινών μετοχών (reverse split) με αναλογία 19,6800000363493 παλαιές κοινές μετοχές για κάθε μία νέα μετοχή, δηλαδή από 1.364.362.467 σε 69.327.361 κοινές μετοχές. Μετά τη μεταβολή αυτή το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανήλθε σε 509.508.740 ευρώ διαιρούμενο σε 69.327.361 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας 5,90400001090479000 ευρώ εκάστη, και 286.285.714 προνομιούχες μετοχές, ονομαστικής αξίας 0,35 ευρώ εκάστη.
- 5) Μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας κατά ευρώ 388.510.531,80 και η δημιουργία ισόποσου ειδικού αποθεματικού με μείωση της ονομαστικής αξίας των κοινών ονομαστικών μετά ψήφου μετοχών από 5,90400001090479000 (μετά το reverse split) σε 0,30 ευρώ ανά μετοχή. Συνεπεία της παραπάνω μεταβολής, το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας διαμορφώθηκε σε 120.998.208,20 ευρώ, διαιρούμενο σε 69.327.361 κοινές, ονομαστικές, μετά ψήφου μετοχές ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ η κάθε μία και 286.285.714 προνομιούχες μετοχές ονομαστικής αξίας 0,35 ευρώ εκάστης αντίστοιχα.
- 6) Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας με την έκδοση νέων κοινών ονομαστικών μετοχών στο πλαίσιο του Ν. 3604/2007 και του Ν. 3864/2010 (ως ισχύει) μέχρι ποσού ευρώ επτακοσίων πενήντα εκατομμυρίων (750 εκατ. ευρώ) με μετρητά και με δικαίωμα προτίμησης υπέρ των παλαιών μετόχων.

Σε ότι αφορά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του θέματος 6 με καταβολή μετρητών το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας στη συνεδρίασή του την 30η Δεκεμβρίου 2015 διαπίστωσε ότι η Αύξηση καλύφθηκε μερικώς κατά ποσό 681.007.809,90 ευρώ ήτοι ποσοστό 90,95%. Παράλληλα προχώρησε στην έκδοση 2.270.026.033 νέων, κοινών ονομαστικών μετοχών ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ εκάστη και ενέκρινε την κατανομή και διάθεση των νέων μετοχών.

Περαιτέρω το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας κατά την ίδια συνεδρίασή της 30^{ης} Δεκεμβρίου 2015, πιστοποίησε την καταβολή του ποσού της Αύξησης, ως συνέπεια της μερικής κάλυψης αυτής.

Με βάση όλα τα παραπάνω, το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά την 31/12/2016 ανέρχεται πλέον σε 802.006.018,10 ευρώ διαιρούμενο σε:

α) 2.339.353.394 κοινές, ονομαστικές μετοχές με δικαίωμα ψήφου, ονομαστικής αξίας 0,30 ευρώ εκάστη και

β) 286.285.714 προνομιούχες μετοχές, ονομαστικής αξίας ευρώ 0,35 εκάστη, οι οποίες είναι εξαγοράσιμες. Οι μετοχές της κατηγορίας αυτής έχουν εκδοθεί στα πλαίσια του νόμου 3723/2008 «Πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας». Οι μετοχές αυτές δεν έχουν ορισμένη διάρκεια και είναι δεκτικές εξαγοράς από την Τράπεζα κατόπιν βέβαια των σχετικών εγκρίσεων της Τραπεζής της Ελλάδος. Περαιτέρω οι προνομιούχες μετοχές της κατηγορίας αυτής έχουν σταθερή μη σωρευτική απόδοση 10% εφόσον βέβαια πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 44 του κ.ν.2190/1920 και υπάρχουν κέρδη προς διανομή ή αποθεματικά που δύνανται να διανεμηθούν. Συνεπώς για την καταβολή της σταθερής μη σωρευτικής απόδοσης απαιτείται προηγούμενα έγκριση από την Τακτική Γενική Συνέλευση των κοινών μετόχων της Τραπεζής. Τα προαναφερθέντα εννοιολογικά χαρακτηριστικά των προνομιούχων μετοχών ως προς τη φύση, το είδος και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων οδηγούν στην αναγνώριση των εν λόγω μετοχών ως στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων και όχι υποχρέωσης.

Περαιτέρω σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 4093/2012 προβλέπεται ότι η σταθερή απόδοση επί των προνομιούχων μετοχών, τις οποίες κατέχει το ελληνικό δημόσιο στα πλαίσια του νόμου 3723/2008 κατά παρέκκλιση του κ.ν. 2190/1920 είναι καταβλητέα, με εξαίρεση την περίπτωση που η καταβολή του οικείου ποσού θα είχε σαν αποτέλεσμα τη μείωση των κύριων στοιχείων των βασικών ιδίων κεφαλαίων, του πιστωτικού ιδρύματος κάτω από το προβλεπόμενο ελάχιστο όριο.

Σημειώνεται ότι με βάση τον νόμο 3844/2010 και ειδικότερα με τις διατάξεις του άρθρου 39 του εν λόγω νόμου, έχει προβλεφθεί επαύξηση της απόδοσης των προνομιούχων μετοχών κατά 2% ετησίως, σε περίπτωση βέβαια που έχει παρέλθει πενταετία και η Τράπεζα δεν έχει προχωρήσει στην επαναγορά των εν λόγω μετοχών. Τον Μάιο του 2014 έληξε το ειδικό ομόλογο του Ελληνικού Δημοσίου με το οποίο είχαν καλυφθεί οι προνομιούχες μετοχές χωρίς η Τράπεζα να προβεί στην επαναγορά αυτών. Το Ελληνικό Δημόσιο ως όφειλε μετά την λήξη του εν λόγω ειδικού ομολόγου προέβη στη κάλυψη των προνομιούχων μετοχών καταβάλλοντας το αντίστοιχο τίμημα σε μετρητά. Η Τράπεζα έχει υποβάλει έγγραφο αίτημα προς τις αρμόδιες αρχές για παράταση του προγράμματος έως την 31/12/2017 διατηρώντας παράλληλα το δικαίωμα πρόωρης επαναγοράς αυτών.

Βάσει των αποτελεσμάτων της χρήσης 2015 και της διάρθρωσης των ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας σε συνδυασμό με το νόμο 3723/2008 όπως ισχύει, και το άρθρο 44α του Κ.Ν. 2190/1920, δεν είναι επιτρεπτή η διανομή μερίσματος τόσο για τους κατόχους κοινών μετοχών όσο για τους κατόχους προνομιούχων μετοχών.

Ίδιες μετοχές

Κατά την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της 20ης Νοεμβρίου 2008 είχε αποφασιστεί ότι για τον σκοπό διανομής μετοχών στους δικαιούχους του προγράμματος παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης (stock option) κατά το δεύτερο έτος ισχύος του ή και για τυχόν άλλη διανομή μετοχών ή δικαιωμάτων προαίρεσης στο προσωπικό, η Τράπεζα θα προέβαινε έως την 31/08/2009 σε αγορά μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) ιδίων μετοχών, οι οποίες αντιστοιχούσαν σε ποσοστό 0,73% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας κατά το χρόνο λήψης της απόφασης, με εύρος τιμών αγοράς ανά μετοχή μεταξύ των 1,30 ευρώ (κατώτατο όριο) και των 4,50 ευρώ (ανώτατο όριο).

Σε περίπτωση που οι αγορασθείσες κατά τα ανωτέρω ίδιες μετοχές θα παρέμεναν αδιάθετες, το Διοικητικό Συμβούλιο είχε την ευχέρεια να θέσει σε μελλοντική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας το ζήτημα χρησιμοποίησης των μετοχών αυτών στο πλαίσιο μελλοντικού προγράμματος παροχής δικαιωμάτων προαίρεσεως αγοράς μετοχών ή διάθεσης μετοχών στο προσωπικό της Τράπεζας ή και συνδεδεμένων με αυτήν εταιριών, τηρουμένων των προϋποθέσεων του άρθρου 16 παρ. 3 εδ. β του κ.ν. 2190/1920.

Κατ' εφαρμογή της ανωτέρω απόφασης, τον Δεκέμβριο του 2008 πραγματοποιήθηκε η έναρξη του προγράμματος αγοράς ιδίων μετοχών της Τράπεζας, με την αγορά μέχρι την 31/12/2008 συνολικά 5.700 μετοχών της «Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία» από την Τράπεζα, συνολικής αξίας κτήσης 10.516 ευρώ, οι οποίες κατά την 31/12/2008 αντιπροσώπευαν ποσοστό της τάξης του 0,0042% του συνόλου των κοινών μετοχών κατά την ίδια ημερομηνία.

Στην συνέχεια, και για το διάστημα από 01/01/2009 μέχρι και 18/02/2009 η Τράπεζα πραγματοποίησε αγορές συνολικά 46.782 μετοχών της «Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία», συνολικής αξίας κτήσης 101.736,55 ευρώ. Σωρευτικά και μαζί με τις αγορές ιδίων μετοχών που πραγματοποιήθηκαν εντός του Δεκεμβρίου του 2008, η Τράπεζα κατά την 31/12/2009 κατείχε 52.482 μετοχές της «Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία», συνολικής αξίας κτήσης 112.252,55 ευρώ, οι οποίες κατά την 31/12/2009 αντιπροσώπευαν ποσοστό της τάξης του 0,0214% του συνόλου των κοινών μετά δικαιώματος ψήφου μετοχών. Μετά την πώληση των δικαιωμάτων που αντιστοιχούσαν στις μετοχές αυτές κατά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών υπέρ των παλαιών μετόχων της από 08/07/2009 Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης, η αξία κτήσης των ιδιοκατεχόμενων μετοχών της Τράπεζας, διαμορφώθηκε τελικά σε 97.332,30 ευρώ για τις οποίες η Τράπεζα έχει δημιουργήσει ισόποσο αποθεματικό και για το λόγο αυτό δεν εμφανίζεται στο κονδύλι των ιδίων κεφαλαίων.

Σύμφωνα με τις αποφάσεις της Α' Επαναληπτικής Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της 18/02/2013 με την οποία αποφασίστηκε μεταξύ άλλων θεμάτων η συνένωση και μείωση του συνολικού

αριθμού των κοινών μετοχών (reverse split) με αναλογία 7 παλαιές κοινές μετοχές για κάθε μία νέα μετοχή, ο αριθμός των ιδίων μετοχών της «Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία» διαμορφώθηκε στις 07/06/2013 στο ύψος των 7.497 τεμαχίων με την ίδια αξία κτήσης ύψους 97.332,30 ευρώ. Σημειώνεται ότι κατά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου δεν ασκήθηκαν τα δικαιώματα που αντιστοιχούσαν στις ίδιες μετοχές για το λόγο ότι η Τράπεζα δεν προέβη σε πώλησή τους λόγω του ότι το τίμημα αυτών ήταν ουσιαστικά μηδενικό.

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 3756/2009 «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», οι Τράπεζες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε αγορά ιδίων μετοχών κατά τη περίοδο συμμετοχής τους στο πρόγραμμα. Για το λόγο αυτό, η τελευταία πράξη αγοράς ιδίων μετοχών πραγματοποιήθηκε από την Τράπεζα κατά την 18/02/2009.

Σημειώνεται επίσης ότι σύμφωνα με την απόφαση 1/503/13.3.2009 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς η οποία δημοσιεύθηκε εντός του πρώτου τριμήνου του 2009, η αγορά ιδίων μετοχών και η διακράτησή τους για μελλοντική απόκτηση μετοχών άλλης εταιρείας θεωρείται ως αποδεκτή πρακτική αγοράς.

Σύμφωνα με τις αποφάσεις της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της 22/11/2015 με την οποία αποφασίστηκε μεταξύ άλλων θεμάτων η συνένωση και μείωση του συνολικού αριθμού των κοινών μετοχών (reverse split) με αναλογία 19,6800000363493 παλαιές κοινές μετοχές για κάθε μία νέα μετοχή, ο αριθμός των ιδίων μετοχών της «Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία» διαμορφώθηκε στις 22/11/2015 στο ύψος των 380 τεμαχίων με την ίδια αξία κτήσης ύψους 97.332,30 ευρώ. Οι ίδιες μετοχές κατά την 31/12/2016 αντιπροσώπευαν ποσοστό της τάξης του 0,00002% του συνόλου των κοινών μετά δικαιώματος ψήφου μετοχών. Σημειώνεται ότι κατά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου δεν ασκήθηκαν τα δικαιώματα που αντιστοιχούσαν στις ίδιες μετοχές για το λόγο ότι η Τράπεζα δεν προέβη σε πώλησή τους λόγω του ότι το τίμημα αυτών ήταν ουσιαστικά μηδενικό.

35. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Τακτικό αποθεματικό	7.005	6.994	6.773	6.773
Φορολογηθέντα αποθεματικά	15.234	15.234	15.234	15.234
Ειδικό αποθεματικό απαλλαγής φόρου ενδοομιλικών μερισμάτων	300	0	300	0
Ειδικό αποθεματικό μείωσης μετοχικού κεφαλαίου έτους 2015	229.941	229.941	229.941	229.941
Αποθεματικό αναπροσαρμογής αξίας διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων	905	(505)	905	(505)
Αποθεματικό για ίδιες μετοχές	97	97	97	97
Αποθεματικό αναλογιστικών κερδών / (ζημιών) από καθορισμένα προγράμματα παροχών	(7.429)	(9.544)	(7.470)	(9.573)
Αποθεματικά	246.052	242.218	245.780	241.968

Σε εφαρμογή του άρθρου 44 Κ.Ν. 2190/1920 αφαιρείται ετησίως το 5% των καθαρών κερδών της Τράπεζας για το σχηματισμό Τακτικού Αποθεματικού. Η υποχρέωση για σχηματισμό Τακτικού Αποθεματικού παύει όταν αυτό φτάσει στο 1/2 του Μετοχικού Κεφαλαίου σύμφωνα με το καταστατικό της Τράπεζας.

Κατ' εφαρμογή των διατάξεων της ΠΟΛ 1039/26.01.2015 στα αποθεματικά δημιουργήθηκε αποθεματικό από μερίσματα θυγατρικών εταιρειών προηγούμενων χρήσεων ύψους 300 χιλ. ευρώ. Η δημιουργία του αποθεματικού αναμένεται να εγκριθεί από την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας στην τρέχουσα χρήση.

Εξέλιξη αποθεματικού αξίας διαθεσίμων για πώληση αξιογράφων

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	(505)	(11.609)	(505)	(11.609)
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μεταβολές στην εύλογη αξία μετά από φόρους	1.903	2.462	1.903	2.462
Μεταφορά αποθεματικού στα αποτελέσματα μετά από φόρους	(494)	8.642	(494)	8.642
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	905	(505)	905	(505)

36. ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	43.362	49.559	43.361	49.558
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	4.879	9.581	4.870	9.558
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	48.241	59.141	48.231	59.116

37. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ

Οι υποχρεώσεις του Ομίλου από συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων, αφορούν αφενός κτίρια που η Τράπεζα χρησιμοποιεί είτε ως υποκαταστήματα είτε ως γραφεία στα οποία στεγάζονται οι διοικητικές της υπηρεσίες, αφετέρου κτίρια στα οποία στεγάζονται οι διοικητικές υπηρεσίες των λοιπών εταιρειών του Ομίλου.

Το συνολικό ποσό των ελάχιστων μελλοντικών πληρωμών που θα κληθεί να καταβάλλει ο Όμιλος και η Τράπεζα αναλύεται στον παρακάτω πίνακα:

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Ελάχιστες μελλοντικές καταβολές του/της Ομίλου/ Τράπεζα ως μισθωτής:				
Έως 1 έτος	6.217	5.856	6.072	5.732
Από 1 έως 5 έτη	15.032	21.394	14.612	20.822
Πλέον των 5 ετών	3.363	13.582	3.304	13.455
Σύνολο ελάχιστων μελλοντικών καταβολών	24.613	40.832	23.988	40.008

Το συνολικό ποσό που έχει καταχωρηθεί ως έξοδο στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης 2016, και αφορά την καταβολή μισθωμάτων, ανήλθε για τον Όμιλο στο ποσό των 6.786,87 χιλ. ευρώ και για την Τράπεζα στο ποσό των 6.640,76 χιλ. ευρώ.

38. ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ (ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
A. ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ				
A1. Απατήσεις	2.417	2.162	25.883	28.244
Υποχρεώσεις	55.679	32.352	69.350	56.350
A2. Εκτός Ισολογισμού στοιχεία	0	0	2	2
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
A3. Έσοδα	111	100	597	639
Έξοδα	1.007	6.530	1.882	8.660
B. ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΜΕΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ				
B1. Απατήσεις (δάνεια)	3.040	813	2.876	628
Υποχρεώσεις (καταθέσεις)	1.805	1.646	1.724	1.613
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
B2. Τόκοι έσοδα	98	35	94	30
Τόκοι έξοδα	12	21	12	21
B3. Μισθοί και ημερομίσθια	1.833	1.140	926	673
Αμοιβές συνεδριάσεων μελών Δ.Σ.	669	607	371	253
Σύνολο αμοιβών μελών Διοικήσεως	2.502	1.748	1.297	926

Στις συναλλαγές με συνδεδεμένες εταιρείες περιλαμβάνονται οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου όπως αυτές παρατίθενται στη Σημείωση 21 καθώς και ο βασικός μέτοχος της Τράπεζας Ε.Τ.Α.Α.-Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε..

Οι συναλλαγές με μέλη Διοίκησης του Ομίλου αφορούν τα μέλη Δ.Σ. και τους Γενικούς Διευθυντές της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου. Όλα τα δάνεια προς τα μέλη Διοίκησης α) χορηγήθηκαν υπό το σύνηθες επιχειρηματικό πλαίσιο, β) περιελάμβαναν τους ίδιους όρους, συμπεριλαμβανομένων του επιτοκίου και των εξασφαλίσεων, με παρόμοια δάνεια που χορηγήθηκαν την ίδια περίοδο σε τρίτους και γ) δεν εμπεριέχουν μεγαλύτερο από το σύνηθες κίνδυνο αποπληρωμής ή δεν περιλαμβάνουν άλλα δυσμενή χαρακτηριστικά.

Η μεταβολή κατά 2.227 χιλ. ευρώ στις Συναλλαγές με Μέλη Διοίκησης που αναφέρονται σε απαιτήσεις (δάνεια) του Ομίλου αφορά κυρίως σε δανειοδότηση επιχείρησης που συνδέεται με πρώην μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας κατά την εξεταζόμενη χρήση.

Σημειώνεται ότι στις συναλλαγές με μέλη Διοίκησης συμπεριλαμβάνονται και τα υπόλοιπα συναλλαγών μελών Διοίκησης έως την περίοδο της θητείας τους κατά τη χρήση 2016.

39. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Στους παρακάτω πίνακες παρατίθενται οι εταιρείες που συμπεριλήφθηκαν στην ενοποίηση με την μέθοδο της πλήρους ενσωμάτωσης κατά την κλειόμενη χρήση, καθώς και κατά την συγκριτική χρήση που έληξε την 31/12/2015.

31/12/2016

Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα Έδρας	% Συμμετοχής
- Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	Ελλάδα	100,00%
- Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	Ελλάδα	100,00%
- Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Ελλάδα	55,00%
- Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	Ελλάδα	100,00%
- Attica Funds PLC	Ηνωμένο Βασίλειο	99,99%
- AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρία Διαχείρισης Ακινήτων	Ελλάδα	100,00%

31/12/2015

Επωνυμία Εταιρείας	Χώρα Έδρας	% Συμμετοχής
- Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	Ελλάδα	100,00%
- Άττικα Βέντσουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	Ελλάδα	99,99%
- Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Ελλάδα	55,00%
- Ανώνυμη Εταιρεία Πρακτορεύσεων Ομίλου Attica Bank	Ελλάδα	100,00%
- Attica Funds PLC	Ηνωμένο Βασίλειο	99,99%
- AtticaBank Properties Ανώνυμη Εταιρία Διαχείρισης Ακινήτων	Ελλάδα	100,00%

Έκθεση σε μη ενοποιημένα σχήματα ειδικής δομής

Ο Όμιλος, μέσω της θυγατρικής του ΑΤΤΙΚΑ WEALTH MANAGEMENT ΑΕΔΑΚ, διαχειρίζεται 6 αμοιβαία κεφάλαια συνολικού Ενεργητικού 42,1 εκατ. ευρώ κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2016 που πληρούν τον ορισμό των εταιριών/σχημάτων ειδικής δομής (structured entities) και αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων εάν ασκεί έλεγχο σε κάποιο από αυτά σύμφωνα με τις διατάξεις του IFRS 10. Ο Όμιλος, ως διαχειριστής των αμοιβαίων κεφαλαίων έχει τη δυνατότητα κατεύθυνσης των δραστηριοτήτων που επηρεάζουν σημαντικά το ύψος των αποδόσεων τους, καθώς επιλέγει τις επενδύσεις στις οποίες αυτά συμμετέχουν, πάντα όμως μέσα στο πλαίσιο των επιτρεπόμενων επενδύσεων που περιγράφονται στον κανονισμό του εκάστοτε αμοιβαίου κεφαλαίου. Κατά συνέπεια, ο Όμιλος διαθέτει εξουσία στα υπό διαχείριση αμοιβαία κεφάλαια αλλά με σαφώς προσδιορισμένο εύρος λήψης αποφάσεων. Επιπλέον, ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε μεταβλητές αποδόσεις από την ανάμειξη του με τα αμοιβαία κεφάλαια καθώς λαμβάνει προμήθεια διαθέσεως, εξαγοράς και διαχείρισης αυτών, οι οποίες κυμαίνονται στα συνήθη στην αγορά επίπεδα για αντίστοιχες υπηρεσίες. Ο Όμιλος διαθέτει και άμεση επένδυση σε ορισμένα από τα υπό διαχείριση αμοιβαία κεφάλαια, τα οποία είναι ταξινομημένα στο χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση επενδύσεων. Ωστόσο το ύψος της συγκεκριμένης επένδυσης δεν είναι τέτοιο που να εκθέτει τον Όμιλο σε σημαντική μεταβλητότητα αποδόσεων σε σχέση με τη συνολική μεταβλητότητα των αποδόσεων του αμοιβαίου κεφαλαίου. Από την εξέταση των ανωτέρω παραγόντων ο Όμιλος αξιολογεί ότι σε όλες τις περιπτώσεις των αμοιβαίων κεφαλαίων που διαχειρίζεται ασκεί τα δικαιώματα λήψης αποφάσεων που του έχουν ανατεθεί προς όφελος των μεριδιούχων, λειτουργώντας ως εκπρόσωπος που δεν ασκεί έλεγχο πάνω στα αμοιβαία κεφάλαια.

Επισημαίνεται ότι ο Όμιλος δεν έχει αναλάβει καμία συμβατική υποχρέωση να παρέχει χρηματοοικονομική υποστήριξη σε κάποιο από τα αμοιβαία κεφάλαια που διαχειρίζεται, ούτε εγγυάται τις αποδόσεις τους.

40. ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

40.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΕΚΤΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις				
Εγγυητικές Επιστολές	333.027	375.993	333.027	375.993
Ενέγγυες Πιστώσεις	7.300	3.574	7.300	3.574
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις από προθεσμιακές συμβάσεις	38.981	62.255	38.981	62.255
Σύνολο	379.308	441.822	379.308	441.822

Αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια				
- Με λήξη έως 1 έτος	70.728	98.793	70.728	98.793
- Με λήξη πλέον του 1 έτους	32.528	32.039	32.528	32.039
Σύνολο	103.255	130.831	103.255	130.831

Δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία				
Emergency Liquidity Assistance (E.L.A.)				
- Αξόγραφα Εμπορικού Χαρτοφυλακίου	1.042	5.042	1.042	5.042
- Αξόγραφα χαρτοφυλακίου διαθέσιμων προς πώληση	44.673	44.673	44.673	44.673
- Αξόγραφα χαρτοφυλακίου διακρατούμενων μέχρι τη λήξη	10.000	10.000	10.000	10.000
- Ομόλογο του Ν. 3723/2008	380.000	215.000	380.000	215.000
- Λοιπά Δάνεια	1.561.293	1.380.134	1.561.293	1.380.134
Σύνολο δεσμεύσεων στον E.L.A.	1.997.007	1.654.849	1.997.007	1.654.849

Σύνολο δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων	1.997.007	1.654.849	1.997.007	1.654.849
--	------------------	------------------	------------------	------------------

Υποχρεώσεις και δεσμεύσεις στοιχείων ενεργητικού εκτός ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης	2.479.571	2.227.502	2.479.571	2.227.502
---	------------------	------------------	------------------	------------------

Κατά την 31/12/2016 έχουν δοθεί ως ενέχυρο στον ELA δάνεια και λοιποί χρεωστικοί τίτλοι συνολικής ονομαστικής αξίας 1.997,01 εκατ. ευρώ, ποσό το οποίο συμπεριλαμβάνει και καλύμματα επί των ενεχύρων. Από το συνολικό ύψος των ενεχύρων η Τράπεζα έχει την ευχέρεια να αντλήσει ρευστότητα μέχρι του ποσού των 1.337,1 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων έχει κάνει χρήση ποσό ύψους 1.015 εκατ. ευρώ.

40.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Η Τράπεζα και οι λοιπές εταιρείες του Ομίλου για τις οποίες έχουν δικαιοδοσία οι ελληνικές φορολογικές αρχές, έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου 3943/2011. Για τις χρήσεις 2011 έως και 2014 η Τράπεζα έχει λάβει φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς τη διατύπωση επιφύλαξης ως προς τα φορολογικά αντικείμενα που ελέγχθηκαν. Για τη χρήση 2015 ο φορολογικός έλεγχος ολοκληρώθηκε και σύμφωνα με την έκθεση φορολογικής συμμόρφωσης που χορηγήθηκε στην Τράπεζα, δεν υφίσταται κάποια ένδειξη η οποία να οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Τράπεζα δεν έχει συμμορφωθεί από κάθε ουσιώδη άποψη, με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις και φορολογικά αντικείμενα, τα οποία καθορίζονται στο πρόγραμμα ελέγχου φορολογικής συμμόρφωσης που προβλέπεται στην υπ' αριθμ. ΠΟΛ.1124/2015 απόφαση της Γενικής Γραμματέως Δημοσίων Εσόδων, όπως ισχύει.

Με το άρθρο 56 του νόμου 4410/03.08.2016 για τις χρήσεις που άρχονται από 1/01/2016 και μετά, η έκδοση φορολογικού πιστοποιητικού καθίσταται προαιρετική και αποτελεί πληροφοριακό δελτίο προς τη Φορολογική Αρχή χωρίς να επέρχεται περαιώση των φορολογικών ετών όπως ίσχυε πριν. Ωστόσο πρόθεση της Τράπεζας είναι η συνέχιση λήψης του φορολογικού πιστοποιητικού.

Η Τράπεζα κατά την 31/12/2016 έχει σχηματίσει πρόβλεψη συνολικού ύψους ευρώ 6.368,03 χιλ. ευρώ το οποίο το οποίο κατά το μεγαλύτερο μέρος ποσό ύψους 4.368,03 χιλ. ευρώ αφορά ενδεχόμενη μη ανακτησιμότητα παρακρατούμενων φόρων προηγούμενων ετών από το Ελληνικό Δημόσιο επί τόκων ομολόγων ημεδαπών επιχειρήσεων χωρίς την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, για την επιστροφή του οποίου η Τράπεζα έχει ακολουθήσει τη νομική οδό διεκδίκησης της επιστροφής. Σημειώνεται ότι με την υπ' αριθμ. 1463/2014 τελεσίδικη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήμα Β'), στην οποία όμως δεν ήταν διάδικος η Τράπεζα, το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται στην επιστροφή του ποσού των παρακρατούμενων φόρων στα τραπεζικά ιδρύματα από την εν λόγω αιτία.

Αναφορικά με τις λοιπές εταιρείες του Ομίλου ανέλεγκτη φορολογικά είναι η χρήση 2010 για την οποία έχει σχηματιστεί πρόβλεψη ύψους ευρώ 47 χιλ. περίπου, ποσό που εκτιμάται ότι καλύπτει τυχόν υποχρεώσεις μελλοντικής καταβολής. Επίσης ανέλεγκτη φορολογικά είναι και η εταιρεία Attica Bank Properties Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων Α.Ε. για τη χρήση 2014, η οποία κατά τη χρήση αυτή δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις του νόμου λόγω μικρότερου κύκλου εργασιών για να της χορηγηθεί έκθεση φορολογικής συμμόρφωσης από τους ορκωτούς ελεγκτές.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 3 του ν. 4046/2012 το πιστωτικό υπόλοιπο που προκύπτει από τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2011 και μετά των Τραπεζών, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή που λειτουργούν στην Ελλάδα, κατά το μέρος που οφείλεται σε φόρο που έχει παρακρατηθεί επί τόκων ομολόγων ή εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου και ομολόγων ημεδαπών επιχειρήσεων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, συμψηφίζεται με το φόρο εισοδήματος διαδοχικώς στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη από τη δημιουργία του πιστωτικού υπολοίπου, κατά το υπόλοιπο που απομένει κάθε φορά.

Με την υποβολή και της φορολογικής δήλωσης του έτους 2015 δεν κατέστη δυνατός ο συμψηφισμός του φόρου επί τόκων ομολόγων εκδόσεως του ελληνικού δημοσίου που αφορά στο έτος 2010 και ως εκ τούτου η Τράπεζα δεν έχει πλέον δικαίωμα συμψηφισμού των σχετικών ποσών σε επόμενη χρήση. Για το λόγο αυτό το ποσό της απαίτησης διεγράφη μέσω του σχηματισμένου υπολοίπου της πρόβλεψης για φορολογικούς σκοπούς, το οποίο κατά την 31/12/2016 εμφανίζεται μειωμένο κατά ποσό 390 χιλ. ευρώ, όσο δηλαδή ήταν και η απαίτηση για το έτος 2010.

40.3 ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Για δικαστικές αγωγές που έχουν εγερθεί κατά του συνόλου των εταιρειών του Ομίλου, σύμφωνα με γνωμάτευση της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών το ποσό που εκτιμάται ότι θα προκύψει ως υποχρέωση μελλοντικής καταβολής ανέρχεται σε 4.222,32 χιλ. ευρώ τόσο για τον Όμιλο όσο και για την Τράπεζα και για το οποίο έχει σχηματισθεί ισόποση πρόβλεψη. Το αντίστοιχο ποσό κατά την 31/12/2015 ήταν 3.427,91 χιλ. ευρώ, τόσο για τον Όμιλο όσο και για την Τράπεζα.

41. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Ο Όμιλος, εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, οι σημαντικότεροι από τους οποίους είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς, δηλαδή ο κίνδυνος από τις μεταβολές σε συναλλαγματικές ισοτιμίες, επιτόκια και τιμές αγοράς, ο λειτουργικός κίνδυνος καθώς και ο κίνδυνος ρευστότητας. Ο Όμιλος έχει αναπτύξει διάφορους μηχανισμούς για την παρακολούθηση και την διαχείριση των κινδύνων, ώστε να αποφεύγεται η συγκέντρωση υπερβολικών κινδύνων.

Στον Όμιλο λειτουργεί ανεξάρτητη Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων ενώ είναι θεσμοθετημένος ο ρόλος της και σε όλες τις ανώτατες επιτροπές της τράπεζας που σχετίζονται με την ανάλυση και διαχείριση των κινδύνων. Βασικός της ρόλος είναι η παρακολούθηση όλων των κινδύνων στους οποίους μπορεί να εμπλακεί ο Όμιλος και η διατήρηση του επιπέδου ανάληψης επιχειρηματικών κινδύνων εντός των προκαθορισμένων ορίων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την έγκριση και την περιοδική αναθεώρηση του προφίλ κινδύνου που αναλαμβάνει ο Όμιλος (risk-appetite). Πιο συγκεκριμένα το ΔΣ παρακολουθεί τον κίνδυνο συνολικά, επιλέγει τα πρόσωπα και τα όργανα που έχουν την αρμοδιότητα για την διαχείριση των κινδύνων που αντιμετωπίζει ο Όμιλος και αναθέτει στις αρμόδιες επιτροπές και διευθύνσεις ευθύνες για την υιοθέτηση πολιτικών και πρακτικών διαχείρισης κινδύνων. Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων έχει την ευθύνη επαρκούς ενημέρωσης του Δ.Σ., για όλα τα θέματα που αφορούν στη στρατηγική ανάληψης κινδύνων και στο επίπεδο ανοχής τους, κατά την εκτέλεση των επιχειρησιακών του καθηκόντων.

Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος αποτελεί την πιο σημαντική πηγή κινδύνου και η συστηματική παρακολούθηση καθώς και η αποτελεσματική διαχείρισή του θεωρείται πρωταρχικός στόχος του Ομίλου. Για σκοπούς καλύτερης διαχείρισης υπάρχει συνεχής αναθεώρηση των πιστωτικών πολιτικών του Ομίλου και παρακολούθηση συμμόρφωσης των σχετικών υπηρεσιακών μονάδων με τις πολιτικές αυτές.

Στις χορηγήσεις της καταναλωτικής και της στεγαστικής πίστης εφαρμόζεται σύστημα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (credit scoring) που καλύπτει τις πιστωτικές κάρτες και τα δανειακά προϊόντα. Το σύστημα μέτρησης πιστωτικού κινδύνου είναι 7-βάθμιας κλίμακας (A/B/C/D/E/F/G) και κατατάσσει τους πελάτες σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας (rating). Η επαναξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων διενεργείται ετησίως μέσω της τεκμηρίωσης των υποδειγμάτων (validation).

Μεγάλη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων στον τομέα των επιχειρηματικών δανείων και στον τομέα της καταναλωτικής-στεγαστικής πίστης. Με την χρήση αναπτυγμένων συστημάτων για την μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου και την αξιολόγηση των πιστούχων με βάση ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια οι πιστωτικοί κίνδυνοι που ελλοχεύουν διαπιστώνονται και αντιμετωπίζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Για τις επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη οι εξωτερικές πιστοληπτικές αξιολογήσεις του Ε.Ο.Π.Α «ICAP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» ο οποίος έχει αναγνωρισθεί από την ΤτΕ σύμφωνα με την απόφαση 262/8/26.6.2008. Το συγκεκριμένο υπόδειγμα αξιολόγησης είναι 11-βάθμιας κλίμακας (AA/A/BB/B/C/D/E/F/G/H/NR/NC/NT) και κατατάσσει τις εταιρείες σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας (rating) και βοηθά στην ορθολογιστική τιμολόγηση σύμφωνα με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο. Η επαναξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων διενεργείται κάθε ημερομηνία συντάξεως οικονομικών καταστάσεων.

Για την έγκριση του τραπεζικού χαρτοφυλακίου των δανείων αρμοδιότητα έχουν οι Διευθύνσεις Πίστης Επιχειρήσεων και Πίστης Ιδιωτών οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τις επιχειρησιακές μονάδες εσόδων της Τράπεζας. Για δε τις χορηγήσεις που ξεπερνούν τα εγκριτικά όρια των Δ/νσεων αυτών αρμοδιότητα έχουν η Επιτροπή και το Συμβούλιο Πιστοδοτήσεων ή το ΔΣ της Τράπεζας.

Κίνδυνος απομείωσης αξίας

Η διαδικασία εκτίμησης επισφάλειας στηρίζεται απόλυτα σε στατιστικά στοιχεία της Τράπεζας ενώ επίσης τηρούνται ιστορικά στοιχεία αθέτησης πληρωμής και διασφαλιστικής αξίας των καλυμμάτων όπως προβλέπεται από το κανονιστικό πλαίσιο και σύμφωνα με τις υποδείξεις της Τράπεζας της Ελλάδος.

Ο Όμιλος διαχωρίζει για εποπτικούς σκοπούς τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα σύμφωνα με οποιοδήποτε από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Ανοίγματα που έχουν καθυστέρηση άνω των 90 ημερών.
- θεωρείται ότι ο οφειλέτης δεν είναι πιθανό να εκπληρώσει πλήρως τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς τη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε καθυστερούμενου ποσού ή από τον αριθμό των ημερών καθυστέρησης.

Στις ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής κατατάσσονται οι εξής περιπτώσεις

- η πιστωτική υποχρέωση έχει χαρακτηριστεί ως μη εκτοκιζόμενη
- το ίδρυμα αναγνωρίζει μια σημαντική προσαρμογή πιστωτικού κινδύνου (πρόβλεψη απομείωσης) η οποία δικαιολογείται από τη διαπίστωση σημαντικής επιδείνωσης της ποιότητας της πίστωσης από το χρόνο της χορήγησής της
- η πιστωτική υποχρέωση πωλείται με σημαντική ζημιά.
- η Τράπεζα συναινεί στην επείγουσα αναδιάρθρωση της πιστωτικής υποχρέωσης, η οποία είναι πιθανό ότι θα οδηγήσει στη μείωσή της λόγω διαγραφής ή αναδιάταξης σημαντικού τμήματος του κεφαλαίου, των τόκων ή των προμηθειών.
- έχει ζητηθεί η κήρυξη σε πτώχευση του πιστούχου ή η εφαρμογή ανάλογου μέτρου ως προς την πιστωτική του υποχρέωση.
- ο πιστούχος έχει ζητήσει να κηρυχθεί ή έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ή τεθεί σε παρόμοιο καθεστώς προστασίας προκειμένου να αποφύγει ή να καθυστερήσει την αποπληρωμή πιστωτικής του υποχρέωσης, τις απαιτήσεις και τα λοιπά ανοίγματα.

Για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, σε περίπτωση τα ανοίγματα εντός ισολογισμού σε έναν οφειλέτη εμφανίζουν καθυστέρηση άνω των 90 ημερών και η ακαθάριστη λογιστική αξία των ανοιγμάτων σε υπερημερία αντιπροσωπεύει περισσότερο από το 20% της ακαθάριστης λογιστικής αξίας όλων των ανοιγμάτων εντός ισολογισμού έναντι του εν λόγω οφειλέτη, θεωρούνται ως μη εξυπηρετούμενα όλα τα ανοίγματα εντός και εκτός ισολογισμού έναντι του εν λόγω οφειλέτη. Όταν ένας οφειλέτης ανήκει σε όμιλο, αξιολογείται η ανάγκη να θεωρηθούν επίσης και τα ανοίγματα σε άλλες οντότητες του ομίλου ως μη εξυπηρετούμενα, εκτός από ανοίγματα που επηρεάζονται από μεμονωμένες διαφορές που δεν σχετίζονται με τη φερεγγυότητα του αντισυμβαλλομένου

Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων σε πιστούχους διενεργούνται όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι καθίσταται αμφίβολη η είσπραξη μέρους ή συνόλου των οφειλόμενων ποσών. Συμβάντα που αποτελούν το έναυσμα για τη διενέργεια ελέγχου απομείωσης (trigger events) αποτελούν τα εξής:

- Αθέτηση των όρων του δανείου από τους πελάτες.
- Ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής από τον πιστούχο.
- Αναδιαπραγμάτευση του δανείου με βάση όρους τους οποίους ο Όμιλος δεν θα εξέταζε υπό φυσιολογικές συνθήκες.
- Γεγονότα που έχουν επίπτωση στην μη-ομαλή εξυπηρέτηση των δανείων (επιδείνωση χρηματοοικονομικής θέσης πιστούχου, κήρυξη σε πτώχευση, κ.α.)
- Εξαφάνιση ενεργής αγοράς για το στοιχείο εξασφάλισης του δανείου.

Η διαδικασία υπολογισμού προβλέψεων απομείωσης από τον Όμιλο αποτελεί μια διαδικασία η οποία συμπεριλαμβάνει τις κάτωθι προδιαγραφές

- Λεπτομερή ανάλυση ολόκληρου του δανειακού χαρτοφυλακίου η οποία πραγματοποιείται σε τακτική βάση.
- Πρόσφατα και αξιόπιστα στοιχεία αναφορικά με την πιστωτική ποιότητα του χαρτοφυλακίου τα οποία ενσωματώνουν το σύνολο των εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων οι οποίοι επηρεάζουν την είσπραξιμότητα ενός δανείου.

- Διαδικασία αναγνώρισης των δανείων τα οποία πρέπει να υποβληθούν σε έλεγχο απομείωσης σε ατομική βάση και κατηγοριοποίηση του λοιπού χαρτοφυλακίου σε δάνεια με παρόμοια χαρακτηριστικά κινδύνου (π.χ τύπος δανείου, τύπος προϊόντος, κατηγορία πιστωτικής ποιότητας, τύπος κάλυψης και status επισφάλειας) για αξιολόγηση και ανάλυση σε συλλογική βάση.
- Ενσωμάτωση τρεχόντων αξιών καλυμμάτων οι οποίες λαμβάνουν υπόψη και τα κόστη εκποίησης τους (Collateral Disposition Costs).
- Διαδικασία για την εκτίμηση ζημιάς και τον υπολογισμό απομείωσης των δανείων τα οποία υποβάλλονται σε εξατομικευμένο έλεγχο απομείωσης.
- Μεθοδολογία σύμφωνα με την οποία τα δάνεια τα οποία έχουν υποβληθεί σε εξατομικευμένο έλεγχο απομείωσης, για τα οποία όμως δεν έχει προκύψει ζημιά απομείωσης, κατηγοριοποιούνται περαιτέρω για αξιολόγηση και ανάλυση σε συλλογική βάση.
- Διαδικασία διαγραφών μη εισπραξιμών δανείων.
- Μεθοδολογία ενσωμάτωσης των υπολογιζόμενων προβλέψεων απομείωσης στις λογιστικές καταστάσεις σε συμμόρφωση με το υφιστάμενο νομο-κανονιστικό πλαίσιο.

Για τον υπολογισμό της απομείωσης της αξίας των χορηγήσεων ο Όμιλος διενεργεί κάθε ημερομηνία συντάξεως οικονομικών καταστάσεων έλεγχο απομείωσης (impairment test). Οι προβλέψεις απομείωσης διακρίνονται σε Ειδικές και Γενικές προβλέψεις. Ο έλεγχος απομείωσης γίνεται σε 2 στάδια κατ' εφαρμογή των διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (ΔΛΠ 39).

ΒΗΜΑ 1: Ειδικός Έλεγχος Απομείωσης.

- Όλα τα δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες που θεωρούνται σημαντικά σε ατομικό επίπεδο, αξιολογούνται κατά περίπτωση, για ύπαρξη αντικειμενικής απόδειξης απομείωσης (ζημιογόνα γεγονότα) τουλάχιστον σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Εξετάζεται εάν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για πιθανές ζημιές στο χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων σε πελάτες, μεμονωμένα, για χορηγήσεις που θεωρούνται από μόνες τους σημαντικές. Η αξιολόγηση γίνεται με βάση την οικονομική θέση του πιστούχου, τις λειτουργικές πηγές εξυπηρέτησης, το ιστορικό αποπληρωμής, τη ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων και την πιθανότητα στήριξης από φερέγγυους εγγυητές.
- Εάν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη απομείωσης, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης εφόσον η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου είναι υψηλότερη από την παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών.
- Για πιστώσεις για τις οποίες έχουν ληφθεί εξασφαλίσεις, λαμβάνεται υπόψη η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων. Η αξία των εξασφαλίσεων που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό απομείωσης αντανακλά τις ταμειακές ροές που μπορεί να προκύψουν από την κατάσχεση, μειωμένες κατά το κόστος απόκτησης και πώλησης αυτών. Η αξία των εξασφαλίσεων αξιολογείται αρχικά κατά την χορήγηση του δανείου και μετέπειτα βάσει του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων της τράπεζας καθώς και πιο συχνά όταν οι συνθήκες της αγοράς υπόκεινται σε σημαντική μεταβολή.

ΒΗΜΑ 2: Γενικός Έλεγχος Απομείωσης.

- Εάν δεν υπάρχει ένδειξη απομείωσης για ένα ειδικά ελεγχόμενο δάνειο τότε αυτό συμπεριλαμβάνεται σε μια ομάδα δανείων με παρόμοια χαρακτηριστικά κινδύνου και γίνεται συλλογικός έλεγχος απομείωσης. Παραδείγματα κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου είναι
  - Το ποσοστό κάλυψης του δανείου από εξασφαλίσεις (Loan to Value)
  - Οι εκτιμώμενες πιθανότητες αθέτησης ή βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου,
  - Το είδος του δανείου (Επιχειρηματικό, Πιστωτική Κάρτα, Καταναλωτικό κλπ).
  - Οι μέρες καθυστέρησης
  - Η λήξη του δανείου (Μακροπρόθεσμα, Βραχυπρόθεσμα)
  - Το είδος της εξασφάλισης
  - Το είδος του αντισυμβαλλομένου (πχ ΜΜΕ, Μεγάλη Εταιρεία, Δημόσιο κλπ).
- Για τις χορηγήσεις αυτές γίνεται ομαδοποίηση των δανείων και απαιτήσεων σε ομάδες με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου οι οποίες αξιολογούνται για ύπαρξη απομείωσης με βάση την εκτίμηση του Ομίλου σε ότι αφορά στην ιστορική εμπειρία ζημιών που παρουσιάστηκαν από τις ομάδες αυτές. Αντικειμενική απόδειξη απομείωσης μπορεί να υπάρχει

για μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, ακόμα και εάν δεν υπάρχει για ένα μεμονωμένο περιουσιακό στοιχείο της ομάδας αυτής

- Τα ιστορικά ποσοστά ασυνέπειας ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου προσαρμόζονται ανάλογα με τις τάσεις και συνθήκες, που επικρατούν κατά την ημερομηνία αξιολόγησης, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την εισπραξιμότητα των απαιτήσεων.
- Σημειώνεται ότι ο Γενικός Έλεγχος δεν συμπεριλαμβάνει δάνεια για τα οποία έχει ήδη αναγνωριστεί Ειδική πρόβλεψη απομείωσης.

Η αξιολόγηση του δανειακού χαρτοφυλακίου για τον υπολογισμό προβλέψεων απομείωσης πέραν ποσοτικών δεδομένων λαμβάνει υπόψη και ποιοτικές αξιολογήσεις δεδομένου ότι τα ιστορικά δεδομένα μπορεί να απεικονίζουν τον βαθμό επικινδυνότητας του χαρτοφυλακίου σε περιορισμένο βαθμό. Παράγοντες οι οποίοι ενδεχομένως δύνανται να επηρεάσουν τις ως άνω αναφερόμενες ποιοτικές αξιολογήσεις είναι οι εξής

- Αλλαγές στην πολιτική δανειοδότησεων, διαγραφών και διαχείρισης καθυστερήσεων (Collection).
- Μεταβολές στις διεθνείς και εγχώριες οικονομικές και επιχειρηματικές συνθήκες συμπεριλαμβανομένων των εξελίξεων σε συγκεκριμένους τομείς της αγοράς.
- Αλλαγές στην εξέλιξη των επισφαλών απαιτήσεων και των δανείων χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας καθώς και στους όρους αναδιάρθρωσης δανειακών απαιτήσεων.
- Η επίδραση του κινδύνου συγκέντρωσης στο προφίλ πιστωτικού κινδύνου του χαρτοφυλακίου του Ομίλου.
- Οι επιδράσεις εξωτερικών παραγόντων όπως ο ανταγωνισμός και το εκάστοτε νομοκανονιστικό πλαίσιο.

Επιπλέον στα πλαίσια του ελέγχου απομείωσης σε συλλογική βάση, ο Όμιλος αναγνωρίζει προβλέψεις για ζημιολόγια γεγονότα τα οποία έχουν συμβεί αλλά δεν έχουν ακόμα κοινοποιηθεί (incurred but not reported_IBNR).

Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, στην παρούσα χρήση το όριο για τη διενέργεια μεμονωμένου ελέγχου απομείωσης ορίστηκε στις 500 χιλ. ευρώ. Συνολικά ατομικός έλεγχος απομείωσης διενεργήθηκε σε χορηγήσεις ύψους 1.779 εκατ. ευρώ που αφορούν κατά κύριο λόγο σε χορηγήσεις σε επιχειρήσεις και συλλογικός έλεγχος απομείωσης σε χορηγήσεις ύψους 653 εκατ. ευρώ.

Πρακτικές και διαχείριση πιστοδοτήσεων που υπάγονται σε καθεστώς ρύθμισης

Για ορισμένα από τα δάνεια για τα οποία, λόγω κάποιας δυσμενούς αλλαγής στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, διαφαίνεται ότι είναι ευλόγως πιθανό να μην αποπληρωθούν σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της σύμβασης, ο Όμιλος προβαίνει σε τροποποίηση των όρων τους, προσφέροντας στον οφειλέτη όρους τους οποίους δεν θα πρόσφερε για νέα δάνεια με τα ίδια χαρακτηριστικά κινδύνου. Η μεταβολή αυτή των όρων (παραχώρηση) δεν δικαιολογείται από κάποια βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου ή από μεταβολές στις τιμές της αγοράς ή στην πιστοδοτική πολιτική του πιστωτικού ιδρύματος, καθόσον η ρύθμιση αποσκοπεί στην διευκόλυνση της αποπληρωμής τμήματος τουλάχιστον των οφειλών του πιστούχου. Τα **ανοίγματα με ανοχή** είναι δανειακές συμβάσεις ως προς τις οποίες έχουν εφαρμοστεί **μέτρα ανοχής**, τα οποία συνίστανται σε παραχωρήσεις προς έναν οφειλέτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει δυσχέρειες όσον αφορά την εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων («οικονομικές δυσχέρειες»).

Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα θεωρούνται ως **ανοίγματα με ανοχή**, όταν έχουν γίνει παραχωρήσεις, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε καθυστερούμενου ποσού ή την ταξινόμηση των ανοιγμάτων ως απομειωμένης αξίας, σύμφωνα με το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο, ή ως σε αθέτηση.

Αυτές οι **παραχωρήσεις** αφορούν στα εξής:

- τροποποίηση των προηγούμενων όρων και προϋποθέσεων μιας σύμβασης τους οποίους θεωρείται ότι δεν είναι σε θέση να τηρήσει ο οφειλέτης, λόγω των οικονομικών του δυσχερειών, με αποτέλεσμα την ανεπαρκή ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους. Η τροποποίηση αυτή δεν θα είχε παραχωρηθεί εάν ο οφειλέτης δεν αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες.
- συνολική ή μερική αναχρηματοδότηση μιας σύμβασης προβληματικού χρέους, η οποία δεν θα είχε χορηγηθεί εάν ο οφειλέτης δεν αντιμετώπιζε οικονομικές δυσχέρειες. Ως αναχρηματοδότηση νοείται η χρήση δανειακών συμβάσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η

πλήρης ή μερική αποπληρωμή άλλων δανειακών συμβάσεων, με ισχύοντες όρους τους οποίους δεν είναι σε θέση να τηρήσει οφειλέτης.

- διαφορά υπέρ του οφειλέτη μεταξύ των τροποποιημένων όρων της σύμβασης και των προηγούμενων όρων της σύμβασης·
- συμπερίληψη, σε τροποποιημένη σύμβαση, ευνοϊκότερων όρων απ' ότι θα μπορούσαν να είχαν λάβει άλλοι οφειλέτες με παρόμοιο προφίλ κινδύνου εκείνη τη χρονική στιγμή.
- η τροποποίηση που έχει επέλθει σε μια σύμβαση συνεπάγεται ολική ή μερική ακύρωση με διαγραφή του χρέους·
- η Τράπεζα εγκρίνει τη χρήση ενσωματωμένων ρητρών ανοχής για έναν οφειλέτη, ο οποίος αδυνατεί να εξυπηρετήσει το άνοιγμα ή που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αδυνατεί να εξυπηρετήσει το άνοιγμα χωρίς τη χρήση των εν λόγω ρητρών·

Τα ανοίγματα δεν αντιμετωπίζονται ως ανοίγματα με ανοχή, όταν ο οφειλέτης δεν αντιμετωπίζει **οικονομικές δυσχέρειες**. Παραδείγματα **ενδείξεων δυσχερειών** όσον αφορά την εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων και χειροτέρευσης της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου, περιλαμβάνουν τα εξής:

- Ουσιαστική χειροτέρευση των οικονομικών στοιχείων του οφειλέτη (μείωση του εισοδήματος, των κερδών/ του κύκλου εργασιών), ιδιαίτερα αν παρουσιάζουν και τάση επιδείνωσης.
- Ύπαρξη γεγονότων που έχουν επηρεάσει δυσμενώς την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη (ενδεικτικά αναφέρονται η παύση εργασιών βασικού πελάτη του οφειλέτη, καταστροφική εγκαταστάσεων, απόλυση από εργασία κ.α.)
- Μικρές επαναλαμβανόμενες ουσιαστικές καθυστερήσεις στην εξυπηρέτηση του δανείου που δημιουργούν αρνητική εικόνα στη συμπεριφορά του πιστούχου.
- Ουσιαστική υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου (credit rating downgrade).
- Ύπαρξη άλλων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το πιστωτικό ίδρυμα.

Στην περίπτωση εφαρμογής μέτρων ανοχής σε **μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα**, τα ανοίγματα αυτά θεωρείται ότι έχουν **παύσει να είναι μη εξυπηρετούμενα**, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η ρύθμιση δεν συνεπάγεται την αναγνώριση απομείωσης ή αθέτησης·
- έχει παρέλθει ένα έτος από την ρύθμιση
- δεν υπάρχει μετά την ρύθμιση κανένα καθυστερούμενο ποσό πληρωμής ή ανησυχία όσον αφορά την πλήρη αποπληρωμή του ανοίγματος, σύμφωνα με τους όρους κατόπιν της ανοχής. Η μη ύπαρξη ανησυχιών προσδιορίζεται μετά από ανάλυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης του οφειλέτη. Μπορεί να θεωρηθεί ότι παύουν να υφίστανται ανησυχίες όταν ο οφειλέτης έχει καταβάλει, μέσω των τακτικών πληρωμών του, σύμφωνα με τους όρους της ρύθμισης, συνολικό ποσό ύψους ίσου με το ποσό που ήταν προηγουμένως καθυστερούμενο (όπου υπήρχαν καθυστερούμενα ποσά) ή που έχει διαγραφεί (όπου δεν υπήρχαν καθυστερούμενα ποσά) στα πλαίσια της ρύθμισης, ή ο οφειλέτης έχει καταδείξει με άλλον τρόπο την ικανότητά του να συμμορφωθεί με τους όρους της ρύθμισης.

Για τα δάνεια με μέτρα ανοχής ο Όμιλος ακολουθεί παρόμοιες διαδικασίες αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης του πιστούχου με αυτές που ακολουθεί για δάνεια που δίνονται για πρώτη φορά, ενώ η παρακολούθηση των οφειλών γίνεται πιο συστηματικά. Αυτό σημαίνει ότι ο Όμιλος διενεργεί τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- Κατά την επαναδιαπραγμάτευση των όρων, προβαίνει σε επαναξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη λαμβάνοντας υπόψη όλες τις οικονομικές ή άλλες παραμέτρους που επηρεάζουν την πιστοληπτική του ικανότητα.
- Ελέγχει το δείκτη δανειακών υποχρεώσεων προς το εισόδημα (PTI) και τον δείκτη Δάνειο προς Αξία Εξασφάλισης (LTV).
- Παρακολουθεί συστηματικά τυχόν μεταβολές στα οικονομικά και λοιπά στοιχεία του δανειολήπτη ή αντίστοιχα τη συναλλακτική συμπεριφορά του πελάτη στην περίπτωση της λιανικής τραπεζικής, τουλάχιστον για τρία έτη ή μέχρι να εξαλειφθούν οι λόγοι που υπαγόρευαν την αναδιάρθρωση.
- Διαθέτει καταγεγραμμένες πολιτικές και διαδικασίες για την παρακολούθηση των δανείων που τελούν υπό ρύθμιση και υιοθετεί ασφαλιστικές δικλείδες που διασφαλίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό ότι οι πολιτικές και οι διαδικασίες αυτές ακολουθούνται.

- Τα δάνεια που έχουν ρυθμιστεί παρακολουθούνται ως ειδικές κατηγορίες, διακριτά στο μηχανογραφικό σύστημα του Ομίλου ενώ αντιμετωπίζονται όπως τα δάνεια που έχουν περιέλθει σε προσωρινή καθυστέρηση.

Η ταξινόμηση στα ανοίγματα με μέτρα ανοχής διακόπτεται, όταν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- η σύμβαση θεωρείται εξυπηρετούμενη, ακόμη και όταν έχει αναταξινομηθεί από την κατηγορία μη εξυπηρετούμενων, αφού η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη έδειξε ότι δεν πληρούσε πλέον τις προϋποθέσεις για να θεωρείται μη εξυπηρετούμενη·
- έχει παρέλθει ελάχιστη διετής περίοδος αναστολής από την ημερομηνία που το άνοιγμα σε ρύθμιση θεωρήθηκε εξυπηρετούμενο·
- έχουν πραγματοποιηθεί τακτικές πληρωμές περισσότερο σημαντικού συνολικού ποσού κεφαλαίου ή τόκων, τουλάχιστον κατά το ήμισυ της περιόδου αναστολής·
- κανένα από τα ανοίγματα έναντι του οφειλέτη δεν εμφανίζει καθυστέρηση άνω των 30 ημερών στο τέλος της περιόδου αναστολής.

Στην περίπτωση που δεν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις στο τέλος της περιόδου αναστολής, το άνοιγμα εξακολουθεί να προσδιορίζεται ως ρυθμισμένο εξυπηρετούμενο υπό αναστολή, έως ότου εκπληρωθούν όλες οι προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις αξιολογούνται τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση.

Ένα άνοιγμα με ανοχή μπορεί να θεωρηθεί ως εξυπηρετούμενο από την ημερομηνία που εφαρμόστηκαν τα μέτρα ανοχής, εφόσον πληρείται κάποια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η παράταση αυτή δεν οδήγησε στην ταξινόμηση του ανοίγματος ως μη εξυπηρετούμενο
- β) το άνοιγμα δεν θεωρήθηκε μη εξυπηρετούμενο άνοιγμα κατά την ημερομηνία που παρατάθηκαν τα μέτρα ανοχής.

Επίσης, σε περίπτωση που εφαρμοστούν **πρόσθετα μέτρα ανοχής** σε εξυπηρετούμενη σύμβαση με ανοχή υπό αναστολή ή εάν **η σύμβαση εμφανίσει καθυστέρηση άνω των 30 ημερών**, ταξινομείται ως μη εξυπηρετούμενη.

Οι ρυθμίσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως μη εξυπηρετούμενες σύμφωνα με τα παραπάνω, υπόκεινται σε διενέργεια ελέγχου απομείωσης (impairment test) και ακολουθούνται οι κανόνες που περιγράφονται κατά τα δύο στάδια του Ειδικού και του Γενικού Ελέγχου Απομείωσης.

Κίνδυνος συγκέντρωσης

Ο καθορισμός των ορίων στο Τραπεζικό Χαρτοφυλάκιο γίνεται με κριτήριο την ορθολογική διασπορά των κεφαλαίων του Ομίλου και την αποφυγή των συγκεντρώσεων σε διάφορους τομείς της οικονομίας, σε γεωγραφικές περιοχές ή σε συνδεδεμένα αντισυμβαλλόμενα μέρη, λαμβάνοντας υπόψη:

- Κλαδικές μελέτες αναφορικά με τον βαθμό πιστωτικής επικινδυνότητας προκειμένου να εντοπιστούν επικίνδυνοι κλάδοι στους οποίους πρέπει να περιοριστεί η πιστωτική επέκταση.
- Αξιολόγηση του κινδύνου συγκέντρωσης που μπορεί να προκύψει από ανοίγματα σε συγκεκριμένους πελάτες ή ομάδες συνδεδεμένων πελατών (group) και/ή ανοίγματα σε ομάδες αντισυμβαλλόμενων των οποίων η πιθανότητα αθέτησης επηρεάζεται από κοινούς παράγοντες όπως: μακροοικονομικό περιβάλλον, γεωγραφική θέση, κλάδο δραστηριότητας, νόμισμα, χρησιμοποίηση τεχνικών μείωσης κινδύνου.
- Διενέργεια stress test και τη χρήση των αποτελεσμάτων τους στη διαμόρφωση συστήματος ορίων.

Κατά την αξιολόγηση της συγκέντρωσης των ανοιγμάτων βάσει της γεωγραφικής τους κατανομής δεν προέκυψαν συγκεντρώσεις, πλην της Αττικής οι οποίες όμως είναι αναμενόμενες λόγω της δομής της ελληνικής οικονομίας.

Κίνδυνος Αγοράς

Ο Όμιλος εκτίθεται σε κινδύνους αγοράς που προέρχονται από τη μεταβολή της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μεγεθών εξαιτίας δυσμενών αλλαγών στις μεταβλητές της αγοράς όπως αλλαγές στα επιτόκια, στις χρηματιστηριακές αξίες και στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Ο Όμιλος έχει ορίσει εσωτερικές διαδικασίες για τα όρια διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Διαχείρισης Διαθεσίμων αναφορικά με τον έλεγχο του κινδύνου αγοράς. Στα πλαίσια της διαχείρισης του κινδύνου

αγοράς αναπτύσσονται τεχνικές για την αντιστάθμιση των κινδύνων αυτών και παρακολουθείται η αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων και των τεχνικών μείωσης κινδύνου στα πλαίσια της πολιτικής και της διαχείρισης των ορίων που έχουν καθορισθεί από το Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού.

Στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε στοιχεία που κατέχονται για εμπορία. Αυτά τα στοιχεία αποτελούνται από αξίες που αγοράστηκαν με σκοπό την άμεση απόδοση κέρδους από βραχυπρόθεσμες αυξομειώσεις των τιμών. Στο Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνονται οι διαθέσιμες προς πώληση και οι διακρατούμενες έως τη λήξη επενδύσεις.

Για την διαχείριση του συναλλαγματικού κινδύνου έχει ορισθεί ένα πλαίσιο ορίων που έχει εγκριθεί από Συμβούλιο Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού. Αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνει όρια κέρδους-ζημιάς, ονομαστικά όρια (ανά νόμισμα, συνολικά, ημερήσια, ενδοημερήσια κα).

Για τον επιτοκιακό κίνδυνο χρησιμοποιούνται μέθοδοι μέτρησης του κινδύνου επιτοκίου που σχετίζονται με τον κίνδυνο επανατιμολόγησης (repricing risk) και τον κίνδυνο καμπυλών απόδοσης (yield curve risk).

Επιπλέον η Τράπεζα σε τακτά χρονικά διαστήματα προβαίνει σε αναλύσεις σεναρίων ακραίων καταστάσεων και ανάλυση ευαισθησίας για την αλλαγή της οικονομικής αξίας των χαρτοφυλακίων που θα επέλθει σε διάφορα σενάρια αλλαγών της καμπύλης επιτοκίων, των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των τιμών των μετοχών. Εφαρμόζεται ένα πλήθος σεναρίων τα οποία αντικατοπτρίζουν τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς, τις εποπτικές απαιτήσεις και τις εκτιμήσεις των στελεχών και της Διοίκησης της Τράπεζας αναφορικά με την εξέλιξη των μεγεθών της αγοράς.

Κίνδυνος Ρευστότητας

Ο σκοπός του Ομίλου κατά την διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας είναι η εξασφάλιση, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, της ύπαρξης ικανοποιητικής ρευστότητας με σκοπό την ικανοποίηση των υποχρεώσεων του, τόσο υπό φυσιολογικές όσο και υπό ακραίες καταστάσεις, χωρίς δυσανάλογο επιπρόσθετο κόστος.

Ο Όμιλος δίνει έμφαση στις πελατειακές καταθέσεις και προσπαθεί μέσα από τις πολιτικές του να τις διατηρήσει ως πρωτεύουσα πηγή χρηματοδότησης του.

Η διαχείριση της ρευστότητας γίνεται από την Δ/ση Διαχείρισης Διαθεσίμων με βάση πολιτικές και διαδικασίες οι οποίες εξετάζονται και εγκρίνονται από την ALCO. Επιπλέον ανά τακτά χρονικά διαστήματα πραγματοποιούνται διάφορα σενάρια προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Ομίλου και τις μεταβολές των χαρακτηριστικών και συνθηκών των αγορών.

Ο Όμιλος στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης Εσωτερικής Επάρκειας Ρευστότητας (ΔΑΕΕΡ) αξιολογεί τις σχετικές με τον κίνδυνο ρευστότητας διαδικασίες, μέτρα, πολιτικές, μηχανισμούς ελέγχου, δοκιμές ακραίων καταστάσεων κρίσης και το σχεδίων αντιμετώπισης καταστάσεων κρίσης ρευστότητας. Επιπλέον η Τράπεζα της Ελλάδος, κατά την εποπτική διαδικασία εξέτασης και αξιολόγησης, εξετάζει τις στρατηγικές, τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς που εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα για τη συμμόρφωσή τους προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εφαρμογή του Ν4261/2014 και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ.575/2013 και αξιολογεί τους κινδύνους που έχουν ή πρόκειται να αναλάβουν. Σκοπός της διαδικασίας αυτής είναι ο προσδιορισμός της επάρκειας των εσωτερικών συστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων για τη συνετή διαχείριση και την κάλυψη των κινδύνων τους.

Ειδικότερα αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας η Τράπεζα σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 2614/07.04.2009 ανέπτυξε καταγεγραμμένη πολιτική Ρευστότητας την οποία και υπέβαλε στην Τράπεζα της Ελλάδος. Επιπλέον στα πλαίσια της ανωτέρω πράξης η Τράπεζα ανέπτυξε και υπέβαλε στο εποπτικό όργανο εσωτερικά όρια ρευστότητας και σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων κρίσης ρευστότητας (contingency funding plan) λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη ύψους δεσμευτικών γραμμών από άλλα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και τις επιπτώσεις στο κόστος χρηματοδότησης λόγω μείωσης ρευστότητας στο σύνολο της αγοράς ή μιας υποβάθμισης του Ομίλου.

Λειτουργικός Κίνδυνος

Ο Λειτουργικός Κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που απορρέει από ανεπαρκείς εσωτερικές διαδικασίες ή παραβιάσεις των διαδικασιών αυτών, ανθρωπινή συμπεριφορά, συστήματα ή από εξωτερικούς παράγοντες. Στο πεδίο των λειτουργικών κινδύνων εμπίπτει και ο Νομικός Κίνδυνος.

Στα πλαίσια της εφαρμογής πιο εξελιγμένων προσεγγίσεων για την μέτρηση, αναγνώριση και διαχείριση του Λειτουργικού Κινδύνου, ο Όμιλος αναπτύσσει διαδικασίες που αφορούν την χρήση από τις επιχειρησιακές μονάδες του Ομίλου και της Δ/σης Διαχείρισης Κινδύνων:

- Εκθέσεων εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου.
- Βασικούς Δείκτες Λειτουργικού Κινδύνου.
- Βάση δεδομένων καταγραφής και παρακολούθησης κινδύνων.

Πέραν του μελλοντικού σχεδιασμού για τον λειτουργικό κίνδυνο, στην παρούσα φάση μεγάλη σημασία δίνεται επίσης στη διαχείριση των διαδικασιών, στην εκπαίδευση του προσωπικού, στην δημιουργία ορίων και στη δημιουργία σχεδίων εκτάκτου ανάγκης.

ΚΕΦΑΛΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων παρακολουθεί την κεφαλαιακή επάρκεια σε τακτά χρονικά διαστήματα και υποβάλλει τα στοιχεία υπολογισμού αυτής ανά τρίμηνο στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία αποτελεί και την εποπτεύουσα αρχή των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας, ορίζεται ως ο λόγος των εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων προς τα στοιχεία Ενεργητικού καθώς και τα εκτός Κατάστασης Οικονομικής Θέσης στοιχεία, σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο που αυτά περικλείουν.

Ο βασικός στόχος του Ομίλου συνίσταται στην διατήρηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων σύμφωνα με το εκάστοτε κανονιστικό πλαίσιο όπως αυτό ορίζεται από τις εποπτικές αρχές της χώρας, στην δυνατότητα του Ομίλου να συνεχίζει χωρίς προσκόμματα τις δραστηριότητες του και στη διατήρηση της κεφαλαιακής βάσης σε τέτοιο επίπεδο, το οποίο δεν θα συνιστά εμπόδιο στην επίτευξη του επιχειρηματικού σχεδίου του.

Πέραν των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων ο Όμιλος κατ' εφαρμογή του Νόμου Ν.4261/2014 διαθέτει αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση και τη διατήρηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των ιδίων κεφαλαίων που θεωρούνται επαρκή για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων που αναλαμβάνει (εσωτερικό κεφάλαιο). Ειδικότερα αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, στα πλαίσια της ΔΑΕΕΚ, ο Όμιλος εφαρμόζει τον εποπτικό τύπο της Προσέγγισης Εσωτερικών Διαβαθμίσεων προκειμένου να υπολογίσει την αναμενόμενη και μη αναμενόμενη ζημιά του χαρτοφυλακίου του και το απαραίτητο εποπτικό κεφάλαιο που θα απαιτούνταν για να καλυφθεί αυτή.

Επιπλέον στα πλαίσια αυτής της Διαδικασίας Αξιολόγησης Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ) εξετάζονται από ποσοτικής και ποιοτικής πλευράς τα κάτωθι στοιχεία:

1. Επίπεδο, δομή και σταθερότητα εποπτικών κεφαλαίων.
2. Κερδοφορία και διατηρησιμότητά της.
3. Κίνδυνος συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου.
4. Κίνδυνος Αγοράς.
5. Κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο.
6. Κίνδυνος Ρευστότητας.
7. Λειτουργικός Κίνδυνος.
8. Κίνδυνος Μόχλευσης
9. Κίνδυνος Συμμόρφωσης.
10. Επίπεδο και κατανομή του εσωτερικού κεφαλαίου.

Από την αξιολόγηση της διαχρονικής εξέλιξης των μεγεθών για τα ανωτέρω πεδία και λαμβάνοντας υπόψη τις ποιοτικές απόψεις στελεχών προσδιορίζονται επιπλέον κεφαλαιακές απαιτήσεις για την περαιτέρω κάλυψη των εξής:

- Υποεκτίμηση Πιστωτικού Κινδύνου κατά την χρήση της τυποποιημένης μεθοδολογίας.
- Υποεκτίμηση του Κινδύνου Αγοράς.

- Υποεκτίμηση Λειτουργικού Κινδύνου κατά την χρήση της μεθοδολογίας του Βασικού Δείκτη.
- Λοιποί Κίνδυνοι όπως ο κίνδυνος επιτοκίου, κίνδυνος συγκέντρωσης, κίνδυνος ρευστότητας, κίνδυνος κερδοφορίας, κίνδυνος κεφαλαίων και κίνδυνος φήμης.

Το εσωτερικό κεφάλαιο υπολογίζεται ως το άθροισμα των επιμέρους αξιολογήσεων για την κάλυψη κάθε μορφής κινδύνου.

41.1 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Ως «κίνδυνος ρευστότητας» ορίζουμε το ενδεχόμενο αδυναμίας του Ομίλου να αποπληρώσει, πλήρως ή έγκαιρα, τις τρέχουσες και μελλοντικές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις όταν αυτές γίνουν απαιτητές λόγω έλλειψης της απαραίτητης ρευστότητας. Στον κίνδυνο αυτό περιλαμβάνεται και η πιθανότητα ανάγκης επαναχρηματοδότησης ποσών σε υψηλότερα επιτόκια, καθώς επίσης και η ανάγκη πώλησης στοιχείων του Ενεργητικού. Η παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας του Ομίλου επικεντρώνεται στην διαχείριση ταμειακών ροών και εκροών για κάθε χρονική περίοδο, ώστε κάτω από φυσιολογικές συνθήκες να έχει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί στις ταμειακές του υποχρεώσεις. Οι εποπτικές αρχές έχουν καθορίσει δείκτες αξιολόγησης ρευστότητας, με δικά τους κριτήρια, προκειμένου να ελέγχεται το καθαρό άνοιγμα ρευστότητας. Παρατίθεται Ανάλυση Ανοιγματος Ρευστότητας (Liquidity Gap Analysis) προκειμένου να εξασφαλιστεί μια εικόνα των αναμενόμενων χρηματοροών που προκύπτουν από τα στοιχεία Ενεργητικού & Παθητικού, ανά χρονική περίοδο. Σε περιπτώσεις υποχρεώσεων ή απαιτήσεων χωρίς συμβατική ημερομηνία λήξης αυτές κατατάσσονται στην χρονική περίοδο έως ένα μήνα. Για την άντληση επιπλέον ρευστότητας η Τράπεζα δεσμεύει χρηματοοικονομικά στοιχεία ως εξασφάλιση στην Τράπεζα της Ελλάδος (Σημείωση 40.1 των οικονομικών καταστάσεων). Δεν υπάρχουν αλλαγές στη διαχείριση, την έκθεση και τη μεθοδολογία του κινδύνου για την τρέχουσα χρήση σε σχέση με τη συγκριτική χρήση 2015.

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ (Ποσά σε χιλ. €)		ΟΜΙΛΟΣ 31/12/2016			
		Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ				ΠΛέον των 5 ετών	Σύνολο
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	43.362				43.362
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	4.879				4.879
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απατήσεις				84	84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		234	1.601	544	2.613
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	488.325	89.872	638.563	484.102	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	804	7	16.079	22.821	50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις			10.115		10.115
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις				9.907	9.907
Ίδωχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία				28.595	28.595
Επενδύσεις σε ακίνητα				56.369	56.369
Άυλα περιουσιακά στοιχεία				43.515	43.515
Αναβαλλόμενες φορολογικές απατήσεις			37.259	345.918	383.177
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	26.376	5.875	67.386	76.743	200.773
Σύνολο ενεργητικού	563.745	95.987	723.628	635.602	3.611.083
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.017.442	7.900			1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.458.340	226.571	207.839		1.892.750
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις		236			236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού				3.970	6.606
Λοιπές προβλέψεις				28.298	28.298
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις			780	2.034	5.934
Λοιπές υποχρεώσεις	15.721	199	2.341	(288)	18.011
Σύνολο υποχρεώσεων	2.491.503	234.906	210.961	6.043	2.977.178
Άνογμα Ρευστότητας	(1.927.758)	(138.919)	512.668	1.586.078	633.905

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

(Ποσά σε χιλ. €)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΜΙΛΟΣ 31/12/2015				
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	49.559				
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	9.581				
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις		205			152
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		1.213	4.079	1.103	172
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	242.106	152.378	724.014	518.462	1.120.467
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	804		16.645	35.656	10.199
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				10.162	
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις				15.063	
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία				30.135	
Επενδύσεις σε ακίνητα			58.190		
Άλλα περιουσιακά στοιχεία			76.720		37.290
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις			16.181		312.746
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	20.808	10.811	119.673		74.681
Σύνολο ενεργητικού	322.858	164.607	864.409	716.474	1.600.907
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	783.172	596			
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.555.527	300.014	286.962		
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού				4.256	6.431
Λοιπές προβλέψεις			607	20.745	
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις				2.464	1.647
Λοιπές υποχρεώσεις	17.590	2.491	6.683	(182)	43
Σύνολο υποχρεώσεων	2.356.289	303.101	294.252	27.283	8.120
Άνοιγμα Ρευστότητας	(2.033.431)	(138.494)	570.157	689.192	1.592.786
					680.210

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

(Ποσά σε χιλ. €)

ΤΡΑΠΕΖΑ

31/12/2016

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών	Σύνολο
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	43.361					43.361
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	4.870					4.870
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις		234	1.498	544	84	84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων					234	2.510
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	488.325	89.872	638.563	484.102	1.076.098	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	804	7	16.079	22.821	11.027	50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				10.115		10.115
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις				11.806		11.806
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις				7.749		7.749
Ίδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία				28.424		28.424
Επενδύσεις σε ακίνητα				56.369		56.369
Άυλα περιουσιακά στοιχεία				43.488		43.488
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις			37.569	345.918		383.488
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	25.310	5.495	67.284	24.393	76.743	199.225
Σύνολο ενεργητικού	562.670	95.607	723.423	635.913	1.601.571	3.619.184
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.017.442	7.900				1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.471.813	226.571	207.839			1.906.224
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις		236				236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού				2.617	3.926	6.543
Λοιπές προβλέψεις				29.491		29.491
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις			780	3.120	2.034	5.934
Λοιπές υποχρεώσεις	15.683	573	578	16	31	16.880
Σύνολο υποχρεώσεων	2.504.938	235.281	209.198	35.244	5.991	2.990.651
Άνοιγμα Ρευστότητας	(1.942.268)	(139.673)	514.226	600.669	1.595.580	628.533

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ (Ποσά σε χιλ. €)	ΤΡΑΠΕΖΑ 31/12/2015					Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών	
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ						
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	49.558					49.558
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	9.558					9.558
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απατήσεις		205			152	357
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		1.213	3.963	1.103	172	6.451
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	242.106	152.378	724.014	518.462	1.120.467	2.757.428
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	804		16.645	35.656	10.199	63.303
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις			10.162			10.162
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις					11.809	11.809
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις					10.662	10.662
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία					29.961	29.961
Επενδύσεις σε ακίνητα				58.190		58.190
Άυλα περιουσιακά στοιχεία					37.264	37.264
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις				76.665	312.746	389.411
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	19.563	10.410	119.197	16.057	74.681	239.908
Σύνολο ενεργητικού	321.589	164.206	863.819	716.295	1.608.115	3.674.024
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	783.172	596				783.768
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.570.409	300.014	286.962			2.157.385
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού				4.239	6.358	10.596
Λοιπές προβλέψεις				20.448		20.448
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις			607	2.430	1.647	4.684
Λοιπές υποχρεώσεις	17.558	2.362	5.006	16	35	24.976
Σύνολο υποχρεώσεων	2.371.139	302.972	292.575	27.132	8.039	3.001.858
Άνοιγμα Ρευστότητας	(2.049.550)	(138.766)	571.244	689.163	1.600.076	672.166

41.2 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΓΟΡΑΣ

41.2.1 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΜΕΤΟΧΩΝ

Ο κίνδυνος αναφορικά με τις μετοχικές και άλλες αξίες που κατέχει ο Όμιλος απορρέει από τυχόν αρνητικές μεταβολές στις τρέχουσες τιμές των μετοχών και άλλων αξιών. Κατά κανόνα ο Όμιλος επενδύει σε μετοχικούς τίτλους στο Χρηματιστήριο Αξιών (ΧΑ) και ανάλογα με το σκοπό της επένδυσης κατανέμονται και στο ανάλογο χαρτοφυλάκιο (εμπορικό χαρτοφυλάκιο ή επενδυτικό)

Ο Όμιλος εκτιμά τον κίνδυνο τιμών, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα επιφέρει στο ετήσιο αποτέλεσμα μία μεταβολή των τιμών των μετοχών. Οι παραδοχές που λήφθηκαν υπόψη για την εφαρμογή των αναλύσεων ευαισθησίας είναι ανάλογες προς τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται για την υποβολή των στοιχείων προς τις Εποπτικές Αρχές.

Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη ο Όμιλος στα υπόλοιπα των λογαριασμών της 31/12/2016 κατεδείχθη ότι σε περίπτωση πτώσης των τιμών των μετοχών σε ποσοστό 30% θα προκαλέσει ζημίες στον Όμιλο ύψους 393,8 χιλ. ευρώ και στην Τράπεζα ζημίες ύψους 363 χιλ. ευρώ.

Αντίστοιχα για τη συγκριτική χρήση 2015, σε περίπτωση πτώσης των τιμών των μετοχών κατά ποσοστό 30%, οι εκτιμώμενες ζημίες για τον Όμιλο θα ανέρχονταν σε 481,5 χιλ. ευρώ και για την Τράπεζα 448,1 χιλ. ευρώ.

Δεν υπάρχουν αλλαγές στη διαχείριση, την έκθεση και τη μεθοδολογία του κινδύνου για την τρέχουσα χρήση σε σχέση με τη συγκριτική χρήση του 2015.

41.2.2 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ως «συναλλαγματικό κίνδυνο» ορίζουμε τον ανειλημμένο επενδυτικό κίνδυνο ο οποίος προκύπτει από τις δυσμενείς μεταβολές στις τιμές νομισμάτων, όταν υπάρχει ανοικτή συναλλαγματική θέση σε κάποιο νόμισμα. Ο Όμιλος/ Η Τράπεζα έχει θέσει όρια για την μέγιστη συναλλαγματική έκθεση της, ανά νόμισμα, τα οποία και παρακολουθούνται σε συνεχή βάση. Ο Όμιλος συχνά αντισταθμίζει το μεγαλύτερο μέρος του κινδύνου αυτού, τηρώντας αντίστοιχες υποχρεώσεις στο ίδιο νόμισμα. Στους κατωτέρω πίνακες εμφανίζεται, ανά νόμισμα, ο βαθμός έκθεσης του Ομίλου στον συναλλαγματικό κίνδυνο. Δεν υπάρχουν αλλαγές στη διαχείριση, την έκθεση και τη μεθοδολογία του κινδύνου για την τρέχουσα χρήση σε σχέση με τη συγκριτική χρήση του 2015.

ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΜΙΛΟΣ					Σύνολο
	EUR	USD	GBP	JPY	ΛΟΙΠΑ	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	42.452	614	61	0	234	43.362
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	839	365	2.360	124	1.191	4.879
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απατήσεις	84					84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2.613					2.613
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.746.599	6.838			23.521	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	50.730		7			50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	10.115					10.115
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	9.907					9.907
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	28.595					28.595
Επενδύσεις σε ακίνητα	56.369					56.369
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	43.515					43.515
Αναβαλλόμενες φορολογικές απατήσεις	383.177					383.177
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	198.918	1.524	15	315	0	200.773
Σύνολο ενεργητικού	3.573.912	9.342	2.443	439	24.946	3.611.083
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.025.342					1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.841.423	42.463	2.411	112	6.341	1.892.750
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	16.000	(33.979)			18.215	236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού	6.606					6.606
Λοιπές προβλέψεις	28.298					28.298
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	5.934					5.934
Λοιπές υποχρεώσεις	16.531	826	66	314	273	18.011
Σύνολο υποχρεώσεων	2.940.135	9.310	2.478	426	24.830	2.977.178
Καθαρή Συναλλαγματική Θέση	633.777	32	(34)	13	117	633.905

Ο Όμιλος εκτιμά το μέγεθος του συναλλαγματικού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη ο Όμιλος στα υπόλοιπα των λογαριασμών όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2016 καταδείχθη ότι σε περίπτωση μεταβολής κατά συν (+) / πλην (-) 6% για τα κύρια νομίσματα και κατά συν (+) / πλην (-) 20% για τα δευτερεύοντα, θα προκαλέσει ζημιές ύψους 32 χιλ. ευρώ.

ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

	ΟΜΙΛΟΣ					Σύνολο
	EUR	USD	GBP	JPY	ΛΟΙΠΑ	
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ (Ποσά σε χιλ. €) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			31/12/2015			
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	48.948	408	31	1	172	49.559
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	243	487	2.793	179	5.879	9.581
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις	(15.947)	38.739			(22.435)	357
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	6.566					6.566
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.727.630	6.481			23.318	2.757.428
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	62.944	349	10			63.303
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	10.162					10.162
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	15.063		(0)			15.063
Ίδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	30.135					30.135
Επενδύσεις σε ακίνητα	58.190					58.190
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	37.290					37.290
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	389.466					389.466
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	240.507	1.314	17	315		242.154
Σύνολο ενεργητικού	3.611.198	47.777	2.852	495	6.934	3.669.256
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	783.761	7				783.768
Υποχρεώσεις προς πελάτες	2.084.962	47.740	2.887	143	6.772	2.142.503
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού	10.687					10.687
Λοιπές προβλέψεις	20.745					20.745
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	4.718					4.718
Λοιπές υποχρεώσεις	25.558	518	36	315	197	26.625
Σύνολο υποχρεώσεων	2.930.431	48.265	2.923	458	6.969	2.989.046
Καθαρή Συναλλαγματική Θέση	680.766	(488)	(71)	38	(35)	680.210

Ο Όμιλος εκτιμά το μέγεθος του συναλλαγματικού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη ο Όμιλος στα υπόλοιπα των λογαριασμών όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2015 κατέδειξε ότι σε περίπτωση μεταβολής κατά συν (+) / πλην (-) 6% για τα κύρια νομίσματα και κατά συν (+) / πλην (-) 20% για τα δευτερεύοντα, θα προκαλέσει ζημιές ύψους 31 χιλ. ευρώ.

ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΡΑΠΕΖΑ 31/12/2016					Σύνολο
	EUR	USD	GBP	JPY	ΛΟΙΠΑ	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	42.451	614	61	0	234	43.361
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	830	365	2.360	124	1.191	4.870
Παράγωγα χρηματοποιστωτικά μέσα – απατήσεις	84					84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2.510					2.510
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.746.599	6.838			23.521	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	50.730		7			50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	10.115					10.115
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	11.786		20			11.806
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	7.749					7.749
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	28.424					28.424
Επενδύσεις σε ακίνητα	56.369					56.369
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	43.488					43.488
Αναβαλλόμενες φορολογικές απατήσεις	383.488					383.488
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	197.371	1.524	15	315	0	199.225
Σύνολο ενεργητικού	3.581.992	9.342	2.464	439	24.946	3.619.184
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.025.342					1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.854.896	42.463	2.412	112	6.341	1.906.224
Παράγωγα χρηματοποιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	16.000	(33.979)			18.215	236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού	6.543					6.543
Λοιπές προβλέψεις	29.491					29.491
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	5.934					5.934
Λοιπές υποχρεώσεις	15.400	826	66	314	273	16.880
Σύνολο υποχρεώσεων	2.953.607	9.310	2.478	426	24.830	2.990.651

Καθαρή Συναλλαγματική Θέση **628.385** **32** **(14)** **13** **117** **628.533**

Η Τράπεζα εκτιμά το μέγεθος του συναλλαγματικού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη η Τράπεζα στα υπόλοιπα των λογαριασμών όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2016 κατεδείχθη ότι σε περίπτωση μεταβολής κατά συν (+) / πλην (-) 6% για τα κύρια νομίσματα και κατά συν (+) / πλην (-) 20% για τα δευτερεύοντα, θα προκαλέσει ζημιές ύψους 31 χιλ. ευρώ.

ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΡΑΠΕΖΑ 31/12/2015				Σύνολο
	EUR	USD	GBP	JPY	
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	48.947	408	31	1	49.558
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	219	487	2.793	179	9.558
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – απαιτήσεις	(15.947)	38.739		(22.435)	357
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	6.451				6.451
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.727.630	6.481		23.318	2.757.428
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	62.944	349	10		63.303
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις	10.162				10.162
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	11.786		24		11.809
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	10.662				10.662
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	29.961				29.961
Επενδύσεις σε ακίνητα	58.190				58.190
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	37.264				37.264
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	389.411				389.411
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	238.262	1.314	17	315	239.908
Σύνολο ενεργητικού	3.615.942	47.777	2.876	495	3.674.024
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	783.761	7			783.768
Υποχρεώσεις προς πελάτες	2.099.812	47.740	2.920	143	2.157.385
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού	10.596				10.596
Λοιπές προβλέψεις	20.448				20.448
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	4.684				4.684
Λοιπές υποχρεώσεις	23.910	518	36	315	24.976
Σύνολο υποχρεώσεων	2.943.211	48.265	2.955	458	3.001.858
Καθαρή Συναλλαγματική Θέση	672.731	(488)	(80)	38	672.166

Η Τράπεζα εκτιμά το μέγεθος του συναλλαγματικού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επιπτώση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη η Τράπεζα στα υπόλοιπα των λογαριασμών όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2015 κατεδείχθη ότι σε περίπτωση μεταβολής κατά συν (+) / πλην (-) 6% για τα κύρια νομίσματα και κατά συν (+) / πλην (-) 20% για τα δευτερεύοντα, θα προκαλέσει ζημιές ύψους 31 χιλ. ευρώ.

41.2.3 ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ

Ως «επιτοκιακό κίνδυνο» ορίζουμε τον ανειλημμένο επενδυτικό κίνδυνο ο οποίος προκύπτει από τις μεταβολές στην αγορά επιτοκίων χρήματος.

Τέτοιες μεταβολές τιμών των επιτοκίων μπορούν να επηρεάσουν την οικονομική θέση του Ομίλου/ της Τράπεζας, αφού δύνανται να μεταβάλουν και:

- Το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα.
- Την αξία εσόδων και εξόδων, ευαίσθητων σε μεταβολές επιτοκίων.
- Την αξία στοιχείων Ενεργητικού & Παθητικού, αφού η παρούσα αξία μελλοντικών χρηματοροών (και, συχνά, οι ίδιες οι χρηματοροές) μεταβάλλεται καθώς τα επιτόκια αλλάζουν.

Ο συνημμένος πίνακας παρουσιάζει τον βαθμό έκθεσης του ομίλου στα επιτόκια σύμφωνα με την ανάλυση του επιτοκιακού ανοίγματος. Δεν υπάρχουν αλλαγές στη διαχείριση, την έκθεση και τη μεθοδολογία του κινδύνου για την τρέχουσα χρήση σε σχέση με τη συγκριτική χρήση του 2015.

ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΚΙΝΗΤΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ					Στοιχεία μη υποκείμενα σε επιτοκιακό κίνδυνο	Σύνολο
	31/12/2016	Από 1 έτος έως 5 έτη	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Πλέον των 5 ετών		
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	12.005					31.356	43.362
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	934					3.945	4.879
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις						84	84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		778				103	2.613
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	3.228.567	64.801	216.376	234	41.820	(1.207.658)	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	804	32.153	14.713	433.054	897	1.926	50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις		10.115		244			10.115
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις						9.907	9.907
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία						28.595	28.595
Επενδύσεις σε ακίνητα						56.369	56.369
Άυλα περιουσιακά στοιχεία						43.515	43.515
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις						383.177	383.177
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	17.647	1.418	1.586	73.233	264	106.626	200.773
Σύνολο ενεργητικού	3.259.957	109.264	234.172	506.764	42.981	(542.056)	3.611.083
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.016.824			7.900		619	1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.451.993		207.839	226.571		6.346	1.892.750
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις						236	236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού						6.606	6.606
Λοιπές προβλέψεις						28.298	28.298
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις						5.934	5.934
Λοιπές υποχρεώσεις	4.264			590		13.141	18.011
Σύνολο υποχρεώσεων	2.473.081	16	207.839	235.061	0	61.180	2.977.178
Άνοιγμα Επιτοκιακού Κινδύνου	786.876	109.248	26.333	271.703	42.981	(603.237)	633.905

Ο Όμιλος εκτιμά το μέγεθος του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή της καμπύλης των επιτοκίων σε όλα τα νομισμάτα. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη ο Όμιλος στα υπόλοιπα των λογαριασμών, όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2016, κατεδείχθη ότι η ζημιά στα κέρδη από μία παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης, ανέρχεται σε 2.118 χιλ. ευρώ.

ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ 31/12/2015					Στοιχεία μη υποκείμενα σε επιτοκιακό κίνδυνο	Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών		
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ							
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	3.954					45.605	49.559
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	646					8.935	9.581
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις		205				152	357
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων			3.963	1.275		1.328	6.566
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	3.177.406	455.522	229.828	14.072	50.788	(1.170.188)	2.757.428
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	1.120		349	43.965	443	17.425	63.303
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				10.162			10.162
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις						15.063	15.063
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία						30.135	30.135
Επενδύσεις σε ακίνητα						58.190	58.190
Άυλα περιουσιακά στοιχεία						37.290	37.290
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις						389.466	389.466
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	20.617	71.767	413	2.155	697	146.504	242.154
Σύνολο ενεργητικού	3.203.744	527.494	234.554	71.630	51.927	(420.093)	3.669.256
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	780.663	596				2.509	783.768
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.541.941	300.014	286.962			13.585	2.142.503
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού						10.687	10.687
Λοιπές προβλέψεις						20.745	20.745
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	3.165	668				4.718	4.718
Λοιπές υποχρεώσεις				16		22.775	26.625
Σύνολο υποχρεώσεων	2.325.769	301.279	286.962	16	0	75.020	2.989.046
Άνοιγμα Επιτοκιακού Κινδύνου	877.975	226.216	(52.408)	71.613	51.927	(495.113)	680.210

Ο Όμιλος εκτιμά το μέγεθος του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή της καμπύλης των επιτοκίων σε όλα τα νομίσματα. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη ο Όμιλος στα υπόλοιπα των λογαριασμών, όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2015, καταδείχθη ότι η ζημία στα κέρδη από μία παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης, ανέρχεται σε 2.003 χιλ. ευρώ.

ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΚΙΝΗΤΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (Ποσά σε χιλ. €)	ΤΡΑΠΕΖΑ					Στοιχεία μη υποκείμενα σε επιτοκιακό κίνδυνο	Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έτη	Από 1 έτος έως 5 ετών		
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	12.005	925	234	1.498	778	31.356	43.361
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα							
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	925					3.945	4.870
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις						84	84
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		234	1.498		778		2.510
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	3.228.567	433.054	216.376	64.801	41.820	(1.207.658)	2.776.959
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	804	244	14.713	32.153	897	1.926	50.737
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				10.115			10.115
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις						11.806	11.806
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις						7.749	7.749
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία						28.424	28.424
Επενδύσεις σε ακίνητα						56.369	56.369
Άυλα περιουσιακά στοιχεία						43.488	43.488
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις						383.488	383.488
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	13.570	72.932	1.586	1.418	264	109.457	199.225
Σύνολο ενεργητικού	3.255.871	506.463	234.172	109.264	42.981	(529.568)	3.619.184
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.016.824	7.900				619	1.025.342
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.465.467	226.571	207.839			6.346	1.906.224
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις						236	236
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού						6.543	6.543
Λοιπές προβλέψεις						29.491	29.491
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις						5.934	5.934
Λοιπές υποχρεώσεις	2.682	570				13.628	16.880
Σύνολο υποχρεώσεων	2.484.973	235.042	207.839	0	0	62.797	2.990.651
Άνοιγμα Επιτοκιακού Κινδύνου	770.898	271.421	26.333	109.264	42.981	(592.365)	628.533

Η Τράπεζα εκτιμά το μέγεθος του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή της καμπύλης των επιτοκίων σε όλα τα νομίσματα. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη η Τράπεζα στα υπόλοιπα των λογαριασμών, όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2016, καταδείχθηκε ότι η ζημία στα κέρδη από μία παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης, ανέρχεται σε 2.247 χιλ. ευρώ.

ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (Ποσά σε χιλ. €)	ΤΡΑΠΕΖΑ 31/12/2015					Στοιχεία μη υποκείμενα σε επιτοκιακό κίνδυνο	Σύνολο
	Έως 1 μήνα	Από 1 μήνα έως 3 μήνες	Από 3 μήνες έως 1 έτος	Από 1 έτος έως 5 έτη	Πλέον των 5 ετών		
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ							
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	3.954					45.604	49.558
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	623					8.935	9.558
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα – απαιτήσεις		205				152	357
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων			3.963	1.275		1.213	6.451
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	3.177.406	455.522	229.828	14.072	50.788	(1.170.188)	2.757.428
Χρηματοοικονομικά μέσα διαθέσιμα για πώληση	1.120		349	43.965	443	17.425	63.303
Διακρατούμενες ως τη λήξη επενδύσεις				10.162			10.162
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις						11.809	11.809
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις						10.662	10.662
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία						29.961	29.961
Επενδύσεις σε ακίνητα						58.190	58.190
Άυλα περιουσιακά στοιχεία						37.264	37.264
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	16.553	71.452	413	2.155	697	389.411	389.411
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	3.199.656	527.179	234.554	71.630	51.927	(410.922)	3.674.024
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	780.663	596				2.509	783.768
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.556.823	300.014	286.962			13.585	2.157.385
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού						10.596	10.596
Λοιπές προβλέψεις						20.448	20.448
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	1.555	653				4.684	4.684
Λοιπές υποχρεώσεις	2.339.041	301.263	286.962	0	0	22.768	24.976
Σύνολο υποχρεώσεων						74.591	3.001.858
Άνοιγμα Επιτοκιακού Κινδύνου	860.615	225.916	(52.408)	71.630	51.927	(485.513)	672.166

Η Τράπεζα εκτιμά το μέγεθος του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζοντας την αρνητική επίπτωση που θα έχει στο ετήσιο αποτέλεσμα από μεταβολή της καμπίλης της καμπίλης των επιτοκίων σε όλα τα νομίσματα. Με βάση τις σχετικές μετρήσεις στις οποίες προέβη η Τράπεζα στα υπόλοιπα των λογαριασμών, όπως αυτά διαμορφώθηκαν την 31/12/2015, κατεδείχθη ότι η ζημία στα κέρδη από μία παράλληλη μετατόπιση της καμπίλης επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης, ανέρχεται σε 2.146 χιλ. ευρώ.

41.3 ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ο πιστωτικός κίνδυνος από τις χορηγήσεις απορρέει από την αθέτηση υποχρέωσης εκ μέρους των οφειλετών να αποπληρώσουν εντός των συμβατικών τους προθεσμιών μέρος ή το σύνολο των οφειλών τους. Οι πιστωτικοί κίνδυνοι ομοειδών λογαριασμών παρακολουθούνται σε ενοποιημένη βάση. Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων (Credit Rating) διαφοροποιούνται ανάλογα με τις κατηγορίες των δανειοδοτούμενων και βασίζονται, τόσο σε ποσοτικά, όσο και σε ποιοτικά στοιχεία. Το χαρτοφυλάκιο δανείων του Ομίλου αναλύεται με βάση εκτιμήσεις για την φερεγγυότητα του πιστοδοτούμενου, τον κλάδο της οικονομίας και τις εξασφαλίσεις του Ομίλου. Ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου είναι διασπαρμένος σε διάφορους κλάδους της οικονομίας.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί διάφορες τεχνικές για τον περιορισμό της έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο όπως, η λήψη εξασφαλίσεων και εγγυήσεων. Με την εμπράγματη εξασφάλιση παρέχεται στην Τράπεζα δικαίωμα επί αντικειμένου (περιουσιακού στοιχείου, κινητού ή ακινήτου), που ανήκει στην κυριότητα του πιστούχου, με σκοπό την προνομιακή ικανοποίησή της από το προϊόν εκποίησης του αντικειμένου. Οι εμπράγματες εξασφαλίσεις διακρίνονται σε υποθήκες και προσημειώσεις υποθηκών που εγγράφονται επί ακινήτων, καθώς και σε ενέχυρα που συστήνονται επί κινητών (π.χ. εμπορεύματα, επιταγές) ή επί απαιτήσεων. Αντίστοιχα οι εγγυήσεις αναφέρονται σε συμβατικές συμφωνίες με τις οποίες ένα πρόσωπο ή μια οικονομική οντότητα αναλαμβάνει την ευθύνη για την εξόφληση των οφειλών κάποιου άλλου.

Τα κυριότερα είδη εξασφαλίσεων που ο Όμιλος αποδέχεται σύμφωνα με την πολιτική πιστοδοτήσεων αναλύονται στις κάτωθι κατηγορίες.

- Υποθηκοπροσημειώσεις σε αστικά και εντός σχεδίου ακίνητα που να καλύπτουν το ύψος των χρηματοδοτήσεων.
- Μετρητά ή Καταθέσεις.
- Εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου, Τραπεζών, ΕΤΕΑΝ και εταιρειών υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης.
- Συναλλαγματικές και επιταγές πελατείας.
- Εκχωρημένα φορτωτικά έγγραφα εξαγωγών.
- Ενεχύραση εμπορευμάτων με τίτλους Γενικών Αποθηκών .
- Ενεχύραση γεγεννημένων απαιτήσεων με βάση τιμολόγια-πιστοποιήσεις που προέρχονται από Συμβάσεις με Δημόσιο, Δημόσιους Οργανισμούς ή και Ν.Π.Δ.Δ .
- Ναυτικές προσημειώσεις.
- Ενεχύραση Χρεογράφων: Τραπεζικές μετοχές, Τραπεζικά Ομόλογα, Ομόλογα του Δημοσίου, Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου, Εταιρικά Ομόλογα, Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο μεγάλων Ανωνύμων Εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων.

Οι εξασφαλίσεις παρακολουθούνται τακτικά ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένουν νομικά έγκυρες, εκτελεστές και επαρκούς αξίας ενώ η διαχείριση και η αποτίμηση τους βασίζεται σε αξιόπιστες εκτιμήσεις. Η παρακολούθηση των εξασφαλίσεων καλύπτει τη νομική τους κατοχύρωση, την τρέχουσα κατάσταση και αξία και την ασφάλισή τους.

Η συχνότητα της επιθεώρησης των εξασφαλίσεων των κανονικών πιστοδοτήσεων εξαρτάται από το είδος του κάθε καλύμματος και από τη συχνότητα των μεταβολών, που μπορούν να το επηρεάσουν. Για τις βασικές πάντως μορφές εξασφάλισης γίνονται οι πιο κάτω σημειούμενες επιθεωρήσεις:

- Για τις υποθήκες - προσημειώσεις και για τη νομική κατάσταση και την αξία των ακινήτων, τουλάχιστον κάθε διετία.
- Για τα ανοίγματα Λιανικής Τραπεζικής, σε τριμηνιαία βάση επικαιροποιούνται οι αξίες των ακινήτων βάσει του δείκτη Prop Index.
- Για τις υπέγγυες (ή προεξοφλημένες) συναλλαγματικές - επιταγές: δύο φορές το χρόνο, ανάλογα με τη μικρή ή μεγάλη συγκέντρωση ενοχών στους αποδέκτες τους.
- Για τις εκχωρημένες απαιτήσεις: τρεις τουλάχιστον φορές το χρόνο, ανάλογα με το είδος της απαίτησης και την ιδιότητα του πληρωτή.

Περισσότερες από τις πιο πάνω αναφερόμενες επιθεωρήσεις γίνονται στις περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίο. Η συχνότητα της επανεκτίμησης εξαρτάται μεταξύ άλλων από τη μεταβλητότητα της αξίας των εξασφαλίσεων, τις σημαντικές μεταβολές της αγοράς ή τη σημαντική μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλόμενου.

Η συχνότητα των αποτιμήσεων είναι ένας βασικός παράγοντας για τον υπολογισμό της ζημιάς απομείωσης. Αν για τα δάνεια έχουν ληφθεί εξασφαλίσεις, κατά την εκτίμηση της ανάγκης για πρόβλεψη απομείωσης λαμβάνεται υπόψη η τρέχουσα καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων. Επιπλέον, στις προβλέψεις των ταμειακών ροών λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές δαπάνες που συνδέονται με την εκποίηση της εξασφάλισης καθώς και άλλες εισροές, όπως η προσφυγή σε άλλα περιουσιακά στοιχεία.. Το μέγεθος της οποιασδήποτε προκύπτουσας μείωσης της αξίας της εξασφάλισης σε σχέση με την αξία της αρχικής αποτίμησης επηρεάζεται από το είδος της εξασφάλισης π.χ. γη, αξιοποιημένη γη ή επενδυτικά ακίνητα καθώς και από την τοποθεσία.

Στη διάρκεια της χρήσης 2016 δεν έχουν περιέλθει στην κυριότητα του Ομίλου νέα ακίνητα.

Τα ακίνητα περιέρχονται στον Όμιλο μέσω πλειστηριασμού για το διακανονισμό μη εισπρακτέων απαιτήσεων από χορηγήσεις.

41.3.1 ΜΕΓΙΣΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τη μέγιστη έκθεση του Ομίλου σε πιστωτικό κίνδυνο, τόσο για τη χρήση που έληξε την 31/12/2016 όσο και για τη συγκριτική χρήση 2015. Σημειώνεται ότι δεν έχουν ληφθεί υπόψη εξασφαλίσεις ή άλλα μέσα πιστωτικής προστασίας.

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου στοιχείων Κατάστασης Οικονομικής Θέσης				
Δάνεια & απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	4.879	9.581	4.870	9.558
Δάνεια & απατήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις):				
Δάνεια σε ιδιώτες:				
- Αλληλόχρεα ιδιωτών	53.750	51.970	53.750	51.970
- Πιστωτικές κάρτες	27.170	23.183	27.170	23.183
- Δάνεια τακτής λήξης	63.682	67.016	63.682	67.016
- Στεγαστικά δάνεια	427.026	451.281	427.026	451.281
Δάνεια σε επιχειρήσεις:				
- Μεγάλες επιχειρήσεις	897.890	887.009	897.890	887.009
- Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	797.447	790.061	797.447	790.061
- Λοιπές επιχειρήσεις	509.993	486.908	509.993	486.908
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο				
- Ομόλογα	2.510	5.238	2.510	5.238
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	84	357	84	357
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο				
- Ομόλογα	58.925	56.040	58.925	56.040
Λοιπές απατήσεις	200.773	242.154	199.225	239.908
Η έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο σχετιζόμενο με κονδύλια εκτός Κατάστασης Οικονομικής Θέσης έχει ως εξής:				
Εγγυητικές επιστολές	333.027	375.993	333.027	375.993
Ενέγγυες πιστώσεις	7.300	3.574	7.300	3.574
Αχρησιμοποίητα πιστωτικά ορια	103.255	130.831	103.255	130.831
Σύνολο κατά την 31^η Δεκεμβρίου	3.487.713	3.581.196	3.486.156	3.578.927

ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

(Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ
Δάνεια με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου		
31 Δεκεμβρίου 2016	91.553	91.553
31 Δεκεμβρίου 2015	111.881	111.881
Δάνεια προς το Ελληνικό Δημόσιο		
31 Δεκεμβρίου 2016	33.303	33.303
31 Δεκεμβρίου 2015	34.746	34.746

Στον παραπάνω πίνακα αναφέρονται τα δάνεια που έχουν χορηγηθεί από την Τράπεζα σε ιδιώτες και επιχειρήσεις, κατά το μέρος που αυτά έχουν την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου καθώς και δάνεια προς τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.

41.3.2 ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (Ποσά σε χιλ. €)	31/12/2016	
	ΟΜΙΛΟΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ
Διαβαθμίσεις		
Εξαιρετική διαβάθμιση	944	944
Υψηλή διαβάθμιση	2.798	2.798
Ικανοποιητική διαβάθμιση	1.137	1.128
Σύνολο	4.879	4.870

(Ποσά σε χιλ. €)	31/12/2015	
	ΟΜΙΛΟΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ
Διαβαθμίσεις		
Εξαιρετική διαβάθμιση	5.526	5.526
Υψηλή διαβάθμιση	3.337	3.337
Ικανοποιητική διαβάθμιση	719	695
Σύνολο	9.581	9.558

41.3 ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

	ΟΜΙΛΟΣ							Σύνολο
	Χρηματ/κά ιδρύματα	Βομηχανία	Ναυτιλία	Δημόσιος Τομέας	Εμπόριο	Κατασκ/κές	Λοιποί κλάδοι	
(Ποσά σε χιλ. €)	4.879							4.879
Δάνεια & απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων								
Δάνεια & απατήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις):								
Δάνεια σε ιδιώτες:								
-Αλληλόχρεα ιδιωτών								53.750
-Πιστωτικές κάρτες								27.170
-Δάνεια τακτής λήξης								63.682
-Στεγαστικά δάνεια								427.026
Δάνεια σε επιχειρήσεις:		286.512	34.866	33.287	344.411	586.287	919.967	2.205.330
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο								
- Ομόλογα	84			2.510				2.510
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα								84
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	188	3.074		49.448		804	5.412	58.925
-Ομόλογα				94.178			106.596	200.773
Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού								
Συνολική έκθεση την 31.12.2016	5.151	289.586	34.866	179.422	344.411	587.091	1.031.974	571.629
Συνολική έκθεση την 31.12.2015	10.112	382.188	35.308	183.261	328.884	519.469	1.018.128	593.450

	ΤΡΑΠΕΖΑ							Σύνολο
	Χρηματ/κά ιδρύματα	Βομηχανία	Ναυτιλία	Δημόσιος Τομέας	Εμπόριο	Κατασκ/κές	Λοιποί κλάδοι	
(Ποσά σε χιλ. €)	4.870							4.870
Δάνεια & απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων								
Δάνεια & απατήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις):								
Δάνεια σε ιδιώτες:								
-Αλληλόχρεα ιδιωτών								53.750
-Πιστωτικές κάρτες								27.170
-Δάνεια τακτής λήξης								63.682
-Στεγαστικά δάνεια								427.026
Δάνεια σε επιχειρήσεις:		286.512	34.866	33.287	344.411	586.287	919.967	2.205.330
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο								
- Ομόλογα	84			2.510				2.510
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα								84
Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο	188	3.074		49.448		804	5.412	58.925
-Ομόλογα				93.747			105.478	199.225
Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού								
Συνολική έκθεση την 31.12.2016	5.142	289.586	34.866	178.991	344.411	587.091	1.030.857	571.629
Συνολική έκθεση την 31.12.2015	10.089	382.188	35.308	182.800	328.884	519.469	1.016.343	593.450

41.3.4 ΟΜΟΛΟΓΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται η ανάλυση της εύλογης αξίας των ομολόγων και των λοιπών αξιογράφων του επενδυτικού και του χαρτοφυλακίου χρηματοοικονομικών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Σε ότι αφορά τα αξιόγραφα της κατηγορίας διακρατούμενων ως τη λήξη, απεικονίζονται στο αναπόσβεστο κόστος. Η αξία των διακρατούμενων ως τη λήξη επενδύσεων περιλαμβάνεται στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο. Οι κατηγορίες πιστωτικής διαβάθμισης ακολουθούν την κατάταξη των διαβαθμίσεων που έχουν υιοθετήσει διεθνείς αναγνωρισμένες εταιρείες (Moody's, Fitch).

Ανάλυση Ομολόγων και λοιπών αξιογράφων ανά διαβάθμιση (Ποσά σε χιλ. €)	ΟΜΙΛΟΣ		
	Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου	Σύνολο
31/12/2016			
AAA	0	0	0
AA- to AA+	0	0	0
A- to A+	0	0	0
Λιγότερο από A-	58.122	2.510	60.632
Μη διαβαθμισμένα	804	0	804
Σύνολο	58.925	2.510	61.436

31/12/2015			
AAA	0	0	0
AA- to AA+	0	0	0
A- to A+	0	0	0
Λιγότερο από A-	55.236	5.238	60.474
Μη διαβαθμισμένα	804	0	804
Σύνολο	56.040	5.238	61.278

Ανάλυση Ομολόγων και λοιπών αξιογράφων ανά διαβάθμιση (Ποσά σε χιλ. €)	ΤΡΑΠΕΖΑ		
	Αξιόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου	Σύνολο
31/12/2016			
AAA	0	0	0
AA- to AA+	0	0	0
A- to A+	0	0	0
Λιγότερο από A-	58.122	2.510	60.632
Μη διαβαθμισμένα	804	0	804
Σύνολο	58.925	2.510	61.436

31/12/2015			
AAA	0	0	0
AA- to AA+	0	0	0
A- to A+	0	0	0
Λιγότερο από A-	55.236	5.238	60.474
Μη διαβαθμισμένα	804	0	804
Σύνολο	56.040	5.238	61.278

41.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

41.4.1 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ (ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ Ή ΜΗ – ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ – ΑΞΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ)

31/12/2016 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ (σε χιλ. ευρώ)	Μη απομειωμένα Δ&Α		Απομειωμένα Δ&Α		Συσσωρευμένες προβλέψεις απομειώσεως		Συνολική καθαρή αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
	Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		
Ιδιώτες	242.367	88.605	75.874	398.733	36.600	197.349	571.629	498.293
Στεγαστικά	168.961	76.458	57.301	201.719	27.720	49.694	427.026	412.513
Καταναλωτικά	20.403	8.866	5.647	87.036	2.367	55.903	63.682	44.807
Πιστωτικές κάρτες	20.430	1.788	183	40.150	96	35.285	27.170	3.802
Λοιπά	32.572	1.493	12.744	69.827	6.418	56.468	53.750	37.172
Επιχειρηματικά	1.003.883	184.146	1.703.566	254.141	849.696	123.997	2.172.044	1.555.122
Μεγάλες επιχειρήσεις	622.012	81.071	364.342	12.552	206.226	7.630	866.121	420.367
Μικρομεσαίες ΜΜΕ	381.871	103.076	1.339.224	241.589	643.470	116.367	1.305.922	1.134.755
Δημόσιος τομέας	33.303	0	0	0	0	16	33.287	21.511
Ελλάδα	33.303	0	0	0	0	16	33.287	21.511
Άλλες χώρες	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	1.279.552	272.751	1.779.440	652.874	886.296	321.362	2.776.959	2.074.926

Οι εξασφαλίσεις αναφέρονται στην εύλογη αξία τους. Όταν η αξία της εξασφάλισης υπερβαίνει το υπόλοιπο του δανείου, το ποσό περιορίζεται στο ύψος του δανείου.

Στις συσσωρευμένες προβλέψεις απομειώσεως περιλαμβάνεται ποσό 19,3 εκατ. που αφορά σε προβλέψεις IBNR.

Στα απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις περιλαμβάνονται και ρυθμίσεις οι οποίες υπόκεινται σε ατομική και συλλογική αξιολόγηση 552 και 147 εκατ. αντίστοιχα.

Στην κατηγορία ΜΜΕ περιλαμβάνονται Μεσαίες και Μικρές Επιχειρήσεις.

31/12/2015 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ (σε χιλ. ευρώ)	Μη απομειωμένα Δ&Α		Απομειωμένα Δ&Α		Συσσωρευμένες προβλέψεις απομειώσεως		Συνολική καθαρή αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
	Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		
Ιδιώτες	283.920	155.781	54.345	326.976	26.851	200.721	593.450	509.809
Στεγαστικά	205.857	133.715	40.573	139.682	19.293	49.252	451.281	427.562
Καταναλωτικά	26.458	15.018	3.837	77.773	1.551	54.519	67.016	46.044
Πιστωτικές κάρτες	18.343	2.185	94	39.636	52	37.022	23.183	1.130
Λοιπά	33.261	4.864	9.841	69.886	5.955	59.927	51.970	35.072
Επιχειρηματικά	1.145.825	204.299	1.399.777	321.947	730.208	212.408	2.129.232	1.491.852
Μεγάλες επιχειρήσεις	703.841	49.058	287.880	19.814	185.361	21.261	853.973	356.589
Μικρομεσαίες ΜΜΕ	441.983	155.241	1.111.898	302.133	544.848	191.147	1.275.260	1.135.263
Δημόσιος τομέας	34.746	0	0	0	0	0	34.746	22.957
Ελλάδα	34.746	0	0	0	0	0	34.746	22.957
Άλλες χώρες	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	1.464.491	360.080	1.454.122	648.923	757.060	413.129	2.757.428	2.024.618

41.4.2 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΙΣ ΚΑΟΥΣΤΕΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

31/12/2016 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Υψηλής Διαβάθμισης	Ικανοποιητικής Διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο των χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένων	Αξία εξασφαλίσεων
Ιδιώτες	0	242.367	0	242.367	189.576
Στεγαστικά	0	168.961	0	168.961	156.918
Καταναλωτικά	0	20.403	0	20.403	10.442
Πιστωτικές κάρτες	0	20.430	0	20.430	1.144
Λοιπά	0	32.572	0	32.572	21.073
Επιχειρηματικά	63.650	789.342	150.890	1.003.883	466.043
Μεγάλες επιχειρήσεις	63.650	529.982	28.380	622.012	240.232
ΜΜΕ	0	259.361	122.510	381.871	225.811
Δημόσιος τομέας	0	33.303	0	33.303	21.511
Ελλάδα	0	33.303	0	33.303	21.511
Λοιπές Χώρες	0	0	0	0	0
Σύνολο	63.650	1.065.012	150.890	1.279.552	677.130

31/12/2015 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Υψηλής Διαβάθμισης	Ικανοποιητικής Διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο των χωρίς καθυστέρηση και μη απομειωμένων	Αξία εξασφαλίσεων
Ιδιώτες	0	283.920	0	283.920	220.203
Στεγαστικά	0	205.857	0	205.857	184.606
Καταναλωτικά	0	26.458	0	26.458	13.935
Πιστωτικές κάρτες	0	18.343	0	18.343	0
Λοιπά	0	33.261	0	33.261	21.662
Επιχειρηματικά	115.284	927.507	103.033	1.145.825	499.517
Μεγάλες επιχειρήσεις	115.284	562.837	25.720	703.841	205.522
ΜΜΕ	0	364.670	77.313	441.983	293.995
Δημόσιος τομέας	0	34.746	0	34.746	22.957
Ελλάδα	0	34.746	0	34.746	22.957
Λοιπές Χώρες	0	0	0	0	0
Σύνολο	115.284	1.246.173	103.033	1.464.491	742.677

41.4.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΟΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

31/12/2016 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Ιδιώτες			Επιχειρηματικά			Δημόσιος τομέας			Σύνολο των καθυστερημένων και μη απομειωμένων
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	ΜΜΕ	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες		
1-29 ημέρες	23.632	2.627	952	870	46.378	13.365	0	0	87.824	
30-59 ημέρες	18.903	2.626	557	358	5.555	28.161	0	0	56.160	
60-89 ημέρες	33.923	3.613	279	265	29.139	61.550	0	0	128.767	
90-179 ημέρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
180-360 ημέρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
>360 ημέρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Σύνολο	76.458	8.866	1.788	1.493	81.071	103.076	0	0	272.751	
Αξία										
εξασφαλίσεων	67.629	4.618	120	128	13.387	74.959	0	0	160.841	

31/12/2015 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Ιδιώτες			Επιχειρηματικά			Δημόσιος τομέας			Σύνολο των καθυστερημένων και μη απομειωμένων
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	ΜΜΕ	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες		
1-29 ημέρες	29.846	3.752	1.024	1.184	12.981	14.703	0	0	63.489	
30-59 ημέρες	22.045	4.024	485	568	2.102	24.380	0	0	53.604	
60-89 ημέρες	49.556	4.076	413	403	19.110	62.958	0	0	136.516	
90-179 ημέρες	1.652	213	0	0	5.962	11.618	0	0	19.445	
180-360 ημέρες	5.506	517	0	0	0	6.982	0	0	13.005	
>360 ημέρες	25.111	2.435	263	2.709	8.904	34.600	0	0	74.021	
Σύνολο	133.715	15.018	2.185	4.864	49.058	155.241	0	0	360.080	
Αξία										
εξασφαλίσεων	117.954	9.243	263	2.709	36.694	119.912	0	0	286.775	

41.4.4 ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

41.4.4.1 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

31/12/2016 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Ιδιώτες		Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας		Σύνολο	
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	ΜΜΕ	Ελλάδα		Λοιπές Χώρες
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2016	180.255	81.610	39.729	79.727	307.694	1.414.030	0	2.103.045
Αξία δανείων που χαρακτηρίστηκαν ως απομειωμένα εντός της περιόδου	82.870	12.567	1.151	3.543	67.520	187.202	0	354.852
Αξία δανείων που εξήλθαν από την κατηγορία των απομειωμένων δανείων	(5.900)	(2.122)	(172)	(164)	(3)	(43.338)	0	(51.698)
Εισπράξεις από απομειωμένα δάνεια	(1.780)	(1.545)	(642)	(917)	(255)	(22.446)	0	(27.585)
Διαγραφές απομειωμένων Δ&Α	0	(51)	(20)	(72)	(1.887)	(498)	0	(2.530)
Απόκτηση απομειωμένων Δ&Α	0	0	0	0	0	0	0	0
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	3.575	2.225	288	454	3.825	45.863	0	56.229
Σύνολο απομειωμένων Δ&Α 31.12.2016	259.020	92.683	40.333	82.571	376.894	1.580.813	0	2.432.314
Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	76.011	57.423	34.952	62.025	211.288	746.689	0	1.188.388
Υπόλοιπο απομειωμένων Δ&Α της 31.12.2016 (Καθαρή Αξία)	183.009	35.260	5.381	20.546	165.606	834.124	0	1.243.926

31/12/2015 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Ιδιώτες		Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας		Σύνολο	
	Στεγαστικά	Καταναλωτικά	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	ΜΜΕ	Ελλάδα		Λοιπές Χώρες
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2015	119.123	63.499	29.071	58.702	234.392	819.713	0	1.324.500
Αξία δανείων που χαρακτηρίστηκαν ως απομειωμένα εντός της περιόδου	69.315	19.379	10.481	21.102	81.465	571.842	0	773.585
Αξία δανείων που εξήλθαν από την κατηγορία των απομειωμένων δανείων	(9.637)	(1.987)	(22)	(426)	(6.038)	(6.757)	0	(24.866)
Εισπράξεις από απομειωμένα δάνεια	(699)	(905)	(116)	(267)	(4.472)	(10.105)	0	(16.565)
Διαγραφές απομειωμένων Δ&Α	0	(7)	0	0	(3.329)	(779)	0	(4.115)
Απόκτηση απομειωμένων Δ&Α	0	0	0	0	(718)	(7.000)	0	(7.718)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	2.154	1.630	315	615	6.394	47.117	0	58.224
Σύνολο απομειωμένων Δ&Α 31.12.2015	180.255	81.610	39.729	79.727	307.694	1.414.030	0	2.103.045
Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	62.910	56.070	37.074	65.882	196.125	700.605	0	1.118.666
Υπόλοιπο απομειωμένων Δ&Α της 31.12.2015 (Καθαρή Αξία)	117.345	25.540	2.655	13.845	111.569	713.425	0	984.379

41.4.4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

31/12/2016 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Στεγαστικά		Ιδιώτες		Πιστωτικές κάρτες		Λοιπά		Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας		Σύνολο
	Ενήμερα	>360 ημέρες	Καταναλωτικά	Καταναλωτικά	Κάρτες	Κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	ΜΜΕ	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες		
Ενήμερα	3.351		403	26	39.978	161.266	27	0	0	0	0	205.051	
1-89 ημέρες	2.837		1.233	1.394	1.090	8.868	2.165	0	0	0	0	17.588	
90-179 ημέρες	1.757		605	173	29.043	99.279	247	0	0	0	0	131.104	
180-360 ημέρες	18.312		2.311	2	5.427	18.466	1	0	0	0	0	44.520	
>360 ημέρες	156.751		30.707	3.787	90.068	546.244	18.106	0	0	0	0	845.663	
Καθαρή αξία απομειωμένων Δ&Α	183.009	35.260	5.381	20.546	165.606	834.124	0	0	0	0	0	1.243.926	
Αξία εξασφαλίσεων	187.966	29.747	2.537	15.971	166.749	833.985	0	0	0	0	0	1.236.955	

31/12/2015 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Στεγαστικά		Ιδιώτες		Πιστωτικές κάρτες		Λοιπά		Επιχειρηματικά		Δημόσιος τομέας		Σύνολο
	Ενήμερα	>360 ημέρες	Καταναλωτικά	Καταναλωτικά	Κάρτες	Κάρτες	Λοιπά	Μεγάλες επιχειρήσεις	ΜΜΕ	Ελλάδα	Λοιπές Χώρες		
Ενήμερα	329		199	0	9.585	94.570	0	0	0	0	0	104.684	
1-89 ημέρες	2.076		625	0	2.095	16.734	0	0	0	0	0	21.530	
90-179 ημέρες	1.439		319	50	20.532	108.089	47	0	0	0	0	130.477	
180-360 ημέρες	14.682		2.145	455	1.232	66.629	760	0	0	0	0	85.904	
>360 ημέρες	98.819		22.250	2.150	78.125	427.403	13.037	0	0	0	0	641.784	
Καθαρή αξία απομειωμένων Δ&Α	117.345	25.540	2.655	13.845	111.569	713.425	0	0	0	0	0	984.379	
Αξία εξασφαλίσεων	125.002	22.866	867	10.702	114.373	721.356	0	0	0	0	0	995.166	

41.4.5 ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΠΡΟΣ ΑΞΙΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Στεγαστικά Δάνεια ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	31/12/2016	31/12/2015
Μικρότερο από 50%	86.911	87.219
50%-70%	115.286	129.347
71%-80%	64.596	72.098
81%-90%	47.191	47.363
91%-100%	29.152	30.914
101%-120%	47.165	46.935
121%-150%	34.246	32.649
Μεγαλύτερο από 150%	79.892	73.302
Συνολική αξία Δ&Α	504.439	519.827
Μέσος Όρος του Δείκτη	88,6%	71,2%

41.4.6 ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

31/12/2016 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Αξία ανακτηθέντων εξασφαλίσεων	Εκ των οποίων: εντός της χρήσης	Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	Εκ της οποίας: εντός της χρήσης	Καθαρή αξία ανακτηθέντων εξασφαλίσεων
Ακίνητη Περιουσία	70.248	0	13.880	1.822	56.369
31/12/2015 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Αξία ανακτηθέντων εξασφαλίσεων	Εκ των οποίων: εντός της χρήσης	Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	Εκ της οποίας: εντός της χρήσης	Καθαρή αξία ανακτηθέντων εξασφαλίσεων
Ακίνητη Περιουσία	70.248	7.722	12.058	0	58.190

41.4.7 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

31/12/2016 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Αξία εξασφαλίσεων			Αξία εγγυήσεων
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	
Ιδιώτες	488.991	7.635	1.667	1.436
Επιχειρηματικά	959.958	92.227	502.937	234.664
Δημόσιος τομέας	0	0	21.511	21.511
Σύνολο	1.448.948	99.862	526.115	257.611
			498.293	1.555.122
			21.511	21.511
			2.074.926	2.074.926

31/12/2015 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Αξία εξασφαλίσεων			Αξία εγγυήσεων
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	
Ιδιώτες	498.033	9.945	1.832	1.684
Επιχειρηματικά	947.337	109.909	434.606	246.126
Δημόσιος τομέας	0	0	22.957	22.957
Σύνολο	1.445.370	119.853	459.395	270.767
			509.809	1.491.852
			22.957	22.957
			2.024.618	2.024.618

41.5 ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

41.5.1 ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Ιδιώτες	Επιχειρηματικά	Δημόσιος τομέας	Σύνολο
Υπόλοιπο Έναρξης 1.1.2016	227.572	942.616	0	1.170.188
Ζημιά απομείωσης περιόδου	10.442	44.368	0	54.810
Αναστροφές χρησιμοποιηθέντων προβλέψεων απομείωσης	(3.920)	(10.889)	0	(14.810)
Σύνολο ζημιών απομείωσης σε Δ&Α	6.521	33.479	0	40.000
Διαγραφές	(144)	(2.386)	0	(2.530)
Υπόλοιπο 31.12.2016	233.949	973.709	0	1.207.658

ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Ιδιώτες	Επιχειρηματικά	Δημόσιος τομέας	Σύνολο
Υπόλοιπο Έναρξης 1.1.2015	131.259	415.044	0	546.303
Ζημιά απομείωσης περιόδου	99.652	534.882	0	634.534
Αναστροφές χρησιμοποιηθέντων προβλέψεων απομείωσης	(3.332)	(3.202)	0	(6.534)
Σύνολο ζημιών απομείωσης σε Δ&Α	96.320	531.680	0	628.000
Διαγραφές	(7)	(4.108)	0	(4.115)
Υπόλοιπο 31.12.2015	227.572	942.616	0	1.170.188

41.5.2 ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ, ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

31.12.2016		31.12.2015	
ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ		ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	
	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης
Ιδιώτες	805.578	474.607	233.949
Στεγαστικά	504.439	259.020	77.413
Καταναλωτικά	121.952	92.683	58.269
Πιστωτικές κάρτες	62.551	40.333	35.380
Λοιπά	116.636	82.571	62.886
Επιχειρηματικά	3.145.736	1.957.707	973.693
Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο	554.857	391.376	210.446
Βιομηχανία & Βιοτεχνία	499.832	373.263	213.319
Ναυτιλία	46.242	44.046	11.376
Κατασκευές & Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	964.594	646.794	307.893
Τουρισμός	254.858	172.669	51.031
Ενέργεια	275.466	3.230	724
Λοιπές	549.888	326.328	178.903
Δημόσιος Τομέας	33.303	0	16
Σύνολο	3.984.617	2.432.314	1.207.658

Τόσο ο Όμιλος όσο και η Τράπεζα δεν έχουν δάνεια σε άλλες χώρες εκτός Ελλάδος.

31.12.2015		31.12.2014	
ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ		ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	
	Σύνολο Δ&Α	Απομειωμένα Δ&Α	Συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης
Ιδιώτες	821.022	381.321	227.572
Στεγαστικά	519.827	180.255	68.546
Καταναλωτικά	123.086	81.610	56.070
Πιστωτικές κάρτες	60.257	39.729	37.074
Λοιπά	117.852	79.727	65.882
Επιχειρηματικά	3.071.848	1.721.724	942.616
Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο	514.765	345.981	185.881
Βιομηχανία & Βιοτεχνία	588.140	352.139	209.128
Ναυτιλία	45.723	32.488	10.415
Κατασκευές & Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	918.644	539.902	301.514
Τουρισμός	228.420	169.189	59.831
Ενέργεια	278.179	23	14
Λοιπές	497.978	282.002	175.832
Δημόσιος Τομέας	34.746	0	0
Σύνολο	3.927.616	2.103.045	1.170.188

41.5.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ

	31.12.2016 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Έσοδα από μη-απομειωμένα Δ&Α	Έσοδα από απομειωμένα Δ&Α	Σύνολο εσόδων από τόκους
Ιδιώτες	11.509	7.346		18.855
Επιχειρηματικά	76.081	42.681		118.763
Δημόσιος τομέας	1.485	0		1.485
Σύνολο εσόδων από τόκους	89.075	50.027		139.102
	31.12.2015 ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Έσοδα από μη-απομειωμένα Δ&Α	Έσοδα από απομειωμένα Δ&Α	Σύνολο εσόδων από τόκους
Ιδιώτες	14.805	5.557		20.362
Επιχειρηματικά	86.103	51.250		137.353
Δημόσιος τομέας	1.686	0		1.686
Σύνολο εσόδων από τόκους	102.594	56.807		159.401

41.6 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΑΝΕΙΩΝ

41.6.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

Είδη Ρύθμισης	31/12/2016	31/12/2015
Ρυθμιζόμενα Δάνεια (Καθαρή Αξία): ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ		
Πληρωμή τόκων	937	0
Πρόγραμμα μειωμένων πληρωμών	299.366	229.391
Παροχή περιόδου χάριτος	3.679	42.213
Επέκταση διάρκειας δανείου	19.212	5.852
Κεφαλαιοποίηση καθυστέρουμένων δόσεων	5.420	11.653
Διαγραφή μέρους του χρέους	0	973
Συνδυασμός μέτρων ρύθμισης	211.474	124.541
Λοιπά	8.032	9.900
Συνολική καθαρή αξία	548.118	424.523

41.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΙΣΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

	31/12/2016	
ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Συνολικό Ποσό Δ&Α	Συνολικό Ποσό Ρυθμιζόμενων Δ&Α
Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειώμενα	1.279.552	98.396
Σε καθυστέρηση και μη απομειώμενα	272.751	21.483
Απομειωμένα	2.432.314	698.852
Συνολική Αξία (προ απομείωσης)	3.984.617	818.730
Ατομική Πρόβλεψη Απομείωσης	886.296	206.046
Συλλογική Πρόβλεψη Απομείωσης	321.362	64.567
Συνολική καθαρή αξία	2.776.959	548.118
Ληφθείσες Εξασφαλίσεις	2.074.926	497.510
		23,98%

	31/12/2015	
ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	Συνολικό Ποσό Δ&Α	Συνολικό Ποσό Ρυθμιζόμενων Δ&Α
Χωρίς καθυστέρηση και μη απομειώμενα	1.464.491	52.181
Σε καθυστέρηση και μη απομειώμενα	360.080	49.615
Απομειωμένα	2.103.045	607.727
Συνολική Αξία (προ απομείωσης)	3.927.616	709.523
Ατομική Πρόβλεψη Απομείωσης	757.060	221.211
Συλλογική Πρόβλεψη Απομείωσης	413.129	63.790
Συνολική καθαρή αξία	2.757.428	424.523
Ληφθείσες Εξασφαλίσεις	2.024.618	410.708
Ζημιά Απομείωσης	628.000	163.007
		25,96%

41.6.3 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ

ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	31/12/2016	31/12/2015
Υπόλοιπο Έναρξης	424.523	479.368
Δ&Α που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης εντός της περιόδου	297.931	293.699
Έσοδα από τόκους	12.047	15.380
Αποπληρωμές Δ&Α (μερικώς ή ολικώς)	(6.657)	(9.716)
Δ&Α που εξήλθαν από το καθεστώς της ρύθμισης εντός της περιόδου	(195.463)	(191.202)
Ζημιά απομείωσης	15.738	(163.007)
Υπόλοιπο τέλους	548.118	424.523

41.6.4 ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	31/12/2016	31/12/2015
Ιδιώτες	108.382	90.939
Στεγαστικά	89.452	76.446
Καταναλωτικά	13.028	10.924
Πιστωτικές κάρτες	912	531
Λοιπές	4.990	3.038
Επιχειρηματικά	439.737	333.584
Μεγάλες επιχειρήσεις	67.607	37.217
ΜΜΕ	372.130	296.367
Δημόσιος Τομέας	0	0
Ελλάδα	0	0
Λοιπές Χώρες	0	0
Συνολική καθαρή αξία	548.118	424.523

41.6.5 ΡΥΘΜΙΣΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ	31/12/2016	31/12/2015
Ελλάδα	548.118	424.523
Λοιπή Ευρώπη	0	0
Λοιπές Χώρες	0	0
Συνολική καθαρή αξία	548.118	424.523

41.7 ΕΥΛΟΓΕΣ ΑΞΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τις λογιστικές και εύλογες αξίες για τα χρηματοοικονομικά μέσα (στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις) που δεν τηρούνται σε εύλογες αξίες στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης .

Εύλογη αξία στοιχείων Κατάστασης Οικονομικής Θέσης	ΟΜΙΛΟΣ			
	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ενεργητικού	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	4.879	9.581	4.879	9.581
Δάνεια & προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.776.959	2.757.428	2.774.099	2.758.461
Διακρατούμενες ως λήξη επενδύσεις	10.115	10.162	9.360	9.184

Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.025.342	783.768	1.025.342	783.768
Υποχρεώσεις σε πελάτες	1.892.750	2.142.503	1.887.091	2.141.799

Εύλογη αξία στοιχείων Κατάστασης Οικονομικής Θέσης	ΤΡΑΠΕΖΑ			
	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ενεργητικού	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	4.870	9.558	4.870	9.558
Δάνεια & προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	2.776.959	2.757.428	2.774.099	2.758.461
Διακρατούμενες ως λήξη επενδύσεις	10.115	10.162	9.360	9.184

Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	1.025.342	783.768	1.025.342	783.768
Υποχρεώσεις σε πελάτες	1.906.224	2.157.385	1.900.521	2.156.675

Η εύλογη αξία των απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων και των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος δεν διαφέρει ουσιωδώς από την αντίστοιχη λογιστική αξία καθώς η πλειοψηφία έχει λήξη κάτω του μηνός.

Η εύλογη αξία των διακρατούμενων ως τη λήξη επενδύσεων υπολογίζεται με βάση της τιμές ενεργού αγοράς.

Η εύλογη αξία των δανείων σε πελάτες καθώς και των υποχρεώσεων σε πελάτες, υπολογίζεται προεξοφλώντας τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές (εισροές ή εκροές αντίστοιχα). Τα επιτόκια που χρησιμοποιήθηκαν για την προεξόφληση των ταμειακών ροών για τα δάνεια και τις υποχρεώσεις πελατών έγιναν με βάση την καμπύλη των επιτοκίων και έχουν ως εξής:

31.12.2016	31.12.2015
-0,035% - 4,750%	-0,205% - 4,920%

Η εύλογη αξία των εκδοθεισών ομολογιών αντιπροσωπεύει την τιμή στην οποία η υποχρέωση αυτή μπορεί να εκκαθαριστεί μεταξύ ενήμερων αντισυμβαλλομένων μερών, πρόθυμων να ολοκληρώσουν την συναλλαγή σε εύλογη τιμή.

Η εύλογη αξία αντιπροσωπεύει εκτιμήσεις κατά την ημερομηνία κατάρτισης των Οικονομικών Καταστάσεων. Οι εκτιμήσεις αυτές υπόκεινται μεταξύ των άλλων και σε προσαρμογές ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς που θα επικρατούν τη δεδομένη χρονική στιγμή της αποτίμησης. Οι υπολογισμοί αυτοί αποτελούν την καλύτερη δυνατή εκτίμηση και βασίζονται σε συγκεκριμένες παραδοχές. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υπολογισμοί αυτοί περιλαμβάνουν το στοιχείο της αβεβαιότητας, είναι πιθανόν οι εύλογες αξίες να μην αντιπροσωπεύουν την τιμή στην οποία μπορεί αυτά τα χρηματοοικονομικά μέσα να πωληθούν ή να εκκαθαριστούν στο μέλλον.

Τα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία αποτιμώνται ή γνωστοποιείται η εύλογη αξία τους κατηγοριοποιούνται στα ακόλουθα τρία επίπεδα ανάλογα με τη χαμηλότερη πηγή πληροφόρησης που χρησιμοποιήθηκε για την εκτίμηση της εύλογης αξίας τους:

- Επιπέδου 1: τιμές (χωρίς προσαρμογές) ενεργού αγοράς για αντίστοιχα στοιχεία απαιτήσεων και υποχρεώσεων
- Επιπέδου 2: άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα
- Επιπέδου 3: προκύπτουν από μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται σε τεχνικές αποτίμησης

Στην περίπτωση που κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων η εύλογη αξία τους διαφέρει από το τίμημα της συναλλαγής, η διαφορά αναγνωρίζεται απευθείας στα αποτελέσματα μόνο στην περίπτωση που το μέσο αποτιμάται με βάση δεδομένα του επιπέδου 1 και 2. Στην περίπτωση που αποτιμάται με βάση δεδομένα του επιπέδου 3, η διαφορά κατά την αρχική αναγνώριση δεν καταχωρείται άμεσα στα αποτελέσματα, δύναται δε να αναγνωρισθεί μεταγενέστερα στο βαθμό που η αποτίμηση του μέσου βασιστεί σε παρατηρήσιμες τιμές και λαμβάνοντας υπόψη, τόσο τη φύση του όσο και τη διάσταση του χρόνου.

Στην κατηγορία του επιπέδου 2 εντάσσονται τα δεδομένα τα οποία δεν ικανοποιούν τα κριτήρια κατηγοριοποίησης στο επίπεδο 1 αλλά τα οποία είναι παρατηρήσιμα, είτε άμεσα είτε έμμεσα. Τα δεδομένα αυτά είναι:

- οι τιμές οργανωμένης αγοράς για παρόμοια στοιχεία του ενεργητικού ή των υποχρεώσεων.
- λοιπά παρατηρήσιμα δεδομένα για το στοιχείο του ενεργητικού ή των υποχρεώσεων που αποτιμάται όπως για παράδειγμα:
  - επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων
  - τεκμαιρόμενη μεταβλητότητα
  - πιστωτικά περιθώρια

Οι κυριότερες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της εύλογης αξίας στο επίπεδο 2 είναι η αναφορά στην τρέχουσα εύλογη αξία ενός ουσιωδώς συναφούς μέσου, η μέθοδος της προεξόφλησης και τα μοντέλα αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης.

Στην κατηγορία του επιπέδου 3 εντάσσονται οι μη παρατηρήσιμες τιμές. Μη παρατηρήσιμες τιμές που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν συσχετίσεις, μακροπρόθεσμες μεταβλητότητες, αναμενόμενες ταμειακές ροές, επιτόκια προεξόφλησης, πιστωτικά περιθώρια και άλλες παραμέτρους που αφορούν σε συγκεκριμένες συναλλαγές και προσδιορίζονται από τον Όμιλο. Οι κυριότερες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της εύλογης αξίας στο επίπεδο 3 είναι η μέθοδος της προεξόφλησης, οι πολλαπλασιαστές και τα μοντέλα αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης.

Ειδικότερα επισημαίνονται τα εξής:

- Η εύλογη αξία μη εισηγμένων μετοχών καθώς και μετοχών που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργό αγορά προσδιορίζεται με βάση τις προβλέψεις του Ομίλου όσον αφορά στη μελλοντική κερδοφορία του εκδότη, αφού ληφθεί υπόψη και ο αναμενόμενος βαθμός ανάπτυξης των

δραστηριοτήτων του (growth rate), καθώς και ο μεσοσταθμικός συντελεστής κεφαλαιακής απόδοσης ο οποίος χρησιμοποιείται ως επιτόκιο προεξόφλησης. Δεδομένου ότι όλες οι ανωτέρω παράμετροι είναι κατά κύριο λόγο μη παρατηρήσιμες, η αποτίμηση των εν λόγω μετοχών κατατάσσεται στο επίπεδο 3.

- Στο επίπεδο 3 περιλαμβάνονται, επίσης, χρεωστικοί τίτλοι των οποίων η αγορά θεωρείται μη ενεργός λόγω έλλειψης ρευστότητας π.χ. σε περίπτωση που ο εκδότης έχει τεθεί σε καθεστώς εκκαθάρισης. Στις περιπτώσεις αυτές οι αναμενόμενες ροές από τους χρεωστικούς τίτλους προσδιορίζονται από τον Όμιλο με βάση την εκτιμώμενη εισπραξιμότητά τους.

Ο Όμιλος σε κάθε ημερομηνία συντάξως των οικονομικών καταστάσεων αξιολογεί τις πιθανές εναλλακτικές για τον προσδιορισμό των μη παρατηρήσιμων τιμών, προσδιορίζει την επίπτωσή τους στον υπολογισμό της εύλογης αξίας και επιλέγει τελικά εκείνες τις μη παρατηρήσιμες τιμές που είναι συνεπείς αφενός με τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς, αφετέρου με τις μεθόδους που εφαρμόζει για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας.

Παρατίθεται κατωτέρω πίνακας διαβαθμίσεως ορισμένων χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων, ανάλογα με την ποιότητα των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της εύλογης αξίας τους.

31/12/2016	Πρώτο Επίπεδο	Δεύτερο Επίπεδο	Τρίτο Επίπεδο	Σύνολο
Αξόγραφα διαθέσιμων για πώληση επενδύσεων	49.409	0	1.328	50.737
Αξόγραφα εμπορικής εκμετάλλευσης	2.613	0	0	2.613
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - απατήσεις	84	0	0	84
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	0	236	0	236

31/12/2015	Πρώτο Επίπεδο	Δεύτερο Επίπεδο	Τρίτο Επίπεδο	Σύνολο
Αξόγραφα διαθέσιμων για πώληση επενδύσεων	61.369	0	1.934	63.303
Αξόγραφα εμπορικής εκμετάλλευσης	6.566	0	0	6.566
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - απατήσεις	152	205	0	357

ΤΡΑΠΕΖΑ				
31/12/2016	Πρώτο Επίπεδο	Δεύτερο Επίπεδο	Τρίτο Επίπεδο	Σύνολο
Αξόγραφα διαθέσιμων για πώληση επενδύσεων	49.409	0	1.328	50.737
Αξόγραφα εμπορικής εκμετάλλευσης	2.510	0	0	2.510
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - απατήσεις	84	0	0	84
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	0	236	0	236

31/12/2015	Πρώτο Επίπεδο	Δεύτερο Επίπεδο	Τρίτο Επίπεδο	Σύνολο
Αξόγραφα διαθέσιμων για πώληση επενδύσεων	61.369	0	1.934	63.303
Αξόγραφα εμπορικής εκμετάλλευσης	6.451	0	0	6.451
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - απατήσεις	152	205	0	357

Πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρήσης δεν έλαβαν χώρα μεταφορές μεταξύ των επιπέδων εύλογης αξίας.

42. ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων παρακολουθεί την κεφαλαιακή επάρκεια σε τακτά χρονικά διαστήματα και υποβάλλει τα στοιχεία υπολογισμού αυτής ανά τρίμηνο στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία αποτελεί και την εποπτεύουσα αρχή των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Ως Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας, ορίζεται ο λόγος των εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων προς τα στοιχεία του Ενεργητικού καθώς και τα εκτός Κατάστασης Οικονομικής Θέσης στοιχεία, σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο που αυτά περικλείουν. Ως Δείκτης Tier 1 ορίζεται αντίστοιχα ο λόγος των Κεφαλαίων της κατηγορίας 1 (Tier 1) προς τα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού (εντός και εκτός ισολογισμού) ενώ με αντίστοιχο τρόπο ορίζεται και ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1).

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013 και την ΕΠΑΘ 114/ 04.08.2014 οι τράπεζες πρέπει σε ατομική και σε ενοποιημένη βάση να πληρούν κατ' ελάχιστον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) 4,5%, δείκτη κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (TIER 1) 6% και συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (Total Capital Ratio) 8%.

Σημειώνουμε ότι η εν λόγω ΕΠΑΘ κατήργησε την ΠΕΕ 13/ 28.3.2013 ενώ προβλέπει ακόμα μεταβατικές διατάξεις αναφορικά με την εφαρμογή εποπτικών αφαιρέσεων από τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 – CET 1). Πιο συγκεκριμένα προβλέπεται σταδιακή εφαρμογή έως το 2024 της αφαίρεσης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων οι οποίες βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία. Επιπλέον η ΕΠΑΘ 114/ 04.08.2014 προβλέπει σταδιακή εφαρμογή έως το 2018 της αφαίρεσης από τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 των άυλων στοιχείων του ενεργητικού, των περιουσιακών στοιχείων του συνταξιοδοτικού ταμείου προκαθορισμένων παροχών και συγκεκριμένων τοποθετήσεων της Τράπεζας σε οντότητες του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Επιπροσθέτως σύμφωνα με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ οι τράπεζες, επίσης, θα υποχρεούνται να δημιουργήσουν σταδιακά ένα αποθεματικό διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) 2,5% μέχρι την 01-01-2019 (0,625% την 01-01-2016, 1,25% την 01-01-2017 και 1,875% την 01-01-2018) πέραν των υφιστάμενων κεφαλαίων κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) και των ελάχιστων εποπτικών ιδίων κεφαλαίων.

Συνολικά οι ελάχιστοι δείκτες που πρέπει να τηρούνται συμπεριλαμβανομένου του αποθεματικού διατήρησης κεφαλαίων (capital conservation buffer) και οι οποίοι θα ισχύουν από 01-01-2019 είναι:

- Ελάχιστος δείκτης κοινών ιδίων κεφαλαίων 7%.
- Συνολικός δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας 10,5%.

Τέλος η Οδηγία 2013/36/ΕΕ προβλέπει την διακριτική ευχέρεια επιβολής από τα Κράτη Μέλη των εξής αποθεμάτων ασφαλείας

- Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας (0% για το τέταρτο τρίμηνο του 2016 βάσει της ΠΕΕ 103/6.9.2016)
- Απόθεμα Ασφαλείας Συστημικού Κινδύνου.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα βασικά καθώς και τα συμπληρωματικά Ίδια κεφάλαια, καθώς και οι εποπτικές αναπροσαρμογές στις οποίες αυτά υπόκεινται πριν το στάδιο του οριστικού υπολογισμού τους.

(σε χιλ. ευρώ)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015
Μετοχικό Κεφάλαιο (Κοινές μετοχές)	646.054	646.054	646.054	646.054
Αποθεματικά	246.052	242.218	245.780	241.968
Αποτελέσματα εις νέον	(415.414)	(365.447)	(419.253)	(371.807)
Δικαιώματα μειοψηφίας	504	860	0	0
Υβριδικό Τίτλο & λοιπά στοιχεία εξομοιούμενα με μετοχικό κεφάλαιο	100.200	100.200	100.200	100.200
Αφαιρετικά στοιχεία Ιδίων Κεφαλαίων				
Αναπόσβεστη αξία άυλων παγίων στοιχείων	(38.054)	(33.038)	(38.028)	(33.012)
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και δεν προκύπτουν από προσωρινές διαφορές	(19.761)	(18.541)	(19.761)	(18.541)
Μέσα Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών για υπολογισμό ορίου 10%	519.581	572.306	514.993	564.861
Αφαιρετικά στοιχεία Ιδίων Κεφαλαίων				
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και προκύπτουν από προσωρινές διαφορές > 10% CET I	(6.428)	(429)	(6.909)	(498)
CET1 - Σύνολο Μέσων Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (Common Equity Tier I Capital)	513.154	571.877	508.084	564.363
T1 - Σύνολο Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (Tier I Capital)	513.154	571.877	508.084	564.363
Σύνολο Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων	513.154	571.877	508.084	564.363
Σταθμισμένα έναντι πιστωτικού κινδύνου	3.273.138	3.176.979	3.277.277	3.174.082
Σταθμισμένα έναντι κινδύνου αγοράς	3.305	20.857	3.100	20.635
Σταθμισμένα έναντι λειτουργικού κινδύνου	194.132	157.730	185.677	148.682
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ 1 (CET 1)	14,8%	17,0%	14,7%	16,9%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ 1 (TIER 1)	14,8%	17,0%	14,7%	16,9%
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (TOTAL CAPITAL RATIO)	14,8%	17,0%	14,7%	16,9%

Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας και τα σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού της 31/12/2015 έχουν αναμορφωθεί σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην σημείωση 2.2.

Στις 23 Δεκεμβρίου 2016, η Τράπεζα της Ελλάδος με αντίστοιχη απόφαση ενημέρωσε την ΑΤΤΙΚΑ BANK ότι για το έτος 2017 το ελάχιστο όριο του Συνολικού Δείκτη Ιδίων Κεφαλαίων είναι 11,0%. Ο εν λόγω δείκτης αποτελείται από το ελάχιστο όριο του Συνολικού Δείκτη Ιδίων Κεφαλαίων (8%), σύμφωνα με το άρθρο 92(1) της CRR, τις πρόσθετες εποπτικές απαιτήσεις για τον Πυλώνα II καθώς επίσης και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις τήρησης αποθέματος ασφαλείας σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ν.4261/2014. Ο ελάχιστος δείκτης θα πρέπει να τηρείται σε συνεχή βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις μεταβατικές διατάξεις της CRR / CRD IV.

43. ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

α) Το μήνα Ιανουάριο του 2017 η Διοίκηση της Τράπεζας αποφάσισε την περαιτέρω μείωση του δικτύου των καταστημάτων της στα πλαίσια της υλοποίησης του επιχειρηματικού της πλάνου, στοχεύοντας στον περιορισμό του λειτουργικού της κόστους. Ως αποτέλεσμα της παραπάνω απόφασης τον μήνα Μάρτιο 2017 ανακοινώθηκε η παύση λειτουργιών τεσσάρων καταστημάτων, διαμορφώνοντας το συνολικό αριθμό καταστημάτων της Τράπεζας σε 61.

β) Τον μήνα Φεβρουάριο 2017 υπεγράφη Επιχειρησιακή Συλλογική Σύμβαση Εργασίας μεταξύ της Διοίκησης της Τράπεζας και του Συλλόγου Υπαλλήλων Τράπεζας Αττικής τριετούς διάρκειας με έναρξη και λήξη από 1/01/2017 έως 31/12/2019. Η εν λόγω σύμβαση προβλέπει σημαντική μείωση του κόστους μισθοδοσίας.

γ) Με απόφαση της έκτακτης γενικής συνέλευσης της εταιρείας «Αττικά Βέντουρς Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών» στις 3/02/2017 πραγματοποιήθηκαν τα παρακάτω:

- Μείωση του μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών ύψους 157.680,00 ευρώ με αντίστοιχη μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών αυτής, διαμορφώνοντας το νέο μετοχικό κεφάλαιο στο ποσό των 442.320,00 ευρώ διαιρούμενο σε 15.000 ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας 29,488 ευρώ εκάστη.
- Πώληση παγίων στοιχείων της εταιρείας και κινητών αξιών.
- Αποτελέσματα χρήσης 2016 ζημιά ύψους 956.070,87. Η καθαρή θέση της εταιρείας κατά τη χρήση 2016 ανέρχεται στο ποσό των 344.380,66 ευρώ. Στις 3/02/2017 η Τράπεζα πώλησε το 90% της συμμετοχής της στην εν λόγω εταιρεία αντί του ποσού των 180.000,00 ευρώ με αντίστοιχη λογιστική αξία για το σύνολο της εταιρείας ύψους 161.759,16 ευρώ κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

δ) Από 1/01/2017 ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) ο παλιός μέτοχος ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ εντάχθηκε στον ΕΦΚΑ και πλέον βασικός μέτοχος της Τράπεζας είναι ο ΕΦΚΑ με ποσοστό 50,626%.

ε) Στις 20/04/2017 συνεδρίασε το Δ.Σ της Τράπεζας και αποφάσισε να συγκαλέσει έκτακτη Γ.Σ. των μετόχων στις 15/05/2017, η οποία καλείται να εγκρίνει τον υποψήφιο επενδυτή, να τροποποιήσει τις αποφάσεις της έκτακτης Γ.Σ. των μετόχων της 14/12/2016 ως προς το ύψος του χαρτοφυλακίου των δανείων σε οριστική καθυστέρηση που θα ενταχθεί στη συναλλαγή και τέλος να παράσχει στο Δ.Σ. της Τράπεζας εξουσιοδότηση για την εξειδίκευση των όρων συνεργασίας με τον επενδυτή.

στ) Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της εταιρείας Attica Finance Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών στις 2/02/2017 αποφάσισε μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με σκοπό την επιστροφή του αντίστοιχου κεφαλαίου στην Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία με καταβολή μετρητών ύψους 1.350.200 ευρώ και με ακύρωση 172.000 μετοχών της εταιρείας. Το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας Attica Finance ανέρχεται πλέον σε 18,17%, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσό 299,8 χιλ. ευρώ.

IV. Γνωστοποιήσεις N.4374/2016

Βάσει του άρ. 6 του Ν.4374/1.4.2016 «Διαφάνεια στις σχέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων με επιχειρήσεις μέσω ενημέρωσης και επιχορηγούμενα πρόσωπα», όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν έδρα στην Ελλάδα υποχρεούνται να δημοσιεύουν ετησίως σε ενοποιημένη βάση πληροφορίες για:

1. Τις πληρωμές που διενεργούνται εντός της οικείας οικονομικής χρήσεως, με άμεσο ή έμμεσο αποδέκτη επιχείρηση μέσω ενημέρωσης και συνδεδεμένων κατά την έννοια του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 24 μερών με αυτές, ή επιχείρηση διαφήμισης και επικοινωνίας,
2. Τις πληρωμές που διενεργούνται εντός της οικείας οικονομικής χρήσεως, λόγω δωρεάς, χορηγίας, επιχορήγησης ή από άλλη χαριστική αιτία, προς φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα.

Οι απαιτούμενοι πίνακες παρατίθενται ακολούθως.

ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ, ΠΡΟΒΟΛΗΣ Ή ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 6 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 4374/2016

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΤΟ Δ' ΤΡΙΜΗΝΟ ΤΟΥ 2015 ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ 2016)	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016
1984 PRODUCTIONS A.E.	0,00	1.300,00	1.300,00
24 MEDIA Μ.Ε.Π.Ε.	0,00	2.700,00	2.700,00
ALPHA ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε	49.993,87	0,00	49.993,87
AUTO ΤΡΙΤΗ Α.Ε.	2.500,00	0,00	2.500,00
CPAN CONNECT-ED PUBLIC AFFAIRS NETWORK LTD	2.000,00	4.000,00	6.000,00
CREATIVE INTERNET SERVICES ΜΟΝ.ΕΠΕ	0,00	3.500,00	3.500,00
D.A ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	7.500,49	0,00	7.500,49
D.A. ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ " ΤΟ ΠΟΝΤΙΚΙ Α.Ε."	0,00	3.300,00	3.300,00
DPG DIGITAL MEDIA ΑΕ	6.000,00	0,00	6.000,00
FINANCIAL MARKETS VOICE ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	5.000,00	0,00	5.000,00
FPRESS ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	3.000,00	1.400,00	4.400,00
FREE SUNDAY ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	5.000,00	1.000,00	6.000,00
FREENET ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	14.000,00	0,00	14.000,00
HT PRESS ONLINE ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.	5.000,00	0,00	5.000,00
IN THE CITY ΙΩΑΝΝΗΣ Ν.-ΣΗΦΑΚΗΣ	2.000,00	0,00	2.000,00
INFINITAS ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	3.000,00	0,00	3.000,00
INFODAY Α.Ε.	2.500,00	0,00	2.500,00
INFOMARKET ΙΚΕ	0,00	4.000,00	4.000,00
INTERNET COMMERCIAL Α.Ε.	3.000,00	0,00	3.000,00
INTERSITE- ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ	17.500,00	0,00	17.500,00

ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΝ ΤΟ Δ' ΤΡΙΜΗΝΟ ΤΟΥ 2015 ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ 2016)	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016
KONTRA ΙΚΕ	5.000,00	4.300,00	9.300,00
KONTRA MEDIA ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ Α.Ε.	7.578,63	0,00	7.578,63
LEFT MEDIA ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ-ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ Α.Ε	8.000,00	2.700,00	10.700,00
MEDIA2DAY ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε	3.000,00	16.650,00	19.650,00
N.K. MEDIA GROUP ΕΠΕ	2.500,00	2.700,00	5.200,00
NEW MEDIA NETWORK SYNAPSIS S.A.	4.000,00	6.625,00	10.625,00
NEWPOST PRIVATE COMPANY	4.500,00	2.700,00	7.200,00
NEWSIT ΕΠΕ	7.500,00	6.700,00	14.200,00
NEWSMEDIA Ε.Ε.	1.000,00	0,00	1.000,00
NK HOLDING Μ.ΙΚΕ	10.000,00	5.000,40	15.000,40
PIKELLOW TRADING LTD	3.000,00	1.600,00	4.600,00
PREMIUM Α.Ε.	4.000,00	3.300,00	7.300,00
PRIME APPLICATIONS Α.Ε.	4.000,00	5.400,00	9.400,00
REAL MEDIA ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ Α.Ε.	28.120,00	32.710,48	60.830,48
SABD ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.	9.499,35	10.505,07	20.004,42
SAMBO EVENTS ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΟΕ	0,00	10.200,00	10.200,00
SBC SINGLE MEMBER PRIVATE COMPANY	3.000,00	8.300,00	11.300,00
SBC TV ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΕ	4.026,00	0,00	4.026,00
SPORT TV ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΑΕ	3.000,00	0,00	3.000,00
U MEDIA ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΙΚΕ	3.500,00	0,00	3.500,00
USAY Μ. Ε.Π.Ε.	1.500,00	0,00	1.500,00
WORLD NEWS MEDIA LIMITED (UK)	0,00	10.752,69	10.752,69
ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ MEDIA ΙΚΕ	2.000,00	0,00	2.000,00
ΑΪ ΡΙΠΟΡΤΕΡ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ	17.500,00	0,00	17.500,00
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΑΕ	6.000,00	7.300,80	13.300,80
ANTENNA TV ΑΕ	57.203,70	0,00	57.203,70
ΑΤΜΑΤΖΙΔΗΣ ΠΑΝ.ΧΡΗΣΤΟΣ	2.000,00	0,00	2.000,00
ΒΑΞΕΒΑΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.	0,00	2.000,00	2.000,00
ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΣΗΦ ΚΥΡΙΑΚΟΣ	4.000,00	0,00	4.000,00
ΒΟΥΖΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.	0,00	1.300,00	1.300,00
ΓΕΝΙΚΕΣ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.	7.131,00	0,00	7.131,00
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΤΡΙΑΝΤΡΑΦΥΛΛΟΥ & ΣΙΑ ΕΕ NEW COMMUNICATION	2.000,00	0,00	2.000,00
ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΤΡΙΑΝΤΑ ΙΚΕ	2.000,00	0,00	2.000,00
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ Α.Ε.	15.000,00	13.926,08	28.926,08
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗ ΑΕ	30.608,50	18.000,00	48.608,50
ΕΚΔΟΣΕΙΣ " ΣΤΟ ΚΑΡΦΙ" Α.Ε.	7.000,00	7.050,00	14.050,00

ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗ ΚΑΝ ΤΟ Δ' ΤΡΙΜΗΝΟ ΤΟΥ 2015 ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ 2016)	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΕΠΕ	3.000,00	0,00	3.000,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΘΝΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	27.000,00	10.660,00	37.660,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗ Α.Ε.	9.000,00	12.550,00	21.550,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΙΚΑΙΡΑ Α.Ε.	3.000,00	0,00	3.000,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΟ ΧΡΗΜΑ Α.Ε.	5.000,00	0,00	5.000,00
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΕ	39.500,00	14.000,48	53.500,48
ΕΛΕΝΗ ΧΡ.ΚΟΥΦΑΚΗ	0,00	2.700,00	2.700,00
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΕ	9.752,70	0,00	9.752,70
ΕΝΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΕΒΕΤ	3.200,00	0,00	3.200,00
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΣΤΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	3.000,31	0,00	3.000,31
ΖΟΥΓΚΛΑ ΤΖΙ ΑΡ Α.Ε. ΜΕΣΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	5.000,00	1.400,00	6.400,00
Η ΑΥΓΗ ΑΕ	6.000,00	7.326,40	13.326,40
Η ΕΠΟΧΗ ΣΥΝ.ΠΕ	2.000,00	0,00	2.000,00
Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ- Π.ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ & ΣΙΑ Α.Ε.	2.000,00	4.000,00	6.000,00
Ι. ΔΙΟΝΑΤΟΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.	2.000,00	0,00	2.000,00
ΙΑΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.	17.000,00	4.000,00	21.000,00
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΕ	7.839,90	10.000,32	17.840,22
ΚΑΠΙΤΑΛ.GR Α.Ε.	11.000,00	16.650,00	27.650,00
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΣΥΚΕΩΝ	0,00	20.000,00	20.000,00
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ TV ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	4.386,33	0,00	4.386,33
ΜΑΚΕΛΕΙΟ ΕΠΕ	2.000,00	0,00	2.000,00
ΜΑΝΕΣΙΩΤΗΣ ΝΙΚ.-ΨΩΜΙΑΔΗΣ ΚΩΝ Ο.Ε.	1.000,00	1.600,00	2.600,00
ΜΑΥΡΙΚΟΣ ΑΕΒΕ	18.500,00	0,00	18.500,00
ΜΠΟΝΙΟΣ Γ.ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	3.000,00	0,00	3.000,00
Ν.Σ.Κ. ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.	2.000,00	0,00	2.000,00
ΝΙΚ.ΛΕΩΝ.ΝΙΚΗΤΕΑΣ-ΛΕΩΝ.ΝΙΚ.ΝΙΚΗΤΕΑΣ Ο.Ε.	3.000,00	2.700,00	5.700,00
ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΕ	29.284,70	0,00	29.284,70
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.	0,00	537,00	537,00
Π.Δ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΕ	3.000,00	4.300,00	7.300,00
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ Μ.ΙΩΑΝΝΗΣ	2.548,00	0,00	2.548,00
ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.	14.500,00	14.550,48	29.050,48
ΠΕΛΑΣΓΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΑΕ	6.500,00	0,00	6.500,00
ΠΗΓΑΣΟΣ INTERACTIVE ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	4.000,00	8.300,00	12.300,00
ΠΟΛΙΤΗ-ΣΙΑΦΑΚΑ ΜΑΡΙΕΛΙΖΕ-ΒΑΣΙΛΙΚΗ	1.500,00	0,00	1.500,00
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΕΚΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ	5.000,00	3.300,00	8.300,00
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ Α.Ε.	15.815,04	0,00	15.815,04

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗ ΚΑΝ ΤΟ Δ' ΤΡΙΜΗΝΟ ΤΟΥ 2015 ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ 2016)	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016
ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ & ΤΗΛ/ΚΕΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ ΑΕΕ / ΣΚΑΙ FM	24.921,27	0,00	24.921,27
Σ.ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ-ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΜΟΝ.Ε.Π.Ε.	0,00	1.300,00	1.300,00
ΣΑΡΑΝΤΗ ΠΑΝ.ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΑΡΤΕΜΙΣ	0,00	3.200,00	3.200,00
ΣΑΡΙΣΑ ΕΠΕ	2.000,40	4.300,00	6.300,40
ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ ΖΑΦΕΙΡΙΟΣ	0,00	500,00	500,00
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΕΒΕ/ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ	9.739,80	3.299,80	13.039,60
ΤΗΛΕΤΥΠΟΣ ΑΕ	54.585,10	0,00	54.585,10
ΦΕΛΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ Μ.Ε.Π.Ε.	2.000,00	1.600,00	3.600,00
ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε	2.000,00	0,00	2.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	763.735,09	353.695,00	1.117.430,09

Σημείωση:

Επί των παραπάνω δαπανών πληρώθηκαν επιβαρύνσεις υπέρ Ελληνικού Δημοσίου και τρίτων (ΦΠΑ, ΑΓΓΕΛΙΟΣΗΜΟ και λοιπά) ύψους 487.533.90 ευρώ

ΧΟΡΗΓΙΕΣ 2016 ΣΕ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΚΑΘΑΡΟ ΠΟΣΟ
ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	5.000,00
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓ/ΜΟΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΜΠ	1.612,90
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΑΦΡΙΚΗΣ	2.000,00
ΜΠΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Ε.Π.Ε.	3.000,00
WAVE MEDIA OPERATIONS ΕΠΕ	4.000,00
ΒΑΤΣΙΟΣ Χ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	1.592,74
ΓΕΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	144,35
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	600,00
ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ	2.000,00
ΔΗΜΟΣ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	887,09
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ	2.460,00
ΔΙΑΖΩΜΑ	5.000,00
ΔΙΟΓΕΝΗΣ Μ.Κ.Ο.	1.408,44
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ Α.Π.Θ	5.645,16
ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ	1.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΩΦΩΝ	4.000,00
ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	600,00
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ	3.000,00
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ	10.000,00
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	2.500,00
ΚΗΠΩΝ ΟΔΟΣ ΕΠΕ	3.251,48
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΔΙΣΤΟΜΟΥ-ΑΡΑΧΩΒΑΣ-ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ	4.032,25
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΣΥΚΕΩΝ	50.000,00
ΟΜΙΛΟΣ ΞΙΦΑΣΚΙΑΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	1.500,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΔΙΠΛ.ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜ.ΕΡΓΩΝ	5.000,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ	2.000,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	1.200,00
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ	400,00
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΙΑΝΗΣ << Η ΠΡΟΟΔΟΣ>>	1.000,00
ΣΙΓΜΑ ΦΙΛΜ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.	4.878,04
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	5.000,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	2.800,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΣΕΚΚΕ)	5.000,00
ΣΥΡΡΑΚΟΣ ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ & ΣΙΑ ΕΕ ΟΝΕ9SIX	4.500,00
ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	25.390,24
ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ/ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	3.225,81
ΧΑΖΛΗΣ ΚΑΙ ΡΙΒΑΣ ΕΠΕ	5.000,00
ΧΟΡΩΔΙΑ "ΑΜΒΡΥΣΣΟΣ"	500,00
ΣΥΝΟΛΟ	181.128,51

Σημείωση:

Επί των παραπάνω δαπανών πληρώθηκε ΦΠΑ ύψους 31.692,62 ευρώ.

ΧΟΡΗΓΙΕΣ 2016 ΣΕ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

	ΚΑΘΑΡΟ ΠΟΣΟ
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	20.000,00

ΔΩΡΕΕΣ 2016 ΣΕ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΚΑΘΑΡΟ ΠΟΣΟ
"ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ"	1.000,00
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ	1.000,00
ΑΣΠΡΕΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ-ΑΤΟΜΩΝ Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	500,00
ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ	2.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	1.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	1.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΧΩΡΙΟ ΦΙΛΥΡΟ	500,00
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΘΗΝΩΝ	1.500,00
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΠΑΣΤΙΚΩΝ	500,00
Η ΠΙΣΤΗ-ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ	1.000,00
Ι. ΚΑΙ Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε.	1.000,00
ΙΩΑΚΕΙΜΕΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΜΟΝΑΔΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ Μ.Κ.	300,00
ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	2.500,00
ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	2.050,00
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ-ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	1.000,00
ΜΕΛΕΔΩΝΗ"-ΕΝΩΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΝΟΗΤΙΚΗ ΣΤΕΡΗΣΗ	1.000,00
ΜΕΡΙΜΝΑ-ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΡΩΣΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ	1.000,00
ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟ ΘΗΛΕΩΝ " Η ΜΕΛΙΣΣΑ"	1.000,00
ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΩΡΙΑ SOS ΕΛΛΑΔΟΣ	1.800,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΑΓΩΝΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΔΙΑΒΗΤΗ	1.000,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΝΟΗΤΙΚΑ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ(ΠΕΓΚΑΠ-ΝΥ)	500,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ	500,00
ΠΑΠΑΦΕΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΑΡΡΕΝΩΝ ΘΕΣ/ΚΗΣ " Ο ΜΕΛΙΤΕΥΣ "	1.000,00
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ	50.000,00
"ΠΝΟΗ" ΦΙΛΟΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ	1.000,00
ΣΚΙΑΡΙΔΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ	500,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΝΟΗΤΙΚΑ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΡΟΤΥΠΟ ΕΙΔΙΚΟ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟ "ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ"	1.000,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΦΙΛΩΝ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ Ν.ΕΒΡΟΥ "Ο ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ"	1.000,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ&ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ Α.μ.ε.Α."ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ"	1.500,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ-ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ & ΦΙΛΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ Ν.ΛΑΡΙΣΑΣ	500,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΓΕΝΝΗΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ- Η ΑΓΚΑΛΙΑ	1.000,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΙΠΠΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	1.000,00
ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ "ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ"	500,00
ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΦΙΛΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ & ΙΑΤΡΙΚΗΣ "ΑΝΟΙΧΤΗ ΑΓΚΑΛΙΑ"	1.000,00

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΚΑΘΑΡΟ ΠΟΣΟ
ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	2.100,00
ΦΑΡΟΣ ΤΥΦΛΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	1.000,00
ΦΡΟΝΤΙΔΑ-ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΝΟΗΤΙΚΗ ΥΣΤΕΡΗΣΗ	1.000,00
ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	1.300,00
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΑΝΙΩΝ "Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ"	500,00
ΣΥΝΟΛΟ	89.550,00

V. Πληροφορίες άρθρου 10 Ν. 3401/2005

Οι εταιρικές ανακοινώσεις του έτους 2016 έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας:

<http://www.atticabank.gr/el/group/news>

Κατά την διάρκεια του 2016 έχουν διενεργηθεί οι ακόλουθες ανακοινώσεις:

Θέμα	Ημερομηνία
Εισαγωγή Μετοχών της Attica Bank από Α.Μ.Κ με καταβολή μετρητών και δικαίωμα προτίμησης υπέρ των παλαιών μετοχών	14/1/2016
Ανακοίνωση ρυθμιζόμενης πληροφορίας του Ν. 3556/2007: Γνωστοποίηση συναλλαγών	18/1/2016
Γνωστοποίηση Σημαντικών Μεταβολών σε Δικαιώματα Ψήφου, σύμφωνα με το Ν.3556/2007	18/1/2016
Ανακοίνωση Ρυθμιζόμενης Πληροφορίας του Ν. 3556/2007: Γνωστοποίηση συναλλαγών	18/1/2016
Ανακοίνωση Ρυθμιζόμενης Πληροφορίας του Ν. 3556/2007: Γνωστοποίηση συναλλαγών	19/1/2016
Γνωστοποίηση απόκτησης σημαντικής συμμετοχής, σύμφωνα με το Ν. 3556/2007	20/1/2016
Ανακοίνωση Ρυθμιζόμενης Πληροφορίας του Ν. 3556/2007: Γνωστοποίηση συναλλαγών	20/1/2016
Ανακοίνωση της 26/01/2016	26/1/2016
Ανακοίνωση Ρυθμιζόμενης Πληροφορίας του Ν. 3556/2007: Γνωστοποίηση συναλλαγών	27/1/2016
Ανακοίνωση Ρυθμιζόμενης Πληροφορίας του Ν. 3556/2007: Γνωστοποίηση συναλλαγών	29/1/2016
Ανακοίνωση Ρυθμιζόμενης Πληροφορίας του Ν. 3556/2007: Γνωστοποίηση συναλλαγών	5/2/2016
Ανακοίνωση της 15/02/2016	15/2/2016
Δελτίο Τύπου της 23/02/2016	23/2/2016
Ανακοίνωση Ρυθμιζόμενης Πληροφορίας του Ν. 3556/2007: Γνωστοποίηση συναλλαγών της 23/02/2016	23/2/2016
Σχολιασμός Δημοσιευμάτων του Ηλεκτρονικού Τύπου	25/2/2016
Attica Bank- Συνεταιριστικές Τράπεζες: Μια μεγάλη συνεργασία για κοινό δίκτυο POS	3/3/2016
Ανακοίνωση της 04/03/2016	4/3/2016
Ανακοίνωση της 04.03.2016	4/3/2016
Ισχυρή κεφαλαιακή επάρκεια και αναπτυξιακή δυναμική, εγγύηση για την Attica Bank	8/3/2016
Δελτίο Τύπου της 11/03/2016	11/3/2016
Ανακοίνωση της 16/03/2016	16/3/2016
Δελτίο Τύπου της 23/03/2016	23/3/2016
Ημερομηνία Ανακοίνωσης Αποτελεσμάτων Έτους 2015	28/3/2016
Ανακοίνωση Αποτελεσμάτων Χρήσης 2015 του Ομίλου της Attica Bank	31/3/2016
Ανακοίνωση της 31/03/2016 - Οικονομικό Ημερολόγιο 2016	31/3/2016
Ανακοίνωση της 01/04/2016	1/4/2016
Ενημέρωση της πελατείας των τραπεζών μελών της ΕΕΤ για την εκ μέρους τους υποχρέωση απευθείας αναγγελίας των συναλλαγών τους με μη κατοίκους	28/4/2016
Ανακοίνωση της 04/05/2016	4/5/2016
Ανακοίνωση Κράτους - Μέλους Καταγωγής της Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία	20/5/2016
15 Χρόνια Attica Wealth Management ΑΕΔΑΚ	27/5/2016
Ανακοίνωση Αποτελεσμάτων Α' Τριμήνου 2016 του Ομίλου της Attica Bank	30/5/2016
Ανακοίνωση της 31/05/2016	31/5/2016
Ανακοίνωση της 16/06/2016 - Διακοπή της Ετήσιας, Τακτικής Γενικής Συνέλευσης	16/6/2016
21/06/2016 - Ανακοίνωση Ρυθμιζόμενης Πληροφορίας του Ν. 3556/2007: Γνωστοποίηση συναλλαγών	21/6/2016

Θέμα	Ημερομηνία
Ανακοίνωση της 22/06/2016	22/6/2016
Συγκρότηση νέου Διοικητικού Συμβουλίου	27/6/2016
Αποφάσεις της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της 27.06.2016	27/6/2016
Ανακοίνωση της 01/07/2016 - Γνωστοποίηση Παραίτησης Στελέχους	1/7/2016
Ανακοίνωση της 26/07/2016 - Συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου σε Σώμα	26/7/2016
Ανακοίνωση της 26/07/2016	26/7/2016
Ανακοίνωση της 27/07/2016	27/7/2016
Ανακοίνωση της 06/09/2016 - Αναβολή της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης	6/9/2016
ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ 07.09.2016	7/9/2016
Ανασύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου - Σχολιασμός Δημοσιευμάτων	16/9/2016
Ανακοίνωση της 19/09/2016	19/9/2016
Ανακοίνωση της 20/09/2016 - Συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου σε Σώμα	20/9/2016
Αποφάσεις της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της 20ης Σεπτεμβρίου 2016 των μετόχων κατόχων κοινών μετοχών της Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία	20/9/2016
Ανακοίνωση της 28/09/2016	28/9/2016
Ανακοίνωση Αποτελεσμάτων Α' Εξαμήνου 2016 του Ομίλου της Attica Bank	29/9/2016
Ανακοίνωση της 30/09/2016	30/9/2016
Ανακοίνωση της 07/10/2016 - Έκδοση Ομολόγου βάσει του Άρθρου 2 του Ν. 3723/08	7/10/2016
Attica Bank - Ανακοίνωση της 13/10/2016	14/10/2016
Ανακοίνωση της 25/10/2016 - Έκδοση Ομολόγου βάσει του άρθρου 2 του Ν. 3723/08	25/10/2016
Ανακοίνωση της 31/10/2016	1/11/2016
Ενσωμάτωση εκπροσώπου του Δημοσίου βάσει των διατάξεων του Ν.3723/08	23/11/2016
Δελτίο Τύπου της 14/12/2016	14/12/2016
Ανακοίνωση της 19/12/2016	19/12/2016
Ανακοίνωση Αποτελεσμάτων Εννεαμήνου 2016 του ομίλου της Attica Bank	19/12/2016

VI. Διαθεσιμότητα Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης

Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση, στην οποία περιλαμβάνονται:

- Η Δήλωση των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
- Η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου,
- Η Επεξηγηματική Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου,
- Οι Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις Ομίλου και Τραπέζης (περιλαμβάνουν Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητων Ορκωτών Ελεγκτών)
- Γνωστοποιήσεις άρθρου Ν.4374/2016
- Οι Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν.3401/2005

είναι αναρτημένη στο διαδίκτυο στη διεύθυνση <http://www.atticabank.gr>
(Ενότητα: Όμιλος /Επενδυτές/ Οικονομικά Μεγέθη/Περιοδικές Οικονομικές Καταστάσεις/2016)

